METAPH

1528

SICALIA

W. VI. 45
VII. 33 a 31. 34.

II. 1. 20
f. VI. 8.

Klocek

1 — Filoz. 2647
inne odbicie

2 — —

3. dlet. Filoz. 2647
" " 2143

4 — dlet. " 2144

Inc. 3327-3330

C. 309 a-d

810

Antonii trombette Patauini minoriste theologi opus in Metaphysicā Arist. Padue in thomistas discussum: Cum qōnibus perutilissimis antiquioribus adiectis in optimā seriez redactis: ⁊ formalitates eiusdē cum additionibus ⁊ dilucidatione diligenti exculte.

Ex Catalogo Antonii [redacted] M. Jacobi Vitellij

Trombetæ in 12 Lib Metæ
et de Scia Dei futurorum
Cum articulis impositis Gabrieli
Joannis Andreæ in Metam

651

CReuerendiſſimo in chriſto patri & omnium litteratorū eminentiſſimo. D. Domino Dominico Grimani &. S. Nicolai inter imagines præſbytero cardinali: & patriarchæ aquilegienſi. Fr Antonius frombeta ordinis minorum humillimus ſeruus ſeſe ſupplex cōmendat.

VM pluribus iam ānis elapſis ex cōmuni decreto ſcholarium in hoc gymnaſio patauino me ad traditionem metaphyſice contuliſſem: interlegendo difficultates locis congruentib⁹ multas exagitandas ediderā: quas ſcholares ſatis confuſe collectas in uolumen redegerunt: & ſtudioſi doctrinæ doctoris ſubtilis: ut cōmode his intendere poſſent: eas imprimendas tradiderūt: quas cum ſolum inordinatas: ſed plurimum deprauatas inſpicerem: ipſas erroribus abiectis in ordinem aliquem redigere curaui: ut eorum uoluntati pariter: & fructui cōſulerem: quo doctrinam doctoris: quem ſequimur: præclaram & ſaluberrimam facilius aſſequi poſſent: qua qui prædīti ſunt: omnem cuiuſcū diſcipline laudem: atcū intelligentiam ſibi uendicaſſe uidentur: & ut utar teſte. D. tua reuerēdiſſima: q̄q̄ ab ineunte adoloſcentia omni diſciplinarum genere ſemper floruerit: adeo ut non humanum: ſed celeſtem animum ſcientiarum omnium & uirtutum ornamentis imbutū præte ferre uiſus ſis: quaſi Platonis ſententiam conteſtans: habitus morales ſimul & intellectuales eſſe nobis innatos: tamen cum huius achademiæ ſcoticæ fontē exhauſeris: & de doctrina eius argumenta plurima & glorioſa præſtiteris: te maiorem in modum tanq̄ numen aliquod cœlo demiſſum laudāt uniuerſi: colunt: & admirantur. Itacū cum his: aliis etiam non prætermiſſis: maxime delecteris: qui cōmentaria in expoſitionem doctoris ſuper ſententias maxima. & ab omnib⁹ deſiderata ingenioſiſſime: & pluſq̄ dici poſſit argutiſſime ediditi: quibus ingenium tuum excellentiſſimum & diuinū maxime comprobatur. Quaſdam noſtras diſputationes quæſtionibus ſupradictis adiectas: eas præſertim: quas ad. D. tuam reuerendiſſimam ſcripſimus: dum ſeſe apud nos contineret: & ſuum patriarchatum aquilegienſem adiret: ſacro nomini tuo dicare conſtitui: non quo hæc inſpectione tua digna exiſtimem: cū tenuiſſima ſint: & inopem mineruam ſapiant: ſed ut meam in amplitudinem tuam: ſeruitutem & obſeruantiam aliquo argumento agnoſcas: cui me atcū ingenii mei uires omnes ac ſtudia dedicaui: has quæſtiones cum his prioribus collectis: ideo adiunxi ut ſuppleant earum defectum diminutionēcū: cum præſertim materiis metaphyſicalibus in ordine librorum Ariſto. deſſent plurimæ: ac locis illis: que poſterius editæ ſunt: maxime conuenirent. Has igitur minutas noſtras editiones pro tua ſingulari clæmentia benigne digneris excipere: in quibus non rei dignitatem: ſed meæ in reuerendiſſimam. D. tuam ſeruitutis ſtudium: & uoluntatis promptitudinē metieris: quas cum legeris: me tibi dicatiſſimum ſeruum: ac deuotiſſimum eſſe proſpicies. Valeat ampli ſtudo tua reuerendiſſima: cui me humiliter cōmitto. Paduæ die. xiii. Iunii. Mcccc. ii.

Inc. 3327

¶Questiones ℳetaphisicales Eximij sacre Theologie Docto. ℳ. Antony Trombete ℙatauini ordi. ℳinorum in ℙhamosiſi. Vniuersitate ℙad. ab eodē edite: lecte: z diſputate ad concurrentiaz. ℳ. Frā. Meritonensis ordi. ℙredi. ſequuntur. Questio. j.

Voniam teste Ar. ꝓmo celi tex. cōmē. 110. ſiquis diuiſo multiplr vtaſ tanꝯ idiuiſo imanifeſtū eſt ꝑm quā nām ipſi acciderit qđ dī. Jecirco iſiſtēdo circa diuiſionē entis: qđ cōiter ponit ſubiectū metaphiſice. Queriſ. ¶Utruz ens prima diuiſione diuidatur per finitū z infinituz. Et anteꝯ arguatur ad partes: declaraſ titulus: qōnis: in quo ꝓmus terminus declarandus eſt ly finitum z infinitū. ¶℞o cuius itelligentia eſt notādum: q vt habet Ariſt. primo phiſicorū. tex. cōmē. 15. Ratio finiti z infiniti quantitati ꝛgruit. Et habet ibi cōmentator: q quātum eſt genus infiniti. Quātitas autē eſt duplex: quedā eſt quātitas molis: quedam eſt quātitas virtutis: quantitas molis eſt quātitas: ꝑm quā aliquid extendit: z eſt dimenſionatum aliqua triū dimenſionum. quātitas virtutis eſt quātitas pfectionalis: de qua hz Aug. 6. de trinitate. c. 8. In his que mole magna nō ſunt: idem eſt maius qđ melius. Scōm hanc duplicē quātitatē poſſumus diſtinguere duplicē infinitatē: quedā eſt infinitas in quātitate molis: quedā in quātitate virtutis. prima infinitas eſt ꝙtationi z potētie anne xa: z appellaf tale infinitū: infinitum potentiale ſeu in potētia. de quo loquit Ariſt. in. 3. phiſico. tex. cōmē. 63. q infinitum eſt cuius quātitatem ꝙtūcunꝯ accipiētibus ſemper reſtat aliquid accipere. Jnfinitū in quātitate virtutis eſt infinituz in actu. Et ſic deſcribit. q eſt illud qđ qđcūꝯ finitum datū vltra quācunꝯ ꝓportionem finitam ſignabilem adhuc excedit: z tale infinitum eſt illud qđ continet in ſe omnē entitatē z omnem pfectionē quātum poſſibile eſt talē entitatē ꝙtineri in aliquo vno: quod dico: qz nō eſt poſſibile qđlibet ens cōtineri realr aut formaliter in aliquo vno: ſed ſolū virtualr z eminenter. Sicut dicitur q deus eſt bos: capra: aurum: lignum. non realr aut formalr: ſed ſoluz eminenter: qz omnis perfectio que eſt in creaturis reperitur in deo pfectiori modo qz ſit in ipſis creaturis. Et ſic ꝙtinere eſt cōtinere virtualiter z eminenter. ſicut ducatus cōtinet ſolduz eminenter: qz ꝙtinet ipſum ꝑm eſſe aureum: z nō ꝑm eſſe argenteū: qui tñ ſolus hz eſſe argenteū in ſeipſo. Sic qđlibet ens z omnis perfectio eius (quā ꝙtineat in deo tanꝯ in ꝑnō z cā ſimpliciter prima) continef in deo ſub eſſe indepēdenti: z ēt ſub eſſe actualiſſimo. z cum talis perfectio ſit in creatura in eſſe dependēti: z in eſſe potentiali: ſequit q̄ perfectiori modo in deo ꝙtinef: qz in creatura. z cum omnes creature poſſibiles eſſe ſint infinite: deus cōtinens perfectiones infinitas: erit infinitus intenſiue. z ſic excedet quodlibet finitū vltra quācunꝯ proportionē finitaz aſſignabilem. Sicut dictū eſt de duplici infinito: ſic dicendū eſt de finito. nā quoddā eſt finitū in quantitate molis: z quoddam finitū in ꝙtitate virtutis zc. Ex his ad propoſitum: in titulo qōnis non accipiſ infinituz aut finitū in quantitate molis: ſed in quantitate virtutis. ¶Et arguit primo negatiue ad qōnem. Illa diuiſio non eſt prima: quadaf altera prior: iſta eſt hȝ. que eſt per finitū z infinitū: ergo zc. maioz eſt nota: z minoz ꝓbaf. Ens ꝓius diuidit per ens reale: z ens rōnis: q̄z per finitū z infinituz: qz finitū z infinitū iportat q̄ſtitate virtutis que cōpetit enti realr: ergo qđlibet qđ eſt finitū vel infinituz: eſt ens reale. ℙrobaf eadē minoz etiā. qz ens rōnis eſt precise reſpectus rōnis: qđ cuz ſit minime entitatis: nō importat aliquam q̄ſtitatem virtutis: ergo qđlibet finitū z infinituz eſt ens reale. Sed diuiſio que eſt entis realis: preſupponit illā q̄ eſt entis realis z rōnis: z ſemp preſupoſitū eſt prius pre ſupponente. Sequiſ ergo q illa eſt prior que eſt per ens reale z rōnis. ¶Scdo pncipalr arguiſ ex fundamentis Sco. ℙreſupponēdo ꝑmo ꝑm ipm q finitū z infinituz que diuidūt ens: diſtinguunf ex nā rei ab ente. Scdo preſupponiſ q vnūqđq; per ppriā vnitatē eſt indiſtinctū a ſe: z diſtinctū a quolibet alio. qz vnitas vniuſcuiuſq; rei eſt illud ſup qđ fundaf ipſa diſtinctio. Jſtis ſtantibus arguiſ. Ens diſtinguiſ ex nā rei per Sco. a finito. ſed qđcūq; diſtinguiſ ab alio prius eſt vnum in ſe zc. ex ſcdo pre ſupoſito. ergo prius ens eſt vnū q̄ ſit finitū: z vlterius cū ſimili modo ſe habeat ad finitū: prius ens erit vnū q̄ infinituz. ℙrobaf ꝓntia prima. In eo ſigno in quo ens diſtinguiſ a finito nō intelligiſ ſibi competere finitas: qz vt ſic nō diſtingueref ab ipſa: z in tali ſigno eſt vnū. alio quin nō diſtingueref: ergo vnitas eſt intimioz q̄ſ finitas. ¶Tertio pncipalr arguiſ. Homo eſt finitus. Aut finiſ in genere: aut in dria vltima. Nō in genere: qz dria vltima eſt tota ſba rei completiue. vt vult Ariſt. 7. metaph. tex. cōmen. 43. ergo finitur homo in ipſa dria vltima. Ex quo ſequit: q cū homo in q̄ſtum aial ſit vnū z nō finitū: per prius aduenit homini vnitas q̄ſ finitas. ¶Jtez quarto arguiſ. Illud qđ eſt transcendens eſt intimiꝰ enti q̄ſ illud qđ non eſt trāſcendens. vnitas eſt transcendēs. finitas z infinitas non. qđ ꝓbaf de infinito: qz infinitū tñ vni competit. transcendens aūt competit pluribꝰ. ergo ſequit ꝓpoſitū: q vnitas eſt prioz infinitate z etiā finitate. ¶Jtez vltimo arguiſ. Jnfinitū eſt illud qđ aggregatū in ſe omnē pfectionē ſimplr. ſed non pōt in ſe ꝙtinere omnes perfectiones ſimplr ſine multitudine z vnitate: ergo prius aliquid ꝙtinet in ſe vnitatē z multitudinē q̄ſ infinitatē: q̄m infinitas ſequit ad ꝙtinentiā vnitiuā oium perfectionū ſimplr. Confirmaf. Mꝰ Scotus ponit iter gditates attributoz diſtinctionē formalez. ſed diſtinctio fundaf ſuper vnitatē z preſupponit ipſam. z qz vnuz eſt qđ eſt indiuiſum a ſe: z diuiſum a quolibet alio: ergo ante q̄ſ attributa intelligantur infinita: preintelligūtur habere vnitatem z multitudinem.

Ad oppoſitum tñ arguitur. Sicut ſe habet quātitas molis ad ſbaz: ita ſe habet quantitas virtutis ad ipſum ens. Sed ſic eſt q quātitas molis eſt intimior: ſbe q̄ſ qualitas: z alia ꝑdicamenta. ſic ergo erit de quātitate virtutis: q erit intimior enti. ergo zc. maior ꝓz per ꝓuenientem ſimilitudinez: qz ſicut quantitas molis inſequit ſbam rōne māe: ſic quātitas virtutis inſequit ens ꝑm rōnem entitatis. minor ꝓbatur: qz q̄litas z cetera accidētia mālia de neceſſitate preſupponunt ipſam quātitatem alioquin vt dicit. ſ. Tho. qualitas eſſet ſenſibilis z inſenſibilis: quare zc.

In iſta qōne ſunt tres articuli. In ꝓmo declarabit poſitio Doctoris ſub. In ſcdo ponef cōclusio reſponſiua ad queſtionez. Deinde tertio reſpondebitur ad argumenta in principio queſtionis.

Circa primum arti. ſunt duo notāda. Eſt ꝓmo aduertēdū q opio Doc. ſubti. eſt q ens prima diuiſione diuiditur per quantuz: z non quantum. Jntelligendo per quantuz quod includit quantitatem virtutis: z aliquem gradum perfectionalem. per non quantum intelligendo relationes diuinas. ſicut paternitas in patre: filiatio in filio: ſpiratio paſſiua in ſpiritu. ſ. Jſta non poſſunt eſſe quanta. Declara

Ex Bibliotheca AKR. M. Jacobi Vitelli S.T.D. Doctis. et Professoris Canc. Cracou. et Bibliothecæ Domus Nouæ Coll. Vi. Testamenti Oct. et Leo.

tur: quia si sic: cum paternitas sit in parte formalr z non in filio: filius careret formalr aliqua perfectione quã haberet pater. ſ illa quã includeret ipsa paternitas. ¶Declarat hoc idem aliter. Si. n. paternitas ꝓtinet quantitatem virtutis: illa quãtitas virtutis aut esset finita: aut infinita. ¶Non est dandum ꝑmum: qr omne finitũ cum habeat rõnem partis respectu infiniti z excedat ab ipso) habet rõnem ĩpfecti z ꝓpter hoc dixit Aristo. 3. phiſi. ter. cõmẽ. 64. vbi vult qꝫ totuꝫ z perfectum sunt idem. z ex ꝓxĩ qꝫ pars in quantũ pars dicit imperfectionẽ: qr excedit a totũ: z cuꝫ nullũ imperfectũ inueniat formaliter in deo: nullum finitũ põt reperiri in patre formalr. Nõ põt etiã dici: qꝫ paternitas in patre diuino sit infinita formaliter: qr omne formalr infinitum est ens primuꝫ simpliciter: per cuius accessum z recessum mensurat quodlibet ens quantũ. Sed nullus respectus põt esse ens ꝑmũ simplr: qr absolutuꝫ est ꝓius respectiuo: ergo paternitas in patre non põt esse formalr infinita. Licet cõcedat esse infinita fundamenta lr z identice. ſ. per identitatẽ ad eãtiam diuinam: qr. ſ. est eadem realr essentie. ꝙuis distinguatur ab ea formaliter. ¶Insurgit vna difficultas circa ea que dicta sunt. Dicum est qꝫ relatio in diuinis nõ est formalr quanta de mente Scoti. Cõtra. Magis videtur qꝫ relatio diuina sit formalr quãta: qꝫ relatio creata. Sed ista que est in creaturis ꝑm Doctorẽ subti. est formaliter quanta: qđ ꝓbat. Tum qr cõtinet sub ente finito: qđ est formalr quantũ. Tum qr per ipsũ docto. subtilez in ꝑmo sniarum. di. 28. q. vltima. ¶Genus relationis diuidit per dias oppositas. quarum vna est nobilior reliqua: ergo relinquit: qꝫ multo magis hoc debet ꝓcedi de relatione diuina. ¶Ad hoc nonnulli respondent dicendo: qꝫ nõ fuit de intentiõe doctoris remouere a relatiõe omnẽ quantitatẽ virtutis: sed solum illaꝫ que spectat ad rõnem ꝓncipij actiui: volens qꝫ relatio nõ possit esse ꝓncipiũ actiuũ. sicut nec põt per se terminare actionem aut motũ: vt vult Aristo. 5. phiſi. ¶Sed ꝓtra: qr data ista responsione sequeret qꝫ pariformiter negasset a quantitate molis (que est genus z predicamentũ) quantitatẽ virtutis: sicut negauit a relatiõe: qr eque bene q̃ntas molis non est de formis actuis sicut nec ipsa relatio: ergo sequeret̃ ꝓpositum: qꝫ vtrobiqꝫ negasset huiusmodi q̃ntitatem virtutis: quod tñ nõ fecit. ¶Oꝛ si tu dicas: quantitas est ꝓncipiuꝫ actiuũ in sensum actione intentionali. Contra: qr sensibile cõe non causat ꝓpriã speciem in sensu: sed solum diuersificat actionẽ in ipso: z causat diuersum modum ĩmutandi. ¶Ideo dicendum est aliter: qꝫ ideo relatio diuina non põt esse quanta: qr sibi repugnat finitas aut infinitas intensiua. Non. n. põt esse finita formalr: qr tũc haꝫ rõnem partis: z tunc sequeret qꝫ esset. entitas imperfecta. Neq; põt esse formalr infinita: qr tũc esset formaliter ens pm: vt dictũ est superius. pm autẽ. ſ esse finitũ z eẽ parte nõ repugnat relatioi create. igit̃ zc. ¶Sedo notandum est ꝓncipaliter: qꝫ quantitas virtutis quedaꝫ competit rei ꝑm esse essentie z quidditatiuũ: quedã ꝑm esse indiuiduale. ¶Prima quãtitas insequit vltimã dr̃iam specificam ꝓtritã speciei: que dr̃ia di. er. 7. metaphi. (vt allegatum est) esse completiue z ꝓfectiue tota sba rei. Secãda q̃ntitas virtutis cõpetit rei rõne ꝓprietatis idiuidualis: penes quã q̃ntitatem nõ est ordo essentialis inter indiuidua. Dicente Aristo. 3. metaph. ter. cõ. 11 (in hoc cõmendãte ¶Platonem. qui ponebat ideas spẽrum z nõ generꝫ) qꝫ inter spẽs est ordo essentialis: z non inter indiuidua. volens qꝫ in indiuiduis nõ est hoc ꝓius z illud posterius: ꝓpter aliquã q̃ntitatẽ ꝓntem ipm esse indiuiduale. Exẽplificatur de istis qualitatibus. Certum est qꝫ albedo est perfectior essentialiter q̃ nigredo. Nigredo tamen vt 4. est perfectior accidentaliter z indiuidualiter albedine vt. 2. z idẽ est excedẽs eãtialr aliud: z ab illo excessuꝫ accidentaliter. ¶Prefectio essentialis seu q̃ntas est demonstrabilis de ipsa qditate vel essentia. Sed pfectio accidentalis nõ põt demõstrari: qr diffinitio z demonstratio nõ est singularium: vt habet in primo posteriorum: z in. 7. metaphi. ter. cõmẽ. 53.

His premissis de scõo art. ponit̃ conclusio rñsiua ad qõnez que est ista. Ens prima diuisione diuidit̃ per q̃ztum z nõ quãtũ: sic itelligendo istaꝫ diuisionẽ esse ꝑm mẽbra diuidẽtia que sunt intimiora ipsi diuiso. ¶Ista cõclusio ꝓbat. ꝓsupponẽdo primo qꝫ qñ aliqd cõpetit alicui cõsiderato in se z in esse qditatiuo: illud est intimius illi q̃ illud qđ nõ cõpetit ei in tali esse. ¶Presupponit secõ: qꝫ vnitas: veritas: multitudo: nõ cõpetunt rei in esse qditatiuo. Tum qr ista sunt passiões entis: vt vult Ari. 4. metaph. vbi icipit ter. (Ex phi est perscrutari zc.) vbi hꝫ qꝫ sicut numeri (inquãtuꝫ numerus est) paritas z iparitas sunt quedaꝫ ꝓpria: hoc est passiones z ꝓpietates. Ita entis (inquãtum ens est) sunt ꝓpietates z passiones. Tuꝫ ẽt qr dato qꝫ vnitas nõ sit passio entis: adhuc nõ ꝓcedes qꝫ vnitas sit de qditate entis. ¶Hoc ꝓbatur: qr Aluicẽ. ſ. metaph. vult qꝫ equinitas est tñ equinitas: z nõ est vna neq; plures. ita qꝫ vnitas z multitudo nõ cõpetit equinitati in quantuꝫ equitas est. ¶His stantibus arguit. Quod cõpetit rei in esse qditatiuo est intimius illi eo qđ nõ cõpetit sibi in tali esse: sed ita est qꝫ quãtitas virtutis cõpetit qditati z nature in esse quiditatiuo. Unitas z multitudo nõ: ergo q̃ntas virtutis est intimior quiditati: maior ꝑz ex dictis. minor ꝓbatur. Quia vnitas z multitudo: aut cõpetunt rei in secundo modo: aut si nõ: saltẽ nõ cõpetunt rei in esse quidditatiuo ꝑm Aluic. Quãtitas aũt virtutis cõpetit sic ipsi rei: quod ꝓbat: qr accipio equinitatez in esse qditatiuo. nõ secludit̃ equitas a differẽtia sua ꝓstitutiua: que cõparata ꝑm suam rõnem formalẽ ad differẽtiã specifica̅ asinĩ est nobilior z pfectior illa. que pfectio imediate ꝓsequit̃ eãtiam equinitatis rõne sue ꝓprie differẽtie: ergo equinitas ꝑm esse essentie z quiditati uũ est pfectior q̃ nã z eẽntia asinĩ: z in isto priori nõ intelligit̃ vt vna: neq; vt plures: ergo z in aliquo priori cõpetit tali nature q̃ntas virtutis: in quo tũ sibi nõ competit vnitas vel multitudo. ¶Et confirmat̃: quia Aristo. 5. meta. ter. cõmen. 10. vult qꝫ essentie inquantũ eẽntie se habent sicut numeri: z ponit ordinẽ essentialẽ inter naturas z quiditates ꝑm esse essentie: z hoc nõ ꝓpter aliud: nisi qr quelibet essentia ꝓstituitur per aliquã differentiã essentialẽ: loquendo saltem de istis essentijs inferioribꝫ: z quia ipossibile est reperire duas differẽtias essentiales esse eque pfectas. ita pariformiter ipossibile est reperire duas eẽntias seu naturas eque pfectas. Assumptũ de differentijs essentialibꝫ ꝓbat̃: quia eẽntiales differẽtie diuidunt aliqđ vnũ genus cõmune: z quecũqꝫ sunt diuidẽtia aliqđ vnũ cõe sunt opposita z ordinata eẽntialr iter se: ergo de necitate vna est nobilior reliqua. ¶Et ꝓfirmat: cũ genus diuisuꝫ se habeat in poa respectu dr̃iaꝝ eẽntialiũ: z eadẽ poa nõ possit eẽ eque primo ad aliquos actꝰ essentiales sine tali ordine: z (cũ poa ipsa generis ꝓius nata sit ꝑfici per vnũ actũ essentialr q̃ per alium) sequit̃ qꝫ ipsum genus eque primo nõ respiciat ipsas dr̃ias eẽntiales: vt pfectibile per ipsas. Ad etiã ꝓbat̃: qr vbi est maior inclinatio poc ad actũ ibi poa ꝓius nata est perfici per talem actũ: ad quẽ magis inclinat: q̃ per aliũ. Sed certũ est qꝫ maior est inclinatio potẽtie generis ad vnũ actũ eẽntialẽ q̃ ad aliũ: ergo ꝓus genus natum est ꝑfici per ipm q̃ per aliũ. Ex quo sequit̃ qꝫ est ordo eẽntialis pfectionis iter actus ipoꝛtatos per dias eẽntiales ꝑm se: z in ordine ad potentiã gẽris que perficit per ipsos actus. Et si dicas: qꝫ differẽtie eẽntiales nõ habent ordinẽ perfectionis inter se inquãtũ sunt diuidentes ipsum genus: sed bene inquãtum ꝓstituunt ipsam speciẽ.

¶Contra hoc

¶Cōtra hoc duplr. ꝓmo qz nō ꝟstituūt ipsam spēm nisi per diuisionē gīis: sed qđ nō ꝟstituit aliqđ nisi per diuisionē alteri⁹: ſi ꝟstituit in ꝗtū tale. ſ. in ꝗtū ens pfectū: sequit⁹ q diuidit ēt in ꝗtū tale. ¶2° ip⁹obat: qz ꝟstitutum nō est pfectū: nisi qz cōstituētia sunt pfectiora. ¶Principia ent. 12° meta. text. co. 19. sunt ꝓportionata ꝓncipiatis: ita q ꝓncipiatū perfecti⁹ includit ꝑn⁹ pfectiora: qz da q ꝑn⁹ sint eque pfecta (cū ꝓncipiata habeāt oēm suā pfectionē a ꝓncipijs: z nulla sit pfectio in ꝓncipiatis: que nō contineat virtualr in ꝓncipijs) sequit ꝓpositū q ꝓncipiata que sunt ipa ꝟstituta: erūt eque perfecta: sed ꝑs ꝟstitute hñt ordinē perfectiōis inter se. igit ante istū ordinē ꝟstitutor erit ordo pfectiōis ꝟstituētū: sed talia ꝟstituētia sunt dře diuidētes genus. igit zc. ¶Jtē 2° principalr arguit ꝓsupponēdo. q gradus pfectiōis seu intētiōis nō distinguit formalr neq; realr ab eo cui⁹ est gradus. ¶Nō ꝓbat. ꝓmo qz pfectio rei est inseparabilis a re z res ab ipa pfectiōe. ergo est eadē realr. ꝑz ꝑntia qm̄ sicut ex sepabilitate ꝛcludim⁹ distinctionē realē eor; que sepant: ita ex inseparabilitate cōcludim⁹ idētitatē realē. ¶Probat 2° qz perfectio non distinguit formalr a re. qm̄ dato hoc: q sic distingueret: secret q quilibet gradus in albedine cōstitueret aliqd vnū in esse formali z qditatiuo. Unde sicut dīa essentialis (qz est distincta formalr a genere (ꝟstituit aliqd in esse formali specifico distinctū ab alijs: sic esset de quolibet gradu intētionis in forma: q libet talis adueniens qditati forme ꝟstitueret aliqđ distinctū ab alijs in esse specifico z formali. ꝑn⁹ est falsum: qz albedo vt duo: z albedo vt tria dr esse eiusdē spēi z eiusdem rōnis formalis: cū habeant diffinitionē. g zc. ¶Oz si tu dicas. Dicti⁹ est pfectio rei est inseparabilis a re: z pp hoc ꝛcludis idētitatē realem inter ista. Contra. certū est q gradus intentionis in albedine. ſ. gradus vt duo: vel vt tria sepantur a nā albedinis. ergo iste gradus nō est idem realr albedini. ¶Ad hoc rñdet: q nō quicūq; gradus intensionis in albedine ꝓsequit essentiā albedinis: sed solus ille qui ꝓsequit essentialē dīaz albedinis: qui est demōstrabilis de ipsa per diffinitionē eius. Sed ille gradus intēsiōis qui ꝓsequit ꝓprietates individuales z ipaz dīam individualē: nō ꝓsequit essentiā albedinis: sed solus esse individuale z māle: z ita sicut gradus ꝑn⁹ essentiā est in seperabilis ab essentia: z est idez realr sibi: ita gradus qui ꝓsequit esse in diuiduale est inseparabilis ab illo indiuiduo cuius est gradus: z est idē realr sibi. ¶Jsto stante arguit sic ad ꝛclusionē intentā. Illud qđ non distinguitur realr aut formalr a qditate est intimius qditati eo qđ distinguit formalr ab ipsa: ſz ita est q ꝗtas virtutis seu pfectiōalis nō distinguit formalr a quiditate. Unitas z multitudo distinguunt formalr ab ipsa qditate nō solū in spē: verūtiā in ente. ergo zc. Discursus bon⁹: maior est nota: z ꝑma pars minoris ex ꝓpposito. 2ª. ps ipsius ꝓbat. Tū qz vt cōiter tenet unitas z multitudo sunt passiones entis: z passio distinguit formalr ſz oēs ab eo cui⁹ est passio. Tū ēt qz si negaret eē passiuo: multitudo distinguit formalr ab ente. g unitas. ¶ſz ꝑntia: qz oppositor eadēratio est. Unitas z multitudo sunt opposita: tū ēt qz sicut verz z bonū dicūt aliquā formalitatē distinctam ab ente: ita z vnū. ¶Et ꝟfirmat: qz nō est idem ꝛceptus formalis huius qđ est esse ens: z esse vnū. qm̄ si esset idem cōceptus formalis vnitatis que opponit multitudini z ipsius entis: multitudo esset non ens: qz opposita vnitati. ¶3° ꝓncipalr arguit. Illud nō est intimius enti ꝗ ꝗtas virtutis quod ꝓsupponit in ente ipsam ꝗtatē virtutis: ſz vnū est hꝰ. ergo zc. maior est manifesta: z minor ꝓbat. ꝓfectius. n. est esse vnū ꝗ multa: qz dato oppositor sequeret ꝙ ꝗto aliqđ includeret maiorē multitudinē esset perfectius: ꝑn⁹ est falsum: qz maxima multitudo est multitudo essentialr: sed ista nō ponit in ꝓmo ente: z ibi ponit vnitas: g vnitas est pfectior multitudine: ergo vnitas cōparata ad multitudinē ꝓsupponit pfectionē in ente. ¶Et cōfirmat: qz vnitas est pfectio simplr: multitudo nō ē pfectio simpr: vt tenēt meta⁹. z theologi. g zc. ¶Jtē 4° arguit ꝓsupponēdo: q ordo essentialis insequit rōnes formales z qditatiuas ipsor extremor; sicut ordo essentialis qui est inter hoiem z asinū: insurgit ex rōne formali hoīs: z ex rōne formali asini: ita q positis ipsis rōnibus formalib⁹ z specificis (qbus cūq; alijs circunscriptis) statim insurgit iter insta ordo essentialis: qui est: q hō est ꝓr z pfectior essentialr ipso asino. Ex hoc arguit: circunscripta qcūq; passione ipsi⁹ qditatis: z circūscripta vnitate z multitudine qditas ipsa habet ordinē eentialē ad aliā qditatē: sed iste ordo eentialis nō est nisi ordo ꝑm perfectionē z ꝑm ꝗtatē vtutis. ergo ipse qditates in esse abstracto a qcūq; vnitate vel multitudine: icludūt aliq̄ ꝗtatē vtutis: aliogn in tali esse abstracto nō ꝑnt esse fundate ime⁹ istius ordis. ¶Et si dicas iste ordo est relo vel respectus qui nō aduenit rei in esse qditatiuo. Rñdetur q saltē erit ordo fundamēralis iter tales qditates hoc est erunt fundamenta que imediate ꝑnt subesse tali ordini. ¶Ultimo arguit. hꝫ Aꝛ. 10. meta. text. cō. 12. q omne ens omni enti cōparatū aut est idē aut diuersum: z ex ꝑnti simile aut dissimile: eqle vel ineqle: vñ ꝑm ipsum vnūqđq; ens est quid: z quale z ꝗtum. est. n. quid quanto hꝫ aliquā quiditatē vel essentiam: est equale qlitate essentiali: modo quo actus z forma dicit. esse qualitas: ad modum loquendi Aꝛ. 5° meta. c. de quali. vbi vult q dīa eentialis est quedam qlitas: qz est actus essentialis: z cuꝫ vnūqđq; ens sit in actu aliquo modo: sic est quale. est etiā ꝗtū ꝑm ipm Aꝛ. 10 quāto hꝫ aliquē ordinē; in entib⁹ ad ꝑm ens simplr: ꝑm quē ordinē dr esse ꝗtum: z ita omne ens in ꝗtum quid: ad aliud cōparatū est idez vel diuersum: in ꝗtū quale est simile aut dissimile. in ꝗtū ꝗtum z hñs ꝗtatē: est eqle vel inequale: qm̄ idētitas z diuersitas imediate fundant sup essentiā rei. similitudo vel dissimilitudo sup qlitatē: eqlitas vel ineqlitas sup ꝗtatē. ¶Ex hoc arguit ad ꝓpm. Unūqđq; ens acceptum ꝑm suā essentiā z qditatē: z nō ꝓsideratū vt vnū: aut vt multa: est ꝗtū: vt ꝑz ex dictis. ergo ꝗtas virtutis competit qditati z essentie rei: circūscripta vnitate vel multitudie: z sic ꝑz ad cōnem. ¶Arguit q diuisio entis per ꝗtum z non ꝗtum nō est hª z imediata. ¶Dr ꝓsupponit ꝓmo q illa diuisio est essentialis que euacuat totam nām diuisi. 2° q mēbra posteriorꝫ diuisionis continent sub altero mēbro prioris diuisiōis. Jsto stante arguit. diuisio per ꝗtum z nō ꝗtum non est hꝰ. ergo zc. Assumptū ꝓbat. qz ens diuidit posteriorꝫ diuisione per absolutū z respectiuum: tunc ꝗro aut respectiuū ꝓtinet sub ꝗto aut sub nō ꝗto: nō ꝓmō: qz tūc qlibet respcūs esset ꝗtus: qđ est falsum: vt ꝑz in diuinis: si vo dr 2ᵐ sequit q finitū z ꝗtum nō diuidit in. r. ꝓdicamēta. ¶Scdo argr ꝓsupponendo q ꝓ qcūq; signo aduenit ꝗtū ipsi enti ꝓ eodē aduenit nō ꝗtūs: qz qñ aliq̄ duo diuidūt vnū cōe ꝓ qcūq; signo vnū ꝟstituit. ꝓ eodē reliquū: sic ꝙ qcūq; signo corꝫ poteū ꝟstituit cor⁹ꝑ. ꝙ eoꝺ ico ꝓ poteū spm̄. ¶Dr ꝓsupponit 2° q nihil est ꝗᵐ nisi sit qđ z in actu. ꝑᵐ ꝓbat: hꝫ sit notū: qz idētitas est relo ītimior enti ꝗ eqlitas: ſz idētitas fundat in ente in ꝗtū qđ. eqlitas in ꝗtū ꝗtum. igit zc. ¶Et ꝟfirmat: qz vnūquodq; est illud qđ est per essentiā suā z nō est alterz z nō per ꝗtatē. 2ᵐ ꝓbat: qz nihil pōt absolui a dīa ꝟstitutiua ipsi⁹ que est quidā actus eentialis ēt in vltima precisione: sed bñ a ꝗtate. Ex hoc ꝛcludit in tantū. ꝓ quocūq; signo competit ꝗtum ipsi enti z cōstituit aliqđ ens in particulari ꝓ eodē nō ꝗtuꝫ. sed nihil est ꝗtū nisi sit quid z in actu. ergo zc. ¶Et ꝟfirmat quia sicut ꝗtas molis competit enti ꝑm q in potentia ita quantitas virtutis ꝑm q in actu: z ita diuisio que fit

ipsius entis per quid ꝛ non quid erit prior: ꝛ similitudo per actū ꝛ potentiā. ¶Ad pmū rñdef q iste due diuisiones supꝛascripte nō sunt subordinate pm superius ꝛ inferiꝰ: aut pm magis cōe ꝛ minus cōe: sed vna datur p intimiora q̄ alia: illa. vꝫ. que est per q̄tuꝫ ꝛ nō q̄tū. ¶Ad scōm respondef q vnumq̄ꝫ pdicatū est quid ꝛ quale q̄ q̄tum loquendo de quid ꝛ quali qualitate essentiali: ꝛ sic concedit q prius est actu essentiali q̄ sit q̄tuꝫ: sed tamen talis actus quiditatiuus ꝛ essentialis: a quo accidit dria ꝓstitutiua essentialis non diuidit ens: qꝛ ly vnumquodq; ens sit sic in actu: nihil tñ quod est ens: est in potentia ad talem actuꝫ: qꝛ sic simul esset ens ꝛ non ens: sed actus qui diuidit ens est actus existentie: ꝛ potentia obiectiua sibi correspondens: ꝛ tunc q̄titas virtutis est intimior enti q̄ actus exīstie: vt pꝫ de quiditatibꝰ pdicamentalibꝰ: que sunt q̄tas q̄titate vtutis: quū vna spēs sit nobilior: alia: ꝛ tñ q̄libet spēs abstrahit ab exīstia. quare ꝛc.

Respondetur nunc ad argumēta principalia: ꝛ pmo ad pmuꝫ dicēdo: q cōsens diuidit in ens reale: ꝛ in ens rōnis: hec non est diuisio alicuius vnius ꝛcepti vniuoci: sed precise vocis in suas significatiōes. qñ autē loquimur de pma diuisione entis accipimus ipm ens vt vniuocuꝫ ꝛ reale: ꝛ dicimꝰ: q entis sic accepti prima diuisio est per q̄tuꝫ ꝛ nō q̄tū: quo autē enti reali ꝛ enti rōnis: nō correspondeat vnus ꝛceptus vniuocus: videas Sco. in. 3. ꝛ. 8. di. 1. ¶Ad scōz argumentū rñdef ꝛcedendo: q finituꝫ distinguit ab ente: ꝛ ens a finito tm modo negatiue. ¶Ad quoꝫ intelligentia: sunt tria notanda. ¶Primū q ens acceptū pm se in eo priori quo precedit vnitatē vel multitudinē: est nō idem finito: ꝛ econtra. Unde distinctio (cuꝫ importet negationē inclusam in ipsa) pōt accipi vel negatiue vel positiue. Negatiue accipit q̄tum ad hoc q est: hoc nō est illud: qꝛ si exponaf: tu differs ab asino: sic exponit. tu es. ꝛ asinus est: ꝛ tu non es asinus: ꝛ ita differre vel distingui pōt accipi precise q̄tum ad istā negationē inclusam. que est: hoc nō est illud. Sed distinctio capit positiue: ꝛ tunc presupponit aliquā affirmationē ꝛ positionem. s. q hoc est: ꝛ illud est: ꝛ distingui sic positiue: semp est inter extrema positiua: ꝛ isto modo distinctio est passio entis: ꝛ etiā cuiuslibet inferioris ad ens. Sed distinctio negatiue sūpta pōt esse entis: ꝛ non entis. ¶2° notanduꝫ est: q omnis distinctio est non identitas: ꝛ nō econtra. Alīqua. n. sunt non idem: que tamen nō distinguunf: sicut chymera est non idem asino: ꝛ tamen nō distinguit ab asino: qꝛ cū distinctio sit entitas positiua: capiendo ipsaꝫ positiue: nō pōt fundari nisi in ente positiuo: ꝛ cū chymera nō sit ens positiuū: nō pōt esse fundamentū distinctiōis. ¶3° notanduꝫ q nō identitas in aliquo signo cōperit alicui: in quo nō cōperit sibi distinctio. Tū qꝛ idez ꝛ nō idē sūt ꝓtradictoria: idez vel diuersum sunt. ꝓtraria: oppositio ꝓtradictoria est prior: oppositiōe ꝓtraria: cum presupponatur ab ipsa. ergo prius poterit cōpetere alicui esse idē ꝛ nō idem. q̄ esse idē vel diuersuꝫ. Tū etiā qꝛ si humanitas abstrahāt ab omni passiōe entis: ꝛ ab oibus ppijs passionibus: certū est q humanitas nō distinguit ab asino: qꝛ distinctio est passio entis. vt dictū est: ꝛ in ista precisione seu abstractione humanitas non est idē asino: vt pꝫ: ꝛ est: ergo est nō idem. ¶Ex quib⁹ sequit ꝓpositus: q ens distinguit a finito: ꝛ econtra: anteq̄ꝫ sibi adueniat vnitas vel multitudo: distinguit inquā negatiue: hoc est: est nō idē. ¶Sed ꝓtra ea que dicta sunt instaf. Tu dixisti: q ens vt pscindit ab vnitate ꝛ multitudine est nō idem finito. Cōtra. Illud q̄ est nō idē alteri: priꝰ est idē sibiipsi. Sꝫ q̄libꝫ q̄ est idez sibiipsi priꝰ est vnū in se: q̄si idētitas per Alꝫ. 5. meta. caꝰ de ad aliqd. fundaf. sup vnitatē. q̄ sequitur q istud q̄ est sic nō idē: prius est vnū in se: ꝛ sic habet ꝓpositū: q ens in ista pcisiōe priꝰ est vnū q̄ finitū. ¶Ad hoc rñdef q idētitas capit vel formaliꝛ vel fundamētaliꝛ. Identitas pmo mō sumpta est relatio actualis supponens extrema pm ppriā rōnez vnitatis. 2° mō identitas nihil aliud est q̄ fundamētū ipm cui nō repugnat idētitas ad seipm. Hoc stante: dico q illud q̄ est nō idē alteri: pius est idē sibiipsi fundamētaliꝛ. Ꝫ est. est aliq̄ fundamentuꝫ cui nō repugat vnitas ꝛ idētitas ad se: q̄ nihil aliud est: nisi ipm ee ipm. ¶Ad 3m argm rñdef: q vnicuiq; predicato quiditatiuo incluso in aliquo maxime existente in gīe corrīdet aliqua q̄titas virtualis: erquo oia talia ꝓtinent sub finito: ꝛ ita ꝛcedo: q quot sunt predicata qditatiua in hoie tot sunt finitates virtuales: ꝛ ita finitur homo in rōne aialis in aiali. Et in q̄tū hō finit in vltima dīa specifica: ꝛ hoc mō itellexit Alꝫ 7. meta. q dīa vltima est finalis ībā rei. Ex quo pꝫ q capiendo hoiem in q̄tū aial: nō prius dī esse vn⁹ q̄ finit⁹. ¶Ad 4m argm rñdef. negādo q finitū ꝛ infinitū nō sint trāscendētia: ꝛ cū tu dicis: trāscendens dicit de oibus: negat. Unde sicut de rōne gīis gīalissimi nō est q dicat de multis spēbus (sicut forte est de hoc gīali simo: q̄ est q̄s: q̄ forte nullas spēs hꝫ: vel si hꝫ: paucas hꝫ. Queadmodū vult Doct. subtilis in de vlt̄ibus: ly de rōne gīis gīalissimi est q nō habeat supꝛaueniens genus ꝛ accidit ei q dicat de multis.) Sic etiā de rōne trāscendētis est: q nō sit per se in genere: neq; reductiue: ꝛ ei accidit: q dicatur de pluribus. ¶3. autez detur tale trāscendens q̄ tm de vno dicit: declaratur: quia ens ꝛ passiones entis sunt trāscendētes: ens autem nō tm habet passiones simplices: verūetiā passiones disiunctas: vt pꝫ ex 4.° meta. ꝛ. 9. passiones autez disiuncte sunt: necessariū: vel possibile. dependens: vel idependens: sed certū est: q independētia tm vni cōpetit: qꝛ soli deo: etiam pm viam pbozr: ergo aliq̄ q̄ est trāscendens tm cōpetit vni. ¶Et cōfirmatur: qꝛ nō est imaginabiluꝫ q passio disiuncta sit trāscendens: ꝛ pars passionis disiuncte. nō sit trāscendens. ¶Ad 5m ꝛ vltimū argumentuꝫ respondetur negādo: q prius aliq̄d habeat oēs pfectiones formaliꝛ in se: q̄ sit infinitū. Et cum tu dicis. infinitū est illud q̄ continet oēs pfectiones q̄tum potest eas reperiri in aliquo vno. Rñdeo: q ꝓtinere in se oēs pfectiones potest esse vel formaliter vel virtualiꝛ ꝛ eminēter. Formaliter: q̄n ꝓtinet illas pm suas rōnes formales: virtualiter ꝛ eminenter: q̄n ꝓtinet illas tanq̄ radix ꝛ fundamentū: ꝛ nobiliori modo q̄ cōtineanf in seipsis: eo modo quo dicimus: q̄ soldus ꝓtinetur in ducato perfectiori modo q̄ in seipso: q̄ in ducato pm esse aureum ꝓtinet: ꝛ in seipso pm esse argenteū: q̄ est longe minꝰ nobile esse. Isto stante dicit: q deitas seu eēntia diuina ꝓtinet oēs pfectiones diuinas radicaliꝛ ꝛ virtualiꝛ: etiā circūscriptis forma litatibus ipsaꝝ pfectionū diuinarū: ꝛ est ipsa eēntia principiū: ꝛ quasi cā: a qua fluunt oēs pfectiones diuine: tanq̄ a radice ꝛ a fundamēto. Unde ex ista ꝓtinētia virtuali ipsa dicit esse infinita formaliꝛ ꝛ fundamentaliꝛ: ꝛ ipse pfectiones in se ꝛ in suis formalitatibꝰ dūr solū formaliꝛ infinite: ꝛ nō fundamentaliꝛ: ꝛ ꝓpter hoc Damascen⁹ in primo suaꝝ siniaꝝ appellat essentiā diuinaꝫ pelagus ībe infinitū: ꝛ interminatū. Un sicut a pelago fluunt ꝛ emanant oia flumina: ꝛ ad ipm redeunt tanq̄ ad radicem ꝛ fundamētū: sic ab essentia diuina fluunt oēs pfectiones ꝛ infinitates: ꝛ reducunf in ipsam: tanq̄ in radicē ꝛ fundamentū: ꝛ ita se sola oibus alijs circūscriptis est forma liter ꝛ radicaliꝛ infinita. ¶Sꝫ ꝓtra instaf: qꝛ si essentia diuina est virtualiter ꝛ eminēter bona: vera: sapiens: ꝛ sic de alijs pfectionibꝰ diuinis: vñ est q iste pfectiones diuine fluunt ab eēntia pm ppriaꝫ formalitates eaꝝ. Et arguif sic. Cōtinens aliqd nobilioꝛi mō: nō ꝛ ꝓtinere illud mō ignobilioꝛi. Sꝫ eēntia diuina (ꝓtinendo istas pfectiones virtualiꝛ ꝛ eminenter) ꝓtinet pfectioꝛi ꝛ nobilioꝛi modo q̄ vbi cōtineret eas formaliter: ergo frustra ponentur formalitates

formalitates earū in essentia. ¶Ad hoc respondetur: q̄ non est ꝑa rōnem illius qō ꝓtinet virtualiter aliqd: in quantū sic ꝓtinens: q̄ ꝓtinet ipm formaliter: sicut substantia ꝓtinet virtualr ipm accidens: z tū recipit ipm in se formalr: z ꝓtinet ipm continētia formali. Unde verū est quandoq; q̄ illud qō continet virtualr aliquid: non continet illud in se formalr. Sed hoc nō est ex continentia virtualis: sed ex aliquo alio: qđ ꝯcurrit cum ipso continente virtualiter: cui repugnat hẽ illud in se formalr: sicut sol continēs virtualr caliditatē: nō pōt ꝓtinere in se formalr caliditatē: z hoc ꝓpterea: q̄ est corp⁹ simpler: vel substātia simpler. nō receptiua qualitatuꝫ elemētaliū: nec passibiliꝫ ab hꝫ q̄litatib⁹: z nō ex cōtinētia virtuali: q̄ si talis cōtinētia impediret vt tale ꝓtinēs nō hꝫet in se ꝓtentū formalr. Saturn⁹: qui est frigidus virtualr: z nō ꝓtinet caliditatez virtualr: posset in se recipe caliditatem formalr: qđ est falsum. Uenit̄o ad ꝓpm. Dato q̄ essentia diuina ꝓtineat virtualr oēs perfectiones diuinas. ex plenitudie sue pfectiois hꝫ: q̄ nō tū ꝓtineat ipsas perfectiones virtualr: verū etiā q̄ ponat ipas realiter in esse. ¶Ad vltimū rñdet: qđ est cōfirmatio p̄cedentis p̄cipalis rōnis. cū tu dicis. q̄ infinitū hꝫ plures pfectiōes: z per pñs vnitatē z multitudinē. Dico q̄ p̄sideādo istas pfectiōes in infinito ꝑm suas gdtates: nō sunt vna pfectio: neq; plures vnitate vel pluralitate formali: ſz bene sunt vna aut plures vnitate z pluralitate fundamētali: qđ nihil aliud est dr̄e. nisi q̄ ipse perfectiones in esse gdtatiuo accepte sunt fundamēta: vel tales gdtates: aut nāe. gbus non repugnat vnitas: aut multitudo formalis ꝑ aliquo signo posteriori: z in scđo mō dicēdi p se. ¶Et cuꝫ dicis. iste pfectiones ꝑm suas gdtates (ꝑ doc. subtilem) sunt distincte formalr. ergo habent vnitates formales. Rñdet. q̄ aut intelligis q̄ iste quiditates intelligant abstracte z precise in esse quiditatiuo: aut q̄ intelligant simplr z nō precise in tali esse. Si ꝓmo mō intelligit Sco. q̄ distinguū tur formalr negatiue: hoc est q̄ sunt nō idez formalr. Ex quo postmodū nō sequit q̄ ibi sit vnitas: aut multitudo formalis: q̄ nō idētitas ꝓsupponit gdtatē: z nō vnitatē formalē. Si autem tu intelligas scđo mō ipsas perfectiones diuinas: cōcedo q̄ distinguunt formalr positiue. z q̄ includūt vnitatem z multitudinem formalem: z hoc nō est contra dicta. Et sic patet ad questionem.

¶Omnes hoīes natura scire ꝺ̄siderāt. Tex. prologi. Qō. ij.

Queritur Utrū tres demonstrationes q̄s facit san. Tho. ad demōstrandā cōclusionē Arist. a priori: z ꝑpter qđ. (s. oēs hoies nā scire desiderāt) possint esse vna virtualiter. ¶Et arguit q̄ nō. Illa que habent ordinē essentialez inter se: z vnum dependet a reliquo: non pñt habere vnā demōstrationē. ¶Ista ꝓposito probat a sili. in passionibus hñtibus ordinem essentialē ad ſbm z inter se. non. n. est vna demonstratio: aut vnum medium ad demonstrandam qualibet passionez de ſbto: qr tunc demōstratio nō esset ex iūmediatis: sed ita est q̄ ista tria: scia habitualis: scia actualis: cōiūctio cū subſtātijs sepatis: habēt ordinē essentialem inter se. ergo respcū istoꝝ non pōt esse vna demōstratio. ¶Et confirmat: qr Anto. A. in. q. ꝑ⁹. dicit. q̄ passio vltima non demonstratur de ſbto per diffinitionem subiecti: sed per passionē iūmediatā: ergo a simili non demonstrabit cōiunctio cuz subſtātijs separatis de intellectu humano per rōnē appetitus nālis: sed per hoc medium qđ est scire actuale: aliquin demonstratio esset ꝑ cām remotam: z ex p̄ncipijs mediatis.

Ad oppositum tamen arguitur. Alle demōstrationes sunt tū vna demonstratio: qua z est vnū tū mediuz demonstratiuum. Ista propositio ꝑz: ꝑpterea: qr vnū tū mediū nō pōt esse respectu pluriū demonstrationū: ex ſnia Arist. primo posteriorum. Augentur demonstrationes non per media: sed in post assumendo: sed istarū trium demonstrationū est tū vnū mediū demonstratiuuz. ergo ꝛc. ¶Minor probatur. vbi est tū vna ratio appetibilis: z vna rō appetendi ex parte appetētis: z ex parte appetibilis: ibi est tū vna ratio appetitus. z ex ꝑtū vnū mediū demonstratiuum: sed sic est in ꝓposito: ex parte appetētis est vna rō appetitus nālis: per quam demonstrantur ista tria de hoie: ex parte etiā appetibilium est tū vna rō appetendi. qr quorumcūq; est vna bonitas: eorum est vna rō appetendi. qr bonitas est ratio appetibilitatis: sed ita est: q̄ istoꝝ triuz dictoꝝ. s. scientie habitualis: scie actualis: z ꝯiunctionis cū subſtantijs ſeparatis est tū vna bonitas. probatur hoc quia quoꝝ est vn⁹ finis: z vna ratio finis: ibi est vna bonitas in entibus ad finem: qr entia ad finē sortiunt suaz bonitatem a fine: sed ita est: q̄ ista tria vel saltem duo ordinantur ad vnuz finē: qr scia habitualis: z scia actualis ordinantur ad vnuz finē: qr scia habitualis: z scia actualis ordinantur ad ꝯiunctionē cum subſtantijs separatis: ergo istoꝝ est vna bonitas. ergo vna ratio appetibilitatis Sed ita est q̄ ista tria demonstrātur de homine ex rōne appetit⁹ nālis: z ex rōne appetibilitatis: in istis ergo ex quo mediū demonstratiuū est rō appetitus z appetibilitatis que est tū vna. relinquitur q̄ respectu istoꝝ est tū vnuz mediū demonstratiuum: nec ratio adducta in contrarium aliqualiter cogit.

Jn. q. ista primo ꝑmitto vnā distinctionē ex qua parebit rñsio ad qōnē. 2°. soluā rōnez in ꝑn°. Ultimo mouebo dubiū circa vnū dictum Anto. A. vbi tractat istam questionem.

Quantum ad primū notandū q̄ ordo ꝑplex est ordo iter aliqua. Est enim ordo cēntialis: z est ordo accītalis. Ordo cēntialis est iter illa quoꝝ vnū dependet a reliquo: vel saltē ꝑexigit ipm. Ordo accidentalis est iter illa: iter que nulla est depēdēcia aut ꝑexigentia. Si loq̄mur de ordine cēntiali: nō est ordo cēntialis iter ista 3⁹: nec q̄tū ad cē: nec q̄tū ad appetibilitatem. Nō enim scire actuale depēdet in cē a scia habituali: quia pōt cē scia actualis in ītellectu sine scia habituali: q̄ actus p̄cedit habitū i poā habituabili. Nō dependet etiā scientia actualis ab habitu q̄tū ad appetibilitatē. q̄ ītellꝫ pōt primo p̄mitate ītentionis appetere ipsuz scire actuale. ergo ītellectus in appetendo scire: nō depēdet ab habitu: seu scia habituali. Si loquamur de ordine accītali. Dico q̄ ordo accītalis est inter ista. ¶Ex primo arti. sequit solutio qōnis tenēdo partē affirmatiuā quā probat ratio superius ad oppositum inducta.

Quantum ad secundū arti. Rñdeo ad rōnez in ꝑn° factā: z ad eius cōfirmationem. Nō est similitudo de passionib⁹ respectu subiecti: z de istis tribus: qm̄ iter passiones est ordo cēntialis: z q̄tum ad esse: z etiā q̄tū ad cognosci: z ꝑm hoc ꝓcedit argumentū tuū de passionibus entis: qm̄ passio vltima non pōt demonstrari de subiecto per diffinitionē subiecti: sed soluz per passionez. ꝓpinquā z iūmediatū: ex eo q̄ nō est tū ordo essentialis passionū ad subiectū: verūtamen iter se: qđ dicit nō potest de istis tribus: qr in ipsis est tū ordo accidentalis: vt dictum est. quare ꝛc.

De vltimo ꝓncipali dubitat. Utrū sit verū qđ dicit Ant. A. q̄ appetit⁹ nālis est de cēntia rei z ītellꝫ: z arguit q̄ nō: qr data veritate istiꝰ sequit. q̄ intellꝫ nō ordinabit ad verū tanq̄ ad obm: neq; appetitus ad bonū tanq̄ ad ꝓpriū obm: ꝑs est falsum: qr verū est obm ītellꝫ: bonū est obz appetit⁹: vt oēs tenēt: z ꝑtia ꝓbat. Intellꝫ iclinat nālr ad sciaz: z appetit ipsam: aut iclinat ad ipaz sciaz tanq̄ ad bonū: aut tanq̄ adve-

Si dek p^m. ergo bonū erit obm intell's: r nō vez. Si dek 2^m arguo sic. gegd est obm alicui^9 é obm cuiuscūq; qđ est de essentia eius: sed ita est: q; scientia tangz verū est illud ad quod intellectus inclinat: r appetitus: seu ista inclinatio: que est ipe nālis appetitus: est de essentia intellectus. ergo scientia. vt est ens verum: erit obiectum istius appetitus: r ita bonum nō erit obiectū appetitus: sed verū.

Ad istam difficultatē ego rndeo dicendo. q; pcurrens exponens sniam Doc. non intelligit intentiōez eius. ¶ Pro quo notādū pmo q; aliud est esse idez essentialr alicui: r aliud est esse de essentia alicuius. p.m.n. inkert p^m: r non econuerso. Esse idez essentialr alicui est esse idē realr: r esse eandez rem cum illo: sed esse de essentia est esse de pceptu formali: r de qditate eius: r de ipso pdicari in pmomō dicendi per se. ¶ Modo multa sunt idem realr: quoz vnū non pdicat de alio in primo modo. sicut nos dicimus ppriā passionē r sbm esse idez realr r eandē rem: r tñ passio nō predicat per se in pmo modo: sed in scōo de subiecto. Istam distinctionē de esse idē essentialr: r de entia ponit. An. An. in 7° meta^ce. q. 1. r doc. sub. in eodē loco. ¶ Scōo notandū q; intellectus pōt accipi duplr. vno modo vt nā. alio modo vt p^m operatiuū. Si capiat vt nā: capit vt ens ordinatuz ad finem dntem ab entia sua. Si capiat vt potētia opatiua: seu vt p^m: accipit vt est queda; potentia actiua vel passiua respectu sue ppie opationis vnde ens ordinatū ad aliq; pfectionē dentez ab essentia sua: non semper est p^m respectu illius pfectionis: sic q; ista perfectio dicat esse ppria opatio eius: eomō quo superficies ordinat ad albedinem aut nigredinem: a quibus ipsa perficitur: r tamen neutrum istorum est propria operatio eius.

His premissis ¶ Rndet ad arg^m. cū dicis intellect^9 inclinat ad sciam. aut. n. tanq; ad vez: aut tanq; ad bonū. Dico q; si capiat intellect^9 vt potētia opatiua: ordinat ad sciaz tanq; ad vez: si capiat vt nā pfectibilis qcūq; mō pfectiōe dnte ab entia sua: ordinat ad sciaz tanq; ad bonū. Et cū dicis inclinatio r appetit^9 nālis itell's est de entia ipsi^9. Negat h: q; é passio et^c: r est eadē entialr sibi: nō tñ est de entia vt sit de pceptu formali ipsi^9. Et in b tu ondis q; tum ignores pncipia Doc. r ita cū appetit^9 nālis nō sit de entia itell's: pōt aliqd sub rōne boni esse obm ipsius appetitus sub qua ratione nō est obiectum intell's. Zirg^m aute cōclude ret vbi appetit^9 nālis eēt de entia itell's.

Qō. iij.

Queritur ¶ Utz eodē appetitu intellect^9 appetat sciaz: r itelligere. ¶ Et argt negatiue. Ubi nō est eadez potētia: ibi nō pōt esse idē appetit^9: sed ita est q; in itellectu appetēte sciaz r ipm itelligere nō est eadē potētia. g; nō pōt eē idē appetit^9. Ducarsius bon^9. r maioz. pbat: qz appetit^9 r potētia vident eē idē: r maxie hoc est vez in itellectu. Maz ista pdica^o est entialis. intell's est potētia. similr ista. itell's appetit nālit. g; iste. ppones quertunt. nō querterent ät nisi appetit^9 r potētia eent idē. g; ppō maioz est vera. minoz ät pbat a sili de potētia māe p^c: r de eius appetitu. potētia māe p^c: que est ad foz^m: est entialis: po^9 que est ad opōné pōtē foz^m: est accitalis. ¶ Nō entiale r accitale distinguunt realr. g; iste po^c māe p^c nō sūt vna po^9: r a sili tales po^c in itellectu nō erūt vna po^9: ex q; segt q; erit et alt^9 appetit^9 ential' r accitalis i ipo itellectu. ¶ 2° argt. Alle po^e nō sunt idē: quaz vna fundat in vno funda^o: r alia in alio: sz ita est q; po^9 ential' r accital' i mā pñt diuersa fūda^9: qz ential' fūdat i mā p^9. accital' in toto cōposito ex mā r foz^9. g; iste po^e nō sūt vnū: r ita a sili po^c q; vna est entialis: r altera accitalis in itellectu: nō poterūt eē vna r eadē po^9 r ex pñti sequet: q; nō erit idē appetit^9. ¶ 3° pn. cipalr ar. q; itell's nō imediate appetit ipaz sciaz: r ar sic. Agēs pp finē pri^9 r imediati^9 appetit finē: q; ea q; sunt ad finē: sz ita est q; p iunctio cū substātijs sepatis r ipm itelligere sunt finis respcū scie hitualis. ergo itell's nō imediate appetit sciam hitualē.

Ad oppositum ¶ Et p pte affirmatiua qōnis argt: qcūq; sūt vnū r idē realr: multiplicato vno: multiplicatur r reliquū: sed potentia essentialiter r accidentaliter: siue in materia prima: siue in itellectu est eadē realr māe r intellectui: r per te nō sunt vna potentia. g; multiplicata po^9 multiplicabit mā r itell's: pñs est falsum: qr tūc eadē mā nō recipet foz^m: r opatiōes pñtē foz^m. Neq; idē itell's sciam hitualez recipēret: r ipm intelligere. ergo falsum est illud ex quo sequitur.

In. q. hac ¶ p pmitto tres distōnes. 2° pono 2nes. 3° soluo rōnes in principio.

Quantum ad p^m. Pria distictio qua; pmitto est q; actus est duplex: quidā actus sbalis siue essentialis. quidā est actus accitalis. Actus essentialis est omne illud qđ est actus primus: r p^m alicuius opationis: actus accitalis est ipsa opatio actualis. puta niens ab actu pmo. Et sicut duplex est act^9 ita duplex est potentia correspondēs actui: quedā potentia correspondet actui essentiali: r dicitur potētia essentialis per respectum ad istum actū cui opponitur: quedā potentia correspondens actui 2°: r dicit potentia accidentalis. ¶ 2° pmittendū: q; potentia in mā prima quedā est potentia absoluta: qđā est po^9 respectiua. Potētia absoluta dicit eadē eē realr māe pme: r est vna respectu oium formarū receptibiliū in mā. Potentia respectiua distinguit realiter a mā prima: r multiplicat ad multiplicationē formarum receptibiliū in mā. ¶ Tertio notādū q; intentio est duplex: quedā est intentio simplr: qđā executionis. intentio simplr est cū aliqd principalr itendim^9. intentio executionis: qua itendim^9 ppter aliud. Penes vtrā q; intentionē pōt accipi alius r alius ordo. Penes intentionē simplr: accipit ordo principalitatis r pfectionis. Penes intentionem sedz accipitur ordo executionis. Si loquamur de p^a itentione: dicimus q; agens p^o itendit finē intētione simplr. si loq^mur de itentione 2^a: dicim^9 q; ordine executionis agēs prius itendit ens ad finē: q; finē: r tūc dicim^9 q; eodē appetitu agēs appetēs finē p^o in vno ordine appetit finē: r p^o in alio ordine. s. executionis appetit ens ad finē. r nō est incōueniens: q; eodē appetitu aliquid sit prius r posterius appetitum penes aliū r aliuz ordinē.

His premissis Quātū ad 2^m sunt due 2nes. prima q; eodē appetitu fundamentali r absoluto: appetimus sciam r itelligere: hec p3: qm eodē inclinat aia itellectiua ad operationem quo inclinat ad habitum ordinatū in ipsam. ¶ 1^a conclusio. Nō vno appetitu formali: r respectiuo appetimus illa duo. pbat. Qm̄ sicut mā per aliū r aliū appetitū respectiuum ordinat ad formā aque. ignis. rc. ita intellectus noster ad scientiam r intelligere.

Quantum ad 3^m arti. Rndet ad p^mū arg^m. Qm̄ dicis: vbi est eadē po^9 ibi est idē appetitus. Ista maioz posset negari. Et cum dicis. po^9 r appetitus sunt idē: nego. certū est q; aqua est in po^9 ad caliditatē r tñ aqua nō nāliter appetit ipsam caliditatē. sed ptra nāliter inclinat: ergo appetitus nālis r potētia nō sunt idem. Unde appetitus nālis causat ex duob^9. Uno modo ex potentia ad formā: secundo ex cōformitate forme ad susceptiuum. Sed vbi forma est difformis: r non conuenit susceptiuo: non dicit tale susceptiuuz appetere nāliter ipsaz formā: r ita potentia r appetitus non sunt idem. Tamē gratia disputationis admittat illa maioz. s. q; vbi nō est eadem potentia: ibi nō est idez appetitus: r negatur minoz. Et cum tu dicis essentiale r accidentale sunt realiter distincta. Dico q; accidētale r entiale accipiuntur duobus

piunt duob⁹ modis. Uno mō intrinsece ꝛ formaliː alio mō extrinsece: ꝛ denoiatiue. Illud dicit eēntiale seu accidētale intrinsece: ꝛ formaliː qđ est ex se tale: ꝛ p aliqđ intrinsecū: sed extrinsece dicit tale p aliqđ extrinsecū: ꝛ denominatione extrinseca. ℭ Ad mō dico: q accidentale ꝛ eēntiale ex se formaliː ꝛ intrinsece nō possunt eē idez: ꝫ necessario distinguunt: sed eēntiale ꝛ accīntale extrinsece: ꝛ denoiatiue nō distinguunt realiː. imo pñt esse vnū ꝛ idē. Potētia aūt in mā p⁹: que est vna ꝛ eadē cū mā: dr esse eēntialis p habitudinē ad actū eēntialē: qui est actus pm⁹: ꝛ sic denoiat ab isto actu p essentiali denoiatione extrinseca. Silr eadē po⁹ dr accidentalis in ordine ad actū 2ᵐ ꝛ accidentalē: ꝛ dr accidentalis ista po⁹ denoiatione extrinseca mō nō est inconueniēs q aliqđ vnū ꝛ idē posset dici essentiale ꝛ accidētale extrinsece ꝛ denoiatiue. Ex quo sequit q nō variat po⁹ in mā p̄ma respectu formę ꝛ opōnis cōsequētis formā: ꝛ hocidē ḥz dici de po⁹ essentiali in intellectu ꝛ accīntali ꝛc. ℭ Ad 2ᵐ argᵐ. Rndeꝛ: cū dicis: ille potētie sunt distincte que nō sunt in eodē subiecto ꝛ fundamēto. Rndeo p̄cedendo istā maiorē: ꝛ negatur minor: q po⁹ essentialis ꝛ accidētalis mā nō sint in eodē subiecto ꝛ fundamēto. ℭ Et si dicas. cuius est po⁹: ei⁹ est actus: sed po⁹ essentialis ꝛ accidētalis respectu formę ꝛ operationis pñtis formaꝫ fundant in mā p⁹. igit forma ꝛ opatio forme fundāt in mā p⁹; pñs est falsum. g illud ex quo sequitur. ℭ Ad hoc rndeꝛ dicendo: q cui⁹ est po⁹ ei⁹ est actus: vel vt receptiui: vel vt illius: qđ est rō recipiendi. ita q in quocūq; fundāt po⁹ ad aliqđ: in eodē recipit illud: vt saltē illud in quo est po⁹ est rō recipiēdi respectu illi⁹. modo sic est: q ḥz mā p̄ma nō fit primū receptiuū respectu operationis: est tn rō recipiēdi ipsi cōposito: qđ est imediatū receptiuū ipsius. Qđ declarat. Sic⁹ eni actualitas ꝛ actiuitas cōperit cōposito rōne formę: ita po⁹ passiua ꝛ receptiua cōperit cōposito rōne mātę. g si cōpositū recipit opationē formę hoc est rōne mātę. ℭ Pōt ēt dari 2ª rnsio dicendo: q cui⁹ est po⁹ ei⁹ est act⁹. verū de po⁹ prima ꝛ imediata respectu act⁹. Sed po⁹ que fundāt in mā p⁹ siue sit eēntialis: siue accidētalis nō est po⁹ prima respectu opationis receptibilis in cōposito: sed est po⁹ remota. Po⁹ autē prima passiua ꝛ receptiua fundāt in toto cōposito: ꝛ ita cui⁹ est po⁹ loquēdo de po⁹ prima: ei⁹ vt receptiui ē act⁹. ℭ Sed ꝰ istā rnsionē instat sic. Certū est q po⁹ accidētalis in mā p⁹ est prima respectu act⁹: q⁹ ois po⁹ accidentalis p Alz. 2° de aia. tex. cōmē. 5. ꝛ 8° phīi. tex. cōmē. 32. est po⁹ prima. g sequit q in mā p⁹ imediate recipit opatio actualis. ℭ Ꝺ. 2° instat. Mā data veritate rnsionis segt q erunt due potētie accidētales respectu eiusdē. vna cōpositi. ꝛ altera mātę pme. ℭ Ad pᵐ istoꝛ. Rndeꝛ premittēdo q aliq; potentia esse prima pōt esse vel ex pte act⁹ receptibilis ꝛ ex pte fundamēti: in quo fundāt talis po⁹: ita vt sit ex pte vtriusq; tā fundamēti q; termini. Vel aliq; est ex parte termini solū. Illa dr esse ex pte vtriusq; qñ ḥz imediatuꝫ ordinē ad ipm actū tanq; ad terminū: sic q ipm respicit nō mediāte alio. Et vltra hoc: qñ fundamentū ipsi⁹ potētie est imediate receptiuū ipsius: sed po⁹ est prima ex pte termini sᵒᵐ p oppositū: qñ respicit terminuꝫ nō mediāte alio: ꝛ fundamētū ipsius potētie nō est imediate receptiuum ipsi⁹; sed aliqđ aliud p̄supponit. Dico g: q ois potētia accidētalis est prima ꝰm Alz. vel rōne termini ꝛ fūdamenti: vel rōne termini solū: qui respicit imediate a tali po⁹: ꝛ nō per aliqđ mediū: ꝛ sic p̄cedo potentia accidentalē fundatā in mā p̄ma esse sic prima ex pte termini: qui est actualis opatio: ḥz nō ex pte fundamēti: qđ est essentia mātę: sed po⁹ que fundāt in cōposito est prima: ex pte vtriusq; ℭ Et per hoc rndeꝛ ad 2ᵐ: q nō est inconueniēs q denē due potentie prime respectu eiusdē. differmiter accipiendo ipsas: sed bñ est inconueniens accipiēdo vnifor-miter: ꝛ hoc est verū ēt de potentia accidentali: q. vꝫ. vbi potentia accidētalis nō accipiat vnifoꝛmiter ꝛ eodē mō: non est inconueniens talē potentiaꝫ multiplicari. Et que dicta sunt de potentia eēntiali ꝛ accidētali in mā: applicent ad potentiā essentialē ꝛ accidētalē itell⁹ respectu scie habitualis ꝛ opationis pñtis habitū. ℭ Ad 3ᵐ ꝛ vltimū rndeꝛ dicendo: q eodē appetitu appetim⁹ q̄libet istaruꝫ pfectionū. s. sciam habitualē: intelligere: ꝛ p̄fectionē cum substātijs sepatis. mō qui dic⁹ est supius in 3° notando.

ℭ Causa autē est q: hic maxime cognoscere nos facit ꝛ multas rerū differentias demonstrat. Tex. plogi. Qō. iiij.

Ueritur Utrū sensus visus sit nobilioꝛ sensus oib⁹ aliis: ꝛ faciat magis scire. Et arguit q non. Ille sensus est nobilioꝛ: ꝛ facit magis scire: per quē homo efficit sapiētioꝛ. Sed sensus auditus est huiusmodi. Testante Alz. in de sensu ꝛ sensato. Ubi concludit quare sapientiores a natiuitate priuatoꝝ vtroq; sensu sunt ceci surdis ꝛ multis. igitur ꝛc. ℭ Secundo sic arguitur. Ille sensus magis facit scire: per quē magis certificat intellectus de re cognoscibili. Sed sensus tactus est huiusmodi. ergo ꝛc. Maioꝛ est manifesta: q cognitio sensitiua ordinatur ad intellectiuam. minoꝛ autē probatur in exemplo de baculo existente in aqua: quē visus diiudicat esse fractum. Tactus autē iudicat ipsum esse integrum: ꝛ ita cognitio sensus tactus conformat veritati rei cognoscibilis: ꝛ per consequēs intellectus videtur quodāmodo rectificari ꝛ certificari de veritate rei per sensum tactus: ꝛ non per sensum visus. ℭ Item 3° arguitur. Ille sensus magis facit scire: qui est plurium contrarietatum q̄ ille qui est vnius contrarietatis. Ista propositio patet: quia quum vnius contrarietatis sint ad minus duo extrema ꝰm genus. Ille qui est duarum contrarietatum est pluriū cognoscitiuus q̄ ille qui est vnius tantū. Sensus visus est vnius contrarietatis. Sensus tactus est duarum contrarietatuꝫ. testantur Alz. 2° de anima. tex. cōmē. 106. igit ꝛc. ℭ Ité vltio. Prime qualitates sunt per se tangibiles: vt vult Alz. 2. de generatione. tex. cōmenti. 7. Sed vbicūq; est posterius: ibi ꝛ suum prius. Igitur vbicunq; sunt qualitates visibiles: ibi sunt qualitates tangibiles. Sed quecunq; habēt qualitates tangibiles sunt cognoscibilia tactu. ergo omnia sensibilia in quibus sunt qualitates visibiles sūt cognoscibilia a sensu tactus.

Ad oppositū tamē est Alz. in p̄ metaphi. in p̄logo. qui probat nāles dilectionem sensuum propter cognitionem sensitiuaꝫ. ex hoc: q illum sensum magis nāliter diligimus qui est magis cognoscitiuus: cuiusmodi est sensus visus. Qđ pbat ex duplici cā. Tum qꝛ est in cognoscendo certioꝛ. Tū qꝛ plures rerū differētias nobis ostēdit: qꝛ oia corpora: tam supiora q̄ inferiora lucē ꝛ colorē participant. Hāc eandē sententiā habet in de sensu ꝛ sensato: non multū post p̄ncipium: vbi inquit. Multas qdē differentias ꝛ multimodas visus annunciat potētia: qꝛ oia corpora colorez participant. Et post modū subdit. Quare ꝛ cēta magis per hoc sentiunt. Dico aūt cōmunia: magnitudinē: motuꝫ: quietem: figuram. numerum ꝛc.

In ista. q. Primo declarat pars: que erit tenēda. 2°solueut rōnes facte in p̄ncipio.

Quantū ad primū. pars affirmatiua qōnis est tenenda sub ista prima cōclusione affirmatiua. Sensus visus est nobilioꝛ ceteris sensibus: ꝛ magis cognoscitiuus: que quidē prima cōclusio pbat quadrupliciter. Primo ex parte obiecti. Secūdo ex pte organi. Tertio ex parte medij. 4° ex parte actus sentiendi.

¶Ex ꝓma via arguit nobilitas ꝛ plectio sensus visus q̄tū ad pluralitatē cognoscibiliū a tali sensu: ꝛ quo ad eū poritatē respectu aliox sensuum ex cōparatione ipsius ad obiectū ꝓpriū. Scdo ex cōparatione eius ad obiectū cōe alijs sensib⁹. Tertio ex vniuersalitate obiecti eius. ¶Primo sic. Ille sensus est prior ꝛ vtior in cognoscēdo: cuius obiectū est simplr prius ꝑm nāz. Sed obiectū visus ē hꝰ. ergo ꝛc. ℳaior est nota: q; ordo potētiarū q̄tū ad suas opationes est ex ordine obiectox: circa que operantur: vt colligit de mēte Alz. 2. de aia. tex. cō. 63. minor autē ꝓbat. ꝓmo auctē Alz. 2. de gñatione. tex. cōmēti. 7. ꝓallegato. vbi vult: q; sicut visus est prior tactu. Ita ꝛ hꝫ ipsi⁹: hoc est obiectū. cuius rō visibilis (inquit ipse) nō est corporis tāgibilis passio ꝑm q; tāgibile: sed ꝑm aliud. i. ꝑm aliquā aliam nām vel qualitatez: que est cōis corpori gñabili ꝛ corruptibili: ꝛ ēt incorruptibili. Sicut est forsan nā ꝓspi cui. Et ꝛcludit. Et si ꝓtingat nā ꝓius. Ex hoc innuēs: q; illa rō: ꝑm quā corpus est visibile: est ꝑor nā qualitate tāgibili: ac ēt ceteris q̄litatibus sensibilibus. ¶Scdo ꝓbat hec minor rōne sic. Illa qualitas dicit eē simplr prior hꝫ nām: que cōuenit corpori ꝓrii simpliciter: q̄ sint qualitates: que tm̄ conueniunt corpori gñabili ꝛ corruptibili. Sed qualitas visibilis (sicuti est lux ꝛ color: ꝛtēdēdo nomen coloris) reperit in corporibus celestib⁹: que sunt ꝑora simpliciter ꝛ ꝑm nām: ꝛ nō reperiunt alie q̄litates sensibiles ab alijs sensibus exteriorib⁹. igit ꝛc. ¶Secūdo ex ista via arguit principaliter sic. Ille sensus est simplicior ꝛ nobilior: cuius obiectū ꝓprium est simplicius ꝛ nobilius. Sed obiectū ꝓprium visus est hꝰ. igit ꝛc. ℳaior ē nota. ℳinor aūt ꝓbatur: q; certū est: q; lux que est obiectū ꝓprium visus est simplicior ꝛ imaterialior: q̄ alie q̄litates sensibiles ab alijs sensibus exteriorib⁹: ꝓpterea q; cōpetit corpori simplicissimo: qđ est sp̄ alius ꝛ imālius ceteris corporibus: in quo ꝑm Alz. nulla est mā: aut forma informans mām: que est altera pars compositi. Alie autē qualitates sensibiles insequunt cōposita: vel ratione materie: vel saltē rōne forme a mā cōprehense. Sic̄ apparet discurrēdo per omnes qualitates sensibiles sensuū exteriox. ¶Ité ꝛ 3° ex hac via, ꝓbatur: q; iste sensus ē plurū cognoscitiuus ex vniuersalitate obiecti: q; ille sensus est plurū cognoscitiuus: cuius obiectū formale ꝛ ꝓprium reperit in oibus sensibilibus. Sed obiectū sensus visus: sicuti est lux vel color: est hꝰ. igitur ꝛc. ℳaior est manifesta: ꝛ minor ēt patet ex dictis. Et sic ex hac via: scilz ex cōparatione visus ad obiectū ꝓprium: ꝑmo ꝓbat ꝓioritas nāe de ipso. Scdo simplicitas ꝛ imālitas. 3° vniuersalitas ꝛ cōmunitas in cognoscēdo. ¶Scdo ꝑncipaliter ex hac via consimilibus rōnibus ꝓbant ista tria ex cōparatione visus ad sensibile cōe: qđ est magnitudo: vel quantitas: q; ille sensus videt esse prior: qui percipit magnitudinē simpliciter priorem. Sensus visus est hꝰ: quia percipit magnitudinē existentē in corporibus celestibus: ꝛ non contractā ad corpus gñabile ꝛ corruptibile: quēadmodum faciunt alij sensus exteriores. ¶Ista magnitudo: que est in corporibus celestibus: non insequitur ꝥam rationē materie: sed rationē forme. ℳagnitudo autē in istis inferioribus insequit mām. Sed qualis est ordo formē ad māz: talis est ordo magnitudinis corporis celestis ad magnitudinē istox inferiox. Sed ordo formē ad materiam est ordo ꝓriox simpliciter ad posteriox. vt est de mēte Alz. 7. metaꝓhice. tex. cōmenti. 7. ꝛ. 9. metaꝓhice. tex. cōmenti. 13. vbi vult: q; actus est ꝓior potentia simpliciter. igit ꝛc. ¶Per idē ꝓbatur simplicitas ꝛ immaterialitas de ipso visu ex sensibili cōmuni: quia absolutum est simplicius ꝛ immaterialius contracto. ℳagnitudinez absolutam ꝛ indeterminatam ad corpus celeste ꝛ ad corpus generabile percipit sensus visus: ꝛ non alij sensus. igitur ꝛc. ¶Et consimiliter ꝓbatur vniuersalitas: vt ꝓius argutum est de sensibili communi. quare ꝛc.

Ex secunda via arguit etiam tripliciter. ꝓmo sic. Ille sensus est nobilior: cuius organū est nobilioris complexionis. Organum sensus visus est hꝰ. igitur ꝛc. ℳaior videtur nota: quia quū virtus sensitiua fundetur in organo. Illa virt⁹ est nobilior cuius organum est nobilius: ꝛ melius dispositū ꝑm cōplexionem. ℳinor autē ꝓbatur: q; illud organum est melioris complexionis ꝛ dispositionis: in quo magis residet sensus tactus: sed sensus visus est huiusmodi. g̃ ꝛc. ℳaior huius ꝓsillogismi patet (ꝓmo: quia tactus est sensus necessarius ad vitam animalis: ꝛ ad eius eē. Unde ꝓpter hoc conduditur cor esse ꝑncipalissimū mēbrum animalis: quia in ipso ꝑncipalius residet virtus tactiua. Unde Alz. in de sensu ꝛ sensato. vult. q; sensus tactus ꝛ gustus fundentur in corde) eadem maior ꝓsillogismi est nota per Alz. 2. de anima. Qui vult q; homo in tactu excedat cetera animalia. Et vlterius q; quāto complexio corporis humani ꝛ organi est cōꝑerata ꝛ reducta ad quādā mediocritatē qualitatū primaz: tanto magis in ipso est intēsior ꝛ efficatior sensus tactus: ꝛ ꝑ ipsum sensum viuaciorem melius percipit obiectuz tangibile. vnde dicit. molles carne mente aptos dicim⁹: duros autem ineptos. Et est tex. cōmenti. 94. ℳinor aūt syllogismi: ꝓbatur: q; in illo organo est viuacior sensus tactus: qđ crisime leditur a nocuis: ꝛ statim sentit contrarium ꝛ nociuum. Sed organū visus. ¶pupilla oculi est huiusmodi. igitur ꝛc. ¶Ité secundo ꝑncipaliter sic. Illud organū videt esse nobilius: ad cuius conseruatiōnē plura sunt producta a nā. ¶Ista patet: q; nā non deficit in necessarijs: ne q; abundat in superfluis. ex. 3. de anima. tex. cōmenti. 45.) Organū visus est huiusmodi: vt ꝑz de superciliis: palpebris: ꝛ alijs: quibus hic sensus conseruat: ꝛ a nocuis defendit. igitur ꝛc. ¶Ité tertio. Illud organuz est nobilius ꝛ melioris dispositionis ad actū sentiendi: in quo predominat elementū quantū ad illud qđ est facillime impressionis ꝛ receptionis intentionū sensibiliū. Sed sensus visus est huiusmodi. Nā in ipso predominat aqua in quantū perspicua ꝛ diaphona: que qualitates sunt magis receptiue intentionū sensatarū: q̄ sint q̄litates: ꝑm quas elemēta in alijs sensib⁹ ꝑdominantur: vt hꝫ videri in. 2. de aia. Et hoc nō disputādo mō. Utz oculus sit organū visus: aut nerui obtici: sed tenendo cōmunem viam: q; oculus sit tale organū: hec dicta sint.

Ex tertia via. vꝫ. ex pte mediꝰ arguit nobilitas istius sensus. Arguit etiam tripliciter. ꝓmo nam medium ipsius est simplicis⁹ ꝛ purius q̄ media aliorum sensuum. Ita q; quāto tale mediū est subtili⁹ ꝛ limpidius: tanto est meli⁹ dispositū ad acceptionē specieruz visibiliū. Ex hoc arguit sic. Ille sensus est nobilior cuius mediū est simplicius subtilius: ꝛ immaterialius: mediū sensus visus est huiusmodi. igit ꝛc. ¶Item secūdo. Ille sensus est nobilior: qui recipit intēriones sensatas per mediū non solū generabile ꝛ corruptibile: sed etiaz ingenerabile ꝛ incorruptibile q̄z sit sensus: qui tātū recipit ꝑ mediū quod est materiale ꝛ corruptibile: sensus visus ē huiusmodi qui immutatur a luce: non solū ꝑ aerem: verū etiam ꝑ mediū: quod est celū: ꝑ quod medium percipit lucē solis ꝛ alioꝝ planetarū: aliū autem sensus ꝑ ista inferiora generabilia ꝛ corruptibilia. igit ꝛc. ¶Ité 3°. Ille sensus est immaterialior: ꝛ ex consequenti certior qui immutat ꝑ mediū: qđ recipit speciem sensibilez sō lū intentionaliter: ꝛ non materialiter. Sensus visus est huiusmodi: ꝛ nullus alius sensus ꝓter ipsum. igit ꝛc. ℳaior est manifesta: q; quāto mediuz spūalius recipit in tētione sensibilē: tanto organū sensus spūalius immutatur. ¶Ꝫ. q; ex secūdo de anima. tex. cōmē. 71. ꝛ. 76. ꝛ de inceps: mediū ꝛ organū sunt eiusdez rationis: quo ad illam qualitatem

lam qualitatem ſm quam ſpecies ſenſibiles multiplicã tur in medio ⁊ in organo: quia quum ſpecies ſenſibilis in medio ⁊ in organo ſint eiuſdem rationis: ⁊ paſſiua re cipientia ipſas ſpecies erunt eiuſdem rationis. Nam ex ſecundo de anima. tex. commenti. 66. inquit Auerroys. Adelius eſt enim exiſtimare q̃ cauſa in diuerſitate ma terie eſt diuerſitas formarum: non q̃ diuerſitas materie ſit cauſa diuerſitatis formarum. Unde ſicut diuerſe forme alterius rationis ſunt in diuerſis ſubſtantijs alteri⁹ rationis. Ita forme eiuſdem rationis ſunt in ſubiectis eiuſdem rationis. Et propter hoc Ariſto. in ſcõ de anima. concedit organum ⁊ medium eſſe eiuſdem rationis: quia ſpecies in medio ⁊ in organo ſunt huiuſmodi. mi nor: p̃ principalis p̃batur: quia medium per quod viſus recipit ſpeciem viſibilem tñ immutatur immutatione intentionali: ⁊ non immutatione naturali. Loco autẽ immutationem naturalẽ: quando paſſum recipiens for mam ab agente recipit ipſam formam ſm illud eẽ rea le: aut ſm diſpoſitionem materie conuenientem forme: p̃out forma eſt in agente. Immutationem autem intẽ tionalem voco: ſm quam paſſum recipit intentionem ⁊ ſpeciem forme: non autez ipſam formam. Adodo ſic eſt: q̃ ſenſus viſus tñ recipit ſpeciẽ obiecti viſibilis: ⁊ ſimili ter medium: ⁊ non recipit ipſum obiectum: aut formaz eius ſm eſſe reale. Alij autez ſenſus immutantur vtraq; immutatione: ⁊ ſimiliter medium ipſorum. Nam in ta ctu ⁊ in guſtu organum ⁊ medium alterantur alteratio ne ſimpliciter: quia organum ⁊ mediũ in immutatione tactus realiter alterantur ſm caliditatem aut frigiditã tem. Guſtus ⁊ eius medium alterantur etiam alteratio ne ſimpliciter recipiendo realiter ſaporem. Odoratus ⁊ medium eius ſimiliter alterantur alteratiõe ſimpliciter ſm odorem realiter multiplicatum in medio ⁊ in orga no. Similiter dicenduz eſt de auditu ⁊ eius medio: que non tñ immutantur ſm alterationem ſimpliciter: verũ etiam ſm motũ localem aeris ſonum deferentis. Et forte ad hanc intentionẽ dixit Ar⁹. 7. phiſi. tex. cõmẽti. 12. Et ipſi ſenſus alterant. patiunt enim: actus enim ipſoz mo tus eſt per corpus patiente aliq̃ ſenſu. quare ⁊c.

Ex via vltima ex parte actus arguit nobilitas: ⁊ di gnitas: ⁊ pfectio: iſtius ſenſus tripliciter. primo ſic: ille ſenſus eſt perfectior qui cognoſcit duo contra ria ſimul eque perfecte ⁊ diſtincte: ac ſi eſſet vni⁹: q̃ ſint il li ſenſus: qui confuſe ⁊ indiſtincte percipiunt huiuſmo di contraria. Senſus viſus eſt huiuſmodi ⁊ nullus ali⁹ preter ipſum. igitur ⁊c. Maior eſt manifeſta. Minor au tem p̃batur. Nam certum eſt: q̃ ſi ponantur ante ocu los duo contraria ſcilicet album ⁊ nigrum: ſenſus viſus percipiet vtrũq; diſtincte: ⁊ perceptio vnius non impe diet perceptionem alterius. Alij autẽ ſenſus ſic percipiũt contraria ⁊ oppoſita: q̃ vnũ impedit cognitionem alteri us. Ratio p̃o ſenſu viſus eſt: q̃ obiecta non imutãt ipz niſi intentionaliter: ⁊ per ſpecies que ſimul in ſuis actua litatibus vltimatis poſſunt eſſe in eodez ſubiecto. Quia ſi obiecta ſunt contraria: ſpecies ipſozũ aut etiam ſensa tiones non ſunt contrarie. Ratio p̃o alijs ſenſibus eſt p oppoſitum ad iſtud q̃ nunc dictũ eſt: q̃ alij ſenſus non tñ recipiunt ſua obiecta intentionali: verum etiam rea liter: recipiendo ipſa ſm eſſe p̃oprium reale ipſorum: ⁊ quia contraria non poſſunt recipi ſimul in eẽ reali. in ali quo ſubiecto in vltima eorum actualitate: ideo nullus alioz ſenſuum poteſt percipere ipſa contraria perfecte ⁊ diſtincte ſm ppuas eoz actualitates: ſed ſenſatio vnius impedit ſenſationem alterius. Tertez ſcõ ex hac via ar guitur ſic. Actus videndi eſt vniuerſalior: ⁊ ad plura ſe ex tendens: igitur actus iſte eſt perfectior ⁊ nobilior. p̃tia ẽ nota: ⁊ antecedens p̃batur. Nam per actum videndi ſi mul attingimus plura obiecta: vt dictũ eſt: ſimulq; attin gimus magnitudinẽ quãtũcunq; magnam: ⁊ etiã figu ram cuiuſcũq; quantitatis. Tactus autẽ non attingit ⁊ co gnoſcit ſimul niſi magnitudinem determinate quantita tis ſm proportionem ad organum: per q̃d exercetur ſen ſatio tactus: ſimulq; non attingit plures magnitudines ⁊ figuras diſtincte. Et per oppoſitũ ſenſus viſus ſimul p cipit viſibilia plura poſita ante ipſum. igitur ⁊c. Qd dixi de tactu idem dicendũ eſt de alijs ſenſib⁹ particularib⁹: q̃ non percipiunt niſi vnuz obiectum ſenſibile diſtincte ⁊ determinate quantitatis. Tertio ex hac via arguitur ſic. Actus videndi eſt certior ceteris ſenſationib⁹ ſenſuz exteriorum. Igitur viſus excedit oẽs alios ſenſus. Conſequentia eſt euidens: ⁊ antecedẽs p̃batur. Nam certũ eſt: q̃ ille actus eſt certior: per quẽ magis certificat intellectus de re cognoſcibili: vt ſuperius arguebatur. Actus videndi eſt hu⁹: quia vbi aliquod ſenſibile percipiatur p viſum: ⁊ per alios ſenſus: ſi cetera ſunt paria quantuz ad diſpoſitionem organi ⁊ medij: magis ſtatur iudicio ſenſus viſus: q̃ aliorum ſenſuum. Nocetiã iudiciuz de re cognoſcibili magis inſequitur intellectus: qd̃ declarat. Nam illud qd̃ percipitur per ſenſum viſus: magis ipſimilat fantaſie ⁊ imaginatiue: que ſunt virtutes imediate deſeruiẽtes intellectui: q̃ illa que percipiunt ab alijs ſenſib⁹. Cuius rei ſignũ eſt: q̃ ſomniantes magis ſomniant de reb⁹ viſis: q̃ de alijs: que ab alijs ſenſibus percipiuntur. Ex quo infertur: q̃ intellectus magis mouet a ſenſibilibus per viſum: q̃ ab alijs aliorum ſenſuum. Ex his omnib⁹ apparet veritas concluſionis ppoſite. Sc̃a concluſio eſt iſta. Senſus auditus magis facit ſcire: quo ad ſcientiã habitam per doctrinam. Iſta concluſio p̃z ex ſnia Ariſt. de ſenſu ⁊ ſenſato. vbi habet: q̃ ſermo audibilis exiſtens cauſa eſt diſcipline non ſm ſe: ſed ſm accidens. Et parũ ante. Horum autem ipſoz ad neceſſaria quidẽ melior eſt viſus: ⁊ ſm ſe. Ad intellectũ autẽ ⁊ ſm accidens é auditus. Unde ſcientia quedã eſt habita per doctrinaz: quedam eſt habita per propriã inuentionẽ: ⁊ illa que eſt per inuentionẽ eſt ſimpliciter prior illa que habet̃ per doctri nam. Cuius autẽ (quũ ſit prior ſenſus prioritate cõmunitatis ⁊ vniuerſalitatis vt dictum eſt) cõfert ad ſcientiam ſimplr priorem ſm ſe. Sed ad ſcientiã poſteriorẽ que eſt per doctrinã confert auditus: qui eſt magis limitatus ⁊ determinatus ad determinata cognoſcibilia. Aduertẽ dum tamẽ q̃ auditus dicit plus cõferre per accidens ad ſciam: ꝓpterea: q̃ non ſic confert: niſi ex aliquo qd̃ eſt accidentale obiecto audibili: in q̃tũ eſt audibile: aut imutatiuũ auditus. Ex inſtitutione eni ⁊ per accidẽs vox audibilis eſt expreſſiua conceptus: qd̃ nõ cõpetit ſibi ex nã talis obiecti: ſed preciſe a voluntate humana ſic inſtituẽte ⁊ determinãte. Cui obto audibili ſic ipoſitũ ẽ: vt ſit ſignũ expreſſiuũ cõcept⁹: q̃ voces audibiles ſunt ſic promptiſſima ſigna ad hos ꝓpt⁹ exprimẽdos pre ceteris alijs ſenſibilib⁹ que ſunt obta alioz ſenſuũ. ⁊ ſic p̃z ad qõnem.

Be vltimo articulo. Ad argumẽta pncipalia rñ detur. Ad primũ q̃ Ar⁹. intelligit: q̃ ceci nati ſunt ſapientiores q̃tum ad ſciam habendaz per doctrinã: per accidens tñ vt dictũ ẽ. Sed ſurdi ⁊ mu ti habentes viſum ſunt ſapientiores ceciis q̃tũ ad ſcientiam habitam per inuentionem ⁊ per ſe: ad quã viſus p ſe ⁊ directe conducit. Ad 2m argumentũ reſpondet: concedendo maiorẽ: ⁊ negando minorẽ. Et ad p̃bationẽ reſpondetur q̃ cetera non ſunt paria. Cuius enim iudicat baculũ exiſtentem in aqua per mediũ groſſum ⁊ idili poſitũ. Tactus autẽ iudicat ſuũ p̃oprium ſenſibile imediate: aut per mediũ ſufficienter diſpoſitũ: ⁊ ſic certius eſt iudiciuz tactus q̃ viſus: q̃ cetera non ſunt paria. Nõ ẽt dici: q̃ iudicium qd̃ videt fieri per viſum nõ ẽ ipſius viſus: ſed ſenſus cõis: q̃ nõ hz viſus iudicare de ſenſibili niſi de colore: ⁊ de alijs: que ſpectant ad nãm coloris.

Similiter de magnitudine ⁊ de quantitate: sed non habet iudicare de his que accidunt magnitudini ⁊ quanti tati: quēadmodū forte est esse continuū aut discōtinuū. Factum aut integrū: que pertinent ad iudicium altioris sensus. Et ꝑm hoc dixit Alr. 2° de anima. tex. cōmē. 63. Et non decipitur visus: qm̄ coloꝛ neq; auditus: qm̄ sonus. Sed quid coloꝛ atū aut vbi: aut quid sonans. Innuens per hec q accidentia que aduenium sensibilibus ꝓꝛijs: aut cōmunibus: non sunt diiudicanda per sensus particulares exteriores. ¶ Dꝛo maioꝛi tamen intelligēcia huius responsionis notanduꝫ est q sensatio vnius sensus potest comparari ad sensationē alterius: vel due sensationes possunt comparari ad aliquod vnuꝫ obiectū: quod percipit ⁊ cognoscitur per vtrāq; sensationeꝫ. Si primo modo: dicimus sensationem visus esse certioꝛem quacū q; alia sensatione. Si secūdo modo: cognitio que fit per duos sensus est certioꝛ q̄ illa que fit per vnuꝫ tm̄. Et ita si vnum sensibile cognoscitur per sensum tactus ⁊ p sensum visus certius cognoscitur q̄ vbi cognoscatur soluꝫ per visum. ¶ Ad 3m̄ argumentum respondet concedendo maioꝛē: si cetera sint paria: ⁊ ad minoꝛem dicitur q lꝫ sensus visus sit vnius contrarietatis tm̄: q; tamen obiectum suum in pluribus reperitur q̄ sensus tact⁹. Ideo visus est plurū cognoscitiuus. ¶ Potest etiā dici q sensus tactus non est vnus: vt est duarum contrarietatum nisi materialiter ⁊ subiectiue: sic q in quacūq; parte nerui: aut organi tactus fundatur potentia peeptiua vnius contrarietatis: fundatur ⁊ alia alterius ꝓꝛrarietatis: que potentie se consequuntur: qēadmodū extrema ista ruꝫ contrarietatum perceptibilia a sensu tactus se cōsequuntur: q; sicut qualitates actiue. vꝫ. caliditas ⁊ frigiditas fūdantur in qualitatibus passiuis que sunt humiditas ⁊ siccitas: ita tactus perceptiuus contrarietatis inter calliditatem ⁊ frigiditatem vel ipsoꝝ extremoꝝ contrarietatis fundatur in tactu: qui est perceptiuus alterius cōtrarietatis. Vnde qualis est oꝛdo materie ad formam: talis est oꝛdo istarum qualitatum tangibilium: qō declarat q; qualitates passiue. s. humiditas ⁊ siccitas consequuntur compositū ratione materie cuius est pati ⁊ recipere. Qualitates autem actiue consequuntur composituꝫ ratione forme: ergo sicut forma fundatur in mā tanquā in subiecto: ita tactus perceptiuus qualitatis actiue fundatur in alio qui est perceptiuus qualitatis passiue. Vnde in quacūq; etiam modica parte neruꝝ predominat aliq̄ qualitas ⁊ dispositio: per quā neruus percipit vnā contrarietatem: in eadem etiā est alia qualitas: per quā neruus percipit aliam contrarietatem: seu extrema ipsius. ¶ Oꝛ autē sint duo probatur: primo sic. Impossibile est vnū sensum tactus habere simul ⁊ semel duos actus pfectissimos. hoc enim non concedit de intellectu: de quo magis videt. Et ratio huius est: q; vnus perfectissimus adequat sibi totā virtutē potentie in primo actu. Si ḡ secum cōpatereꝫ alium actum perfectissimū: primꝰ nō adequaret: ⁊ sic simul adequaret ⁊ non adequaret. Sꝫ tactꝰ simpliciter potest habere duos actꝰ perfectissimos. ¶ Probatur: tactus simul sentit aquā frigidam ⁊ humidā esse. Sed non eodem actu. probo. q impossibile est actū sentiendi esse respectu talis obiecti: quo remoto eēt iste actus sentiendi. Sed remota frigiditate ab aqua (qō nō est impossibile vel per nām: vel per artē vel per potentiā diuinam) adhuc tactus sentit humiditatē eiꝰ: ergo actus sentiendi humiditatē aque non est respectu frigiditatis eiꝰ: nec est actus sentiēdi frigiditatē. Sunt ergo duo actus ⁊ perfectissimi: quoꝝ vnus ab alio non dependet: vt visuꝫ est. ¶ Pꝛ. 2° probatur idem sic. Ratio obiectoꝝ formaliter diuersoꝝ non est respectu eiusdem actus: quuꝫ actus numeretur ⁊ mensuretur ab obiecto suo formali. Sꝫ humidum ⁊ frigidum sunt formaliter diuersa. ḡ etc. ¶ Pꝛ. tertio ab aqua inquantū frigida recipitur vna species in organo tactus: ⁊ inquantū humida alia species in eodē organo. Species enim frigiditatis non est species humiditatis: sed species in organo est principiuꝫ actus vel formale: vel saltem inclinatiuum. Quum igitur ex duobꝰ principijs disperatis: non ordinatis adinuicē: non egrediatur idem actus: sequitur q actus sentiendi frigiditatem ⁊ humiditatem aque sunt diuersi. Ex quo concluditur: q tactus est vnus materialiter ⁊ subiectiue non autem formaliter. ¶ Sed contra istam determinationem instatur: quia si tactus sunt duo: aut differunt numero: aut specie. non numero: quia sunt in eodē subiecto: qō non esset ꝑm communem opinionem si solo numero differrent. Similiter alter eoꝝ superflueret: quia quando aliqua sunt eiusdem speciei: a quocunq; potest pati vnum ⁊ aliud. Igitur a quacunq; contrarietate vel specie sensibili immutaretur vnus tactus ⁊ alius: quia que sunt eiusdem speciei: quicquid competit vni: non repugnat alteri. Nec potest dici q differant specie: q; species vniuersi non sunt equales: quum se habent sicut numeri. ex. 8. meta. tex. cōmenti. 10. Ergo vnus tactus erit perfectioꝛ alio. Sed hoc videtur falsum. quia eque perfecte tactus sentit vnam contrarietatem sicut aliā. ¶ Ad hoc dicenduꝫ est: q illi tactus differunt specie: sicut ⁊ obiecta formalia. ¶ Ad obiectionem dicendum est: q ille perfectioꝛ est: qui est perfectioꝛis contrarietatis scilicet caliditatis ⁊ frigiditatis. Et quum dicis. q vnus eque perfecte sentit suū obiectum sicut alius. Dicendum est: q quilibet eque perfecte ꝑm proportionem attingit suum obiectum: sed nō eque perfecte simpliciter: ⁊ ꝑm adequationem actus ad actum: aut potentie ad potentiaꝫ: vt diximus in questione precedente de difficultate in cognoscendo. Exempluꝫ huius est. Oculus hominis eque perfecte ꝙ proportionem potentie ad obiectum visibile videt solē: sicut oculus aquile. Sed non eque perfecte ꝑm adequationeꝫ: q; actus videndi aquile est perfectioꝛ: quia acutioꝛ ⁊ limpidioꝛ q̄ actus videndi hominis. Sic dicenduꝫ est in proposito de sensationibus istoꝝ sensuum. ¶ Ad vltimum respondetur. q qualitates tangibiles non sunt priores simpliciter: vt allegatum est superius de mente Aristotelis. ibidem. vbi vult. q obiectum visus sit prius natura qualitate tangibili: sicut superius expositum est ⁊ declaratū. Sed qualitates tangibiles ex eo dicuntur prime: quia in quocunq; susceptiuo sunt qualitates tangibiles: visibiles: ⁊ audibiles. Tangibiles presupponuntur ab alijs: vt priores respectu determinati susceptiui: scilicet respectu corporis mixti ⁊ elementati. Cum hoc tamen stat: q (nō determinando istas qualitates visibiles ad corpus mixtum aut elementatū) sint priores simpliciter: sic q eis non repugnat esse in aliquo susceptiuo sine istis qualitatibus tangibilibus. Dicendum est etiam ad minoꝛem q vbicunq; est posterius: ibi est prius: verum est vbi prius est de essentia posterioris. Sicut animal est de eēntia hominis. Sed dato q qualitates tangibiles essent prime: non sunt tamen de essentia lucis ⁊ coloris: loquēdo de colore extensiue. Ex quo sequitur q alicubi poterit reperiri lux ⁊ coloꝛ vbi non erit qualitas tangibilis.

¶ Alia qdē igitur imaginatiōib⁹ ⁊ memorijs eueniūt. Tex. plogi. Q.ō.v.

Dubitatur ꝑ. Utrū cogitatiua distinguatur ab extimatiua. Et arguitur auctoritate. S. Thome ⁊ Auerroys. q virtus cogitatiua non distinguitur a virtute extimatiua sic. Nulla virtus est ponenda nisi propter aliquam operationem que debet sibi competere ⁊ non alijs. Sed nulla opatio pōt cōpetere vtuti extimatiue q nō cōpetat virtuti

virtuti cogitatiue:ergo extimatiua nō distinguit a cogitatiua.maior est manifesta.minor autē ꝓbat.extimatiua enī hz cōponere intēciones reseruatas in memoratiua z imaginatiua.sz hoc idē pt facere cogitatiua:g supfluit extimatiua ꝑter cogitatiuā:ita q iste vtutes nō sunt distincte.

Ad oppositū dubij arguit: ois po^{a} organica sensitiua determinat ad certū genus sensibiliū.qm̄ dispositio ipsi⁹ cōsistit in media ꝓportione illius gñis:vltra qđ nō pōt se extēdere.Sed cogitatiua est virt⁹ organica:z determinat ad intēcionē sensatā ergo nō poterit apphēdere intēciones nō sensatas:neq; ipsas cōponere.g̃ op3 dare virtutē supiorē que sit apprehēsiua istaz intēcionum z ipsaruz compositiua.

Respondeo breuiter.tenēdo opinionē Aluicē. q extimatiua distinguit a cogitatiua.¶Ꝓ rnsione tū ad arg^{m} ante oppositū notādū:q virtutes que habēt ordinē essentialez inter se:sic se habēt: q illa que est superior est pluriū cognoscitiua:sicut apparet in exēplo de sensu pticulari exteriori:z sensu cōi. Et de sensu interiori:z intellectu.¶Virtutes sensitiue interiores:z maxime cogitatiua z extimatiua habēt ordinē essentialē:z vna subordinat alteri:g illa que est superior.s.extimatiua potest plura cognoscere q̃z cogitatiua.z ita cuz intēciones nō sensate nō apprehendant a cogitatiua ꝑ mediā Aluicē.apprehendent ab extimatiua.¶Et p hoc apparet rnsio ad arg^{m}.Dicēdo q necessitas ponēdi extimatiuā distinctā a cogitatiua:est apprehēsio aliquoz obiectoz:que nō possunt apprehendi ab aliquo sensu interiori:aut exteriori. ¶Sub eodē tex. queritur.

Utrum imaginatiua z memoratiua sint potentie apphēsiue: z cognoscitiue.Et arguit q sic.q:z experimur in nobis q recordamur alicui⁹ preteriti in q̃tū preteritū ē:z silr imaginamur.Sz ista imaginatio nō pōt esse actus cogitatiue aut extimatiue:q:z tunc cogitatiua aut extimatiua eēnt memoratiua:qđ nō ꝓcedit.Neq; ēt potest esse actus sensus cōis z sensus pticularis exteriorꝭ:q:iste potentie nihil apphendunt nisi in ꝓpria rei sensibilis:g actus recordatiōis est memoratiue z imaginatiue.Ex quo sequit q ipse sūt cognoscitiue pfectioꝝ mō etiaz q̃z aliqua alia po^{a}:q:illa po^{a} dicit esse pfectior in cognoscēdo que cognoscit difficilioraz:sed ita est q difficiliꝰ est cognoscere preteritaz inquātū preteritum:aut futurū in q̃tū futuz:z sic cognoscere est actus memoratiue z imaginatiue:ergo iste virtutes perfectius sunt cognoscitiue.

Ad oppositū tū arguit.Actiuo totali naturali z passiuo simul approximatis z nō impeditis de necessitate sequit actio:sed actiuū totale per te sensationis z nāle est obiectū sensibile ꝓpis in se vel in spē sensibili.passiuū nāle a tali obiecto est ipse sensus. z ista duo sunt in po^{a} memoratiua z imaginatiua.ergo in ipsis semp segtur actus memorādi z imaginādi respectu illoz obiectoz:quoz spēs sunt in ipsis.vel saltez po^{a} memoratiua semp habebit actū recordatiōis respectu illius obiecti ad qđ ipsa po^{a} memoratiua magis nāliter ꝛclinat.Sed oppositū experimur in nobis:ergo memoratiua z imaginatiua:non sunt potentie cognoscitiue.

Ꝓ respōsione g̃ ad arg^{m} ꝑmittit primo q po^{a} memoratiua nō est po^{a} tm̄ reseruatiua spēi:vez ēt est aliq̃ po^{a} cui⁹ est apphēdere aliqđ actū in nobis ꝑteritū in q̃tū ꝑterit⁹ est:q actus preterit⁹ē obiectū primū recordatiōis.De hz videas Sco. in 4.di.45.q.3.vbi diffinit memozia.¶Memoria est recordatio alicuius act⁹ ꝑteriti inquātū ꝑteritus est:qui ifuit suppositō recordanti.¶Scdm premissum est:q ab actu existēte in nobis defluit quedā species in memoratiua: aut in aliq̃ po^{a} reseruatiua specie:que retinet similitudinem actus:qua postmodū defluente z redeunte ad cogitatiuā seu extimatiuā potest virtus cogitatiua aut extimatiua cōsiderare ipm actum non pītez in specie.z nō tm̄ potest hoc facere talis virtus:verū ēt pōt pcipere totū fluxum rpis inter instans in quo prefuit talis actus in nobis:z instans peptiōis pītis. Nec obstat q iste fluxus dicat esse ens successiuū.q:successiuuz sicut est motus:est per se sensibile.Silr si dicas q iste fluxus q est mot⁹ fit numerus:hoc non impedit:quin possit percipi a po^{a} sensitiua:qm̄ numerus est per se sensibilis.¶Oz si dicas:q po^{a} sensitiua non potest percipere actum ꝓpriū: aut sensationē ipam:qm̄ hoc arguit reflexionez potentie super actū:que reflexio puenit ex imaterialitate potētie. ¶Respōdeo q po^{a} sensitiua non potest percipe actū ꝓpriū in se:dum sibi inest in se:z in existentia propria.Sz bene potest percipere actum propriū pītē in aliqua specie que per defluxum ab aliqua po^{a} reseruatiua:mouet ipsam potentiā ad cōsiderationē ipsius actus representati per talē speciē.z sic cognoscere actū propriū nō arguit reflexionē po^{e} sup actū.¶Ultimo est notandū q potentia memoratiua:z vniuersaliter quecunq; po^{a} reseruatiua speciez cōsistit in opposita dispositione nāli ei que est apprehensiua ipsoz obiectoz.reseruatiua enī consistit in maxima siccitate z frigiditate.qm̄ sicci aut frigidi est bene retinere.Sed apprehensiua cōsistit in dispositione calida z humida:qm̄ humidi est facile apphendere:z p caliditatem fit defluxus spirituum deferentium species ad ipsam potentiam apprehensiuam.

Ex his omnibus apparet responsio ad argumētuz. Cum dicis q actus memorādi z recordādi nō est actus cogitatiue:aut extimatiue.Dico q actus memorandi est act⁹ cuiusdā aggregati ex po^{a} memoratiua: z ex po^{a} cogitatiua seu extimatiua. Naz memoratiua nō est tm̄ illa po^{a} que reseruat species:verū etiam alie potētie apprehēsiue cōiuncte cum ipsa memoratiua. Dicit tm̄ appropriate attribui actus recordandi reseruatiue:ꝓpter ea q:per spēm reseruatā in ipsa fit imutatio cogitatiue aut extimatiue.Et qđ dixi de actu recordādi:dico etiam de actu imaginandi:dicēdo q imaginatiua non tantuz est potentia que reseruat species:verum etiaz aliqua apprehensiua sibi coniuncta que imutatur a specie aliqua reseruata in ipsa imaginatiua z̄c.

¶Experiētia qđ singulariū est cognitio. Tex. prologi. Q.ō.vj.

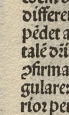

Utrum natura obiecti sensibilis sit obiectū ꝑmū z formale sensus.Et arguit pro pte negatiua.¶Presuppono:q quādocunq; est aliquod vnum ꝑmū obiectū alicuius po^{e}:pōt illud attingi per se a tali po^{a}.¶Isto stante arguitur sic. Quādocūq; aliqua po^{a} hz aliquod vnū ꝑmū obiectuz: pōt illud cognoscere.Sed ita est q po^{a} sensitiua hz nām obiecti sensibilis ꝓ ꝑmo obiecto formali:ergo poterit cognoscere tale obiectū:z vlterius cū cognoscat h singulare:poterit cognoscere differentiā inter singulare z nāz cōem obiecti sensibilis:sed cognoscens extrema alicuius differentie:poterit cognoscere ipsam differentiā:que dependet ab extremis:g sensus pticularis exterior cognoscit talē diam:sed hoc est falsum:g illud ex quo sequit.¶Et ꝓfirmat:quia cū differētia ista inter nām cōem z ipm singulare:nō possit esse nisi dia rōnis:sequit q sensus exterior percipiet differentiā rōnis:z ita cognoscet relationē seu respectū rōnis.Et q sequat arguit:q: differētia que est inter albedinē:exempli gratia:z hanc albedinez:aut est talis:aut accidētalis.Non substantialis:q: albedo nō differt ab hac albedine essentialr.vt pz.Neq; ēt ista differentia est accidētalis realis:quia si est accidentalis realis:

aut est per accidēs propriū: aut per accidēs cōe. Nō p accidēs, ppriū: qz tale cōprehendit p se vtrūq; superiorū: z inferiorū: ergo p tale accīs nō distinguunt. Nō per accīs cōe: quia tale accīs primo cōprehendit inferiora z secūdario superiora: ergo dīa nō possunt sumi penes tale accīs. Si g erit aliq dīa: erit precise ex accīs rōnis: g sensus percipiet talē dīam sumptā ab accīte rōnis. Sed omnis talis dīa que accipitur ab accidēte rōnis: est ens rōnis: g ista dīa rationis percipietur a sensu. Secdo principaliter arguit. Data veritate istius qz nā obiecti sensibilis sit obiectū sensus sequit qz sensus erit potētia abstractiua: qđ est falsum. g z antecedēs p̄z. Prima pbatur. qz quicūq; potētia aliquā vnā obiectū realiter cōiunctū cū altero: z apprehendit illud sine illo: potest cognoscēs abstrahit vnū a reliquo: sed ita est: qz nā obiecti sensibilis est realr cōiuncta cū singulari: z ipsa percipit a sensu sub ppria rōne: z nō sub rōne singularitatis: ergo talis potēs in cognoscēdo: abstrahit nām a singulari. Et confirmatur. qz scdo phi. Mathematicus abstrahit q̄titatē a mā sensibili: qz cōsiderat talē quatitatem sine ipsa mā: cui cōiūgit realr. Tertio arguit data ista positiōe: sequit qz species sensibilis in sensu eodez mō repsentabit obiectū sensui: sicut spēs intelligibilis in intellectu. Consequētia declarat. Nam species sensibilis in sensu repsentat ipsam nām sub rōne nāe: z hoc idē repzesentat spēs intelligibilis in intellectu. ergo habet propositū. Oz si tu dicas: qz spēs intelligibilis repnitat nām vt est in multis. z vt de multis. Cōtra: esse de multis est relatio rationis dependens ab intellectu possibili. sed spēs intelligibilis precedit omnem actum intelligēdi: ergo nō potest repzesentare nām vt est in multis: z de multis.

Ad oppositū

tū arguit. Illud est obiectus formale potētie sensitiue: qđ est rō mouēdi z terminādi actū potētie sensitiue. Ista propositio patet. qm obiectū formale se hz ad mālē sicut quo ad qđ: z obiectū formale est id per qđ obiectū mālē mouet potētia aut terminat actū eius: sed ita est qz obiectum sensibile nō mouet neqz terminat ipsam potētiā sensitiuam nisi sub rōne nāe: qđ probatur: qz sicut in actiōe reali rō mouēdi z terminādi est ipsa nā vt procedit ab oibus: ita etiā in actione intētionali. ergo in actione sensus nā obiecti sensibilis erit rō mouēdi z terminādi actū sensus. Et cōfirmat. illud est ratio terminādi z mouēdi potentiā sensitiuā: sub qua aliqd cognoscit z attingit a potētia. sed ita est: qz obiectū sensibile attingit z cognoscit sub rōne nāe. z nō sub ratione singularis (vt in qōne de vnitate nature declarabit. z amplius in. 7. metaphi. deo dāte) g ratio nature. est ratio mouēdi z terminādi: z ex cōsequenti sequitur ipsam esse obiectum formale sensus.

In ista. q.

primo premittetur aliqua notāda. Secūdo rndebit ad argumēta añ oppm.

Pro determinatione

igitur qōnis p tuor. primū: qz sensus nō percipit nāz sine singularitate: sed necessario illā apprehendit in singulari: licet ipsa nā sit ratio apprehendēdi z cognoscēdi. Unde sicut in actiōe realī nā est ratio agēdi. singularitas aūt est cōditio necessaria cōcomitās talem rōnē agendi. Et silr sicut nā est ratio terminādi in tali actione reali. z singularitas cōditio necessario annexa tali nāe: vt ē ratio terminādi huiusmodi actionē: ita dicimus pariformiter in actione intētionali obiecti sensibilis in sensu. Secūdo dicendū secundo. qz differūt intellectus z sensus in apprehēdēdo nām z singularitate. vterqz tamen cōuenit in hoc: qz neuter tā sensus quaz intellectus apprehendit singularitatē distinctā a nā. Neqz distinctā pzia aliam singularitatem. Intellectus tamen differt a sensu in hoc: qz nām ipsam seorsum a singularitate percipit z cognoscit: qđ nō facit sensus. Et ratio istius ē est ex parte intellectus: qz species intelligibilis ipsum recipitur. non tū ab obiecto in fantasmate qđ est singulare: vez et ab intellectu agēte: qui est virtus abstracta. sm esse a mā: z et sm operationē. qz ei⁹ est abstrahere quiditatez a cōditionib⁹ indiuiduātib⁹: dicente cōmē. z. de aīa commen. 18. Si quiditates essent abstracte vt posuit Plato. nō indigeremus intellectu agēte. qz igitur species intelligibilis gignit virtute intellectus agētis (cuius est abstrahere tales qditates) repsitat ipsa species nām abstractā a singularitate: z ita intellectus possibilis potest apprehendere z cognoscere ipsam nām sine singularitate. spēs vo sensibilis (qz totaliter causat ab obiecto sensibili singulari: sicut a cā totali z adequata) hz repsitare nām ipsam: nō solum sub rōne nāe: vez etiā sub rōne singularitatis: qz ad ipsā causandā nō cōcurrit aliq virtus abstractiua. Est tertio aduertēdū: qz singularitas nō sit rō apprehēdendi z cognoscēdi in actione sensus: cōcedit tū esse obiectū cognitū: vel ps obiecti cogniti. Nunqz tū est modus obiecti sub quo obiectū cognoscitur: z vt sic non est ratio cognoscēdi. Ultimo notandū est: qz cū potētia cognoscitiua habeat apprehēdere obiectū suū sm aliquā vnitatē cū sensus nō apprehēdat obiectū sensibile sm vnitatē singularē: apprehēdet tale obiectū sm vnitatē nāe. Ita qz nā z erit rō cognoscēdi z erit rō cognita. In qua cognitione (vt dictū est) necessario occurrit ipsa singularitas vt pars obiecti cogniti. Oz aūt obiectū sensibile sic cognoscat sm vnitatē nāe: aliquaſr dictū est in precedēb⁹. Nam obiectū sub ea rōne cognoscit: z sub illa vnitate: sub qua mouet potentiā cognoscitiuā: qz eadē est rō mouēdi z terminādi sed obiectū sensibile mouet sub rōne nāe: z nō sub rōne singularis. ergo tē. Probat hoc et esse de mēte Alz. in. 2. de anima tex. cō mē. 63. vbi vult qz sensus particularis nō decipit circa suū propriū sensibile: z hz qz visus nō decipit circa colorē: qm color. Neqz auditus circa sonū: qm sonus: sed circa qd est colorātū: aut vbi est colorātus. ex quo vult hzē qz visus apprehēdes colorē sm vnitatē nāe non decipit circa tale obiectū quo ad talē vnitatē apprehensam: sed bene quo ad cōditiones cōcomitantes naturam. Ex quo vult habere: qz natura est ratio apprehēdēdi z cognoscendi respectu sensus.

His positis

de secūdo arti. rndet ad primū argumēte: qz sensus apprehēdit colorē: z hunc colorē: sed idistincte: nō distinguēdo colorē ab hoc colorē: qz nō distinguit nāz a singularitate: vt dictū est: z sic cessat omnis questio.

Ad scdm argu. reduco argumētū cōtra ipsum. Omnis potentia cognoscens aliquod vnū obiectū cōiunctū cuz alio realiter: vbi tale obiectū apprehēdat sine illo: potentia cognoscēs abstrahit z cognoscit abstracte. Ista est tua. sed sensus quicūq; particularis: imo etiā interior sm rem tenentes percipit accidētia sensibilia ppiuncta realiter ipsi subē: z percipit talia accidentia sine subiecto: ergo omnis sensus cognoscit abstracte. Pclusio est falsa: etiam sm te: ergo aliqua premissaz: nō mino: vt de se patet: g maior que est tua. Ideo respōdet ad formā argumēti: pmittēdo: qz duplex est abstractio: quedā est specieī. z silr iudicis ab ipsa re: z ista cōpetit intellectui z nō sensui. sensus enim nō abstrahit speciē sensibilē ab obiecto sensibili qz species sensibilis gignit: sicut a causa totali de obiecto sensibili. quicquid dicāt nōnulli Scotiste. hoc est de mente Doc. sub. in primo sentētiaz: di. 3. q. 6. z. q. 7. Ista abstractio spēi z silitudinis nō est ab aliquo prius cognito: sed ista abstractio est ab incognito: qz intellectus agēs abstrahens spēm intelligibilē a fantasmate nō cognoscit ipm fantasma. Secūda abstractio est hz operationē: z est quādo aliqđ vnū includēs plures rōnes cognoscibiles: precise cōcipit sm vnam illaz: illam abstrahendo ab alia rōne prius cognita. Et ista abstractio semp psupponit illud a quo fit abstractio esse prius cognitum. Applicando ad

propositum

propositus sensus non capit nam coloris abstrahēdo a singularitate sic q̄ fera in colore post cognitionem singularis: sed simul apprehendit utrūq; sed dato q̄ apprehenderet colore sine hoc colore quod est falsum. adhuc nō sequitur q̄ ipse abstraheret: nisi addat q̄ cognosceret ipz singulare: z isto modo nos dicimus mathematicum abstrahere q̄titatem a mā sensibili: q̄ per intellectū cognoscit mām sensibilez: a qua postmodum precindit ipsam q̄titatē per intellectū: considerādo q̄titatē sine ipsa mā sensibili. Et per hoc pz ad confirmationē. Ad vltimuz argu. negatur p̄tia: q̄ species sensibilis z intelligibilis eodem modo repūtet. species. n. intelligibilis repūtat nām sine singularitate: eo q̄ gignitur mediante virtute abstracta: que est intellectus agens: z ita spēs intelligibilis z in essendo z in repūtando est abstractior q̄z sit spēs sensibilis in repūtando: q̄ repūtat obm magis abstracte in eēndo: q̄ recipitur in subiecto imāli z inextenso: spēs vero sensibilis est mālis repūtando: q̄ repūtat singulare materiale: z est mālis in essendo: q̄ recipitur in subiecto materiali z extenso. quare instātia nulla. Et per hec sit sufficienter dictum quantum ad istā questionem.

Cū his singulor cognitiones maxie sunt ppie sensib⁹ Tex. plogi. Dō. vij.

VLterius mouet alia difficultas. Utruz singularitas sit cā sine qua nō: in actione sensus respectu nāe mouentis ipsum sensum? Et arguit primo q̄ nō: q̄ data virtute istius: sequeret: q̄ singulare non hēt ppriam spēm in sensu: p̄ns est falsum: z p̄tia. pbat. sic se habet singularitas ad nām sensibile: que madmodū q̄titas ad colorez. quantitas. n. est cā sine qua non respectu coloris in actione in sensum: sed q̄titas nō cāt ppriam spēm in sensu: ergo neq; etiā singularitas. Itē secdo arguit. Et est confirmatio poris argumēti. si singularitas non hz ppriam spēm in sensu: ergo spēs sensibilis repūtabit ipsaz nāz vlem: quod dato sequit q̄ sensus cognoscet nām vlem: p̄ns est falsum. Nam si cognitio sensus est nāe vlis: q̄to aliqua po⁸ sensitiua erit cōioz: tāto habebit obm cōius: quo dato sequitur (cū cogitatiua capiat oēs intētiones. 10. p̄dicamentoz p̄m Cōmentatorem) q̄ cogitatiua capiet aliq̄z nām cōem oibus p̄dicamētis: sed talis nā est trāscendēs. g̃ cogitatiua cognoscet nām trāscēdentem: p̄ns est flm igit z añs. Et confirmat: q̄ si po⁸ sensitiua cognoscit nām. sequitur q̄ infinite spēs alicuius vlis poterūt esse in po⁸ sensitiua. Nā spēs per te cāta a singulari sensibili repūtat nām vlem: sed nō est maioz ratio q̄ vnum singulare sensibile causet vnā spēm vlis q̄z aliud. g̃ q̄libet singulare sensibile cābit alias spēm vlis. Et ita quot erūt singularia sensibilia apprehēsa a sensu: tot erunt spēs vlium in sensu. Itē tertio arguit probando: q̄ sensus nō hz spēm tm̄ repūtatiuā vlis: qm̄ dato oppositō: seq̄ret q̄ po⁸ sensitiua per talez spēm cognoscet nām vlem sub | rone vlis. p̄ns est flm: z falsitas p̄ntis. pbat. Nā de rone vlis est q̄ sit de mīris z oib⁹ suis iferioribus. g̃ nullū vle pōt cogīsc: nisi cognoscat: vt ē in oib⁹ suis iferioribus⁹: sz illa: in gb⁹ nā vlis ꝓtinet: p̄sit cē infinita. g̃ sensus non poterit cognoscē nāz vlez: nisi cognosceret ista infinita: p̄ns ē flz. g̃ illō ex quo sequit. Itē vltio arguit si cognosceret sensus istā nām vlem: q̄ro quo cognoscit ipm singulare sensibile: aut cognoscit p eādē spēz: aut p aliā. si p eādē. g̃ quot sunt singularia sensibilia: tot erūt spēs vlium. p̄ns ē flm. igit z añs: si p aliā z aliā: cū magis vle distinguāt ex nā rei a min⁹ vli: quot erūt vlia hz magis z min⁹: tot erūt spēs ipoz vlium in sensu: z ita multiplicabunt spēs vlium ad multiplicationē singularitū argt. Illud ē cā sine q̄ nō: q̄ est necessario requisitus ad hoc q̄ causa possit attingere suū effectū: sine quo cā ēt nō est in po⁸ ppinqua ad suū effectū ꝓducendū: sed singularitas est hmōi. q̄. pbat: q̄ sic in actione reali singularitas est ꝓditio in cā nēcio regista ad cāndum: ita etiam in actione intentionali: z ergo sicut ibi est causa sine qua non. ita z hic

Pro solutione

isti⁹ difficultatis ꝑmittunt ꝓmo duo notabilia. 2° soluent argta.

Quantum

ad p̄m arartī. p̄ premittit q̄ fic est alia ratio cognoscēdi: z alia ratio cognita. Ratio cognoscendi in actione sensus (vt dictum est) est ipsa nā. Ratio vero cognita est totū obm q̄ cognoscit a sensu: z q̄libet q̄ est ps obti cogniti: vel q̄si pars ēntialiter in ipo iclusa. Ita alia est rō repūtādi in spē sensibili repūtāte: z aliud est obm q̄ repūtat. Ratio repūtādi est ipsa nā. q̄ adeq̄te z p̄ repūtat est totuz singulare. Ratio repūtata. vt pars. est ipsa singularitas. Ex quo ꝓcludit: q̄ spēs sensibilis p̄ repūtat ipz singulare: sed nō nisi sub rone nāe. ita q̄ hz singularitas dicat esse ratio repūtatiua idistincte: nunq̄z tñ est mod⁹: aut ratio repūtādi: hz solū nā q̄. pbat: q̄ spēs sensibilis repūtat obm sub ea rone sub qua ipmik. hz nō ipmik sub rone singularitatis: sic q̄ singularitas sit rō ipmēdi: vt p̄n⁹ formale agēdi in ipz sensum: sed⁹ solū ipa nā: g̃ spēs sensibilis repūtabit obm sub rone nāe q̄o aūt singularitas nō sit ratio agēdi: neq; in sensuz neq; in intellectū: dicēt in q. 35. Utruz singulare sit per se itelligibile a nobis. C 2° notādū est q̄ hz nā apphēdā a sensu: nō tñ apphēdit sub rone vlis in actu: z ratio est: quia nā vt est vlis in actu: est nā in se abstracta ab omni suppposito: z idifferens ad q̄libet tale. Sensus aūt nō percipit naturam sic abstractam: sed solum in singulari. ergo non percipit naturaz sub rone vniuersalis in actu.

Ex his

de secdo arti. rndēt ad p̄m argu⁹ ante oppositū cocedēdo q̄ quēadmodū se hz q̄titas ad colorē: sic se hz singularitas ad nām. z ꝓcedit vlteri⁹: q̄ sicut q̄titas nō ipmit ppriā spēm in sensum: ita nec singularitas: ꝓcedo tñ q̄ ipm singulare sensibile hz ppriaz spēm repūtatiuā ipsius: hz nō sub rone singularitatis: hz sub rone nāe: vt dictū est. Unde aliud est dīe: q̄ aliq̄d sit illud q̄ repūtat: z aliud est dicere q̄ sit ratio repūtandi. Ut dictuz est. singulare est illud q̄ repūtat: sed singulare vt singulare (hoc est sub rone singularitatis) nō⁹ est ratio repūtandi: sicut non est ratio cognoscēdi. Ad 2m⁹ argu. rndet. q̄ spēs sensibilis nō repūtat ipsam nām sub rone vlis in actu: hz nām in singulari: z ita etiā cognoscit ipaz. Et ad aliud q̄ tu infers: q̄ si sensus cognoscit obm sensibile sub rone nāe: q̄ cogitatiua cognoscet nām trāscendētem: ꝓcedo p̄ns z p̄tia: insequēdo opionē illā: que dicta est. Dico tñ q̄ talis nā trāscēdēs nō capiet a cogitatiua nisi in aliquo singulari: z cū aliq̄ singularitate: z ex hz nihil mali sequit. Ad aliud q̄ erat secda confirmatio. negat p̄tia: q̄ pluralitas spērum est ex pluralitate repūtabilium: sed cū nā vlis sit vna: quotquot spēs repūtabūt ipsam: repūtabunt tanq̄z vnā nām vlem. Uerūm ꝓcedo q̄ q̄libet spēs singularis ipzesa ab obto sensibili: repūtabit ipsam nām: z repūtabit vt vnā: nō vt plures. Loquēdo de vnitate sibi competēte. Ex quo sequit: q̄ oēs spēs repūtantes nām vlem: erūt pdīe vne obiectiue z repūtatiue. hz possint esse plures formaliter. Ad 3m⁹ p̄ncipale negat p̄tia. cognoscere. n. nām vlem in po⁸ sufficit cognoscere ipsam in hoc singulari: aut in illo: z nō opz cognoscere ipsaz vt in oibus: imo etiā nec intellect⁹ itelligēs nām vlem in actu de necessitate cognoscit oia illa: in quib⁹ nata est esse ipsa nā: q̄ ad hoc q̄ cognoscat talis nā sub rone talis vlitaris: sufficit cognoscere ipsaz sic abstractā a quolibet supposito: z indifferētē ad q̄libet supposituz indistincte. in quo ipa nata est repiri: hz nō opz q̄libz suppositū: in q̄ nata ē esse distincte: capi ab itellu: z ita argumen-

tū nihil ꝛcludit. ¶Ad vltimū rñdet: q̄ p eandē spēm cognoscit singulare ꝛ vlē: q̄ sicut se hz obz ad obm: sic se hz repñtatiuū ad repñtatiuū: ꝛ spēs ad spēm: sed singulare ꝓtinet ēntialr oia supiora ꝛ vlia. g̃ ꝓtinet ista oia cognitiue: sic q̄ poterit facere oia ista actu cognita in potentia cognoscitiua ispoz. g̃ sic se hz spēs mltiplicata a tali obto: q̄ sicut p̄ repñtat tale obm: ita repñtabit virtualr q̄libz ineluſum in tali obto ēntialr vel virtualr: ꝛ ita potētia per eandē spēm singularis poterit cognoscere vlia ꝓtenta in singulari. ¶Nunq̄z tñ sensus ista cōtenta in singulari cognosceet sub rōne vlis i actu: vt dcñ est frequnter. q̄ ꝛē.

¶Act⁹. n. ꝛ gnatōes circa singlare sunt.

¶Ter. plogi. Dō. viij.

Quia cōcurrēs arguit ꝓtra vnū dictuz doctoris sub. ꝑmo meta^ce. q. 6 q̄ ab hoc moueri ꝛ ab illo moueri non pōt abstrahi aliq̄ vnuz cōe q̄ cōpetat alicui vlī ꝑmo. Ut argu^m soluat adducit ipugnatio sua. ¶Et arguit sic ꝓtra Doc. ꝑ̄ supponēdo q̄ ē dīa iter accīs cōe ꝛ ppriū: qm̄ accīs ꝑpriū fluita ppijs ꝑncipijs spēi: ꝛ per se p̄ cōpetit vlī: z accīs cōe p̄ fluit a ꝑncipijs idiuidui: ꝛ ꝑmo cōpetit singulari. isto stante arguit sic. Data veritate istī⁹ pōnis sequit q̄ nulla dīa est iter accīs ꝑpriuz ꝛ cōe: q̄d ꝓbat: q̄ per te ab hoc moueri: ꝛ ab illo moueri abstrahit vnum cōe q̄d cōpetit sbto vlī per se p̄. Sed ita est q̄ ipm moueri est accīs per accidens: ꝛ accidens cōmune. Igit accidens per accīdēs habebit aliq̄d vnuz cōmune cui per se primo competit.

Ad oppositū taīn arguit. q̄d ineſt plurib⁹ vnioce per se: ꝛ nō ineſt vni per alterū: ineſt eis per aliquā nām cōem: sed ipm moueri ineſt plurib⁹. Do mō: quo dictū est. g̃ ꝛē. ¶Maio: est manifesta. ¶Nam q̄d ineſt plurib⁹ vnioce est eiusdē rōnis in oibus illis. tale aūt nō ꝙsequit ꝑncipia indiuidui: cū talia sint oino alterius rōnis ꝛ p̄ diuersa. igit consequet aliq̄z vnā nām per quā inerit oibus illis vnioce. ¶Et confirmat hoc. ¶Nam q̄d ineſt pluribus per se: ineſt eis ex aliq̄ cā intrinseca: qm̄ perfectas inherētie p̄dicati formalis ad ipsum sbm est ex cā intrinseca: vt alias dictū est. Sed talis cā intrinseca in sbto: nō est aliq̄d ꝑpriū alicui singulari ꝛ idiuiduo: q̄ tūc p̄dicatū tm̄modo ineſſet illi singulari: in quo esset cā ꝑpria illius p̄dicati. Igit dabit aliquod vnū cōe: per q̄d tale predicatum ineſt pluribus vnioce. ¶Itē confirmat hoc: q̄ scia nālis: que est vera scia: non est nisi de q̄ditatibus reruz ꝑm ꝑbm. 6° meta. sed de q̄ditate corporis p̄hici pōt ista passio demōstrari. vz. mobilitas. Quiditas aūt corporis p̄hici nō est ꝑticularis: sed potius vlis: aut pluribus cōicabilis. Igit mobilitas vel esse mobile poterit demōstrari: nō solū q̄ hoc corpus est mobile. cū demōstratio sit vlium sīe ꝛ scia. ex 7° meta. ter. c. 53. ꝛ ꝑmo posteriox. Igit hoc erit per mediuz cōe ꝛ vlē. Tale autem non erit nisi natura cōmunis. Igitur ꝛē.

His premissis rñdet ad argumētū adducti in ꝑn^o. Dicēdo: q̄ moueri, capit duob⁹ modis. Uno modo in actu. alio mō in aptitudine. Si ꝑmō est accīs per accidēs. Si 2° mō est accīs ꝑpriū: ꝛ vt accidens ꝑpriū habet aliq̄d vnū cōe: cui⁹ per se ꝑmo cōpetit q̄d nō hz: vt accidēs per accīs. Et q̄n Anto. An. dicit q̄ ab hoc moueri: ꝛ ab alio moueri abstrahitur vnū cōe moueri: accipit moueri: vt dicit aptitudinē ꝛ nō actū. Et ad hoc facit q̄d dicit: q̄ ipm moueri est aliq̄ passio ꝙsiderata de aliquo sbto. ſin p̄hia nāli. ¶Uñ cōcedo q̄ accīs ꝑpriū differt ab accīte cōi in duobus: quoz p̄^m est: q̄ cōpetit alicui sbto nec̄io per cāz itrinsecā ꝛ nec̄iaz: q̄ sbm ꝓtinet tale accīs virtualiter cōtinentia necessaria ꝛ effectiue ꝛ cognitiue. Effectiue: q̄ causat tale accidens: vel saltē includit ꝑncipia ēntialia effectiua talis accidētis. Sic q̄ si distingueret realr tale accidens sufficienter produceret in esse: vt alias dixīmus. Cognitiue: q̄ cognoscendo sbm passionis cognitione distincta. possum⁹ sacī liter cognoscere passionē: sicut cognoscens cām distincte cognoscit effectū secundū in quo differt: q̄ tale accidens (ex quo hz cām intrinsecaz nec̄iam in tali sbto) insequit rōnez formalē sbti in quocūq̄ repit talis ratio formalis. Econuerso aūt accidens cōmune in nullo sbto: sic necessario continet: quin tale sbm possit separari a tali accidēte: saltem ḡtum ad intellectū essentialē ipsius: ita q̄ non repugnat sibi esse sine tali accidēte. Ulterius tale accidēs non insequit nām sbti: vt nā est: sed vt in aliqua essentia singulari: ꝛ vt exīs: ꝛ hoc est q̄d dī: q̄ tale accidens fluit ex ꝑncipijs indiuidui: q̄ insequit idiuiduū quo ad existentiā actualē ipius. Et sic patet responsio ad questiōez.

¶Primū existimam⁹ sapiētē oia maxie scire vt ꝓtingit. Ter. plogi. Dō. ix.

Queritur Utr de mente doctoris subtilis sit: q̄ metaphisicus ꝑsideret q̄dtates rez soluz in vniuersali. Uidetur q̄ non: nā in ꝑmo sniarum. dis. 2. q. 1. arguendo ꝓtra. s. Tho. dicit q̄ metaphisicus cōsiderat ad q̄d genus ꝓtinet linea: ꝛ q̄ ꝑsideret istaz. Linea est spēs q̄ntitatis cōtinue: distincta ꝓtra corpus ꝛ supficiez. Sed ista ꝓpositio non cognoscit a metaphisico distincte: nisi ꝓcipiat quiditas linee in particulari: g̃ ꝛē. ¶Item 2° in eodem. di. 3. q. 2. inquit. Principia aliaz sciarum sunt per se nota ex ꝓceptu ꝓfuso termino: ꝛ sed ex metaphisica scita: postea est possibilitas inquirendi quiditatē termino: ꝛ distincte. Postmodum subdit: tunc. n. multa possunt patere metaphisico geometro: que nō erant prius nota geometro ex cōceptu confuso. ¶Et confirmat hoc idem per illud quod hz ipse in 2° sniarum. di. 3. q. 6. circa mediū. inquit. n. q̄ nā prius est naturalr: q̄z hec nā: ꝛ vnitas ꝓpria ꝑis naturam vt natura est: prior est nāliter vnitate eius: vt hec nā: ꝛ sub ista ꝙsideratione est de ea cōsideratio metaphisica: ꝛ assignat diffinitio eius: ꝛ sunt propositiōes per se primo modo: hec ibi. Auctoritas est expressa. ¶Hanc eādem sniam habet in eodem libro. ꝛ. di. eadem. q. 1. in corpore ārtiōis. vbi habet hec verba. Equinitas nō est ex se vna vnitate nūerali: nec plures pluralitate opposita illi vnitati. Nec vniuersalis actu: eo modo quo aliquid est vlē factum ab intellectu: non vt est obm intellectus: nec est ꝑticularis de se: hz. n. nunq̄z fit realr sine aliquo istoz: non tñ est de se aliquid istoz. Sed est prius naturalr oibus istis: ꝛ ꝑm istam priozitatez nālem est per se obm intellectus: ꝛ per se: vt sic considerat a metaphisico. ꝛ exprimitur per diffinitionez: ꝛ ꝓpositiōes vere ꝑmomō sunt vere rōne quiditatis sic accepte ꝛē. Hec auctoritas videt expresse ad oppositū huius: q̄ metaphisicus tñ ꝙsiderat in vlī. ¶D. per rōnes. ꝑma: q̄ sicut se hz ens: vt est obm intellectus ad itellectū: ita videt se hze ens vt est sbm metaphisicū ad metaphisicā: q̄ sicut se hz obm ad potētiaz: ita se hz ad habitū. Sed intellectus est toti⁹ entis: vt obtiz ꝛ ꝑm oēm ambitū entis. ex 3° de aia. g̃ ꝛ habit⁹ metaphisicus. ¶D. 2° metaphisicalia est scia ꝑfectissima. ex ꝓ meta. ꝛ. 6. sed noticia rei in vlī est imꝑfecta. g̃ ꝛē. ¶Itē vltima ratio. Cōsiderās dīam aliquoz extremoz ꝑm ꝓprias rōnes: hz considerare illa ꝑm ꝓprias rōnes ipsoz. Sed metaphisicus est hō. igit. maioz est nota. ex ꝑnia Arz. 2° de aia. ca^o de sensu cōi. minoz ꝓbat. Quia aliquis artifex ponit dīam iter lineā in ḡtū linea est: ꝛ hoiem in ḡtū hō. Sz iste artifex nō erit meta. q̄ talis nō ꝙsideret hoiez: vt hō: nec ꝛ nālis: q̄ nō ꝙsiderat lineā vt linea. g̃ metaphisicus.

Ad oppositum g. s. ꝛ fit ītētio Sco. q̄ metaphisicus ꝙsidert q̄dtates in vniuersali

vniuersali argr̃ auẽtib⁹ eĩ⁹. p⁹ẽi plogo p̃mi sñia z. q. i. argumẽto. 3. ō phos vbi hñtur hec vba. Si in aliq̃ scia nãliter possibili trader ẽt h ꝓpa: h ẽt i metaphisica. Sz ipsa nō est possibilis nāliter a nobis hãc ꝓpr̃js passiõibus subaz sepataz: vt satis pz: q: illa nō icludunt virtualr i ꝑ° subiecto metaphisice. s. ente. h ẽt est qđ dicẽ phs. ꝑ° metaphisice. q3 oz sapiẽtẽ oia cognoscẽ aliq̃lit. i. vl'i. z nō in ꝑticulari. ¶Tld h ꝓfirmandũ subiferr (qđ addit Alristo.) dicẽs: z subdit. s. Aiz. q. n. nouit vlta nouit aliqualit oia subiecta. Sapiẽtẽ aũt vocat metaphificã: sic metaphificã ꝑbat ibi eẽ sapiẽtiã. Ecce q3 expsse h exꝑmit Sco. suã intẽtionẽ. ¶Hoc ẽt ẽ qđ hz ipse i plogo meta^cc. ingt. n. ¶Ꝓpr̃iũ ẽ hui⁹ scie ōmõstrare p cas vles: passiões ulissimas z p eẽntialia cuiuslibet: nō in q3^m h: hz in q3^m sunt. ¶Jtez idẽ i eodẽ ꝑ° meta^cc. q. 8. tlldeta^a nō est ꝑ^a scia ꝑticularis de hoie: siue de hoie i ꝑticulari: hz ẽ ꝑma vles de ipso in quantũ ens uel ẽba: z sic cogñit qđ ꝑ° sibi inest in vlis ut ens. ¶Dec ibi. Et. 6. metaphisice. q. 1. de q̃cunq; subto spãli ꝑ^a cogniti o hẽtur i scia, ppria de ipso. scda ãt in metaphisica. Essentialiꝫ ẽt cogñit qlibet scia spãlis qđ ppr̃j subiectis: q3 metaphisicus. tlldetaphisicus ẽt sine ipsa ꝓfect⁹ est: ꝑticularis sine illa nihil scit. tñ applicãdo metaphisicam ad noticiã cõsusam põt ꝓfectior hãre de subiecto: q3 hẽat ꝑticularis in q̃stũ talis: h ibi. Et i eodẽ. 6. q. eadẽ inquit. ¶Dzia scia speculatiua est de ente. nulla passione ppriã alicuius entis inferioris ꝓsideras: hz soliꝫ passiões entis ꝑ° mõ de ipso z per se non primo de quocunq; inferiori.

¶De auctoritates sunt expressime: nisi dicas vt nõnulli dicunt ꝓteruientes: qui ad fugã miserorũ confugiũt: negando (qđ ab auctoribus antiquis cõcedit) vz. q̃ iste liber metaphisice nõ fuerit Sco. sed alteri⁹: qđ est volũtarie ac temere dictũ: nulla q; de hoc rõne hãc põt: q̃ h op⁹ non fuerit ab ipso ꝓfectũ. ¶Hanc sñiam doc. sub. auctores eius sequaces imitant: vt Ant. Andr. Scoti fidelis iterps: z Landulphus ꝛl neapoli. z cõplures alij. ¶ ¶Drobat ẽt q̃ h opinio sit vera in scia metaphisi. cõsiderat qditates rez in vlr per rõnes ꝑ gñales. 1° ꝑ rõnes speciales. ꝑ sic. si metaphisica ꝓsideraret oẽs qditates in ꝑticulari sequere tur q̃ quelibet alia scia particularis supflueret: ꝓñs est falsum: igit z añs: ꝓñtia ꝑbat: q: quodlibet ens ꝓsiderat ur in metaphi. ẽm ppriã rõnẽ formale z qditatiuaz. Sz ꝓfectissima cognitio que põt haberi de re est ẽm rõnẽ qditatiuam: vt habet. 7. metaphisice: z ꝑz rõne: q: ois alia cognitio resolubilis in istã tanq̃ in ꝑmã simplr. q̃ vnũqđq; ꝓfectissime cognosceret in metaphisica. ¶Et ꝓfirmat q: ꝓsiderans sbm aliqđ ẽm ppriã rõnẽ: hz ꝓsiderare ꝑ ppriã passionẽ. ꝑbat ista. ¶Nã ꝓsideras cãm: hz cõsiderare effectũ: q: cognita cã distincte: statim cognoscit effectus. ¶Non possum eni cognoscere cãz distincte: nisi cognoscã virtutẽ eius: aut potentiã. z ex ñti illud ad qđ termiat potẽtia: qđ est effectus. sbm aũt est cã cuius scitiã q; passiõis: ergo si metaphisica ꝓsiderat q̃libet qditatẽ in ꝑticulari: z sub ppria rõne: nihil remanebit ꝓsiderandũ in scientijs spũalibus. ¶Ad hoc rñdet. q̃ metaphisica ꝓsiderat q̃libet qditatẽ in sensz alie scientie spãles in ordine ad accidentia que cõpetunt sibi per accẽdens. ¶Cõtra hãc rñsionẽ ꝑ q: dato ist̃o sequitur: q̃ quelibet alia scia a metaphi. erit de ente per accñs: ꝓñs est falsum. igit z añs: ꝓñtia ꝑbat: accñs ꝑ ppriũ nõ facit vnã per se cũ ꝑto: cuius est accñs: eo mõ quo vnitas p se regrit ad sbm scie: q: vt ferius ostẽdet quodlibet sbm ꝑ^m in scia dz ꝓsiderari ẽm ppriã rõnẽ qditatiuã in scia cuius est sbm ꝑ^m. Tũ q: talis scia est scia ꝑ^a de ipso. Tũ q: est ꝑfectissima cognitio eius: z declarat in exẽplo. Si eni eẽt scia de hoie: ꝑ^a scia de ipso nõ eẽt de ipso in q̃stũ aial vel sba: q: ista est ꝓsus: neq; ꝙ quãtũ risibilis: q: ꝓceptus passionis est reducibilis i cõceptũ subiecti: z iõ talis cognitio nõ est ꝑ^a que est de hoie in ꝓceptu passiõis: neq; talis scia ꝑ^a esset de hoie in respectu ad aliũ. s. vt ẽ aial mãsuetũ nã: q: conceptus respectiuus reducãt i ꝓceptũ absoluti: g̃ noticia ꝑ^a z ꝓfectissima de hoie eẽt de ipso ẽm ppriã z qditatiuã rõnẽ quare falsum est q̃ scia spãlis sit de qditate in ordine ad accñtia.

¶Drobat icõo ꝙ eãdẽ rñsionẽ gñaliꝫ: q̃ nulla ppria passio alicuⁱ subiecti possit cẽ rõ formalis obiectiua: seu rõ ꝙsiderãdi sbm ꝑ^m sciẽtificũ in scia cui⁹ est sbm ꝑ^m: z ꝑ ꝓsupponit q̃ sbm ꝑ^m ẽm rõnẽ formalẽ obiectiuã: sub qua cõsideraẽ in scia: cuius est sbm ꝑ^m: est simplr ꝑ^m ad qđ stat vltimata resolutio oiuz cognoscibilium in tali scientia.

¶Jstud ꝓsuppositũ ꝑbat: ordo essentialis stat ad aliqđ vnũ ꝑ^m z supmũ: sed inr obiecta ꝙsiderata in scia ẽ ordo eẽntialis: igit talis ordo terminabit ad aliqđ vnũ ꝑ^m: sz tale nõ est nisi sbm ꝑ^m scientificũ ẽm rõnẽ ei⁹ formale: que est rõ ꝙsiderãdi q̃cũq; ꝙsiderata in scia. igit zẽ. ¶Ex isto ꝓmisso arguit sic: sbm sciẽtificũ ꝑ^m z adeq̃tũ toti scie se hz ad rõnẽ ei⁹ formalẽ z obiectiuã (que est adeq̃ta rõ ꝙsiderandi scie) sic̃ qđ ad quo: vel sic̃ effectus formalis ad ꝑn^m formale: sz ꝑn^m formale est ꝑ^a ex nã rei: vel saltẽ ẽm ꝙsiderationẽ effectu suo formali: g̃ rõ formalis obiectiua ẽ ꝑ^a: obiecto ꝑ z adeq̃to ipsi⁹ scie. Sed rõ formalis passionis est posterior: sbiecto ꝑ sciẽtifico. g̃ non poterit cẽ rõ formalis obiectiua. ¶Et ꝓfirmat h: q: nullũ posteri⁹ est rõ ꝙsiderãdi suũ ꝑ^us: q: ꝑus non depẽdet a posteriori: nec q̃stũ ad eẽ: nec q̃stũ ad cognosci: igit passio non pote rit cõse sicratio ꝙsiderandi subiectũ: cuius est passio.

2° arguo ad hoc idẽ ꝑmittẽdo: q̃ sbm in scia ꝑ^m z adeq̃tũ est ꝑ^a notũ duplr in scia. s. quo ad nãm: z quo ad nos: vel q̃stũ ad qd est: z q: est: ex ꝑ posteriori: z hoc ex sententia Auerroys in pleriscz locis. in 2° phisicoz in cõmẽto. 22. z in 2° de aia. cõmento. 27. que opinio est ẽt Aluicẽ. hz Albertus z doc. sub. alij sentiãt: q̃stũ ad noticiã: q: in hãc oẽs cõueniũt: q̃ sbm ꝑ^m est notissimũ p se z q̃ ad nãz: z non ꝑt cognosci aliqđ ꝑus ptinẽs ad ipsam scientiã.

¶Ex hoc arguit sic. Jllud qđ est ꝑ^m z notissimũ in scia vtraq; noticia ꝑdicta vel saltẽ quo ad nãm: non cognoscit sub aliquo conceptu reducibili ad aliquẽ ꝓceptum ꝑ: ẽ ad istã sciam ptinentẽ. Sed ita est q̃ ꝓceptus passionis est reducibilis in ꝓceptũ subiecti qditatiuum ꝓxime ptinẽte ad eãdẽ sciam. igitur talis ꝓceptus passionis nõ est ratio ꝙsiderãdi tale subiectũ in scia cuius ẽ sbm ꝑ^m.

¶Jtẽ 3° arguit vt supra: sbm ꝑ^m in scia cui⁹ est sbm ꝑ^m: cõsiderat ꝑfectissimo mõ quo põt ꝙsiderari in aliq̃ sciẽtia. (qđ declarat. ¶Nã det oppositũ cũ tale sbm possit cognosci ꝑfectissimo mõ in aliq̃ scia: si non ꝙsiderabit sic in illa scia cuius est sbm ꝑ^m: sed in alia: nõ eẽt rõ: q̃re magis eẽt sbm ꝑ^m ꝑ intẽtũ ab artifice h q̃ ibi: quũ ꝑsertim scia intẽdat ꝓncipaliꝫ venari noticiã ꝑfectã z distincta de subiecto ꝑ: qđ est finis obiectalis vltim⁹ totiꝫ scie: q: est illud p qđ alia ꝙsideranꝫ: z ad qđ oia alia cõsiderata in scia habent eẽntialẽ attributionez. ¶Jsta maior. ꝑbat: assumo ista minorẽ. noticia subiecti sub rõne passionis nõ ẽ ꝑfectissima noticia. Tuz q: est respectiua: q: ois aptitudo nãlis est respectus aptitudinalis. ꝓceptus aũt absolutus est ꝓcior respectiuo. Tũ etiã q: ꝓceptus passionis nõ ẽ ꝑm⁹ simplr: sed reducibilis in aliũ ꝓceptũ ꝓxiorẽ. Conceptus aũt ꝑfectissim⁹ simplr ẽm⁹: est ꝓceptus qditatiuus rei: vt est ẽt de mẽte Aiz. 7. metaph. tex. cõmenti. 4. Jgitur passio non est ratio formalis obiectiua subiecti sciẽtifici in scientia. cuius est subiectum ꝓximum.

¶Item 4°. omnis passio est demonstrabilis de subiecto suo: sed nihil demonstrabile in scientia de subiecto ẽ rõ ꝙsiderãdi ꝑ^a. q: ista ꝓcedit oẽ scibile ꝺ subiecto ꝑ. igit zẽ.

¶Rñdet ad maiorẽ ꝓcedẽdo ipam: nisi passio sit per se nota de subiecto. ¶Cõtra. hz passio sit per se nota ex euidẽtia terminoz: ꝓpõnis in qua ꝓdicat de subiecto: nunq̃tũ est per se nota ex noticia cause quã hz in subiecto.

¶Dcterea s° ꝑ spãlr de nãli z mathe^a nulla scia ꝑ^a ꝑ diui-

dés gen⁹ scie est de aliq̄ vno p accūs: quocūq; mō accipiatur per accūs: q; talis pūpponit duas ad min⁹ tractantes de q̄libet pte subiecti: vt pz de pspectiua q̄ pūpponit nālē z mathematicā. Iz scia nālis z mathematica sūt scie pme p diuidétes genīe speculatiue. ḡ zc. ¶ Et confirmat: q; ens p accūs quocūq; mō non est ens p. se. ḡ non potest esse per se cā alicuius passionis: q; cālitas cū sit cōditio entis: eo mō quo aliq̄d est ens: eo mō est cā: ergo sic ens per accides: erit cā per accūs. Ex quo sequitur: q; nō demonstrabit aliq̄ passio p se de toto p accūs: sed ꝓcise de pte: z ita scīt de illa sed nō de toto. ¶ Sed rīdet: q; Iz q ditas cū accīte faciat vnū p accūs in cē: tū ꝓsiderata sub illo accīte: non est vnū per accūs. Exēplū. Iz corp⁹ mobile sit vnū per accūs in cē: tū corp⁹ p̄m q; mobile vt sic cōsideratū: non est vnū p accūs. ¶ Contra. corp⁹ p̄z q; mobile: aut dicit ꝓcise corp⁹: aut ꝓcise mobile. aut vtrūq;: non p̄mo modo: q; tūc idē erit corpus p̄m q; mobile: z corpus p̄m q; corpus: qđ est falsum. Illeq; est dādū 2ᵐ: q; tūc idē erit corpus p̄m q; mobile: z mobile p̄m q; mobile: quod adhuc est falsum: ḡ est dādū tertiū. Sed corpus z mobile nō est aliq̄d vnū p se neq; vnū p se cognoscibile: ḡ corpus p̄m q; mobile non erit vnum per se cognoscibile.

¶ Preterea 2°. si corp⁹ p̄m q; mobile considerāt in scia nāli: poterit mobilitas ꝓsiderari sine corpore: z ita stabit q; physicus cognoscat mobilitatē ignorato corpe. pbāt consequēcia. Illā dicit phs in Elēchis: q; b̄ est fallacia accītis. Logicus corriscū: z ille è veniēs: ḡ logicus veniēt. stat enī te logicē ibm ignorato accīte: z eō. stat sīlr q; logicus accūs: ignorato subiecto: sicut stat q; cognoscas veniētia que è i subiecto: ipso ignorato: ḡ stabit sīl q; physicē ꝓsideret z cognoscat mobilitatē ignorato ibiecto: qđ è corp⁹.

¶ Preterea 3°. si physicus ꝓsiderat mobilitatē circa corp⁹: aut cognōscit ipaz p se: aut p accūs. Illō scdo mō: q; non erit p se rō formalis ꝓsiderādi in physica: neq; p se rō formalis obiectiua. Et tunc vltra erit querenduz de illo ratione cuius mobilitas cōsideratur: z sic in infīm. Si p se: ergo mobilitatem considerabit in q̄ztuz: quid sed eadem mobilitas ꝓsideratur: vt quid in metaphisica: ergo erit eadē rō formalis considerata in duabus scientijs.

¶ Ité 4°. nālis ꝓsiderat corpus in q̄ztū mobile: aut in eadē scīa ꝓsiderat mobile in q̄ztū mobile: aut nō: si nō ergo physica nō ꝓsiderat mobilitatē p se: q; nō ꝓsiderat mobilitatē sub rōne mobilitatis: z in q̄ztū talis. si sic: ḡ cognoscit mobilitatē in q̄ztū qđ: z tūc sequit q; idē sub eadē rōne formali cognitū ꝓsideret p se a diuersis scientijs: q; ea dē rō cognitionis est q̄ cognoscit corp⁹ in q̄ztuz mobile: z mobile in q̄ztū mobile: z mobilitas est rō ꝓsiderādi physica. ¶ Iz rīdet. q; non è eadē rō formalis ꝓsiderādi corpus in q̄ztū mobile: z mobile p̄z q; mobile: q; mobilitas accidit corpi: z p se ineſt mobili. ¶ Contra. Iz mobilitas possit hīe diuersas cōparationes ad cognita: sub ipsa tñ semp remanet eadē rō formalis mobilitatis. eadē enim rō formalis mobilitatis nō variata: q̄ accidit vni: e eadē ēntialr alteri: z tūc reducīr argumētū vt pus: q; eadē p se rō non variata ꝓsiderabit in diuersis scītijs: h̄ aūt est expsse falsuz: q; cū diuersē scie h̄eant diuersas rōnes formales: non potest vna ratio formalis per se considerari ab vna z ab alia.

Ex quibus oīb⁹ Iz pateat veritas q̄nis i se: tñ p declatione q̄nis erūt duo articuli videdi. ¶ Primus adducet aliq̄ notāda. ¶ Scds vo ꝛcliones. ¶ Deinde rīdebīt ad arguméta facta i p̄n. q.

Quantū ad p̄m sūt gnq; notanda: quoz p̄m est: q; duplex è q̄ditas. vna è in eē ꝓducta māē: alia est separata. Exēplū pmi: hūanitas i sua rōne formali includit māz (sic q; ipsa est de essentia hūanitatis: vt tenet Sco. in. 3. cū quo zuenit. S. Tho. Incl salté hūanitas cōgernit māz. Iz non sit de q̄ditate eius: vt tenet Albertus z Auer. 7. metaphisice.) Exēplū scdi. deitas z quelibet intelligētia è q̄ditas separata. ¶ 2° notādū: q; de q̄ditate separata pōt h̄i q̄druplex ꝓcept⁹. vn⁹ z pm⁹ est trālcēdēs. z est duplex qđā q̄ditatiu⁹ qđā q̄litatiu⁹: q̄ditatiu⁹ sic est ꝓcept⁹ entis: qui è q̄ditatiu⁹ respectu talis sbaz: q; ꝓdicatur in q̄d trāscēdēs: q̄litatiu⁹: sic passiones entis: que ꝓdicanť in q̄le: z p modū act⁹ seu determinātis. Secūdus ꝓcept⁹ q; habet de sba separata è ꝓcept⁹ q̄si gīis gīalissimi: sic est ꝓcept⁹ substātie: vt sba è. Tertⁱ⁹ ꝓcept⁹ è q̄si gīis sb alterni: sic est ꝓcept⁹ spūs: vel sube ico: pee. Et ista duo. s. sba: z sba ico: pora se h̄nt vt gen⁹ gīalissimū: vel subalternū. q; vel intelligētie sūt in p̄dicamēto: excepta p̄ma (vt tenet cōiter) z sic ista sūt gīa respectu intelligētiaz. vel non sunt in p̄dicamēto (vt iz Cōmē.) z tūc ista se h̄nt vt gīa: z nō sūt ꝑprie gīa ip sarū. Quartⁱ⁹ ꝓcept⁹ q; nat⁹ è h̄i de q̄ditatib⁹ separat: z ꝓcept⁹ ꝑprij z specificus in q̄ cōcipiunť sub ꝑprīa z spāli rōne. Sic ꝓcept⁹ deitatis respectu dei. Tres pmi concept⁹ habent a nobis nālit: q̄n isti p̄nt abstrahi a sensibilib⁹ z imaginabilib⁹. Quartⁱ⁹ aūt non habet a nobis nālit: q; ex sensibilib⁹ nō pōt abstrahi. Ex q̄ sequit: q; de subst̄ātijs separatis nat⁹ est h̄i duplex conceptus ꝑprij⁹. Tn⁹ mixt⁹ z aggregat⁹: vt ꝓcipiédo deū sub rōne entis iniiti: q; est ꝓcept⁹ aggregās in se duos concept⁹. z tot⁹ iste ꝓcept⁹ soli deo zuenit: z nō alij. Alt⁹ conceptus ꝑprij⁹ de subst̄ātijs separatis: est simplex z intuitiu⁹: vt est ꝓceptus specificus cuiuscūq; intelligētie. Primus est possibilis nobis ex nālibus. secundus non.

¶ 3° notādū: q; metaphisicū ꝓsiderare q̄dtates rez i vlī pt intelligi duob⁹ modis. Uno° q; ipse q̄ditates ꝓsiderate a metaphisico i se sint vīes: z sub rōne vlī ꝓsiderent. Allio° q; Iz in se eēnt ꝑticulares: nō tñ ꝓsiderant sub rōne ꝑticulari: Iz solū vlī. Cōsilr pt dici: q; ꝓsiderare q̄dtatē in ꝑticulari pōt eē duob⁹ modis. Uno°: q; ipa q̄ditas cōsiderata sit ꝑticularis: alio° vt vltra b ꝓsideret sub rōne ꝑticulari. ¶ Ultio é nōn⁹: q; ꝓsideratione metaphisi. eē q̄ aliq̄ q̄ditate ꝑticulari pōt eē vnom⁹ absolute: sistēdo vltimate in tali ꝓsideratiōe ꝑticulari: aliomō respective: referendo talē ꝓsiderationē ad ens: z ad p̄n⁹ supta ab ente iq̄ᵐ ens é.

His p̄missis Quātū ad 2ᵐ arti. ponunť ꝛcliones. 4. Pria ē ista. Metaphisicus ꝓsiderat q̄dtates separatas: nō solū in vlī. vez et in ꝑticulari. ¶ Pria ps isti⁹ ꝛclonis p̄z. Illā q̄ditas separata siue ꝓcipiat sub rōne trāscēdēti: siue sub rōne gīis gīalissimi: vt q̄si gīis: pt inet ad metaphisicū. Pro hoc. q̄cunq; est aliq̄d sbm p̄m alicuius scie p̄mitate adeq̄tionis: qcqd includit rōnē eius: vt i cludit illā pt inet ad illā sciam: sed ens in q̄ztū ens est subiectū p̄m metaphisice. ḡ sube separate sub rōne entis pt inet ad metaphisicū. Sīlr vt idudūt passiones entis z p̄mas ptes subiectiuas sic pt inet ad metaphisicū: q; artifex ꝓsideās aliq̄d vnū subiectū p̄m ꝓsiderat p̄mas ptes ei⁹ subiectiuas: ḡ z q̄cūq; in q̄ztū icludūt illas: vt è de mēte Cōmē. 2°. physicoz. cō. 21. dū dicit: ꝓsideratio de mā. vt supza allegatū est. z est sensus. Iz nālis ꝓsideret de mā p̄m pdicta hūtia hitudinē ad formā: metaphisicus tñ ꝓsiderat māz p̄z q; ens: z modi entis i sūt illi. Hoc idez p̄z cōmē. 2. de aia. cō. 27. vbi ingt. artifex eni ponit subiectū sue artis: z diuidit gīa ei⁹ q̄si manifesta in esse ḡ (cum metaphisi. cōstituat subiectū sue artis ens in q̄ztū ens: vt est de mēte Alz. 4. meta. in p̄n. z habeat ꝓsiderare q̄si manifesta in esse p̄ma gīa ei⁹ que sunt. 10. gīa gīalissima) habet ꝓsiderare oia ista z quecūq; ptic̄ipant rōnē eoz: z ita subst̄ātias separatas in q̄ztū sube sunt. ¶ Secūda ps ꝛclonis p̄z: q; sube separate si ꝓsiderent sub rōne generis: vel q̄si generis subalterni z in cōceptibus ꝓpriis mixtis z aggregatis. s. sub ratione entis infiniti q̄ztū ad deū. vel sube imaterialis: q̄ztum ad alias: z in q̄ztū sunt nature intellectuales necesse esse actus puri: q̄ztuz ad istos cōceptus ꝓprios eis z aljs non competentes pertinent ad metaphisicum

ad metaphisicū, pbāť ille qditates ptinēt ad metaphisicū que ꝛcipiunť sub rōne entis: sic sūt ista. ¶ Necessitas actualitas simplicitas: idepēdētia: infinitas: ⁊ hꝰ: sed sube separate ꝛcepte in ꝛcepta pticulari ꝛcipiunť sub istis. ergo ⁊c. Sed loquēdo de ꝛcepta pticulari, ꝑpo simplicā ⁊ intuitiuo. qditates subsťtiales ⁊ separate nō ptinēt ad metaphisicā. put tradiť ab Alꝛ. pbāť. Alia ptinēt ad metaphisicaꝫ. Alꝛ. q̄ ꝓiderant sub rōnib⁹ abstrahibilib⁹ a sensibilibus ⁊ imaginabilib⁹. ⁊ sub passiōib⁹ entis que pñt sciri via sensus ⁊ fantasmatū: sed tales ꝛcepť⁹, ppriꝫ simplices nō sūt abstrahibiles a sensibilib⁹. g̃ ⁊c. ¶ Et si qras ad quā sciaꝫ spectat ꝓiderare tales ꝛcepť⁹. ¶ Rndeo q̄ q̄tū ad subsťtias separatas citra deū spectabit ad metaphisi. in se nō, put habeť ab itellectu ꝛiuncto: q nihil cogīscit nisi abstrahendo a sensibilib⁹: sed q̄tū ad deū spectabit ad ipaz theologiā. ¶ Uel dōm est: q̄ q̄tū ad oēs subsťtias separatas spectabit talis ꝓideratio ad theologiā. ⁊ hꝰ si tales ꝛcepťus haberenť virtute obiecti theologici qō in itellectu disꝑsito pōt facere oīa itelligibilia actu cognita: cū ex sui illimitatione nō determinēť ad certū gen⁹ cognoscibiliū: ⁊ ita causando noticiā de qditatib⁹ sepatis in intellectu nr̄o sub ꝓpria rōne ipsaꝝ ⁊ de passionib⁹ ꝓpriꝫ causabit noticiā theologicā de istis: q: noticia theologica est noticia quā obiectū theologicū natū est causare in intellectu nr̄o. ¶ Aduertēdū tñ q̄ si noticia specificeť vel denoiēť nō tñ ab obiecto a quo causaťur: sed ab obīe cto ⁊ quo ⁊ terminatiuo: cuiꝰ ē pna palꝰ specificare: vt dicem⁹ in qōne. 38. de regressu: cognitio de istis qditatibus citra deum magis diceret metaphisica q̄ꝫ theologica: ⁊ dato q̄ cāreť ab obiecto theologico: q: nō eēt de obiecto theologico: ꝫ de aliꝫ ab illo: sic geometria eēt illa cognitio q̄ eēt de linea ēt si talis cognitio causareť ab obto theologico, seu ab aliq̄ supplēte vicē obiecti theologici. ¶ Oꝫ si tu dicas, Sco. i qōne de subiecto theologie dicit ista eē theologica. ¶ Rndeo. ipe accipit sciaꝫ specificari ab obiecto a quo causaťur: ⁊ hoc tenet, pbabilr. ꝫ nō negat. qn possit, pbabiliť teneri ipsaꝫ specificari ab obto de q̄ est. Uñ nō valet: nō ponit istū modū: g̃ negauit ipꝫ. Loc⁹ ab auēte negatiue nō tꝫ: ⁊ forte istū modū specificādi teńgit in qōne de subto theologie. cū dicit in ꝓ arti. theologia. in nobis talis est cognitio q̄le itellect⁹ noster naťus est hīe ꝺ obiecto theo. ¶ Oꝫ si tu dicas: g̃ de⁹ hꝫet distinctos habit⁹ sciales: ⁊ tūc theo. dei nō eēt ois scia dei: q̄ negat Sco. ¶ Rndeť negādo ꝑmā tenēdo ꝑmū fundamētū. q̄ tñ specificat scia ab obto a q̄ causať. Sed tenēdo scōz fundamētū: ꝛcedit ꝓns ⁊ ꝓntia. Scōz ꝑmū fundamēt ū locus ē Sco. nō ꝑm 2m. ¶ Uel dōz est ⁊ meli⁹: q̄ nō silr specificať scia i intellectu diuino ab obto creato: sicut specificať in itellectu creato: q: respectu itellectus diuini nihil aliud ab eēntia diuina pōt p se terminare actū ei⁹: ꝫ solū eēntia sic per se terminat. ēt q̄cūq; aliud ⁊ tute eēntie (vt declarat Sco. i reportatiōibus pñciibus lib. i. di. 36. q. i. In intellectu vō creato nō solū eēntia pōt per se terminare actū ei⁹. ⁊ rū ēt quodlibet aliud creatū. Rō vō huius ꝺne in obto creato terminante videať in. q. allegata. ⁊ sic ꝫ alnabis q̄ ois scia dei est theo. nō aūt ois scia itellꝰ creati. Sz in ipo poteruť poni distincti habit⁹ sciales. ¶ 2a ꝛclusio principalis loquēdo de ꝓsideratiōe qditatis in vl'i ꝑ ⁊ secūdo mō. Ad meta. spectat ꝓiderare oium entiū mālū qditates in vli. Ista ꝫ pz ex dictis. pbāť tū sic. Sciētia cōissima considerans aliq̄ vnū obiectū cōissimū ⁊ passiōes cōissimas oib⁹ entib⁹: hꝫ ꝓsiderare oīa entia ⁊ qditates ipsaꝝ sub talib⁹ rōnib⁹: q: sbm in sciētia ꝑm ē illud p cui⁹ rōnez ꝓsiderať quecūq; ⁊ vlteri⁹ si sit ꝑm ⁊ adequatū cōsiderabunť quecūq; includūť rōné eius (alioquin obm excederet sciam: q: in aliq̄ includeret rō obiecti primi. q̄ nō pti neret ad ipam sciam: ⁊ ita subiectū excederet.) Sed metaphisi. considerat ens in q̄tum ens: ex 4° meta. in ꝑn. qō est cōe oib⁹: ⁊ ēt ꝓsiderat passiones oib⁹ cōpetentes ergo ⁊c. ¶ 3a ꝫ. Ad meta. spectat ꝓsiderare qditates rerum in pticulari respectiue: resoluendo tales qditates in ens: ⁊ in ꝑn entis. Ista ꝫ probať. Alla qditas ptinet ad metaphi. sub ea rōne: sub qua ꝑtes ꝓsiderata: includit ens vel identice vel formaliter sed qditas quecūq; mālis ⁊ imālis: ꝑtes ꝓsiderata: in q̄tū talis includit ens formalr vel identice: g̃ maioꝛ pz. q: sicut illa sunt cognoscibilia ab aliqua potentia: qbus obiectū eius ꝑm est: cōe: sic q̄ꝺ predicatur de illis identice vel formaliter. (vt est de mente doc. sub. in ꝑ sniaꝫ. dist. 3. q. 3.) sic illa sunt cōsiderabilia a scia qbus subiectū ꝑm scie sic est cōe. minoꝛ ēt patet. q: de qua cunq; qditate quātūcūq; abstrahaťur ⁊ ꝑsandatur ab his que non sunt de quidditate eius (dūmō abstractio fiat p noīa ꝑmaꝛ intentionū.) semp ens ꝑdicať saltem identice. Uñ ista est vā. humanitas est entitas in ꝑdicatione identica vt vult Sco. in. 8a dist. ꝑmi. q. de attributis. in fine: ⁊ tñ nō cōcedit ista apud ipsum. humanitas est ꝗalitas. neq; in ꝑdicatione formali: neq; in ꝑdicatione identica: vt patet per ipm in 3° meta. q. vnica: ⁊ in. 2. dist. 16. q. 1a. 2. q. 16. in de vlibus. Rō istius ꝺne videať ibi. ex quo se quit. q̄ (cū qditas in pticulari accepta ⁊ considerata sub rōne qua talis sit idētice ens: vna: vā: bona: ⁊ sic de aliꝫ passionibus entis.) vt sic non subterfugit ꝓsideratiōez meta. nō tū dico q̄ ꝓsideretur sub rōne pticulari sistēdo in tali ratione particulari: aut in principijs ipsius: ꝫ solū referendo ipsam ad ens. ⁊ ad principia entis: seu que sumuntur ab ente. Unde aliud est cōsiderare humanitatem in q̄tum quidditas includēs mām sensibile: seu māz put est ꝑm potentiale ⁊ mobile: habēs ordinem ad formā nālē vt subiectū ipsius: ⁊ silr considerare formaz humanitatis, put est ꝑm operationis ⁊ motꝰ in ipsa. Illō est ꝓsiderare humanitatē vt quedā entitas iūxta: ⁊ vt includit mām ⁊ formā: vt ista sunt ꝑncipia essentie ipsius: circūscripta omni rōne motus ⁊ mutationis. Unde sic ens: q̄ꝺ ꝑ ꝓsiderať meta. abstrahit a motu ⁊ quāto: ⁊ ab omni qlitate sensibili: sic ⁊ quodlibet in q̄tū ꝓsideratur a meta. sic abstrahit. ⁊ sic meta. ꝓsideraťq̄ditatē mālē in pticulari respectiue in ordine ad ens ⁊ ad ꝑncipia entis. Ar tiſex aūt spālis ꝓsideraťipsam qditatem pticularē in se: sistēdo in ipsa: ⁊ in ꝑncipijs eius: vt sunt ꝑnꝰ huiꝰ in q̄tū huius. Uñ ꝫ pbs nālis ꝓsideradō qditatē ignis ꝑcisme ⁊ abstractiue abstrahat a motu ⁊ mobilitate: tamen qditas ignis vt ꝓsideraťa nāli nō abstrahit a ꝑncipijs motus ⁊ mobilitatis: sed de necessitate includit talis qditas mām: vt mā est ꝑm potentiale ⁊ mobile: vel vt vtar verbis Auerroys in. 2. phisi. includit māz vt est sbm formę: que est ꝑm opatiōis ⁊ motus: ⁊ patet ista ꝫ. ¶ Ultia ꝫ. Ad meta. nō ꝓsideraťqditates māles in pticulari: put qditas in se est pticularis: ⁊ sub rōne pticulari. Ista ꝫ patet ex dictis: ꝑ q̄ faciūť argumēta adducta ꝑ ꝓbationē opinio. doc. subt. ¶ Sz ex ista vltia ꝺne ꝛiurgit vna difficultas: pp qd est q̄ qditates separate ꝓsideranť a meta. sub rōne pticulari magis q̄ꝫ qditates māles. Uideť enī q̄ sit cōsilis rō de vtraq; cū vtraq; sm Sco. in eē qditatiuo abstrahaťa motu. ¶ Rndeť q̄ ꝑ eē metaphi. ꝓsiderare qditatē abstrahēdo a motu ⁊ a mā sensibili. ergo ad ipsam maxie ꝑtinēt illa que ꝑm eē sunt sic abstracta: g̃ cū modus ꝑpriꝰ ꝓsideradi in metaphi. (qui est abstrahere ꝛ ꝓsideratione) ꝛueniat istis qditatib⁹ sepatis ꝛ esse: maxie videnť ꝑtinere ad metaphi. ⁊ nō iste qditates q̄ ꝑ se abstrahūť ꝑm cōsideratiōe ⁊ nō ꝑm eē que ꝛ abstrahant ꝑm cōsideratiōe a motu ⁊ mobilitate (loquēdo ꝺ eaꝛ eē qditatiuo in pticulari) nō tū vt sic abstrahūť a ꝑncipijs motꝰ ⁊ sensibilitatis: q: nō abstrahūť a forma (nāli que est ꝑm motus ⁊ sensibilitatis: ⁊ sic patet ad. q.

Nunc respondetur ad argumenta principalia. ⁊ primo ad primam auctoritatē: q̄ nullus artifex

pōt cōsiderare lineā ad qō genus ptineat: nisi cui⁹ est cōsiderare ipsa gīa gīalissima. ¶Hoc aūt ptinet ad metaphi. qui ꝓsiderat ens̄tatē: vt est de ꝑmis ꝓb⁹ subiectuis entis: z ita sine habitu meta. nunqz mathe. distincte cognoscit lineā: z ex ꝓtō an sit distincta a supficie z a corpe. Sed ad hoc cognoscēdū dirigit ꝑ ꝓcept⁹ metaphi. ¶Ad secūdā auctē ꝑz rnsio. ¶Nunqz enī aliqō ꝑn⁹ cogīscit distincte: nisi resoluat in oia ea in qb pōt resoluī: z ita i ens: z in alios ꝓcept⁹ metaphi. qs icludit: z ita si termini sbales ꝓcipiunt distincte nō sistēdo in ipsis: sz resoluēdo in ens: z in ꝑn⁹ sumpta ab ente: hoc erit ꝑ habitū meta. ¶Ad confirmationē ꝑ auctes. i 2° sniaz rndet quēadmodū dictū ē i corpe qōnis: qꝺ de qditatib⁹ spālib⁹ in ordine ad ens: z ad ꝑn⁹ habet ꝓsideratio meta. sed nō de talib⁹ qditatib⁹ si stēdo i ꝓncipijs ꝓprijs ipsaz: z sic intellexit Sco. ¶Ul dōz est qꝺ ꝓsideratio abstracta appropriate dī meta. cū meta. ꝓncipali⁹ sit abstrahere. oēm enī ꝓsiderationē realē abstractā possum⁹ appellare meta. ¶Et si dicas. Arttifex spālis eq abstrahit qditatē quā ꝓsiderat ab his q̄ insūt ꝑ accīs: cū diffinitat ipam: z ꝓsiderat ipam qditatiue: sic ēt meta. q̄re igit magis ista abstractio qditatis dī meta. qz nālis vel mathe⁹. ¶Rndet q meta. magis abstrahit a motu z qtitate qztū ad ea q ꝑ ꝓsiderat: z a ꝓncipijs istoꝝ ut ist⁹ ꝑn⁹ sūt: a qb⁹ nō abstrahūt artifices spāles. g ꝓsideratio abstracta magis appropiate pōt dici metaphi. Ellia rō eiusdē pōt assignari: qz cū qditas qtūcunqz abstracta semp includat ens. saltē idēticē: z nō includat ppa ꝑn⁹ naturalia: aut mathema. sic qꝺ talia ꝑn⁹ ꝑdicent de qditate qcūqz ꝑdicatione: sequit qꝺ ꝓsideratio abstracta magis dz dici meta. qz phīca: aut mathema. ¶Sz ꝑ arguit: qz sic ista ē va. hūanitas ē entitas: ita vī ista ꝓcedēda: hūanitas est aialitas z rōnalitas: qz ista icludunt eēntialr in hūanitate. ¶Et ꝓfirmat: qz dīt cōmen. 7° meta. cō. 20. qꝺ sor. nihil ali ud est qz rōnalitas z aialitas. ¶Rndet: negando ista. hūanitas ē aialitas z c. qm̄ sz aialitas z rōnalitas sic in abstracto icludant eēntialr: z vt ptes eēntiales i humanitate: nūqz tñ ꝑdicanť in recto ꝑdicatiōe eēntiali: qz ps supta p modū partis nō ꝑdicať de toto in abstracto aūt sic significat: z in ꝓcreto per modū totī⁹: qz ꝓcretū significās formā significat ipaz i habitudine ad totuz. qz per modū denoiantis ipm totū. z ita nō tot uz. sz significet ꝑ partē. ¶Ad ꝓfirmationē z ad Auerroym dī vno°. qꝺ ipse intelligit qꝺ Sor. nil aliud ē qz aialitas z rōnalitas integratiue z ostitutiue: sic ꝓcedit qꝺ totū ē sue partes constitutiue z integratiue: qz partes integrāt z ostituūt ipm totū. sed nō est ueꝛ qꝺ partes sint ipm totū in ꝑdicatiōe formali: z per idētitatē. ¶Uel dōm est ad itentiones eius: qꝺ Sor. nihil aliud est qz aialitas z c. qz tz ipse: qꝺ totū nihil aliud est qz sue partes sil sumpte: vt hz videri in ꝑ phīsi. cō. 17. ¶Uel 3°. Aliť dōm est. ꝑm Sco. z Tho. q tenēt oppositū. qꝺ ab vtroqz negāda est ista. hūanitas ē aialitas z rōnalitas: i ꝑdicatiōe eēntiali z per idētitatē: qz sbm se hz per additionē ad ꝑdicatū: qz sbm significat totuz: ꝑdicatū partes: z totū addit ad partes ēt sil sūptas: z ita ista nō ē formalis: neqz idētica hūanitas est aialis z c. Ista tñ ꝓcedit per idētitatē: z est va idētice hūanitas est entitas: qz qbus ista extrema sint abstracta remāet tñ alter z extremū: qꝺ est entitas inh⁹ saltē ꝓmissiue. pp quā tñitatem idētificat alteri extremo ꝓfecta idētitate: q ue est identitas realis. ¶Hā ih⁹ sue sit tale actuale: sue ꝓmissiue: semp idētificat sibi realr qcqd est sibi cōpossibile. Et hoc hz Sco. i ꝑ⁹ di. 8. q. penul. Ex quo appet qꝺ nunqz pōt fieri tanta abstractio in ꝑmis itētioib⁹ qꝺ hūanitas abstrahat ab ente: z a ꝓncipijs entis: ꝓ que pōt demōstrari aliqd de humanitate demōstratiōe metaphi. sz bñ in ista abstractiōe humanitas abstrahit a ꝓncipijs nālib⁹: qz vt sic abstrahit a materia sensibili: z ab animalitate: quia hec non ꝓdicatur de ipsa.

Ad rationes rndet: z ꝑ ad ꝑmā negando maiorē. obiectū enī se hz ad potentiā: sic motiuū ad mobile: vel sic actiuū ad passiuū z c. 2ª de aia: z ex plib⁹ alijs locis. sz obiectū se hz ad hitū: sicut cā efficies ad effectū: z sic mēsura ad mēsuratū. scibile enī causat scia: z mēsurat ipam: ex. 5. meta. z nō causat po⁹ⁿ neqz mēsurat: sz bene agit in ipaz: z mouet. Sil⁹ 2°. sic se hz obiectū ꝑ⁹ⁿ ad potētiā: qꝺ si aliqō obiectū mouet aliq potētia: z cognoscit ab aliq po⁹: qōcūqz in q saluatur rō realis obti ē cognoscibile a tali po⁹: ita qꝺ po⁹ respicit tale obiectū ꝑm oēz modū q icludit rōnē obti ꝑmi: vt ꝑz iducēdo i oib⁹ potētijs: z maxie ih ē veꝛ de intellu z obiecto et⁹: qz itellus itelligit vel pōt itelligē: qztū est ex nā intellect⁹: qōlz ens: nō solū ꝑm rōnes gīales z cōes: veruz ēt ꝑm ꝓpas rōnes. Et hz est qō dicit Alz. 3° de aia. opz itellectū cē imīxtū ad h: vt oia itelligant: ter. cō. 4. sz obiectuz respicit tñ hitū ꝑm rōnes aliqs z nō hz oēs: vt ꝑz discurrendo p oēs. z rō ē: qz distincti habit⁹ pōt distincta z determinata ꝑn⁹: q nō exceduñt: z ita limitatio ipsoꝝ stat ad illa ꝑn⁹: z qz meta. ē hit⁹ vlis: ē tñ rō cognoscēdi obiecta i ulī: nō i pticulari. ¶Ad rōnē sēdz ꝑn. ¶Rndet: qꝺ meta. est scia pfectissima qztū ad subas sepatas qs cōsiderat pfectissimo mō: quo pōt ꝓsiderari in aliq scia hūanit⁹ inuenta: z ēt pfectissima est qztū ad transcēdētia que considerat que sūt certissima cognoscibilia certitudine euidētie. ¶Ꝺo quo notādū est: qꝺ obiectū cē certi⁹ contingit duobus modis. Uno° qz in se pfectius z actualius ens: alio° qz sit euidētius apud intellectū: z de quo itelligi plures gradus cognoscibilitatis attingit: z iste due certitudines sūt sepabiles. Aliqd enī pōt cē certi⁹ ꝑ mō qō non est scīdo mō: sic ē de ꝑ⁹ z itelligētie. hñt enī certitudinē actualitatis z pfectiōis: qztū ē ex pte ip saz: z tñ nō hñt certitudinē euidētie. z pp hoc dīxit Alz. 11. de aialib⁹: qꝺ qzuis de imālib⁹ minima cognitionē hēam⁹: ista tñ ꝺiderabilioꝛ est cognitiōe magna que pōt hāi de mālib⁹. vnde mālia z sensibilia sūt certioꝛa nobis certitudine euidētie: sz nō certitudine pfectiōis. ¶Nā loquēdo de ista certitudine: sic aliqd est ens: ita est in se certū: ita qꝺ talis certitudo inse quit entitatē: z de vtraqz certitudine fecit mētionē Alz. i ꝑ de aia in ꝑn. De ista ēt certitudine fecit mentionē in ꝑ posteriozꝛ: vbi cōpat demōstrationē vlem ad pticulare: z vult qꝺ vlis sit certioꝛ: z facit magis scire qz particularis. Applicādo ad ꝓpositū: mera. est pfectioꝛ qcūqz alia scia q ad subas sepatas ꝑm ꝑmā certitudinē. Quo ad transcēdētia est pfectioꝛ rōne scēde certitudinis: z ꝑm ꝓportiones obiecti ad potētiā qz alia pticularis: qz plures gradus cognoscibilitatis attigīm⁹ de vlī qz de pticulari. ¶Sed arguit. Cognitio alicui⁹ in pticulari ē pfectioꝛ qz cognitio ei⁹ in vlī: qō ꝓbat ꝺuplicať. Tū qz cognitio alicui⁹ in vlī ē ꝓfusa. g ipfecta. Tū 2° qz pticulare icludit vle: z nō econtra: g sic pticulare ē pfectioꝛ vlī: ita cognitio pticularis ē pfectioꝛ vlī. ¶Ad h rndet. ad ꝑm: qꝺ cognitio alicui⁹ pticularis in vlī ē ꝓfusa: qz cogīscē ꝓfuse est cogīscē aliqd: sic dī p nomē vel cogīscē ipm solū in vlī: qz vle ptinet pticulare ꝓfuse z indistincte. tñ cognitio vlis in se nō ē confusa. Uñ aliud est dīre qꝺ pticulare cognoscit in vlī: aliō qꝺ vle in se cognoscat. ꝑ⁹ est cōfusa scīa distincta. ¶Metaphi. est ipsoꝝ vlīū in se: qz p se ꝑ est vlīs: ꝑ accīs pticularīū: z tō meta. qztū ad suū obiectū qō respicit p se est distincta: z vt est cognitio p se. qztū vō ad obiectū ꝑ accīs ē ꝓfusa: z vt cognitio ꝑ accīs: z h nō icōuenit qꝺ cognitio aliq sit p se distincta: ꝑ accīs ꝓfusa. ¶Sz ꝑ qz cuicūqz cōpetit vnum oppositoꝛ ꝑ se: reliquū oppositū nō cōpetit sibi neqz per se: neqz ꝑ accīs: sz ꝓfusum z distictū sunt opposita: z meta phi. ē p se distincta: g z c. ¶Rndet. qꝺ p se pōt determinare vel cōpōnē ipaz z ih erētiā formalē ꝑdicati ad ꝑm: vl potest determinare ipm ꝑdicatū ꝑmo° maioꝛ est va: z nego mīoꝛē sub isto sensu. 2° mō, ꝓpō maioꝛ est falsa: z mioꝛ

vera: neqz

ua: neq; ista. ꝟfusus ꝛ accus ꝛ distinctꝰ p se sūt opposita: vt p se ꝛ p accus determinãt ipꝫ ꝓdicatū: sic albū simpliciter ꝛ nigrū ꝼm qd ꝛ p accus nō opponunt. ¶Ad 2m rndet. q; pticulare put includit vlē ẽ pfectꝰ: ꝫ vbi nō includit: nō est pfectꝰ. Dat exꝑssū a Dionysio dicẽte. q; eē dei pcse sumptū: vt distinguit ꝟ alias pfectiões attributales. s. sapientiã ꝛ intellectū est qd pfectꝰ: tñ accipiẽdo eē sapiente put includit eē diuinū: nō est pfectꝰ ipm eē in deo q̃ sapientia. Applicãdo ad ppositū ipm pticulare put ꝟsidera tur ab artifice spãli: nō includit vlē: q; ei⁹ non ẽ ꝟsiderare tales rões vlē: ꝫ solū pticulares: ꝛ ī talis cognitio nō est pfectior. ¶Neq; ẽ ver: q; sic obiectū ad obiectū. sic se habeat cognitio ad cognitionẽ: q; obiectū simplr includit obiectū: sed nō cognitio cognitionẽ: q; cognitio scientifica hz determinata ꝓncipia scibilis: vltra que nō se extendit: qđ nō est dꝫm de obiectis. q̃re cẽ. ¶Ad rõnẽ vltimã rndet q; per vnū habitū nō cognoscit vtrũq; extremum: ꝛ dãa eoꝝ: sed distinctis hꝫ habitꝫ. vnde siue relatio specificẽ a termino: siue a fundamento ꝼm diuersas opiniones talis erit habitus vel actus cognoscituus differentie: qua le erit fundamentum aut terminus. quare cẽ.

¶Fere autem ꝛ difficillima sunt hominibus ad cognoscendum que maxime sunt vniuersalia. Tex. plo. Qō. x.

Queritur. Utrũq magis vlia sint nobis notiora q̃s mins vlia. ¶Et arguit ꝓ pte affirmatiua p illã auctẽ vulgarẽi ꝓ phisi. Ex vlib⁹ ad singularia opꝫ pcedẽ. ¶Hꝫ ibi Alꝛ. q; pcedẽs ẽ inn ãlib⁹ ex notioꝝb⁹ nobis ad ea q̃ sunt min⁹ nota nobis: ꝛ notiora nãe. Sꝫ i nãlib⁹ ex vlib⁹ ẽ pcedẽs: g̃ vlia sūt nobis notiora. ¶Sed ad hm rndẽt Scotiste. Oꝛ vlia dicunt notiora notitia distincta. ¶Sꝫ ꝺ. Alꝛ. ꝓbat vlia eẽ notiora ꝓ hc: q; vlē ẽ qdã totũ cõprehẽdẽs plura sub se: vt ptes. Sꝫ totũ cognitione ꝟfusa (vt dicit ipse.) g̃ vlē est nobis notiꝰ notitia ꝟfusa. ¶Et ꝟfirmat. ¶Probat eni vlē eẽ notiꝰ ꝑ exꝑssū de toto integrali: qđ ẽ notiꝰ apud sensũ: ꝛ de toto eẽntiali qđ est notiꝰ q̃s ptes diffinientes vel eẽntiales. Et per exꝑssū de toto vlī in cognitiõe pueri: sed oĩa ista tota cognoscunt cognitiõe ꝟfusa. g̃ ipm magis vlē cognoscit a nobis ꝓs cognitiõe ꝟfusa. ¶Ité arguit. Illa dicuntur nobis eẽ ꝓs cognita: quoꝝ singularia ꝓs ꝛ efficacius mouẽt sẽsũ: ꝫ ita ẽ q; singularia magis vlīs ꝓs ꝛ efficaci⁹ mouẽt sẽsũ. g̃ segt ꝓpm. ¶Ité ꝫ argt. Intellꝰ semper ꝓcedit de ipfecto ad pfectũ p mediũ: ꝫ ita ẽ q; mediũ int purã ignorãtiã ꝛ cognitionẽ pfectã ẽ cognitio ꝟfusa magis vlīs. g relingt q; intellꝰ ꝓs deuenit in notitiã cõfusaz magis vlīs: q̃z ad notitiam alicuius particularis.

Ad oppositũ. Illa q̃ sūt cõpositiora sunt nobis magis ꝛ ꝓs nota: ꝓ phz loco ꝓdicto: ꝫ mins vlia sūt cõpositiora q̃z magis vlia. g̃ magis cognita. ¶Probat mĩnor: mins vlia cõponũtur ex magis vlib⁹. ¶Ité cõpositio actualis ẽ maioꝝ cõpositio ꝛ itẽrior q̃z sit cõpositio potẽtialis: ꝫ mins vlia cõponuntur cõpõne actuali ex magis vlib⁹. magis aũt vlia si cõponũt ex mins vlib⁹ cõponũt cõpõne potẽtiali. g̃ maioꝝ ꝛ actualioꝝ est cõpositio mins vlis q̃z cõpositio magis vlis. ¶Ité illa que sūt ꝓra ꝼm nãz: ꝛ ꝓncipia eẽntialia rei: sūt nobis mĩn⁹ nota: ꝛ magis nota nãe: ꝫ magis vlia sunt ꝓncipia essentialia respectu minus vlis. ꝛ sūt ꝓra ꝼm naturam. ergo minus nota nobis.

In ista. q. quinq; faciem⁹. ¶Ro ꝓmittemus distinctiones q̃sdã. 2° ponem⁹ conclusiones ꝛisiuas ad. q. 3° mouebim⁹ dubia ꝫ ipsam ꝛ soluemus. 4° inducemus opinionem San. Tho. nostre determinationi contrariam: ꝛ eam impugnabimus. Quinto ꝛ vltimo soluemus rationes ante oppositum. q.

Quantũ ad ꝑm arti. ¶Dꝛia distõ sit ista. ¶Primitas capit tribꝰ modis. Uno° ꝓ ꝓmitate originis. 2° mõ ꝓ ꝓmitate pfectiõis. 3° ꝓ ꝓmitate adeq̃tiõis: seu causalitatis ꝑse. sic ꝼm triplicẽ ꝓmitatez ẽ triplex ordo. ꝓmus est ordo originis. iste ordo est int illa quorum vnũ precedit alterꝫ via originis ꝛ gñationis. Alīꝰ ẽ ordo pfectionis qui est int illa: quoꝝ vnũ est ꝓs altero ꝼm pfectionẽ. De istis duob⁹ ordinib⁹ facit mẽtionẽ Alꝛ. in. 9. meta. q; illa que sūt ꝓra via gñationis: sūt posteriora ꝟ sba m ꝛ pfectionẽ. Et iste ordo dupliciter accepꝫ ex ꝓmitate originis: ꝛ ex ꝓmitate pfectionis est oppositꝰ in nobis. ita q; illa que sūt ꝓra ꝼm gñationẽ sūt posteriora perfectiõe. ¶Et ẽ aduertẽdũ q; isti ordines sunt oppositi: vbi sint int aliq̃ eiusdẽ rõnis vel ifra idẽ genꝰ ſbale aut accidẽtale. Sed si isti ordines accipiant int diuersa gña: non est ver q; illud qđ est ꝓs via gñationis: sit posteriꝰ pfectione. sicut forma ſbalis est illa quã sequit forma accidẽtalis: ꝛ tñ nõ sequit: q; forma accitalis sit pfectior forꝫ ſbali. De istis ordinib⁹ videas Sco. in p̃ sniarũ distin. 3. q. 2. ¶Primitas cãlitatis est ꝓmitas adeq̃tionis: de q̃ ꝓmitate loquit phꝰ in p̃ posteriorꝝ. cap. de vlī: volẽs q; vlē qđ est, ppria passio cõpetit subto p̃ ꝓmitate cãlitatis ꝓcise. ¶ Secũda distictio. Aliud ẽ itelligere ꝟfuse: ꝛ aliud in telligere ꝟfuse. Intelligere ꝟfuse ẽ itelligere aliq̃d vnũ in quo plura ꝟfunduntꝰ vt ptes. Sed intelligere cõfuse: est aliq̃d intelligẽ sic exꝑssꝫ per nomẽ: vel sicut inferius ꝛ particulare intelligit in vlī. Ita ẽt aliud ẽ itelligere distinctũ: ꝛ aliud intelligere distincte. intelligere distinctũ est intelligere aliq̃d indistinguibile in ptes. sicut itelligo Sor. qui Sor. est idistinguibilis i ptes subiectiuas. Sed intelligere distincte est intelligere sic exꝑssꝫ per diffinitionẽ. Unde ꝟfusum vel distinctũ itelligere iportat cõditionẽ se tenẽtẽ ex pte obiecti. sed distincte itelligere vel ꝟfuse iportat ꝛditionẽ se tenẽtẽ ex pte cognitiõis. Oꝛ ãt aliq̃ cognitio possit eẽ distincta ex pte obiecti: ꝛ nõ ex pte cognitionis declarat a sili. Dicim⁹ eniꝫ q; aliq̃ cognitio ẽ certa ex pte obiecti: ꝛ icerta ex pte cognitionis: ꝛ aliq̃ econtra. vñ cognitio q̃ est ꝺ deo ꝺ eẽ certior q̃z cognitio mathe^ca ex pte obiecti. Tñ cognitio mathematica ẽ certior certitudine se tenẽte ex parte cognitionis q̃z sit cognitio de deo. Cꝫ distictio. Aliq̃d põt cognosci triplr. vno° cognitiõe actuali. 1° mõ cognitione hituali. 3° mõ cognitiõe vtuali. illud dr cognosci cognitiõe actuali: qñ aliq̃d actu cognoscit. Cognitiõe hituali: qñ ẽ in prima dispositiõe ad cognosci: nisi aliq̃d impediat. Cognitione virtuali aliq̃d cognoscit: qñ cognoscit vtute alicuiꝰ qđ p se p terminat ꝛ intellectionẽ sicut pticulare cognoscit in vlī: qñ tale vlē p se ꝛ p̃ terminat intellectionẽ. ꝛ breuiter ptes oẽs vtualiter intelligũtur in toto: qñ ipsum totum per se primo intelligitur.

Be secũdo arti. ¶His premissis ponitur p̃ 3ª. (Lo quẽdo de cognitione actuali via originis.) ¶Primũ cognitũ cognitione ꝟfusa est spẽs spãlissima: cuius singulare fortꝰ ꝛ efficaciꝰ mouet sensũ: (ꝛ hꝫ dimittendo difficultatẽ: de cognitione singularis ad qõnẽ. 35. An per se intelligat a nobis.) ¶Ista ꝫ ꝓbatur. ¶Premittendo: q; oẽ agẽs nãle agit ꝼm vltimũz vtutis sue in passum. ꝓportionatũ sibi sufficiẽter approximatuz: ꝛ debite dispositũ. ¶Istud ꝓmissum. pr. Agẽs nãle nẽcio agit: p Alꝛ. 2° phisicoꝝ. Distinguentẽ agẽs nãle ab agẽte a. ꝓposito penes oppositũ modũ agẽdi. Agens nãle sic agit: q; in ptãte sua nõ est nõ agere: ꝫ agens a ꝓposito sic agit: q; potest nõ agere. et ꝓsente passo. ¶Modo arguit sic. qđ de necessitate agit: agit ꝼm vltimũ virtutis sue: q; sicut i potestate sua nõ est agere: ꝛ nõ agere: ita in ptãte sua nõ est modus agẽdi. s. agere itẽse: aut remisse: sed agit quantum potest: niſi sit impediens. ¶His premissis probat

ꝺcto ſic.oē agēs qꝺ agit ꝑm vltimū ⁊tutis ſue ꝑꝺuc effectū pfectiſſimū quē pōt ꝓꝺucē i paſſo ſibi ꝓportionato ꝺe bite diſpoſito ⁊ cōuenienter approximato. Sz ita ē q illa que ꝓcurrūt ad cāndū itellonē agūt ꝟz vltimū ⁊tutis ſue ꝙꝺucūt in itellu ꝓceptū pfectiſſimū quē pñt ꝓꝺucē. Sz talis ꝓceptꝰ pfectiſſimꝰ ē ꝓceptꝰ ſpēi ſpāliſſime cōſurus: ꝙ ꝓducūt iſtū ꝓceptū in itellu poſiti. ⁊ Maioꝛ p. nā ex oppoſito ꝑdicati ſequit oppoᵐ ſubti. Da eni q agēs nō ꝓducat effectū pfectiſſimū quē pōt ꝓducē: ꝙ nō agit ꝑm vltimū ⁊ ⁊tutis ſue: ꝟz agit citra vltᵐ ⁊tutis ſue. maioꝛ eſt māifeſta q⁹ cātio ꝑmi ꝓceptꝰ ꝓcedit oēs actū volūtatis: ⁊ ē nālis ꝓueniēs ab agētib⁹ nālib⁹ ꝙ ſūt ſpēs itellig. bilis. itellectus agēs: ⁊ itellꝰ poſſ: ꝟz agētia nālia agunt ꝑm vltᵐ ⁊tutis ſue: vt ex ꝑmiſſo ꝑſuppoſito ꝓz: ꝙ iſta agētia cānt pfectiſſimū ꝓceptū. q aūt ꝓceptꝰ ſpēi ſpāliſſime ⁊ſus dicat eē pfectiſſimꝰ appet. q⁹ icludit oēs alios cōceptꝰ ſupioꝛes: ⁊ aliq⁹ ſupaddit ad ipſos: iſte ēt cōceptꝰ ſubeſt poᵗ ⁊ ⁊tuti iſtoꝛ agētiū in ꝑ inſtāti nāe: qꝺ nō eſt ꝺōz ꝺe ꝓceptu ꝺiſtincto ſpēi ſpāliſſime vt videbit̄ iferi⁹. ¶ Cōfirmat iſta rō: qñcunq; ſūt aliq; duo agētia nālit eq approximata alicui paſſo ꝺebite diſpoſito: illud qꝺ eſt actuali⁹: ꝑuenit illud qꝺ eſt min⁹ actuale in agēdo circa paſſuz. Sz rō ſpēi ſpā liſſime: ⁊ rō ſupioris puta gīis ſūt duo agētia nālit in itellectū poſſibilē q ē paſſuz diſpoſitū ad receptionē ⁊tiuſq; ꝓceptꝰ: ⁊ rō ſpēi ſpāliſſime ē actualioꝛ: q; ſit rō gīis: ꝙ rō ſpēi in mouēdo itellꝰ poſſibile ꝓuenit rōne gīis: ⁊ alioꝛ ſupioꝛ. minoꝛ ꝑ ꝑte pz. ſcꝺa vō. pbaī. qm in oꝛdine eēntiali ſupioꝛ ⁊ iferioꝛ q; to rō eſt iferioꝛ: tāto eſt actualioꝛ. Alias. pbatiōes iſti⁹ ꝟnis videas a Sco. i ꝑ ſententiaꝛ diſ. 3. q. 2. ¶ 2ª ꝟ ꝓncipalis ē iſta. Primū cognitū (via oꝛiginis i cognitiōe actuali ⁊ diſtincta) ē ens. pbaī. ꝑ ſupponit eni q cognitio actualis diſtincta attēdit̄ penes illud qꝺ paūcioꝛa icludit: ⁊ qꝺ ē min⁹ diſtinguibile in ꝑtes eēntiales. Incluſio eni ꝓtiū eēntialiū eſt actualioꝛ: inclusio: q; icluſio ꝓtiū ſubiectiuaꝛ: q; ꝑª ē actualis: ⁊ 2ª ē potētialis. Iſto ſtante arguit̄ ſic. Illud ꝑus cogſcit̄ poꝛitate oꝛigis in cognitiōe actuali ⁊ diſtincta qꝺ eſt min⁹ diſtinguibile i ꝑtes eēntiales: ꝟz tale eſt ens in q; tū ens. ḡ ens in q; tū ens ꝺi ee ꝑᵐ cognitū via oꝛigis in cognitiōe actuali ⁊ diſtincta. ⁊ Maioꝛ pz ex ꝑmiſſo. ⁊ Nā ꝓceptꝰ diſtinctꝰ ē ille cōceptꝰ q reſoluit in ꝑn eēntialia ⁊ exꝑmit noie diffōnis: ſicut ꝓceptꝰ ⁊ſus ē ille q nō reſoluit i ꝑnª eſſentialia ſeu in ꝑtes eēntiales: q exꝑmit noie diffiniti: ḡ maioꝛ ē vera. ¶ Et ꝟfirmat iſta rō. illud ꝺi ꝑus cognitū cognitiōe diſtincta qꝺ pōt cognoſci ſine aliis: ⁊ alia nō ſine ipſo. Ꝟ patet ꝑ rōnē ꝑoꝛis poſitā a pho. 5. meta. ca. de ꝑoꝛ. Primoꝛa ꝟz nāz ſūt ꝙcūq; ꝟnigūt eē ſine aliis ⁊ alia nō ſine ipſis. Sz ita ē: q ens ꝓpꝛi pōt ſine aliis iferioꝛib⁹ qꝺtū ad ſuū conceptū q ditatiuū ⁊ diſtictū: ⁊ iferioꝛa nō ſine ente: ḡ conceptꝰ entis ꝺi ꝑus cogſci cognitiōe diſtincta oꝛdie oꝛiginis: Alias. q; pbatiōes iſti⁹ ꝟnis videas a Sco. i ꝑ ſniaꝛ: loco ꝑus allegato. ¶ 3ª ꝟ q magis vlia ꝑus cogſcunt̄ cognitiōe hituali ⁊ virtuali. Premitto ꝑ ei⁹ pbationē (ꝑter ea que ꝺixi ꝺe cognitiōe hituali) q; cognitio hituaꝰ obti nō eſt niſi ꝑtia obti ad itellectū ꝟz quā ꝑtiā obm ē ꝑns itellectui ſub rōne actu itelligibilis. Et cognitio ⁊tualis eſt cognitio ꝟz quā aliq; itelligitur: vt ꝑs obti ꝑ itellecti. Tū cognitio hituaꝰ ſeu ⁊tualis non iporꝛat aliquem actū 2ᵐ cogſcitiū itell⁹. ¶ Iſta ꝟ (ꝺ ſtāte) pbaī ſic. Cūis ē ordo aliq⁹ rū i entitate: talis eſt oꝛdo in cogſcibilitate: vbi talia ſūt ꝑtia itellectui ſub rōne actu intelligibilis: ꝟz talis eſt oꝛdo aliq⁹ rū in entitate q illa q ſūt ipfectioꝛa ſi ſūt ſuſceptibilia in aliq ſuſceptiuo: nata ſūt ꝑus pficē ſuſceptiuū: ꝙ illa q ſūt pfectioꝛa. ḡ talis erit oꝛdo in cogſcente q illa q ſūt ipfectioꝛa ꝑus nata ſūt pficere itellectū ꝙ pfectioꝛa: ſed magis vlia ſūt ipfectioꝛa min⁹ vlib⁹. ḡ magis vlia ꝑus cogſcunt̄ cognitiōe hituali. ⁊ ita ꝑᵐ cognitū cognitiōe hituali ē ipm ens: ꝟ ide ꝺico ꝺe cognitiōe ⁊tuali videas ꝑ ꝟ q⁹ne ꝑallegata in ꝑ ſniaꝛ. ¶ 4ª ꝟ ꝑᵐ cognitū oꝛdie pfectiōis eſt de⁹. ¶ Pro itellectiōe iſti⁹ ꝟnis ē aduertēdū: q; cognitio pōt itelligi eē pfectioꝛ duob⁹ modis. Primō q; ſit pfectioꝛ ſimpliciter. Allio⁹ q; ſit pfectioꝛ ꝟz ꝓportionē poª ad obz. Alla cognitio ē pfectioꝛ ſimpliciter: q; eſt de obto ꝑm ſe pfectioꝛi. illa aūt eſt pfectioꝛ ꝟz ꝓportionē ꝑm quā poª cogſcēs pꝛes gradus cogſcibilitatis attingit de obto cogſcibili. Iſta diſtinctio ē de mēte pꝛhi in ꝑ de alia in ꝑn°. Bonoꝛ honoꝛabiliū ꝛc. ¶ Loquēdo de cognitiōe pfectioꝛi ſimpliciter. Nᵒa ꝟ pbaī. illud eſt ꝑᵐ ſimpliciter tale: cuⁱ⁹ cognitio ē actualioꝛ ſimpliciter: ꝟz cognitio de deo ē hꝰ: ḡ ꝛē. maioꝛ nō. minoꝛ ꝑ. Nā cognitio dei hꝰ omnez actualitatē ⁊ pfectionē quā hſit oēs aᶜ cognitiōes ex ꝑte poᶜ. ⁊ vltra hꝰ aliā ſupaddit ad actualitatē cognitiōis q; eſt de alijs obtis: q; actualitas ſupaddita ē ex ꝑte dei: quia ſupaddit actualitatē ad oīa aᵃ obta itelligibilia: ⁊ cuⁱ⁹ cognitio nata ſit hꝰe aliq; actualitatē ab obto: illa q; erit de deo erit actualioꝛ: q; ſit ꝙcunq; de alijs. ¶ Sz loquendo de cognitiōe pfectioꝛi ꝑm ꝓportionē. illa q; ſūt magis ſenſibilia ⁊ mālia: ſūt nobis magis cognita oꝛdie cognitionis ꝑm ꝓportionē. ¶ Iſta 5ª ꝟ ꝑᵐ. Illa q; ꝑus ⁊ efficatius mouēt ſenſū: ſūt ꝑus cognita in iſto oꝛdine: q; de ipſis plures gradus cogſcibilitatis attigūᵐ: ꝟz illa q; ſunt magis ſenſibilia ⁊ mālia: ꝑus ⁊ efficatiᵗ mouēt ſenſum. ergo iſta ſunt nobis magis ⁊ efficatius cognoſcibilia.

¶ Pro declatiōe dictaꝛ ꝟnū imediate ꝑcedētiū. Notādum q; nō eſt icōueniēs: q; aliq ꝺicaī pfectiᵒ ſimpliciter cognitū: ꝺe q; tū nō plures gradus cogſcibilitatis attingiⁿ ꝙꝰ ꝺe aᵒ min⁹ cognito: qꝺ ꝺeclaī in exꝑlo. Certū eſt q; lumē ſolis eſt aliq; pfectᵒ viſibile a nobis ꝙꝟ lumē cādele. Eſto eni q; lumē ſolis ſit viſibile ꝑm. 10. gradus poᵗᵉnᵗa viſiua nō erit ⁊tutis viſiue niſi quo ad. 4. gradus: q; ex quo ē inadeqta ꝑm virtutē maioꝛ erit viſibilitas ex ꝑte ſolis: ꝙ ſit vᵗ viſiua ex ꝑte poᶜ viſiue vidētis. Eſto ēt q; lumē cādele ſit viſibile ꝑm. 4. gradus: poᵗᵉnᵗa viſiua q; erit virtutis viſiue: exꝑli gratia ꝑm. 4. gradus adeqtē ei: ⁊ tunc tot gradus viſibilitatis attigit de ipſo lumine cādele: qꝺ gradus ꝟz de ⁊tute viſiua. Si cōpeī aūt viſio poᶜ videntis ad ⁊tū q; viſibile: illa viſio q; erit de lumine ſolis erit pfectioꝛ ſimpliciter: q; de pfectioꝛi viſibili ꝟz eē: ⁊ illa alia erit pfectioꝛ ꝑm ꝓportionē: q; ꝙte viſibilitatis eſt ipm obm: tāte ⁊tutis eſt poᵗᵉ vidēs: ita q; plus de viſibilitate attingit poᵗᵉ vidēs ꝑm ꝓportionē ſue ⁊tutis ad viſibile ꝺ lumine cādele: ꝙ attingat de lumine ſolis ꝑm talem ꝓportionē. ¶ 6ª ⁊ vltima ꝟ ꝑᵐ cognitū ꝑmitate adequatiōis (vt obm nāle ex nā poᶜ) eſt ens in q; tū ens. Declaro: Illō eſt obm nāle ex nā poᶜ ꝑᵐ ⁊ adequatū: ad qꝺ poᵗᵉ nāliter oꝛdinaī: ⁊ ad quoꝺlibet ⁊tētū ſub ipſo: ſic q; in ꝙcūq; ineāt rō talis obti: ad ipm ē nālis iclinatio poᵗᵉ: ⁊ ad nihil poᵗᵉ nālit iclinaī: gn in illo ineniaī rō talis obti: ſz ens in q; tū ens ꝑm totū ambitū eiꝰ ē illud ad qꝺ poᵗᵉ itellectiua nālit iclinaī: ḡ ens in q; tū ens eſt ſic ꝑᵐ obm nāle. Maioꝛ pz ex adeqtione obti ad potētia. minoꝛ aūt ꝑ°. q; b eſt de mēte Aꝛ. 3°. de alia vbi ꝺicit: q; opz eē intellectū imitꝛtuz ad b vt oē itelligat. Probaī ēt rōne. vnūqꝺq; nāliꝛ inclinatur in ſuā ꝓpꝛia pfectionē: ſz poᵗᵉ itellectiua pficī ꝑ intellectiones cuiuſcūq; entis. ḡ nālit iclinaī ad quoꝺcūq; ens.

His ꝑmiſſis ꝺeuenio ad 3ᵐ arti. i quo obꝺicio ꝟ ꝺicta: ⁊ ꝟ ꝟnes poſitas i 2° arti. ¶ Et ꝑ obꝺicaī ꝟ rōnē ꝑme ꝟnis. Deinde ꝟ ꝛfirmationē eiꝰ ſcḋ tertio ꝟ ꝟnē ꝑmā in ſe multipliciter. Primo inſtatur ſic. Tu aſſumis iſtā ꝓpōne: q; qñcūq; eſt aliq ꝺ agēs nāle approximatū paſſo ſufficienter diſpoſito: ꝓducit effectū pfectionem quez poteſt ꝓducere: ſub iſta maioꝛi accipio iſtā minoꝛem ſed effectus perfectiſſimus qui natᵘ eſt ꝓduci intellectu poſſibili ⁊tute itellᵗ agētis: ⁊ ſpēi itelligibilis: ⁊ alioꝛ ꝙcurrēt̄ ad itellectionē eſt ꝓceptus ſpecieſ ſpāliſſime ꝺiſtinctus ⁊ pfectᵘs: igitur iſta concurrentia ad

intellectionem

intellectionē p̄ducūt istū ꝛceptū: ꝫnīs est falsum: ḡ aliq̄ pmissaꝝ: nō minoꝝ: ḡ maioꝝ que ē tua. ¶ 2° arguit ꝺ cōfirmationē. Tu accipis istā ppōnē q̄cūq; sunt aliq̄ due rōnes: quaꝝ vna ē actualioꝝ ꝛ pfectioꝝ alia: illa que est pfectioꝝ ponit min⁹ pfectā in agēdo in passuꝝ fibi appꝛoximatū ꝛ diſpoſitū: ſub ista maioꝝ accipio istā minoꝝ. Sed ita est q̄ rō ḡiis est magis vl̄is: ꝛ magis vl̄e ponit rōne ſpēi in agēdo ꝛ itell'uꝝ polꝫ: ḡ rō ḡiis erit pfectioꝝ q̄z sit rō ſpēi: ꝫnīs est falsuꝫ: ḡ aliq̄ pmiſſaꝝ: nō minoꝝ: vt p̄z p̄ expīciā. ḡ maioꝝ q̄ ē tua: ꝛ ita ratio aſſumit falſuꝫ. ¶ Poſſim⁹ ēt aliē formare argm̄ ſic aſſumēdo eāꝺ maioꝝ addēdo: q̄ illa rō que est actualioꝝ ꝛ pfectioꝝ p̄ceuēit min⁹ pfectā in agēdo in paſſum in q̄cūq; diſtātia ponat ſed p̄ te rō ſpēi ē actualioꝝ ꝛ pfectioꝝ rōne ḡiis: ḡ mouebit itellectū polꝫ i q̄cūq; diſtātia maioꝝ: q̄ ē falſū: vt p̄z p̄ expīciā. ¶ 3° arguit ꝺ ipaꝫ ꝺnē in ſe. p̄. Qualis ē ordo aliquoꝝ apud ſenſuꝫ: talis ē ordo eoꝝ apud intell'm. Sꝫ magis vl̄e p̄us p̄cipit a ſenſu q̄ꝫ min⁹ vl̄e: ḡ talis erit ordo apud intellectū q̄ magis vl̄e p̄us p̄cipit ab intell'u q̄ꝫ min⁹ vl̄e: maioꝝ p̄z ℔z oes. minoꝝ est nota p̄ expīciā. ꝛ ℔ p̄bat p̄z a ſigno de puero. ¶ Et confirmat iſta rō. Qualis est ordo aliquoꝝ in eēndo: talis est ordo eoꝝ i mouēdo: ꝛ agēdo: ſꝫ ita ē q̄ in obto itelligibili talis ē ordo rōnū itelligibiliū ꝛ ita ꝛ in tali obto p̄m ēē: q̄ illa q̄ ē vl̄ioꝝ est p̄oꝝ in ēē: ḡ talis erit ordo: q̄ illa p̄us mouebit intellectū. ¶ Jtē arguit ſcōo ad idē. q̄cūq; cogſcit iferi⁹: cogſcit ſuptus (p locū a pte ſubtiua) ꝛ nō ecōtra: q̄ tūc cōmittere⁹ fallacia ꝝnīs. Sed ita est q̄ ſupl⁹ est magis vl̄e: ḡ qui cūq; cogſcit iferi⁹ cogſcit magis vl̄e: ꝛ nō ecōtra. Sꝫ illud p̄us nā cogſcit: a quo nō ꝛuertit ſubſiſtēdi ꝝnīa. ḡ magis vl̄e p̄us nāli cogſcit. ¶ Jtem 3° arguit. ſic ſe ℔z obm ad habitū: ſic ſe ℔z ad itellectū. Sꝫ ſic ſe ℔z obm ad hitu: ꝛ q̄ in q̄cūq; hitu ſcialt magis vl̄ia p̄cedūt ordie doctrine min⁹ vl̄ia: ḡ ſic ſe ℔z ad itellectū: q̄ magis vl̄ia p̄us nata ſūt ꝛcipi q̄ꝫ min⁹ vl̄ia: maioꝝ appet p̄ ꝛ ueniētes ſil'i tudine: q̄m ide vi ordo obtoꝝ ad hitus ꝛ potētias q̄rū ſūt habite⁹: p̄bat mioꝝ: q̄m in ſcia q̄cūq; aut cōi: aut ſpāli ē p̄o ceſſus ab vl̄ib⁹ ad pticularia. ¶ Et ℔ cōfirmat ex pceſſu ſcie nāles. Nā liber phiſicoꝝ ordine doctrine p̄cedit oēs alios libꝝos nāles: ꝛ in li. phiſicoꝝ ptractāt de p̄ncipijs vl'ſſimis: ꝛ cāis reꝝ nālīū: ḡ ſequit. p̄ositū q̄ magis vl̄ia ſunt nobis magis nota. ¶ Jtē arguit 4° ꝑ ſupponendo q̄ quotieſcūq; aliq̄ vnū cogſcibile depēdet in cognoſci ab alio diffinit ab illo. Jſto ſtāte argr̄ ſic. p̄ te min⁹ vl̄ia cogſcunt⁹ p̄us q̄ꝫ magis vl̄ia: aut iſte ordo ℔z q̄ē cogſcit min⁹ vl̄e p̄us ē ordo ēentialis. aut accītalis: nō accītalis: q̄m iſte ordo nō eēt neciua: ꝛ⁹ poſſet ēē q̄ itell's nō p̄ius cogīceret min⁹ vl̄e q̄ꝫ magis vl̄e: ḡ iſte ordo ē ēential: ḡ de neceſſitate ad ℔ q̄ itell's intelligat magis vl̄e: op̄z q̄ p̄us itelligat min⁹ vl̄e: ſꝫ ꝓ ſuppoſitū. q̄ꝺ depēdet i cogſci ab alio ℔z diffiniri p̄ illud: ḡ magis vl̄e diffinit p̄ mi nus vl̄e: ꝛ ita aial p̄ ℔oiez. ¶ Oꝛ ſi tu dicas: q̄ q̄ñ aliquid dependet ab alio in cogſci in ordie cognitōis diſticte diſſinit: p illud: ſed magis vl̄e nō depēdet a min⁹ vl'i in cognitiōe diſticta: ſed in cognitiōe ꝛſuſa. ḡ nō ℔z diffiniri per ipm. ¶ Cōtra. hō p te exēpli gr̄a cognoſcit cognitione ꝛſuſiſſima: aial: q̄ꝺ poſteri⁹ cogſcit nō p̄ cognoſci cognitiōe in tāto gradu ꝛſuſioꝝ: ḡ aial diſtinct⁹ cogſcit q̄ꝫ cognoſcat hō. Ex quo ſeḡt q̄ aial cogſcit cognitiōe diſtincta: ſꝫ coꝛp⁹ in cogſci depēdet ab aiali: ḡ nō niſi in cognitiōe diſtincta: ḡ coꝛp⁹ ſaltē diffinie⁹ per aial. ¶ Jtē arguit 5° illud est p̄us cognitū: q̄ꝺ est magis ꝛſuſum: ſed ita est q̄ magis vl̄e est magis ꝛſuſum q̄ꝫ min⁹ vl̄e: ḡ ꝛc. p̄bat mioꝝ: q̄ q̄ꝺ ꝛtinet aliq̄ idiſticte ꝛ ſine ordine: illud ꝛtinēs est magis ꝛſuſum: q̄ꝫ illud q̄ꝺ cōtinet aliq̄ ordinate: ſꝫ magis vl̄e ꝛtinet ſine ordine minus vl'ia: ꝛ min⁹ vl̄e ꝛtinet ordiate magis vl'ia: ḡ maioꝝ ꝛſuſio est in magis vl'i q̄ꝫ in min⁹ vl'i. ¶ Et confirmatur: q: hō continet ſupioꝝ iclusa in ipſo puta ſbaꝫ limitate ꝛ determinate: ſed ſba nō ꝛtinet hoiem: niſi illimitate ꝛ indeterminate ḡ maioꝝ ꝛſuſio ē in ſba: q̄ꝫ in hoie: ꝛ p̄ ℔ñs ſequit q̄ magis vl'ia: q: magis ꝛſuſa: p̄us cognoſcit⁹ a nobis. ¶ Arguit 6° ꝺ eandē ꝺnē ꝛ preſupponunt duo. p̄m⁹ q̄ intell's ſemp̄ pcedit de potētia ad actū: ꝛ non pcedit de extremo ad extremū niſi p̄ mediū. Exēpli gr̄a. Si ꝺs in aliq̄ paſſo itroduci aliq̄ forma itēſa: p̄us introducit ſoꝝ remiſſa ꝛ introducet in p̄ gradu anteq̄ꝫ introducat forma ſub pfectiſſimo gradu: ꝛ ℔ ℔z veritatē in oib⁹ formis acq̄ſibilib⁹ ſucceſſiue. Preſupponit 2° q̄ itellectio est forma itēſibilis ꝛ remiſſibilis: ꝛ ſucceſſiue acq̄rit. Jſto ſtāte arguitur ſic. itell's p̄us recipit itellectionē ipfectā q̄ꝫ itellectionē pfectā: ſed itellectio ipfecta est intello entis: q: in iſta itellectiōe p̄ueniūt oīa que actualr cognoſcunt ab intellectu: q̄ p̄ itell's itelligit ens q̄ꝫ aliq̄d aliud: ꝛ p̄ ℔ñs magis vl̄e. ¶ Arguit 7° q̄ 3ª ꝺ ꝺicat p̄me ꝺni. Nā dictū est in tertia ꝺne q̄ p̄us obm est p̄ñs intellectui ſub rōne entis q̄ꝫ ſub rōne alicui⁹ iferioꝝ is. Ex ℔ arguit ſic. eo mō q̄ obm ē p̄ñs itellectui eo mō mouet: ſꝫ p̄us obm est p̄ñs itellectui ſub rōne magis vl'is vt habitū est in illa ꝺne. ḡ obiectus p̄ñs p̄us mouet ſub rōne magis vl'is q̄ꝫ ſub rōne min⁹ vl'is. ¶ 8° ꝛ vltimo arguit ꝺ vltimā ꝺnem p̄bādo. q̄ ens nō est obm p̄m⁹ p̄mitate adeq̄tionis intell's ex nā potentie. Illud est obm ex nā potentie q̄ꝺ p̄portionat potētie cognoſcēti: ſed q̄ditas rei mālis p̄portionat potētie intellectue n̄re: ḡ q̄ditas rei mālis est ſic obm p̄mū. maioꝝ est nota. minoꝝ p̄bat. Nā potētia itellectiua est ꝓiūcta māe ℔m ēē abſtracta ℔m conſideratione. q: nō dependet ab organo. Sed talis est quiditas rei materialis.

Reſpōdet ad oēs iſtas obiectiones: ꝛ p̄ ad p̄mā p̄mittēdo q̄ agens nāle conſpicies aliquos duos effectus eſſentialiter ordinatos inter ſe: ꝛ ad ipm agēs: p̄us ℔z p̄ducere effectū imp̄fectū q̄ꝫ pfectū: ꝛ ℔ ℔z ex ordine eēntiali ipſoꝝ effectuū inter ſe: ꝛ ad ipſum agēs: ꝛ ex limitatiōe ipſi⁹ agētis. Agens enī limitatū ꝛ imperfectū ex ſua imp̄fectiōe ℔z q̄ nō poſſit attīgere terminū vltīmate intentū: qui est termin⁹ pfect⁹ niſi p̄us attīgat mediū eēntiali ꝛ ordinatū. Ex quo ſequit: q̄ cum cognitio ꝛſuſa ſpēi ſpāliſſime ſit mediū eſſentialiter ordinatū reſpectu cognitionis diſticte in ordie ad ipm agēs: q̄ꝺ est intellect⁹ p̄ūct⁹ p̄us intellectus cū alīs concurrentibus ad actū itelligēdi, p̄ducet notitiā ꝛſuſam ſpēi ſpāliſſime q̄ꝫ p̄ducat notitiā diſtinctā. ¶ Et p ℔ rūdet ad formā argumēti: q̄n tu ſubſumis: ſꝫ notitia diſticta ē effect⁹ pfectiſſim⁹ q̄ natus est hīi ḋe ſp̄e ſpāliſſima. ḡ intellectus p̄us p̄ducet ꝛ recipiet ꝛceptū diſtinctū ſpēi ſpāliſſime: q̄ꝫ aliq̄ aliū ꝛceptū. ¶ Rūdeo negādo arg̃m: ſed opꝫ addere in mioꝝ: ꝛ talis ꝛcept⁹ diſtinct⁹ p̄ot p̄ducī in tali iſtāti ab intellectu: ꝛ ſubest in tali in iſtāti ptāti eius actiue. Sed negat iſta minoꝝ p̄o ſcōa pte: ꝛ p̄p hoc additū ē in minoꝝ i agēs nāle appꝛoximatū paſſo ꝛc. p̄ducit effectuꝫ pfectiſſimū q̄ē p̄ot p̄ducere. Unde notāda est illa additio: q̄ē p̄ot: q: in p̄mo inſtāti p̄ot in ꝛceptū cōſuſuꝫ: ꝛ nō in ꝛceptū diſtictū p̄p rōnes adductas. ¶ Ad 2m̄ argumentū reſpōdet. p̄mittēdo duo. p̄imuꝫ q̄ aliquid ḋr esse actualius ꝛ pfectius duob⁹ modis. Uno mō intenſiue. Alio mō extēſiue. illud ḋr actualius intenſiue q̄ꝺ maioꝝ pfectionē includit in ſe vtualr. illud aūt ē actualiꝝ extēſiue: q̄ꝺ ad plures pfectiōes ſe extēdit: ꝛ est i ſe magis ideterminatū ꝛ vl̄e. Premitto ſcōo: q̄ illud q̄ꝺ ē actualiꝝ alio. Uel ē eiuſdē rōnis cū illo. Uel ē alteri⁹ rōnis. Exempli gr̄a. p̄mi. dicim⁹ q̄ caliḋū vt. 8. ē eiuſdē rōnis cū calido vt. 4. Exēplū ſcḋi: caliḋū vt. 8. ē alteri⁹ rōnis a frigido: vt 4. Si loq̄mur ḋ magis actuali ꝛ min⁹ actuali q̄ ſūt eiuſḋē rōnis: certū ē q̄ magis actuale appꝛoximatum paſſo cū min⁹ actuali p̄uenit minus actuale in agēdo: ſed vbi magis actuale ꝛ minus actuale ſunt alterius rōnis: nō

oporteat: nec̄ est necessariū q̄ magis actuale ꝓueniat minus actuale: sicut forma ſbalis que est actualior caliditate in igne nō ꝓuenit caliditatē in agēdo circa passū: sed caliditas ꝓuenit formā ſbalē. Applicādo ad ꝓpositum. ℟ō ſpēi ſpāliſſime: & rō ḡnis dicunt esse alteri⁹ rōnis: & ita nō opz q̄ illud qđ ꝓuenit ipsaz rōne ſpēi in agendo: dicat eē actualius & pfecti⁹: & pb̄ pz ad argumēti. ¶ Datet ēt ad ſcdz formā ciusdē argumēti cū tu assumis: q̄ qñ sūt due res: quaz vna ē actualior reliqua &c. Ista maior est vera vbi rōnes tales sūt ciusdē rōnis. Sicut si caliđ: vt. 8. & caliđ vt. 4. approximent alicui passo: caliđ: vt. 8. ꝓueniet caliđ vt. 4. & tūc minor est vā: q̄ rō ſpēi ſpāliſſime est actualior rōne ḡnis. Et cū infertur: ḡ ꝓuenit rōnē ḡnis in quacūq̄z distātia ponat: negat argumētū: q̄ oē agēs limitatū requirit determinatā distātiā: vltra quā nō pōt. ¶ Pōt ēt dari alia rīsio dicendo: q̄ qñ sunt aliq̄ duo agētia: quoz vnū est actualis⁹ reliquo intēſiue & extēſiue: semp actualis⁹ in q̄cūq̄z distātia ponat ꝓueniet illud qđ est min⁹ actuale. Sed vbi agēs actualis⁹ sit actualis⁹ itēſiue & nō extensiue: & aliud min⁹ actuale intēſiue sit actualius extensiue: istud scdz ꝓuenit min⁹ actuale in aliq̄ distātia: & pōt istud actualius extensiue (lz nō intensiue) mouere passum in maiori distantia pp suam illimitationē: sed vbi cetera sint paria: q̄tū ad intēſionē & extēſionē: actualius ꝓueniet min⁹ actuale. Sic in proposito: rō ḡnis que est actualior extensiue q̄z sit rō ſpēi. ex sua illimitatione poterit in aliqua distātia mouere intellectū possibilē: in qua nō poterit mouere ratio ſpēi que nō est sic illimitata. Nec est uerū q̄ semp illud qđ est pfectius & actualis⁹ itēſiue: ꝑus agat vel possit agere in maiori distātia. Certū est enī q̄ forma ſbalis est pfectior forma accītali: ḡ forma ſbalis ignis caliditate: & tñ in aliq̄ distātia ignis calefacit per caliditatē: in q̄ distantia nō pōt ignire per formā ſbalē suā. ¶ Ad 3ᵐ arg.ᵐ cū dicis: ꝙlem ordiné hñt aliq̄ apud sensum: talē hñt apud intellectū: ꝛcedo istā. Et cū tu dicis: q̄ apud sensum talis est ordo cognoscibilū q̄ aliqđ prius cognoscit sub rōne magis vlis. ¶ Dico q̄ hoc est pp immoderatā distantiā & indebitā approximationē obti ad potentiā: sed vbi obm sit debite approximatū po⁹ ꝑus mouet sub rōne ſpēi ſpāliſſime q̄z sub rōne ḡnis: & sic intelligit: q̄ qñ agēs est debite approximatū passo (si sit nāle) pduc̄ effectū pfectiſſimū: quē pōt pducere. ¶ Ad cōfirmationē dicte rōnis cuz dicis. Qualē ordiné hñt aliq̄ in eēndo: talē ordiné habent in mouēdo. Nego istā ꝓpōnē. Non enīz opz q̄ hēant in mouēdo ordiné talē: qlē in eēndo. Illā certū est q̄ forma ſbalis ꝑus ineſt cōposito: q̄z forma accītalis: & tñ forma accīdētalis ꝓuenit in agēdo: q: agens per formā acciden talē ꝑus alterat: q̄z per formam ſubstantialem generet.

Ut tamen clarius intelligant solutiones ad 2ᵐ ar. & ad tertiū: instatur contra ipsas. Nam ex ipsis solutionibus sequit destructio ꝓme ꝛclusionis secūdi arti. qđ pbatur. Tu dixisti in solutiōe secū de rōnis: que erat ꝓfirmatio ꝓme rōnis ad ꝓmā ꝛclonē q̄ qñ sunt duo agētia: quoz vnū est pfectius reliquo respectu alicui⁹ passi: nō opz q̄ pfecti⁹ ꝓueniat minus pfectū: vbi pfectius & imꝑfectius sint alteri⁹ rōnis. Sed bene vbi talia agentia sunt ciusdē rōnis. Ex ista rēſponſione destruo rōnē dicte ꝛclonis ante positā: & ostendo q̄ ipsa nihil ꝛcludit: & arguo sic. Quandocunq̄ sunt aliq̄ duo agētia respectu alicuius passi: quoz vnū est pfecti⁹ reliquo: si sint alterius rōnis nō opz q̄ pfectius ꝓueniat imꝑfectius in agendo in passum: sed bene ꝛb est verū vbi agētia sunt ciusdē rōnis: sed rō ſpēi ſpāliſſime est alteri⁹ rōnis a rōne ḡnis. & ista sunt duo agētia sic ordinata respectu intellectus possibilis: q̄ ſpēs est perfecti⁹ & actualius agens ip̄lo ḡnie. ergo nō opz q̄ ratio ſpēi ꝓueniat rōnem ḡnis in mouēdo itellectū possibilē: cui⁹ oppositū dicit ꝑma cōclusio. s. ſpēm ſpāliſſimā eē ꝑᵐ cognituz &c. Quare solutio destruit cōclusionē. ¶ Secundo contra aliā ſolutionem instatur. Tu dixisti ad tertiū ar. q̄ qualem ordiné habēt aliqua apud sensum talem ordiné habent apud intellectū. ¶ Uerū est vt dicis: vbi ista sūt sufficienter approximata sensui & intellectui. Sed ꝓtra hoc arguitur. Ubi agens est sufficienter approximatum passo debite dispositō: illud agens agit in istāti: & producit effectū pfectiſſimū quē pōt: sed pte obm qđ 3z mouere intellectū: opz vt sit sufficiēter approximatū intellectui: ergo aget in instāti in itellectu possibili: cū itellect⁹ sit sūme dispositus: ex quo nō ꝓuenit aliqua resistentia ad obm: ipm obm cābit ꝛceptū pfectiſſimū: & ita cābit ꝛceptū distinctiſſimū ſpēi ſpāliſſime: cui⁹ ēt oppo⁹ asserit ꝑsata ꝛ: que ponit ſpēm ſpāliſſimā ꝑᵐ cognitū in notitia ꝓsua.

Ad hec respondetur & ꝑ ad ꝑᵐ: dicendo q̄ rō accepit: q̄ quecūq̄z sunt duo agētia sufficiēter approximata alicui passo debite dispositō: illud qđ est actualis & perfectius ꝓuenit illud qđ est min⁹ actuale in agēdo: siue sint agētia ciusdē rōnis: siue alterius. ¶ Intelligo agentia eē sufficiēter approximata passo: qñ quodlibet ipsoz est in tali distātia & presentia: vt possit passum attingere: & pficere per aliquā formaz. Unde non eodem modo dicitur esse sufficienter presens agēs pfectū & imꝑfectū respectu passi: vbi talia agentia sunt alterius rōnis: q: maior presentia requiritur passi ad agēs perfectius q̄z ad agēs imꝑfectius: sicut exemplificatū est de igne qui in aliq̄ distantia & presentia ad combustibile potest calefacere in q̄ non potest ignire: sed vbi ista agentia habeant sufficientem approximationē: & passum sit summe dispositum: qđ erit perfectius agens: ꝓueniet minus perfectū. Unde si ignis eēt sufficienter approximatus alicui cōbustibili summe dispositō: non habente ꝛrium forme ignis: ꝑus per formā suam ſbalē ignieret: saltez ordine nature: q̄z calefaceret: & q̄ alteratio seu calefactio precedat: hoc ē pp formā ꝛriā forme introducēde. ꝛcedo ergo illā maiorem sic q̄ quādocūq̄z sunt aliqua duo agētia: quoz vnū est perfectius reliquo: & sunt sufficiēter approximata alicui passo summe dispositō: agens perfectius. siue sit eiusdem rōnis: siue alterius: ꝓueniet in agendo illud agēs quod est minus perfectum. ¶ Ad secundā instantiā rīndetur concedendo q̄ obiectū in debita approximatione ad intellectū mouet in instāti. Et cuz tu dicis. ḡ causat cōceptum pfectiſſimū. Nego argumentū loquendo de cōceptu perfectiſſimo distincto specici specialiſſime. Et cum tu dicis: in passo nulla est resistētia ad agens. ḡ subito forma perfecta introducit. Rūdeo q̄ forma perfecta nō semp introducit. Et hoc vel ex ordine eēntiali forme perfecte & imꝑfecte. Uel ex limitatione agētis naturalis. Uel ex dependentia ipsius agentis ad aliqđ agēs cui⁹ prius est oparī seu pduc̄re imꝑfecte. Ita in proposito dico q̄ est ordo eēntialis inter ꝛceptū perfectū ſpēi ſpāliſſime & imꝑfectū: q: ordo est inter istas formas respectu intellectus cōiuncti: non ex pte intellectus in q̄tū intellectus est: q: intellect⁹ ꝓiuncti⁹ respicit istos ꝛceptus ordie quodā essentiali. ¶ Uel 2° q: intellect⁹ ꝓiūctus est quedā nā limitata: que nā hz ab instituēte eā: q̄ prius deueniat ad mediū q̄z ad extremū: qđ mediū est ꝛceptus ꝓsusus ſpēi ſpāliſſime. Unde ordo ꝑfixus a deo hz seruari ab omni agēte nāli: qui ordo ꝑfixus est: q̄ agēs nāle ꝓueniens ad extremū: ꝑus ordine tpis vel nāe deueniat ad medium. Uel pōt tertio eē iste ordo pp dependētiā intellectus ad sensum: cui⁹ est oparī circa obm ꝓsuse & idistincte: q: sensus nō est distinguere & resoluere obz sensibile i ſua pn̄a & q: eo mō itell⁹ itelligit (in ꝑ⁹ eius opōne) quo fantasia fantasiat: & intell⁹ tñ apprehēdit obm ꝓsuse. ¶ Ad 2ᵐ articulū cōtra primā ꝛclusionem. Quum tu dicis: intellecto inferiori

lecto inferiori intelligit superi⁹: ⁊ nō ecōtra. ḡ suplus prius nā intelligit. Dico q locus a pte subiectiua ad totuz in ptis ꝓcernitb⁹ vel ꝓtitb⁹ actū intelligendi nō tenet. Unde nō valet hō intelligit. ergo aial intelligit: sed bene valet in existētia (vz. Illud qđ intelligit est hō. ergo illud qđ intelligit est aial) cum ly est. ¶Ad 3ᵐ quum tu dicis. Qualem ordinē habēt obiecta ad habitū: talem ordinez hñt ad potentiam. Ista possent simplr negari: tū gra disputationis admittatur. Et cum tu dicis: q in habitib⁹ ⁊ scientijs: scia de vlibus precedit sciaz de particularib⁹. Respōdet q alius est ordo in scientijs disperatis: ⁊ alius in scientijs partialibus contentis in vna scia totali. Primo est talis ordo: q scia de particularib⁹ precedit sciam de vlibus: vt pz in mathematica ⁊ phisica: que precedūt metaphisicā. Sed in scientijs partialibus sub vna scia totali: scia vlis precedit sciam particularē. Ratio primi est ex ordine cognoscibiliū. Particularia enim sunt prius cognita nobis: ⁊ magis vlia nāe: ōre a particularib⁹ tanqz a notioribus est inchoandū. Ratio secūdi est: q: scia totalis incipit a notitia subiecti primi: cui⁹ notitia seu cognitio principalr intendit. Cum aūt sbm p̄m est qđam cōe ad oia ꝓsiderata in scia: maxime in scientijs humanis inuentis: hinc est: q scia vlis in his precedit sciam particulareꝫ. Alia via ad pbandū: q in scia vna totali sit inciplendū ab vlibus sumit ex ptinentia virtuali subiecti. In scia enim totali sbm p̄m cuius cognitio distincta principaliter inuestigat in scia: primo virtualr ptinet p̄na to tius scie: a quib⁹ dependet tota certitudo ⁊ notitia oium ꝑnum: ⁊ cum in scia inuestigeť distincta cognitio cognoscibilium: opz precōcipere p̄n⁹ ⁊ ita vlia. Et similis est ordo in scientijs subalternatis: quē admodū dictuz est de scientijs partialib⁹. Alia ⁊ 3ª via pōt assignari ad eandē ꝑnem. (vz. q in scia vna totali incipiēdū sit ab vlibus) ex mō ꝓcendi in notitia scientifica: in qua est ꝓcessus ab vlibus ad particularia. ⁊ ratio est: qm scia intēdit venari notitiam distinctā cognoscibiliū in particulari seu in spē. Modus aūt deueniēdi ad notitiam distinctā ipsorum est per diuisionē vlium in ipsa particularia. ergo ipsa scia hz incipere ab vlibus: ⁊ ita a causis vlioribus: que sunt notiores apud nos in notitia distincta: q̄z cause particulares: ⁊ hoc est qđ vult phs p̄ phisi. in p̄n⁰. Ex vlibus ad particularia opz ꝓcedere. Nectū que dicta sūt q ꝓcendū est ab vlibus ad particularia: nō intelligāt̄ur de scientijs disperatis: vt dixi. ¶Ad 2. si dicas: q ꝑ ꝓdu dit de scientijs disperatis: ⁊ silr de oibus. ¶Rūdet q in scientijs spālib⁹ totalib⁹ nō habet distinctissima cognitio cognoscibiliū in ipsa scia ante metaphisicā. hz bene distincta habeat: sicut possibile est haberi in tali scientia spāli: ⁊ ita nō opz incipere ab vltimis ad habendū notitiaz de cognoscibilib⁹: sed sufficit incipe ab vlib⁹ ptinētibus ad eandē sciam: ⁊ nō ad aliā. Unde mathematico sufficit scire q nūs est q̄titas discreta: ⁊ nō cōtinua: ad hoc q sciat nūm eē parē vel iparē. nō aūt opz q sciat: an nūs sit ība vel accidēs. Applicādo ista que dicta sunt ad resp̄ōsionē formalē argumēti. Dico q talis est ordo in scientijs disparis: q̄lis est ordo cognoscibiliū apud intellectū: qa sicut intellect⁹ incipit a pticularib⁹ cognoscēdo confuse: ita in habitibus habit⁹ pticulares ordine doctrine p̄cedūt habit⁹ vles. ¶Ad p̄firmationē cū tu dicis scia nālis incipit a libro phīi. in quo pertractantur vlissima. Dico q scia nālis vt continet oēs alios libros nāles est vna scientia totalis: ⁊ in scientijs ptialibus prētis in vna scientia totali incipiendū est ab vlissimis: ꝑpter rationes ꝓdictas. ¶Ad 4ᵐ qn dicis. Data veritate isti⁹ q minus vle ꝑus cognoscāt: q̄z magis vle sequeret̄ q magis vle diffinire tur per min⁹ vle. Negatur ꝓtia. Et ad pbationē quando tu dicis: aut ordo iste cognoscendi minus vle priusq̄z magis vle est essentialis: aut accidētalis. Dico q iste ordo est ēntialis respectu intellectus ꝓfūcti qui intelligit per dependētiā ad sensuz. Et ad pbationem cuz tu assumis istā, ppōnē. oē qđ depēdet ab alio ēntialr in cognoscibz diffiniri p illud. Rideo quēadmodū iste arguens rūdit in lra: q vera est ista, ppō vbi aliqd dependet essentialiter in cognoscī ab alio in ordine cognitionis distincte: sed falsa est ista, ppō in ordine cognitionis ꝓfuse: ⁊ rō est: q: ꝓcept⁹ diffinitiu⁹ est ꝓceptus distinctior q̄z ꝓcept⁹ diffiniti: qđcūq; igit dependet ab alio in cognoscā cognitione distincta (sic q illud. q qđ cognoscit distinctius cognoscit) hz diffiniri per illud: sed nō est sic in, ppōsito: q: magis vniuersale dependet a minus vniuersali in ordine cognitionis confuse. Et ad illud quod dicis ⁊tra hāc responsionem: q quando cognoscit homo: ⁊ postmodū aial: aial distinctius cognoscitur q̄z homo: q: non tanto gradu ꝓfusionis. Concedo: Et cum tu dicis. ergo dependet corpus a cognitione aialis in ordine cognitionis distincte. Nego ꝓsequentiā: q: qđ dependet ab alio ordine cognitionis distincte: opz q illud per qđ cognoscitur distinctius cognoscat: hz nō est sic in, ppōsito: q aial non distinctius cognoscit q̄z corpus: cuz conceptus distinctus sit conceptus minus resolubilis in alios cōceptus. ¶Pōt etiā dici: q hz corpus dependeat a cognitiōe aialis. quantum ad cognosci in aliquo gradu cognitionis distincte: nō tn̄ segtur: q possit diffiniri per ipsuz: q: diffinitio 6° topicoruz est per diffinientia que sunt priora simpliciter ⁊ principia essentialia diffiniti: sed animal nō est p⁹ corpore: nec principiū essentiale respectu ipsius. ergo corpus non habet diffiniri per aial. ¶Ad 5ᵐ quando dicit. Illa que sunt magis ꝓfusa: sunt nobis prius cognita: dico q duplex est confusum: quoddā distinguibile in ptes ēntiales: quoddam confusum distinguibile in partes subiectiuas quodlibet istorum dicit esse confusum ⁊ distinguibile in partes suo ordine: sed comparando confusuz distinguibile in partes essentiales: quod appellatur confusum essentiale: ad ꝓfusum qđ est distinguibile in ptes subiectiuas: qđ dicit confusum vle: confusum essentiale est magis confusum: q̄z confusum vle. Qđ pbatur: q: tale confusuz essentiale actualiter cōfundit partes essentiales quas actualiter ₵cludit: hz confusuz vle potentialr cōfundit partes subiectiuas: quas soluz potentialr ₵cludit: ⁊ hoc est qđ dicit pmo phīco: ⁊ q tale confusum componitur cōpositione potētiali ex partibus potentialibus.

¶Dis pmissis: rūdet ad formam argumēti cū dicis. Illud prius cognoscit quod est magis ꝓfusum. Ꝓcedo istā. hz nego minorē q magis vle sit magis ꝓfusum: ⁊ ad pbationem ipsius: q: magis vle ptinet suas ptes sine ordine: ⁊ minus vle ptinet suas ptes ordinate: ⁊ cū maximo ordine. Rideo negādo assumptū pro prima parte. Unde dico q magis vle ptinet partes subiectiuas ordinate. Proptērea: q: nō ₵cludit in partib⁹ subiectiuis neq; respicit ipsas nisi mediantib⁹ q̄z essentialib⁹ diuidēnb⁹ ipsuz: q: iferiora nō respiciūt p̄dicationē superioris: nisi p diuisionē ipsius q̄as essentiales: ⁊ cuz q̄e essentiales hēant inter se ordinē essentialem: segť q magis vle respicit ordinate ipsas ptes subiectiuas. Ite cū magis vle p̄dicet ꝑm prius ⁊ posterius de suis partib⁹ (⁊ vbi est prius ⁊ posteri⁹ ēntialr dcā: ibi ē ordo ēntialis: q: prus ⁊ posteri⁹ sūt passiones ordis.) ḡ magis vle respicit suas ptes: ⁊ cōtinet ipsas ordinate: ⁊ ita sic min⁹ vle ptinet magis vle: ordinate ita magis vle min⁹ vlia ordinate. ¶Sed adhuc instat: qm̄ min⁹ vle ptinet magis vle ⁊ limitate ⁊ determinate: ⁊ magis vle ptinet min⁹ vlia indeterminate ⁊ illimitate. ḡ vl q magis distincte ⁊ ordinate ptineat min⁹ vniuersale magis vniuersalia: q̄z e⁹. ¶Ad 15 rūdet. q min⁹ vle continet magis vlia limitate ⁊ determinate actualiter. Sz magis vle ptinet min⁹ vlia solū limitate ⁊ determinate potētialiter: ⁊ q: actualis limitatio respū pluriū dicit

maior: ꝛ ꝓfusionē: vt dñs est supius: q̄z limitatio potentialis: sequitur ppoᵐ: q̄ minꝰ vle est magis ꝓfusus. ¶ Sz adhuc instat: magis vle est indeterminatū rone vltatis: ꝙ minꝰ vle est determinatū rone minoris vltatis. ꝙ minus vle est magis distinctū. ¶ Ad ꝟ rndet dicēdo: q̄ duplex est indeterminatio. Una est indeterminatio vlis ad pticularia: alia est ideteminatio totiꝰ ad partes. ideterminatio vlis est: ꝑm quā q̄dtas vlis est indifferēs ad q̄dz pticulare. sc̄da ideterminatio est ꝑm quā totū nō determinatur magis ad vnā ptē q̄z ad aliā: q̄ztū ad iclusionē eēntialē: q: totū eq̄ eēntialiter icludit vnā ptez essentialē sicut alia cū ab oibus pubᵒ itrinsece ꝛ essentialr cōponētibus dependeat sic essentialr. Utrū aūt magis dependeat ab vna ptē essentiali q̄z a reliqua ꝑm totū essentiale videbitur alias. Applicādo ad ꝓpositū. si loquamur de indeterminatione vlis: q̄zto aliq̄d est minus vle: tāto magis est determinatū determinatione opposita tali indeterminationi. Si loquamur de ideterminatione totius ad ptes: q̄zto aliq̄d est minus vle: tāto magis est indeterminatū: ꝛ q̄zto aliq̄d est magis vle: tāto magis determinatuz determinatione opposita indeterminationi totiꝰ ad ptes. Rō ꝑmi: q: tale est magis resolubile in ptes essentiales. Rō scōi: q: est minus resolubile in partes essentiales. Et per ꝟ pz ad ꝓbationē ibi factā. ¶ Et si queras. q: ue est maior indeterminatio vel indeterminatio totius ad partes: vel indeterminatio vlis ad particulare. ¶ Dico q̄ē maior: intēsiue ꝛ actualior: indeterminatio totius ad partes: q̄z sit ideterminatio vlis ad pticularia: q: illa est actualis cum respiciat ptes actualr incluſas: ista est potētialis cū respiciat ptes potētiales. ¶ Ad 6ᵐ arᵐ rndet admittēdo ꝑmpositū ꝑᵐ. ꝙ poᵃ ꝑus deuenit ad mediū. q̄z ad extremū: ꝛ actū impfectū q̄z pfectissimum: vbi inter istos actus sit oꝛdo essentialis: aliter nō. Admitto et ꝙ itellectꝰ pcedit de poᵃ ad actum. ¶ Et ad arᵐ: quū tu dicis. Intellectus recipiens itellectiones: ꝑus recipit itellectionez imperfectā: q̄z pfectā. Ista posset negari: loquēdo de itellectione pfecta ꝛ impfecta diuersoꝛ obtoꝛ: vt declarabit inferius: ꝛ sit vera de itellectione respectu eiusdē obti. ꝓpter ordinē essentialē ipsaꝝ intellectionū. Et ad ꝓbationem ꝙ forma que acgrit successiue: ꝑius acquiritur sub gradu imperfecto: q̄z pfecto. Ista posset negari qū forma acgritur in subto ſsme dispoſito. Sicut lumē acgrit ipsi medio aereo hūti sūmā dispoſitionē respectu illuminationis. acgrit in q̄z sub gradu pfectissimo. Uñ aūt sit vera ista ꝓpositio: ꝙ poᵃ recipiēs actū: ꝑus recipit actū iperfectum q̄z pfectū: dñs est superius in 3° arti. rndendo ad instantiā cōtra solutionem tertij argumēti. ꝙ est ex triplici cā ꝛc. vt ibi. Et cū tu dicis: ꝙ forma que est itellectio acgritur successiue: q: est intensibilis ꝛ remissibilis: ꝛcedo ꝙ acgritur successiue: ꝙ. vz. cognitio de vno ꝛ eodem obto ꝑius acgrit sub gradu imperfecto: q̄z sub gradu pfecto: vbi est oꝛdo essentialis iter istas itellectiones. Sz tū non ꝛcedo ꝙ itellectio iludens aliquos gradus intensionis acgrat successiue in tpe ꝑm istos gradus. Sz quecūq; itellectio in aliquo gradu acgritur: in eo istanti in quo ꝑdicitur hz oēm gradū sibi cōpetentē. ¶ Aliter pōt responderi. Admittēdo ꝙ itellectus ꝑus simplr recipit itelletionem iperfectā: q̄z pfectā. (ꝛ hoc admittrat gr̄a disputationis.) Et cū tu dicis: ꝙ itellectio remississima ꝛ iperfectissima est intellectio entis. Rndeo: ꝙ pfectio in cognitione pōt esse vel ꝑm certitudinē ꝛ euidentiaz cognitionis: vel q̄zū ad obm ꝛ entitatē obti. Si ꝓmo mō accipiat perfectio in cognitiōe: q̄zto cognitio est de aliquo magis vlī: tanto est pfectioꝛ: qđ declarat de mente Alꝛ. pº meta. vbi vult. ꝙ q̄zto cognitio est de aliquo qđ pauciozꝛ icludit ꝛ cōcernit: tanto est certioꝛ. Et iō scia metaphi. q̄ est de vlissimis que pauciozꝛ icludunt: certissima est ꝛ pfectissima pfectione euidētie. Si ꝟo loq̄mur de cognitiōe pfectionis q̄ztum ad obm: q̄zto cognitio est de mínꝰ vlī: tāto est pfectioꝛ: q: minus vle addit ad entitatē magis vlis: ꝛ talis cognitio est pfectioꝛ: q: de pfectioꝛi obto q̄z cognitio magis vlis: lz sit impfectioꝛ impfectiōe euidētie. Et isto° dicimus ꝙ cognitio q̄ est de ente est impfectissima rone obti. cum obm tale cōe positiue ꝛ actualr nō icludat aliq̄z pfectionē: cum possit stare cū oi ente: ꝛ pdicē de ipso. Sz tū cognitio entis est pfectissima pfectione euidētie: q: certissima ꝛ euidētissima est: cum ꝛceptus entis nō sit resolubilis in aliquē ꝛceptum prioꝛ. ¶ Ad 7ᵐ argᵐ qđ sit: ꝙ vz, 3ª ꝛclusio ꝛdicat pūm: in qua dictū est ꝙ cognitione habituali magis vlia ꝑius cognoscunt. Cū di quō aliq̄ sunt pñtia intellectui: eo mō mouent. Rndet negādo ꝟ assumptū: vbi sit aliq̄d impediēs motionē ipsi vlis. Uñ q̄ztum cū q̄z obm sit pñs intellectui sub rone magis vlis: tñ (q: intellectꝰ in intelligēdo ꝛ in mouēdo depēdet a sensu: ꝛ sensus mouet ab obto extra sub rone nāe (specifice) qñ obm est in debita distātia ad sensuz: opz intellm moueri ab obto sub rone nāe specifice: ꝛ ita obz pñs sub rone vlis: nō pōt mouere sub tali rone: ex impedimēto singularis finibilis ad extra mouentis ipm sensum. Eꝯcedo ergo ꝙ quecūq; sunt pñtia intellectui eo ordine mouent intellectū quo ordine sunt pñtia: nisi eoꝛ motio impediat ab aliquo sensibili extra. ¶ Ad 8ᵐ ꝛ vltimū ꝛdnem: cum tu dicis. q̄dtas rei mālis est obm ꝑmū potētie intellectiue. nego istā: ꝛ cum dicis: obm ꝓportionatur potētie: dico ꝙ verū est: ꝛ ex hoc sequit: ꝙ obm ꝛ potētia nō hñt silem modū essendi nālem: q: ꝓportio est relatio inter dissilia ꝛ oppoſita: sic̄ inter actiuū ꝛ passiuū inter totū ꝛ partē: inter finitū ꝛ infinitū. vñ, ꝓportio est inter disperata ꝛ opposita q̄ sunt oīno dissimilia: sed silitudo seu relatio silitudinis est inter silia ꝑm modū essendi nālem. Ad ꝛō relatio silitudinis nō est inter obm ꝛ potª: sed solū relatio ꝓportionis. Et ꝟ ꝓbat de mēte. S. Tho. Quia habitudo ꝛ relatio que est obti ad poᵃᵐ est relatio motiui ad mobile: que sunt opposita relatiue: sic̄ actiuū ꝛ passiuū: ꝛ illa que sūt oppoſita: nō opz vt ꝙ ueniāt i eē nāli. ¶ Oꝛ si tu dicas. lz poᵃ actiua sit dissilis in esse nāli poᶜ passiue: nō tñ obm dz esse dissilē poᶜ itellectiue: q: itellectio fit per assimilationē cognoscētis ad cognitum. ¶ Dico ꝙ poᵃ intellectiua assimilat obto q̄ztuz ad actū cognoscēdi ꝛ intelligēdi que est silitudo obti: ꝛ q̄ztuz ad spēm intelligibilē receptam ab obto. Sed nō opz ꝙ assimiletur obto in esse nāli. Sed solū per similitudinē receptam ab obtis: que est actus itelligēdi: aut spēs intelligibilis. Et declarat in exemplo. Certū est ꝙ visus mouet a colore mālī: ꝛ recipit spēm coloris sine mā: ꝛ per talē spēz assimilabit coloꝛ: ꝛ fit actu coloꝛ. per ꝑbm. 2. de aia. ꝛ tñ visus nō assimilabit in esse nāli coloꝛi mālī a quo mouetur. Si ꝙ hoc est verum de visu: ꝙ nō oporteat ad hoc ꝙ moueat a colore assimilari sibi in esse nāli: multo mínꝰ ꝟ requirit in poª itellectiua respectu sui obti. Et ita negat ꝙ (pp ꝙueniētiā ꝛ silitudinē nāles ad itellectū) oporteat talem qditatē mālem esse obm nāle itellectꝰ ex nā potentie intellectiue. Quare apparet veritas nostraꝝ ꝛclusionū.

Quantū ad 4ᵐ artᵐ pro ꝓfirmāda vitate cōnis determiate adducunt rones ꝓ fundamentum thomistaz ponētiū oppositū istaz ꝟnū. Et ꝑ ponā eoꝛ fundamētū ꝛ ꝟnē ex eo sequētē. 2° ipugnabo vtrūq;. ¶ Circa ꝑm. ¶ Ponit. S. Tho. in ꝑª pte. q. 85. ar. 3. in determinatione cōnis: q: rō pp quā intellꝰ nr̄ ꝑius itelligit magis vlia est: q: intellꝰ nr̄ ꝓcedit de poª ad actū. Uñ ꝟ sunt ꝟba eiꝰ in foꝛª. Cōsiderare opz ꝙ itellectꝰ nr̄ de poª ad actū, ꝓcedit. oē aūt qđ ꝓcedit de poª in actū: ꝑius puenit ad actū incōpletū: qui est mediꝰ iter poᵃᵐ ꝛ actuz: q̄z ad actū pfectū. Actus aūt pfectus ad quē puenit intellus est scia pfecta: per quā distincte ꝛ determinate res cognoscuntur. Actus aūt incōpletus est scia impfecta: per quaz

sciuntur re-

sciunt res idistincte sub quadã ꝓfusione. Qð n. sic cognoscit: ꝑm qd cognoscit i actu: z quodãmõ in po^a. Cũ ꝑhs dicit ꝑ ꝑhi. q sunt nobis ꝑmã manifesta z certa confusa magis. posteri^9 aũt cognoscimus distinguẽdo distincte ꝑn^a z elta. ¶ Manifestũ est aũt q cognoscere aliqd in quo plura ꝯtinent fine h^9 q̃ hẽãt ꝑpa no^a vniuscuiusq; eoꝝ que ꝯtinent in illo: est cognoscere aliqd sub ꝓfusione q̃daꝫ. ficãt põt cognosci totũ vle z ẽ. Et post modũ subdit. ¶ Nu^9 igit occurrit itellectui nr̃o cognoscere aial q̃ cognoscere hoiem. z eadẽrõ est: si cõparem^9 qõcũq; magis vle ad minus vle. Et q: sensus erit de po^a in actũ: sic z itell'g: idem ordo cognitiõis appz in sensu. Il lã ꝑ ꝑm sensuꝫ diuudicamus magis cõe q̃ min^9 cõe: z hz locũ: z ꝑm tps z ẽ. ¶ Ex isto textu nos elicim^9 istã ꝯne: q magis vlia ꝑus cogñcũtur a nobis q̃ min^9 vlia. ¶ Contra hãc q̃ ne in se instat. Deide q̃ funda^tr. ꝑ q magis vle ꝑus itelligat q̃ minus vle: apparet eẽ falsuꝫ duplici via. p^a ex qbusdã auctib^9. 2^a ex roníb^9. ¶ Prima auctitas est phi i ꝑ phi. tex. cõ. 5. vbi hz. sustinẽt h̃ idẽ quodãmõ z noia ad rõne. vbi vult Alz. q diffinitũ sit ꝑus notũ q̃ int sue ptes: no^a ꝓfusa: hz diffinitũ est minus vle q̃ sint ptes diffinientes. q̃ minus vle est nobis ꝑus cognitũ. ¶ Illa auctitas é Alz. z Cõ. in. 3. d aia. ꝯmẽto. 10. vbi habet. q ꝑ^9 for^a itell'a est q̃dam abstracta a singulari: q̃ est nã specifica: z posteri^9 itelligit q̃dam abstractã a tali nã qusq; deueniat ad q̃dã simplicem. Et ista sunt ẏba Cõmẽ. Et nec̃e est vt forma exprimẽtetur per aliq̃ virtutẽ: h̃ erit ex hac virtute aut per dispositionẽ sibi linee recte: cũ itellexerit p^am formã exñtez in hac re singulari: aut ꝑm dispositionẽ sibi linee sperali qñ fuerit reuersa: q̃rẽdo itelligere q̃dãtẽ illius deinde q̃dãtẽ illius q̃dãtis: quousq; ꝑueniat ad simplicẽ q̃dãtem in illa re. vbi gr̃a. q ꝑ itelligit q̃dãtẽ carnis: deinde querit itelligere q̃dãtẽ isti^9 q̃dãtis: z h̃ erit duꝫ iueniet quidãtẽ in q̃dãte: z nõ cessabit: quousq; deueniat ad formam simplicẽ. ¶ Nocidem habẽt in eodeꝫ. 3. in 2°. 36. vbi cõmendat Cõmẽ. opinionẽ Auẽpa. z vult q intellꝫ natus est abstrahere q̃dãtẽ a singulari z itelligere ipsaꝫ: z vlterius abstrahit q̃dãtẽ a q̃dãte: z sic succcssiue itelligendo q̃dãtẽ post q̃dãtẽ: deuenit vltimate ad q̃dãtez simplicẽ. ¶ Est ẽt auctitas Alz. in ꝑ poste. cap^o 2° ꝑmi tractꝰ. vbi Alz. ponit: q nõ est idez priꝰ nãz: z ad nos: neq; notitius nã z nobis. Et subdit Alz. Dico ãt ꝑiora z notiora quo ad nos. ꝑima sensui: simplr aũt ꝑiora z notiora que longius sunt. Ex quo ter. vult q illa dicant eẽ notiora apud nos q̃ prima sunt sensui: z min^9 nota que remotiora sunt. Et declarat q̃ sunt longiora a sensu z minus nota nobis. notiora qdẽ apd nãm sunt (inqt ipe) lõgiora qdẽ vlia. maxie aũt prima singularia: ex qua sñia vult: q pticularia z singularia sunt nobis notiora.

Beinde instat q̃ttuor roníb^9: quarũ prima est ista: si itellect^9 noster ꝑius itelligit magis vlia q̃ minus vlia: aut iste ordo est essentialis: aut accñtalis (vt ẽt arguebat cõcurrens ꝓtra Sco.) Si dicas q iste ordo itelligendi ꝑius magis vlia sit accñtialis. ergo intellectus põt indifferenter ꝑius itelligere magis vle: z min^9 vle. Si iste ordo est essentialis. ergo necessarius: q: nullus ordo est essentialis: nisi sit necessarius. ergo nec̃io ꝑus cognosceẽ magis vle ante q̃ cognoscatur minus vle. Sz hoc est falsum: q: tũc necessario ad cognitionẽ speciei specialissime opz nos cognoscere oia supiora z vlia: ex quo notitia ipsoꝝ haberet ordinẽ essentialem z necessariũ ad notitiã speciei. Sed hoc est falsum. q. nos cognoscam^9 oia magis vlia: q: superiora genera multa in recta linea predicamentali z multe differentie essentiales ipsoꝝ generum sunt nobis incognite. ergo iste ordo nõ est essentialis nec accidẽtalis. ergo nullo mõ põt dici q ꝑus itelligatur magis vle q̃ minus vle: q̃ tñ nõ seqtur: ponẽdo ꝑminus vlia ꝑius cognosci ab intellectu nostro. ¶ Scõo principaliter argr̃. Illud est difficilius ad cognoscẽdum cuius abstractio est difficilior. Sed abstractio magis vlis est difficilior: q abstractio min^9 vlis. ergo ẽ. ꝓa nota. maior. ꝓbat: q itellect^9 nihil intelligit nisi abstrahendo vel abstractione speciei z ſũtudinis a re: vel abstractione magis vlis a minus vli. ergo vbi difficilior abstractio: ibi difficilior intellectio: sed ꝓbat minor: q: abstractio a magis dissimilib^9 z oppositis d: esse difficilior: q: quanto aliqua magis conueniunt: tanto facilius ab illis põt abstrahi aliqd vnũ cõmune: hz ita est q abstractio generis est ex magis dissimilibus z oppositis: q̃ abstractio speciei: q: abstractio generis est a diuersis ꝑm speciem: z abstractio speciei a similibus in specie. ergo illa est difficilior. ista ẽ. ¶ Ité 3° arguit̃ sic. qualis est ordo scientiaꝝ: talis est ordo cognoscibiliũ in sciẽtijs: hz talis est ordo scientiarum. q meta^ca est vltima ordine doctrine: z scientie speciales ꝑcedũt in tali ordine. ergo cognoscibilia in meth^ca posterius cognoscuntur ordine doctrine: q̃ cognoscibilia in scientijs spãlib^9: hz cognoscibilia in metaphi. sunt magis vlia. ergo magis vlia posterius cognoscunt discursus bonus: maior. assumpta pz: q: ordo scientiarũ est ex ordine cognoscibiliũ. minor: ãt est Auic. ꝑ metaph. ca. 3. z Cõmẽ. cõmen. 3°. 6° meta. Cuius verba hec sunt. manif^m est aũt: q si aliqua suba imobilis est: q: ista suba est ꝓma: z scientia istius est scia vlis: z phia ꝓma: z dixit (supple Alz.) in esse: q: ordo adiscẽdi istã sciam est posterius: z ideo discimus eaz post phicam: ex qua sñia cõcluditur: q ꝑ hica est prior ordine doctrine q̃ metaphi. ¶ Ité 4° arguit̃ sicut illud vle ꝑius cognoscit̃ ab itellectu cuius singulare fortius mouet ipm sensum: sed singulare minus vlis fortius mouet ipsum sensum. ergo minus vle ꝑius cognoscitur ab intellectu. maior ꝓz. minor ꝓbatur dupliꝛ. ꝓmo sic. Sensus mouet a singulari. ergo maxime mouet a maxime singulari: hz maxime singulare est singulare speciei spãlissime. Unde cum singulare sit ens determinatũ vltima determinatiõe. z singulare spẽi spãlissime sit determinatũ nõ solũ determinatiõe singularitatis: hz determinatiõe nãe: q: hz nãm determinatissimã nõ determinabilẽ vlterius per aliquã dãam essentialem: segtur q tale singulare est singulare simpliꝛ. ergo cum sensus moueatur a singulari: hz ꝓmo moueri a tali singulari simpliꝛ: qð est in vltimata actualitate: z ex pte nãe: z ex parte singularitatis. ¶ Ité 2° eadẽ minor ꝓbat: q: tale est actualius z singulare magis vlis est potẽtialius. ¶ Ité est perfectius cũ supaddat aliqd ꝑfectioni ad singulare magis vlis. mõ qð est actualius z ꝑfectꝰ: fortiꝰ mouet ipz sensũ (vbi sit ibita distãtia ad ipz) q̃ illud qð é pẽliꝰ z ipfectꝰ. q̃ tale sin^ce spẽi spãli^m fortiꝰ mouet.

His habitis ꝯ opinionẽ in sentiam argr̃ ꝯ fundameta. S. Tho. Tenet. n. ꝑ q qd quid est in re: z ex nã rei singulare. ex quo funda^o argr̃ opp^m sue ꝯnis. ꝓsuppono tñ ꝑus q illud qð ꝑcedit actũ intelligẽdi est reale. maxime si ꝑcedat actũ ꝑn^m itelligẽdi: q: ens rõnis est illud qð depẽdet ab actu collatiuo itellectus aut alteri^9 po^ce iesse. ¶ Nota hoc ẽt tripliꝛ idẽ suppo^m sic. Tũ ꝑ q: tale obm est cã effect^9 realis: qui est act^9 ꝑmus intelligẽdi. Tũ 2° q: talis ꝑmus act^9 refert ad ipm obm relone reali: z relatio realis é ad terminũ realẽ. Tũ vltiꝰ q: talis actus ꝑmus de pẽdet ab obto: vt a mensura z ens reale nõ põt dependere ab ente rõnis vt a mensura. Isto stãte argr̃. Intellectus in ꝓmo actu itellgẽdi itelligit aliqd in re. Aut. n. tale est vle: aut singulare: si dicas q est vle. ergo a dabit vle in re. si singulare ergo ꝓmo itelligit singulare. ergo non vle: aut magis vniuerſale. ergo ẽ. verbi gr̃a. reducit̃ ad formã: vt ipsi rñdeant ad maiorẽ vl minorẽ: vel ad ꝯtiam. Et arguit̃ sic. Quicquid est in re est singulare: sed quicqd ꝓma itellectione itelligitur est in re. ergo q̃cquid ꝓma intellectione itelligitur est singulare.

¶Arg^m est in ꝓmo ꝓme. maior est. S. Tho. minor ꝓbata est: q; qđ ꝑ causaꝫ actū itelligēdi ipm est reale. ¶Sed ad ꝫ fortę rndebūt: dicēdo q illud qđ ꝓma itellectione intelligit ē singulare magis vlis: z nō singulare min^9 vlis. ¶Sz ꝛ. dupl^r. Primo q; ponit. S. Tho. in ꝑ^ma pte. q. 86. arti. ꝑ. q singulare nō itelīr nisi reflexe: z indirecte. ḡ nullꝰ singulare magis: aut min^9 vlis ꝓma itellione intellīr ꝓm ipm. ¶2° aſ. ad idē: q; si itellīr ꝓus singulare magis vlis qz̄ min^9 vlis: sit singulare magis vlis a. z singulare min^9 vlis b. si a. ꝓus itellīr qz̄ b. Aut est aliq̄ distinctio inter a. z b. aut nulla. si 2um: vnū nō ꝓt terminare intellectū sine altero: z ita itelligēdo vnū: itelligit reliquū. Si est aliqua distinctio: aut realis: aut rōnis. (Scōm ipm) nō realis ꝑz. Neq; rōnis, ꝓbo: distinctio rōnis est illa q̄ causaſ per actū collatiuū itell^is: aut per actū alteri^9 po^c collatiue: ꝛ obm mouens intellectū ad ꝓmā itellectionē pcedit oēm actū collatiuū itellectus: z ēt actū cuiuscūq; alterius po^c collatiue. ergo nulla ꝫ ꝓt esse distinctio rōnis. ¶2° aſ. ꝺ aliud fundamentū. Assumit. n. istā ꝓpōnē: q intell^is nr̄ pcedit de po^a ad actū: ad ꝓbādū q magis vle ꝓt^r itellīr. Cōtra. ista ꝓpō assumpta: aut nihil ꝛcludit ꝓ opnione istius: aut ipa est simplr falsa: q; cū dicis: q intellectus pcedit de po^a ad actū aut itelligis: q ꝓius intellectus aliqd itelligat in po^a anteq̄ itelligat in actu. Et si sic ista. ꝓpō est vā: sed nō est ad ꝓpm: q; cū intell^is intelligit ſpēm ſpālissimā: ꝓius intelligit talē ſpēm in po^a: qz̄ in actu: z isto mō pcedit de po^a ad actum. Et ex hoc non ꝛcludit: q oporteat intellectū ꝓius hīe ꝛceptū vlio rem: qz̄ minus vle m. Si intelligas q intell^is pcedit de po^a ad actum hoc est de notitia impfecta ad pfectā. Cōtra. q; ista nō est vlr vera. Nā cū intellect^s pcedit a notitia ꝑmissa ꝛ ad notitiā ꝛnum: nō pcedit de notitia impfecta ad perfectam: sed ecōtra. Quia notitia ꝑmissa rī est pfectior. Silr cum pcedit a notitia cāe ad notitiā effect^s ꝓpōnis. Tū ad ꝫ q ꝑ positio sit vera oporteret ꝓbare ordinē essentialē actus in cōpleti ad cōpletū. qđ ipse nō ꝓbat. Sed hoc declaratuꝫ fuit a nobis supius. quō actus impfect^s pcedit actuꝫ pfectum. ¶Ité 3° arguit ꝺ aliud fundamētū. Dicit enīz q scia qua sciunt vlia est scia incōpleta. Cōtra: q; ꝑ poste. hz Arz. q demōstratio vlis ē potior ptīculari. ḡ notitia vlis que acqrīt̄ per demōstrationē vlem est potior qz̄ sit notitia ptīcularis: sicut pfectius est scire (ꝺm ipm Arz.) q ois triāgulus hz tres qz̄ q vł ocheles hz tres. ¶Ité 4° falsū est illud qđ dicis: q scia vlis est scia ꝺm qd ꝛ in po^a: ꝓpterea q; in ipso vlī intelligunt ptīcularia sub qđā ꝛfusione. Ex quo infers: q notitia vlis est notitia ꝛfusa. Cōtra. Illa ꝓbatio nulla est que pcedit ꝺm fallaciā equinocationis. Sed tua ꝓbatio est hō: qđ declarat: q; aliud est loqui de notitia actuali alicuⁱ obiecti. Aliud de notitia virtuali aliquoꝛ que in ipso ꝛtinent. Licet notitia vtualis particularīū in vlī sit ꝛfusa respectu ipsoꝛ in tali vlī virtute cui^9 illa intelligunt: notitia tñ actualis ipsiꝰ vlis: est distincta notitia. vñ nō dī esse ꝛfusa penes illa que sūt extrinseca ab aliquo obiecto: z extrinsece in ipso ꝛfundūtur: sed solū penes illa que in ipso ꝛfundunt intrinsece. particularia vō sunt extrinseca a magis vlī: z in ipso extrinsece ꝛfundunt. ḡ non dz dici ꝛfusa penes illa. maior ꝑz: q; notitia hz specificari ab obto: z ab his que sunt intrinseca obto: vt ēt ꝑ sepz. ¶Arguit 5° ꝺ aliꝺ fundamentum qđ est: q cuz sensus pcedit de po^a ad actū: idē est ordo cognitionis apud sensum: qui est apud intellectū: sic q sensus ꝓius cognoscit obm sub rōne magis cōis: qz̄ sub rōne minus cōis. Cōtra ꝫ arguit. Sēsus non cogſcit nisi singulare. ḡ nō cognoscit sub rōne magis cōis. ¶Q. si dicas q sensus nō cognoscit magis cōe in se: sed bene i singulari. ¶Cōtra aut enīz cognoscit cōe in singulari: sic q singularitas est rō cognoscēdi. Aut sic q; nā cōis sit rō cognoscēdi: nō ꝑt dari ꝑ^m (sequēdo ꝓn^a tua: z ꝓm veritatez) q; illud nō est rō cogſcēdi qđ nō est rō mouēdi. (q illud est rō mouēdi in quo agens assimilat sibi passum: sed agens nō assimilat passum sibi in singularitate. ḡ singularitas nō est rō mouēdi: z per ꝛns nō est rō cognoscēdi. maior ꝑz. q; obm sub ea rōne cognoscit: sub qua mouet po^am cognoscente. Si vō datur 2^m, vz. q nā cōis i singulari sit rō cognoscēdi: hoc ideo est: q; singulare sub rōne nāe mouet. Cōtra. Illud non est rō mouēdi: qđ est oīno idem re z rōne illi cui repugnat rō mouendi: sed nā cōis est oino eadē singularitati re z rōne i eo istanti i quo obm sensibile mouet sensum. ḡ nā cōis nō ꝑt esse rō z ꝓn^m mouēdi. Totus pcessus est clarus: z assumptū ꝓ minori ꝓbat. Nam per te nā nō distinguit realiter a singulari: neq; ex nā rei. Nō distinguit etiam in isto instanti quo mouet sensum distinctione rōnis. Ratio est: q; distinctio rōnis causaſ per actum collatiuum intellectus: aut alter^9 potētie collatiue. sed in isto instanti nullus act^s collatiuus pcedit obm sensibile aut sensatione. ergo nulla ibi ꝑt esse distinctio rōnis. ¶Et ꝛfirmatur minor: de distinctione rōnis: q; actus realis nō ꝑt dependere ab ente rōnis. Ista est manifesta: ꝛ sensatio est actus realis. ergo nō dependet ab ente rōnis: ꝛ obm sensibile habēs in se aliquā distinctionē rōnis est ens rōnis: vel saltē aggregatum ex ente reali z rōnis. ergo sensatio nō ꝑt dependere ab obto aliquo in se includēte talē distinctionē. ¶Et ꝛfirmat rō principalis. quecūq; sunt idistincta oīno ꝺm rem: si vnū termīnat aliquā actionē realem: z reliquum: sed nā magis cōis: z nā minus cōis sunt idem ꝺm rez oino. ḡ imple est qz̄ nā magis cōis terminet aliq̄ sensationē realē: nisi eā ēt terminet nā min^9 cōis. Et hoc ꝓsuppōsito q obm sensibile sit i debita distātia ad sensum: q; vbi nō est debita distantia ex illimitatione nāe cōis que maior est qz̄ sit illimitatio nāe minus cōis: ꝑt obm sub rōne magis cōis in maiori distantia mouē sensum: qz̄ sub rōne minus cōis. ¶Cōfirmat 2° ista rō: q; illud obm sensibile ꝑ apprehendit a sensu: qđ spēs sensibilis primo repūtat. Sed spēs sensibilis ꝑ repūtat singulare ſpēi ſpālissime: posita debita distātia: vt dictū est. ḡ ꝛ. maior est manifesta. minor ꝓbat. Spēs sensibilis primo repꝛsentat obm sub ea rōne sub qua imprimit in sensu sed imprimit spēs ab obto sub rōne nāe specifice. Tum q; ista est actualior ꝛ pfectior. Tuꝫ q; spēs talis sensibilis est nālis silitudo cāta ab obto repūtans ipm adequate ꝺm rōnez sibi essentialr cōperētē. ergo magis reprītat ipm sub rōne que sibi eēntialius ꝛ perfectius cōperit: qz̄ sub illa rōne que sibi remote ꝛ minus principalr competit. Ex quibus oibus apparet falsitas istius opinionis.

Quantū ad vltimum arti. Restat rndere ad argumenta adducta ante oppositū. ¶Ad ꝑ^m rndet pcedendo: q in scia nāli nos pcedim^9 a notioribꝰ nobis ad ea que sunt min^9 nota nobis. Et ꝓ intelligētia huius ꝓmittit: q; duplex est modus pcedendi in scia nāli. Unus est a cōpositis ad ꝓn^a z cās. Ellius est a principijs z causis ad ipsa cōposita seu principiata. In primo pcessu pcedimus in notitia ꝛfusa. in 2° pcessu pcedim^9 in notitia distincta. Sēds pcessus ꝓtinet duo mēbra. Primus mēbrū est pcedere a causis vlib^9: ad cās ptīculares. Aliud mēbrū est, pcedere a causis ptīcularib^9 ad ipsa cōposita: z tot^s iste pcessus est in ordine distincte cognoscēdi. Ex hoc habet q; qñ Arz. dicit: q ex vlib^9 ad singularia oportet

ria opz pcedere: ℔ hz veritatē in pcessu distincte cognōscēdi
z ℔ psonat intentioni Alz. q itendit tradere: notitiā scientifi
cā z distincta rei nālīū: q notitia scientifica dz esse p cās: z
cū cās vlīores sint notiores cāis singularib⁹ ipoz cōpositoz
nālīū: i notitia distincta icipiēdū est a cāis vlīsimis:
z pp ℔ dixit: q ex vlībus ad singularia. i. in spēs opz pce
dere. ¶ Sz p ar. q: Alz. pbat: q magis vle est notius pticulari p exēplū de toto integrali: z de toto qditatiuo: z p
exēplū de puero: hz certū est q oia ista ex[a] pcedūt de not[a]
psusa z indistincta. g ex istis exēplis. pbat q magis vle ē
notius notitia psusa. ¶ Ad hoc rūdet: q totū vle icludit
duo: icludit rōne totī[us]: z rōne vlitatis. Cōsiſt ōdum est
de toto itegrali: z de toto ēntiali: penes rōnē totī[us]: vnū
qōq; istoz: dicē simplr z ab ⁊ notī[us]: hz penes rōnē vlitatis
ēntialitatis: aut itegralitatis: q sunt rones cōmitates
ipsam totalitatē seu rōnē totī[us]: dicim⁹ to[m] cōgnoscī: vel cō
fuse: vel distincte. Rōne vlitatis dicī cognoscī distincte. rōne
itegralitatis: aut ēntialitatis: dicim⁹ ipm cognosci psuse:
z sicut iste rones ꝯcomitates aduenīūt toti a posteriori z
p accīs: ita dicimus q ipsi toti accidit q sit notī[us] tali vl
tali notitia. puta psusa vl distincta. ¶ Probādo ād Alz. q
cā vlis est notior cā pticulari: accipit q vle est qdā totū
z cā pticularis est pz: z totū in hzū totū ab[ec] z simplr est
notī[us] sua pte. g ex ℔ dcludit q cāe vliores dūr esse nobis
notiores cāis pticularib⁹: z ad ℔ phandū: q totū est ab
sente notī[us] sua pte: iducit exēpla de toto itegrali: z de
to ēntiali: qñ qōlz istoz ex rone totalitatis est notī[us] suis
ptib⁹: siue apd sensum: siue apd itellm: hz dissīkitudo est:
qñ ista tota ex rōnib⁹ ꝯcomitātib⁹ totalitatē: sunt notio
ra notitia psusa: totū aūt vl ex rone ꝯcomitēte: est notī[us]
notitia distincta. vñ in exēplis apd auctores sp est ꝑsidera
re sile z dissīle: vt hz Dam. p li[o] suaz sen. ingd. n. Qđ
oib⁹ est sile: idē vtiq; erit. Et Alz. p poz. Et[a] ponimus
nō vt ita sit: hz vt sentiant q adiscunt. ¶ Alr rūdet ad hoc
Radulphus neapolitan⁹ imitator Scoti. Dicit. n. q 2[r]
est psusus (quēadmodū dcm fuit in corpore qōnis) vnū
vle. alterū ēntiale. Essentiale est distinguibile i ptes ēntiales. vle i ptes sūbtuas. z penes vtrāq; distinguibilitatē pōt accipi aliq notī[a]: seu aliqs ꝯceptus psusus: q: ꝯceptus psusus est ille q nō resoluit in ptes rei ꝯceptibilis:
sicut ꝯcept⁹ dissimilitū⁹ est ille q resoluit in ptes dissimiētes. Si capiam⁹ psusum ēntiale: q̄to aliq̄d est min⁹ vle: tāto magis psuse cognōscit penes distinguibilitatez in ptes
ēntiales. Si capiat psusus vle: q̄to aliq̄d est magis vle: tāto magis psuse cognōscit: z hoc penes distinguibilitatez
in ptes sūbtuas: q: nun q̄z tale psusum vle distin[te] cognōscit: nisi qñ resoluit i ptes sūbtuas. Dicit q̄ q Alz. dicit: q
vtrūq; psusum cognōscit a nobis notī[a] psusa. Tñ qñ dicit:
q ex vlīb⁹ ad singlaria ꝛc. accipit magis vle: vt est qdā
totū distinguibile in ptes sūbtuas: z vt sic est notī[us] min⁹
vlīb⁹. Sed qñ Scotiste accipiunt q magis vlia sunt no
tiora notitia distincta: cōparāt magis vlia: z ipsa cōsiderant vt sunt ptes ēntiales minus vlium: z nō est icōue
niens: q idē dicat esse ꝑius z posteri⁹ cognitus respectu
eiusdē in diuerso genere notitie. ¶ Si querit qđ istoz⁹
s. psusum ēntiale vt tale confusum est: z psusum vle vt
tale psusum: est ꝑius z magis notum in gñe notitie psuse: ¶ Rūdet q psusum essentiale: pp inclusionē ēntialez
z actualē partiū ipsaz (q: vle) solūm ō potētialr includit
partes. ¶ Et si dicas. Si magis vle minus psuse cognoscitur q̄ minus vle. g vr q cognoscat distincte accipiendo ipm vt qdam psusum. ¶ Ad hoc rūdet negādo ꝓntiam. qm datur latitudo z gradus in genere cognitionis
psuse. Nō enim latitudo cognitiōis psuse ꝑsistit in indiuisibili. ¶ Et vlterius est aduertendū: q nō est inconueniens penes aliā z aliā distinguibilitatē ipsius psuse: re
spectu vnius z eiusdē esse magis z min⁹ notū. Nō soluz
in diuerso gñe notitie: hz et in eodē: nō tñ sm eādē distinguibilitatē: hz penes aliā: z aliā: vt dictū est. Alia est. n. distinguibilitas in ptes ēntiales. alia i ptes sūbtuas. Et
iste distinguibilitates sunt alteri⁹ rōnis. Si cōparet magis vle ad min⁹ vle penes distinguibilitatē in ptes ēntiales: min⁹ psuse cognōscit q̄z min⁹ vle. Si penes distinguibilitatē in ptes sūbtuas: magis psuse cognōscit penes talē
distinguibilitatez magis vle q̄z min⁹ vle. ¶ Per ℔ rūdetur ad ex[m] de puero: dicendo q illa aūctitas fac. p ꝓnem
nra. Alu ēitas. n. sonat: q puer p⁹ cognōscit singlare. sub rōe
spēi: q̄z singlare vt singlare est: ita q ibi nō ē cōpatio magis vlis ad min⁹ vle: hz est cōpatio spēi ad singlare z idi
u[m]. z pcedit q spēs ꝑintelligit ab itellu nr̄o ipi singlari
signato (qcqd sit de singulari vago) z rō q: itellⁱs eo mō i
telligit q̄ mouet ab obto: hz singulare in q̄z m singulare nō
mouet: q singularitas nō est rō mouēdi. mouet aūt sub
rōe spēi: z nāe specifice. g intellⁱs nr̄ pus itelligit spēm q̄z
ipm singulare: z ℔ est qđ ingt phs: q puer pius cognōscit
hoiez sub rone hois. distiguēdo ipz a nō hoie: q̄z cognscen
do hūc hoiez: distiguēdo ipz ab eo qđ nō ē ℔ hō. Alia rō
est: q: vle itelligit directe hz nos: seu nā specifica. singulare signatū reflexe: z pp ℔ dixit Alz. illud qđ dcm est. ¶ Ad
2[m] ꝑn[te] qñ dī. Illud dī esse pius cognitū ꝛc. Cōcedo ma
iorē: hz nego minorē: q: dato q obm sensibile sit appropri
matū sensui in debita distātia: pius obz sensibile mouet:
vt dictuz est sub rone nāe specifice: q̄z sub rone gñis: aut
alteri⁹ magis vlis. Et cetera q dicēda sunt ad ℔ arg[m] ha
bent in corpore qōnis. ¶ Ad vl[m] qđ est potissimū fundamētū. S. Tho. odm est: q ipse fuit valde decept⁹: ponēdo magis vle pius cognosci ex ℔ fundā[to]. q notitia cō
fusa dicat eē mediū iter purā ignorātiā z notitiā distinctam. ¶ Pro quo nōn[m] q cognosci distincte (vt hituz est
pri⁹) pōt eē duob⁹ modis. Uno[o] qñ aliq̄d itellⁱs sic exprimitur p nomē. Allio[o] qñ itellⁱ i suo vlī: sic qñ itellⁱs hō i vlī:
vñ liz itellectio aialis in se dicat eē distincta in cōpatiōe
ad itellectionē q̄ p se termiat ad hoiez: tñ itellectio aialis
vt est ipsoz ptentoz in aiali est ꝑsusa: z nō est incōueniens q aliq̄d obm per se terminās itellectiōez adequans
ipaz itelligat distincte: hz ptēta i ipo itelligant psuse: sicut
cognitio cāe dicī esse distincta: sed cognitio eadē vt est effect⁹ vtualr ptenti in ipsa cā est psusa. Et sic possum⁹ distīguere de duplici cognitiōe respcu cāe. Una ē actual: z est
illa q̄ p se terminat ad cām. Allia est vtualis: z est illa eadē
que p se terminat ad cām: vt ē vtualr effect⁹ ptenti in cā:
Alia q illa q̄ est actualis cāe: est vtualis effectus. Ex ℔ accipit ista. ppo. oē qđ cognoscit psuse pōt eē ex altera duaz
cārū: aut q: cognoscit sicut exprimit per nomē: aut q: cognoscit vtualr in suo vlī vel supion: z ex ℔ cōcedo q: cognitio psusa est media iter purā ignorātiā z cognitionez
distinctā: z q itellⁱs in ꝓcessu cognitionis nālis pius deuenit ad cognitionē psusam q̄z ad cognitionē distinctā.
Et cū tu arguis pius obz nāle cognoscit cognitione psusa q̄z distincta. g pius cognōscit cognitione vlī: Tu cōmittis
fallaciā ꝑtis: arguēdo a ꝓpone ꝑte duas cās vitatis:
ad alterā illarū. Argu[m] est sile: ac si qs argueret a disiunctiua vā: ad alterā ptē: Tñ ista ꝓna est bona: hō cognoscitur psuse. ergo cognoscit: vel sic exprimit p nomē: vel cognscit in suo vlī. Sz arguēdo: hō cognoscit psuse. g cognoscit in suo vlī: tu arguis impliate a disiunctiua ad alterā ptē. z est ac si tu argueres. hō cognōscit vel sic exprimit per
nomē: vel in suo vlī. g hō cognoscit in suo vlī. ꝓna nulla
est. Dico g q̄ mediū ēntialr ordinatū ad cognitionē distīctā (quēadmodū habitū est in corpore qōnis (est: qđ
obm itelligit ab itellectu nr̄o: sicut exprimit per nomen:
z cōcipit in cōceptu spēi spālissime: z in cōceptu diffiniti. Et sic patet quid est dcm quātū ad istam questionez.

¶ Sciarum vo certissime sunt q̄ maxime prioz sunt. Tex. plogi. Qō. xj.

VTrum inferi⁹ dicat eē pfecti⁹ q̄z supi⁹ et magis cōe vel ecōtra. Et arguit ꝯ currens q̄ supi⁹ sit pfecti⁹ q̄z iferi⁹. ¶Ad⁹ tñ notat ipe: q̄ nō cōparat iferius ad supius: vt iferi⁹ icludit supi⁹: ꝛ vt iferi⁹ accipit i se vt distīctū a supiori. Exēpli gra. Alc ap̄iat gradus itell'iu⁹ vt distīguit ꝑ gradū sensitiuū. Et q̄rit. Vtrū talis gradus itellectiu⁹ sit pfectior gradu sensitiuo. Et arguit q̄ gradus sensitiu⁹ sit pfectior gradu itellectiuo. Illud qđ est cōcibili⁹ est pfecti⁹ eo qđ est minus cōcibile: ꝛ ita est q̄ gradus sensitiu⁹ ꝛ a ialis est cōcibilior gradu itellectiuo. g̃ est pfectior. maior. ꝓbat. Bonus ideo bonū: q̄ cōcibile. g̃ q̄zto magis bonū: tāto magis cōcibile. minor aūt manifesta est de se. ¶2° ꝓncipali⁹ arguit. q̄zto aliq̄d est magis dependēs: tāto est magis impfectū: ꝛ ita est q̄ gradus itellectiu⁹ ꝛ vl⁹ qđlibz inferi⁹ dicit eē magis dependens. g̃ cē. maior est manifesta: q̄ dependētia arguit ipfectionē. minor etiā apparet: ꝛ ꝓbat sic: q̄si aliqua duo sic se hñt q̄ (si vnū separ̄ a relicto) vnū illoꝝ remanet in eē ꝑm rē: aliud remanet in esse ꝑm imaginatione: qđ remanet i esse ꝑm rez est mín⁹ dependēs: q̄z ita est illud qđ remanet in esse ꝑm imaginatioēz. Sz ita ē q̄ supi⁹. sc. ial si separ̄ ab itellectiuo: remanet i esse ꝑm rem. ꝛ itellectiuū sepatū a sensitiuo remanet in esse ꝑz imaginatioēs. g̃ sequitur ꝓpositū. q̄ sensitiuū est mín⁹ dependens. ¶Tertio arguit. Illud qđ ꝑdicat in gd est pfectius eo qđ predicat in quale: sed gradus sensitiuus ꝑdicat in gd. Intellectiuus ꝑdicatur in quale. ergo gradus sensitiuus est perfectior.

Ad oppositū argr̄. Jn q̄cūq; gñe est ordo eētialis in istis inferior ib⁹: illa q̄ sunt posteriora via gñatiōis in eodē gñe: sunt ꝑora ꝑm ſbaz ꝛ pfectionē: sz gradus itellectiu⁹ hz ordinez essentialem ad gradū sensitiuū: ꝛ est posterior via gñatiōis. ergo prior ꝑm ſubam ꝛ pfectioēz. maior est Ar. 9. meta. expresse ꝛ appet inducēdo in oib⁹ formis ſbalib⁹ ꝛ accītalib⁹. Alia. n. itellectiua: q̄ posterior q̄z aia sensitiua ē pfectior ꝛ sensitiua q̄ posterior vegetatiua ē pfectior ea cē. ¶Item Ar. 7. politicoꝝ. vult: q̄ pfectiōis sit in sensitiua in hoc attingere itellectiuaz. Et ꝫ ꝛcludit q̄ q̄ sensitiua imꝑfectior itellectiua attingit ipaz itellectiuū pfectioze: ſ ipsa est pfectior. ¶Ex qb⁹ rñdet ad argumenta. ¶Hōn⁹ tñ pñs: q̄ ista positio: q̄ iferi⁹ dicat eē nobili⁹ positiue suo supiore: est Sco. i. 4. sen. di. 45. q. i. in corpe qōnis. ꝛ fundamētū suū est: q̄ qđlibz iferi⁹ ꝛ mín⁹ vle icludit magis vle vel actuale vt ꝛtualiter ꝛ eminēter. Itaq; distīguendo formā itellectiuā a forma sensitiua. adhuc forma itellectiua ꝓtinet virtualiter ꝛ eminenter formā sensitiuā: ꝛ hoc est qđ dicit Ar. 2° de anima. q̄ sensitiuus continetur in intellectiuo sicut trigonum in tetragono.

Jn. q. ista primo soluemus argumēta. in ꝑn°. Et quibus patebit determinatio q̄stionis. secundo soluentur quedam obiectiones.

Quantū ad ꝑm°. Rñdet ad ꝑm° arg^m ꝛ reduco ꝑ ipsuz ꝑ arguētē. Qđ sit cōcibili⁹ ē pfecti⁹: sz ita ē q̄ ſba gñica ē cōcibilior q̄z sit eēs dina. g̃ ſba ē nobilior ꝛ pfectior: minor. ꝓbat: q̄ ſba gñica cōicat pluribus differentib⁹ ſpē ꝛ nūero: sz eēntia dina tñ cōicat pluribus differentib⁹ nūero suppositalr. g̃ rō tua nulla ē. ¶Ad formā g̃ arg^m rñdet: q̄ oē qđ est magis cōcibile sine sui diſioē ꝛ i maiori vnitate est pfecti⁹: sz nō ē sic magis vle respectu mín⁹ vlis: imo eō. g̃ ꝓpō assūpta est falsa. ¶Hñ duo ꝛcurrūt i vli. sc. rō cōcibilitatis: ꝛ rō diſibilitatis. Jn dia rō dicē pfectionē: ꝛ ad hūc sensū dixit Diony. d. fūmo bono. Bonū q̄zto magis bonū: tāto magis suipsi⁹ diffusiuū: ꝛ cōcatiuū. Et ꝓp̄ ꝫ dicim⁹ eēntia dina esse pfectissimā: q̄ est maxie cōcibilis sine sui diſione: ꝛ in vnitate singularitatis. Alia rō ꝛcurrēs i vli est diſibilitas q̄ arguit ipfectionē: q̄ oē diſibile expectat aliquā pfectionez a diuidētib⁹: ꝛ est ꝓle ad illa. Sic̄ gen⁹ hz suā pfectionez a dñātijs diuidentib⁹: ꝛ est i po^a ad ipas. Ex q̄ sequit: q̄ cū q̄zto aliq̄d est vlius: tāto sit diſibili⁹ tale dicē esse ipfecti⁹ cē. ¶Ad 2^m argumentū rñdet. Reducendo p̄z illd ꝑ aduersariū: ꝛ assumo maiorez i q̄ dicebat. Quāto aliq̄d magis ꝺpendet ab alio tāto est ipfecti⁹: tūc addo: sz ita ē: q̄ opositū ſbale magis ꝺpendet q̄z ptes essentiales itrisece: q̄ sūt mā ꝛ forma. g̃ cōpositū est magis ipfectū: q̄z ptes itrisece. ꝑn̄s falsz. g̃ aliq̄ ꝓmissar̄: n̄ minor. g̃ maior. Q. ād cōpositū magis ꝺpendeat. ꝓbat: q̄ dependet a suis cāis itrinsecis: ꝛ cāe itrinsece nō dependent ab ipso. g̃ sequit ꝓpo^m. ¶Ité 2ª ista ꝑ eādē maiorē. pīs dependet ſba cōposita q̄z accīs aūt ſba cōposita ꝺpendet ab efficiēte a mā ꝛ forma: accīs ād tñ ab efficiēte ꝺpēdet. g̃ ſba cōposita erit ipfectior. ¶Q. si tu dicas: q̄ accīs dependet a ſbto. ¶Cōtra. dependētia est eēntialior ipsi⁹ ſbe cōposite ad ꝑn^a itrīn^ca q̄z sit accītis ad subm. ¶Probat̄ h⁹: q̄ ꝑ nullā po^am ꝑt ſuba cōposita non dependere a cāis itrīsecis: sz bñ accīs pōt ꝑ aliq̄z potētiaz nō dependere a ſbto: q̄ ꝑ dinā po^am. g̃ ꝺpendētia ad cās intrīsecas est eēntialior sube cōposite. ¶Rñdet g̃ ad for^am argu. q̄zto aliq̄d pīs ꝺpēdet cē. dico q̄ ista ē vā ceteris paribꝰ q̄ztū ad actualitatē ꝛ pōlitatē ꝺpendētis: ita q̄ sicut aliq̄d est dependēti⁹ alio: ita ista sint eōlia i actualitate: ꝛ pōlitate: vl⁹ q̄ maiorē dependētiā isequē maior pōlitas: sz vbi illd qđ magis ꝺpendet sit magis i actu: seu actuali⁹: ꝛ illd qđ mín⁹ ꝺpendet sit mín⁹ i actu: ꝓpō nō est vā. Jdō ita est i ꝓposito: q̄ sz iferi⁹ pīs dependeat q̄z supi⁹: tñ inse riius est magis i actu q̄z supi⁹. ¶Ex ꝫ ꝛfirmāt ꝑ nā: qđcūq; est simpli⁹ pōli⁹ ꝛ magis i po^a. dicē esse ipfecti⁹: sz supi⁹ ꝛ vli⁹ vt distīctū ꝑ mín⁹ vle est pōli⁹ respcū mín⁹ vlis: q̄ i pō ad ipz: sic aia ꝓtia ad itell'z. g̃ supi⁹ ē ipfecti⁹. ¶Ad vle^m rñdet: cū tu dicis: qđ ꝑdicat in gd: est pfecti⁹ eo qđ ꝑdicat i qle. Dico q̄ ꝑdicari i qd pōt accipī duob⁹ modis vl⁹ q̄z^m ad rez ꝑdicatā: vl⁹ q̄z^m ad modū ꝑdicādi. Illō ꝑdicat i qd q̄ztuz ad rē ꝑdicatā q̄ ꝺdicat qđlibz ꝛ eēntia rei. Illō ꝑdicat q̄ztū ad modū ꝑdicādi q̄ ꝑ ꝑdicat ꝑ modū potētialis ꝛ ꝓhibil'. Dīa ꝑdicat i qd q̄ztū ad rē ꝑdicatā. q̄ dicat qđlibz ꝛ eēntia spēi ꝺ q̄ ꝑdicat: nō tñ ꝑdicat in qd q̄ztū ad modū: sz in qle. ¶Ꝑz q̄ notādū: q̄ sic̄ est i cōposito realiter ita i cōposito rōnis. i. cōposito reali q̄ ē p sēvnū est assīgre aliq̄d vt po^am: ꝛ aliq̄d vt actū: q̄ ista duo ꝛcurrūt ad oē cōpositū. Et ꝑ po^a ē pſōe: ꝛ act^a pſone: factū vnū cōpositū pſone. ꝑ accīs: ꝑ accīs. Jn cōposito rōis ista ꝛcurrūt. vz. act^a ꝛ po^a: ꝛ ita cū gen⁹ ꝛ dīa ꝓstituūt vnuz cōpositū ꝑ se: dīa nō ꝑt hīe rōnē po^e: q̄ nō ē ideātinata nz potētiat respcū gñis. g̃ ñ potit ꝑdicari ꝑ modū po^e: sz ꝑdicabit ꝑ modū act^a. Act^a ād fo^a: ꝛ q̄lītas (loquēdo ꝺ q̄lītate eēntiali ꝛtrāscēdēti) sūt idē apd Ar. g̃ cū dīa sumat a q̄litate ꝛ a fo^a trāscēdēti: ꝑdicabit ꝑ modū q̄lis. ¶Aduertēdū tñ q̄ act^a qđā ē aduenies po^e ꝓstituēs vnū pſone cū po^a: qđā act^a aduenies po^e ꝓstituēs vnū ꝑ accīs: ꝛ sz qđ cū po^a: sic̄ accīs aduenies ſbe. Dīa eēntialis nō sumit ab actu ꝓstituēte vnū sz qđ: sz ab actu ꝓstituēte vnū pſōe: ꝛ eēntialr. ꝛ ꝫ ē q̄ ꝺ: q̄ dīa ꝑdicat i qle eēntiale: q̄z sumit ab actu ꝛ a q̄litate eēntiali. Qñ g̃ dī: illd qđ ꝑdicat i qd ē ꝑfecti⁹ eo qđ nō ꝑdicat in qd. si tu itelligis de ꝑdicari in qd rōne rei de q̄ ꝑdicat: ꝓcedo tibi ista. Si intelligis ꝛ rōne rei: ꝛ rōne modi ꝑdicādi. nego tibi ista: q̄ qđ ꝑdicat i qd q̄ztū ad rem: ꝛ q̄ztū ad modū: ꝑdicat ꝑ modū po^e: ꝛ ꝑ modū ꝓhibilis: qđ ꝓdicat in qd q̄ztū ad rem ꝑdicatam predicat ꝑ modū act^a ꝛ qđ ꝑdicat istorū est pfectius cē.

Ex his q̄ dcā sūt appet rūsio ad q̄sda obones qb⁹ ꝑbat: q̄ ds nō sit ens pfectissime. Tū q̄ dare aliq̄d vnū qđ eēt cōcibili⁹ deo. Tū q̄: ds magis ꝺpēderet q̄z illd supi⁹ ꝛ cōe. sub q̄ ds ꝓtinet. ¶Rñdeo negādo q̄zlibz ꝓntiā. Jmā esto q̄ dē aliq̄d cōi deo: qđ sit cōcibilius: illd tñ est ipfecti⁹: ꝓpea q̄ cōicat i sui diſione: ꝛ in minori vnitate: q̄z ds cōicet: q̄ sequit̄ q̄ tale ē ipfecti⁹: vt dictum est

dicẽ est supi⁹. Sil'r 2ᵃᵐ ꝓntiã. q. q⁹ de⁹ magis depẽderet: nego: qz depẽdẽtia sp ẽ ad aliqd pri⁹ bz rẽ z ẽ: cũ ãt i re z in esse nihil dicaf esse pri⁹ deo: ꝯ repugnat deo simp' dependere. Cñi si est aliq̃ positas entis ad ipm deũ: ista positas est tñ p actũ itellis abstrahẽtis z pdicãtis: z ꝯ ad tale pri⁹ nulla pot cẽ depẽdẽtia dei. ¶Sz arguebaf postmodũ. si eni eẽt vez q; cõi⁹ z vli⁹ dicaf cẽ pfecti⁹ pmissiue: sequeref q; daref aliqd pfecti⁹ deo. ¶Rñdetur negando ꝓntiã. Dicim⁹ eni supi⁹ cẽ pfecti⁹ pmissiue vbi tale cõpaf ad iferi⁹ qđ nõ ꝓtinet in se vtualr z eminenr oẽm pfectionez supionis cũ ãt dõ ꝓtineat essentialr vel eminenr vnũ qđq; ens: nõ pot dici q; deo aliqd pfecti⁹ pmissiue. Cñi finito nulla pot fieri additio: qz tale ifinitũ ꝓtinet oẽ ens: vel eẽntialr vel eminẽter. Et ẽt si dfer: q; deo daref aliqd pfectius extẽsiue: hz nõ itẽsiue: nõ eẽt icõueniens. pfectius extẽsiue est illud cui⁹ cẽ reperiri i plib⁹ vel realr: vel forma liter: mõ ens sic repiri in plib⁹ ꝯz dõs: ꝯ vt sic videref cẽ pfectius extensiue: hz tale pfecti⁹ extẽsiu e nõ includit de se aliquã actualitatẽ intensiue. Dẽ aũt oẽm actualitatẽ includit quãtũ possibile est oẽm talez actualitatem includi in aliquo vno: ꝯ dẽ⁹ est ens pfectissimũ intensiue quare cẽ.

¶De veritate quidem theozia sic quidem difficilis. z infra.

¶Quare si sic videtur habere vt puerbialiter dicimus in foribus quis vere linquit. Ter. cõ. j.

Questio. j.

VTrum ꝑma ꝑnª cõplexa sint p se nota aut depẽdeãt a sẽsu. ¶Et arguit multiplr q; sic. p̃ pponẽdo q; q̃cũq; ba nõ ẽ ens in tpe opatio ipi⁹ nõ mẽsurat tpe z si tpe mẽsurat: necio depẽdet ab aliquo exĩte in tpe. Isto ſtãte arguit. ſ2o põnes z silli sunt opatiões(aie) q̃ fiũt in tpe. ꝯ depẽdent ab aliquo qđ tpe mẽsurat. Sz ita est q; itell's z aia itellectiua nõ mẽsurãt tpe. Sz pa'se aia sensitiua aut opatio ei⁹. ꝯ. ꝓpones z silli eẽntialr depẽdent ab aia sensitiua z a cogitõe ipsi⁹. min⁹: pbaf dupr. p̃ q: seqref q; aia sepata oparef in tpe. ꝓns est falsus. 2° eadẽ mio: pbaf sic. Qđ est ens i tpe ſbiacet motui: hz aia itellectiua nõ pot ſbiacere motui cũ sit idiuisibilis: z idiuisibile nõ pt moueri: ex. 6. phi. ꝯ relinq̃t q; aia itellẽtiua nõ ſbiacet motui neq; tpi. ¶Oꝛ si dicas indiuisibile cẽ p semobile. ¶Contra: qz hz aduersarios idiuisibile si mouet: hz successionẽ z diuisionẽ motꝰ nõ ex pte sui: hz ex pte magnitudis (sup quã fit motꝰ. ꝯ a sili si. ꝓpones z silli fiant i tpe disibil: hẽrit virtute sensus z alicꝙ ſbiacet motui z tpi. ¶2° ꝓncipaliꝛ arguit. qñ ꝯurrũt ad aliq̃ vnã actionẽ agẽs vle z ꝓticulare: nõ pot agẽs vle in actionẽ: nisi ꝯurrẽte pticulari: hz ita est q; itell's est agẽs vle respectu ꝓpõnũ: sine fit intell's polis siue agẽs. ꝯ nõ poterit talis itell's formare ꝓpones nisi ꝯurrẽte aliq̃ agente pticulari: hz tale agens ꝓticulare est ipm fanᵐᵃ. ꝯ actio z formatio ꝓpõnuz z silloz. nẽcio dependebit a fanᵗᶜ. ¶3° ꝓncipaliꝛ argr. ꝓsupponendo. q; hz in p actu cõpositiuo itellectus itelligat ipm. ꝓpõnez formatã ab ipso itellectu: nõ tñ itelligit ipam cõponẽ in se: aut cõplonẽ. ꝓpõnis in se i p actu recto: hz solũmõ i 2° actu z in actu reflexo. isto ſtãte argr sic. Intell's in p actu q̃ intelligit ista. ꝓpõnem. exẽpli gra. hõ est aial. q̃ro ad qd terminaf ista itellec°. Nõ est dõm q; terminet ista itellec° ad cõpõnẽ seu ad cõplonẽ. ꝓpõnis in se. ex ꝓmisso. ꝯ terminabit ad terminos simplices ipsius ꝓpõnis: ita q; in p actu cũ itelligo hoiez cẽ aial: itelligo hoiez: itelligo aial z vnionẽ istoꝝ. Sz no⁸ termioꝝ simpliciũ ꝺpẽdet a sẽsu: z a cognitione sensitiua p aduersarios. ꝯ nõ poterit itellectus itellẽre aliq̃ ꝓpõnẽ: nisi p depẽdẽtiã ad sensũ. ¶4°. ꝑnr z vltº argr. Si cẽt vez q; itell's i cogscẽdo ꝑnª cõplexa nõ depẽderet a sensu seqref q; leso organo fanᶜ itell's posset itellẽre ipa ꝑnª z formare ꝓpones ꝓmas z immediatas. ꝓna. pbaf: q: q; te hitis termis i itell'u: itell's pt cõponere ipsos terminos adinuicẽ: z formare ipa ꝑnᵃˢ hine q̃cũq; depẽdẽtia a sensu. Sz i casu posito termini pnt hẽi itellectu p species intelligibiles. ꝯ intell's in isto casu poterit cõponere z formare propositiones: z ex ꝙsequẽti itelligere veritatem istarum propositionum.

Ad oppo situz ẽ ꝓbs ꝑ poste. ſPrincipia cogscãm⁹ inq̃ᵐ termios cogscam⁹. ꝯ no⁸ cõplexa ꝑn°ʳ eẽntialr nõ depẽdet nisi a termis: z a no⁸ termioꝝ intellectiua. ¶Itẽ argr. 6. ethi. distinguit Arz. itell'm qui est hitus ꝑn°ʳ a scia: qz itell's est hitus euidens ex se. hz euidentiã nõ mẽdicatã aliũde q̃z ex se. Scia ãt est ex aliis. Ibẽ est hz euidẽtiã acceptã a ꝓncipiis cognitis in itellectu. sunt. 4. arti. Jn ꝑ dicã. qliter cognitio

Jn ista. q. itellectiua dependeat a sensitiua cognitiõe. Jn 2° ponã ꝺnẽ. p q̃se. Jn 3° mouebo dubia 2 2ᵐ artᵐ z soluã. 4° z vltº rñdebo ad argumẽta in pede. q.

Circa ꝑᵃᵐ ptẽ nõnᵐ. q; 2ª ẽ itell'a icõplexa. qđ hẽ p ꝑᵃᵐ opationẽ de obto. qđ hẽ p abstractiõez ab obto p mouẽte itellecº. pº supta appellaf ꝑª itellecº. 2.ºº appellaf 2ª. ¶Loquẽdo de ꝑª itellectiõe: ponit ista 2. q; ois talis itellecº eẽn' depẽdet a fanᵗᶜ. z ab actu fãtasiãdi. Jsta 2 pz de mẽte phi. 3. de aia. speculamur inqt ipe qđ qđ est i fãtasmatib⁹. Et itez ibi. Neẽe ẽ itellẽtẽ fanª ſpe cullari. Et a libi ẽt i eod 3°. t. c. 30. Neq; sine fãtasmate itelligit aia. ſProbaf ẽt rõne. Illa opõ eẽntialr depẽdet ab aliq̃: sine q; nõ pt eẽntialr cãri. Sz ꝑª opõ nõ pt eẽ i itellu: nz cãri sine fantasmate. ꝯ eẽntialr depẽdet ab ipo fãtasmate. ¶Sz si loq̃mur d 2ª itellectiõe: dico talez ꝺnẽ. q; hz illa 2ª itellecº. hẽat ordinẽ eẽntialẽ ad fanᵐᵃ. seu ad actũ fãtasiãdi: nõ tñ eẽntialr depẽdet a fãtasmate. Neq; ẽ icõueniẽs q; sit ordo eẽntialr iter aliq̃ (q ẽ simplr neci⁹) sine depẽdẽtia eẽntiali: qz vt hz Sco. i de ꝑ nº ẽ ordo eẽntialis iter hoiez z asinũ: z tñ b nl'a ẽ depẽdẽtia eẽntialis. Depẽdẽtia eẽntialis sp ẽ ad hº i aliq̃ gñe cãe. Sz certũ ẽ q; fantasma nõ sp cãt ista 2ª itellectiõez: neq; ẽ cã i aliq̃ gñe cãe respectu pncipij imediati isti⁹ 2ᵉ itellectiõis. ꝯ 2ª itellecº nõ depẽdet eẽntialr a fãtasmate. Et pp hẽ ditit aut. q; fãtasma est vehiculũ spẽz itelligibilẽ ad itell'm. qb⁹ hitis: intell's nõ curat ãplius de fãtasmate: imo fãtasma est pot⁹ sibi in on⁹. Sicẽ erẽplificat de iumẽto. iumẽtũ. n. ẽ neciũ hoi i itinere: hz qñ puenit ad terminũ: ẽ sibi i on⁹. Cõcludit ñ mẽte Arz. q; sp est ordo eẽntialis itellectiõis ad ipz fantasma: seu ad vtutẽ fãtasticã: z pp hẽ dz q; itell's in q̃libz itellectiõe regulr quertit ad fãtasma: q; quersio pot itell'i duo bꝰ mõis: vel q; sit ꝓformis opõ circa idẽ obz vtriusq; virtutis itellẽtiue z fanᵗᶜ. z sicẽ vez q; ista quersio fit i q̃libz intellectiõe: qz q̃cũq; itell's itellit aliqd vle fãtasia fãtasiat circa sinᵗᶜ illꝰ vlis. Cñi ista ꝓformis opõ est iter potẽtias subordinatas: q: po⁹ supioz non pt pfecte oparisi seu hẽ pfcz opõnẽ: nisi põ iferioꝝ q; pt oparí circa idẽ opet. Sicẽ pz ꝑiu coi z ꝺ ꝑsu exteriori. ¶Tel ista quersio ad fãtasmata pt itell'i quersio passiui ad actiuũ: z tẽ ista quersio ẽ i põ i ꝑª itellectione: qz itell's polis nõ itellit nisi p receptionez spẽi itell'ibil'a fãtasmate. Jta q; nõ tñ in ꝑª itellectiõe est quersio ex ꝓformitate opõnis: vez ẽt q: itell's agẽs nõ abstrahit spẽm a fãtasmate: nisi fanª fãtasiãte. pt z itell'i ista quersio itell's ad fantasma: sicẽ passiui ad actiuũ: nõ qđ q; talẽ passiuũ rcipiat formã ab actiuo: hz aliquã pfectionẽ i forª: z ita itell's polis a fãtasmate recipit itẽtiõez spẽi itell'i bilis. Ex qb⁹ oib⁹ seqt: q; ista quersio nõ ẽ ad fãtasma: sicẽ ad. ꝑpuz obz itell's: nz ad repstatiuũ ipi⁹ obti: nz ad illꝺ a q̃ sp recipiat spẽm itelligibilez aut actũ itellindi. Sz ista quersio nõ est nisi ꝓformitas opõis: qz qđcũq; itell's itelligit: circa idẽ fantª fãtasiat: vel circa aliqd ad qđ obm itellectum hz habitudinem. ¶Ex hz argr sic. Illa intellectio

nō depēdet eēntialr a fantasmate: respectu cui⁹ ipm fantasma nō est ꝑn^m aut cā ipsi⁹: ꝫ respcū 2^e itellectiōis fantasma nō est ꝑn^m aut cā: ꝫ solū spēs itelligibil' cāta p ꝑ^am imutatione itell's. g̃ a fan^te nō ꝺpēdet eēntialr 2^a itellec^o.

Quantum ad 2^m qō hz videri in ista qōne pono talz ꝺnē. ſ. q notitia cōplexa ꝑn^o nō dependet a notitia ſenſitiua z experimētali: per quaz apprehēdant extrema eē ꝓiuncta in re: z effectu. ¶ Ista 2da ꝓbat ꝓſupponēdo tria. ꝑ^m q ꝓformitas ꝑdicati ad ſbm ipſi⁹ ꝑncipij: z cuiuſcūq; ꝑpōnis est vītas ꝑncipij: ꝫ hz ꝺclarari in. 6. meta. qñ eni ꝑdicatū ē ꝓforme ſbto: cōplexio est vā. qñ aūt est difforme: cōplexio est falſa. ¶ 2° ꝓſupponit: q cā nēcia z ꝑfia iſti⁹ ꝓformitatis in ꝑn° cōplexio est cōpoſitio terminoz i itellu: z apprehēſio ipſoꝝ: q: ſicipole est eē albedinē. z albedinē b. quin iter iſta inſurgat ꝓformitas vel difformitas: ita impole est extrema ꝑncipij eē in itellu: z eſſe cōpoſita ad ſeiuicē: g̃ inſurgat ꝓformitas toti⁹ cōplexiōis ad terminos. ¶ Dcmit tit 3° q euidētia ꝑncipij cōplexi nō depēdet a terminis: vt ꝫ ꝑ. Elz. ꝑ° poſte. z. 6. ethi. In hoc ꝺiſtinguit euidētia ꝑncipij ab euidētia ẜnis: q: euidētia ẜnis hz cām extrinſecā a q̃ cēntialr depēdet. Sed euidētia ꝑncipij depēdet nō a cā itrinſeca q̃ cā itrinſeca ſunt termini ꝓcepti ab intellectu: z cōpoſiti ad ſeiuicē: z ꝫ ē q̃ ingt Linco. j. poſte. q ꝓpoſitio ꝑ ſe nota est illa que nō habet cām cōpartipem z extraneam: ſed bene intraneam.

His premiſſis ꝓbab cōcluſio ſic. Poſita cā necēſaria alicuius effect⁹ de necītate ſequtur effectus (ſi illa cā est totalis z ſufficiēs) ſz ita est q cā necēſaria z totalis ſufficiēs (reſpectu veritatis ꝑncipij z euidētie ipſius) est apprehenſio terminoz ſimplicis: z cōpō ipſoz in itellectu. g̃ iſtis poſitis in itellectu: de necēſſitate ſequit vītas ꝑncipij: z euidētia ipſius. z ꝫ circūſcripto q̃cūq; alio. g̃ circūſcripto hoc: q extrema ꝑncipij apphēdant eſſe vnita in re p ſenſum: nō min⁹ itellect⁹ ꝓpiet vītatē ꝑncipij: z ēt euidēter cogſcet ipm. Et tūc vltra. illud nō depēdet eſſentialr ab aliquo: quo circūſcripto nihil minus illud hz eſſe: g̃ (ſi circūſcripta pceptione in ſenſu ẜnctiōis extremoz in re veritas ꝑncipij poſſit eē euidēs itellectui) ſequtur q talis vītas nō depēdet ab aliq̃ cognitione in ſenſu. ¶ Scdo argr. Si. n. eſſet verū q ſtāte pceptiōe extremoz ꝑncipij in itellectu z cōpoſitione ipſoz nō imediate ipm ꝑn^m euidenter cognoſcat ab itellectu: ſequtur q erūt in itellcū due notitie vtua liter repugnātes. Cōſequēs est falſum: q̃n ſic due notitie formalr repugnātes. vel (vt cōiter ꝺicam) duo oppoſita formalr repugnātia nō pūt eē in eodē ſbto: neq; duo oppoſita virtualr: q: ſicut albū ſimplr z nigrū ſimplr: non ſtant ſil' in eodē ita albus z illud q̃ est cā nēcia z ſimplr nigri nō ſtant ſil: q: iſta duo vtualr repugnāt. ẜna. ꝑbat. Et accipiamus ꝫ ꝑn^m. Omne totū est maⁱ ſua ꝑte. cā totalis z nēcia notitie vītatis toti⁹ cōplonis est notitia totius z ptis z cōpō ipſoz. Aut eni poſita notitia iſtoz terminoz z cōpone ipſoz in itellectu: habeē notitia: q ꝫ cōplexio est vā. Aut nō. Si ꝺicas q ſic. habeo ꝓpo^m: q: iſtis poſitis q̃buſcūq; alijs circūſcriptis iſurgit in itellectu notitia iſtius ꝑncipijs: z vītatis ei⁹. Si aūt ꝺicis: q nō iſurgit notitia vītatis ꝑncipij in itellectu. g̃ cū notitia totius z ptis z cōpone iſtoz: poterit ſtare opinio q cōpō iſtius principij est falſa. Sed iſta opinio vtualr repugnat notitie totius z ptis: z cōpōni ipſoz: q: ꝫ duo icludūt (ut cā nēcia) vītatē toti⁹ ꝑncipij z euidētiā eius: z ita ſunt cā necēſaria notitie oppoſite iſti opioni quaz hēs: q ꝫ cōplo est falſa. g̃ ſtabūt i itellcū due notitie vtualr repugnātes: q: notitia totius z ptis cū cōpone iſtoz terminoz q̃ cā nēcia oppoſite notitie ipſi opioni. g̃ ſic illa notitia oppoſita opioni: formalr repugnat ipſi opioni: ita q cq̃d est cā nēcia ipſi⁹ ꝺr vtualr repugnare tali opioni. ¶ 3° argr. Illa notitia q̃ est certiſſima notitia nō depēdet ab aliq̃ nōtitia ipfectioni: ꝫ notitia itellectiua max^e ꝑncipij ꝺr esse certiſſima noti⁹. z certioz q̃cūq; cognitiōe ſenſitiua. g̃ notitia iſti⁹ ꝑncipij nō depēdebit eēntialr ab aliq̃ noti⁹ ſenſitiua: maioz est mātfeſta. miorat, ꝑbat. Tū ꝑ° q illa notitia ē certioz q̃ iudicat de alia q̃lis ipſa sit: hz ē noti⁹ itellectiua maxie ꝑncipioz. Tū 2°. q illa cognitio est certioz p quā vez ꝺiſcernit a vſili: ꝫ p itellcū z nō p ſenſuz verū ꝺiſcernit a vſili: q: ſenſus q̃nq; vtit ſpē. pre. nō itellect⁹. g̃ cognitio itellectiua est certioz ſenſitiua. Tuz 3°. q illa notitia ē certioz p quā vītas obti ꝑpit: ꝫ veritas rei nō ꝑpit a ſenſu: ꝫ ab itellu. g̃ notitia intell's ꝺr esse certioz. minoz. p ſill', ꝑbat: q: vītas rei nō itellr niſi p actuz reflexū: z p po^am reflectēte ſe ſup obm cognitū z cōpante ipz ad actū. ꝑpriū in q̃ztū ſile vel diſſile. cū vītas obti nō ſit niſi ꝓformitas rei cognite ad actū cognoſcitiuū. nulla ãt po^a pōt reflectere ſe ſup obm aut ſup actū cognoſcitiuū niſi itellect⁹. g̃ ſegtur. ꝓpoſitū. ſ. q cognitio intellectiua ē certioz cognitiōe ſenſitiua. Eadē mioz ꝑz p btm Aug⁹. li°. ꝺ vītate ꝺicēd. Veritas ē recti^o. ſola mēte pceptibil',

Quātum ad 3^m artm p ꝑ 2^am ẜnē primi articuli argr ꝺupliciter. p p te ordo est eſſentialis in tellectionis ad aliquā opationem in ſenſu: aut iſte ordo est prioris ad poſteri⁹: aut poſteriozis ad prius. Si prioris ad poſteriozis: vī q intellectio pōt eſſe ſine opatione in ſenſu. Si poſteriozis ad ꝑus: g̃ est ꝺepēdētia eſſentialis. ¶ Rñdeo q est ordo eſſentialis prioris ad poſteri⁹: z ꝺico q nō repugnat itellectiōi: nec ex pte ſui: nec ex pte obti eſſe ſine opatione in ſenſu: ꝫ ſi nō pōt ſine tali opatione: hēst in q̃ztū cōnectit ſenſui: z potētia opatiua circa aliq̃ vnū obm non ꝑfecte opatur (quēadmoduz ꝺictū est) niſi po^a iferioz ſubordinata operet circa illud: ſi pōt operari. Ex quo ſegtur q ex nā itellect⁹ z ex nā itellectionis non repugnat ipſi itellectioni ſeparī a ſenſu. Noticitas autē nāe est ex per ſe ratione q̃ditatiua rei: z non est ex aliquo annexo cui aliquo modo per accūs ẜūgit. ¶ 2^e ꝺidem inſtat: certū est q obm reſpcū itellectionis est mouēs non motū: z itellect⁹ est mouēs motū: ꝫ mouēs motū ꝺependet a mouēte non moto. g̃ vī q itell's in cāndo itellectionē ꝺependeat ab obto q̃ ꝺelucet in fantasmate. ¶ Ad hrñdeī q̃ ꝺuplex est act⁹ intell's. vnus est actus ꝑimus: q est ſpēs itelligibilis. alius est act⁹ ſcōs qui est ipſa actualis itellectio. obm z curit ad vtrūq; actū cū intell'u agente aut poſſibili: ꝫ in neutra iſtarū motionū reſpectu act⁹ ꝑimi aut ſcōi itell's mouēt ab obto: ſed ſolū itellectus cū obto cōcurrit reſpectu vtriuſq; motionis: tanq̃ due cāe ptiales ẜſtituētes vnā totalē: in qua cā totali itell's est cā ꝑncipalioz z ꝑfectioz: z nullo mō mot⁹ neq; aliq̃d recipiens ab altero ptiali ꝑn°: q̃ ꝺ est ipm obm ꝑus in fantasmate: vel in ſpēcie itelligibili: z ita in agēdo intell's nullo modo ꝺependet eſſen^r ab ipſo fan^te neq; a ſpēcie itelligibili: q̃ztūcūq; q̃libet iſtoz necēſſario cōcurrat. ¶ Et per hrñdeī ad arg^m q̃ itellectus reſpectu itellectionis est mouens motū prioꝝ motione: que est ad ſpēm itelligibilez. Ita q q̃n ꝺr itell's est mouens mot⁹: est cōparatio duaz motionū. q̃uenientiū ab eodē p° ordine quoꝺā: ꝫ nō est cōparatio ꝑncipij partialis ad alteraz. ꝑncipiū ptiale. ¶ Cōtra ẜneim 1ª arti. argr. Sicut ſe hñt ꝑn^a ad ẜnes: ſic ſe hñt extrema ad ꝑn^a. Sz ꝑn^a ſic ſe hñt reſpectu ẜnū: q ipſa ſunt notioza ꝺcluſione. g̃ ſic ſe habebūt extrema reſpectu ꝑncipij: q erūt notioza ipſo ꝑncipio. Sed extrema z termini ſimplices nō cognoſcunt nisi per ſenſum. ergo cognitio ſenſitiua erit certioz z euidētioz notitia intellectiua terminoz ꝑncipij. ¶ Reſpondeo ad hoc ꝓmittendo q ꝫ intellectus in acq̃ſitione ſpēi intelligibilis ꝺependeat a ſenſu: vt ꝺictū in prima 2de one primi articu. huius. q. nō tī ꝺependet quo ad vſuz ipſius: vt ꝫ in 2^a cōcluſione eiuſdē arti. pōt eni ꝫ itell's vti ſpē intelligibili ꝑius habita per

habita p sensum ad itelligẽdũ q̃ c̃ũq; obm iduſuz i ſpẽ (qcqd ſit de ſenſu) z opatiõe i ſenſu z ita põt itell's abſtra here oẽm ꝛceptũ iduſuz in p̃ obto repũtato pſpẽz: z ipz cõponere cũ alio: z ſic cõponere z diuidere virtute ꝓpria dato ẽt (q ipole vel fm q imaginant theolo.) q in aia ſe parata nulla eẽt opatio in ſenſu: nũc i iſta abſtractione z cõpõne nõ depẽdet itell's a ſenſu niſi occaſiõaliꝫ: z remote. Dico tũ q (qz itell's ꝫnectit ſenſui) nulla ẽ opatio i ītellectu quã nõ comitẽt aliq̃ in ſenſu: z ſic ẽ ordo eſſentialis cognitiõis itelliue ad aliquã cognitionẽ ſenſu: lz non ſit depẽdẽtia ẽntialẽ tã q̃z a cã, prima ipſi⁹: loquẽdo de itelle ctiõe q̃ ſit p abſtractionẽ poſt primũ cognitũ: z p cõpõnẽ z diuiſionẽ: vt pz in palle. 2ª ẽne. q aũt aliq̃d paſſuz depẽ deat ab agẽte ẽntialꝫ q̃ᵐ ad acqſitionẽ formę: z nõ q̃ᵐ ad vſuz: declaraẽ in exẽplo: mã diſpoſita ꝓ form a ſubali ignis dependet ẽntialr q̃ ad acqſitionẽ formę ſubalis ignis ab igne gnãnte: z tũ nõ depẽdet eſſentialr q̃ ad ca lefacere. pot. n. ſuppoſitũ hũs formã ſubalẽ ignis calefacere deſtructo igne gnãntes. Sic ꝺ̃m eſt de itellu in acqſitione ſpẽi itelligibilis. Ex his oib⁹ rñdeꝫ. ad formã: cum tu dicis. Sicut ſe hñt ꝑnª ad ꝫnes. ita extrema ad princi pia: ꝛcedo iſtã. Sz cũ tu dicis: extrema ſunt notioꝛa prin cipijs: trãſeat iſta: lz extrema cognoſcunt tũ per ſenſum. Dico q extrema principioꝛ vt abſtracta a ſenſibilibus: z vt cõpoſita: nõ depẽdẽt a ſenſib⁹ niſi occaſionaliꝫ: qz ab ſtractio z cõpoſitio ipſoꝛ terminoꝛ ꝑncipalius fit virtu te luminis nãlis itell's: z nõ vtute ſantasmatũ. ¶ Poſſuz etiã dicere aliꝫ fm viã cõem ꝛcedẽdo: q notitia i itellectu dependet ẽntialr a ſenſu. Dico tũ q nõ ꝓſili dependẽtia eſſentiali dependet q̃li dependẽtia depẽdẽt ꝫnes a ꝑnci pijs aut ꝑnª ab extremis. ſic. n. depẽdẽt ꝑncipia ab extre mis q dependent in eſſendo z in cãndo ipſas ꝫnes. Sz extrema principioꝛ in itellectu ſic depẽdent a ſenſu q lz dependeant in eſſendo nõ tũ in cãndo: qz itell's ꝺcurren tibus terminis z notitia ipſoꝛ cauſat euidentẽ veritatez z notitiã de ꝑnº (qcqd ſit de ſenſu) ita q dato p impoſſe q ſenſus nõ eſſet: itell's ex noª terminoꝛ z cõpoſitione ipſo rum cauſaret adhuc talẽ notitiã euidentẽ de ꝑnº. ¶ Cõ tra minoꝛẽ tertie rõnis p̃ adducta. vz. q notitia intellecti ua eſt certioꝛ ſenſitiua: q̃druplr arꝛ. ¶ Dño Arꝛ. in. 8. phiſi. tex. cõ. 26. dicit q fruſtra eſt q̃rere rõnẽ. vbi hꝫ aliquid di gnius rõne. Illud aũt q̃ dꝫ eſſe dignius rõne (vt expꝛi mit Cõmen.) eſt notitia ſenſitiua: ergo ſequit oppoſituz iſtius: q̃ deduxit rõ tertia. ¶ Dicit hoc reſpondeꝫ triplꝫ citer vno mõ (fm mentez Cõmẽ.) q illud q̃ eſt dignius rõne eſt ꝺgregatio oium ſenſuũ: p quã ap̃hẽditur z co gnoſcitur motũ eſſe: z verũ eſt q cognitio ſenſitiua de ali quo vno obto p iudiciuz cuiuſcũq; ſenſus exterioꝛis: eſt certioꝛ intellectiua de eodẽ obto. cõparando tũ intellecti uam ad q̃libet ſenſituã cuiuſcũq; ſenſus ſeoꝛſum: nõ erit cognitio ſenſitiua certioꝛ z euidentioꝛ itellectiua de eodẽ obto: z circa idem. ¶ Vel poſſumus dicere q per dignius rõne itelligit etiã vnica cognitio ſenſitiua vnius ſen ſus circa idem obm: intelligẽdo tũ per rõnẽ: notitiaz di ſcurſiuã ſophyſticam, ꝓcedẽtez ex falſis: z hꝫ facit ad rõnẽ Arꝛ. deſtruentẽ opinionẽ Zenonis negantis motũ p rõ nes ſophyſticas z falſas. ¶ Dño dignioꝛ eſt cognitio ſenſi tiua quacũq; rõne falſa z ſophyſtica. z ſic loquit Arꝛ. in tex. cõmẽ. 22. eiuſdẽ. 8. phico. vbi dicit: q dimittere ſenſũ: z ſeq rõnẽ: eſt infirmitas intellectus: z in hoc loco inuenhi tur ꝛtra rõnẽ ſophyſticã Zenonis. ¶ Vel 3º poſſumus dꝫe fm q dicit Sco. in p̃ meta ᶜᵉ. q. 4. q per dignius rõ ne Arꝛ. itellexit itellectũ q eſt habitꝰ primoꝛ ꝑncipioꝛ: q̃ adherem⁹ ꝑncipijs p ſe notis. Ad to mõ fruſtra queritꝛ rõ: hꝫ eſt cognitio diſcurſiua z demõſtratiua etiã non ſophyſti ca: vbi hꝫ aliq̃d dignius rõne. i. vbi hꝫ habitꝰ intell's: quo p ſe z euidẽter cognoſcim⁹ vitatẽ rei: z vult dꝫe. q q̃ aliquid eſt p ſe notũ apud itellectũ: ei⁹ nõ ẽ q̃rẽdaꝛ demõſtrati ua: z hꝫ facit ad ꝓpoſitũ ipſi⁹: q̃m arguit ꝺ negãtes motũ z dicẽtes oia geſcere. mõ motũ eẽ eſt p ſe notũ ñ ſolũ apꝺ oẽm ſenſum (cũ ſit ſenſibile cõe) vez: ẽt apud itellm: qz eſt pncipiũ cognitiõis in ſcia nãli. q̃ꝺ p̃ⁿ cognitionis in ſcia nõ ẽ demõſtrabile: aut ſaltẽ nõ eſt nẽcũ demõſtrari. ¶ Difficultas eſt 1º ꝺ ideꝫ: qz itell's diiudicãs aliq̃d de ali quo obto diiudicat per notitiã acceptã a ſenſu: lz ois illa notitia vł eſſe certioꝛ: a qua depẽdet alia q̃z ſit illa q̃ depẽ det. Igit notitia ſenſitiua eſt certioꝛ notitia intellectiua. ¶ Ad hoc rñdeꝫ quẽ admoduz dicit Sco. in methaphi. ſua in hac eadẽ q̃ne. ſi itell's iudicat de aliq̃ obto p aliq̃z notitiã ſenſitiuã diiudicat p talẽ notitiã acceptã a ſenſu occaſionaliꝫ: z nõ p ſe. ita q notitia i ſenſu nõ ẽ p ſe: z eſſen tialis cã notitie itellectiue. Tũ ſi notitia in ſenſu hz aliq̃z cãlitatẽ pfectioꝛẽ ſupra notitiã itellectiuam: q̃z ſit cãlitas occaſionalis: iſta cãlitas nõ eſt niſi quo ad apphẽſionem ſimplicẽ terminoꝛ. nõ aũt quo ad cõpõnẽ z diuiſionem principioꝛ z ꝺcluſionẽ: q̃ deducunt ex ꝑncipijs. ¶ Tertio ad idẽ ſic. Si notitia intellectiua eſt certioꝛ q̃z notitia ſenſitiua: hoc ideo eſt: qz itell's reflectit ſe ſup actũ, ꝓpriuz: z ſup ꝓpriũ obm diiudicãdo de veritate actus z obti: ſed ita eſt q iſte actus reflexus nõ eſt verus: niſi ex verita te primi actus: z actꝰ recti: ergo in oi actu: itell's non eſt p verus reſpectu ſui, ꝓprij obti: lz ſenſus reſpectu ſui, ꝓprij obti ſemp eſt verus i oi actu ſtãte diſpõne medij organi z debita diſtãtia: q̃ ſenſus vł certioꝛ q̃z itell's. ¶ Ad hoc rñdeꝫ ꝺdo: q certitudo maioꝛ in cognitiõe itellectiua nõ ponit ſolũ pp actum reflexũ: ſed ẽt pp cõpõnẽ z diuiſiõez que eſt per ſe nota itelligẽti: aut ex per ſe nota inferꝛ: in q̃rũ neutra depẽdet notitia intellectiua ſen intell's a ſenſu: ni ſi occaſionaliꝫ. ¶ Et pro maioꝛi in telligẽtia iſti⁹ riſionis eſt aduertẽdũ: q ſicẽ ſenſus in primo actu reſp; tu ſui pꝛo priũ obti ſemp eſt verus (loquẽdo de ſenſu particulari ex terioꝛi: vbi ꝺcurrũt tres ꝺditiões poſite in 2º de aia. ſ. di ſpoſitio oꝛgani. diſpõ medij: debita diſtãtia obti ſenſibi lis ad ſenſuz) ita intell's in p̃ actu ſemp eſt verus reſpectu ſui, ꝓprij obti: z q̃ ad apphẽſionẽ ſimplicẽ ipſi⁹: z (qꝺ pl's eſt) dato q ſenſus erraret circa, ꝓpriũ obm ſenſibile: itell's tũ in apphẽſiõe ſimplici nõ errat. Dato enim q viſus perci piens aliq̃d qꝺ eſt nigrũ: diiudicaret: illud eſſe albũ: itel lectus tũ itelligẽdo ipſaz albedinẽ z apphẽdẽdo apphen ſione ſimplici: ſemp erit verus. Ita enim ꝺcipit ab intell'u albedo p viſuz iudicãtẽ illud q̃ꝺ eſt nigrũ ac ſi eſſet albũ: ſicut ꝺcipit albedo ab intellectu per viſum vere videntẽ album: qz ad hoc q intellectus aliquid vere ꝺcipiat: ſuf ficit q ad ipſum pueniat aliq̃ ſpẽs repũtatiua ipſi⁹ obti intelligibilis: z cũ p viſuz iudicante eſſe albũ illud q̃ꝺ eſt nigrũ deferaꝛ ſpẽs repũtatiua albi ad intellectũ: eque bñ: z eque vere per intellectũ ꝺcipiẽt albedo nũc ſicut alias. Ex hoc ꝺcludimus q certitudo in notitia itellectiua cõ petit ſibi ex tribus. primo ex hoc q intell's eſt refluxiuus ſupra ſe. ſup actũ, ꝓpriũ: z ſup obiectũ. q̃ꝺ nõ cõpetit ſen ſui. 2º cõpetit certitudo notitie itellectiue: qz intell's ſem per vere apphendit obz ſimplex ſimplici apphenſione. z 3º pp cõpõnẽ z diuiſionẽ vt ſtatim diceẽ. ¶ Ad formã q̃ argu. cũ dicis notitia itellectiua dꝫ eſſe certa ex hoc: qz itel lectus reflectit ſe ſupra ſe. Rñdeo q nõ tñ pp iſtud intel lectus eſt certus: verũ ẽt pp cõpõnẽz: z diuiſionẽ: q, ꝓpꝛie pꝛinet ad ipm intellectũ z nõ ad ſenſum. Loquẽdo de cõ poſitione principioꝛ z ꝺcluſionũ: que deducunt ex prin cipijs in quibus itellectus nullo mõ depẽdet eſſentiali ter a ſenſu. ¶ Aduertendũ tñ q itellectus bñ põt errare in aliqua notitia cõplexa: que nõ eſt notitia ꝑncipij vel ꝫnis deducibilis ex principijs: lz eſt notitia totaliter de pendens a ſenſu: z ſi ſenſus errabit circa ſuũ, ꝓpriũ obm: errabit ẽt itell's i tali noti⁹ dependẽte a ſenſu. Dico tñ nõ eẽ neẽe itell'z errare i tali noti⁹ cõplexa in q̃ itell's ſeq̃t ſen ſum errãtẽ. ¶ Põt. n. vel p aliq̃z notitiã ſumptã a ſenſu ve

rio:vl sūptā ab eodē sensu āls melꝰ disposito diiudicare de erroꝛe sensus. Dico aūt sensū cē melꝰ dispositū: qñ nō est impeditus p aliq̄ extrinsecū impedies: aut p idispōne organi: aut p imoderatā distātiā. ¶Sz isurgit ḃ vna difficultas: quō itellꝰ pcipiat sensū aliquē nō errare: vel sensum cē melꝰ dispositū: ¶Dico q̄ pōt diiudicare p aliq̄ ppōnē p se notā qesctē i aia q̄ nō depēdet a sensu nisi occasionaliꝛ. ē. n. ppō p se nota apd itellm. poª nālis nō libera vt in plūbꝰ recte agit: g̃ q̄tūcūq; itellꝰ pcipiat aliq̄ potentiā sensitiuā fic sentire obm aut sic opari vt in plūbus: diiudicabit talē sensu nō errare sz recte agere: z q̄n pcipiet itellꝰ q̄ sensus circa ppriu obm opaī i pauciorib⁹: diiudicabit itellꝰ sensū errare. ¶Ex q̄ pdudim⁹ vnū coꝛ relariū: q̄z nū q̄z decipit sensus iquātuz deseruit itellui q̄ ad apphensionē simplicē terminoꝛ: neq; q̄ ad cōpōnez z diuisionē p̄incipioꝛ z ꝛnū deducabiliū ex p̄incipijs: sed bñ pōt decipi in q̄ᵐ deseruit itellui q̄ ad aliq̄ notitiā cōplexā: q̄ nō est de p̄nº: aut de ꝛne deducēda ex p̄nº: q̄ segtur sensuz errātē: in q̄ tū nō est nēciū ipz itellm errare: qz pōt corigere actū ppriū: z actū sensus p aliq̄ notitiā cōplexā p se notā itellui z euidētē ex terminis. ¶4º z vltimo istāt ꝛ eandē mioꝛē. Illā hꝛ ex p̄ de aia q̄ scia de aia ē certissima scia iter oēs nāles. Tum qꝛ est de certioꝛi obto. Tū qꝛ certioꝛi mō pcedit: sz pcessus z modus pcedendi nō dr esse certioꝛ: nisi qꝛ est pcessus ex sensibilib⁹: g̃ sensibilia sunt certioꝛa: z notiª ipoꝛ est certioꝛ apd itellz. ¶Hoc idē confirmāt p de scientijs mathema. Scie. n. mathema. dr esse in p̄ gradu certitudinis: nō pp aliud: nisi qꝛ ex sensibilibus pcedūt. ¶2º confirmāt p illud p̄mi posterioꝛ. pp qđ vnūq̄dq; tale: z illud magis: sz ita est q̄ p̄nª cogscunt pp termios: termini ät pp sensuz g̃ sensus est certioꝛ i cognoscēdo q̄z itellꝰ. ¶Ad ḃ rndet p̄mittēdo vnū. vz. q̄ cū certitudo magis p̄prie ꝛueniat cōpōni z diuisioni: q̄z simplici apphensioni rei cogscibilis (vt dñs est supi⁹) aliq̄ cōplo seu cōpo rez cogscibiliū pōt cē ex se euidēs. vl euidētia solū apud sensū. z sic ista cōplo: nix est alba: est euidēs apud sensū: z nō apud itellm: qñ itellꝰ apphendens terminos z cōponēs ipos adinuicē: nō assentit cōploni. Dato q̄ nō sit pcepta a sensu. Aliq̄ vo cōplo est euidēs apud intellm: z nō apd sensū. sic icorpalia nō cē i loco: q̄ cōplo nō pōt pcipi ab aliq̄ sensu. Aliq̄ vo cōplo ē euidēs z apd sensū z apd itellz: sic ista: hō viuit: hō sentit. Loquēdo de cōplone actuali: vl aptitudinali. Dico mō q̄ ꝛ illa cōplo que ē euidēs apd vtrāq; poª cogscitiuā z itellm z sensū dicaī cē certioꝛ z euidētioꝛ: q̄z sit illa que tū apphēdit ab intellū: nō tū est vez: q̄ q̄cūq; cōplo apphēdit a sensu: sit certioꝛ: illa q̄ apphēdit ab itellū tm̄ imo ꝛingit oppoᵐ. ¶Ex ḃ rndet ad argᵐ. Scia nālis libri de aia est certioꝛ nō tū qꝛ sit ō certioꝛi obto: ꝛ qꝛ certioꝛi mō pcedit. ¶2o cedit. n. ex his q̄ sunt p se euidētia apd sensū: z apd itellz: vt pz discurrēdo p ea: q̄ sunt meª i demōstrationib⁹ de aia. ¶Per ḃ etiā rndet ad illud de mathematicis. pcedunt enim ille scie ex que sunt p se nō z apud sensū: z apd itellz. ¶Ad aliā aūt ēt p̄ḃi p posterio. pp qđ vnūq̄dq; tē. Dico q̄ illa ācitas hꝛ itelligi de cāis p se z cēntialib⁹ vniuocis z adeq̄tis: mō sit termini fūt cā noᶜ p̄ncipij: nō fūt cā vniuoca vniuocatiōe cōpleta: ꝛ tū vniuocatiōe incōpleta eo mō q̄ Alꝛ. 7. metaᶜᶜ vocat gōnez domꝰ ad ex esse vniuocā. nō sunt ēt cā adeq̄ta: sz itellꝰ ex lumine suo nāli ꝛcurrētibꝰ termis z notiª ipoꝛ causat euidētē notitiā cōplonis p̄ncipij. Silr termini nō cogscunt p sensū: vt per cām essentialez oīno: vt dñs est in p̄mo arti. ꝛne 2ª. z in responsione p̄me rationis huius articuli.

Quantū ad vltmarti. Ad argᵐ p̄ncipalia. ad ḃᵐ rndet q̄ nulla opatio actualis ipsiꝰ aie itellectiue siue sit simplex apphensio. siue cōpo z diuisio siue discursus p se mēsurat tpe: sz solū p accīs. p q̄to ista nō p̄dicunt ab itellū: nisi p delationē speciez ad itellm que fit mediante sensu. z mediāte motu alteratione facta in sensu: vt hꝛ. 7. ḃ hꝛcoꝛ. Inductio spēz itelligibilū in itellectu: segtur inductionē alicuiꝰ foꝛᵐ in sentu. cuz aūt sensus alteret z moueat (auctē Alꝛ. pallegata) segt q̄ foꝛᵐ in intellu acqrunt ex tpe z motu p accīs. q̄z tū talis foꝛᵃ p̄mi torū suū esse idiuisibile acqrit. z nō p pte post pte. Tuz ex pte ipaꝛ formaꝛ. Tū ex pte subti q̄ p̄dicit ab istis formis. Dñt tū iste foꝛᵉ intendi z remitti per maioꝛez conatum poᶜ intellectiue se ferentis supra obm. Tel per ꝛsiderationem illoꝛa q̄bus iste forme dependent. Illūq̄z tū ista itensio z remissio q̄ᵐ ad quēlz gradū acquisitū foꝛᵉ fit in tpe. neq; successio gradus ad graduz fit in tpe. q. vz. gradus ip̄se diuisibilꝰ aut q̄tū ab subm: aut q̄ᵐ ad cēntiā eius acqrit: sz gcqd acqrit de istis: acqrit in istāti: ita q̄ ex p̄ria obtī mouētis ad itellm poꝛez: in istanti segt illud esse foꝛᵉ qđ acqrit. ¶Et p ḃ rndet ad illud de lyllis z discursu: z de aliis. discursus. n. nō fit in tpe nisi p accīs: ex ordine essentialiū itellꝰ ad sensum: neq; discursus vt discursus est: iduditē cēntialiꝰ successionē tpis sz solū mō successionē ordine nāe: q. vz. vnū cogscat post aliud ordine nāe: z ex noª vnꝰ deueniat i notitiā alteriꝰ: qꝛ ēt vt dicunt theologi: aia separata sic discurrit: z tū nō successiue nec in tpe. Et per hoc etiā apparet rnsio ad illud qđ accipiebat de motu aie itellectiuo. nō. n. per se subiacet motui: sed per accīs. Bñ. n. in. 4. p̄hsi. cō. 45. q̄ aia est in loco per accīs: qꝛ. s. est pars coꝛporis q̄ est in loco p se: sz eo mō q̄ aliq̄ dest in loco eo mō mouetur aia per accīs est i loco: g̃ p accīs moꝛ. Bñ ēt ibi q̄ celuz est in loco per accīs. tū ḃ. sc̄ē in loco per accīs iest celo p se: z nō p accīs. Bñ tū q̄ rō q̄ adducit ad ḃ q̄ aia itellectiua nō moꝛ: qꝛ ipa ē idiuisibilis: nō ꝛcludit: vt hītū est in ꝓcedētib⁹ q̄nib⁹. 5ii. z. 22. Et cuz dr q̄ accīs diuisibile nō pōt fundari in idiuisibili. dañ est ibi q̄ accīs diuisibile hūs ptes simul exītes nō pōt fundari in aliq̄ idiuisibili: sz accīs diuisibile cuiꝰ nihil est in actu simul nisi idiuisibile: pōt fundari in idiuisibili. sic ēt motus: z ita sz ꝓcedā q̄ aia nō possit moᵛ p se sequēdo p̄nª Alꝛ. tū rō quā tu adduxisti minus ꝛcludit ppoᵐ z itētū tuū. quō aūt valz rō Alꝛ. 6. phisi. q̄ idiuisibile nō potest moᵛ. dañ est loco pallegato z amplius dicēt i sequētib⁹. ¶Sz 5 istā rnsionē datā ad ḃᵐ argᵐ p̄ncipale isurgunt due difficultates. ¶Prīa difficultas: qꝛ dañ fuit q̄ operatio aie itellectiue acqrit in istāti z idiuisibiliter in eo instanti in quo acqrit. ¶Cōtra. qꝛ Alꝛ. 3. de aia dicit q̄ nos intelligimꝰ cū ꝛtinuo z q̄to: g̃ vr q̄ operatio itellꝰ mēsuraī ꝛtinuo z q̄to: z p ꝛns tpe. ¶2ª diffi. qꝛ ꝓcessum fuit in intellectionē itēdi z remitti: sz ois itētio z remissio foꝛᵉ vr esse moᵗ tpe mēsuraī: g̃ itellectio acqrit tpe. ¶Ad p̄maz difficultatē rndet dōo: q̄ aūctas Alꝛ. hz itelligi q̄ itelligimꝰ in tpe z ꝛtinuo ꝓseruatiue: qꝛ formā acqsitā in istāti z indiuisibiliꝰ possumꝰ ꝓseruare in tpe: z sic itelligimꝰ cū ꝛtinuo z q̄to: ꝓseruādo ipam itellectionē nō pducendo ipam in aliq̄ mēsura diuisibili. ¶Ad 2ᵐ dico: q̄ itensio z remissio q̄da ē respectu foꝛᵉ hūtis ꝛiū z dispōnem ꝛiū i subto: z sile respectu ḃti disibilis: qđ pus natū est pfici ḃz vnā ptē q̄z ꝛm aliā. q̄daz ē itētio foꝛᵉ idiuisibilis z respectu ḃti idiuisibilis. ¶Ptia itētio. s. respectu foꝛᵉ hūtis ꝛiū z subm diuisibile fit in tpe: z p motū. Sc̄da aūt intētio fit i istāti. sic est de intellectiōe. itellectio. n. est foꝛª idiuisibilis. i. idiuisibiliꝰ acqsita cui nihil opponit nisi ꝑuatio q̄ ē ignoꝛātia: sz nihil ꝛtie ei opponit. Silr itētio ipsiꝰ est respectu subti idiuisibilis nullū hūtis ꝛiū. g̃ ista itensio pōt fieri in istāti. ¶Ad 2ᵐ argᵐ p̄ncipale rndet dōo q̄ duplex est ideterminatū: vt colligit de mēte Scoti in p̄mo ꝛniaz dis. 7. q. vnica: z i. 35. di. q. vnica. In vtraq; dis. arguēdo ꝛ. S. Tho. 2i. 3. dis. ḃª. q. 7. Quoddā est ideterminatū ideterminatione poᶜ actiue q̄dā indeterminatum indeterminatione poᶜ passiue. indeterminatū ideterminatione poᶜ actiue: est de se sufficienter determinatum: z

tū: z limitatū respectu sue actiōis: q; si determinatū z limitatū respectu vni⁹ actionis pōt ex se sufficienter agere sine q̄cūq; determināte: multo magis illud qđ est ideterminatū ideterminatione respectu plurīū actionū: q; ista illimitatio seu indeterminatio actiōis oīno nō tollit aliquā cālitatē z pfectionē ab agēte: sed posita cālitate respectu vni⁹ effect⁹ ponit ꝑsimilē respectu alterius. g̃ vbi tm̄ vnā cālitatē h̄et si posset ex se sufficāter in effm̄: multo magis vbi h̄eat alia ꝑsimilē poterit vtrūq; effm̄ ꝓducere: z h̄ ꝓ suppositio passo sibi sufficienter approximato: z debite dispositō: sed ideterminatū ideterminatione scđo mō (sicut est mā ꝓma respectu plurū formaꝝ subaliū) opz q; determinet aliūde q̄z ex se: z ab aliq̄ agēte pficēte ipz per aliquā formā. ad ꝓpositū applicādo. itell's agens seu possibilis cāns ipaz cōpositionē est indeterminatus ideterminatione pot⁹ actiue: g̃ nō opz ipsaz aliūde determinari. Uel possumus dicere q; si determinet ab aliq̄ agēte ꝓticulari (eo mō quo dī cā inferior determinare superiorē) determinat poti⁹ ad vnā cōpōnē q̄z ad aliā ꝓ specie itelligibilē que exīs in itellectu magis mouet ad vnū obm ꝙ ad aliud. ¶ Ad 3m̄ ꝓncipale rndet ꝑmittendo: q; duplex est cōpositio. s. mālis z formalis: cōpositio mālis est cōpō in re que nihil aliud est q̄z vnio realis extremoꝝ. cōpositio formalis diuidit. qđ est act⁹ cōpositiuus itell's: qđ est compositio formata ab intellu que est obm ꝓprius cōpōnis formalis z act⁹ cōpositiui. In ꝓma cōpōne qua itell's cōponit vnū extremū cū reliquo: affirmando vnū de alio (sicut formādo istā ꝓpositionē: hō est aia) intell's hz actū quo affirmat ꝑdicatū de subto: z iste actus appellat cōpositio formalis. scđa cōpositio formalis obtinua hz eē obtiue in itellu. Loquēdo de cōpositione formali: siue de actu cōpositiuo: siue de cōpōne formata q̄libz talis hz veritatē a cōpōne mālis in re: z h̄ est qđ dī ab Arz. in ꝑdicamēntis. Ex eo q; res est vl nō est: cōpositio dī esse vera vel falsa. Si loq̄mur de cōpōne mālis: illa intelligit ꝑ actu intell's z actu recto. Si loq̄mur de cōpōne formali que est act⁹ cōpositiuus intell's: ista itelligit actu reflexo: z veritas istius cōpōnis formalis hz itelligi nō soluz per actū reflexū: sed etiā per actū collatiuū itell's cōparantis ipz actū cōpositiuū ad compositionē in re sub rōne filis vel dissimilis: z cognoscēdo ipz actū cōpositiuū esse filem cōpositioni mālī in re: cognoscit veritas isti⁹ act⁹: cū veritas actus nō sit nisi cōformitas actus ad rē cognitam. si aūt cōparaf vt dissimilis: cognoscit falsitas ipsius actus: z cōpositionis formalis. Si vo loq̄mur de compositione formali obtiua formata ab itellectu: dico q; ista itel ligit seu pōt intelligi actu recto: q̄z tūcūq; non itelligaf ipsaz esse cōpositionē aut ꝓpōne nisi actu reflexo. Un aliud est itelligere cōpōnem in se formatā ab itellectu. aliud est intelligere ipam cōpōnem esse cōponē z cōpl'onē itell's. 2oo nō pōt itelligi nisi itelligendo actū cōpositiuū itell's. Sz ꝑ mō bn̄ pōt itelligi: nō itellecto actu cōpositiuo. sicut nō possum itelligere istā ꝓpōne (hō est aia) esse ꝓpositionez formatā ab itellectu nisi itelligā actū per quē formaf possum tm̄ itelligere eandez ꝓpōnē in se: sine itellectione actus cōpositiui. ¶ Oñ g̃ tu dicis: cum itelligo cōpōnē z ꝓpositionē ad qđ terminat ista intellectio? Rndeo q; ter minat ad cōpositionē in re que hz esse obtiue z repñtative: in itellu: z ita terminat advtrāq; cōpōnē. s. ad cōpōnē mālē: z ad cōpositionē formalē. Licz nō terminet ad talē cōpositionē formalē h̄itez esse obtiuū in aia sub ea rōne sub qua hz esse obiectiuū. ita q; cognoscit z itelligit illud qđ objcitur itellectiui. licet nō intelligat illud sub rōne qua objcitur. Nec valet arg̃m̄. hoc objcit intellectui: z h̄ intelligit: ergo intelligitur sub rōne qua objcit. Falsitas ꝙsequētie patet ex logica: q; ē fallacia ꝑtis ponēdo ꝑtis. z etiā accīdis. ¶ Ad vltm̄ arg̃m̄. Rndetur negando: q; leo organo fantasie intellectus posset formare ꝓpositiones z sillos: z rō adducta est in cōtrariū.

Forsan aūt z difficultate duobus modis existēte nō in rebus sed in nobis est ei⁹ cā. Tex. cōmē. primi. Qō. ij.

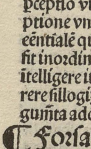

Queritur. Quō difficultas itelligēdi sit. ex pte itell's aut ex pte rerū. ¶ Et determinat Anto. z An. z Sco. ¶ Uidet enim q; ex pte rerū sit difficultas cognoscēdi. qđ ꝓbaf sic. Qđ est po⁹ intelligibile: z nō actu itelligibile est cum difficultate cognoscibile: q; facilius intelligitur qđ est actu intelligibile q̄z illud qđ est po⁹ intelligibile. Sed ita est q; res māles sunt po⁹ intelligibiles: z immāles actu itelligibiles: vt colligit de mēte Auerroys. 3. d aia Cōmē. 18. Igit difficultas itelligēdi nō tm̄ est ex pte intell's nr̄i. ¶ Et ꝓfirmaf vnūqđq; cognoscit h̄z qđ est i actu vt est de mēte Arz. 9. meta^ce. tex. cōmē. 20. g̃ que sunt i po⁹ sunt cū difficultate cognoscibilia: ita q; difficultas se tz ex parte ipsoz. ¶ Item arguit 1o qñ passum est sume dispositus respectu actiōis alicui⁹ agentis nulla est difficultas ex pte ipsi⁹ passi: z pserviz hoc est verū vbi passum p actionē agētis pficit. Sed ita est: q; itell's nr̄ potīs est passiuus respcū cuiuscūq; obti itelligibilis z p ipz nāliter pficit: quā ad qđlz tale nāliter inclinet: igit nulla difficultas est ex pte ipsius in recipiēdo actū intelligēdi a qlibet intelligibili. ¶ Item 3o arguit. Si eēt difficultas ex pte itell's nr̄i in intelligēdo aliqđ itelligibile: maxie eēt respectu ſbaz imālium q̄rū itelligibilitas excedit vtutē cognoscitiuā itell's nr̄i. Sed h̄ est falsū: z: q: in h̄ differt sensus ab itellu: q: sē sus corrumpit ab excellēti sensibili. Intellus aūt habilitatur z confortatur ab excellenti intelligibili: igit nulla difficultas est ex pte nr̄i itellus intelligere ſbas separatas.

Ad oppositū tī Arz. 2. meta^ce i ꝓn°: q; dic: q; difficultas: vl cā difficultatis nō est in reb⁹. sed in nobis: qđ ꝓbat: q: sic oculi noctue. etc.

In ista. q. ꝓ° recitabit opio Cōmētatoꝝ z excludet. 2° loco ponet opinio ppria. 3° loco soluentur rationes in ꝓncipio. q.

Circa ꝓm̄ est opio Cōmētatoꝝ i. 2. meta^ce. in cō. p: q; intell's nr̄ pōt cōparari vl ad res imāles: vl māles. Si ꝑ mō. difficultas cognoscēdi est ex pte itell's nr̄i: q: tales sube ex se sunt actu itelligibiles: z ex se sufficiēter in actu vt possint mouere intellm̄ sibi ꝓportionatu: sed intell's nr̄ est ꝓportionat⁹ talib⁹ cōgscibilib⁹: sic sūt sube separate: qm̄ cōgscibilitas ipaz excedit virtutez cognoscitiuā itell's nr̄i. Igit si itelliguntur a nobis: cū difficultate itelliguntur. q; difficultas ē ex pte itell's nr̄i. Sz si itell's nr̄ cōparet ad subas māles: tales sube sunt ꝓportionate itellectui nr̄o: ex defectu se tenēte ex pte ipaz. Oñ eaz cognoscibilitas excedit a vtute cōgscitiua itell's nr̄i. Et ēt) quaz talia itelligibilia sint tm̄ itelligibilia in po⁹: z fiunt i actu per operationē itell's agētis.) segtur q; si qua est difficultas itelligēdi z cognoscendi: ista difficultas se tenebit ex parte ipsarum rerum: z nō ex parte intellectus. ¶ Sz istū modum dicendi impugnat Sco. z Anto. An. sic. Si. est difficultas ex parte intellectus nostri in intelligendo res materiales ex parte rerū mālū. Igitur cōparate ad quēcūq; intellectum: erūt ex se cuz difficultate cognoscibiles z ita cōparate ad intellectū diuinū: cū difficultate intelli/

gentur. ¶Ista ipugnatio ꝺ Auerroym nulla est: ppterea: qꝛ ꝑm ipm in. 12. meta^{ce} cõmẽ. 51. z in. 3. de aia. cõmẽ. 5. z. 8. Intelligentia prima que est deus nihil itelligit extra se. Tamẽ pꝛesupponẽdo q aliqd intelligat extra suaꝫ essentiam. rñdetur q ꝺ cunqꝫ intelligibile qꝺ est ex se cũ difficultate cognoscibile cõparatum ad quẽcunqꝫ intellectum mobilẽ a tali obiecto: aut saltem per se ꝓmo terminabilem: z nõ virtute alteri⁹: erit a tali intellꝰ cũ difficultate cognoscibile. ¶Modo itellꝰ diuinus: neqꝫ est mobilis a rebus mãlibus: neqꝫ terminabilis ab ipsis. quẽadmodum dictũ est in. q. 25. vꝫ. de intelligere diuino. ¶ Igit tales res nõ cognoscẽnt cum difficultate ab intellꝰ diuino: qui virtute essentie vt obiecti mouẽtis: aut primo terminantis intelligit quicquid intelligit.

Quantũ ad 2^{m} arti^{m} ꝺm est: q ꝺois difficultas in cognoscendo se tenet ex parte intellectus nostri. qꝺ declarat prenotando duo. ¶Primum q potentia intellectiua habet difficultatẽ in cognoscendo quãꝺo est ĩproportionata obiecto cognoscibili. Est aũt ipꝛoportionata: aut ꝓpter maximam entitatẽ obiecti: aut ꝓpter minimã: sed quelibet istarũ ipꝛoportionatum est ex defectu virtutis cognoscitiue qꝺ pbaf. ¶Nam q intellectus nõ possit intelligere maxime cognoscibilia: hoc est: qꝛ virtus eius cognoscitiua excedit a cognoscibilitate obiecti: ergo defectus est ex parte ipsius. ¶Imꝓportio etiã respectu eoꝝ que sunt minime entitatis. puenit ex defectu ipsius intellect⁹: qꝺ pbaf. per Ariꝫ. in. ꝺe sensu z sensato: qui vult: q si visibile decrescit in minus in infinitum necesse est visum crescere in maius in infinitũ si debeat visibile percipere: ergo ad cognitionẽ minimi cognoscibilis requirit pfectioꝛ virtus in cognoscẽdo. ergo q intellectus nõ possit intelligere minima: hoc est ex defectu virtutis cognoscitiue in intellectu. ¶Scꝺo notanꝺuꝫ est: q cognitio pfecta ꝑm ꝓportionẽ est ꝺuobus modis. Uno modo ꝑm ꝓportionẽ rei ad virtutẽ suam motiuã: aut terminatiuam intellus. Et sic vnũqꝺqꝫ eque pfecte cognoscitur ꝑm ꝓportionẽ: qꝛ quum virtus sequat ꝺam z essentiam rei in quãto graꝺu: z in quãta ꝓportione est entitas sua: in tãto graꝺu est eius virtus motiua. Et qꝛum est ens: tantũ ꝓportionabiliꝫ mouet. Scꝺo mõ põt intelligi cognitio pfecta ꝑm ꝓportionẽ rei ad potentiã tendẽtẽꝫ in ipsam rem: z qꝛ intellectus noster plus tendit in sensibilia z mãlia: z hoc qꝛ plures graꝺus cognoscibilitatis attingit ꝺe sensibilibꝰ qꝫ insensibilibꝰ ꝓp ordinẽꝫ intellectus intelligentis ad sensum: ideo (ꝑm ꝓportionẽ hoc secundo mõ potẽtie tendentis in obm) sensibilia pfectius cognoscunt: qꝫ insensibilia. ¶Et per hoc soluit ꝺictio: que videt esse inter doc. sub. in p̃ ꝺist. 3. q. 2. z eundẽ in 2° metaphisice. Habet enim in primo loco preallegato: q intellectus noster perfectꝰ ꝑm ꝓportionẽ cognoscit sensibilia z mãlia: qꝫ insensibilia z imãlia. Et in 2° metaphisice vult: q eque pfecte ꝑm ꝓportionẽ cognoscant ab intellectu materialia: sicut immaterialia. Ex his que dicta sunt apparet dissolutio difficultatis.

Ad argumẽta principalia. Ad primũ ꝓz rñsio ex dictis: q eque facilr ꝑm ꝓportionẽ entitatis ad virtutem motiuã vel terminatiuã obiecti z eque pfecte mouẽt: aut terminant intellum res mãles sicut imãles. Sed si qua difficultas est in cognoscẽdo: ista est solũmodo ex debilitate virtutis cognoscitiue: tam respectu eoꝝ que sunt maxime cognoscibilia qꝫ respectu eoꝝ q̃ sunt minime cognoscibilitatis. ¶Nec obstat q intellus agẽs respectu mãliũ faciat actu itelligibile: qꝺ est po^{a} intelligibile: qꝛ solũmõ hoc est pp ordinẽ essentialem intellect⁹ nostri intelligẽtis ad fantasmata: qꝛ nihil intelligit primo z motiue: nisi abstrahẽꝺo a fantasmatibꝰ. Unde ob̃m relucẽs in fantasmate: quũ bẽat eẽ mãle z exẽtiꝫ nõ põt mouere intellectũ posem qui est imãlis z in extensus: qꝛ opꝫ agẽs z patiẽs in qcãqꝫ ordine esse. ꝓportionata qꝫtũ ad eẽ mãle: z imãle: z ita quũ obꝫ in fantasmate nõ possit sic mouere itellectũ polꝫ. neẽe est intellm agenté ꝺe ipso. ꝓducere spẽm itelligibiles: in qua relucet obm qꝺ est ꝓportionatũ mouẽs respectu intell⁹ possibilis: qꝺ obm in spẽ hꝫ eẽ imãle: z extensũ. Et p hꝫ apparet ad istantiã ꝺe potentia itelligibili z actu itelligibili. Et p hꝫ etiã pꝫ rñsio ad ꝓfirmationeꝫ. ¶Ad 2^{m} ꝓncipale rñdet. pꝛemittẽꝺo q intellect⁹ hꝫ vno mõ ꝓsiderari vt passiu⁹ z receptiu⁹ actus itelligendi: z vt est in pura po^{a} passiua respectu obti itelligibilis. Alio mõ vt actiuus z opatiu⁹: qꝛ pono itellm possibilem etiã actiue ꝓcurrere ad actum intelligẽꝺi. Si ꝓmo mõ accipiat itell⁹: sic est sũme ꝺispositus nullam hñs resistentiã ad obm cognoscibile vel ad actũ itelligendi quẽ recipit. Si secũꝺo mõ: ꝓsiderẽt vt est actiuus actus itelligendi: z opatiuus (ꝫ est vt per actualẽ opationem que est actus itelligendi formaliꝫ intelligat) sic itellectus hꝫ aliquã resistentiã ad obm intelligibile z ad actũ itelligendi circa ipm pp debilitatem virtutis cognoscitiue: aut actiue in agendo z operãꝺo circa ipsum obm: que resistẽtia est: q virtus eiꝰ cognoscitiua: aut actiua nõ ꝓportionaf cognoscibilitati obti pp eiꝰ maximã: aut minimã cognoscibilitatẽ. ¶Nec obstat q respectu alicuius itelligibilis virtus cognoscitiua itellectus excedat eius cognoscibilitatem: qꝛ ad cognoscẽꝺũ tale ipfectu z cognoscibile regrit actuꝫ z pstatioꝛ virtus in cognoscẽte: q̃ sit vtus int ellectus nr̃i. ꝑ Ariꝫ. in ꝺe sensu z sensato: vt superius allegatũ est. ¶Ad 3^{m} z vltimũ argumentuꝫ pꝫ per ea que ꝺicta sunt. ¶Iaꝫ licet itellectus consortet ab excellenti intelligibili z vigoret z nõ corrũpaf: quemaꝺmoꝺuꝫ sensus ab excellenti sensibili: tñ qꝛ virtus intellectus est ꝺebilis in cognoscendo: ꝓpter quã ꝺebilitatem non põt attingere obm ꝑm omnẽ graꝺũ sue cognoscibilitatis. Aut si attingit imperfecte attingitur: ꝺifficultas z defectus istius cognitionis nõ est ex parte rei: sed ex parte intellectus cognoscentis.

¶Nescimus autem verum sine causa vnumquodqꝫ maxime ipsum alioꝝ est per quod alijs inest vniuocatio.
Tex. cõ. iiij. Questio. iij.

Queritur Utrũ si ꝺemonstrek cã p effectũ: possit ꝺari regressus. ¶Quiꝺã arguũt q ñ: pſupponẽꝺo q ꝺmr̃atio sit ex notioꝝ⁹. 2° pſupponũt q itell⁹ nũqꝫ põt aliqd itelligere nisi fãta sia exĩte i actu. 3° pſupponũt q vna no^{a} in itellu sit itẽtioꝛ alia. Et 4° pſupponũt q ista itẽtio nõ fit i aia itellectiua vt itellectiua est: ꝫ i viribus sensitiuis. Tũ qꝛ in. 7. phicoꝛ. in pte itellectiua nulla est alteratio. Tũ qꝛ itẽtio z remissio fiũt successiue: z in tpe: z aia nõ ſubiacet motui z tpi: q̃ cõ. ¶Quibus suppositis stãtibꝰ arguit sic. Si p effectũ ꝺemr̃atur cã tũc opꝫ q in ipsa cogitatiua fiat intensioꝛ notia^{a} effectus: siue q sit magis notus effect⁹ q̃ cã: tenet ꝓia per ꝺ^{m} presupp^{m}: si postmoꝺũ fiat regressus ꝺemr̃abit effect⁹ p cãm: ꝫ cũ effectus sit minus notꝰ q̃ cã: q̃ per minus notũ ꝺemr̃abile magis notũ. ¶Oꝝ si tu ꝺicas: q cũ itell⁹ accipit aliqualẽ cognitionẽ ipsiꝰ cãe: tũc itell⁹ negociaf circa illã cãm: z negociãꝺo venꝺit in maioꝛẽ notitiã eius. ¶Cõtra. certũ est q ista negociatio est qꝺã actus intelligendi z cũ intellectus nõ possit aliqd intelligere nisi fantasia sit in actu. si ergo ista intensio fit in aia intellectiua: nõ fit in ipsa: nisi quia fit in anima sensitiua: ergo intenꝺitur notitia effectus. ¶Secuꝺo ꝓncipaliter arguit. Cõcesso isto regressu: sequerek q aliqua cognitio continue intenderetur: z tñ in fine intensionis illa cognitio prius habita corrumperet probaf cõsequentia.

sequētia. ꝓsupponēdo: q scia q. 2 pp qd. spē distinguuntur 2 ex pñi nūero. Tūc sic. si p cāz demōstrāt effectus: tūc agit nota ipsi⁹ effect⁹ pp qd. ꝛ̄ distinguit spē a pozi: ḡ pot corrūpere. qđ 2c. ¶ 3° pncipali⁹ ar. Data vitate isti⁹: recēt q plecti⁹ cogscerenē supioza q̄z iferioza ꝓñs est falsuz: 2 pbāt ꝓña: q nūq̄z ꝓcedim⁹ a cā sup effm̄ in regressu: nisi habuerim⁹ itensioꝛē cognitionē cāe: ꝫ aūt nō erit nisi cognouerim⁹ cāz illi⁹ cāe. Sz cāe istoꝛ iferioꝛ sunt cāe superioꝛes: ḡ opz nos cognoscere cās superioꝛes: 2 cuz per illas demōstrabim⁹ cās. ꝓpinquas effectuū iferioꝛ: erunt causę superioꝛes notioꝛes ipsis effectibus inferioꝛibus.

Ad oppositū tū est cōis sniа phoꝛ. Et tot⁹ p- **Pro declarāda** cessus Aꝛz. ꝓ 2 scdo posterioꝛum. ista. q. sunt tres arti. Jn ꝑ ꝓ- mittēt aliq̄ nēcia. Jn 2° ponēt determinatio qōnis. Jn 3° rndebit ad arg⁸ in ꝓn. q.

Quantū ad p^m ꝓmitto distōnes. ¶ Pria. q multipliciter itelligere possumus dari regressum. Uno mō q cognito aliq̄ q. possit cogsci cognitione pp qd. 2 ꝫ p diuersa media: q rū vnū sit q. alter. pp qd. vt si cogscim⁹ p eclypsim lunę: q terra iterponit iter solē 2 lunam: possumus postea p solē cē in capite draconis 2 lunā in cauda vel eō: cogscere euidēt⁹ 2 certius iterpōne terre dyametraliter: qđ fuit ꝑpus demonstrātis p eclypsim lunę. 2 iste est ꝓmus modus dādi regressū. Scdo mō possum⁹ intelligere dari regressum itelligēdo q aliq̄ vnū cognoscāt cognitiōe q. ꝓ aliud: 2 illud p qđ cognoscēt postmodum cognoscāt cognitione pp qd. per ipm: vt facilīter apparet in ꝓmisso exēplo ō eclypsi respectu terre iterpōnis inē se precise. Ter⁹ mō dādi regressum nō est difficultas: sed de 2°. De ꝓmo mō est textus Auerroys 2° phicoꝛuz cōmēto. 22. ꝫ Aluicē. q' volebat q nullus artifex posset ꝓbare suū subm esse. Negz cās subtī in aliq̄ gīe demōstrationis: ꝫ quē innuebit Cōmen. q ꝓnt demōstrari demonstratione signi: 2 si ille cāe habuerint cās poꝛes: poterunt demōstrari per illas demonstratione simplr: 2 de ꝫ videas cōmentū allegatū. ¶ 2° dictō est ista. dari regressum pōt esse dupliciter vel in eadem scientia: vel in diuersis.

Quantū ad 2^m arti^m pono ꝫnes. ¶ Pria est. De regressu i diuersis scientijs nō est difficultas quin talis dari possit 2 de facto dē. ꝑz. ¶ Ja ꝓn^m aliq̄d in scia iferioꝛi notū q. ꝓ effectū aut expientia: in scia supioꝛi pōt eē notū pp qd. loquēdo. s. de regressu ꝓmo mō i ꝑ^a dictione posita in ꝓcedēti arti. h⁹. q. 2 aliqualr tangēt i. q. sequēti. arti. 2°. ꝛone 2^a ꝫ Egidū Romanū i fine. ¶ 2^a ꝫ. Jn eadē scia ꝓm ꝓncipia Aꝛz. nō est ipole dari regressuz. s. q si cā demonstret ꝑ effectū demonstrationē q. eadē cā demonstret effectū demōstratione pp qd. loquēdo de 2° mō ꝓme distinctiōis in ꝑ arti. huius qōnis. Nec ꝫ pbat auctibus 2 rōne. ¶ Pria auctitas. est Aꝛz. ꝑ posterioꝛ: vbi Aꝛz. demonstrat dām iter demonstrationē q. 2 pp qd. 2 ꝫ vel respectu eiusdē scie: vel respectu diuersaꝛ: 2 dicit q posumus demonstrare q planete sunt prope: q. non sintillant: 2 sic demonstrant eē ꝑpe per nō sintillare: tāq̄ per effectū: 2 postmodū possum⁹ demōstrare nō sintillare pe eē ꝑpe. pp qd. 2 a pozi. Cōsilr demōstrat circularitas de luna p augmētū circulare luminis in luna a posteriori: 2 postmodū regredimur ad demonstrādū aug^m circulare luminis per circularitatem. corporis pp qd. Nec valet dze: q Aꝛz. loquit hic ꝫditionaliter. q. Aꝛz. docet qñ habita demōstratione q. pōt hāi demōstratio. pp qd. sic. Si b. sit medium a. maioꝛ extremitas c. minoꝛ. 2 tunc hꝫ demōstratio. pp qd. Si aūt loqueret ꝫditionaliter si daret regula nulla esset: q. nullibi ista regula exerceri posset seu hiet locū. ¶ Dō nō est mos Aꝛz. aliqd docere aut tradere q̄ nullibi habeat veritatē. 2 sit simpliciter ipole. qđ 2c. ¶ Ad ꝫ facit. bō dicit Auerroys ꝓmo posterioꝛ cōmento. 30. si scire rimus q luna est sperice figure. pp lucez que augmentat in figura lunari: est pole nobis: vt puertam⁹ ꝑpōnē maioꝛem. 2 dicam⁹ cām in essentia luminis cū hac dispositione: ppea q ipsa est spica: 2 cōponet demōstratio hoc mō. Luna est spice figure: 2 qđ est spice figure: opz q lux eius augmētet cū hac dispōne. qm̄ ē cū hac figura. Jaz. n. venimus cum hꝫ dictione in cām: pp quā vr luna cū hac dispositione: 2 ꝫ est illud qđ denoiat demōstratio q: ꝫ ille. Ecce qđo exple cōmentatoꝛ ponit regressuz. ¶ Hāc eandem sniam hz Aꝛz. ꝑ phicoꝛ. Et Cōmētatoꝛ. p. 2. 3. cōmē. Habet Aꝛz. q in notitia cārum rerū nālium venimus ex cōpositis resoluendo in ptes: 2 in cās. Et hz idē Cōmen. cōmento. 3. cui⁹ text. est ꝫ. Et illa que sunt nota apud nos primo de reb⁹ nālibus sunt cōposita cāta ab elēntis: 2 illa que sunt ignota apud nos nāliter sunt cāe: 2 certuz est q cognoscimus ipsa cōposita p cās: dicēte phō. Tūc vnū q̄z arbitramur cognoscere: cū cās cognoscim⁹ primas: 2 principia ꝓma: vsq; ad elemēta. ergo ꝓm ipm datur regressus. ¶ Doc idem hz Aꝛz. 8. phicoꝛ. vbi ꝓbat eternitatem primi motoris p eternitatē mot⁹: in ꝓn°. 8. Et circa finē: ꝓbat eternitatē motus: per eternitatē ꝓmi motoris. demonstratione pp qd. Et ꝫ dicit Cōmē. cōmēto. 53. Jnnititur ingt in ꝫ sermone ꝫducere cām pp quā fuit necesse: vt p^m motū a motoꝛe nō trālmutabili sit eternum 2 motū in loco: 2 est eōuerso ei qđ declaratū est in ꝓn° isti⁹ tractatus. s. q ex ꝓbatione essentie istius motus fuit ꝓbatū p^m motoꝛē esse: 2 ex hoc apparet 2 illud qđ q̄stuit a ꝓn°. ꝫ ibi. ¶ Respondet q Aꝛz. qñ regreditur ꝓbando eternitatē mot⁹ p essentiā motoris: est regressus topicus. ¶ Cōtra. segtur: q cum regressus topicus seu syllogism⁹ topicus non aggeneret scientiā: sed opinionem: de eternitate motus per essentiā primi motoris erit in⁹ opinio non scientia. ¶ Oz si tu ꝓcedas ꝓsequens: segtur q cum nulla sit cognitio certioꝛ q̄z illa que est per suam cām: maxime vbi sit causa proxima: nulla alia notitia certioꝛ habebitur de eternitate motus. ¶ Si dicatur q motus est eternus: q. mobile nūq̄ incepit esse: hoc est per causaz. ¶ Contra. maioꝛ est dependentia motus ad efficiens q̄z ad subm aut materiam: ꝓbatur. q. dependentia mot⁹ ad subm non est nisi per efficiens transmutans. ¶ Item habitudo efficientis ad motū est necessaria per Aꝛist. sed mobilis ad motum est contingens: q. circūscripta itelligentia mouente: mobile est sine motu: ergo 2c. ¶ Et confirmatur: ois potētia passiua est cōtradictionis. 9. meta. tex. cōmenti. 17. Sed mobile est in potētia passiua respectu motus: ergo ꝓtradictionis: sed potētia efficiētis ꝓmi ad motū est simplr necessaria. ¶ Ad principale arguit. Aꝛz. 2. de aia ꝓmo inuestigat diffinitionez cōem ipsius aie. ¶ Postmodū ex ipsa inuestigat. ꝓpriā vnius cuiusq; partiū aie. Et tertio demōstrat diffinitionē mālē 2 cōem. per ꝓpriā ipsi⁹. pp qd. 2 a pozi. cōsimilē. ꝑcessuz hz ꝑ posteriorum de diffinitione māll 2 formali ipsi⁹ demonstratiōis: qđ 2c. Sz q. locus ab auctoꝛitate est debilissimus: Scdo per rōnes ꝫ nra. ꝓbat: ꝓmo sic. Qñcūq; habita notitia de cā per effectuz pōt hāi notitia itensioꝛ de cā q̄z sit illa que habet per effectū: possum⁹ regredi a cā sup effectū: ꝫz sic est q de cā cognita per effectū possumus hāe cognitionē certioꝛē 2 pfectioꝛem de ipsa sine effectu: ḡ 2c. ¶ Maioꝛ est a te. ꝑcessa. minoꝛ ꝓbatur. ꝓsupponendo q q̄cūq; due po⁹ se hñt sicut excedens 2 excessuz: se hñt in ꝓportione geometrica iter se: sed inter actus aut habitus ip saz est ꝓportio Arithmetica. ꝓportio Geometrica est vbi est similitudo ꝓportionū: qualis est ꝓportio. 9. ad. 6. 2. 6. ad. 4. vbi q̄z est ꝓportio sexquialtera: sed est dissimilitudo excessuū. 9. excedit. 6. per. 3. sed. 6. 4. per. 2. ꝓportio Arithmetica est dissimilitudo ꝓportium: sed similitudo excessuum: talis est. 8. ad. 6. 2. 6. ad. 4. 8. ad. 6. est ꝓportio sexquitertia: sed. 6. ad. 4. sexquialtera: ꝫ tñ est similitudo excessuz. Maz. 8.

excedũt sex.per.2.z.6.4.per.2.Cũ igit due po^{c} inequales nunq̃ ꝓmili excessu excedant actus suos:inter ipsas est ꝓportio geometrica:z fi aliq̃ ꝓportio dicatur esse in ipsis actibus po^{ar} inequalitꝫ:erit tm̃ ꝓp ortio arithmetrica cõparando ipsos ad suas potẽtias.Ih3 Sco.in p̃ sniaz di.17.circa fine:z in tertio sniaz dis.27.q.unica in fine. ¶His stantib^{9} arguit sic.Quecũq; due po^{c} sunt inequales ꝑducũt vel ꝑducere p̃nt suos effectus inequalis itensionis.Probaf.sicut po^{a} ꝑfectioꝛ ꝑducit ꝑfectioꝛem effectum in entitate:ita põt in excessu inequali ipm intendere:dato q̃ cooperet sibi po^{a} iferioꝛ.ita q̃ cũ po^{a} superioꝛ sit efficatioꝛ ad ꝑducendũ suũ actũ:erit etiaz efficatioꝛ ad intendendũ z augmentandũ:ꝫ ita est q̃ intell's z sensus sunt due po^{c}:quarũ vna operaf ad no^{am} cause.s.intel's:z alia ad notitiã effectus per te:ergo cuz intell's sit ꝑfectioꝛ virtus:poterit magis itendere notitiaz cause:q̃ poterit intendere sensus notitiam effectus. ¶Et confirmat:q; aut intellectus z sensus operantur simul ad notitiã cause habita prima notitia de causa per effectum:aut simul ad notitiã effectus:aut intell's ad notitiã cause:z sensus ad notitiã effectus.Non scdo mõ vt p̃z:q; intellectus habita notitia de cã discurrit circa ipsam:z nõ circa effectũ. Neq; tertio modo:q; intell's z fantasia subordinata sunt in operando.circa q̃dcũq; operaf itell's:circa idem operatur fantasia:q; iste po^{c} sunt subordinate:z op̃z potentiã inferioꝛẽ hẽ actũ circa idẽ:circa q̃d operaf potentia superioꝛ:pp ordinẽ essentialẽ.Dabitur ergo primus modus: q; vterq; operabit circa cãm:ergo habebit itentũ:q; efficatioꝛ z itensioꝛ notitia habebit de causa p vtrãq; potentiam operanteꝫ circa eandẽ:q̃ fuerat illa que erat de effectu.¶Ad 2°.si nõ posset hãl itensioꝛ notitia de cã in intellectu:nisi ingenderet notitia effectus:hꝫ esset vt dicis:q; itensio nõ posset fieri in itellũ in istanti:q; talis itensio est successiua z in tpe.Sed contra:q; ois illa itensio põt fieri in instanti que sit respectu subti indiuisibilis nulluz hñtis ꝓrium:sed itensio que sit in intellectu est hꝫ.Nã intellus est indiuisibilis nullã hñs ꝓrium scientie:cui nihil opponitur nisi ignoraãtia.Est etiã sũme dispositꝫ per abiectionem ꝓrij:nõ dico per equalẽ inclinationẽ ad itelligibile: ergo ois itensio in ipso poterit fieri in instanti.¶Ad 3°.si non dareꝫ regressus:hoc esset vt tu dicis:q̃ notitia q;.z pp qd.ipsius effectus vna ex altera nõ posset itendi:quia sunt alterius specieiꝫ ex pluribus differentib^{9} specie:nõ fit aliqd itensius.Sed cõtra.quecũq; due notitie sunt de eodẽ obto oino sunt eiusdẽ rationis formalis:ꝫ notitia q;.effect^{a}:z pp qd.eiusdẽ sunt de eodẽ obto oino. Naz si cognoscaf q̃ hõ est risibilis ex sensu:z cognoscaf q̃ sit risibilis per hꝫ:q; est animal rõnale:prima cognitio z scda nõ distinguunt:nisi ꝑm magis ꝑfectũ z minus ꝑfectũ:z isti gradus nõ variant rõnẽ formalẽ alicuiꝰ:sicut albedo intensa z remissa sunt eiusdez rõnis formalis. ¶Et si dicas ꝓtra.demonstratio pp qd.z q;.sunt distincta ꝑm speciem.g̃ z scia.¶.ꝓncipia demonstratiua in demõstratione q;.z pp qd.sunt ꝓncipia scie:sed ista sunt distincta ꝑm spẽm:ergo z notitie.¶Ad primũ rñdet:q; cãe efficiẽtes instrales dist incte ꝑm spẽm nõ distinguũt effectũ spe cie.sicut sanitas inducta a nã z a casu nõ distinguuntur specie.sili sectio que fit mediãte securi z alio instro:nõ hꝫ distinctionẽ specificã.Et q; cãe efficiẽtes instrales nõ distinguant suos effectus:maxime apparet esse de mente Sã.Sho.qui vult q; cã instralis nõ agit neq; mouens: nisi q; mota a ꝓncipali agente.demõstratio pp qd.z q;. ocurrunt ꝓcise instraliter:quare zc.¶Ad 2^{m} q̃ hꝫ maiorem difficultatẽ.Rñdeo q; q̃cũq; due cãe efficiẽtes ꝓxime effectus si sint cãe per se distinguũt suos effectus:si vna non ꝓinet in alia:neq; ambe in vna 3^{a}.mõ sic est:q; ꝓncipia demõstrationis:quoꝝ vnũ est pp qd.alterum q;.continent virtualiter in subiecto.de quo demonstratur passio:z ꝓncipia demõstratiua nõ cãnt notitiã de cõclusione nisi virtute subti de quo aliqd demõstraf:vt statim dicef.q.sequẽti de medio demõstratiõis.g̃ exq̃ vtute subti sic cãnt notitiã de ꝺne nõ distinguent ipsaz notitiã ꝑm spẽm:ꝫ solũ ꝑm magis ꝑfectũ:z min^{9} ꝑfectũ in eadẽ specie.¶Ité ꝓfirmaf hec rñsio.Habitus seu notitia specificatur magis ab obto:de quo est scia:q̃a p̃n^{o} efficiente:z declaraf in pulcherrimo exẽplo.Geometria si ifundatur intellectui nr̃o a deo erit eiusdẽ rõnis cuz illa que erit nãliter acq̃sita p̃ ꝓpriaz ispẽm.z tm̃ hec z illa que sunt de eodẽ obto nõ erũt ab eodẽ efficiẽte ꝑm spẽm:sed a distinctis.g̃ p̃n^{a} efficientia nõ sp distinguunt spẽ.quare zc. ¶Sed hic insurgit vna difficultas.si p̃n^{a} demõstratiua nõ distiguũt scias:segtur q; scia nãlis erit mathe^{ca}.ꝓis falsuz:g̃ zc.ꝓna ꝓbaf.eadẽ ꝺ ꝓsideraf a nãli z mathe^{co}: puta q; terra est rotũda:sed a nãli per hie ptes equalr tendẽtes ad centrũ.a mathe^{co}.s.astrologo p̃ vniformẽ ortuz z occasum signoꝝ.g̃ si p̃n^{a} demõstratiua nõ distinguũt:sed obz de quo aliqd demõstraf:sequiꝫ q; scia nãlis sit mathe. ¶Ad hꝫ rñdet:q; notitia q;.z pp qd.de eodẽ z in eisdem terminis:vel que nõ excedũt p̃n^{a} alicuius vnius scie ꝑm genus sunt eiusdẽ spẽi:alr non:mõ nõ est hic in ꝓposito. Vel põt dici:q; nõ ẽ eadẽ ꝺ formalis ꝓsiderata ab vtroq; artifice.licet sit eadẽ mãlis:neq; circularitas consideratur eodẽ mõ a nãli:z a mathematico.Circularitas a nãli cõsideratur vt est passio corporis nãlis:aut terminus eius:ꝫ a mathematico vt est passio q̃ntitatis:z ita nõ ẽ eadẽ circularitas formalis vtrobiq; z talis notitia seu cõsideratio distinguiꝫ ex hꝫ q; tale obm de quo'ẽ notitia hꝫ in se multiplicẽ rõnẽ formalem ꝑm quã multiplr põt ꝓsiderari.z nõ tm̃ vno mõ.z addendũ est:q; iste rõnes formales:per quas cõsideraf a mathe^{co} z a nãli sunt ꝺsperate:z vna nõ subordinaf alteri.Naz aliud est ꝓsiderare q; aliquid sit circulare:q; nã corporis circularis determinat sibi talẽ figuram:z aliud est considerare aliquid esse circulare:q; q̃tum.aut rõne alicuiꝰ alterius ꝓtinentis ad quãtitatẽ. Sz rõnes cognoscẽdi q;.z pp qd.sunt subordinate.Naz ex accñtib^{9} seu ex opationib^{9} cognoscim^{9} effectus.Sicut ex rídere cognoscimus hoiez esse resibile.¶Ad operationes insequunt nãm z qditatẽ rei:g̃ rõnes cognoscẽdi q;. z pp qd.ad se inuicẽ ꝓsequũtur:subordinant:quare zc. Q; aũt de eodẽ diuerse scie ꝓsideret:apparet ex.2.phicorum.Nam de linea supficie:z corpore cõsiderant nãlis z mathematicꝰ sub diuersis rõnib^{9}:z hoc hꝫ cõmẽ.ibi.cõ. 16.Silr Doc.subt.in.6°.meta^{ce}.¶Nãlis z mathema.ꝓsiderant subam corporeã z quantitatẽ circa ipsam.¶Mathema.n.ꝓsiderat ꝺ corporeã ꝓ quãto subã corporea includit ꝓncipia q̃titatis:queadmodũ est mã prima:z ita necessario ꝓsiderat mãm:ꝫ nõ vt p̃n^{m} potentia le siue mobile:z ita mathematicus diffinit per mãm:nõ in q̃ p̃n^{m} mot^{9}.phicus vero ꝓsiderat eandẽ subam corporeaz inquantũ in ꝓceptu:quẽ de corpore hꝫ:includuntur p̃n^{a} motus z operationis:ideo per mãm sic diffinit; nõ q; motũ ponat in diffinitione:q; ille est passio apud eũ:ꝫ mãm ꝑm ꝓsideratione q̃tã:ꝑm quã est p̃n^{m} motus. ¶Q; si tu dicas:iste diuerse ꝓsiderationes seu diuerse rõnes formales:sub qbus aliqd vnũ obm ꝓsideraf:videntur esse distincta media ad demõstrandum diuersas passiones:vel eandẽ passionẽ alr z alr ꝓsideratã:g̃ scie diuerse sunt ex diuersis mediis demonstratiuis.¶.diuerse rõnes formales:sub qbus aliqd vnuz obm ꝓsideraf:arguunt diuersas diffinitiones z diuersum modũ diffiniendi:z distincte diffinitiones sunt distincta media demõstratiua:g̃ scientie distinguunt ex mediis:qd est ꝓpositũ ¶Ad ista rñdetur:q; distincte scientie hñt distinctos modos diffiniẽdi.¶Deratphicus.n.i diffiniẽdo oino abstrahit a mã:q; sicut ens qd primo ꝓsideraf:ita z qdlz inquantum sub eius ꝓsideratione cadit:non includit materiaz.

¶Mathem.4.

Mathema.z nãlis diffiniunt p mãm alio z alio mõ. vt dictum est:z ita ex diuersis modis diffiniẽdi ꝺducit distinctio sniax. ¶Ex hoc rñdet ad vtrãq instantiã. ꝺcedo totũ. pcessum vsq ad vltimã ꝑtiã: cum tu inferas: ergo scie distinguunt ex medijs. Dico q z si media aliquo mõ distinguãt: q nõ est negatũ: nõ tñ quecũq media: sz solũ illa que sunt essentialr ordinata: z in eodẽ ordine essentiali: z de istis loquitur cõmẽ. 3. meta^{c}. cõ. 2. Si eni subtuerint diuersoz principioz: relinquit q ꝺsideratio ipoꝝ sit pluriꝫ qꝫ vni scientie z. media accidẽtalr ordinata nõ distinguunt: neq media in diuersis ordinib^{9}: sicut est mediũ pp quid: z q. ¶Medium pp quid est essentialiter ordinatum: nõ aũt medium q: ergo zc.

His premissis quãtum ad 3^{m} arti^{m} rñdet ad arg^{a} ꝓncipalia admittẽdo ꝓ supposita preter vlt^{m}. Cocedo intensionẽ fieri in habitu z in actu intellis in ẽntz ista: sunt in intellu. Et ad illud qꝫ adducit in. 7. phisicoz ꝺcedit: q in parte itellectiua z in intellectu nõ fit. ppria alteratio: que est motus successiuus z in tpe. Ista enim alteratio nõ est in parte intellectiua: z ita intẽsio z remissio. ¶Sed ẽ. eo mõ quo Alz. negat partem intellectiuã alterari: eo mõ ꝺcedit sensum sic alterari. Inquit eni z ipsi sensus alterant. patiunt enim. Actio eni ipsoz motus est per corpus patiente aliqd sensu. Sz certum est: q sensus nõ alterat alteratione q̃ sit motus successiuus: z in tpe loquẽdo de omni sensu) vt pz de visu: g negat ẽ alteratões instantaneas ab intellu in ẽntz intellus est: z ita intẽsionẽ. ¶Rñdeo Alz. nõ ꝺcedit alterationẽ eẽ ad aliquã q̃litatẽ nisi que pot ꝑmo acgri. Sic q ipsa nõ tm nõ ꝑsequat per accns ad formã iductã: quẽadmoduꝫ est relatio: sed nec eius inductio nẽcio sequat inductionez alicui^{9} forme ꝓnis: z tũc ꝑm ipm in nullo sbto est alteratio: nisi illa sit prima z immediata ꝑ alteratã in ordine alterationis: z illo mõ ad sciam vel ad ꝺsiderationez nõ est alteratio immediata ꝑ alterantẽ in illo ordine: q ꝑ^{m} alterãs est obm extra. cognitio aũt in intellu nõ immediate causat ab obto extra: sed ab aliquo in aia. s. a spẽ. q̃ intelligim^{9} cum volum^{9}: ex. 2. de aia: q̃ ad intelligẽdũ habemus obiectuz intra: ad sentiẽdũ requirit obm ẽ. Oz aũt itelligat de tali alteratione de qua dñs est: apparet: q̃ paruz ante ꝺcedit sensum alterari dicẽs: quẽadmoduꝫ allegatũ est in opponẽdo tex. cõmẽ. 12. ipsi sensus alterant: z postmodũ negat ptẽ itellectiuam alterari: in tex. cõmen. 20. z vr. assignare ꝓ rõne: q̃ notitia itellectiua accipit: nõ immediate ab obto extra: qõ est ꝑ^{m} alterãs in isto ordine: sed mediãte cognitione sensitiua. vnde ad ꝓbãdum q nulla mutatio est ad sciam ait. Ex ea enim que est ꝑm ptẽ experiẽtia vlem accipimus sciam: z sic illud verbuz (sciens maxime ad aliquid dr) ꝺz itelligi sic: ad aliquid. i. ad obm intra: z nõ immediate ad obm extra: qõ est ꝑ^{m} alterãs: z ista ꝺclusio sic particulariter intellecta de alteratiõe ꝑ^{a} sufficit ad ꝓpositum suũ ibi: q̃ ẽnem illã q mouẽs z motuz simul sunt: intẽdit ꝓbare inductiue in oib^{9} motib^{9}: z spãliter in alterationib^{9} videt hẽ instãtiam de illis qualitatib^{9} que nõ immediate inducunt a ꝑ alterãte: q̃ alteratuz: z si simul sit cum ꝓmo alterãte: nõ tñ cum ꝑ in illo ordine. ¶Vel pot dici ꝙ Alz. itelligit de alteratione que est mot^{9}: vel si est idiuisibilis: est mutatio terminatiua vel cõtinuatiua motus: vel saltẽ que est subiecti mobilis vel mutabilis: z ab aliquo agẽte nãli. Nullũ istoz inuenit in parte itellectiua: naz ipsa est idiuisibilis: z ita nõ susceptiua motus qui requirit ꝑm diuisibile. Ipsa etiã q̃ indiuisibilis: lõ nõ est localiter ꝑsens alicui agẽti nãli: q̃ nõ replet locuz. Agẽs aũt physicũ nõ est actiuum: nisi in passum sibi localiter ꝑsens. sensus aũt per oppositum pot dici alterari: q̃ sensus est ꝑm q̃tuz recipies formã: z ab agente nãli cui est localiter ꝑns. Et ꝓ hoc pz quid ꝺz sit de intellu. Sed ad illud qꝫ dicit. intensio z remissio est successiua: ergo fit in tpe. Di q̃ lz itensio z remissio fiat cũ aliq̃li successione: nõ tñ ois intensio successiua fit in tpe: sed solũ illa que fit. subito diuisibili ẽntz: z disponez oppositã forme in. ¶Ad 2^{m} principale pz risio ex dictis i. 2. ar^{o}. rñdendo ad primã istantiã ꝓtra tertiã rõnez principale: z etiã ad ꝺficultatẽ ꝺeide motã: q notitia q. z pp qd. de eodem z in eisdẽ terminis. vl q̃ notitie nõ excedit. ppria ꝓncipia scie sũt eiusdẽ spẽi. ¶Dot ẽt dici: q ille notitie ꝺstinguunt spẽ z vna aduenientes alia nõ corrũpit. Et q notitia que ẽ pp qd. pot itelligi alia q̃ et q. nõ itendat: neq icõuenit: q ples notitie actuales ꝺstincte sz spẽm sint eodẽ: sicut ples hitus: aut ples spes itelligibiles q̃rũ q̃lz pot itendi sine alia. ¶Oz si tu dicas. Alz. 2. topicorum hz q ẽntingit pla scire: sz nõ itelligere: qꝺ nõ vr verz: si possumus hie sil distinctas itellectiones actuales. ¶Rñdetur duplr. ꝑ q phs vult ostẽdere q scire hituale nẽcio est pluriũ: sz itelligere actuale nõ nẽcio est pluriũ: q̃ pot eẽ vni^{9}. Oz aũt sic intelligat. ꝓbo: q̃ aut itelligit q scire possumus plura hitualr: z nõ itelligere pla hitualr: z pz q nõ: q̃ sũt idẽ. s. scire hitualr z itelligere hitualr. Aut itelligit q pla possumus scire actualr: z nõ itelligere actualr: z ℔ ẽt est falsuz: q̃ sũt idẽ: g itellit de scire hituali qꝺ nẽcio ẽ pluriũ: sz nõ itelligere actuale nẽcio est pluriũ: q̃uis possit eẽ. ¶Alr rñdet: q scia est ẽnũ intellis ꝓncipioz: ex. 2. posteriorz. scire ergo nẽcio est pluriũ: q̃ad scia nẽcio ẽcurrit tota ꝺductio syllogistica: sz itellis ꝓncipioz non est pluriuz: sz vni^{9}: nõ accipiẽdo ꝓncipia. p dignitatib^{9}: q̃ sunt. ppones cõpositiones: sz ꝺffinitionib^{9} q nõ signiant eẽ vel nõ eẽ ex ꝑ posterioz: z taliũ suppõnũ hitus est itellis: q̃ est mediuz in demõstratione. ¶Sz est aliud dubiũ vtrũ ples itellectiones actuales eiusdẽ spẽi possint eẽ in eodẽ itellectu. De ℔ alis. ¶Ad 3^{m} z vltimũ negat ẽnã. q sequat: q superioza pfecti^{9} cognoscant a nobis: q̃z ista inferioza z sensibilia. Ad ꝓbationẽ rñdet: q non opz cognoscere cãm alicuius effectus simplr ad ℔ q talis effectus cognoscat pp qd. z ꝑm cõez modũ sue cognitionis: sed sufficit q cognoscatur sub ea rõne sub qua est cã. Vñ cognoscẽdo deũ in rõne cãe prime sufficit cognoscere q est primũ ens: z independẽs: z q agit a se: z hoc sufficit vt cognoscat esse primum efficiens: z qꝺ est sũmuz bonum: vt cognoscat esse causa finalis: z isto modo superioza pfectius cognoscuntur per discursum: z per negationẽ intellectus q̃tuz ad aliquã rõnem sue cognitionis: q̃z isti effectus inferiores. Et ista pfectioz z maioz cognitio superioruz facit ad hoc q effectus isti inferiores possint cognosci ꝓpter quid z sic patet ad questionem istam.

¶Et manifestũ est q res hñt principiũ z q cause rerum omnium nõ sunt infinite. Tex. cõ. v. Questio. iiij.

Queritur ◆genere causaruꝫ. Et arguitur q nõ. Primo. quia generatio est eterna: z nunq̃ incepit esse: z ℔ successiue vna post aliã: sz cuilibz gẽrationi corrũdet ppria mã: ppria forma efficiens: z finis. Igitur zc. ¶Maioz pz. quia mot^{9} nunq̃ incepit esse: ex. 8. phisicoz. text. cõmẽ. 4. 5. z. 6. ¶Motus aũt est cã gẽrationis in istis inferioꝝ^{ib9}: ex 2° de generatione tex. cõ. 54. z. 55. igitur zc. ¶Scdo. iter primã cãz z quãlibet aliam est distantia infinita. Igitur inter primã cãm z quãlibet aliam possunt accipi infinita media. ergo zc. Antecedens declarat: q quãdo distantia non accipitur penes quantitatem interiacentez inter extrema: tanta est distantia: q̃tus est excessus ꝑfectionis extremi: q: distãtia nõ tñ reperit in q̃titate molis: sed etiã in quãtitate perfectionis suo modo: sed prima causa excedit in infinituz

quamlibet aliam causam. Igitur ꝛc.

Ad oppositū est Aristo. secdo metaphi. tex. cōmen. 5. ꝛ Cōmentator.

In ista. q. primo ponent distinctiones. Scdo respondebitur ad. q. Et tertio obijcietur contra determinationem

Quantū ad primū. ¶Prima distinctio est hec. Cārū quedā est per se cdā p accns. Illa est p se: que ſm ꝓpriam nām aliqd causat: sic q eius nā est per se ꝛ ꝓpria ratio formalis agendi: vt edificator respectu edificationis. edificator enim ipsorum arte edificādi: q est per se ratio formalis edificādi: ꝛ p se ꝛ eēntialiꝛ ordinat ad edificium: sicut ad ꝓpriū effectū. Alia est cā: que dr accns. que nō ſm ꝓpriā nām causat: sed est accns ꝓiunctū: cum eo: qđ est per se rō formalis agēdi: vt musicū edificat. musica. n. est accns eius: qđ est per se ratio formalis agendi: q musica ꝓiūgitur cuꝫ arte: ꝛ p̄o tāto musicū edificat: q edificator est musicus. ¶Scda distinctio cārum: quedaꝫ sunt essentialiꝛ ordinate: quedā accitaliꝛ ordinate: prime sunt que ordine quodā essentiali ꝛ necessario ꝛcurrunt ad aliquē effectū causandum vt sol ꝛ hō: respectu gīationis hois. Cause accidentaliter ordinate sunt: que ordine quodā accidētali ꝛcurrūt ad aliquez effectū causandū. vt Sor. ꝛ pater ipsi⁹ ꝛcurrūt ad gīationē. ¶Martini: si ¶Martinus fit filius Sortis. ¶Et est aduertēdū: q ex alio ordi distinctio causaꝫ per se: ꝛ per accidēs: ꝛ ex alio scda distinctio. ¶Prima oritur ex cōparatione cause ad effectū. 2ª oritur ex cōparatione duaꝫ causaꝝ: inquātū ab eis ꝓuenit aliquis effectus ordine quodā essentiali vel accidētali: ꝛ inter causas assignat triplex dīa in vtraq distinctione. ¶Prima est: q cause eēntialiter ordinate: sunt quaꝫ vna dependet ab alia in causando q̄ qđ sit de esse ipsius: vtruꝫ vꝫ. in esse dependeat cā superior vel nō? Unde q̄ꝫ cause essentialiter ordinate dependent in esse: ꝛ i cāndo: q̄ꝫ dependēt nō ꝯtum ad esse: sed ꝯtum ad aliquē influxum: aut aliquā formā receptaꝫ a superiore: semp tñ dependet in agēdo a superiore. Q̄ñq vero ꝛ tertio: cause essentialiꝛ ordinate nō dependēt ꝯtū ad esse: nec ꝯtum ad influxum: sed imediate attingūt effectum ordine quodā essentiali: sic q vna perfectius ꝛcurrit ꝯ reliquas: vna tñ nō mouetur ab alia: neq recipit aliquaꝫ formā: aut influxum. Exemplum primi. celū ꝛ ignis in gīatione ignis. Exēplū scdi. manus ꝛ baculus in mouendo pilam: ꝛ ſm Auerroym motor separatus ꝛ motor ꝓiunctus in mouēdo celum: vt in. 12. meta^ce. cō. 41. Exemplum tertij. pater ꝛ mater in gīatione ꝓlis ꝛcurrit semē viri ꝛ semē femelle: ordine quodā essentiali: sic q quātūcūq; itenderetur in ifinitum: virtus seminalis viri nō posset fine semine femelle i generationē fetus. ¶Si loquamur de causis accidētaliter ordinatis: nulla depēdet ab alia in causando: licet forte i esse: ꝛ hoc ꝓsuppositō q idētitas agētis requiratur ad idēntitatem numeralē effectus. Quod hꝫ videri. 8. meta^ce. tex. cō. li. ꝛ cōmē. 12. vbi Arist. nō assignat diuersitatē effectus: nisi pp diuersitatē mouētis aut māe. Q. autē causa accidētaliter ordiata nō depēdeat ab alia in causando patet. quia Sor. potest generare patre suo existēte mortuo. ¶Secūda dīa que sequitur ex prima est: q in essentialiter ordinatis. causa prior semp est pfectior: ꝛ alterius speciei seu rōnis a secūda: ꝛ in prima cōcurrit cōiter triplex priōritas: prima est nature. q: prior cōiter est vlior q̄ posterior in causando: ꝛ ad ples effectus se extēdit: vt pz de deo ꝛ itelligētia 2ª. Scda priōritas est ſm pfectionē essentialem i causando q: prior semp est essentialiter pfectior: ꝛ hoc cōpetit oibus priōribus. Tertia priōritas que sequitur ex scda est: q cause essentialiter ordiate semp sunt alterius rōnis: sed cause accidētaliter ordiate: nō habēt istas cōditiones dictas: vt patet intuēti. Et hec secūda dīa sequitur ex ꝓma: q: ex quo posterior dependet a priore. eēntialiter in causando: ꝛ qđ est vnius rationis nō dependet essentialiter ab alio eiusdem ratiōis: quia vnum istorum potest tātum itēdi in sua virtute: q alterum super fluet. igitur ꝛc. ¶Tertia differētia est: q cause essentialiter ordinate simul actu sūt: ꝛ actu causant. Accidētaliter ordiate sunt: ꝛ causant successiue: vna post aliam: ꝛ sequitur ex prima ꝛ secūda. ¶Nam quia causa secūda dependet in causando a prima: nō poterit secda causare: nisi causante prima: ꝛ ex ꝓsequēti esse sine prima. Similiter ex eo q superior habet perfectiorem causalitatem supra effectum q̄ inferior: oportet q causante inferiore: superior causet alio quin effectus posset esse sine eo: a quo essentialius dependeret: quod est impossibile. quia tūc nō dependeret effectus essentialiter ab ipsa: ꝛ vlterius aliqua per se causalitas deesset effectui: nisi omnes simul cōcurrerent ad causationem effectus.

Be secundo articulo dicitur ad. q. q̄ datur status i causis i quolibet genere cause: Tum quia hoc probat Aristo. 2. metaphisice. tex. cōm. 5. ꝛ postmodum sigillatim in quolibet genere cause: ꝛ vt videatur intentio. Aristote. ponūtur tres propositiones. ¶Prima est ista. In causis essentialiter ordiatis nō est possibilis infinitas. ¶Secūda. in accidentaliter ordinatis nō est possibilis infinitas: nisi ponatur status in essentialiter ordinatis. ¶Tertia. q negādo ordinem essentialem in causis: adhuc infinitas est impossibilis. ¶Iste tres propositiones colligūtur de mēte Cōmēta. 2° metaphi^ce. cōmen. 6. Inquit enim. Cōmentator. Necesse est si aliqua res nō fuerit primum: vt vniuersum: nō habeat causaꝫ omnino: ꝛ hoc manifestum est in motis que mouēt se: adunicem habētibus situm: scilicet que sunt simul: ꝛ ista impossibile est vt sint infinita: essentialiter aut accidentaliter. Si autem fuerit positum i vniuerso carenti situ: tūc erit impossibile essentialiter quia vniuersus nō habebit motorem omnino: sed est necessarium accidētaliter. Quādo primus motor fuerit positus: nō motus omnino: quia tūc erit eternum: ꝛ mouebit vnum post aliud in eternū: ꝛ hec omnia declarata i. 8° phisicorum: hec Cōmentator. ¶Ponit hic Cōmē. aliquas propositiones. Quarum prima est ista. Si cause essentialiter ordinate procedūt in infinitum: nulla erit causa. Secūda est. In causis habētibus situm: siue essentialiter: siue accidentaliter ordinatis: nō est possibilis infinitas. Tertia est. In causis essentialiter ordinatis non habentibus situm est impossibilis infinitas essentialis. ¶Prima propositio probatur ab Aristotele. sic. text. cōmenti prefati. Si cause essentialiter ordinate procedunt in infinitum: ꝛ maxime efficientes: nulla erit causa efficiens. consequens est euidenter falsum: ꝛ cō tradicit antecedenti. igitur antecedens: consequentia probatur. presupponendo: q vbi datur in causis aliquid prius: ꝛ aliquid posterius: ꝛ aliquid medium: semper prius est causa motionis medio ꝛ vltimo: quia omnia mouent in virtute primi: ita q si primum non mouet: mouent alia: ꝛ si primum non efficeret: nō efficerent alia: ꝛ sic remota causalitate primi: remouetur causalitas ab omnibus alijs: sed vbi est infinitas: ibi nō est primum. ergo vbi est infinitas: ibi non est causalitas in primo: sed si non est causalitas in primo: non est in alijs. igitur ponere infinitatem in causis agentibus est remouere omnem causalitatem: sed hoc est impossibile. igitur primus scilicet esse infinitatem in causis agentibus. ¶Secundo presupponit. q vbi est infinitas: ibi non est primum: ſz in infinito omnes partes sunt medie. ¶Pro cuius declaratione notandū est: q medium quod accidit in agentibus ꝛ causis habet tres conditiones. Quarum prima est: q eo ipso q est mediū: nō est primus in causantibus: nec habet virtutem super oia causata: quia ipsum causatum non habet virtute super seipsuꝫ. Scda conditio est.

q medium

q̄ mediū habet respectum ad primum: ita q̄ sua causalitas per quā potest causare nō est nisi in virtute primi: ideo est mouēs motum. Ultima cōditio est: q̄ omne agēs medium est mouēs motum: quum enim medium moueat posterior: est mouēs: quum autem moueat virtute primi est motum: si autem daretur infinitas in causis: causse essent medie sm primam proprietatem: q̄ nulla ipsarū esset prima: nec haberet virtutē super omnia causata. tamen sm secūdā proprietatē nō essent medie: q̄ nō haberēt habitudinē ad aliquod primū. Similiter cause non essent medie sm tertiam proprietatē: quia ly quelibet eēt mouēs mota: nulla tamē moueret in virtute pmi. ¶ Et per hoc soluit obiectio cōtra 2am. q̄ ratio probās statum in causis petit principiū: q̄ assumit q̄ in causis datur primum z vltimū rñsio patet. q̄ accipit mediū tātū negative per p̄nationē primi z vltimi. nō autē positiue: q̄ hz habitudinē ad primū z vltimum. ¶ Secūda propositio Cōmē. q̄ in causis habētibus situm nō est possibilis infinitas: neq; essentialis: neq; accidētalis. ¶ Nec propositio probatur p̄supponēdo q̄ Cōmē. per causas habētes sitū intelligit causas que nō tantū cōcernūt situm positionez z ẽzistātē. verū etiā sūt simul: quēadmodū corpora celestia: elemēta: mixta: que simul actu existūt: per causas nō habētes situm: intelligit causas nullā cōcernētes ẽzistātez in esse: quemadmodū deus z intelligētie. Hoc p̄suppōsito probatur cōclusio. Nam dato oppositō ipsius sequerētur q̄ daretur infinitū in actu. q̄d̄ est impossibile ex 3o phisicorū. z p̄ celi. igitur antecedēs. z̄ sequētia probatur: quia ex omnibus istis causis infinitis actu existētibus fit vna magnitudo infinita: z vlterius: quū omne corpus sit mobile: in tēpore finito moueretur corpus infinitū: cuius oppositum dem̄ 8 stratur. 6. phisi. ¶ Tertia propositio Cōmētatoris est: q̄ si cause nō habēt situm in istis est impossibilis infinitas ẽntialis. ¶ Hec probatur: q̄ in istis ē deuenire ad motorē oīno imobilem: tam per se q̄z per accidēs: vt dem̄stratur. 8. phisi. ¶ Alij exponūt Cōmē. dicēdo q̄ sm ipsum duplex est vniuersum: quoddā habēs situz z ista vniuersitas est causarū essentialiter ordinatarum. Aliud est vniuersum carens situ: z est vniuersitas causarum accidentaliter organicarū: quarū vna ē post aliā: z nō simul. In primo vniuerso nō est possibilis infinitas neq; ẽntialis: neq; accidētalis: q̄ tūc daretur infinitū in actu: vt argutum est. In alio vniuerso est possibilis infinitas accidētalis: nō ẽntialis. nam tale vniuersum est multitudo individuoz que est accidētaliter ordinata: vt homo ab hoīe: in eadē specie. ¶ Sed pretermissa expositione Cōmētatoris. Dicēdum est de tribus propositiōibus: quas ponodoctor: subtilis in p̄ sen. di. 2. q. 1. ad mentem 2am. in hoc 2. meta. z postmodum arguēdum est cōtra ipsas: z rōnes soluēde sūt. ¶ Prima ppositio de mēte Aristo. sm ipsum est ista. In essentialiter ordinatis nō est possibilis infinitas in quocūq; genere cause. ¶ Secūda. In accidētaliter ordinatis nō est possibilis infinitas: nisi ponat status in ẽntialiter ordinatis. ¶ Tertia propositio. In accidentaliter ordinatis nō est possibilis infinitas: etiam si negetur ordo ẽntialis. ¶ Prima ppter breuitatē dicat̄a. 2ª b. 3ª c. p̄ª probatur p̄supponēdo: q̄ ois causa in eo q̄ cā nō ē vltima: q̄ vltima nihil causat: similiter ois cā causans in virtute alterius nō est prima. Ex his duab⁹ suppositionib⁹ seq̄t q̄ si cause ēent infinite: quelibet causaret in virtute alteri⁹: z ita nō esset prima nec vltima: sed oēs medie. z̄ntia probatur: q̄ cause essentialiter ordinate sunt: quarū vna dependet ab alia in causando ex dictis supius. q̄ vna causaret in virtute alteri⁹: z ita oēs ēent medie p abnegationē p̄mi z vltimi. Ex hoc arguit. ¶ Omnes cause medie sil̄ accepte habēt causalitatē ab aliq̄ vna cā: alioquin vniuersitas causarū mediarū nō eēt cāta. Qd̄ eni ē causatū hz cālitatē ab eo a quo causat̄: q̄ hz virtutē causatiuam ab illo. sed quelibet causarū mediarū est cāta. q̄ quelibet istarum causarū mediarum habet causalitatem ab aliqua vna cā. ista nō est aliqua istius vniuersitatis: q̄ tūc eēt cā suiipsius. q̄ est extra istam vniuersitatem: z per z̄ns est in causata z idepēdēs. q̄ ista causa est prima. ¶ Scdo probat eadem cōclusio. Illa que oia sūt simul in actu: nō possunt eē infinita. sed oēs cāe essentialiter ordinate sūt simul in actu igitur z̄ c. maio: patet per Aristo. z oēs p̄dantes. minor probatur ex prima differētia posita superius iter causas ẽntialiter ordinatas z accidētaliter ordinatas. Mā infima cā essentialiter ordinata causante queli; bet alia necessario causat. ¶ Tertio. vbi nō est primū ibi nō est ẽntialiter prius: sed vbi est infinitas: nō est primū. ergo ibi non est essentialiter prius. maior patet: z minor probatur: qa illud est prius qđ est principio propinquius. 5. meta. sed vbi est infinitas nō est principiū. igitur neq; prius. ¶ Quarto in essentialiter ordinatis quāto causa est prior: tanto est perfectior: ergo in infinitis superior: est in infinitum perfectior. z si sic. ergo erit idepēdēter causans z nō in virtute alterius: z per cōsequēs prima.

Sed vt videatur ẽztum iste rationes cōcludūt. Arguitur contra ipsas. primo cōtra primā: q̄ eque bene cōcludat de causis accidētaliter ordinatis sicut de essentialiter ordinatis. Quia accipio omnes patres generātes si sint infiniti. igit omnes sūt mediī: z si sint mediī: causalitas omniū est ab aliqua vna causa. Illa nō est aliqua vna illarū: q̄ si sic illa esset causa suiipsius. Igitur est aliqua causa p̄ma que est causa omniū. ¶ Item est dubiū circa cōmētum quārū. vbi Aristo. ponēs: q̄ cause nō p̄cedūt in infinitū sm rectitudinem. Cōmē. exponit q̄ Aristo. forte itelligit per causas sm rectitudinē: causas que sūt eiusdē specieī: vt homo ab homine: z per sm speciem: itelligit causas que sūt de diuersis speciebus collocatis sub eodē genere: sed cause que sūt eiusdem speciei sūt accidētaliter ordinate: z in istis est processus infinitus. Et Aristo. itēdit: q̄ in causis hz rectitudinē nō est processus infinitus. ergo cōtradictio vel Cōmē. nō exponit ad itēntionē Aristo. ¶ Tertio si eēt processus in infinitū in causis accidētaliter ordinatis: esset numerus infinitus: z spēs numeroz sūt essentialiter ordinate. Igitur ponēdo infinitatē in causis accidētalit ordiatis ponit infinitas in ẽntialiter ordinatis. ¶ Quarto arguitur. q̄ rō adducta p̄ma: per quā p̄bat stat⁹ in causis petit p̄nm: q̄ assumit oēs causas eē medias. Igit rō pōit p̄mū z vltimū: q̄ mediū hz habitudinem ad vtrūq; vnde ponere mediū sine extremis est impossibile. ¶ Item rō assumit q̄ oēs cause medie simul accepte habent cām aliquā. Rñdēs dicet: q̄ quelibet cā in ordine causato⁹ z dependētiū sit causata z dependēs ab aliqua causa scilz hec cā ab aliq̄ poze: z alia ab alia successiue: nō tñ sequit: q̄ omnes simul accepte sint causate ab aliqua vna: hz est fallacia figure dictionis. cōmutatur enī singulare in plurale. ¶ Item arguit cōtra aliā rōnē: quū dicit q̄ causa in infinitū superior est in infinitū perfectior: dicet: q̄ nō datur causa in infinitum superior: accipiēdo infinitū cathegoreumatice: sed sincathegoreumatice: ad hunc sensum: q̄ quacūq; cā data: poterit dari supior: sz tñ nunq̄z deuenit ad aliquā que hēat infinitā distātiā ad qualibet assignabilē.

Ad hec respondetur z primo ad p̄mū dicēdo q̄ ista cōsequētia est bona. Omnes cause sunt medie. ergo omnium causalitas est ab aliqua vna causa: p̄suppōsito q̄ sint essentialiter ordinate. Nam si sic: iste cause sūt simul z vna agit in virtute alterius: z per z̄ns quelibet ps istius multitudinis agit in virtute vnius: sic q̄ omniū causalitas istius multitudinis ē ab aliq̄ vna cā. Igit oium causalitas istarū causarū essentialiter ordinatarum erit ab vna. Patet z̄ntia. q̄ illō qđ p se cōperit cuilibet parti alicui

totius: videt per se competere toti. ¶ Et confirmatur: q multe cause simul accepte in, ppositio: habēt causalitatem ab aliq̄ vna cā: q oēs iste simul accepte sunt medie. Igitur quum in toto ordine causarū eēntialr ordinatar oēs sint medie: sequit q oium cālitas toti' vniuersitatis erit ab vna. Neq; vlteri' ista ꝓtia valet simplr. Oēs cāe sunt medie: igit oiuz cālitas est ab vna: vt pz in instātia adducta de patrib⁹ generātibus: q iste cause sunt accidētaliter ordinate: z vna nō agit in virtute alterius. Neq; etiaz simul regrunt: z ita nō valet ꝓtia in istis: sed bene in eēntialiter ordinatis: valet etiā ꝓtia ex alio medio: q si cause sunt essentialiter ordinate: opz q in istis sit aliqd essentialiter ꝓius: q ꝓius z posterius sunt passiones ordis: z si est ordo essentialis: in tali est ꝓius z posterius essentialiter: sed nō est ꝓius essentialiter nisi sit ꝓmū eēntialiter. q. 5. meta. ca. de ꝓiori. Ꝓius est illud qđ est ꝑn° ꝓ pinquius. igitur z̄c. ¶ Sed cōtra. q in tempore z motu est ꝓius z posterius. ex. 4.° phīi. quum tempus sit nūs: motus ꝑm ꝓius z posterius. igitur z̄c. ¶ Rñdet q ꝑus z posterius in tempore sunt ex assignatione nostra assignando aliq̄ vnū nunc ꝓ ꝑn° respectu cuius aliqua pars temporis dicit ꝑor: z alia posterior: z hoc declarat ꝑbs 5° meta. ¶ Ald 1m qđ est contra Cōmen. dām est vno modo: q Aristo. pbat statum in causis etiaz accidentali: ordinatis ex testimonio aliorū: z maxime platonis: q ꝓ sunt munduz incepisse ex tempore: z ex ꝓsequenti habuit ponere causas eiusdem speciei non precedere in infinitū z ita datur status in causis ꝑm rectitudinem tam accidētaliter ordinatis: q̄z essentialiter ordinatis. Cōmētator autē habēs respectū ad opinionē platonis dixit: q forte Aristo. intēdit per causas ꝑm rectitudinem causas eiusdem speciei: vt homo ab homine. Vel dicendū est: q Cōmen. in ista expositione secūda loquitur dubitative z cū forte: z ista nō approbat: neq; acceptat: sed sōaz solū. ¶ Ald 3m rñdet. q cause accidentaliter ordinate sūt successiue vna post aliā in infinitū: z sic cōceditur processus infinitus in numeris z figuris: in potentia tantū z nō in actu. ¶ Et si dicas. ordo eēntialis stat ad aliqđ vnum ꝓmū z suppremū oium. ergo quum ſpes numeroz sint essentialiter ordinate: dabit aliqua ſpes numeri infinita z suprema: z ita numerus infinitus. ¶ Rñdeo q̄cq̄ sit de nūo infinito. Vtrū sit dabilis vel nō: de quo aliqualiter tetigim⁹ ūn. q. de prescientia dei futuroz cōtingentiū: saltē ꝓ nunc dicit q in ſpēbus seu formis: que sunt de pfectione vniuersi: datur status numeri non sunt de perfectione vniuersi: z in istis nō incōuenit esse processum in infinitum. ¶ Vel dicit q numeri nō sunt forme z ſpēs: q: vna sola est forma specifica omniū numeroz. Nā trinari⁹ nō differt a binario in ſpē sicut neclinea maior z minor: z hoc pōt ꝓbari ex. 8. meta. tex. cō. 10. vbi Aristo. ponit numeri diffones assimilari diffinitionibus naturarū z quidi tatū. Vult enī vt exponit Cōmē. q diffinitio superioris. ſ. ai alis ex additione alicuius ꝺ ie fit diffinitio inferioris. ſ. hois: quēadmodū ex additione vnitatis nā vnius nūeri transfert ad aliā nām: videas Cōmē. ibi. Quemadmodum qñ ab aliquo nūo. Ex qbus verbis cōcludit: q vnitas in nūo addita vel variata constituit nūm maiorē aut minorē: superiorē z inferiorem. Sed rō z diffinitio superioris z inferioris nō distinguit ꝑm ſpēz: vt diffinitio aialis z hois. ¶ Ite nūi nō cōponunt nisi ex vnitatib⁹. ḡ ꝑtes vnius nūi que sunt vnitates: nō differūt a ptib⁹ alterius: z sic oē qđ est realiter in vno nūo: est in alio realiter: siue ħ sint vnitates: siue aliq̄ alia forma: vt ꝺia formalis: q talis forma aut ꝺia formalis nō pōt sumi nisi ab vnitate: ex quo ꝛcludit: q nūs est ſpēs ſpālissima de genere q̄titatis. z nūi distincti sunt individua in eadem specie: modo inē individua nō est ordo eēntialis. igit z̄c. ¶ Sz ista rñsio nō pōt stare: qm̄ ex hac rñsione sequit: q arithmetica nō esset ſcia: q est de nūis. si igitur nūs est species ſpālissima: sequitur q nūi individuales erunt de consideratione arithmetici: sed singulariū z individuoz non est ſcia. igit z̄c. ¶ S. Arithmetic⁹ aliā passionē pbat de trinario: quā nō pbat de binario. ḡ per aliā ꝑn⁹ que sūt per se: z si sic sequit q illa passio competit per se trinario: tūc sic quecūq; sunt individua eiusdē ſpēi: q̄cq̄ per se cōpetit vni: cōpetit alteri: sed binarius z trinarius sūt eiusdē ſpēi: ergo q̄cq̄ arithmet⁹ demonstrabit de trinario: poterit demonstrare de binario: ꝺnis est falsum. igit illō ex quo sequitur. Unde oportebit dicere q nihil poterit demonstrari de binario z trinario: nisi per rōnem nūi: nō autē sub rōne qua trinari⁹ aut binarius: qđ est falsuz in arithmetica. Igitur dōz est aliter: q nūi distinguuntur ꝑm ſpēm. ¶ Ꝓto quo notandū q nūs minor nō ē pars nūi maioris nisi potentialiter acceptus: z q̄ztū ad vnitates māles: vnde si nūs trinarius ꝓstituit ex binario: hoc ideo est: q binarius ꝓtinet geminaz vnitatē: ex qua cum alia vnitate cōstituit trinarius. Sed q̄ztum ad formam specificā quaz importat binarius: vt est distincta ſpēs ab ipso: z q̄ztū ad vnitatē formalē insequētē formā ſpecificā ꝑm quā binari⁹ est per se vnus vnitate specifica: binarius nō ꝓstituit trinariū: z sic pōt saluari Euclides in 5° Geometrie. z Aristo. 5° meta. ca. de colobon. vbi habet: q nūs minor est pars nūi maioris: z sic itellexit Cōmentator: q per additionē vnitatis: nūs trāsfertur ad aliā nām. Ħ est verū q̄ztum ad eē māle in nūo: nō q̄ztuz ad esse formale. ¶ Ald istātiam ergo que adducitur q datur infinitas in potētia in essentialiter ordinatis. s. in nūis. Rełpōdet: q Alz. negat processum infinitū in eēntialiter ordinatis: vbi est ordo cum dependētia essentiali posterioris ad ꝑius. Nō sic est in nūis: q̄ztum ad suum esse formale: vt dictuz est. ¶ Ald quartā rationē principalē rñdetur: q ratio nō petit ꝑn^m: q: assumit medīū priuatiue nō positiue. Priuatiue: hoc est per abnegationem primi z vltimi: nō q̄ eau se sint med e per habitudinem z respectū positiuum ad primū z vltimū. ¶ Ald qntā istātiā rñdetur: q ista ꝓtia nō valet de forma. Quelibet cā media est causata. igitur omnes simul sunt causate: neq; valet ista ꝓsequētia. Uniuersitas causarū mediarum nō est causata. Igitur aliq̄ nō est causata: ꝛz tenet gratia materie: q si vniuersitas cārum nō sit ab aliq̄ vna cā: nō esset aliqua cā prima oiuz: neq; esset iter illa aliq̄ prioz eēntialiter alia: q: dictuz est: prius essentialiter est illud: qđ est ꝑn° propinquius. ergo si nullum primū: nihil est essentialiter prius. Ex quo cōcluditur q si oēs cause sūt medie: z sit ordo eēntialis iter illas: oium causalitas est ab aliq̄ vna in accidētaliter ordinatis: nō valet ꝓtia. q̄re z̄c. ¶ Ald vltimā istātiā rñdet ideo dari cām in infinitū superiorē in essentialiter ordinatis: q tales cause sūt simul in actu: z vna est pfectior reliqua. Usi sicut i numeris si daretur multitudo infinita in actu daret numerus actu infinitus ꝓtinēs i se infinitas unitates. ſ. numerus qui cōprehēderet i se totā infinitā multitudinē: ita si darent cause infinite simul i actu: quarū vna cōtineret perfectionē alterius: oēs pfectiones que essent in istis infinitis causis, vnitiue cōtinerētur in aliq̄ vna: ita q alicui⁹ cause assignate ad aliquā cām supiorē eēt distātia nō solū infinita: hoc est ideterminata: sed infinita per cōtinētiam vnitiuam infinitarū perfectionū. Nō enīz repugnat istas infinitas perfectiones vnitiue ꝓtineri posse i aliq̄ vna propter ordinē essentialē causarū: ꝑm quē vna continet pfectionē alteri⁹. Ex quo videt q aliq̄ cā inferiore data, possit dari distātia infinita actualis ad aliquā cām i infinitum superiorē. Si enī quacūq; distātia finita data actua li alicui⁹ cause ad aliā dat maior actualis. ḡ datur distātia maior i infinitū q̄cūq; finita assignabili: ꝛz distātia maior q̄cūq; finita assignabili ē infinita. ḡ z̄c. ¶ Secūda propositio doctoris subtilis ē. Jn eēntialiter ordinatis nō ē

possibilis

possibilis infinitas: nisi ponat status in entialr ordinatis. Probat: nulla successio aliquor eius dem rōnis pōt perpetuari nisi ab aliq̄ cā perpetuante in infinitū durante: a qua tota successio: r quodlibet ei⁹ dependet: sz successio accidentalr ordinato r est aliquor eius dem rōnis: sicut successio hois ab hoie: r equi ab equo. ḡ hz aliquā cāz in infinitū durāte: a qua tota successio: r quodlibet ipsi⁹ dependet: talis cā nō est aliqd istī⁹ successionis: q: oia in ista successione q̄nq; sunt: r nō sunt: r vnū definit esse post aliū. Ergo ista cā erit alterius rōnis r ordinis ab istis: r p ons erit aliqd a quo tota ista successio entialit dependet: sz in isto ordine est stat⁹: vt pbatū est. ḡ rē. Tor' iste processus est clarus: r maior pncipalis est nota: q: sicut aliqd non pōt esse nisi a sua cā: ita nō pōt ppetuari nisi ab aliq̄ cā perpetuante. Unde Alr. ppetuitate successiōis in gīando r corrūpēdo reducit ad aliqd perpetuū dicens. 2. de gīatiōe. tex. cō. 55. Propter motū solis in obliquo circulo fiūt generationes r corruptiones in istis inferioribꝫ. Tertia positio docto. subtilis é. q negato ordine entiali: adhuc dat stat⁹ in accitaliter ordinatis. Probat: q: aliq̄ nā é effecta r causata: vt de se patet. ḡ vel a se: vel a nullo: vl' ab aliquo alio. nō a nullo: q: qđ nihil est: nullius é cā: neq; a se: q: nulla res est que seipsaz gignat vt fit. ex p de trini. ca. p: r 2° de aia. tex. cō. 47. si ab alio: habet. ppositum: q: ista cā est simplr pma r in cāta negādo ordinē essentialē. Sed dices forte: q ista cā nō est pmā: neq; in causata. Contra: q: ista cā aut causata se r indepēdenter aut causat ab alio dependenter: r in virtute alicuius. si p modo habetur intentum: q: est prima. si secūdomodo: statiz ponitur ordo entialis: r sic ponis ordinem essentialē negādo ordinem essentialē. Et sic patet ad questionem.

Ad argumēta in pn° rndeť: q posita gīatione ppetua: cāe infinite accidēt aliter ordinate: in quocūq; gīe cause pcesserūt vna post aliā. sz dubiū est de cā mālī: que manet eadē in gīato r corrupto. Odm est: q mā quedā est. ppinqua. qđā remota: mā pmomō é mā disposita q̄titatiue: r q̄litatiue p forma sbalī introducēda: r si ista mā hz dipositiōes alterius r alterius rōnis: r vna est subm forme in virtute alterius. Iste māe sunt entialr ordinate: quēadmoduz est mā p⁹ respectu forme elemēti r elementū respectu mixti: r mixtū respectu alteri⁹. Mā elementū nō est subz foze mixtionis: nisi rone māe pme: r in istis nō est processus i infi^m: vt ostendit Alr in lra. tex. cō. 5. meta. si vo mā sic disposita nō hz ordinē ad aliā in rone subti: vt est mā ligni r lapidis: iste accitalr ordinant: r iste possunt eē infinite. si loq̄mur de mā pma r nuda: ista pōt eē vna nūo oiuz forma rū ad se inuicē succedētiū: alia tn est in generāte r alia in genito: r hꝫ declarauim⁹ in q̄daz. q. ordinaria de hac mā. Et quo ꝓcedit: q infinite māe accitalr ordinate successiue sunt possibiles. Ad vltimū rndeť: q duplr é distātia. qđā dimēsionalis: qđā pfectiōalis. Prima est hz quā aliq̄ distāt penes q̄titatē interiacentē: vt de se pz. Scda é per excessum pfectiōis vni⁹ sup aliud: vt ista distantia nihil aliud sit: nisi excessus pfectionis vni⁹ extremi sup aliud extremū. Prima distātia est q̄ta pm q̄titatem medū interiacētis: r ista distātia nunq̄ est iter imediata: sz mediata. Scda distātia est q̄ta pm q̄titatē pfectionis perfectionis extremi: vt tāta sit: q̄ta é pfectio eius: r ista pōt eē inter illa que sūt imediata: quēadmoduz ponit Alr. 10. meta. r in pdicamētis. Contraria sunt que maxie distant sub eodē gīe: r tñ aliqua ēria sunt imediata per puatione medū interiacentis. Applicādo ad ppositu. Dē⁹ distat in infinitū a creatura distātia pfectionali nō solum ab illa que hz aliq̄ mediū pm pfectionē ad ipm: verū ēt a creatura supema possibili. Sed ꝫ hoc arguit: q: si de⁹ distat in infinitū a q̄cūq; creatura. ḡ vi ꝙ possit. producere creaturā nobiliorē quacūq; data in infinitū. Quia potentia infinita quēadmodū est potētia diuina nō adequat per quodcunq; finitū. Ad hoc rndeť: q licet deus forte possit producere nām pfectiorē in infinitū quacūq; data q̄tuz est ex se: tamē ex pte nāe facibilis in istis naturis. dat status: non quidē ex pte dei: sed ex parte nature: sic forte nō repugnat deū posse facere albedinē r nigredinē sil: q̄uis ex parte ipsarū formarū repugnātiū r icō possibiliuz hoc nō sit possibile. Tenēdo: q ipossibilitas rei fiendę sit ex pte rei factibilis: non ex pte dei facientis: qđ hz videri in p sen. di. 43. Et sic patet determinatio. q. r finis.

Nō eniz fit ex generatione qđ fit sed est post gīationē. Tex. cō. vij. Qō. v.

Mouetur questio. Utrū gīatio substātialis distinguat a termino. Et arguit negatiue trib⁹ argumētis: quoz p^m est: p supponēdo q illa que distinguunt realiter: habent aliquē ordinez. Isto stante arguit sic. si est dist. nctio iter generationem substantialē r terminū eius: erit aliquis ordo inter generationē r formā genitā. Aut enim erit ordo temporis: aut ordo vniuersalis ad particulare: aut ordo nature. Non est dicendū q sit ordo temporis: propterea q: generatio est mutatio instantanea. Neq; est ordo vlis ad particulare: de quo loquitur Alr. in pdicamentis: r in 5° meta. q est inter illa: a quoz vno non conuertit p̄ntia cum hoc verbo. Sum es est. sed nō potest esse talis ordo inter gīationem r formā. Tum quia gīatio nō est vniuersalioz forma: neq; ecōuerso. Tum q: non saluaf regula nō conuertendi ꝓsequentia inter gīationem r formā. ergo nec talis ordo potest esse inter ista. Nec ēt potest esse ordo nature: qm talis ordo est duobus modis inter aliqua: aut enim q: vnū est prius origine reliquis aut quia vnū est cā r pn^m alterius. Non est dōm q generatio sit prior origine forma: q: tunc esset gīatio sine forma. Nec secundomodo: pterea q: gīatio non est cā formę: r preterea qđ est prius nā pmo r scdomō est prius pm eē. ḡ si sic eēt prior gīatio forma: staret gīationē esse sine forma. Neq; potest dici q gīatio habeat ordinem dignitatis ad formā: q vz. ipia sit dignior forma: q: gīatio est respectus: r forma est ens absolutum. ergo nullomodo gīatio pōt dici esse prior forma. Et per eas dem rōnes. pbat: q forma non sit prior gīatione. Non prioritate temporis: vt patet. Nec prioritate que est eius a quo non conuertitur subsistendi p̄ntia. Nō poutate nāe pm originē: q. vz. ipa prius originef: q̄z gīatio: vt patet. Nec etiā vt forma dicatur esse prior gīatione q sit pn^m r cā eius: q: generatio fū dareť in forma tanq̄z in subiecto: r subiectuz hz prius eē q̄z accidens qđ fundat in ipso. ḡ prius forma hꝫet esse q̄z gīareť: qđ est falsum. Neq; potes dicere q forma sit prior pm dignitatē r perfectionem. q: si sic esset prior: aut gīatio fundaretur in forma tanq̄z in subiecto: aut fundareť in mā prima. Non est dādum scdm: q: nullū accidēs fū datur in mā: nisi mediāte forma substātiali: vt colligitur de mēte Alr. p̄ phisico. Dā r forma substātialis sunt cā omniū accidentiū. Si detur primū redit arg^m qđ prius: q forma cū sit subm ipsius gīationis: prius habebit eē q̄z gīatio: ḡ poterit esse: r intelligi esse forma sine gīatione. ons est falsum: q: tunc forma nō acciperet eē per generationē. Si vo tu dicas: q generatio r forma sunt sil. Quero qua simultate sunt sil. nā vt hz Alr. in post predicamētis. 5° meta. aliq̄ sunt sil simultate tēporis: aliqua simultate nāe: r hoc duob⁹ modis: aut loquēdo de simultate nature regrita ad nām cor relatiuoz: aut de simultate nāe: que est coz que cōueniunt in aliquo vno genere: eo mō quo asinus r hō dicunt esse simul in nā aialis. Si tu des pmū: pra. illa que sunt simul simultate tpis habent aliquē ordinē nāe inter se: sz forma r gīatio nō hnt

ordinez nãe. ℊ non pñt dicĩ sil' simultate tpis. ¶ Si dicas q' sunt sil' simultate nãe. Cõtra. forma ⁊ gñatio nõ sũt' correlativa: qñ vnũ est de gñe subst̃ie: ⁊ alterũ de gñe passionis: aut alterius predicamenti: neq; etiã sunt simul natura: q' cõueniant in aliquo genere: vt de se patet. ℊ nullo mõ sunt simul. Ex hoc arguitur sic. Illa que nullo modo sunt sil': ⁊ nõ habẽt aliquẽ ordinez inter se: vident esse idẽ realit': sed gñatio ⁊ forma sunt hꝺ. ℊ gñatio ⁊ foꝛa sũt idẽ realr. ¶ Scõo pncipaliter arguit̃ pſupponendo duo ꝑ q' gñatio instãtanea de necessitate pſupponit aliquez motũ factũ in tpe. ¶ Doc dꝫ esse de mẽte Cõme. 4° phi. cõ. 129. vbi vult q' si illuminatio fiat respectu aeris: que illuminatio est actio istãtanea: hoc hꝫ fieri per motũ localem corporis luminosi ad aerẽ illuminabilẽ: ita q' sin õ eẽt talis motus: nõ posset assignari rõ ꝓpter quã iste aer magis illuminat̃ in hoc instãti q̃z prius. ¶ Scõo pſupponitur: q' mutatio instãtanea si hꝫ terminũ a quo: qui ẽ priuatio forme: nõ hꝫ rõne sui: sed rõne mot' ꝓcedentis: qꝺ declarat. ¶ Sꝫ si deꝭ oppositũ: qꝺ. vꝫ. mutatio istãtanea habeat terminũ a quo rõne sui: sequereꝭ q' duo ꝺictonia eẽnt sil' in eoꝺẽ istãti. vel mutatio istãtanea esset diuisibilis: ⁊ ex pñti in tpe. pñtia pbat: q' mutatio instãtanea est in instãti. ℊ hꝫ suos per se terminos in instãti: sed termini a quo ⁊ terminus ad quẽ sunt per se termini istius mutationis. ergo isti termini sunt in instãti: sed isti termini sunt ꝺictonij: q: priuatio ⁊ forma sunt ꝺictonia circa subiectũ aptꝫ natũ. ergo duo ꝺictonia eẽnt simul in eoꝺẽ instanti: Si aũt dicas q' isti termini. pura ꝑuatio ⁊ forma sint in alio ⁊ in alio instãti: ⁊ inter quecunq; duo instãtia cadit tẽpus mediũ. ergo mutatio media iter terminos esse in tali tpe itermedio. ⁊ ita mutatio instantanea esset in tpe. ⁊ per pñs diuisibilis. Ex istis arguit̃ sic. omnis mutatio distincta realiter a termino: accipitur vt via realis in terminũ realem: sed gñatio forme subst̃tialis non põt accipi vt via realis in terminũ realẽ. ergo nõ distinguit̃ realiter a termino. maiꝰ videtur nota. Qñ mutatio aut accipit̃ vt via in terminũ: aut accipit̃ vt terminus. Si accipiat̃ vt terminus: nõ distiguitur a termino: si vt via in terminũ (cũ via distinguat̃ a termino vie) vt sic accipitur vt distincta a termino. minoꝫ autem probatur: q: mutatio vt via habet per se terminum a quo: ⁊ terminũ ad quẽ: q: non possumus imaginari viã ẽe sine terminis: sed gñatio non habet de se istos terminos. ergo non põt accipi vt via. ℊ accipit̃ vt termin': ex quo sequit̃: q' nõ distinguet̃ a termino. ¶ Ultimo pro ista pte arguit̃ pſupponẽdo ex fundamẽtis Sco. q' illa sũt idẽ realr: quoꝝ vnũ nõ põt separi a reliquo. Habita ista mate assumo istã minoꝫ: sed forma subalis ⁊ termin' generationis nõ pñt separi a gñatione. ℊ gñatio subalis ⁊ termin' ei' sunt idẽ realr. minoꝫ pbat. Certũ est ꝑm Sco. q' suba genita in eoꝺẽ istãti cõseruat̃ a coꝛpib' celestib': a deo: ⁊ intelligẽtijs: ſ ista cõseruatio est gñatio: qꝺ pbat: q: certũ est q' corpa celestia aligd influũt in suba q̃z genitaz: aut coꝛpoꝛa celestia influũt pcise per assistentiaz: aut p hꝺ q' dant aliquã entitatẽ: ⁊ aliqꝺ eẽ subẽ genite. Nõ est dicendũ pmũ: qñ assistẽtia illa coꝛpoꝛ celestiuꝫ est relatio. per ipsaz aũt relationẽ coꝛpa celestia nõ influũt in hec iferiora aut ꝓseruãt ipsa. ℊ influũt ꝺãdo aliquã entitatẽ: ſ vbi aliqꝺ vnũ recipit aliquã entitatẽ ab alio. ibi ẽ actio ⁊ passio: actio autẽ ⁊ passio fundanꝺ i motu. ex 3° phi. aut mutatione. ℊ ibi erit aliq; mutatio: aut illa erit mutatio subst̃tialis: aut accñtalis: non accñtalis: q: erit aut loci mutatio: aut augmẽtatio: aut diminutio: aut alteratio. Nulũ istoꝝ est: vt pz discurrẽdo per singula: qñ suba genita ꝓseruãt in istãti sequẽti, pductionẽ ipsi'. ℊ ista mutatio erit subalis: ſ ois talis mutatio ẽ gñatio vel coꝛruptio. ℊ suba genita qñ ꝓseruat̃ semꝑ gñat. ¶ Et cõfirmat̃: q' ista mutatio nõ sit alteratio. q: aut eẽt ad accñs ꝙuenies: aut ad accñs discõueniẽs subto ⁊ subẽ genite. ¶ Nõ est dꝫ: q' sit ad accñs discõueniẽs: q: tũc per tale accñs nõ cõseruareꝭ: ſ magis coꝛrumpereꝭ suba: si sit ad accñs conueniẽs: cũ tale accñs depẽdeat i eẽ ⁊ i ꝓseruari a suo subto (oporteret ꝑ us subiectũ ⁊ suba ꝓseruari in se: q̃z cõseruareꝭ per accidẽs. ⁊ tunc ista cõseruatio precedens erit terminata ad sbam rei: ⁊ nõ ad accidẽs. ergo erit generatio.

Ad oppositũ tũ arguit̃ ex auctẽ Elꝛ. i 2° huiꝰ. vbi habet q' illud qꝺ sit est post gñatione: qꝺ nõ tñ ẽ verꝫ de cõposito: ſ ẽt de forma. Et ẽt rõne sic. Illa que sunt in distinctis ꝓdicamẽtis: distiguunt realr: ſ gñatio subalis ⁊ terminꝰ siue formalis: siue totalis sũt in distinctis ꝓdicamẽtis. ℊ ⁊c. maioꝫ pbat: q: ꝓdicameta sũt ꝑ diuersa. ex. 5. meta. ⁊ sũt simplr diuersa entia: ex. 10. meta. ℊ nihil vniꝰ est idẽ ens alicui alterius. minoꝫ aũt pbat. Nã gñatio vel est de ꝓdicameto passionis: loquẽdo de gñatione formali' sumpta: vl' de ꝓdicameto relationis. Forma autez ſbalis est de ꝓdicameto sube. ℊ ⁊c.

In ista. q. ꝑ pmittent̃ distõnes. 2° loco determinabit̃ qõ. 3° ⁊ vltꝰ soluẽt̃ argumẽta i pn°.

Quantũ ad pm. Prima distinctio est ista. Gñatio ſbalis põt accipi duobꝰ modis. vnomõ sub rõne mutatiõis. aliomõ sub rõne ꝓductiõis. Uel sub alijs vbis: vt est actio transmutativa: vel vt est actio productiua. si primomõ sic est actꝰ forme: vt termini formalis: vel cõpositi vt termini totalis. pma rõ in gñatione respicit ſbm mutatuꝫ. 2ª respicit terminũ ꝓductũ. ¶ Secũda distinctio est ista. q' cũ generatio: ipoꝛ: et respectũ. duplex. est respectus ipoꝛ: atus in gñatione. Primus est extrinsecus aduenies. Secundus est intrinsecus aduenies: gñatio vt mutatio est respectus extrinsecus aduenies. sed gñatio vt ꝓductio est respectus intrinsecus aduenies. Oꝛ aũt gñatio vt mutatio sit sic respectus extrinsecus aduenies declarat: q: ille respect' est extrinsec' aduenies: qui nõ necessario oritur ex nã fundameti posito termino: ſ posita mã pma ⁊ posito gñante: hoc est illo qꝺ gñat: nõ de necessitate ponit̃ mutatio i mã pma. ℊ mutatio est respectus extrinsecus aduenies: sed posito ꝓducto in q̃z ꝓductũ est de necessitate ponit̃ ꝓducens: ⁊ ex vtro q̃z posito necessario insurgit ꝓductio: q: nõ est imaginabile esse aliquid qꝺ ꝓducat: ⁊ q' sit ꝓducens sine ꝓductione in eo qꝺ ꝓducat. igit̃ gñatio vt ꝓductio est respectus intrinsecus aduenies: qꝺ non est de ipsa mutatione: q: ad hoc q' mutabile mutet̃ ab aliquo transmutãte vltra mãm trãsmutationis requirit̃ debita applicatio. appꝛoximatio: ⁊ dispositio in trãsmutabili. ergo mutatio ipsa nõ de necessitate oritꝫ ex ipsis extremis positis in esse solũ: sed multa alia requirit: que nõ requirunt ad rõnẽ ꝓductionis: q: statim q' ponit̃ ꝓductũ ⁊ ꝓducens: ĩmediate sequit̃ ꝓductio in ꝓducto.

His pmissis. Quantũ ad 2m pncipale ponuntur ẽtuoꝛ cõclusiones. ¶ Prima est ista. Gñatio sub rõne mutationis est respectus de ꝓdicameto passionis. Probat̃. Illud quo passum formaliter refert̃ ad agens est de ꝓdicamento passionis: sed gñatio ſbalis põt accipi duobꝰ modis. vnomõ sub rõne mutationis. aliomõ sub rõne ꝓductiõis. Uel sub alijs vbis: vt est actio transmutativa: vel vt est actio productiua. si primomõ sic est actus mãe pme. si 2° m

aduenies: qui de necessitate z eentialr oritur ex ipsis extremis positis in eē ptinet ad pdicam relonis: q; ibi ponūtur illa que sm se z eentialr sunt ad aliqd: si ita ē: q; pductio est hō: vt dictū est. ḡ est de pdicamento relonis. ¶ Tertia ō est ista. respectus māe vt pfectibilis: ad formā vt pfectuā ipsi māe: z respectus māe ad formā pus pficiētes ipsam vel ad puationē forme: sm quā pficit isti duo respectus sūt de eentia mutationis. Et q; isti duo. s. q; mā pficiat p formā: z ordo ipsi ad puationē pcedētē formā dependent ab agēte: q; forma nō pficit mām nisi ab agente: coexigitiue regrit respectus māe ad agēs ad rōnē mutationis: ita q; mutatio est respectus māe vt pfectibilis ad formā pficiētē vna cū respectu ad puationē pcedentē formā: z vltimo cū ordine ipsi māe que pficit a forma ad ipm agens. ¶ Ista ō sic intellecta. pbat ex sntia Arz. 6° phi. ¶ Mutari (inqt ipse) est aliter se hīe nūc q̄z pus idē manēs. ¶ Per hoc q; dicit idē manēs exprimit sbm in ipsa mutatiōe. p hoc q; dicit aliter q̄z pus: exprimit forā sm quā sbm se aliter hz nūc q̄z pus. p hoc q; dicit nūc aliter q̄z pus: exprimit respectus māe ad puationē oppositam forme. z q; forma vt dictū est: nō est pfectio sm quā sbm aliter se hz nūc q̄z pus: nisi vtute agētis. iō coexigitiue vl cōcomitanter ponit respectus māe ad ipz agēs. ¶ 4ª z vltima ō est ista. Giatio distinguit realr a termino. Ista ō patet multiplicit: z p sic illud quo manēte: alterū nō manet: z quo corrupto: alterz nō corrūpit distinguit: realit ab illo altero: sed ita est q; termin⁹ giationis formalis: q; est forā manet nō manēte giatione. ḡ relinquit q; giatio distinguit a forma realr. maior pz. ex p̄ p̄n⁹. q; impossibile ē idez realr sil eē z nō esse. ¶ Probatione istius, ppōnis videas in doc. subtil. in 2° sen. di. 1. q. 5. circa p̄n̄m. minor aūt patet. hz Arz. z cō. 6. phi. tex. z cō. 44. Oz impossibile sit idem sil esse sub trāsmutatiōe z vltimo trāsmutato esse: hz ita est: q; giatio nō est nisi ipsum trāsmutari. ḡ qū forma hz genitū eē seu cōpositū per formā nō est amplius giatio. ¶ Hoc idē pbat p Arz. in p̄ de giatione. tex. cō. 55. habitibus extrīb in mā cessat mot⁹. ¶ Probat ēt rōne sic. Illud dr giari in aliq̄ instanti in q̄ p capit eē: sic q; ei esse immediate succedit nō esse: sed forma p capit eē in p̄ instanti q̄ res generat z fit: z non in aliq̄ instanti sequēti: neq; suū eē immediate succedit nō esse. ḡ tm̄o in p instanti sui eē giatur: z nō in aliquo alio. ¶ Et cōfirmat. Quia res pmanēs in B distinguit a re successiua: q; totū esse sil accipit in p instanti: q; idē eē manet in quocūq; istanti sequēti: q; deē opposita q; nō maneat idē ergo suū eē esset successiuū z fluxibile. ḡ nō distingueret res pmanēs a successiua: sed ita est q; res pmanēs totū suū esse capit in p instanti. ḡ tm̄o in primo instanti giatur. ¶ Et cōfirmat hō 2°: q; sicut motus ad terminū mot⁹: sic giatio ad terminū sbalē. Sed mot⁹ distinguit realr a termino. q; habito termino mot⁹: cessat mot⁹. ḡ ēt sic se hēbit giatio ad terminū: q; habito termino cessabit. ¶ Et confirmat vltimo. Quia sic corruptio ad terminū corruptionis: ita in proposito. Sed corruptio ē in eo instanti quo res corrūpit z termin⁹ formalis. s. forā corrūpenda tūc nō est. igit z tc. ¶ Istē hec eadē ō pz de mente Cōmē. 4. meta. cōmento. 2. vbi vult: q; giatio z corruptio sunt via in hz: aut in negatiōes subē. Tūa aūt distinguit realr a termino vie: q; vt vult ipse Cōmē. ibi. ens aliud vt via: aliud vt terminus vie. ¶ Et quo sequit. Oz sic mot⁹ distinguit a termino vt via: ita giatio sic distinguet a termino sbali. ¶ Istē arguit sic. Nihil est idez realit alicui q̄ ē cā effectiua: vl rō pductiua eiusdē. Sz giatio est hō. ḡ z tc. maior ē manifesta: q; nihil giat seipm: aut est rō giandi suipsi? vt hz Arz. 2. de aia. tex. cō. 47. nihil giat se ipm. p seruet. ¶ Probat ēt rōne. Quia tūc idez esset pus z posterius ipso: vt deducit beat⁹ Aug⁹. p̄ de tri. ca. p̄. Sz giatio ē rō productiua vel giatiua respectu termini sbalis: q̄ p̄bat. q; ad idē genus cās ptinet ars z artifex. 5. meta. tex. cō. 3. Sz ita est q; giatio ē p̄n⁹ formale giandi saltē vt via. ḡ distinguit realr a termino. ¶ Istē arguitur sic. Giatio actiua nō est eadē realr termino sbali. pducto ḡ neq; giatio passiua. pz p̄ntia sm Tho. Actio z passio sunt idē realr. ḡ si vnū idētificat alterū: z reliquū. ¶ Probat mō aīs. Giatio actiua aut dependet eentialr ab agēte vl solū: aut ab agēte pticulari solū: aut ab vtroq; sil. Illō est dandū p̄m aut 2m. Quīn in giatiōe est ordo eentialis inter agēs vle z pticulare. ḡ vnū nō giat sine relicq. ḡ nō giante agēte pticulari: nō giat: agēs vle: hz hito termino sbali giationis agēs pticulare nō giat: q; nihil istuit in ipsum genitū: neq; ab ipso genitō eentialr dependet. Nō patet: q; nō exīte agēte pticulari: termin⁹ sbalis manet in eē. ḡ relinquit. q; agēs pticulare nō giat in quocūq; instanti quo genitū est: sed desinēte giatione actiua: desinit eē generatio passiua. Tū q; ista sūt sil nā: cū sint respectus sein uicē ōntes. Tū ēt q; z te sūt idē realr quoz corupto vno corrūpit z reliquū: relinquit q; nulla giatio erit manēte termino sbali. ḡ giatio nō est ea dē genito: seu termino sbali giationis. ¶ Et ōfirmat. Alla nō sūt idē realr: quorū vno multiplicato realr: reliquū nō multiplicat: hz generatio multiplicat (maxie giatio actiua) non multiplicato termino sbali. Nō declarat. hz eni Cōmē. 5. phi. cō. 38. q; si forma est alia: z actio erit alia: sed ita est q; forā generātis vlis z forma giantis pticularis (que sūt p̄n̄ generatiua) sūt realr z eentialr distincte. ḡ erūt distincte actiones. ¶ Istē arguit sic. Nullus respectus extrinsecus aduenies est idē realit fundamēto: sed ita est q; giatio sub rōne mutationis est hōc: vt pater in p̄ arti. supi. ḡ z tc. maior pbat. Alle respectus est nō idē realr fūdamēto z termino: per quoz positionē realē nō ponit realr: hz ita est q; talis respectus extrinsecus aduenies est hōc: qm nō de necessitate oritur: posito fundamēto realr: z termino ipsi: requrit enim realē positionē alicui distincti eentialr a fundamento z termino. Mā actio z passio nō ponunt realr in eē: posito actiuo z passiuo: nisi ponat realr approximatio passi ad agēs: que approximatio distinguit eentialr ab vtroq; extremoz. s. actiuo z passiuo. ḡ per realē pōnē extremoz. s. māe z agētis nō ponet giatio in eē de necessitate. ḡ distinguet giatio vt mutatio eentialr a termino. ¶ Et ōfirmatur: q̄ō fundat subtiue in mā pt⁹ ante formā subalē: distinguit eentialr a termio subtātiali: hz giatio ē actus māe hē z fundat in ipsa anteq̄z forā sit ipsi māe: q; mā pus ē sub trāsmutari q̄z sub trāsmutato eē. ḡ sequit. pposītū. ¶ Istē ille respectus nō est idē eentialr fundamēto q est ad terminū polem nō eē: ista. pposītio pz: q; cū respectus magis dependeat eentialit a termino q̄z a fundamēto: (cū diffiniatur p ipm: z nō p fundamentū): remoto termino desinit eē respectus: z cū termin⁹ distiguat eentialr a fundamēto respectus: remoto termino eentialr distincto a fundamēto: poterit remanere fundamētū q̄z tū ad oēm suā realitatē: z tū nō remanebit respectus. ḡ relinqtur q; respectus nō erit idē realr fundamēto: sed giatio passiua est ad terminuz. puta ad agēs q̄ō est possibile nō ee: q; est a giante p primo pticulari: q̄ō agēs primū pōt nō esse. ¶ Oz si tu dicas: q; talis giatio nō est ad hōc agēs pticulare: hz ad agens in cōi. ¶ Cōtra. Eo mō q̄ giatio actiua est ad terminū sub alez: eo mō giatio passiua est ad agēs: hz giatio actiua est ad terminū sub alē in pticulari. ¶ Probat. Ad illud ē giatio vt ad terminū: q̄ō p̄ iducit p motū: hz ita ē: q; singulare z pticulare iducit p̄ p motū. ex sntia Arz. p̄ meta. Actus z giationes sūt circa singularia. ḡ isto mō giatio erit ad agēs pticulare: q; nō ē maior: rō q; sit ad terminū substātialez pticularē q̄z ad agēs. ¶ Rūdet ad hōc: q; manēte fūdamento alicui respectus: manet tota realitas respectus: hz nō manet respectus sub oi rōne: q; nō sub illa rōne: sub q̄ erat respectus: ita q; desinit eē q̄tū ad rōnē respectus: z nō q̄tū ad p̄priā realitatē respectus: q; nō hz aliā realitatē a realitate fundamenti. ¶ Cōtra. q̄ro de illa rōne respectus sub qua

nō manet: aut illa fuit aliqd qū ierat fundamēto: aut nihil. si dicas q nihil. ḡ nun q̄z rō respectus fuit: z ita gīatio sub rōne respect' est nihil. si aūt dicas q fuit aliquid: aut fuit aliqd idē fundamēto: aut fuit aliqd aliud a fundamēto. Si dicas q fuit aliqd idē fundamēto. ḡ aliquid idē ipsi fundamēto nūc nō est manēte ipo fundamēto: z ita aliqd simplr idē sil' est: z non est. Est qdē ad eē fundamenti: z nō est ad defitionē isti' rōnis: quā tu ponis esse eandē fundamento: z ita idē sil' erit z nō erit. ¶Item vltimo arguit sic. ¶Principia distinctiua relationū: z effectiua distinguunt ēntialr a relationib⁹: z hoc vlr est verū de oib⁹ pncipijs q̄rūcūq; respectuū: sed ꝑn⁹ effectiua gīationis sunt fundamētū z termin⁹: q termin⁹ ē forma substātialis inducta. ḡ relinquit. q forma substalis distinguit ēntialit a gīatione. ¶Illūc 3° rndeť ad argumēta pncipalia. z p ad primū ꝓmittēdo: q triplex est ordo: qdaz est ordo tpis: qdā est ordo nāe: qdā est ordo originis: ordo tpis est ine illa: quoz vnuz p̄cedit tpe z actuali duratione aliud: ordo nāe est iter illa: quoz vni nō repugnat eē sine ꝺdictione absq; alio. De q̄ ponitate nāe logť Alz. 5. meta. ca. de pozi. z in. 7. meta. ter. cō. 4. vbi vult. q quelibet sba p̄cedit quodlibet accīs tpe: capiēdo tps nō pro actuali duratiōe: sed pro sepabilitate: ꝺm quā aliqd vnū est sepabile ab alio: z in nullo iplicat ꝺdictionez esse sine illo. Ordo originis est iter illa: quoz vnū originatur ab alio: vel coexigit aliud: aut ꝓsupponit ad suū fieri z gīari. Isti ordines sic se hñt: q cū simultate opposita vni ordini stat ali' ordo alteri' rōnis. Illq eni fūt sil' tpe: que tñ hñt ordinē nāe. sicut sba z ppria passio sunt in eodē istāti tpis z pducunt: z tñ sba est prius nā ppria passione Sil' aliq̄ sunt sil' nā: quoz vnū est ꝑius origine alio: sicut cā z cātū sunt sil' nā: in q̄tū sunt coꝛelativa: z tñ cā origine p̄cedit ipm cātū. ¶His istāt'b⁹ rndeť ad argu^m discurrendo per singulas pbationes. Et dī q terminus ſbalis est ꝓz nā q̄z sit gīatio sub rōne mutationis: z et sub rōne pductionis: lz gīatio sub rōne mutatiōis nō sub rōne pductionis sit ꝓz origine termino formali qui ē ipsa forma. Dico ḡ q termin⁹ formalis gīationis est ꝓz nā gīatione: q: ab ipso nō cōuertit subsistēdi ꝑtia q: segť. gīatio mutatio est. ḡ termin⁹ est: z nō cōꝛa. termin⁹ mutationis est h̄ est ipsa forma subalis: qui est terminus. ergo gīatio est p̄a ꝑtia p̄cedit. 2° negať. ¶Aduertendū tñ q ipsa forma pōt accipi vel vt in fieri: vel vt in eē. Si accipiť vt in fieri: p̄cedit q est sil' nā: h̄ est nāli intelligētia cuz ipsa gīatiōe: que simultas nāe regrit ad nāz coꝛelatiuo rū: z ita cū fieri ipsius forme z ipm mutari in subto mutabili sint coꝛelativa: forma vt in fieri ē simul cū ipo mutari: z ex ꝑtti cū gīatione sub rōne mutatiōis. Dr et q termin⁹ qui est forma est ꝓz nā 2° mō q̄z sit ipa gīatio: z cū tu infers poterit ḡ eē termin⁹ gīationis: z ēt intelligi sine gīatione p̄cedit. ¶Oz si tu dicas ꝺ. Gīatio vt via p̄cedit terminū vie. ¶Dico q p̄cedit ordie originis: z cōcedo q gīatio est ꝓz origine ipa soza: q: ꝓsupponit a fieri ipsi' forme: nō tñ sequit: q sit ꝓz nā. Usi nō oē ꝑius origine ē ꝑius nā. ¶Et si tu arguas. Nō est ꝑius nā: est ꝑius tpe: vt vult Alz. 7. metaphi. ¶Rndeo ꝓitas tpis nō est ꝓitas ſm actualē duratione: sed ꝑfecte ſm sepabilitatez ab alio: quēadmodū dictū est: z cū nō ꝺdictionez ſubam posse separi ab accīte: relinq̄t q ſuba sit ꝓz isto⁹ q̄libet accīte. ¶Oz si tu dicas. Si termin⁹ ſubalis ē ꝓz q̄libet accīte nā isto⁹. ḡ poterit ſuba pducta eē ꝑius q̄z sit ei⁹ pductio: z in aliq̄ istāti nāe erit ſuba accipiēs eē: in quo nō erit ipsa pductio ſm quā accipit esse. ¶Rndeť concedendo ꝑtis z ꝑtiā. q ꝑius in aliquo istāti nāe est absolutū in effectu: qđ est fundamētū pductiōis passiue q̄z sit ipsa pductio passiua. z h̄ de mēte doc. sub. p. se n. distī. 35. Qui vult: q abs^o^m in cā sine quocūq; respectu rei z rō nis: sequať abs^o^m in effectu: ita q in primo signo nāe est cā sub rōne mere absoluta: z in 2° signo nāe est abs^o^m in effectu: qđ sequit ab ipsa cā. In 3° signo nāe est respect⁹ in absolutio effect⁹ ad abs^o^m in cā. In 4° signo nāe z vltio segť respectus cause ad effectū: ita q pductio passiua nō est nisi in 3° signo nāe: z effectus sub rōne mere absoluta est in 2°: z ita p̄cedit q lz in 2° signo effectus non pducat p actualē pductionē passiuā in ipso: p̄cedit tñ q in tali signo sequit absolutū in cā. ¶Ad rationē istius ꝓsupposi ti videas loco allegato. ¶Cōcedit vlteri' q termin⁹ substātialis est ꝑ ordine dignitate q̄z sit gīatio. Et cuz tu dicis: q gīatio tunc erit in forma subiectiue. Dico q licet gīatio sub rōne pductiōis sit in forma tanq̄z in subto: vel in toto cōpositō: tñ sub rōne mutationis est in ipsa mā ꝑma. Et cū tu dicis. Nullū accīs pōt fundari in mā ꝑma. rndeo q nullū accīs absolutū z ꝑfectuz pōt fundari in mā ꝑma. Sed si loquamur de accīte respectiuo: z de accidētib⁹ iperfectis: multa talia fundanť in mā p⁹ sicut est potētia respectiua ad q̄libet formā gīabilē z corruptibilē: q̄ po⁹ respectiua: lz dicať eē respect' rōnis: q: ē ad nō ens: nō tñ ē respect' rōnis fabricat' p op' itellš: q: circūscripto oi opere itellectus. mā sic est in po⁹ ad talē formā generādā. z ita iste respectus lz sit rōnis ex parte termini: non tamē est rōnis ex pte fundamēti: sed competit sibi ex nā rei.

Sed cōtra rīsionē datā adducūť q̄dā sophisma ta. Tu dixisti: q termin⁹ ſubalis gīationis est ꝓz nā q̄z sit gīatio. ¶Er h̄ arguit sic. data ista ppōne: sequit q termin⁹ ſubalis nō icipet eē per gīationē: ꝺns est falsū: z ꝺ oēs ꝑbos. ḡ z añs. ꝺntia probatur. Sim⁹ in illo instāti nāe in quo termin⁹ ſubalis precedit gīationē saltē sub rone pductionis. Certū est q in illo istāti nāe nō est gīatio: z iste termin⁹ hz eē ḡ talis termin⁹ incipit esse: z nō per gīationē. ¶D. arguit. Tu dixisti: q absolutū in cā p̄cedit abs^o^m in effectu sine oi respectu rei z rōnis. Arguit tunc sic. Terminus ſubalis in ipso ꝓri in quo precedit respectū hz eē a sua cā: q: aut est ens a se: aut ab alio: sed qđ hz esse ab alio: hz respectuz ad illud vt ad dans eē. ḡ ante oēm respectū rei z rōnis erit aliqs respectus in ipso effectu: qđ iplicat ꝺfirmat hoc. Quia Alz. hz. 3. phiſi. q eē ab alio ꝓstituit ipam passionē: z esse a quo aliud ꝓstituit ipsaz actionē. ḡ si effect⁹ est ab alio in isto ꝓri: includit respectū passiuū ad ipsuz agēs: q est passio: z omni passioni coꝛridet actio. ḡ effect⁹ est ab alio per actionē z passionez: q sunt respectus generationis passiue z actiue.

Ad primū rndeť. p. primittēdo q incipere esse per gīationē pōt itelligi duobus modis. Uno° formalr p gīationē sibi formalr inexistez. alio° fūdamētaliter sic q sit fundamentū cui non repugnat gīatio: sed ei cōpetit simplr z absolute sine determinatiōe signi. Si ꝑmomō intelligat: negať hoc q oē qđ incipit eē incipiat esse p gīationē. 2° mō ꝑcedit: q: talis termin⁹ est fundamentū cui simplr z absolute cōpetit gīari sine q̄cunq; determinatione signi vel instātis: maxime loquēdo de signis nāe. ¶Ad 2^m^m sophisma: cuz tu dicis. esse ab alio z. ¶Dico q esse ab alio formaliter necessario includit respectū passionis ad agēs: z sic intellexit Alz. 3° phi. sed eē ab alio fundamētalr: nō est verū q tale icludat aliquē respectū ad agēs: marie. p illo signo pro q̄ nā p̄cedit respectū. ¶Uel possumus dicere: q eē ab alio pōt itelligi vel positiue vel negatiue. illō ē ab alio positiue qđ realiter ponit in eē ab agēte per aliquē respectū ad ipm agēs. Negatiue aliqd est ab alio: q: nō est a se: sed ad sui eē ꝑte supponit aliqd dans eē. dicim⁹ tūc q effect⁹ sub rōne absoluto est ab alio negatiue: q: nō est a se: q: si eēt a se: esset deus. Sz cū h̄ nō est ab alio positiue p icluſionē alicui⁹ respectus ad ipm agens pducens. ¶Ad 2^m^m arg^m ꝑncipale. ¶Rndetur cōcedendo: q mutatio instantanea rōne sui habet terminū a quo z terminū ad quez: z non ratione

motus

motus p̃cedẽtis:qõ declarat:qz sic̃ termin⁹ ad quẽ mutationis ist̃atanee distinguit a termino mot⁹:ita ꝓuatiões corrñdẽtes ist̃is t̃minis sũt alie z alie:z int̃ se distincte:p bat. ꝓuatiões multiplicant ad multiplicationẽ habituũ oppositoꝝ.g̃ fi habit⁹ sũt distincti:ꝓuatiões erũt distincte. Iz ali⁹ est termin⁹ ad quẽ alterationis pcedẽtis gñationẽ z ali⁹ ipsi⁹ gñationis.g̃erũt distincte ꝓuatiões corrñdentes ist̃is terminis positiuis:Iz q̃tuor terminis corrñdẽt due mutatiões p se distincte.g̃ mutatio ist̃atanea z mor⁹ sunt mutatiões distincte. Et cũ tu dicis.si mutatio ist̃antanea h̃et terminũ a quo rõne sui:seqret q aut duo ꝺictoria eẽnt i eodẽ ist̃anti:aut q mutatio ist̃atanea eẽt diuisibilis. Nego vtrãq; ꝓntiã. Et cũ tu dicis.ꝯd mutatio ist̃atanea ẽ in ist̃anti.g̃ termini q sũt de rõne sui sũt i ist̃anti. Nego ꝓntiã:qz ad eẽ mutatiõis ist̃atanee sufficit q termini oppositi fint immediati:sic ẽt in,ppositoꝝ ꝓuatio foꝛe ſbalis ẽ in toto tpe pcedẽte inst̃as gñatiõis:z ipsa foꝛa est in ipo inst̃anti immediate sequẽte.sic q̃ int̃ illud inst̃as z tps mensurãs ꝓuationẽ foꝛme nihil mediat. Q;. si tu dicas.Diuisibile nõ est immediatũ indiuisibili,ppterea qm̃ qcq; accipit i ipso diuisibili int̃ ipm z idiuisibile aliqd mediat. Rñdet immediatũ capit duob⁹ modis.Uno ꝺi vnũ esse immediatũ alteri int̃ qõ fm se totuz z aliud nihil mediat. alio⁹ capit immediatũ qõ fm se totũ sequit alterũ.si capit immediatũ p̃mo⁰ dicim⁹ q diuisibile est immediatũ indiuisibili:qz int̃ diuisibile fm se totũ z diuisibile nihil mediat.si vo capit immediatũ 2°mo⁰:sic idiuisibile ẽ immediatũ diuisibili:z nõ ecõtra:qz idiuisibile hz se totũ z quãlibet eiꝰ ptẽ nõ põt eẽ immediatũ idiuisibili.ex q̃ apparet:q ꝓuatio ẽ immediata foꝛe introducẽde eo mõ q̃ mẽsura ꝓuatiõis ẽ immediata ist̃anti gñatiõis. Ex q̃ segit:q cuz gñatio hẽat terminũ a q̃.z terminũ ad quẽ rõne sui gñatio põt accipi vt via in terminũ ſbalẽ:z gñatio accipit sic̃ via in q̃stũ ẽ mutatio:z act⁹ ipsi⁹ mutabilis:qz sic origine z ordine gñatiõis p̃cedit terminũ ſbalẽ. Ꝯd vlt̃m arg̃m. rñdetur p̃mitt̃do duo.p̃m⁹ q respect⁹ effect⁹ ad cãm dãte eẽ põt cõpari vel ad nõ eẽ ipsi⁹ effect⁹ immediate pcedes eẽ:vel põt cõpari ad eẽ q̃si habitũ.si cõpet nõ eẽ immediate pcedẽs eẽ:sic iste respect⁹ dr eẽ gñatio:vel,pductio:si cõpet iste respect⁹ ad ipz eẽ q̃si habitũ:sic dr ꝓseruatio. Un̄ gñatio z ꝓseruatio nõ distinguũt nisi penes istos respect⁹:siue isti respect⁹ ꝯomitãtes respectũ effect⁹ ad cãm dantẽ esse sint reales:aut rõnis:in ꝺ nõ ẽ cura. Scz notãdũ ẽ q cõseruatio nõ est,pductio vel cãtio alicuⁱ⁹ noue entitatis z ꝓseruare nõ ẽ noua entitatẽ ifluẽ:Iz ẽ rẽ extrẽ in entitate hita tenẽ vel facere ꝓsitẽ. Un̄ ꝓseruatio describit a theologis sic.Cõseruatio est eiusdẽ entitatis in nũo ꝓsistentis manutenẽtia p efficiẽtiã po⁰ potẽtis ipsaz ꝓseruare. Ex his sequit.q cãtio cãe dãtis eẽ nõ ẽ gñatio:nisi in p̃⁰ inst̃anti:qz in eo ist̃anti cãtio est gñatio in quo eẽ rei cãe immediate succedit nõ eẽ.Sz ita est q in p̃ inst̃anti eẽ ipsius rei cãe immediate succedit nõ eẽ.g̃ tẽ. Per ꝺ rñdet ad formã argumẽti negãdo:q gñatio semp maneat cũ re gñata:qz tũ manet in p̃ ist̃anti:vbi ẽ ordo immediatiõis esse ad nõ eẽ immediate pcedẽs:z desinente isto ordine,ipsa cãtio nõ est ap̃li⁹ gñatio. Et cũ tu dicis.agẽtia sic̃ sunt corpa cele⁹ ꝓseruãtia:aut aliqd influũt in rẽ ꝓseruatã:aut nõ. Rñdeo q nõ influũt aliquã entitatẽ nouã ptinẽtẽ ad entiã seu ſubaz rei:Iz pasſe influũt ad eãdẽ entitatẽ pus hitã: faciẽdo ipam pſistẽ:z tenẽdo ipsaz rẽ in entitate pus habita. Et si q̃ras.Utrũ corpa celestia agãt i rẽ ꝓseruatã. dico q agũt:nõ,pducẽdo aliqd de nouo:Iz agũt manutenẽdo z ꝓseruãdo ſbam rei iã hitã. Et cũ tu dicis:q actio fundat in motu z in mutatiõe. Dico negãdo q ois actio fundẽt in motu:aut in mutato eẽ: qz mutatio est vbi passum träfit de ꝓuatione ad actũ:sed vbi nullus est träsitus de ꝓuatiõe ad actũ:ibi nulla ẽ mutatio.post p̃mũ inst̃as:in quo res accipit esse:nõ träsit ipsa res causata de ꝓuatiõe eẽ ſbalis ad ipz eẽ ſbale g̃ ibi nulla mutatio. Et cõfirmat:qz qñ forma est coeua ſubto:ibi est actio respectu forme i ſubto ꝓseruãte formã:z tũ nulla est mutatio in ſubiecto:qz cũ talis mutatio sit de ꝓuatione ad actũ:in eodẽ inst̃anti ſbm eẽt ſub ꝓuatione z forma coeua ipsi ſubto.g̃ ꝺ nulla mutatio dato q hic sit aliq actio:sic est in,ppsito. Cõseruat res ſbalis per aliquam actionẽ agẽtis ꝓseruãtis:sine q̃cũqz mutatiõe. Sed instat adhuc. Corpa celestia influũt cãndo aliqꝺ accidẽs in re ꝓseruata:ꝺ est mutatio:aut g̃ erit causatio ſbalis: aut aliq alia mutatio ptinẽs ad alteruz genus mutationis. Sed nõ vi q possit ptinere ad aliqꝺ genus mutationis alteri⁹ a mutatione ſubali:g̃ opz ꝓius ſubaz mutari in se: q̃z mutet ad tale accñs. Et ꝓfirmat:qz si est accidens ꝓueniẽs:tale accñs ꝓseruat a ſuba.g̃ nõ põt ipsam talez ſubam ꝓseruare.si est accñs discõueniens qꝺ influitur a corpoꝛe celesti:tũc nõ ꝓseruabit ſubam:sed corrumpet. Ꝯd ista rñdet cõcedẽdo:q corpora celestia influũt aliqꝺ accñs ꝓueniens:z ex ꝓnti cõcedit:q mutatio rei ad tale accñs est alteratio. Et cũ tu dicis q non põt esse mutatio in re quo ad illud accñs nisi sit mutatio in substantia. Negat hoc. Ꝯd ꝓfirmationẽ cũ tu iferis q accidẽs cõseruat a ſuba z̃. Rñdet q ſuba ꝓseruat ipsum accñs ꝓueniẽs q̃stũ ad esse:substãtificãdo ipm. Sed accidens nõ ꝓseruat eẽ ſub:nisi dispositiue:qz sicut accñs non generat ſubaz:nisi pro quãto disponit mãz ad terminum ſubalẽ:nõ attingẽdo talẽ terminũ:ita accidẽs nõ põt cõseruare ſubaz:nisi disponẽdo ad hoc q corpora celestia possint effectiue ꝓseruare ſubaz:q̃stũ ad ſuũ eẽ. Sz instat:qz corpora celestia z ſuba genita vnifoꝛmiter se hñt:ita q nulla ẽ variatio:neq; ex pte corporis celestis:neq; ex pte eẽ ſubalis,pducti:sed agẽte z passo vnifoꝛmiter se habentib⁹:semp est eadẽ actio.g̃ sicut actio ꝓuenies iter ista erat gñatio:ita z in quocũqz inst̃anti sequenti erit generatio. Ꝯd hoc rñdetur ꝓcedendo ist̃a q agẽte z passo vnifoꝛmiter se hñs. Sz negat q agẽs gñans:z ipz eẽ ſubale ꝓducti vnifoꝛmiter se hẽat in quocũqz ist̃anti:qz vt dan ẽ: aliũ oꝛdiné hz ipm esse ſubale in primo inst̃anti:z aliũ oꝛdiné in quocũqz inst̃anti sequẽti. Ordo.n. quẽ hz in pꝛio inst̃anti:qui est ad nõ esse immediate pcedens esse:corrumpit z definit eẽ in quocũqz inst̃anti posteriori:z ita nõ vnifoꝛmiter se hz actio agẽtis in primo inst̃anti:z in alijs sequẽtibus. Ita q hz dare q esset eadẽ actio qua agens generat:z qua conseruat:eadem in qua materialiter:nõ tamen est eadem formaliter vt dictũ est penes alium z alium respectum.ad nõ esse pcedens esse z ad esse prehabitum. Et sic est finis istius questionis.

Quedã vero ad seinuicem reflectuntur. alterius enim corruptio est generatio alterius. Tex. cõ. vij. Qõ vj.

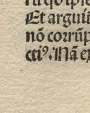

Ta materia de rõnibus seminalibus. Occurrẽs mihi arguit cõtra. Sco. q aia sensitiua nõ ꝓducat immediate a deo. Propterea:qz sequeretur:q agens gñans nõ posset corrumpere ipm viuens aia sensitiua:z pbat ipse sic. Difficilius est corrũpere q̃z generare:Iz per te agens generans non põt generare animam sensitiuam:ergo nõ potest ipsam corrumpere. Assumptum pro maiori nititur multis rõnibus pbare. Cõtra quẽ intendo arguere:z vt ordo hẽat in dictis nris. Quero. Utrũ hoc sit vere rũ qꝺ ipse dicit.vz.q difficilis⁹ sit corrũpere q̃z generare. Et arguit q sic:qz sile põt gñari a sili:sed qꝺ corrũpitur. nõ corrũpit a sili:sed regrit agens corrũpens itẽi⁹ z pfecti⁹. Mã exẽpli gra.calidũ vt 4°r põt gñare calidũ vt 4°r

z frigidū vt 4or nō pōt corrūpere calidū: vt q̄uor: ꝫ bene frigidū vt q̄tuor corrūpit calidū vt duo. ꝯ reliquit q difficiliꝰ erit corrūpe q̄ꝫ ḡiare: q: illa actio est difficilior q̄ requirit intēsius z perfectius agens in agendo: sed actio corruptiua est hꝺ: z on actio generatiua. ergo ꝛc.

Ad oppositū tī arguit. Sicut est in artificialib⁹: ita est in nālib⁹. ex. 2. phiſi. sed sic est in artificialib⁹: q facili⁹ est destruere q̄ꝫ ꝑstruere. ꝯ sic erit in nālib⁹. ¶ Itē 2° sicut est in actib⁹ intell⁹ ita i actiōib⁹ eī⁹ intellectū: ſz in actib⁹ intell⁹ facili⁹ est destruere q̄ꝫ ꝑstruere: q: difficili⁹ ē ꝑstruē. ꝓpōne vlēz formatā ab intell⁹: q̄ꝫ destruere: vt hꝫ Alz. ꝑ pos. c. 23. ꝯ sequit̄ ꝓpom.

In hac.q. ꝑ ꝓmittent aliq̄ distinctiōes. 2° ponent̄ ꝛnes. Deinde soluent̄ rōnes in ꝓn. q.

Quantū ad ꝑm. ¶ Pria distinctio est ista. aliqd eē ꝑfectius alio: vel eque pfectū q̄z illo: aut min⁹ pfectū pōt eē duob⁹ modis. Uno⁹ eēntialr z qditative. Allio⁹ accitalr. ¶ Primo⁹ illud est pfectius vel eq̄ pfectū: qđ �means suā eēntiā z qditatē excedit aliud: vl alteri eq̄ tur: sic nos dicim⁹ q hō ē pfectior qditatiue asino: q: cr cūscriptis oib⁹ accitib⁹ z oib⁹ his que nō sunt de qditate hois: z silr de qditate asini: adhuc est verū dre: q hō qditatiue est pfectior asino. Secūdo mō aliqd dr eē pfecti⁹ accidētalit: sic albedo vt q̄tuor ē pfectior albedie vt duo: que maior pfectio z minor: nō attendit ꝑm eē specificū: ſz solū ꝑm eē māle: z indiuiduale: z ꝑm hoc nō icōuenit vt aliqd dicat eē pfectius alio accidētalr: qđ tī est imꝑfecti⁹ eēntialr z qditatiue. Ex⁰ frigiditas vt q̄tuor ē perfectior intēsiue accitalr caliditate vt duo: tamē caliditas vt duo est pfectior frigiditate vt q̄tuor eēntialr: qđ declar. Nō est demōstrabile de aliq̄ spē: est demōstrabile de q̄libet idiuiduo illi⁹ spēi: sed demōstrat̄ de caliditate: q̄ est q̄litas pfectior eēntialit frigiditate. ꝯ demōstrabit̄ de q̄libet idiuiduo caliditatis: q̄ hēat cōsitem ordiné pfectionis ad quodlibet idiuiduū frigiditatis. Uz frigidū accidētalit possit excedere calidū: vt in exēplo dato. ¶ Secū da distinctio est ista. Aliqd eē pfecti⁹ vel eque pfectū alio pōt eē duplr vel in eodē ḡie: vel in diuersis. Ex⁰ primi. Quelibet ſba cū alia ſba est pfectior vel eq̄ pfecta in eodē ḡie: q: in ḡie nāe ſbalis. Ex⁰ secūdi. quelibet ſba cū q̄libet accite. aliud eni gen⁹ est nāe ſbalis: z aliud nāe accitalis. ¶ 3ª distinctio est. Giiatio siue corruptio quedā simplicit. qđā hꝫ gd. ¶ Prima est ḡiatio ſube. Secda ē accitis.

Quantū ad 2um articulum. Primo ponā cōclusiones preambulas. 2° ad. q. rñsiuas.

Circa ꝑmā ptē qōnis pono. 5. ꝛnes. ¶ Pria ꝫ ē ista. Giiatio siue simplr siue ꝑm qd regrit agēs eq̄ pfectū siue pfecti⁹ eēntialr z qditatiue, nō solū in eodem ḡie: verū et in eadē spē: cū termino formali ḡiationis. Prima ps ist⁹ ꝛnis ꝓbat. Nullus effect⁹ pōt excedē suā cām. Nā effect⁹ vel est vniuoc⁹ vel equoc⁹: si vniuoc⁹ ꝯ est eq̄ pfect⁹ cū ſua cā: q: eiusdē spēi. si equoc⁹. ꝯ ē ineq̄lis pfectiōis. aut ꝯ maioris pfectiōis: aut minoris. non minoris: q: ois pfectio effect⁹ cāe equoce vtualr ꝓtinet cā. ꝯ nulla pfectio est in effectu que nō sit in cā: z hꝫ vez ē de cā equoca totali in suo ordie: aut ptiali: saltē principali. Ista aūt ꝓpositio. q imꝑfecti⁹ simplr ꝑm gen⁹ aut hꝫ spē cē nō sit neq; possit eē totale ꝑm respectu pfectionis: est eq̄ nota sic aliq̄ in phiſica: q negata: nemo posset. ꝓbare aliquē ordiné entiū. Uide as Sco. in 4° di. 12. q. 3. in corpore qōnis. rñdēdo ꝑm mēte, ꝓpia. Ista sic, ꝓbata: addo minor ē ista. Sz termin⁹ formalis ꝓducī ꝯ ḡiationē simplr aut ꝑm qd est aliqs effect⁹. ꝯ nullus effect⁹ ꝓductus ꝯ ḡiationē excedit suā cām. ¶ Ex hoc ps 3ª ps cōclonis. Quia si ipfecti⁹ hꝫ gen⁹ posset ḡiare pfecti⁹: accīs posset ḡiare ſbam: ꝓns est falsum. ꝯ z illud ex q̄ sequit̄. ¶ Et si dicas q accīs in vtute ſube pōt ḡiare ſbaz. ¶ Contra. aut illud in vtute cui⁹ agit: est cā efficiēs ſube. aut non: si sic habeē, ꝓpositū: q: non est ſba: in vtute cui⁹ aliqd agit: nisi in q̄ꝫ ſuba. ꝯ ſuba vt ſuba est cā efficiēs ſbe. qđ negat. ¶ Et si dicas q est efficiēs remotū. Eo habeē magis ꝓpom: q: cā q̄to ꝑ⁹ tāto veri⁹ causat. ex ꝑ⁹ propone de causis. ¶ Si dicas q ſuba nō agit sed ē aliqd in cui⁹ vtute agit accīs. ¶ Cōtra. in nullo ḡie cāe vi aliqd cāre i virtute alteri⁹: nisi illud alterū ꝓncipalit⁹ cāet in eodem ḡie. ¶ Ꝺ. si ſuba nō agit. ꝯ effect⁹ ē ꝑfectior ſua p se cā efficiēte. Nā illud p te: i vtute cui⁹ agit nullo⁰ ē efficiēs. Cōsequēs dat ab aduersarijs. ¶ Sed ꝛ. q: ꝛz effect⁹ eēt simplex i rei tī ꝑm intell'm pōt diuidi in duo. ſin illud in quo eq̄tur sue cāe: z illud in quo excedit cām. Prīmū dicat a. 2m⁹ dicat b. Iste effect⁹ ꝑm a ꝑcise ē effect⁹ adeq̄t⁹ sue cāe: q: simplicit eq̄ pfectū ens sicut ſua cā. ꝯ b. vel erit a ſcipso: vel a nullo. Nō eni pōt b. eē sicut a p se cā a cā effect⁹ hꝫ a. q: cā nō pōt vltra effectū sibi adeq̄tū: q: tā effect⁹ nō eēt adeq̄tus: ꝛz effect⁹ ꝑm a. est effect⁹ adeq̄t⁹. ꝯ ꝛc. ¶ Alias, ꝓbationes huius scōe ptis videas in 4° sen. doc. subti. di. 1. q. allegatis. ¶ Scda ꝫ. corruptio siue simplr siue ꝑm qd ꝛz regrat pfecti⁹ corrūpens vel eq̄ pfectū eēntia lr ꝑm genus. Nō tī semp regrit pfecti⁹ spē. ꝺ⁹ ps. ꝓbat: q: accīs nō pōt corrūpe ſbam: ſz solū ſuba corrūpit ſbam. ꝯ ꝛc. 1ª ps ꝓbat: q: aq̄ que est ipfectior igne: qñq; corrūpit ipꝫ. ¶ Et si q̄ras. Un est: q ipfecti⁹ actiuū ꝑm gen⁹ nō pōt corrūpe pfecti⁹: z tī ipfecti⁹ ꝑm spēz pōt. ¶ Rñdeo ipfecti⁹ actiuū ꝑm gen⁹ nō pōt corrūpe pfecti⁹ens ꝑm genus: q: nō pōt inducere siue ḡiare nisi imꝑfecti⁹ens ꝑm gen⁹ illud qđ ipfecti⁹ nō pōt eē succedēs corruptiōi ꝑfectionis ꝑm genus. Nō eni pōt accīs oē succedēs corruptioni ſube: q: si illd solū succederet ſuba vt ſuba eēt q̄si anihilata. Sed in pfecti⁹ ꝑm spēm nō est sic: q: imꝑfecti⁹ in hꝫ qđ pōt inducere aliqd silē sibi: pōt inducer aliqd qđ pōt ſuccedere ipi corrupto eiusdē ḡiis: z ita ſuba nō anniḥilat: q̄re ꝛc. ¶ 3ª ꝫ. Uz ḡiatio simplr aut hꝫ qd q̄nq; sit ab agēte perfectiori pfectione accītali q̄ꝫ sit ei⁹ termin⁹ formalis: nō tamē semp. nec istud necessario regrit. Pōt eni eē ab agente eq̄ pfecto tali pfectione. Nec ꝫ ps. Nā caliduz: vt. 8. pōt ḡiare calidū vt. 8. Silr in ſubstātijs. Dato q̄ forme eī⁹z itē dant: forma ſbalis ignis vt. 8. itēsa pōt ḡiare ignē intensum vt. 8. quare ꝛc. ¶ 4ª ꝫ. corruptio siue simplr siue hꝫ qd de necessitate regrit pfecti⁹ agēs accidētaliter q̄ꝫ sit forma corrūpenda. Nā calidū vt q̄tuor nō pōt corrumpere frigidū vt. 8. q: a, ꝓportione minoris inequalitatis non puenit actio. neq; calidū vt. 8. pōt corrūpere frigiduz vt 8. ꝯ ꝛc. ¶ 5ª ꝫ. ꝛz corruptio regrat pfecti⁹ agens accītalit: nō tī eēntialr. Ista ꝫ patet ex scda ꝛne: q: aq̄ que est ipfectior igne: pōt corrūpere ignē. ¶ Ex his ꝛnib⁹ z maxime p⁹ sequunt duo corolaria: quoz primū est tale. Giiatio nō pōt eē ab ipfectiori agēte: neq; eēntialiter: neq; accidētaliter: sed ab eque pfecto: vel a perfectiori: vt patet ex dictis. ¶ Secundū corm. corruptio licet non possit eē ab imperfectiori accidentaliter. potest tamen esse ab imperfectiori essentialiter. Hoc patet ex dictis.

Quantū ad 2am ptē qōnis pono duas ꝓncipales ꝛnes. ¶ Prima quaz est ista. Giiatio p se z essentialr est difficilior corruptione. Ista ꝫ, ꝓbat sic. Illa actio est difficilior q̄ regrit agēs simplr pfecti⁹ essentialr. ſz giiatio est hꝫ. z nō corruptio. ꝯ ꝛc. maior ꝑz: z minor ē cuidēs ex dictis. ¶ Itē 2°. illa actio simplr ē difficilior q̄ nēcio a plīb⁹ ꝺpēdet: ſz giiatio ē hꝫ: z nō corruptio ꝯ ꝛc. maior ꝑz. minor, ꝑ⁹. Giiatio ē actio acquisitiua: corruptio ē actio depditiua. ¶ Dō in nālib⁹ mutatio acquisitiua ꝓsupponit ordine nāe mutationem ꝺperditiuā: q: agēs nāle nō iducit formam: nisi aliam corrumpēdo. ergo ꝛc. ¶ Oz si tu dicas: q sicut generatio ꝓsupponit corruptionem: ita econuerso. ¶ Respondetur negādo istud. Nam posterius ordine nature ꝓsupponit prius non aūt ecōtra. ¶ Dō sic ē: q corruptio ordie nāe ꝑcedit giiationem. Nam

tionem. Nã lz corruptio forme corrũpende: z gñatio forme gñande sil' z in eodẽ istãti tpis sint: pus tñ nã corrũpitur forma corrũpẽda: q̃z introducãt forã gñanda. Illiogn posset itelligi forma gñanda cũ forma corrũpẽda sil' cẽ in eodẽ subto. ¶Pot aũt itelligi forma corrũpẽda corrumpi absq; q forma gñanda itelligãt introducta. imo hoc pot cẽ in re p potẽtã diuinã. si eni in illo istãti in quo agens corrũpit formã suspẽderet deus actionẽ, productiũ agentis: agẽs corrũperet: z nõ gñaret. ¶Non pot aũt de⁹ facere q agẽs introducat formã: nisi expellat incõpossibilẽ. Illogn oue forme formalr repugnates eẽnt sil' q̃re zc. ¶Contrastũ istã ẽ arguit sic. Illa actio difficilior est que est inter terminos forialr repugnates: sed corruptio est hꝰ z nõ gñatio. q̃ zc. ¶Discursus ẽ bonus cũ maiore: z minor pbat. Nã gñatio est int terminos similes: q: oĩs gñatio est aliquomõ a fili. ex. 7. meta. Corruptio aũt est iter dissimiles terminos: iter quos est repugnãtia formalis: vel virtualis. Gñatio iter terminos siles formalr vel virtualit. q̃ zc. ¶Rñdet q maior est vã vbi cetera sint pia. sic q illa que est iter silia nõ psupponit necessario actionẽ que est iter terminos dissiles: qliter nõ est in pposito. q̃re zc. ¶2ª ꝛ. Corruptio accidentalr est difficilior: q̃z generatio. Probat. Illa actio est difficilior accitalr que dependet ab agẽte pfectiori accitalr corruptio est hꝰ: vt p̃z ex dictis. q̃ zc. ¶Ex istis sequit vnũ correlariũ: q nõ icouenit eandẽ actionẽ cẽ faciliorẽ z difficiliorẽ diuersis modis. Nã z corruptio ẽ facilior ccntialr. difficilior aũr accitalr: z ista nõ repugnãt. ¶Q̃z si queraẽ que istarũ pot dici facilior simplr. ¶Rñdet q corruptio. q̃z pbaẽ. Quicunq; aliqua duo dependent a duobꝰ: z vnũ est tale simplr: alterꝫ est tale ꝯz gd: illud est simplr tale qd dependet a simplr tali. ¶Z facilitas z difficultas in actiõe attendit in ordine ad agẽs pfectꝰ vel iperfectius: z agẽs perfectius essentialiter z qditatiue est simplr perfectius: z nõ agẽs pfectius accidentaliter. Gñatio aũt regrit agẽs pfecti ccntialr q̃z corruꝰ: z dependet ab ipso: q gñatio est difficilior simplr q̃z corruꝰ.

Et sic p̃z ad qõnẽ: z ad argª adducta i pnꝰ. Ex q̃ p̃z q ignoranter locutꝰ est in ista mã cõcurrẽs meus in 7. meta. z multũ equocauit de difficultate actiõis a facilitate: determinãdo qõnẽ z ꝯ Alz. z oẽs peripatheticos pruditate z disponẽ sue virtutis fantastice. quare zc.

¶Necẽ ẽ aggredi ad q̃stã sciaz. z infra. ¶Quo nãq; mõ possibile ẽ motꝰ pncipiũ eẽ in imobilibꝰ. Tex. cõ. itꝫ. Qõ. i.

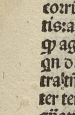

Queritur. Utrũ in itelligẽtijs possit eẽ motus subiective? ¶Et arguit q nõ. Nullũ accidẽs diuisibile pot fũdari in subiecto idiuisibili Angelus seu itelligẽtia ẽ idiuisibilis. q̃ z zc. ¶Ꝑ. si esset verũ q angelus posset moueri motu locali. Sequeret q eius motus componeret ex mutatis esse: z silr magnitudo sup quã moueret cõponeret ex punctis: ꝯntia pbaẽ: qm angelus motꝰ sup aliquã magnitudinẽ semp dũ mouet est in spacio sibi eq̃li. sit gratia exẽpli a. istãs: in a. istãti est in spacio sibi eq̃li: z hoc p mutatũ eẽ immediate post ẽ erit i spacio sibi eq̃li. ꝫ spaciũ ei eq̃le ẽ idiuisibile z pũctꝰ: q pũctus erit immediatꝰ pũcto: z sic cõmẽsurãdo tota magnitudinẽ: totꝰ fluxꝰ ipiꝰ cõponet ex mutatis eẽ: z magnitudo sil' ex idiuisibilibꝰ.

Ad oppositũ ñ arguit: oẽ receptiũ aliquaz formaz qd nõ est ex se determinatũ ad vnã illaz: neq; illimitatũ ad oẽs q̃ztũ est ex se: pt mutari ab vna in alterã. ¶Ista p̃positio patet: qm ex opposito predicati infertur oppositũ subiecti. si eni non pt mutari ab vna in alterã vel hoc erit ꝓpter determinatiõnẽ ad vnã. vel ꝓp illimitationẽ ad oẽs: eo modo quo dicãt q deus est illimitatus ad omnia vbi: z iõ nõ pot moueri ab vno vbi in alterꝫ: sed angelus est receptiꝰ vbi: loquẽdo de vbi diffinitiuo: z nõ determinatꝰ ad vnum: vt p̃z ꝑm theologos: neq; ẽ illimitatꝰ ad oia vbi: q: nõ ẽ immẽsus: ergo poterit mutari ab vno vbi in alterum vbi.

Circa istã qõnẽ sunt tres arti. ꝑmo ponẽ vna opi. cũ suis motiuis quã non teneo. 2º aliter dicaz ad qõnem. 3º z vlti. soluaz rões ꝓiorũ opinionis: ac cẽt ad argumẽta in ꝓncipio facta respondebimus.

Quantũ ad ꝑmũ est opinio quorũdã que tenet ꝓtez negatiuã qõnis. ¶Ꝓo qua adducunt rões Alz. hinc ide. pª rõ est in. 6. phisi. vbi Alz. probat: q oẽ qd mouet est coꝫpus. Et rõ est talis: oẽ qd mouet: ptim ẽ in termino a quo: z ptim in termino ad quez (loquendo de ptibilitate se tenẽte ex pte mobilis:) sed angelus nõ pt eẽ ptim in termino a quo: z ptim in termino ad quẽ rõne sui: q: nõ habet ptẽ z ptẽ: ergo nõ pot moueri. ¶Secũda rõ est ista: quã hꝰ Alz. in. 4. phisi. pbãdo q motus nõ pot eẽ in vacuo: qlis est ꝓportio mediꝰ ad mediuz in subtilitate: talis est ꝓportio morꝰ ad motuz in velocitate z tarditate: nõ h rõ applicaẽ ad ꝓpositũ sic. qlis est ꝓportio mobilis ad mobile in subtilitate: talis est ꝓportio motus ad motũ in velocitate: vt supra: sed angeli ad coꝫpus nulla ẽ ꝓportio in subtilitate: ergo motus angeli ad motũ coꝫporis nulla est ꝓportio in velocitate z tarditate. Sed omnis motus possibilis ad aliũ motũ possibilez ẽ aliq̃ ꝓportio: q̃ motus angeli nõ est possibilis. ¶Ite 3º si angelus posset moueri: posset moueri in eq̃li tpe per aliquod mediũ cũ coꝫpore: ꝯis est falsum: q: videt q mediũ minus resistat idiuisibili q̃z diuisibili: ꝯntia pbatur a simili eo mõ quo arguit phꝰ. loco pallegato, pbans. q si eẽt motus in vacuo: q aliqd coꝫpus moueret in eq̃li tpe per vacuũ z plenũ. ¶Probatur a sili. sit ista q angelus moueat in tpe a. coꝫpus moueaẽ in tpe b. tpis b. heat ꝓportionẽ millecuplã ad a. ita q sit maius b. in millecuplo q̃z a. Accipiaẽ aliud coꝫpꝰ qd se hẽat in subtilitate in tãta ꝓportione ad ꝑmũ coꝫpus qd mouet in tpe b. q̃zta ꝓportio est ipsiꝰ b. ad a. z tũc tale coꝫpus datuz erit subtilꝰ alio ꝑm gradũ millecuplũ. Sed quãto aliquod coꝫpus ẽ subtilius: tãto velociꝰ mouebitꝰ: z in minori tpe: q tps in quo tale mouet est minꝰ tpe b. in millecuplo: sed tps minꝰ ꝑm gradũ millecuplũ ipso b. est eq̃le tpori a. q̃ istud coꝫpus mouebit in equali tpe cũ angelo: qd videtur absurdum.

Quantũ ad 2ª principale. nõ obstantibus istis rationibus: teneo partez affirmatiuã questionis: ꝓo cuius determinatione ꝓmittẽda sunt duo posita in. ij. q. de duplici successione z de duplica cõparatione motus ad mobile z ad magnitudinẽ super quam fit motus: que fuit vtrũ suba nãlis sit subiectuz in pbia nãli respõdendo ad ꝑmũ principale. ¶Quibus ꝓmissis pono hanc cõclusionẽ q angelus pot moueri motu cõtinuo z nõ repugnat in diuisibili de genere quãtitatis aut de genere sube p se moueri: (z hoc loquẽdo de motu habente cõtinuitatẽ z successionẽ a spacio. ¶Ista cõclusio probatur: quãdocũq; aliqua duo alicui competũt: quorũ vnũ est per se: z alterũ per accidẽs: remoto eo q̃ per accns remanet illud qd est per se: sed motui cõpetit habere q̃ztatẽ z diuisibilitatẽ ex spacio z magnitudie sup quã mobile mouet: z hoc cõpetit motui per se. q aũt hẽat q̃ztatẽ seu diuisibilitatẽ ex mobili cõpetit motui ꝑ accns. ergo remoto hꝰ q mobile ex se hẽat diuisibilitatẽ z q̃ztate remanẽte q̃ztate spacij: poterit motus esse q̃ztus per se: z ex spacio. ¶Maior est mãifesta ex terminis: minor autẽ pbaẽ p Alz. 5. meta. capi. de q̃zto. vbi hꝰ Alz. dico autez nõ q̃d mouetur: sed quod motũ est. nã per eẽ q̃ztũ illud: z motus est q̃ztus: vt declaratũ est in ꝓallegata. q.

Be tertio arti. ¶His ꝓmissis ꝓ rñdeẽ ad rões alterius opi. z ꝓ ad ꝑmũ. q illa rõ Alz. non plus ꝛcludit nisi q illud qd mouet motu ꝑfecto z

successionē z ꝓtinuitatē est q̄stū z diuisibile. Si aūt intelligit illa rō de omni motu petit ꝑncipiū: qm̄ illa maior assumpta que dicit: q̄ oē q̄ mouet ptz est in termino a quo: z partim est in termino ad quē: aut itēdit de partibilitate: mobilis: aut de ꝓtibilitate forme que acquirit: seu spacij: sup quo aliquid mouet localiter. Si ꝑ mō petit ꝑn̄m: niſi intelligat de motu hūte cōpletā successionez ex vtraq; cā successionis: vt dictū est in q̄one ꝑdicta. ná itēdit ꝓbare q̄ oē q̄ mouet est corpus: z accipit istā maiorē: q̄ oē q̄ mouet hz ptē z ptē: z ꝑ ꝑns est corp⁹. ḡ assumit q̄ dz ꝓbare. Si vō intelligat ptim z ptim ꝑ ptibilitate formē: vel spacij sup q̄ aliq̄d mouet: sic nō est ꝑ ꝓpositū nr̄m. ¶ Ad 2m rndet: q illa ꝓportio. q̄lis ē ꝓportio medij ad medium ꝛc. vera est ceteris paribꝫ. Et iō seq̄t motū nō eē in vacuo. aut saltē vera est ꝑ eos q posuerūt vacuū esse totā cām motꝰ: vel successionis i motu. Sz in ꝓposito. arguēdo hic sik̄ de mobilibꝫ: sicut ibi de spacijs: ista ꝓportio pōt negari. vz. q̄lis est ꝓportio mobilis ad mobile in subtilitate: eadē est ꝓportio ꝛc. Et si accipias q̄ est ꝓportio huiꝰ sub rōne qua mobile: z alteriꝰ sub rōne qua mobile. Cōcedo. sed tūc minor est falsa. Angelus enī nō solū vt indiuisibilis mobilis est motu: ꝓtinuo: quādmodū dictū est: vez. et est mobilis continue in q̄stū hz virtualē q̄titatē ꝑm quā pōt coexistere loco q̄to: z ita ē ꝓportio angeli ad corpꝰ sub rōne que mobilis: z tūc nō est verū q̄ angelus vt sic sit idiuisibilis: sed ꝑm q̄titatem virtualē est diuisibilis. ¶ Per hoc rndet ad tertiā rōnē: ꝓcedēdo illud q̄ infert: q̄ in eq̄li tpe poterit moueri angelus z corpus. ¶ Ito quo notādū q̄ motus hz duplicē successionē vltra ea que dicta sunt de successiōe motus in iá sepe dicta. q. vna est successio eētialis: alia est successio accitalis. successio eētialis cōpetit motui ex diuisibilitate spacij seu medij per q̄ mobile mouet: sed successio accidentalis cōpetit motui ex aliq̄ q̄litate supaddita spacio: vel medio que est raritas vel dēsitas: penes quas medium est pmotiuū vel impeditiuū ipsiꝰ motꝰ. vz. penes subtilitatē mediū. pmouet. penes dēsitatē impedit ipm motū. Et rōne istaꝝ qualitatū seu ꝑditionū accidentaliū q̄ supaddunt spacio aut medio: motus hz successionē accidentalē: z velocitatē: hz a spacio z medio habeat successionez essentialē z velocitatē essentialem. in q̄stū ista sunt quanta. s. mediū z spacū. Dicendū est igit q̄ si Angelus z corpus mouēt in equali spacio (si cetera sint paria) nata fūt moueri motu eque veloci velocitate eētiali: z i equali tpe: in q̄stū tpe mēsurans cōparat ad motū essentialem: seu indudentē successionē essentialē. ¶ Et cū tu dicis. medium plus resistit corpori q̄ angelo. Respondet negando: loquēdo de medio in q̄stū hz ptes q̄titatiuas: z iquātū est quātū. Nā sicut corpus nō pōt pertransire de extremo ad extremū. nisi per oia media: z per oēs ptes q̄titatiuas: ita et Angelus isto ordine ptrāsibit totū spaciuz: z hoc si mouet motu indudente totā realitatez motꝰ: ordo enī ꝑfixus a nā qui est inter aliq̄ ordinata: est idē respectu cuiuscūq; nāe limitate. cū igit ordo ptiuz inter se: z respectu extremoꝝ sit ꝑfixus a nā talis: q̄ vna ps est ꝓior altera pte: z ptes itermedie ꝓcedūt altez extremoꝝ: iste ordo hz seruari a q̄libet nā limitata: z ex ꝑnti ab angelo. Et ergo sicut corpus ḃus ptrāsibit in aliq̄ tpe ptē ꝓxē: q̄ partem posteriorē: z ꝓius ptes iter medias: q̄ deueniat ad extremū sic et angelus ꝑsik̄ ordine mouebit z ita ab eq̄li spacio erit eq̄lis successio eētialis z eq̄lis velocitas eētialis. s. hz forte angelus vt indiuisibiliter motꝰ velociꝰ moueretur velocitate accidētali q̄ corpus. Quia ꝑditio accitalis superaddita ipsi medio non tātum resisteret ipsi angelo sicut corpori: hz concederetur q̄ angelus motus diuisibiliter z coexistens loco quāto: motu eque veloci velocitate essentiali z accidentali moueretur cum corpore in equali tempore.

Jam secūdo in hoc arti. rndetur. Ad argumenta ꝑncipalia: ad ꝑmū patet ex dictis in. q. ij. vtruz suba nālis sit ibm phie nālis. ¶ Ad 2m rndet negādo ꝓpositiā: z cū tu dicis. q̄ semp est in spacio sibi eq̄li. aut ly semp distribuit ꝓ oi instāti: z sic cōcedit q̄ in quolibet instāti est in spacio sibi equali: seu in aliq̄ indiuisibili supposito. si aūt ly semp. distribuat tā ꝓ instāti q̄z ꝓ tpe: vt sit sensus q̄ in oi instāti: z. in oi tpe eī spacio sibi eq̄li. negat. nā in. Ā. instāti est in spacio sibi equali: z in tpe imediate terminato ad. Ā. istās est in spacio sibi ineq̄li. Nō enī indiuisibile est imediatū indiuisibili: z ita post indiuisibile imediate nō est in spacio indiuisibili: sed diuisibili: z ita hz in quolibet instāti sit in spacio indiuisibili: in quolibet tū tpe: z in qualibet pte tpis est in spacio diuisibili. ¶ Ito quo z intelligēria maiori ē notandū q̄ cū dicimus idiuisibile moueri sup aliquā magnitudinē dicimus ipsum in quolibet instāti eē in pūcto sibi eq̄li. In parte tū accepta inter quelibet duo instātia est sup ptē magnitudinis suppositę fluendo: q: mouet ꝓtinue: nō signādo actualiter pūcta in magnitudine suppositā: hz potiꝰ ꝑ ꝓtinuū fluxū z motū ꝓtinuādo punctū suppositi linee vel magnitudini. z magnitudinē pūcto: z hanc ptē magnitudinis alteri ptī magnitudinis p mediū punctū: q: nō mouet de puncto in punctū z de idiuisibili ad indiuisibile in spacio magnitudinis suppositę: sed fluit potius. ꝓtinuādo oia que sunt in spacio. Ex quibus apparet responsio. q̄ Angelus nō mouetur cōmensurādo semp magnitudinē suppositam: sed soluz in quolibet instanti tēporis mēsurantis. quare ꝛc.

¶ Impossibile aūt ꝑdicari aut spēs de ꝓprijs differētijs aut genꝰ sine suis speciebus. Tex. cōmē. x. Q.ō.ij.

Queritur. Utz ꝓpositio per se conuertat in ꝑ se. ¶ Et arguitur q̄ sic. Ista est per se. Ens est vnū: z conuertit in istā. vnū est ens: sed ista ē per se: in quā conuertit: ḡ ꝑ se conuertit in ꝑ se. Alīs ptū ꝓbat ꝓ minori: z ꝓ scda pte ꝑpl⁹. q: ista. vnū est ens: est necessaria. ḡ ꝑ se: antecedēs est euidēs: q: aliter extrema istius ꝓpositiōis vni rētur ꝓtingēter: sed hoc est falsuz. ḡ ꝑnia ꝑ⁹. Quia si ista vnū est ens: nō est ꝑ se: sed ꝑ accīs: aut est per accidens eo mō quo loquit metaphisicus: qui vult q̄ illa ꝓpositio sit per accīs q̄n ꝑdicatū est ex rōne formalē subiecti: aut est per accīs eo mō quo loquit logicus: z Aīz. ꝑ posterio. q̄n ꝓpositio est talis q̄ eius ibm nō hz rōnē formalē inherētie ꝑdicati. Si tu intelligas per accīs ꝑ mō. contra. eque bene ista est per accīs. ens est vnū. q: predicatū est ex rōne formalē subiecti. sicut ista. vnum est ens. ḡ nō pōt dici q̄ ista sit per accīs ꝑ mō. Si vō tu dicas q̄ ista sit ꝑ accidēs secūdo mō. s. q̄ vnū est ens. Ō. si ista ꝓpositio. vnū est ens: est necessaria: aut a se: aut ab alio hz suā necessitatē. si dicas q̄ a se est necessaria ꝑ se. ḡ est ꝓpositio ꝑ se. Si tu dicas: q̄ hēt necessitatē ab alio: cōtra de cā ipsius necessitatis: aut cā ista causat necessario ista. ꝓpōne q̄stū ad suā veritatē: aut cāt ꝓtingēter. Nō est dōm q̄ causat ꝓtingēter: q: tūc ista ꝓpositio eēt ꝓtingēs: z ꝓtingēter vā. Si dicas q̄ cāt necessario veritatē ipsi⁹. ḡ ista ꝓpositio: vnū est ens. dependebit a cā ista necessario cānte dependētia essentiali: hz dependētia semp est ad ḃus. ḡ ista ꝓpositio. vnū est ens: hīet aliq̄d ḃus: sed nō pōt hīe aliq̄d ḃus: q: extremis istius nihil est ḃus. ḡ ista. ꝓpō q̄stū ad suā vitatē nō pōt dependere ab aliqua cā necessario cānte. ¶ Itē. ꝓbat. Oē ꝑ accīs hz reduci ad ꝑ se: sic ad ḃus: hz nulla ꝓpositio est ꝑ se veritatē. vz. vnuz est ens. ḡ ista nō pōt eē vā ꝑ accīs. maior est Aīz. 2. ꝑhis. minor: ꝓbat. q: ꝓpositio illa est ꝓior q̄ est ex terminis ꝑ-

ribus: sed

rib⁹:ꝫ nihil ē ꝑs⁹:vt dictū ē:terminis isti⁹ ꝓpōnis.g.ꝛc.

¶Secūdo ꝛ vltimo arguit.Q̄ñcūq; sūt due ꝓpositiões: in quarū vna est depēdētia ad ꝑdicatū:in altera est depēdētia ad ſubm:illa cui⁹ depēdētia est ad predicatū dr esse magis p se q̄ alia.¶Probat ista:qr dependētia ad ꝑdicatū est depēdētia ad formā:cū ꝑdicatū se hēat ad modum forme.dependētia ad ſbm est depēdētia ad mām:qr ſbm se hz vt mā respectu ꝑdicati.Sed ēntialior est depēdentia ad formā q̄z ad mām.ergo,ꝓpositio in qua est dependētia ad predicatū dr esse magis p se:q̄z ꝓpositio cui⁹ dependētia est ad ſbm.sed ita est:q⁹ in ista ꝓpone:dicendo. vnū est ens.ſbm depēdet a ꝑdicato:ꝛ in ista.ens est vnū. ꝑdicatū dependet a ſubiecto.ergo ista ꝓpositio.vnum est ens.dicitur esse magis per se:q̄z ista.Ens est vnum.

Ad oppositū ꝛ ꝓ⁹ pte negatiua arguit Arz. ꝓ posteriorꝛ hz:q⁹ ꝓpositiones per se non cōuertuntur.Ita q⁹ per se non conuertitur in per se.sed ista est per se.homo est rīsibilis ergo ista in quā conuertitur.vz.rīsibile est homo:non est per se.

In ista.q primo premittā distinctiones.2° rñdebo ad.q.3°adrationes in principio.

Quantū ad ꝑ⁹ ꝑmitto distictiones.¶Prima est:q ꝓpositio est duplex:quedā per se.quedā per accīs:ꝓpositio per se est illa cui⁹ ꝑdicatū hz rōnē formalē itrīnsecā inherētie in ſubto.¶Propositio p accidens per oppositū est illa cui⁹ ꝑdicatū nō hz rōnē formalē inherētie itrīnsecā in ſubto,ꝓpositio que hz talē itrīnsecā rōnē formalē in ſubto adhuc ē duplex:qñ q̄dā sic hz talez rōnē formalē itrīnsecā in ſubto:q⁹ ꝑdicatū est itra q̄ditatez ſubti:ꝛ istō mō qñ idē ꝑdicat de seipso:vl diffinitio ꝺ diffinito:vel ps diffōnis de diffinito:ꝑdicatū sic ē itra ſbm. Q̄ñq; vō ꝑdicatū ꝓpōnis lz hēat talē rōnē formalē inherētie in ſubto:ē tñ ex q̄ditate ſubti.Et ista,ꝓpositio cuius ꝑdicatū est ex ſubm.hūs talē rōnē formalē inherētie in ſubiecto est duplex.Quedā eni est in cui⁹ ſubto icludit ratio neccīa formalis inherētie ꝑdicati.q̄dā vō cuius ꝑdicati inherētia nō est neccīa in ſubto.p⁸ ꝓpositio ē p se in 2°mō.2ª ꝓpositio ē p se in 4°mō.Exēplū ꝑmi.hō est rīsibilis.Exēplū secūdi.volitas vult.calidū calefacit.In ſubto secunde,pōnis nō est rō neccīa respectu ꝑdicati:ꝛ h̄ hz Sco.in 3.ſnia.ꝛ.di.7.distīguēte pōnē per se secūdimodi a propositione p se q̄rti modi:p h̄ q⁹ ſbm vni⁹ hz rōnē ꝛ cāz neccīaz inherētie ꝑdicati.ꝛ altera nō.Exquo ꝑz ipm ꝛ hz rei veritatē:ois ꝓpositio p se hz cām itrīsecā in ſubto:p quā ꝑdicatū inest tali ſubto.Ex h̄ est ſnia Auer.2.de aia.cōmē. 66.ſup illud.visibile est color.¶Argt.visibile eni in rei veritate est color:aut ē illud q̄ p se est visibile:ꝛ est dr̄ep se: nō ꝑz ꝑmā itētione itentionū de q⁹ dr illud q̄ dest ēntialr:ꝛ est modus in quo ꝑdicatū est in ſba subiecti:lz hz itentione scdaz:ꝛ est illud in quo ſbm est in diffōne ꝑdicati.Color eni est cā vt res sit visibilis.Sed p h̄ q̄ dr̄it: sed in eo inuenit cā:itēdit ꝑz q⁹ color ē cā:vt in eo inuenit cā vt aliq̄d sit visibile.h̄ Auer.Ex q⁹ cōcludit:q⁹ ī ista ē p se color:est visibilis:qr ꝑdicatū hz cāz in ſubto.Et ꝑz ꝛ scōs modus h̄it cōsilez cālitatē in ſubto respectu ꝑdicati q̄ztū ad inherētiā:sed nō q̄ztū ad inclusionē ēntialem predicati in ſubto.h̄ idē hz Cōmēta.in cō.67.Tñ h̄ sunt vba cōmētato.Arz.posuit ꝑn⁹:q⁹ color est visibilis per se: ꝛ q⁹ sile est dr̄e color ē visibile:ꝛ hoiez rīsibile.l.de grīe pro positiōis ēntialis in q̄ ſbm est cā ꝑdicati:nō ꝑdicatuz cā ſubti.¶Nec Cōmē.Et itelligit,pōnē ēntialē p se:q̄z p tanto dr̄ ēntialis:qr ꝑdicatū icludit ēntialr realr in ſubto: nō tñ ēntialr q̄datiue:sic in p mō vbi est icluſio ꝑdicati in ſubto q̄datiua.C⁹ distinctio sit ista.Dr̄ia est inter pōnē p se:ꝛ pōnē p se notā.illa,ꝓpositio est p se:vt dictū est:que hz itrīnsecā cām ꝛ necessariā inherētie in ſubto respectu ꝑdicati.illa est per se necessaria cui⁹ extrema hñt ĩmutabilē habitudinē vnionis int se:q̄lecūq; ēē habeant ipſa extrema siue in re siue in intellectu.¶Propositio persone nota est illa que habet euidentiam ex terminis pro ꝓ⁹ vt sui sunt:ꝛ nō ab aliqua propositione prioꝛe.

His ꝑmissis. Quātū ad 2ᵐ⁹ ponit ista 3.q⁹ propositio p se nō q̄uertit i per se.h̄ ꝑ⁹.ꝑsupponēdo q⁹ nō est circulus i depēdētia ēntiali in eodē gīe cause.Isto stāte arguit sic.cuiuscūq; ꝓpōnis ꝑdicatū depēdet a ſubto q̄ztū ad rōnē formalez inherētie itrīsecā in ſubto:ſbm ipi⁹ nō pōt ꝑsili depēdētia depēdē a ꝑdicato:sed in q̄libet ꝓpone p se:predicatū sic depēdet a ſubto.g ecōtra ſbm nō pōt depēdere a ꝑdicato.g p se nō q̄uertit in p se.¶Et ꝑfirmat.Quia ista depēdētia vi esse ad aliqd in rōne ꝓncipij formalis:qr ois depēdētia q̄ est ſbm rōnē formalē itrīsecā:reducīt ad gen⁹ cāe formalis. sed in tali depēdētia ēntiali in eodē gīe nō est circulus. g segt,ꝓpositū.¶Et ꝑ 2ª⁹ 2°:qr si p se q̄ueretꝛ i p se:maxime,ꝓpositio p se ꝑmi modi q̄uertereꝛ in,pōne p se:qr nō est maioꝛ rō qr,ꝓpositio p se scōi modi q̄uertat in per se:q̄z ꝓpositio p se ꝑmi modi.Sz ꝑ⁹ est falsum:q⁹ propositio ꝑmi modi q̄uertat in p se.Q̄ñ sic ista.hō ē aial.q̄uertereꝛ in ista:aial est hō:sicut in,pōné p se.Sed cū p se ꝓe supponat de oi:vt hz Arz.ꝑ poste.g ꝓpositio vlis affirmatiua q̄uertereꝛ simplr.¶Item 2° ꝑn⁹ arguit.Arz.ꝑ poste. vult:q⁹ passio ꝑdicat p se 2°° de ſubto.g in diffōne passionis ſbm cadit vt additū.ex.7.meta.tex.cō.17.ꝛ.19.i ex⁹ ſimo.Sz qō cadit in diffōne alicui⁹ vt additū nō est intra q̄ditatē ei⁹:nec cōpetit ei p̄sone p mō:q⁹ nihil aliud est eē aliqd additū alicui:nisi eē cīneū a rōne ei⁹ formali.g ꝓpositio in quā q̄uertit,ꝓpositio secūdimodi nō est per se. ¶Et ꝑfirmat hoc per illud qō dicit Arz.in primo poste. de statu ꝓncipioꝛ:vbi vult:q⁹ propositiones per se non conuertuntur:ꝛ hoc habet veritatē ꝛn ipsuraꝛ:tā in predicatis essentialib⁹ q̄z accidētalibus:g cōclo nostra vera.

Quantū ad 3ᵐ arti.Rñdet ad arg⁸ ante oppositū. Ad ꝑ⁹ cū dictis.ista est p se.ens est vnū:ꝛ cōuertit in ista.vnū est ens.ista est neccīa.vnuz est ens g p se.Rñdeo ꝛcedēdo:q⁹ ista,ꝓpositio.vnū est ens:est neccīa: ꝛ cū tu dicis.g per se.Nego ꝓtiā.Ad ꝓbationē.ista aut ē neccīa de se:aut ab alio.Rñdeo q⁹ ista est neccīa de se itrīsecce ꝛ formalr.ꝛ tñ nō segt q⁹ sit p se.vñ ab alio h̄et ꝓpositio q⁹ sit neccīa de se:ꝛ ab alio hz q⁹ sit p se.Dicim⁹ ꝓpone eē neccīaz de se:q̄ñ extrema ipsius sūt ĩmutabilr vnita in q̄cūq; eē ꝛcipiant:siue in re:siue in ītellectu:ita q⁹ neccītas ꝓpōnis est ex ĩmutabili habitudine termino⁹:sed,ꝓpositio est p se:q̄ñ in ſubto icludit rō formalis iherēn⁹ ꝑdicati ad ipsum.Tñ nō stat aliq̄ extrema,ꝓpōnis eē ĩmutabilit vnita.ꝛ hīe neccīaz habitudinē ad se inuicē:ꝛ vnū nō includere rōnē formalē iherētie alteri⁹.sic est in ista.vnuz est ens.ly vnū.nō pōt hīe rōnē formalē iherētie predicati:cū in predicato sit rō formalis iherētie ſubti.Et cuz tu dicis si ista est p accīs.vnū est ens.g presupponit aliq̄ prioꝛe. Cōcedo ꝛ dico:q⁹ ista.ens est vnū.est prioꝛ q̄z ista.vnū est ens:ꝛ cū tu dicis:q⁹ terminis istius,ꝓpōnis vnū est ens: nō est aliqs terminus prioꝛ.g nulla,ꝓpositio prioꝛ.¶Nego argumētū:qñ ex eisdē terminis pōt formari,ꝓpositio prioꝛ ꝛ posteriorꝛ.Prioꝛ vbi predicamētū directe predicat de subiecto.posteriorꝛ vbi termin⁹ in prioꝛ,pōne predicat idirecte:mō passio que se hz vt ac⁹ ꝛ foīa respectu subiecti predicat directe.ſbm aūt cū se hēat vt mā:predicat:indirecte. ¶Ad alterū arg⁹.Rñdet negādo assumptū:q⁹ qñ ī aliq̄ ꝓpōne est depē⁸ ad predica⁹⁹:ꝛ in alia ad ſbm:illa in qua est depen⁸ ad predica⁹⁹ dicat eē magis p se:qr pseitas in,positione est ex dependētia predicati ad ſbm.nō aūt ex dependētia subiecti ad predicatū.¶Pōt ēt argui reducendo arg⁹⁹⁹ ipsum.Q̄ñcūq; in aliq̄,pōne ē depen⁸ ad predicatū:illa,ꝓpositio est magis p se q̄z sit illa vbi nō est talis depēdētia.ista est tua:sed in ista,pōne.ens est vnū:est magis depēdentia ad predicatū q̄z i ista.vnū ē ens.¶Pro-

bat.illud magis hz rōnē predicati:qō magis hz rōnē formē:z illud hz magis rōnē subiecti:qō magis hz rōnem māe.Ista est tua:sed passiō hz rōnē formē respectu subiecti:z nō ecōtra.g maior erit dependētia in ista,ppositiōe. Ens est vnū:q3 in ista.vnū est ens.¶ Pōt ēt 2°° rūderi: q vbi est depen^a ad illud qō est p̄dicatū p̄m eē:z p̄m dici: ibi est ēentialior:z maior dependētia.Et cū dicis:q in ista ppōne:vnū est ens:est depen^a ad ip̄m predicatū.Resp̄ō deo q hz ens dicat eē predica^m respectu vni^o p̄m dici:non tñ est predicatū p̄m eē.Tñ ens est p^m predicatū p̄m eē respectu eoz q̄ sūt in recta linea p̄dicamētali:hz respectu passionū,ppriaz:z diaz:seu modoz ẽntiū:nō est p^m p̄dicatū:sed respectu istoz est primum subiectū.quare ⁊c.

¶ Est scientia que speculatur ens inq̄ztum ens.z infra.

¶ Vnde nobis entis inq̄ztū ē ens p̄mecāe sūt accipiēde.Tex.cū.primi. Qō.i.

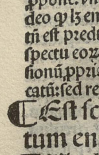

Queritur Utrū ens inq̄ztuz ens habeat p̄n^a.loquēdo d̄ p̄ncipijs incōplexis:z vt inq̄ztū.tenetur specificatiue.¶ Et arguit q nō.Naz qñ dr ens inq̄ztū ens hz p̄n^a.aut ly inq̄ztuz specificat rōnē entis cōez:aut aliquā priculare:nō rōnem cōem:q:rō cōis abstrahit a cā z a cāto.Neq3 ēt specificat rōnē entis vt est limitata z determinata ad sua iferiora:q:hinc sequeret q i aliquo inferiori ad ens eēt duplex entitas:vna cōis:altera pricularis:cōis in qua conueniret ens creatū cū deo:particularis p̄m quā ens creatū eēt cātū.¶ Sdo p̄ncipali arguit sic.Cōfirmādo,pcedēs arg^m q̄ztū ad hz q ens vt limitatū nō hz p̄ncipia:z arguit sic:Ens inq̄ztū sūm metaphz p̄ncipia:hz ens inq̄ztū sub m metaphisice nō est ens limitatum:ergo ens vt limitatum non habet p̄ncipia.

Ad oppositū est Aza.i p̄n^o q̄rti metaphi.Ubi hz q scia metaphisi.considerat ens inq̄ztū ens:ex eo q̄ p̄sideratur p̄mas cās:que sūt cause entis inq̄ztū ens est.z hāc eādē sniam hz in p̄n°.6.¶ Et p bat rōne.Effectus vlis hz reduci in cās vles:hz esse ē effectus vlissimus:ergo hēt reduci in cās vlissimas:hz tales cause sunt deus z intelligentie.igitur ⁊c.

In ista.q. p̄mo ponenr quedā distōnes.2° recitatur opinio q non tenēt.3° rūdebitur p̄m mentē,ppriā.Ultimo soluent rōnes in p̄ncipio.

Quantū ad p̄imū.¶ Prima distinctio ē ista p̄n^a entis quedā sūt cōplexa.quedā incōplexa.cōplexa sunt p̄ncipia inhērētie,pprietatū z passionū ad ens.p̄ncipia incomplexa sunt p̄ncipia entis q̄ztuz ad esse.¶ Scda distinctio est ista:q ens potest considerari q̄ztū ad essentiam z rationem entis.Aliomodo q̄ztum ad eius scibilitatem:z vt de eo aliquid est scibile.

His stantib^9 de scdo.Rūdet a nōnullis z est snia San.Tho.in p^a pte.q.45. ar.5.q ens z eē est effect^9 ipsi^9 dei:ita q ad esse nō ocurrit agens gñans:hz p̄cise agēs p̄mū:qō est de^o.z fundamētū suū est illud qō adductū est ad opositū.s.effect^9 vlissim^9 hz reduci in cām vlissimā.eē est hz.ergo ⁊c.¶ Unde ima ginat q in effectu,pducto plures gradus ocurrūt quoz qlibet est termin^9 actionis determinati agētis.Naz in alia ocurrit eē qui est qdā gradus pfectionis in ipso ocurrit gradus sube gradus coz:poz citatis.gradus viuentis. gradus sensitiui.Gradus p̄m^9 qui est eē:determinate est a deo.z gradus sube est determinate z p̄cise ab aliq̄ intelligētia citra deū.Et sic de oib^9 alijs gradib^9 quoz quilibet ocomitat ipm cōpositū vt termin^9 determinate actionis respectu determinati agētis.¶ Cōtra istā opinionē ista: pbādo q eē nō tñ est a deo.verū ēt a generante.¶ Et arguit sic.a quocūq3 gñatur cōpositū:ab eodē est esse cōpositi.Sed cōpositū est a gñante.Igit ab eodē est eē cōpositi: maior patet:q:gñatio est via ad eē.Et pbat ēt alia rōne: q a quocūq3 gñatur cōpositū per eī^9 actionē forma est in mā.Sed formā esse in mā est cōpositū hīre eē:q nō ē imaginabile q forma sit in mā:z cōposituz nō hēat eē:q aut esse precedit cōpositū:aut sequit ipsum.Si precedit:q in aliquo instāti priori erit eē cōpositi in quo nō erit ipsuz cōpositū:qđ est absurdū.Si vo sequit ipm cōpositum:in aliquo instāti erit cōpositū in quo nō erit eē compositi:z tūc sequit q quū in aliquo priori sit ipm compositū i quo nō est ei^9 eē:poterit sine ɔdictione compositū separi a suo esse:q:poza p̄m nām sunt quecūq3 ɔtingūt eē sine alijs:z alia nō sine ipsis.Testāte Aza.5.meta.ca.de priori.¶ Quuz igit cōpositū p̄ius gñet q̄ suū esse:nō repugnabit compositō fieri z gñari sine suo eē.Nec valet dicere q esse necessario ocomitat cōpositū:q nō cōcomitat ipz vt terminus actionis agētis nālis:sed vt terminus actionis diuine:z(quum deus nō agat ex necessitate nāe)sed libere ad extra:quū cōpositū fiat a gñante)poterit deus non dare esse ipsi cōposito.¶ Nec ratio adducta de effectu vniuersali:z cā vniuersali aliqualiter cogit.Naz aut ipsa peccat per fallaciā equiuocationis.Aut minor rōnis erit falsa. ¶ Ad 2o quo notādū q vniuersalius dicit duob^9 modis scilz p̄m predicationē z perfectionē.Illud est vniuersali^9 predicatione:cuius ratio dicit aut repit in pluribus.Illud aūt est vlius p̄m perfectionē:cuius rō est pfectio:aut pluriū perfectionū cōtentiua.Quādo ergo tu dicis.effectus vniuersalis hz reduci in causas vles:aut tu itelligis de vli p̄m perfectionē(in maiori:z in minori)aut hz predicationē:sic q in vtraq3 p̄missa vniformiter accipiatur vlius:si sic:minor est falsa:q eē sit effectus vli^o:ista p̄m perfectionē:q qō stat cū imperfectissimo ente:nō pōt eē vlius p̄m pfectionē:q nihil est primuz imperfectissimo : aut stat cū ipso:nisi sit imperfectuz.Esse aūt est hō:igitur minor est falsa.Si vo tu assumas in vtraq3 p̄missa vlius p̄m p̄dicationē.maior est vera:z adhuc minor est falsa : q̄ztuz ad istā partē:q deus sit cā vl^o:z p̄m predicationē.Si vo alit sumas vlius in maiore:z aliter in minore:argumentuz est in q̄tuo:terminis:z peccat p̄m equocationē.¶ Ad 3om est igit:q genitū p̄m eē est nō solū a deo:vez ēt a gñante: z ab oibus causis ēentialr ordinatis:ita q ad eundē effectū p̄m eundē gradū ocurrūt oēs cāe p̄dicte ordine essentiali.Nō qdē sic.q in aliquo priori nā deus causet eē compositi:in quo nō causat gñans:aut aliqua causa secūda. ¶ Ad 4o quo notandū q ordo nāe vno mō est iter aliq̄ que possunt esse sine seinuicē(aut causare) sine ɔdictiōe. Alio mō ordo nāe est inter aliqua:quoz vnū est pfectius reliquo:aut perfectius z p̄ncipalius agit.Si lo q̄mur de ordine nāe p̄mo mō:nō est ordo talis inter p̄imā cā causantem esse:z ipsum generās:sed in quocūq3 instanti nature p̄ma causa causat esse cōpositi:in eodē instāti nature generans causat idē esse.Licet(sedomō loquēdo)p̄ima cā p̄ncipalius causet q̄ cā seda aut generās.¶ Aduertendū tñ q hz ipsum esse sit a causa p̄ima z seda sil:eē tñ in tali gradu determinato z determinate pfectionis: est a cā secūda.s.a gñante z nō a p̄ima.Nam causa secūda nō addit p̄me ad pducendū effectum p̄m esse.nisi vt addat ordinata z limitata pfectio effectui:que limitatio perfectionis nō posset esse a causa p̄ima solū:z maxime p̄m p̄ncipia Aza.ponētis p̄imā cām agere ex necessitate nāe.Quecūq3 eni causant ab aliqua cā immediate agēte p̄m vltimū virtutis sue(sicuti est cā nālis)sunt eque perfecta z in eodē gradu pfectionali.Igit si oia eēnt immediate a deo cānte ex necessitate nāe essent eque pfecta.¶ Sed insurgit difficultas pp qd deus z intelligētie dicunt esse cāe entitas rei p̄m Aza.vt superius allegatū est in.4.z in 6.meta.¶ Rūdetur primo:q sic dicunt:q entitas tanq̄ effectuq

effectus primus eis principalius attribuitur. Sunt enī principaliores cause in essendo: et in causando. Igit̄ (cuz primū causatū in re sit rei entitas: dicēte. ¶Proculo libro de causis. ¶Prima rerū creatarz est esse. hoc est. primū habitum et productū in re: est esse) entitas et esse tanquaz ꝑm⁹ effectus causis primis principalius dz attribui: et ita appropriate dicunt cause entitatis: non quidē q̄ alie cause nō concurrant: sed q̄ non sic primo et principaliter causant. ¶Alio mō pōt exponi textus Arz. q̄ entitas simplr dē esse a talibus causis: q̄ specificatio et determinatio effectus est ab agēte principali: et ab alijs causis principalib⁹: vt dictū est superi⁹. Nā q̄ vlēs causē nō specificāt: sed particulares: ideo dr q̄ talis entitas est a principalibus: sed entitas absoluta accepta ab vlibus. ¶Tertio mō pōt dici: q̄ prime cause dicūtur cause entitatis: q̄ aliq̄ causant ēt effectiue sine motu vt alijs diximus in q̄one. Utrum metaphisicus possit probare ꝺbas ꝺpatas esse. Et tale causatū sine motu et mutatiōe est in sensibile et imāle. Esse ergo simplr est a causis vlibus. Sed esse sensibile aut māle a particularibus que non causant sine motu.

Ex his quātū ad 3ᵐ arti. Rñdetur ad q̄one ꝑm duplicē ẏnē. Prima est hec. Ens in q̄tū ens: (specificatiue) hz principia icōplexa. put ens includit in suis inferioribꝫ: que ẏ declarat. Nā q̄ cōpetit alicui inferiori cōtento sub ente: nō repugnat rōni entis. sed aliq̄ ꝺtentū sub ente est ꝓncipiatū et hz principia incōplexa. igit̄ non repugnat enti sub rōne absoluta entitatis habere principia incōplexa. ¶Scōa ẏ est: q̄ ens in q̄tū ens hz ꝑn⁹: vt ly in q̄tū. tenet reduplicatiue que sūt ꝑn⁹ in herētie. ꝓprietatū ad ipsum ens. Ista ẏ probat. Oēsbm habēs ꝓprietates et passiones per se primo sibi inherētes hz ꝑn⁹ p quales ꝓprietates possunt sciri et demōstrari de ipso ens ē hȳ. q̄ tē. De istis aut̄ principijs locutus est Arz. ꝑ posteriorz. quum ait subiectū hīe ꝓprietates et principia. Non enī intellexit de principijs in esse nature vt intelligat subiectum scientificū necessariorz habere talia principia: sed solū de principijs inherētie: que sunt principia subiecti non ꝑm esse: sed in eo q̄ sc̄ibile. Et sic patet ad questionē.

Be vltimo arti. Ad argumēta ꝓncipalia: ad ꝑᵐ rñdeō q̄ ens pōt cōsiderari vel in se: vel in suis inferioribus. Si in se et in cōi: nō hz principia icōplexa. Si vt includit in suis inferioribus: sic hz principia. Et ad ꝓbationē cū dicis: q̄ tūc darent due entitates in re. Rñdeō negando ꝓntiā. Et ad pbationē: q̄ entitas pticularis limitata distinguit ab entitate in cōi. Dico q̄ entitas que accipit vt limitata: est eadē cū seipa accepta in cōi. eadē enī entitas pōt ꝛcipi cōceptu determinato et adequato ipi rei: vel pōt ꝛcipi conceptu indeterminato: et inadequato rei a qua accipit: et ita q̄tūcunq; sit vna entitas in re et in effectu: in intellectu tñ exīs obiecti ue distinguit ꝑm ꝛceptū determinatū: et indeterminatū: et ita non habes q̄ alia sit entitas pticularis in re ab illa que ꝛcipit vt in cōi. cū semp sit eadē ꝑm rē: differens ꝑm intellectū abstrahentē et ꝑm ꝛceptū abstractū. ¶Ad 2ᵐ respōsum est in corpore q̄nis: q̄ ens vt subm metaphi. non hz ꝓncipia incōplexa: q̄ vt sic accipit in cōi. Sed bene hz ꝓncipia cōplexa: que nō sunt principia ipsius quātū ad esse: sed solū q̄tū ad eius scibilitatē: et sic dicunt potius principia inherētie passionū: q̄z dicanť principia entis. Et quum tu dicis q̄ ens limitatū non hz talia ꝓncipia. Negat: propterea q̄ quicquid est mediū ad sciendū aliq̄ passionē de inferiori: ꝑ ens limitatū habet talia ꝑncipia. ¶Potest etiam dici negādo argumentū in ea forma qua deducit: q̄ in ipso ꝛcurrit duplex fallacia: ꝑma est: quia procedit ex puris indefinitis. Ex quibus nihil concluditur. Alia fallacia est: quia argumentum est in tertia figura minore existente negatiua: et sic nihil concluditur. quare tē.

¶Ens autē multis modis dr et ad vnā aliquā naturā. Tex. cō. ij. Qō. ij.

Mouetur questio. Utruz ens qđ est cōmune deo et creature: sit vniuocū: sic q̄ habeat aliq̄z vnā rationē formalē cōem deo et creature. ¶Et arguit̄ negatiue. ꝓsupponēdo tria. ꝑmū q̄ nihil est itelligibile: nisi includat ipm ens q̄ditatiue. Istud ꝓsuppositum ꝓbat. intelligibilitas est passio entis. passio nō pōt cōpetere alicui nisi cui competit ratio formalis subiecti. sicut nihil pōt esse risibile nisi sit homo. et includat rationē formalē hois. ¶Secundo ꝓsupponitur: q̄ nullū cōe diuidit nisi sit in se vnū et vniuocū. Ista ꝓpositio patet: q̄ qđ est in se diuisum nō potest diuidi. ¶Tertiū ꝓsuppositū est. q̄ ẏhens nunq̄z includit q̄ditatiue ipm ẏhibile. Silr diuidēs nunq̄z icludit q̄ditatiue ipsum diuisum. Ista ꝓpositio pbat: q̄ si sic aut icluderet ꝑcise ipsum diuisum: aut aliq̄d aliud. Non est dandū ꝑᵐ. q̄: tūc in diffone cōmitteret̄ nugatio: q̄ in ea ponitur diuidēs et diuisum (sicut in diffone hois ponit aial et rōnale.) Et si idē ipositaret̄ per vtrūq; idē bis repeteret. si daf 2ᵐ sequit idē qđ prius. s. q̄ aliq̄d idē bis dr. ¶His ꝓsuppositis arguit sic. si ens sit cōe: vt dictū est (cū sit vnum et vniuocū) diuideret̄ per aliq̄ diuidentia. sint illa exēpli gratia finitū et infinitū. Aut finitū icluderet ens q̄ditatiue: aut nō. Nō est dandū primū ex tertio ꝓsuppōsito. g dādū est 2ᵐ. s. q̄ nō includit ipm ens q̄ditatiue. sed qđ non est ens q̄ditatiue: nō est itelligibile. igit̄ finitū nō ē intelligibile. igit̄ nec vez. ¶Sed ad hoc rñdent Sco. q̄ nō opz q̄ illud qđ est itelligibile sit ens q̄ditatiue: sz sufficit q̄ sit ens realr et idētice. ¶Cōtra. ois ꝛceptus vniuocus hz vnam rōnē formalē tm: g rō formalis entis erit tm vna. Antecedens est euidēs: q̄ si conceptus habet multiplices rōnes formales. nō esset vniuocus: vt patet ex diffone vniuoci et equiuoci. Tūc sic ista vna ratio formalis entis aut est realis: aut q̄ditatiua. Si est realis: g tm realiter icludetur in diuidēte: ergo ipsum diuidēs nō erit itelligibile: vt pr⁹ argutū est. Si aūt est quiditatiua: g quiditatiue includetur in diuidēte: q̄ qđ est in se quiditatiuū: est cuilibet alteri quiditatiuū. ꝯns est falsum: et cōtra tertiū ꝓsuppositū. igitur et antecedēs. ¶Itē q̄ tm realiter ens includat in diuidēte. s. finito: ꝺmprobatur. q̄ certū est q̄ finituz diuidens ens distinguit ab ente: ergo est vnū. qđ est vnuz: est ens etiā quiditatiue: q̄ impossibile est q̄ passio (vt dictū est) cōpetat alicui: nisi illi cōpetat ratio subiecti. ¶Ꝺ. si in ente cōcurrunt realitas et quiditas. ita q̄ ratio entis sit realis et quiditatiua: aut realitas entis est prior quiditate entis. saltē ꝑm rōnē. aut econtra. si dicas q̄ est prior: g diuidentia in illo priori erunt ꝑcise ens realiter: et sic non erunt intelligibilia ex primo ꝓsuppositu. Si aūt quiditas est prior: ergo diuidētia includēt rōnē entis quiditatiue: et ita erit cōtra tertiū ꝓsuppositu. Ex quo sequit: q̄ ens nullo mō pōt diuidi: et ex ꝓnti nō est vniuocū. ¶Secundo ꝓncipaliter arguit. illa que vniuocant in aliq̄ cōi habēt aliq̄z similitudinē: sed inter ens creatū et increatuz nulla pōt esse similitudo. Tum q̄ in infinitū distant (q̄ tanta distātia est inter extrema: q̄tus est excessus ꝑfectionis extremi. extremū perfectius est ens increatū: et excedit creatura excessu infinito: g distātia inter deū et creaturā erit infinita. Ex hoc inferf: q̄ cuz inter ista nulla sit similitudo: ab istis nō potest abstrahi vnus ꝛceptus cōis vniuocꝰ. tuz et q̄ plus cōueniunt ars et artificiale: q̄z deus et creatura q̄ inter artē et ipsum artificiale nō est distātia infinita: et tamē ab arte et artificiali. s. a domo nō potest abstrahi vn⁹ cōceptus vniuocus imediatus: ex eo: q̄ domus est effectus equiuocus respectu artis: ergo si ab istis nō abstrahitur aliquod vnū cōe vniuocū imediatū: multo minus

a deo:z a creatura. ¶Arguitur tertio principaliter. ꝓsupponēdo q ens:qđ predicatur de deo:sit illud idem ens qđ est in deo. Quo stante arguit sic. aut ens qđ ꝑdicaꝫ de deo est ſume necesse esse:aut nō ſumme necesse ee:si daꝫ ꝓmū(cū iſtud ens includaꝫ in creatura:)sequit q creatura erit ſumme necesse esse. si autē nō entis in se non sit necesse esse. z ista ratio includit in deo:ꝫ aliqđ includeꝫ in deo q ditatiue z formaliter:qđ nō erit necesse esse: ꝫ deus non erit ens ſumme necessariū:ꝓns est impossibile. ꝫ illud ex q sequit. ¶Quarto arguit. si ens importaret vnū ꝛceptuꝫ realē z cōem vniuocū sequeret q in deo essent due entitates: vel due rōnes formales entitatis. ꝓns est falsum. ꝫ z añs. ꝓns sic deducit. sicut se hꝫ aial in cōi ad hoiem(ꝑm viā Sco.)sic se hꝫ ens in cōi ad hoc ens qđ est deus:ſꝫ sic se hꝫ aial q iportat aiam sensitiuā cōem distictā ex nā rei ab hac aia sensitiua particulari in hoie(qđ ꝓbaꝫ: quia aial in cōi ꝑm Sco. distinguit ex nā rei a suo iferiori:ergo aia sensitiua cōis:sic distinguet ex nā rei ab hac aia sensitiua ꝑticulari:quo dato sequit q in hoie erunt due aie sensitiue ex nā rei distincte)ex hoc ūkerꝫ. ꝓpositū q(cum entitas cōis distinguaꝫ ex nā rei ab hac entitate ꝑticulari.)in deo erunt due entitates distincte ex nā rei. ¶Item gnto ꝓncipali arguit:ꝓsupponēdo:q qñ ſūt duo termini cōuertibiles:z vnus ꝑdicaꝫ de altero cū ista distictione in q3tū. ly in q3tū nō reduplicat aliqd aliud a subto:ſꝫ tm illud qđ est ibm. ¶Et ddo:hō in q3tū hō est risibilis: ly in q3tū. precise reduplicat illud qđ e hō:ſꝫ qñ termini nō sunt ꝙuertibiles ly. in q3tū reduplicat aliqđ cōe ad subz. Ut dicēdo:hō in q3tū aial est sensitiuus. ꝙsto stāte arguit sic. Arz. 7. meta. hꝫ q accūs in q3tū ens diffinit ꝑ ibam: aut ly. in q3tū. reduplicat aliqd ꝙuertibile, cuz accīte: aut aliqd cōe. Si ꝑmomō habeꝫ intentū:q ens qđ predicaꝫ de accīte ꝛuertit ꝑm ipso. Si vo dicas q reduplicat aliquod cōe:tunc sequit:q oē ens diffinit ꝑ ibaz:qz sicut sequit:hō in q3tū aial est sensitiuus:ꝫ oē aial est sensitiuū ita in ꝓposito:z tunc vltra. Oē ens diffinit ꝑ ibam:ergo ibā diffinit ꝑ subam:z sic in infm. ¶Ultimo arguitur. si ens sit sic cōe vniuocū. ꝫ ens de se erit potētiale: ergo(cū includaꝫ in deo)aliqd potentiale erit in deo:qđ est falsum. 2ª ꝓnūtia patet. ¶Prima, ꝓbaꝫ:qz oē ꝓhibile ē in potētia respectu ꝓhētis:ens est hꝫ:ꝫ zē. ¶Nec valet dicē q ens ꝓhit per modos intrīnsecos qui nō distinguunt realiter:nec formaliꝫ ab ente. ¶Quia ꝙstāte ista identitate reali ac ēt formali:quā tu ponis:cū ꝓdas modū intrinsecuz ꝓhētē nō esse de ēntia entis:neq; includi in eius qditate. ita q ens ꝑsideratū ꝑm suā qditatē nō icludit moduz ꝓhentē:ꝫ vt ficē in potētia ad ipsum:z cū vlterius ex potētia z actu fiat vnū per cōpositionē:sequitur q ex ente z modo:fiet vnum compositum:z cum tale includatur in deo:vel sit ipsemet deus:dabitur aliq̄na compositio in deo:quod ſapit hereſim.

Ad oppositū tm̄ arguit. Nullū equiuocū pōt esse ibm ꝑmalicuⁱ ſcie:neq; obz ꝑmū itellectus. Sed ita est q ens est ibm ꝑm ſcie metaphice:z obiectū ꝑmitellectus. ꝫ zē. maior, ꝓbaꝫ. q3tū ad primā ptē:qz equiuocū iportat tātūmō vocē cōem:ſꝫ de voce nulla passio scīri pōt similiter ſcia demōstrat passiōes de subto:sed hoc nō pōt esse de aliq̄ ꝛceptu equoco. dicēte Arz. j. posteriorz. ſcia est vniⁱ gñis subiecti:hoc ē ſcia est de q3ntē passione scibilē de subto:qđ ibm est vnuz ꝑm rōnē formalē z vniⁱ gñis:hoc est habēs aliq̄ vnitatē genericā:vel quasi genericā. equiuocū aūt nō hꝫ talē vnitatē. ꝫ zē. ¶Probaꝫ ēt ſcda ps. qz obiectū ꝑmū potētie cōparaꝫ ad ipsam potētiā:vt motiuū ad mobile:aut vt terminatiuū ad terminabile:ſꝫ qđ mouet aliq̄ potētiā:de necessitate hꝫ aliq̄ formā:seu aliquā vnā rōnē formalē per quā mouet:aliogn nō moueret. Equocū aūt nullā vnā rōnē formalē hꝫ:ꝫ vt sic nō pōt esse obiectū ꝑmū potētie. Hoc idē ponit ex rōne terminādi actū potētie. qz qđ i se terminat actū potētie est in se vnū:z pp hoc dixit Arz. 4. meta. ter. cōmē. 10. qui vnuz nō itelligit:nihil itelligit:ꝫ si dicēs q q3d itelligit:itelligit sub rōne vnius:z ex ꝓnti qđ terminat actū intelligēdi:terminat vt vnum. ¶Dino: ꝓncipalis, ꝓbaꝫ q3tū ad primā ptē. Tū er. 4. meta. in ꝓn° z ex cō. ꝓ eiusdē. Tū qz si ens ꝑsideraꝫ in meta. aut ꝑsideraꝫ tanq̄ ibm ꝑmū:z sic habeꝫ intētū aut aliqđ ꝓcentum sub subiecto ꝓ:z hoc nō pōt dari. q̄re zē. Secda ps eiusdē minoris, ꝓbaꝫ per Aluicē. j. metaphi. ca. 5. dicēte. ens ꝑ impressione ipsūmet in aiā:nec pōt manifestari ex aliis notioribus z certioribꝰ se. Ex qua ynia arguit sic. qđ ꝑ occurrit potētie cognoscitiue z est notissimū inter oia cogscibilia a potētia:est obiectū eiꝰ ꝑmū:qz sicut ibm in scia é notissimū in ipsa:z est ꝑm qđ occurrit intellectui in tali scia: sic est de obto ꝑ respectu poᵗᵉ. qđ ꝑ occurrit ei vt sibi notissimū:sed ens est hꝫ. ꝑ Aluicē. respectu intellectꝰ nr̄i. ꝫ zē.

In ista. q sunt tres arti. primo ponentur distinctiones. secūdo loco cōclusio responsiua. tertio z vltimo respondebitur ad argumenta.

Circa ꝑmū arti. sunt qnq; notāda. ¶Primo notandū est:q ꝛceptus vnomō accipiē ex pte itellēs: alio mō ex pte obiecti. ¶Primo mō ꝛceptus appellaꝫ conceptus formalis. 2° mō appellaꝫ ꝛceptus obiectiuꝰ. ꝑmo ꝛceptus est actꝰ itelligēdi quo aliqđ ꝙpiꝫ z intelligitur sēdo ꝛceptꝰ est ipsum obiectū ꝛceptibile qđ ꝙpiꝫ z itelligiꝫ. ¶3tio quo est notādū:q talis ꝛceptꝰ obiectiuꝰ est obm ꝓns intellectui sub rōne mouētis:aut terminantis actū poᵗᵉ:vel ꝑm aliquos qđ est in prima dispositiōe ad mouendū intellectū vel terminandū:qđ ad modū é obz relucens in spē intelligibili:que vel actu mouet intellm: vel saltē est in poᵗᵃ. prima ad mouendū. Sco. tū in theorematibꝰ vi dicerē:q obm hns relationē actualē ad itellm sub rōne mouētis aut terminātis est ꝛceptꝰ. Unde dicit: ꝛceptū dico oē actu cognitū, put hꝫ esse in itellu nō sicut forma in re:sed put cognitū est in cognoscēte:z tale eē indicit relationē obiecti ad intellm vel ecōuerso:vel vtriusq; ad vtruꝫ. Jn. 9. tū theorematē extēdit nomen ꝛceptus ad obm intelligibile. Unde hꝫ hec vba. Conceptuz dico:q actū intelligēdi terminat. hoc obm dr̄: vel intelligibile vel intellectū vel intentio. ꝑmū cōiſſimū est ad oēs potentias. scōm ad obiectū intellectus in potētia vel in actu. tertiū ad obiectū intellectus in actu. 4ᵐ Arabes in vsu hnt vt Aluicē. z Auerroys. Unde sicut intētio dr̄ equiuoce de obiecto z actu:sic z ꝛceptus. hic autē accipitur per obiecto. ¶Nec Sco. ex quo ꝙcludit:q nō tm̄ obiectū actu itellectū:seu actu terminans intellectionē est cōceptus:sed etiā obiectū qđ terminat in potētia. ¶Ulterius est aduertendum circa hoc q ꝛceptus obiectiuus est prior conceptu formali respectu cuius est causa z principiū:qz actus intelligendi causaꝫ effective ab obiecto ꝛceptibili repꝛesentato in specie intelligibili. Ex quo sequit. q cum querit. Utrū ens in. ꝓtet vnū ꝛceptū cōem deo z creature:nō queritur de ꝛceptu formali:sed de ꝛceptu obiectiuo:qđ de ꝛceptu formali nō est difficultas vtrū eodē actu intelligendi possimus intelligere ens qualitercūq; cōe deo z creature. Sed querim̄ vtrū huic nomini ens. co:respondeat aliq̄ ratio obiectiua que de se possit terminare vnū actū intelligēdi:que rō sit cōis deo z creature. ¶Secūdo principaliꝫ est notandū q inter ꝛceptū obiectiuū z ꝑmā intentionē nō est alia differētia:nisi q ꝛceptus ē ipsa res ꝛceptibilis sub ea rōne qua est presens itellectui vt actu itelligibilis vel intellecta:sed ꝑma intentio est ipa res posita in esse cognito ꝑm aliquē ꝛceptū imediate abstrahibilē ab ipsa re:sicut hō ꝛceptus vel intellꝰ in q3tum hō: hoc est sub rōne humanitatis vel sub rōne alia. ſ. aialitatis. viuentis. zē. que sit imediate abstrahibilis: dicit esse ꝑma intētio. ¶Ista diffinit intētio prima a docto. subtili

in primo

in p̄ sniaz. dī. 23. q̄ ē ꝓceptꝰ īmediate abstrahibilꝫ a re: qđ nihil aliud est dicere: q̄z q̄ rō ꝓceptibilis īmediate abstracta a re z ab intellectu ꝓsiderata dī est ꝑma itētio. ex quo sequit: q̄ cū ꝓceptus entis sit aliq̄ rō ꝓceptibilis: a re ipa īmediate abstrahibilis: ꝑz q̄to ista rō ꝓsideraī ab intellectu: z est actu cognita per actū simplicē intelligēdi dr̄ intentio ꝑma: vel ꝓceptꝰ ꝑme itētionis. ¶ Tertio ꝑncipaliꝫ notandū q̄ intellectus agēs vel possibilis pōt abstrahere ab obto oēm rōnē intelligibilē seu ꝓceptū īcludz in obto essentialiꝫ vel vtualiꝫ: puta ab albedine relucēte in spē itelligibili pōt abstrahere rōnē colouis q̄litatis: z entis: z pōt ferri ipse intellectus sup ip sam rōnē abstractā: absq; hoc q̄ ferāī sup illud a quo abstraxit. q: cū sit virtus abstractiua) ea q̄ sunt vnita i re: pōt separare z diuidere a se inuicē: z tūc poterit ꝓsiderare rōnem entis ab stractā a re sensibili: nō ꝓsiderādo rē ipsam sensibilē: z cū rō entis sic abstracta sit illud in quo nō tm̄ ꝓuenit obm sensibile: verū ēt insensibile (q: vez est dīe q̄ rō entis cōpetit tali obiecto: z vere enūciāī z p̄dicāī de ipso) ideo rō entis est rō cōis vtriq;. ¶ Quarto notandū est: q̄ ꝓceptꝰ obiectiuus quidā est nois tm̄ z vocis: qđā est nois z rei. ꝓmo mō est qñ aliquod nomen ꝓcipit ab intellectu īmediate significans plura: cui non rīdet vna res significata. Ita q̄ nulla vna res intelligit sub vno noīe significante. Sed plura īmediate sub intelligunt. 2° mō est: qñ nomini significāti corrīdet vna res significata, que remanet ea dē vt ꝓcepta apud oēs ꝓcientes. Ita q̄ q̄tūcūq; vox z nomē variaret: semp remanet eadē res intellecta z ꝑm hꝰ distinguit Alz. voces a ꝓceptib⁹ ꝑmo periermenias: volens; q̄ ꝓceptus idē sit apud oēs. Licet non voces. ¶ Ultimo notandū est: q̄ ꝓceptꝰ entis cōis deo z creature nō dr̄ realis realitate subiectiua z exīstie: q: quodlibet qđ est sic reale est exīs z singulare: qđ nō cōpetit ꝓceptui vīl entis: ꝛ bū est realis realitate obiectiua: q: est aliquod vnū obm ꝓceptibile ex nā rei: hūs esse obiectiuū in intellu mediante aliqua spē intelligibili repītate. Qđ obm ꝓcepti bile in itellectu ꝓcedit oēm actū intelligendi z oēm actuz collatiuū: cū cā z in intellectu actuz intelligēdi de se vna cū intellectu agēte aut possibili: z q: cā nā ꝓcedit effectus: ideo ꝓceptus entis obiectiu⁹ est ꝑo: actu intelligēdi: z vt sic dr̄ realis: q: nō depēdet ab actu intelligēdi in fieri z īn ꝑseruari: cū maneat habitualiꝫ in intellectu manente spē itelligibili. nō depēdet ēt ab actu collatiuo intellectus: ḡ vt sic est realis: q: ens rōnis ꝓprissime dictū est: qđ causatur per actū collatiuū intellectus: sicut omnes intentiōes secunde: ergo vt sic est ens reale. Est etiam conceptus entis realis: quia īmediate abstrahitur a re: z ei subsistit aliqua res in effectu z extra animam.

Quantū ad 2m̄ arti. pono hanc ꝓnē: ꝓceptus entis est vnus ꝓceptus vntiocus deo z creature. ¶ Primo ꝓbaī. ¶ Impossibile est eundē ꝓceptū eidem intellectui oīno simul ee certū z dubiū: sed aliqs intellectus est certꝰ de aliquo qđ est ens: dubitando: vtz sit deꝰ vel creatura: ergo zē. ¶ Ad hoc rīdeī ab aduersarijs cōcedendo maiorē: z ad minorē dī. q̄ intellectꝰ est certꝰ de aliquo vno diſiūcto qñ dī. q̄ deus est ens: z silr̄ creatura: dubitat tm̄ de q̄libet pte diſiuncti. ¶ Sed ꝑ ista rīsionez instaī. Impossibile est eundē ꝓceptū oīno habeī sub diſiunctione z sine diſiūctione. Sed ꝓceptus entis a disputātibus de ꝑmo ꝑncipio habeī sine oī diſiunctione: z ꝓceptus iferiorꝫ ꝓcipiunī ab ipsis cū diſiunctione: ḡ nō sūt idem ꝓceptus. maiorē est mānifesta. Qñ dato opposito sequerēī ꝑdictio: minorē aūt ꝓbaī. Quia tā phꝫ: qui ponebat illud qđ ponebaī ꝑmꝰ eē in creatū: q̄z ille q ponebat tale ꝑmꝰ eē creatū: affirmabat illud ꝑmꝰ nō eē ens. Dubitabat aūt vtrū hoc vel illud. Diſiūctio ḡ nō cadebat super ꝓceptū entis certū: sed sup ꝓceptus dubios: ḡ ꝓceptꝰ entis est aliꝰ a ꝓceptu dubio. ¶ Scdo aliter rīdent dō: q̄ ens qđ dī de deo: z ens qđ dī de creatura nō importāt vnū ꝓceptū: sed duos ꝓceptus: qui ꝓ maximaz ꝓpinqtatē z silitudinē: videnī eē vnus ꝓceptꝰ. z dīt vlterius q̄ ꝓceptus entis qđ dī de creatura: causat ꝓceptuz entis qđ dī de deo. ¶ Primū dictū impugnaī. Impossibile est intellectū ꝓcipe aliquos duos ꝓceptus hītes analogiaz z ordīnē essentialē inter se: nisi vnū cōceptū distinguat ab alio. ¶ Probo istā ꝓnē. Qñ sicuti est ordo essentialis z analogia inter aliquos ꝓceptus in essendo: ita z in itelligēdo. Qñ sicut res se hz ad ee: ita se hz ad ꝓcipi z intelligi. Sed ꝓcipiēdo ꝓceptus qui ꝑm esse habēt talē ordīnē essentialē inter se de necessitate intellectus distinguit vnū a reliquo. Qñ cū ordo essentialis sit respectus fundatus in ipsis ꝓceptibꝰ ꝑm se: z respectus nō possīt ꝓcipi nisi cōceptis extremis. s. fundāmēto z termino. respectus ḡ intellectus nō cōcipiet istos ꝓceptus i se: nisi distinguat vnū a reliquo. Et ꝑ firmaī per Alz. 2. de aīa, phantem dari sensum cōem: qui arguit: q̄ q: est aliqs sensus qui ꝓcipit differētiā inter sonū z colorē: ideo est dare sensum ꝓcipiētez sonū z colorē qui est sensus cōis. Sic in ꝓposito de cōceptibus hūtibꝰ ordine essentialē inter se q̄ vterq; erit ꝓprius z distinctus a reliq̄. ¶ Et ꝑ firmaī: q: q̄ intellectꝰ itelligit q̄ deus est ens z creatura est ens: q̄ro ad qđ termiaī illa intellectio. aut terminaī ad ꝓceptū cōez entis: aut ad ꝓceptum, ppriū. Nō ꝑ mō per te: ḡ secūdo mō. Sed itellectus ꝓcipiēs ꝓceptū ppriū alicuius: ꝓcipit sub rōne illi ppria. Sed rō qua est ppria vni obiecto est alteri icōpossibilis: ḡ intells sic ꝓcipiēs ꝓcipiet ipm ꝓceptū sub rōne alteri icōpossibili. Sed itells ꝓcipiēs rōnez alteri icōpossibilē: distinguit talē rōnē a quacūq; alia: ḡ habeī ꝓpositū. ¶ Et ꝑ firmaī. nō magis isti duo ꝓceptꝰ entis dicti dē deo z de creatura sunt vnꝰ vel vī vnus q̄z duo ꝓceptꝰ de duobus indiuiduis in eadē spē. Sed qđcūq; intellectꝰ hꝫet ꝓceptus duoz indiuiduoz: distingueret vnuz a reliq̄: ergo sic erit in ꝓposito. ¶ Jtē ꝓ 2m̄ dictū cū dī: q̄ ꝓceptus entis dicti de creatura: causat ꝓceptū entis dicti de deo, arguit sic. Nullū obiectū creatū pōt causare ꝓceptū pfectionē suo ppio ꝓceptu qditatiuo: sed ꝓceptꝰ entis dicti de deo est pfectior: q̄z ꝓceptus entis dicti de creatura (q: iste ꝓceptꝰ creature hz attributionē z analogiā ad illū ꝓceptū dictū de deo: z analogia seu ordo eēntialis semp est ad ꝓrius z pfectius) ḡ ꝓceptus creature vel entis creati non poterit causare ꝓceptū entis dicti de deo. maiorꝫ pꝫ. q: cā equoca ppria, prima: z totalis: in suo ordīne: nāliter agēs: non pōt causare effectū pfectioꝛ effectu sibi adequato: z sibi simillimo. Sed obiectū (respectu ꝓceptus qditatiui) est hꝫ. ē eni cā totalis in rōne cause ꝑticularis: z est cā equoca respectu ꝓceptꝰ qditatiui: quē causat vt effectū ppriū z sibi simillimū: est ēt cā nāliter agēs: z cū causet hꝫ vltimū vtutis sue pducit ꝓceptū sibi adequatū: aliogn nō ageret hꝫ vltimū virtutis sue: ex quo sequīt q̄ nō poterit causare illum ꝓceptū de deo. ¶ Jtē scdo arguīt ad idē. Nam data veritate istiꝰ q̄ ꝓceptus entis creati causaret ꝓceptū entis dicti de deo: sequeret q̄ aliq̄ creatura posset causare notiam pfectissimā z intuitiuā, que appellaī visio de essentia diuina: ꝑz est falsum: ḡ añs. ꝑma pꝫ. z accipio illuz ꝓceptuz de deo qui cātur virtute creature: que creatura causans talē ꝓceptū sit exꝑli gratia albedo. Iste ꝓceptus causatus ab albedine hz certū z determinatū gradū pfectionis: z accipio ꝓceptū pfectissimū de essentia diuina. Iste ꝓceptus (q̄tūcunq; pfectior ꝑ: cuz sit creatura z ens creatū) hz aliq̄ ꝓportionē in rōne excedētis ad illum cōceptū qui causaī in nobis nāliter virtute albedinis. Sit ergo ꝓportio exꝑli cā millecupla: ita q̄ ista visio que est excedēs: excedat in millecuplo illā aliū cōceptū in nobis nāliter causatū. Tūc accipiaī aliq̄ vna creatura que hēat talē ꝓportionē ad albedinē datā ꝑm excedētia: q̄lis est ꝓportio visionis ad cōceptum datuz. Jta q̄ sicut illa visio

est pfectior in millecuplo prioꝛi ꝛceptu: ita ꝫ creatura sit pfectior albedine ꝑm gradū millecuplū: ꝛ tūc sequitur: q ſicut albedo potuit causare mäliter illū ꝛceptū prioꝛē entis: ita ꝫ creatura poterit causare visionē de eēntia: ratio est euidēs. Quū ḡlis ꝓportio est albedinis ad ꝛceptū entis datū: talis ꝓportio est creature nūc date ad visionē de essentia diuina. ꝑnſ est falsum: qꝛ ꝑm oēs nō ponit talis visio posse cāri in nobis nisi virtute eēntie diuine. Secūdo ad ꝑmū pncipale arguitur. Impossibile est aliq̄ plura in eodē ꝛceptu omnino simul pueire ꝛ differre. Sed deus ꝛ creatura ꝛueniunt in ꝛceptu entis: ꝛ differūt in ꝛceptibus, ꝓprijs ḡ zē. maioꝛ patet: qꝛ impossibile est idem fundamētū fundare in se oppositos respectus: ꝛ respectu eiusdē termini: qūm tūc sequeret ꝟdictio cū in ꝙlibet specie oppositionis includat ꝟdictio: sed cōueniētia ꝛ discōueniētia sunt respectus oino oppositi: ḡ zē. ¶ Et confirmat. impossibile est idē agens respectu eiusdē passi vniſoꝛmiter se hūtis cāre distinctos ꝛ oppositos effectus. Sz ita est ꝙ ꝛceptꝰ quo deus ꝛuenit cū creatura: ꝛ ꝛceptus quo differūt: sunt oino oppositi in intellectu possibili vniſoꝛmiter se hūte. ḡ nō possunt causari ab eodē obto: ḡ oēm causans vnū istoꝛ ꝛceptū nō causat reliquū. ¶ Sz ad hoc rñdet: ꝙ deus ꝛ creatura seduso oi tpe intellectꝰ non ꝛueniūt in aliquo vno ꝛceptu: ꝓpterea qꝛ repugnat eis hꝫe aliquē vnū ꝛceptū cōem qui sit cōceptꝰ realis: aut exnā rei. ¶ Cōtra ista rñsionē instat: ꝑ in qbuscūq; eēntialr ꝛ realit includit vnū extremū ꝟdictionis: illis de necessitate est aliq̄ vna rō cōis realis ꝛ essentialis. Sed in deo ꝛ in creatura sic includit vnū extremū ꝟdictionis: ḡ zē. maioꝛ ꝓbat. Quia extremū ꝟdictionis ꝛ ꝑsertim positiuum nō tm̄ hz vnitatē nominis: sed nois ꝛ rei: vt dī ꝑ elenchoꝛū. Tūc isto stāte accipio ꝫ extremū ꝟdictionis qđ ē aliq̄ res huic extremo opponit ꝟdictorie. nulla res seu nihil. Tunc querit: aut deus ꝛ creatura sunt aliq̄ res: aut nihil. si dicis ꝙ sunt aliq̄ res: habeo ꝓpositū: qꝛ tūc ꝙro: aut sūt aliq̄ res realr ꝛ essentialr: aut ꝑ rōnē ꝛ intellm. Nō secūdo mō: qꝛ tunc sequit: ꝙ deus nō eēt vere ꝛ realr ens: sed ꝓsse ꝑ intellectū: ḡ ꝑ mō: deus ē res: ꝛ sūr creatura. Ex quo ſegtur ꝙ in istis includit hoc extremū ꝟdictionis, qđ ē aliq̄ res realr ꝛ eēntialr. Si aūt dicas ꝙ deus ꝛ creatura nō sunt aliq̄ res, ḡ sunt nulla res: ꝛ ꝑ ꝑnſ nihil. ¶ Itez ꝟ rñsionē ſcđo arguit: quecūq; distinguunt eēntialiter ꝛ nō ꝑm cōem rōnē includam in eis hūt aliq̄ vnā rationē cōez in qua ꝛueniūt: sed deus ꝛ creatura sūt hmōi: ergo zē. Maioꝛ est nota: qꝛ ex opposito ꝑdicati infert oppositum subiecti: minoꝛ ꝓbat: qꝛ si distinguit deus a creatura: aut distinguit in ꝙtū res ꝛ ens: aut nō: si dicas ꝙ nō habeo ꝓpositū: si dicas ꝙ sic: ḡ oē ens ꝛ res distinguit a creatura. ista ꝓnſa patet: ab in ꝙtū reduplicatiue tētū ad ipſuz vle valet ꝓnſa eo mō: quo arguit Aꝛ. ꝑ prioꝛuz. s. si iustitia eēt bonū in ꝙtū bonū: iustitia eēt oē bonū. sic in ꝓposito. ꝑnſ tñ est falsum: qꝛ tūc creatura cū sit aliq̄ res: distingueret a seipsa. Si aūt dicas ꝙ deus nō distinguit in ꝙtū res ꝛ ens: habeo ꝓpositū ꝙ deo ꝛ creature conuenit rō entis ꝛ rei. ¶ Et ꝟfirmat. Nulla rō est distinctiua alicuꝰ ab aliquo qđ nō cadit sub ꝟdictorio illiꝰ rōnis (exēpli gratia. Albedo nō distinguit aliq̄d nisi ab eo qđ cadit sub nō albo. Nō enī albedo distinguit albū ab albo. sed albus a nō albo) sed ita est ꝙ creatura nō cadit sub ꝟdictorio entis ꝛ rei: ḡ ens ꝛ res nō distinguūt deuz a creatura. ¶ Ad hoc rñdet: ꝙ ens nō hz ꝟdim̄. ꝓpterea qꝛ in equocis nō datur ꝟdictio. ¶ Cōtra Aꝛ. 4. meta. reducit oēm ꝟdictionez ad ēē vel nō esse. Unde ꝓbādo ꝑm̄ ꝑn̄m̄. tex. cōmē. 9. ꝓbat: ꝙ oppositū ꝑmi ꝓncipij nō pōt venire in mentē: qꝛ tunc opiniones ꝟrie eēnt in mēte vna: ꝛ ꝓbat hoc: qꝛ ꝟdictionis opiniones sunt ꝟrie. ¶ Ex quo infert: ꝙ cū ēē ꝛ nō ēē sint ꝟdictoria: nō possumus opinari idē ēē ꝛ nō ēē. silr ꝑ hat: ꝙ ꝟdictionis nullū est mediū: per hoc ꝙ nō ē medium inter vez ꝛ falsum. ꝛ hoc ꝓbat tex. cō. 27. ¶ Probat aut ē assumptū ꝑ hoc: ꝙ vez est eē qđ est falsum est eē q ōnō ē sed sicut nō est mediū inter dicere ꝛ opinari aliqd esse qđ est: ꝛ opinari aliqd eē qđ nō ē: ita inter vez ꝛ falsum non est dare mediū. Ex quo infert ꝙ iter ꝟdictoria multo minus dabitur me m̄. ¶ Itē ſcđo ipse ꝓbat: ꝙ si inter esse ꝛ nō esse dareē mediū: inter ḡiationē ꝛ corruptionē dareē aliqua mutatio media: que rō non valeret: nisi esse ꝛ nō esse eēnt ꝟdictoria. ¶ Arguitur tertio. Oēs ſpēs oppositionis hūt reduci ad aliquā ꝑmā oppositionem: ḡ omnis oppositio ꝟdictoria hz reduci ad aliquā ꝑmā oppositionē ꝟdictoriā. Sed talis ꝑma oppositio non pōt esse inter esse ꝛ nō esse alicuius in particulari. (qꝛ qua rō ne esset inter hoc eē: ꝛ illud esse: parit ꝛmiter ēt iter quod libet aliud eē ꝛ nō eē sibi oppositū.) ꝛ ita stabit ꝓpositus, ꝙ enti est ꝟdicm̄. s. nō ens. ¶ Ad pncipale. vltimo arguitur. Unius potentie est vnum obiectū ꝑmū hz aliquā vnitatē. ¶ Probat ista: qꝛ obiectū comparat ad potentiā sicut motiuum ad mobile: ꝛ sicut actiuū ad passiuum. Modo si mobile est in se vnū: ꝛ motiuuz erit vnū: qꝛ ista sunt correlatiua: ꝛ multiplicato vno: multiplicat ꝛ reliquū: ergo si datur aliq̄ vna potentia que sit ꝓ mobilis: dabitur aliqd qđ erit ꝑmo motiuū. Sed ita est ꝙ intellectus est potentia mobilis ad omnē actū intelligendi ergo oportet assignare aliquod vnū qđ sit ꝑmo motiuū: per cuius rationē cetera moueant ipſum intellectuz. aut saltem terminēt actū intelligendi. Sed tale nō est nisi ens in ꝙtū ens: qꝛ intellꝰ possibilis inclinat ad ens: ꝛ ad qđlibet ꝓtentū sub ente: ꝛ nāliter ꝑficit ꝑ quodlibet tale. ergo ens in ꝙtū ens sic erit obiectū potētie intellectiue: ꝛ tale nō est vnū ꝑm rōnē (qꝛ precedit actū intelligēdi: cuz sit cā effectiua ipſius actus: ergo nō erit aliquod vnū cōstitutum in suo esse: ꝛ in sua vnitate per actū intelligēdi) ergo vnitas eius erit realis. ¶ Ad hoc rñdetur. ꝙ obiectū ꝑmū potentie intellectiue comparat ad talē potētiā mediante actu intelligēdi: ꝛ est aliquod vnum constitutum in suo esse per actum intelligendi. Unde nō est imaginādum ꝙ sit aliquod vnū cōe ex natura rei qđ moueat intellectum possibilē. sed solum ens in particulari sic mouet. ¶ Contra hoc primo arguit. prioꝛ est habitudo obiecti ad potentiā ḡ fit ad actum. Quia prioꝛ est habitudo agentis ad passum: ḡ ad formā inductam in passo: que forma nō inducitur nisi agens ꝛ passum sint approxima. Sed ita est ꝙ obiectū se habet vt agens respectu potētie. ergo zē. ¶ Item ſcđo sic causa nā precedit effectum. ḡ obiectū intelligibile nā precedit intellectionez: ꝛ per ꝑnſ non cōstituitur in suo esse per ipſam. ¶ Item tertio contra illud qđ dicis ꝙ ens in particulari mouet: certuz est ꝙ hoc est vnum principium metaphiſicale. Ens est vnū. Hoc totū complexum intelligitur: ꝛ qualibet pars ipſius ergo ꝛ subiectū istius propositionis. Sed tale ens vel subiectum non est aliquod ens particulare: (qꝛ nullum ens particulare potest esse primum subiectū respectu principij simpliciter primi in scientia cōmunissima: qꝛ qua rōne vnū: eadem ratione ꝛ quodlibet aliud) ergo stabit ꝓpositum. ¶ Et confirmatur. qꝛ intelligo ens qđ est obiectuz intellectus primū ꝛ adequatum vnica intellectione simplici: quod vnica intellectione intelligitur habet vnum conceptum ꝛ vnā rationem intelligibilem. sed ens sic intellectuz nō est aliquod ens particulare: ergo zē. ¶ Multe alie rationes ad hanc eandem cōclusionē (quas cā brevitatis omitto (pertractantur ab Anto. An. in. 4. meta. ꝛ a doc. subtili in primo sententiarū di. 3. ꝙ. 8. ¶ Cōfirmatur cōclusio principalis auctoritatibus. Auctoritas ē Aꝛ. 2. meta. tex. cō. 4. vbi habet ꝙ primū ens qđ ē de ꝛ. ꝛ vniuersaliter principia sempiternoꝝ sunt maxime vera: ꝛ maxime entia: qꝛ sunt causa veritatis ꝛ entitatis in aliis. Unde facit istam ꝓnſiā. Principia sempiternoꝝ sunt

causa

causa entitatis in alijs z silr veritatis. ergo sunt maxime entia: z maxime vera. Ista ꝓntia tenet ꝑm ipsum p hꝫ ꝑncipiū qđ ponit ibi. Unū quodq; maxime ipsum alioꝝ est: per qđ alijs ineſt vniuocatio. Vult eni ex hoc sensu q illud est maxime ens: qđ est cā entitatis in alijs vniuoca: z nō equiuoca: z hoc apparet ex sṁia eius. Tum qz dicit per qđ alijs ineſt vniuocatio. Tum secūdo qz exꝑplificat de igne: qui est maxime calidus: qz est cā caloris in alijs. Sed certū est q ignis est causa vniuoca respectu caloris: ergo ꝓpositio assumpta per quā tenet ꝓsequētia Azz. habet intelligi de causa vniuoca. Tū tertio: qz hoc dicit ꝯmenta. in cōmen. exemplificando de igne: volens q hoc nomen ignis magis sit dignū habere hanc intentionez calidum: qz est causa caliditatis in alijs. Tunc arguit sic. Illud qđ est causa vniuoca entitatis z veritatis in alijs ē maxime ens z maxime verū. deus est hꝰ ꝑm ipm Azz. ergo zc. Aut eni in minoꝝ accipitur q deus est causa vniuoca: vel equoca: seu analogia. Si primo mō habeť intē tum: qz cuz cā vniuoca z effectus eius sint eiusdē rōnis. Sequit q deus z creatura in ente sint eiusdez rōnis. Si vo accipiať in minoꝝ secūdo modo: argumētuz est in. 4. terminis: z nihil ꝛcludit. Ad idē facit qđ dicit ꝯmē. in. 4. meta. cō. 1. vbi vult q sciētia metaphisica cōsiderat de ente in q̄ztū est ens. z subdit: q in hoc gīe inueniūtur ꝑdicata eēntialia sicut inueniunť in gīe qđ dī vniuoce: z habet q ꝑdicata eēntialia nō inueniunť in gīe qđ dicitur equiuoce. Auctoritas est exꝑssa: q cū in ente sint ꝑdicata eſſentialia: ens non dī equiuoce. Nec obstat q dicas q ens dī multipliciter. Quia ꝯz ipm ly multipliciter intelligiť analogice que analogia ꝑm nos ſtat cū vniuocatione. Nec obstat scdo q dicat q ens nō dicit vnam intentionē cōem. Quia forte itelligit de intētione cōmuni que hꝫ eundē modū essendi z descēdendi in sua iferiora: que vnitas intētionis nō stat cuz analogia: qz analogū est illud qđ predicať ꝑm ꝓius z posterius: z ita cum ens sic ꝑdicet nō habet talē intentionē cōem. Et hoc ē qđ sepenumero dicit: q ens dicť analogice non equiuoce. Ad hoc ē est auctoritas Aui. primo meta. ca. 1. vbi hꝫ q ſba z qualitas z cetera ꝑdicamēta nō habent aliquam vnā cōem intentionē: nisi intentionē essendi: hoc ē entis in q̄ztum ens est: cuius quedā sunt ei q̄si ſpēs: quedā ſūt ei q̄si accidentia, ꝓpria. Et in ca. 4. facit Aluicē. arm qđ facit Sco. de ꝛceptu certo: z dubio. Inquit eni oēs imaginātur cerſitudinē entis: dubitant aūt. Utrū sit agēs vel patiens: z mihi huculq; nō patuit nisi per discursum. Unde vult q cū certitudine entis stat dubitatio: an aliquid sit agens vel patiēs. Cuius opi. ē Ailgazel in metaphisica sua in primo tractatu: vbi hꝫ q quidā hoies putauerunt: q ens nō ꝑdicat aliū cōceptū a suis inferioribꝰ dicētes: q esse accidentis nihil aliud sit ab esse subē. Lordo ad hām: z hoc est falsum. Nā certū est q q̄ qua querit de aliquo: an est: est alia a q̄ne qua querit qd est. Uolēs q ꝑdicatū qđ est cē simplr: sit aliud a ꝑdicato qđ ē ē in ꝑticulari q̄m q̄nes distincte sunt de obiectis distinctis.

Sed contra primā rōnem instat primo: qz ille modus arguēdi de itellu certo z dubio nō valet. Qđ declarať. Sint exꝑli gratia. tres in vna camera obscura qui vocēť hoc noie sor. volo q aliquis istoꝝ percutiat me exiſtē in illa camera. Nūc certus sum q sor. me pcussit: dubito aūt vtrū ḣ sor. vl ille. g sor. ꝑortat vnū conceptū cōem plurib⁹: qđ est impossibile. Item scdo cōsimile exꝑplū potest haberi: si ponatur pisces marinus qui vocať canis: z canis latrabilis: in vno sacho moueatur aliqs istoꝝ: sum certus q illud qđ mouet est canis latrabilis: vel pisces marin⁹: dubito tū vtr hoc vel illud determinate. ergo canis ꝑortat vnū conceptum cōem ad vtrūq;. Ité tertio certū est q Sco. concedit vle esse ens reale. S. Tho. dicit ipm ens rationis: vterq; istoꝝ est certus q est ens: dubitat aūt vtr sit reale: vel rōnis. g intellectus hꝫ ꝛceptū entis vnū z aliū a ꝛceptu entis realis z rōnis. g vniuocū qđ est falsum: vt ꝓz.

Pro responsione ad ista sunt tria ꝑmittēda. Primo (ꝑter ea q dixim⁹ de ꝛceptu noīs z rei) est aduertendū: q ad hꝫ q ab aliqbus duob⁹ vel plurib⁹ possit abstrahi aliqs vn⁹ conceptus: opꝫ q in aliquo ꝙueniāt: z in aliquo differant. Si eni in oibus ꝙueniret: eēnt idē: z per ꝛcs ꝛceptus abstractus nō eēt cōis: sed ꝓprius illis. Si eē oino differrēt z eēnt ꝑ diuersa: ab eis nō posset abstrahi aliqs vn⁹ conceptus cōis: qz ꝑ diuersa in nullo conueniūt. ex sṁia Azz. 10. meta. tex. cō. 12. z in 5ᵒ meta. ca. de eodem vel diuerso. Secōdo supponiť scdo q canis latrabilis z pisces marin⁹ nō possunt ꝙuenire in aliq̄ rōne magis ſpāli: q̄z sit ratio aialis posito q aial sit vltimū gen⁹ istis: qz si ꝙueniret in aliqua rōne magis ſpāli illa rō eēt media iter rōnez aialis z ꝓpriā rōnē specifica que nō vi posse dari: ꝓpterea qz differētia ſpālis specifica cuiuslibet istoꝝ adueniens aiali ꝛstituit ſpēz ſpāliſſimā vtriusq;: vel saltē ſpēz subalterna: dato q ipsa ſpēs ꝛstituta nō esset vltima ſpēs. Tertio notandū est: q a pluribus suppositis nō pōt abstrahi aliqs ꝛceptus cōis suppositalis: qz ꝛcept⁹ suppositalis est simplr incōmunicabilis: vt alias declarauim⁹: qa suppositū vt suppositū est vltimū in genere subē: z est ens subsistens z in cōicabile: cōceptus aūt cōis cōmunicabilis. ergo nō est conceptus suppositalis.

His stantib⁹ rñdet ad oia argumenta vnica respōsione: q cū intellꝰ est cert⁹ de istis q̄m ad casum datū. s. q sor. ꝑcussit: aut q canis mouet: z q̄ztū ad 3ᵐ: q vle est ens: loquēdo de ente cōi enti reali: z enti rōnis. Dico q intellectus nō hꝫ aliquem vnū cōceptū obiectiuū ad illa: ista ꝑsit cōceptꝰ nois z vocis. Unde si suz certus: q sor. me pcussit: nō suz cert⁹ nisi q aliquis hō cui impositū est hoc nomē sor. me pcussit. Ita q certitudo cadit sup cōceptū hois. z non sup cōceptū aliquē suppositalē cōem attenuitate q sit iferior ad ꝛceptū specificū: qz impossibile est dari talē conceptū: qz sequereť q cōceptus hois: nō esset cōceptus spēi spāliſſime: aut q cōceptus suppositalis eēt plurib⁹ cōicabilis: z ita cū sum certus q sor. me pcussit nō sum certus: nisi q hic hō: aut ille hō qbus ipositū est hoc nomen sor. me pcussit. Oz si tu dicas. Idē dicā de ente: q cū sum certus q aliquis est ens: sum cert⁹ q est hoc ens aut illud ens: z dubito de qualibet istorū determinate. Rñdeť q nō est ꝑsilis ipossibilitas a bstrahēdi cōceptū cōem a plurib⁹ entib⁹: sicut a plurib⁹ suppositis est possibile abstrahere cōceptū cōem inferiorez cōceptu spēi spāliſſime ꝑter rōnes adductas. Et per hoc rēspōdeť ad aliud q nō sum certus de aliquo cōceptu obiuo: q̄n sum cert⁹ q canis mouet in sacho: nisi de ꝛceptu aialis contracti ad hoc aial vel ad illud. Et sum certus q aliq̄ aial cui ipositū est hoc nomē canis: mouetur: z nō suz certus de aliquo vno ꝛceptu imediate significato per hoc nomen canis: q conceptus sit nomini sign. ficāti adeq̄tus. z hoc qz hoc nomē equocū canis imediate significat plura sb vno noie significāte. ita q variato isto noie canis apud diuersos z diuersa idiomata nō remanet aliquis vnus ꝛceptus qui sit idē apud oēs in mēte ꝛcipiētis: q ꝛcept⁹ huic nomini correspōdeat adeq̄te: sed non est sic de ente. Quia q̄ztūcūq; vox variet ꝑortans rez significatam per hoc nomē ens: semp remanet idē conceptus apud oēs. Et p hoc rñdeť ad 3ᵐ q cū Sco. ē cert⁹ q vle ē ens. z silr. S. Tho. isti nō sunt certi nisi de conceptu nominis z vocis: z non de aliquo ꝛceptu obiectiuo qđ oino ipossibile est ab istis abstrahere: z certitudo nō est in itellectu nisi respectu huius: q vniuersale aut est ens reale: aut rōnis: ita q certificatur itellectus imediate, de pluribus

in determinate acceptis. quare ꝛc. ¶ Insurgit alia difficultas circa ea que dicta sunt. Nã si ens é vniuocum: erit cõtrahibile ꝛ diuisibile: sed omne tale est potentiale: ꝛ in potentia respectu cõtrahentis. ergo sequitur q ens de se includit aliquã potentialitatẽ: quod repugnat ipsi deo. ¶ Ad hoc ndeꝫ premittẽdo q potentie est triplex. s. physica metaphisica. ꝛ logica. Ista distinctio accipitur penes propositiones: de quibus considerant diuersi artifices. Potentia physica est qua aliqd caret aliquo: ꝛ est capax eius: sic q illud cuius est capax non competit ei in actu: sicut superficies carens albedine est in potentia physica ꝛ naturali ad ipsam albedinẽ. secũda est qua aliquid non includit aliud qditatiue: siue in re: siue in conceptu tertia potẽtia est qua aliquid nõ includit in suo cõceptu repugnantiã aut ꝛtradictionẽ. prima repugnat ei qõ é necessariũ ex se: ꝛ etiã cõceptui entis: q̃ est necessarium pmissiue. 2ª aut 3ª nõ repugnat neq; necessario: neq; cõceptui entis: ꝛ ista potẽtia non ponit aliquaꝫ imperfectionem. ¶ Oꝫ si tu dicas: q etiã talis potẽtia metaphi. non solũ ꝛperit in ente: verũ etiã reperit in quolibet alio vniuersali: vbi vniuersale non includit quidditatiue ipsuꝫ ꝛtrahens. ergo non erit magis in ente potentia metaphi. q̃ꝫ in alijs. ¶ Respondetur negando cõsequentiã: pro quo est notandum q quodlibet aliud ab ente qõ est vniuersale contrahitur per aliquid habẽs distinctã realitatem ꝛ formalitatẽ ab ipso contrahibili: q quodlibet vniuersale existens in recta linea predicamentali contrahit per differentiaꝫ essentialẽ que ipsorum distinctam realitatem ꝛ formalitatẽ a cõtrahibili. Ens aũt ꝛ quodlibet vniuersale transcendens cõtrahit ad sua inferiora solũ per modos intrinsecos nõ dicentes distinctas formalitates: aut realitates ab eo qõ ꝛtrahit: ꝛ ita ens includit ipsum cõtrahẽs realiter ꝛ formaliter: ꝛ hꝫ ex se. q̃ pp infinitatem per missiuã que sibi cõpetit: vel sub alijs vbis ex sua maxia illimitatione: vnde sic includat idẽtice ꝛ formaliter ipsꝫ cõtrahẽs qõ est modus intrinsecus. Cetera vo vniuersalia que nõ sunt trãscedẽtia nõ includunt idẽtice ꝛ formaliter ipsuꝫ contrahens propter eoꝝ limitationẽ ꝛ finitatẽ: q̃ libet tale: cũ sit finitum ꝛ limitatum: nõ hꝫ ex se: vnde includat ipsum contrahẽs realiter ꝛ per idẽtitatem. Unde si ꝛtrahentes est idẽ realiter cõtrahibili in istis vltra potẽtia metaphi. est etiã potentia physica: que est q̃ tale ꝟhibile nõ hꝫ ex se vnde includat p idẽtitatẽ seu idẽtice: q̃ꝫ quod est secũ cõpossibile. Illud aũt dicit esse in potẽtia physica ꝛ naturali: qđ nõ hꝫ ex se vnde includat actualitatẽ alteriꝰ: ꝛ ex hoc vltriꝰ sequit: q ex alio é potẽtia physica in istis: q̃ cuꝫ quodlibet istoꝝ sic ex se careat actualitate alteriꝰ. s. ꝛtrahentis: ꝛ per ꝟhs sit finitum: ꝛ quodlibet finitũ dicat esse pduatũ respectu alicuius gradus entitatis: qui natus é cõpetere ei in quantuꝫ est ens: pp hoc dicit esse in potentia ad talẽ gradum entitatis: ꝛ ita carere simplr eo graduꝫ: sicut talpa dr puata visu: qui natus est ei cõpetere in quãtuꝫ est aial. Sed ista pduatio ꝛ potẽtia nõ repit in ente in q̃ntũ ens est: ꝛ ita in eo nulla est potentia physica: hꝫ solũ potentia metaphi. Oꝫ si tu dicas: ꝟhes distinguit formaliꝫ a ꝟcto. q̃ ꝛ modus itrinsecus distinguet formaliꝫ ab ente. ¶ Rndeꝫ q modus itrinsecũ distinguit formaliꝫ ab ente põt cẽ vel positiue vel negatiue. positiue: q habet distinctã formalitatẽ. negatiue: q nõ sit de eẽntia itrinseca ꝛ rõne formali illiꝰ cuiꝰ est modus. p mõ negaꝫ q modus itrisecus ꝛ vltr q̃lz ꝟhes sic distinguaꝫ formaliꝫ a ꝟcto. 2º mõ ꝟcedit: q modus non est de itell'u formali qditatis: q: si ipa diffiniret. modus nõ caderet in diffõne eiꝰ: sed ex hꝫ nõ sequit modus hꝫe distinctã formalitatẽ: nec segt. modus nõ est de eẽntia. q̃ hꝫ distincta formalitatẽ: negaꝫ argm. alias ista declarabunt. Ulterius ꝟcedit q ente ꝟhibili est potẽtia logica: q̃ ét nõ repugnat necessario. Nã ppositio formata ex ꝛtrahibili ꝛ cõtrahẽte dr eẽ polis poa logica: q: oé tale é sic pole cuiꝰ extrema p itellectũ cõposita ñ implicãt ꝟdictionẽ: ꝛ isto ista ppõ est polis poa logica. de ꝰ é. q̃ ꝛ tc. ¶ Pr hꝫ soluit obiectio q̃ solet fieri dõo: q oé disibile é potẽtiale: ꝛ ens ipotẽtia. ¶ Rndeꝫ q oé diuisibile p aliq realr vel formalr distincta é ens in potẽtia: sꝫ vbi diuidit aut ꝟhit p ea q fuit sibi idẽ formalr ꝛ realr. ñ é verꝫ: q sit ens i potẽtia nisi eo mõ q dcm é. ¶ Sꝫ adhuc istat sic. oé pdicatũ i q̃le é act' respcu illius de quo pdicat: q: q̃litas ꝛ actꝰ ꝟuertunt. ex 5º meta. tex. cõ. 19. modi itrinseci pdicant in q̃le de ente vt ꝟcedit. Sco. in. 8. di. pmi. q. 3. rndendo ad pm argmẽtũ. igit modi erũt actꝰ respcu entis. actꝰ refert ad potẽtiã. igit ens erit poa respectu modi: nec valet illa ptinẽtia idẽtica ꝛ formalis entis ad modos: q: saltẽ distinguunt ex nã rei. q̃ vt sic vident q̃lificare ꝛ pficere ipm ens. Hoc argm est difficile tm pro nũc rndeꝫ q eo mõ quo modus est actꝰ eo modo pre supponit potẽtiã: é. n. actꝰ q̃lificãs ꝛ nõ pficiẽs essentialr ꝛ qditatiue: ꝛ sic p̃supponit aliqd nõ sic q̃l ficatũ ꝛ pfectũ ꝛ si tale debet dici esse in poa: hec est solũ poa metaphica aut logica. ꝛ hec potẽtia est q hꝫ nõ icludit. illꝰ qditatiue seu hoc nõ repugnat illi. ¶ Sed ꝛtra. dato q modus nõ pficiat ens qditatiue: tũ videt q pficiat aliq mõ. ꝟz Scotũ: q̃ cõceptus quo res concipit sine modo est imperfectus. ¶ Rndeꝫ q Scotus pro tanto ꝟcedit ꝟceptũ esse ipfectũ: q: nõ adequat rei que ꝟcipitur: sꝫ nõ iperfectus quia sit rei iperfecte in se. ¶ Sed cõtra. p̃scindat res a modo. certũ est q est impfecta respectu suiipsius cũ mõ. ¶ Rndeꝫ q est impfecta q̃tũ ad ꝟceptũ nõ q̃tũ ad rẽ: q: illi realit ꝛ formaliter ptinet. ¶ Sed ꝟ. res ꝟcepta in eẽ qditatiuo nõ hꝫ illũ modũ. cũ postmoduꝫ aduenit ei aut addit aliqd aut nihil. nõ secũdo mõ. ergo ꝑmo mõ. ꝛ si sic pri res erat impfectã. ¶ Ad hoc dr q modus addit aliqd rei modaliter ꝛ ex nã rei. sed cũ inferꝫ. q̃ prius res erat impfecta. negaꝫ. ꝟitia. tũ q nihil dr impfectũ nisi careat pfectione ꝛ signo in quo pfecto nata est in esse. sicut catulus nõ dr impfectus ꝑm visum ante nonũ die: tũ scõo q res virtualiter ptinet modũ sicut ꝑm ppriã passionẽ: ꝛ ens ex sua illimitatione ꝛ infinitate pmissiua continet quelibet modũ sibi cõpossibilem ét in p signo nature virtualiter. ¶ Sed ad ꝓncipale insurgit difficultas: q: si ens diuidit sequit q ens ꝑm ppriã vnitatẽ nõ erit in deo: ꝛ in creatura: q: oé qđ diuidit corrũpit ꝑm ppriã vnitatẽ. ¶ Iteꝝ aut ens ꝑm se totũ q̃tũ ad ppriã vnitatẽ est in deo: aut non. si detur pm: ergo extra deũ nihil est ens: q: totũ est illud exqđ nihil est. ex 3º phisi. ꝛ ita sequit q creatura nõ erit ens si vo detur 2m: sequit q deus erit ens ꝑm qd: q: non hꝫ totalẽ rõnẽ entis. ¶ Ad ista rndeꝫ ꝛ p ad pm: dicendo: q nũ q̃ꝫ vnitas aliq corrũpitur: nisi per pluralitatẽ oppositaꝫ tali vnitati ꝛ hoc: q: vnũquodq; corrũpit per eiꝰ oppositũ: ꝛ incõpossibile: sed si pluralitas nõ opponit vnitati: sed est solũ dispata ꝛ cõpossibilis: talis vnitas nõ corrũpit explũ huiꝰ. aial est vnũ vnitate generica. cuius vnitas nõ destruit nisi per pluralitatẽ genericã: ita q si diuideret in plura gña aialis: aial nõ esset vnũ gñe: nec remaneret sic vnũ: sed q: differẽtie aialis diuidẽtes aial habẽt vnitatẽ specifica: ꝛ ipse sil hnt multitudinẽ specifica solũ disperatã: ꝛ nõ oppositã eius vnitati. ió diuisio facta per tales dias nõ tollit eiꝰ vnitatem: q: cũ pluralitate specifica stat vnitas generica q̃ tali pluralitati nõ opponit. Et per hꝫ rndeꝫ de diffone: q: qđ dicit diuisiõe oppositaꝫ sue vnitati nõ remanet vnũ. Sꝫ falsũ é. q̃ solũ diuidit diuisiõe dispata. ¶ Ad aliud rndeꝫ: q tota rõ entis é in deo: ꝛ eiꝰ

tu dicis.

tu dicis. ergo nihil entis erit in creatura. ¶Negatur arg^m. ¶Ad pbationẽ dico: q auctas Alz. sic itellir. To^m est illud extra quod nihil est: hoc est cui nihil deest regitū ad naturā totius: z isto^o ꝯcedo: q totus ens est in deo quia deo nihil deest requisitum ad naturā entis. Sed cuz hoc stat: q totum ens nō sit precise in deo. sic nō itelligit illud Alz. q aliqd totum sit in aliquo sic q sit precise in illo.

Respōdet mō ad arg^ta p̄n̄cipalia adducta i p̄n^o. z p̄ ad p^m. negādo p^m p̄suppositū. ꝙ quid sit de alijs. ¶Pro quo etiā nōn^m: q ens hz dupliꝯ cōitatē ad sua iferiora. vna est cōitas: p̄dicatiōis qui ditatiue respcū oēi z creture. 10. p̄dicamētoꝝ: z oiuz que sunt in recta linea p̄dicamētali: z etiā ptiū essentialiū generum ꝑter ōias vltimas. Alia est p̄dicationis denoiatiue seu idētice quā cōitatē hz ad ōias vltimas z passiōes proprias: z modos itrinsecos. modo ōi: q qlz qō est itel ligibile vel est ens qditatiue: vel idētice z realiter. Et si tu dicas ꝓceptus entis est simplr. simpler: aut ꝓceptus eius erit realis aut quiditatiu^o. dico q est vtrūq: z hoc quod dico reale z quiditatiuuz in ente nō ipoꝛtat duas rōnes: imo vnā: z eandez: q: eadem rō entis que est qditatiua: quo ad predicationem respectu alioꝛ de qbus repugnat aligd p̄dicari qditatiue: sicuti sunt p̄mo diuersa. que ex sūta Alz. 10. meta. nō sunt aligd idē ens qditatiue. ¶Ad illud cū ifere batur. ergo finitū diuidēs ens nō est itelligibile. ergo nec vez. ¶I lego realiter z denoiatiue: Cōcedo tñ quiditatiue. Tuz q: vez z qlz alia pa^a entis nō p̄dicāt de aliquo quiditatiuer: solū idētice. Tñ etiā q: ipm diuidēs (cū sit simpliciter simpler z modus itrinsecus entis) nihil includit qditatiue: q: est p̄ diuersum ab oi qditate: vt alis declarabitur. Et pro nunc sic declaratur: q: si modus itrinsecus ipoꝛtaret aliquā qditatē vel icluderet aligd qditatiue: tunc qlz modus z gradus itrinsec^o aduenies alicui ꝓstitueret illud cui aduenīret in eē qditatiuo distincto (quē admodū dīe ēntiales: que ipoꝛtāt distinctā qditatē ex se cuicūq; aduenīūt ꝓstituūt distinctū eē specificū z qditatiuum) ꝓns aūt est falsum: q: tūc quotcūq; gradus itensionis aduenīrent qditati albedinis: ꝓstituerēt in ea distincta esse specifica z qditatiua: qd est falsum: cū oēs albedines (qualiscūq; itensiōis aut remissionis) sint eiusdē spēi: z hēant eandē diffinitionē. Ex quo segtur: q (cū diuidēs ens sit modus seu gradus itrinsec^o) nihil icludit qditatiue: neq; est ex se qditas: z tra si diuidēs dicat eē itelligibile z verū: est solū tale denoiatiue z realiꝛ: z ex ꝓñ isto^o est ens. ¶Aduertendū tñ pro maioꝛi euidētia istī^o rñsionis: q nō solū ꝓcep^s entis dī qditatiu^o z realis q̄tū ad modum p̄dicādi: hz etiā dī realis z qditatiu^o q̄tū ad modū essendi. Est n. qditatiuus in mō essendi: q: est determinabilis saltē per modos itrinsecos: z ois ꝓcep^s determinabilis per ꝓcep^s determinātes dī qditatiu^o z ꝓcep^s determinans qualitatiu^o: sicut apꝑt in exēplo de gīe z ōia. est et ꝓceptus entis realis: q: hz esse ex nā rei etiā abstractum per aliqd repñtatiuū ipsi^s ante oēm actū itelligēdi: z ita in ipso ꝛcurrit: q̄tū ad esse realitas: z et qditas: non tñ itelligendo q ista ipoꝛtent distinctas rōnes formales. ¶Per hanc rñdet ad aliud cū tu dicis. diuidens ipm ens distinguit ab ente. g̃ est vnū. cōcedo: z cū tu infers. g̃ est ens: q: vnuz est passio ꝓns ens. Rñdeo q est ens realr seu denoiatiue: q: diuidēs eo^o quo é vnū realr z denoiatiue: z nō qditatiue: est ens. ¶Et per hanc apparet ad aliud: cuz tu dicis: aut realitas entis ꝓcedit: aut qditas. dī q hanc non est ordo realis realitatis ad qditatē ei^o: q: ordo est iter diuersa: mō eadē rō formalis entis est qditatiua z realis. Tñ hanc qđ dico reale z qditatiuū: hz cōpetat vni z eidē rōni entis: imporꝛtat tñ diuersum modū p̄dicādi: vt dañ est: qui modi diuersi in vna z eadē rōne ꝛcurrunt: z nō é incōueniens: q illud quod est simplr simplex sic habeat diuersuz modum p̄dicandi: dūmō habeat vnā simplicem rōnem formalē. ¶Oz si tu queras de istis modis p̄dicandi: quis istoz sit prior: vel modus p̄dicādi qditatiue vel denominatiue: seu idētice. ¶Rñdetur. q cum modus p̄dicandi sumat in ordine ad ea de qbus ratio formalis p̄dicatur: qualis erit ordo eoz de qbus ens predicatur talis erit oꝛ do in mō p̄dicandi: cuius declarationē alias discutiendā relinquo. ¶Ad 2^m principale rñdetur. Dicēdo q deus z creatura ꝛueniunt z sunt similia ꝛuenientia z similitudine in aliquo ꝓceptu trāscendente. Dissimilia autē in rōnibus specificis z ꝓprijs: ꝓm quas distant in infinitū. Et cū arguitur ꝓbando minoꝛē ꝓmo: q: a duob^s distantib^s in infinitū nō pōt abstrahi aliqs ꝓceptus cōis: dī q eo^o quo distant: ab eis nō pōt abstrahi ꝓceptus cōis: sed distant deus z creatura in infinitū solū in ꝓceptib^s specificis. ergo vt sic nō pōt ab eis abstrahi aliqs cōcep^s specificus. imo nec genericus. Tum q: deus nō est in genere. Tum quia qlz ꝓceptus genericus distat in infinitū a ꝓceptu deitatis. ¶Sed ꝓtra istam rñsionē instat: q: oportet illa a quibus abstrahit ꝓceptus qualitercūq; cōmunis aliquo modo cōuenire z esse silia: sed deus z creatura in ꝓprijs ꝓcepti bus: nullo modo sunt similia. ergo ꝛc. ¶Ad hoc respondetur. dō: q ideo ꝛueniunt deus z creatura: q: realitas essentie diuine z creature nata est ꝓcipi seu abstrahi per intellectū a ꝓprio gradu itrinseco: z cū realitas sic abstracta causet ꝓceptuz cōmunē: ꝓ tanto ab istis potest abstrahi vnus ꝓceptus cōis. ¶Pro quo est notādū q ois realitas in effectu z in re habet gradū itrinsecū inseparabilem ꝑm esse: separabilē tñ ꝑm ꝓceptum: per actū intellectus abstrahentis: z tunc realitas sic abstracta cōcipitur ab intellectu ꝓceptu cōmuni imperfecto: z inadequato: sicut si realitas albedinis vt tria abstrahatur ab intellectu a tanto gradu itensionis: z ꝑsideretur in q̄ztum albedo: tunc ista realitas sic abstracta ꝓcipitur in ꝓceptu albedinis: in quo nō tñ ꝓuenit albedo vt. 3. verūctiam albedo vt. 4. z vt. 5. ¶Potest etiā ꝓcipi ipsa realitas albedinis: cū tanto gradu: z sic ꝓcipitur ꝓceptu ꝓprio sibi: z adequato. Ad ꝓposituz applicando essentia que est in deo habet gradū intrinsecū infinitatis: qui licet sit inseparabilis ꝑm rem: est tñ separabilis ꝑm intellectū abstrahentem: z tunc potest ꝓcipi essentia in se nō cōcepta infinitate: z cū in tali ꝓceptu essentie vt essentia est: nō tñ cōueniat essentia infinita verum etiā essentia finita (q: verum est dicere q̄ quelibet istarū est essentia) pro tanto dicimus q: a deo z a creatura abstrahibilis est ꝓceptus cōmunis: qui natus est vtriq; cōuenire. Ex quo cōcludo q deus z creatura in hoc conueniunt: z sunt similia: quia realitas cuiusq; cūq; ipsoꝝ nata est causare in intellectu vnuz ꝓceptum obiectiuū cōmunē in quo conueniunt. ¶Oz si tu dicas cōuenientia ista z similitudo hz fundari sup aliquā vnitatem. ex 5° meta. ca^o de ad aliquid: z tunc querendū est de ista vnitate. ¶Ad hoc rñdetur. q ista ꝛuenientia fundatur super vnitatem ꝓceptus obiectiui abstrahibilis a deo z a creatura. ¶Et si tu dicas: iste cōceptus añ abstractionem intellectus nō est in actu. g̃ rōne ipsius non erit cōuenientia actualis inter deū z creaturam. ¶Respondetur ꝓcedendo ꝙsequens z ꝓñam: q: ante abstractionē ꝓceptus: inter deū z creaturā nulla est ꝛuenientia actualis seu similitudo: sed bene est ꝛuenientia fundamētalis z aptitudinalis: que ꝛuenientia ꝓsupponit fundamentum in aptitudine z nō in actu: z talis cōuenientia fundamentalis est: q qlibet istoꝝ natū est causare ꝓceptuz cōem eodē mō quo dañ est. ¶Ad 2^am pbationē minoris sēde p̄ncipalis rōnis: cū tu dicis minus cōueniunt deus z creatura q̄z ars z domus artificialis. Respondetur: negando illud: imo dico q: plus distant ars z dom^s artificialis in conceptu abstrahibili specifico: q̄z deus z creatura in ꝓceptu abstrahibili trāscēdenti: q: a domo z arte

z vniuersaliter ab omni effectu equiuoco: z cā equoca: nō pōt abstrahi aliqs ꝛceptus cōis specificus: qui sit vniuocus illis: ꝫ bñ a deo z a creatura pōt abstrahi ꝛcept⁹ cōis vniuocus trālcendens: nec distantie ꝑfectionalis infinitas que est dei ad creaturā tollit talem ꝙuentientiā inter illa: sed accidit qđ sic vniuoca parū vel multū distent. ¶Ad 3ᵐ principaler ndetur: ꝑmittendo q rō formalis entis: z quecūq; qdtas pōt cōsiderari hīe duplr ee. vnū qđ est esse obiectiuū in intellectu: qđ hz esse p actū eius abstractiuū. Aliud esse est esse subiectiuū: qđ hz in suis inferioribus. Ista stante ndetur: q si ꝓsidere ens z accipiatur ꝑm hᵐ esse: nō est de se necessa esse: neq; de se nō necesse esse: ꝫ abstrahit ab vtroq; z est qdz isto; z pmissiue. Si vero ꝓsideret 2ᵐ o: sic in deo est necesse esse actu z positiue. Et quā dī omne qđ est in deo est de se necesse esse. Ndet q omne qđ est in deo incōicabile ab extra sicut est deitas, z alia que cōpetunt deo: z non alijs: sunt de se necesse ee. Sed vbi rones aliq formales sint in deo que non repugnant creaturis cōicari: nō oportet q sint de se necesse ee: qz per actum intellꝰ abstrahentis pñt esse indifferentes ad necesse esse. z nō necesse esse: ꝫ in esse subtiuo essentialr sint necesse esse. ¶Ad 4ᵐ ndetur negādo: q si ens est vniuocum: q due rones entis: vel due entitates sint in deo. Et ad pbationē posset negari silitudo. Tamen admittit vt videat q̄tum illa similitudo ꝓcludat veritatē. Et ad minorem dī: q rō sensitiui in cōi distinguit ex natura rei ab hac aia sensitiua: que distinctio est: q hec aia sensitiua supra sensitiuā in cōmuni: addit dīam individualem: vel forte essentialē: loquēdo de sensitiua in homine: vt distinguit a sensitiua in bruto: z tūc illa ꝑia. (Ista sunt distincta ex natura rei: q vnū addit supra aliud aliquid distinctū ex nā rei. ergo hoc z illō sunt duo entia realiter distincta (negatur. nam ad hoc q aliqua dicanf esse duo talia: requiruntf due ꝓditiones: quaꝝ ꝑma est. q ambo cōueniunt in vna rone cōi. Et 2ª: q illa rō realiter numeretur z plurificet in illis hz equalē vnitatē: aut pluralitatē. Un hō z asinus. sor. z pla. dīr duo aialia: quia ista hñt has duas ꝓditiones: vt de se pz: z pp hoc superius z inferius non dīr esse duo in rone ipsius superioris: q non ꝙueniūt in tali rone: sed vnū ꝓtinet sub alio. Ratio etiaꝫ superioris: nō numeraf z pluraliter in supiori z inferiori ꝑm equalē vnitatē: q vnitas supioris est minor vnitate inferioris: nō diperata: neq; opposita respectu illius: z ita hec aia sensitiua z aia sensitiua cōis nō sunt due pp rones ꝓdictas: q eadē realitas z eadē res ipoꝝ af per sensitivum: vt sensitiuū est: z per hoc sensitiuū differēs solūmō per dīam individualē: que oino est extra rōnem sensitiui. ¶Et per hoc ndet ad rōnē de ente: dicendo q b ens qđ est in deo: z ens in cōi acceptū a pte rei sunt vnū z idē: z nō dr nisi rone alicuⁱ extrinseci a qditate z rone entis. Ex pte aūt intellectᵒ differt b ens: z ens in cōi penes cōceptū determinatū z indeterminatū: z ita nō habes q b ens sit aliud ab ente in cōi accepto in rone entis. sed solūmō q b ens addit aliqd ad rōnem entis: q̄ est extraneū ab ipso: z nō est de rone ipsius. ¶Ad 5ᵐ ndet: qcqd sit de auctē adducta: q̄ ly in q̄tū. in ista auctē: accīs in q̄tū ens diffinit per subam. tenet specificatiue: z est sensus q accidens acceptū sub rone entis diffinit per subam. Et ista ꝓpō est vera. Et cuz tu ifers. q oē ens diffinit per subam: negatur argm: q nō valet a ly in q̄tū. ad ipsum vle: nisi qñ tenet reduplicatiue. ¶Pōt 2º nderi tenēdo ly in q̄tum. reduplicatiue: z tunc ly in q̄tū. reduplicat ꝛceptum cōem entis diffinibilis: z tūc segtur q oē ens diffinibile diffinit per subaꝫ: q ens diffinibile aut est suba: aut accidens. si suba diffinit per subam: si accīs etiā diffinit per subam. ex eodē 7º meta. ¶Pōt 3º nderi: q ens redupli catū per ly in q̄tū. est ens qđ est in alio sicut in subto: siue sit accīs: siue suba: z tūc dicenduz est: q ens: qđ est accīs diffinit per subam que est eius subm. Sīr ens quod est suba ens̄ in alio sicut in subto diffinit per ipsuz subm: sicut pz ex 2º de aia. de forma subali que est aia: que diffinitur p corpus: z vlr ois actᵒ qui est in alio: sicut in sbto: siue sit subalis: siue accidētalis diffinitur per ipm subm. ¶Ad vltimum paret rsponsio in corpore questionis.

¶Qm̄ sicut sūt numeri in q̄tū numerꝰ ꝓprie passiones vt paritas z imparitas ꝛc. sic enti in q̄tū ens sunt quedaꝫ ꝓpria. Textu cōmēti. v. Questio. iij.

Queritur. Utrū ens trālcendēter sumptū: z vt subm metaphi. hēat veras z ꝓprias passiones de se demōstrabiles. ¶Et arguitur q nō. ꝑ sic arg¹º cōi oium tho. Si ens hz vas z ꝓprias passiones: seqref q ens eet cā respectu istaꝝ passionū: sed b est falsum. s. q ens sit cā respectu suaꝝ passionū. ꝧ añs. ꝓia probat: q passio cōpetit subto per se in 2º mō: hz nullū ꝓdicatū cōpetit in 2º mō dicēdi per se: nisi hēat cām itrinsecā in subto. ꝧ si ens hiet passiones: esset cā ipsarū. Falsitas ꝓntis ꝓbat: q aut erit cā finalis: aut mālis: aut formalis: aut efficiens (per sufficientē diuisionē) Sz nulla istaꝝ. ꝧ zz. Nō. n. est causa finalis: q finis hz rōnem boni: vt habetur 2º ℞ 5º meta. z 2º phi. sed ens in isto priori quo ꝓcedit suas passiones: nō pōt hīe rōnē boni: q ꝓius ens est vnū: verū ꝛ̄ sit bonuz. Si ergo ens diceret in isto ꝓriori quo ꝓcedit passiones suas: esse bonū: seqref q bonitas ꝓcederet alias passiones. Nō est et cā formalis aut mālis: qñ tales sunt cāe intrinsece z qditatiue rei: ꝫ ita est q ens nō est de qditate istaꝝ. ꝧ ens nō pōt esse cā mālis: neq; formalis suaꝝ passionū. Probaf et separatim q nō sit cā mālis: q aut mā ꝑma. Aut mā cōposita. Non ꝑma. q nullus diceret. Neq; cōposita: q tūc ens nō eet simplr simplex. Nec potest dici q ens sit cā efficiēs respectu suaꝝ passionū: qñ efficiēs z effectᵒ distinguunf realr. Sed ita est q ens nō distinguif realr a suis ꝓprijs passionibᵒ. ꝧ ens nō pōt ee causa efficiens suaꝝ passionuz. ¶Scdo arguif. de subiecto passionuz ꝑsupponitur in sciētia qd est: z q: est. Sed ita est q hz Sco. quia est distinguitur realiter a quid est. z quid est. est respectu passionis: z non quia est. ergo distinguitur realiter passio a subiecto.

Ad oppositū est Aꝝ. in 4º meta. tex. cō. 5. vbi hz: q sicut numeri in q̄tum numerus est: sunt q̄dā ꝓprie passiones: vt imparitas: paritas: cōmensuratio: equalitas: excedentia: z defectio: sic entis in q̄tuz ens est: sunt quedā ꝓpria: z ea sūt de quibus est ꝓbi perscrutari veritatē: z in eodem 4º in principio hz Aꝝ. q est sciētia qua speculatur ens: in q̄tū ens: z que huic insunt ꝑm se: vbi Cōmē. 2ºo p. hz: q manifestum est per se b esse aliquā sciētiā que considerat de ente: in q̄tuz ens est: z de accidētibᵒ essentialibus enti in eo q est ens: hec Cōmē. ¶Oꝛ si forte diceres: q ista accidētia essentialia entis non sunt passiones entis in q̄tū ens est: ꝫ inferiorum ad ens. ¶Contra b arguit dupliꝛ. Tuz q dicit q ista ꝓsideratio de accidētibᵒ ēntialibᵒ entis nō est alicuius sciētie sciētiaꝝ ꝑticulariū. ¶Manifestū est. n. ingt ipse: q nō est alicuⁱ scie sciaꝝ ꝑticulariū ꝓsideratio de ente hz q ens ē. Sz tñ est sciaꝝ ꝑticulariū ꝓsideratio de accidētibus que accidunt alicui parti partiū entiū accipiēdo illā partē quasi distincta ab ente: sicut sacdunt scie metaᶜᵉ zc. Tum etiaz q: inferius dicit: manifᵐ est q nos querimus in hac arte principia ultima: que sunt ꝑnᵃ simplr: z subdit. Et intendit q ꝑnᵃ simplr debēt queri de entibᵒ que sūt simplr: z sic acciderit gbuldā vt sint sensibiles nō simplices: tūc nō q̄runf ista ꝑnᵃ nisi ꝑm q sunt entia simplr: z

non ꝑm

nō ꝑm q̄ sunt entia. verbi gratia. mobilia aut mathe^ca. ¶Modo ex ꝟbꝭ textu: arguit sic. ¶Metaphisic^a nō demōstrat aliquā passionez de subto suo. s. de ente: nisi per ꝑn^a simpliciter entis: in q̄ztum ens est. Sz talia ꝑn^a non ꝓsunt ꝓpter qd passionis ꝓticularis entiū particularū: igitur metaphisicus nō demonstrat aliquā passionē alicui^9 entis ꝓticularis de ente: igitur dem⁹ abit aliquā passionez entis in q̄ztum ens est de ipso ente in comuni diceres q̄ metaphisica nullā habet demonstrationē. Questio. iiij.

Sed quoniā solo isti^9 q̄nis depē det ab vna q̄ne generali. Utrū. vz. passio sit eadē realr cū subiecto: ō ad soluēdā q̄nē ꝟ spāliter motā in fisto ꝓius circa gīalē. ¶Et arguit ꝑ q̄ nō: q̄z passio est in ꝓdica^to qualitatis in 3^a specie qualitatis: subm q̄q; est in alio ꝓdica^to. Sed ꝓdica^ta sunt ipermixta: z ꝑ diuersa: ex 5° meta. g nihil vnius est aliqd alterius. ¶Ꝺ. 2° cā z cātū distinguunt realr. Sed ita est q̄ subm est cā respectu ꝓprie passionis. igit z̄. maior est manifesta. ex snia Arz. 2. de aia. tex. cō. 47. vbi hēt Arz. q̄ nihil gīat se: lz seipsuz saluet. Ex ꝟ ꝟ oducit ꝓpm, q̄ sicut nihil gīat: seipsum. ita nihil causat seipsum quo ad eē simplr: z ita cā z causatū in esse simplr distinguunt realiter. minor: est manifesta: q̄n passio fluit z causatur a principijs subri. ¶Et ꝟmat hoc: q̄ passio demonstrat de subto per diffinitionē subti ꝑm cōez viā. Sz demonstratio est per ea que sunt cause in essendo z ꝛferendo: vt vult Arz. primo posteriorum igitur z̄.

Ad oppositū tū arguit. Oē abs^o^m ꝓius eēntialr z realr distinctū pōt ꝑ alia quā potētiā esse sine posteriori. ista ꝓpositio ꝟz: q̄z ꝓius essentialr non dependet a suo posteriori in eē. ¶Ꝺ vnū q̄ꝫ pōt esse: vel saltē sibi nō repugnat esse sine eo a quo essentialr non dependet. ¶Et ꝟmat ista maior: q̄z ꝑm Arz. 5° meta. ca^o de poti. illa sunt poza ꝑm nām z essentiā q̄ūq; ꝛtingunt eē sine alijs z nō alia sine ipsis: ista maior sic ꝓbatur: accipio hanc minorem (sed subiectū est ꝓius essentialiter ꝓpria passione z distinctū realr ab ipsa z est etiam absolutum respectu ipsius. ergo z̄.

Quoniā cōia sunt ꝓponēda ꝓticularib^9 via doctrine. ex snia Arz. ꝓ ꝓbi. in ꝓn^o. ideo questio 2° mota ꝑmo est determinanda: q̄z est gīalior q̄z questio ꝓma: que est de passionibus spālib^9 entis: ꝓ cui^9 determinatione tria sunt videntia. ¶Primo opinio thomistaruz ponetur z impugnabit. Secōo opinio quā sequimur ex ꝓiorib⁹ impugnatione conducēt. Tertio ꝛta de terminationem instabitur z soluetur.

Quātuz ad ꝓmū est aduertendū: q̄ opinio thomistarū tenet partez negatiuā q̄nis. vz. q̄ passio nō est eadem realiter cū subto, cuius fundamēta sunt habita in ꝓncipio q̄nis. ¶Cōtra quā opinionē arguitur multipliciter. ¶Primo sic. Si esset verū q̄ passio sic distingueret a subto sequeret̄ ꝓcessus in infinitum in passionibus: ita q̄ daret̄ passio ante passionē in infinitū. q̄ns est falsum. Qm scibilia non sunt infinita que pñt de aliquo sciri: passio scitur de subto. igit z̄. ¶Prima q̄a ꝓbatur. q̄z certū est q̄ passio est nālis aptitudo ad aliquē actum sicut risibilitas ad actū ridendi: inhibitas ad actū inhibendi. Tunc sic. aptitudo ista nālis distinguit realiter a subtō: z nō repugnat subto habere istaz aptitudinē naturalem. ergo subiectuz erit capax istius aptitudinis. ergo erit aptū natū recipere istā aptitudinē. ergo ante aptitudinem dabitur aptitudo in subto. ¶Et confirmat: q̄z circūscripta risibilitate ab hoīe per intellectuz: aut homini repugnat ipsa risibilitas: aut nō. Non est dicenduz q̄ sibi repugnat: q̄ passio egrediturr a ꝓprijs ꝓncipijs subiectiui: ei aūt nō repugnat actus: q̄ō icludit ipsa ꝓncipia eēntialiter ordinata ad actum. ꝓncipia speciei seu subiecti specifici sunt hꝰ: z passio est actus ad quez essentialr ordinant ipa ꝓncipia. Igit passio nō repugnat subto vbi ipsa per itellectū circūscribit a subto. Sz illud cui nō repugnat aliquis actus est capax z receptiuū eius. igitur ꝓpria passio ꝑsupponit i subto aliquā aptitudinē z capacitate nālez: z tunc vlterius querit̄ de ꝓiore aptitudine z capacitate vtruz sit eadē realiter: vel distinguatur. si est eadez: pariformiter standū erat in ꝓmo: z dicendū erat: q̄ aptitudo nālis. s. risibilitas respectu hois erat eadem sibi: si aūt distinguat realiter: ꝓcedit vt ꝓius: z sic in infinitū. Si vero det̄ scōm mētū ꝓncipale: q̄ ꝓpria passio circūscripta a subto per itellectū nō repugnat subto: sequitur idē q̄ ꝓius. ¶Scōo ꝓncipalr arguit. sicut se hēt passio nature intellectualis ad ipsaz nāz: ita se hꝫ passio nature corporalis z mālis. Sed passio nature itellectualis est eadem realiter sibi: q̄ ꝓbat: q̄z si circūscribat nā intellectualis per intellectū aut ꝑm rem ab omni re realiter differente: adhuc ipsa est intellectiua: z est apta nata intelligere z capax act^9 intelligendi. ergo talis aptitudo que est eius ꝓpria passio nō distinguit realiter ab ipsa. ¶Et ꝟmatur. q̄z circūscripta ab inteliigentia oī re ab ipsa realiter differente: adhuc ipsa est motiua celi vel alicuius alterius mobilis: igit motiuitas nō est aliqd realiter differens ab ipsa. Sed motiuitas est eius ꝓpria passio. ergo z̄. ¶Item ꝟmat hoc idem: z accipio corpus nāle vt nāle est z vt includit ꝓncipia eēntialia ipsi^9 diffinitiua sibi cōpetētia per se in ꝓmo modo: in quo signo ꝓsecendimus ab ipso oēs q̄litates sensibiles z nāles: sz ꝫ icludit ꝓncipia subalia habētia habitudinē ad tales qualitates nāles: vel saltē ꝓncipia q̄b^9 nō repugnant tales qualitates sensibiles nāles: z tunc querit̄: aut in ista ꝓcisione corpus nāle est mobile: aut nō. nō est dicendū q̄ non: q̄z tale corpus includit mām: que est ꝓncipiū potentiale z mobile z includit mām z formā: quarū q̄libet est nā. nā aūt est ꝑn^m mouēdi z quiescēdi eius: in quo est. 2° ꝓbi. ergo oē illud in quo sunt talia ꝑn^a est capax ipsi^9 motus: q̄d aūt sic est capax: est mobile. g corpus nāle pcisum ab oī re realr dīnte est mobile. ¶Itē ad idē arguit. Posita cā in actu alicui^9 effect^9: de necessitate ponit effectus. 2. ꝓbi. 25° meta. (q̄n nō tñ est verum de istis vt sunt relatiua: verūtā de istis quo ad absoluta: vt subsunt relationib^9 actualib^9 cause in actu z effectus in actu) ſz ita est q̄ posita nā specifica (q̄cūq; ab ipa realr dīnte circūscripto) ponit cā in actu que est sufficienter ꝓductiua ipsius passionis (cū passio fluat īmediate a dīntia vltima cōstitutiua spēi) igit nēcio (quocūq; realr dīnte a nā specifica circūscripto) ponet effect^9 in actu spēi qui est ipsa passio. ¶Ꝺ. si tu dicas: q̄ ista ꝓplicant ꝛtradictionem: q̄ passio sit effectus: z nō distinguat realr. ¶Cōtra. cā habens ordinē essentialē ad actū ꝓducēdi: distinguit realr ab effectu: ſz cā que tñ hꝫ ordinē ad ꝓncipia ꝓductiua (cū q̄ztuz est ex se nata sunt ꝓducere ipm effectuz nisi esset effectus in actu ꝓueniens eius causalitatē) nō distinguitur realiter ab effectu. hoc declarabit amplius inferius. g z̄.

Quantū ad 2^m huius q̄nis. Ex his oibus teneo istā ꝑnem quā inducunt rationes adducte: q̄ passio sit eadem realiter cuz subiecto: que tñ distinguuntur formaliter z ex natura rei.

Quantū ad 3^m huiꝰ ꝓme q̄nis ꝛta istas rōnes instatur. naz videt̄ q̄ argumēta adducta eque bene concludunt contra scotistas ponentes distinctionē formalē z ex natura rei iter passionē z subm: sicut contra thomistas ponentes distinctionē realem: quia ex quo hō distinguit ex natura rei a risibilitate: ꝓcēdendo hoiem per intellectū a risibilitate: tunc quero: vtrum homini repugnet actus ridendi. vel nō. z ꝓcedit vt ꝓius. ¶Ꝺ. cōtra ꝑnem in se arguit. vz. q̄ passio sit eadem realiter. Nihil est ꝓius naturaliter seipso: ſz subm est ꝓius na

turaliter passione. igit̄ passio nō est idem cū subiecto. ma
ior est manifesta: z minor est etiaz euidēs: q; subm nā pre
cedit passionē. ¶Tertio arguit. Nihil demonstrat de se
ipso: q; tunc idem esset precognitū q̄tum ad q; est. z etiā
ignotum: q; de subto p̄supponit quid est: z q; est: nō aūt
de passione: q; est: sed solū quid est. Sed ita est q; passio
demōstrat de subto. igit̄ zc. ¶Ad hec r̄sidetur. z p̄mo re
spōdeā ad p̄imuz: q; aliud est loq; de p̄dicatione subiecti in
esse quidditatiuo. aliud de p̄dicatione in esse reali. p̄ma p̄dica
tione abstrahit subm ab oibus que sibi non cōpetunt in
primo mō dicendi per se: z in ista p̄dicatione nulla capaci
tas seu aptitudo nālis sibi competit: q; ista aduenīūt in
scdo modo: z ita in tali p̄dicatione subm est tm̄ capax p̄dicati
ue seu negatiue: sic q; in tali p̄dicatione non est capax actus
cuius est aptitudo. non tamē includit aliqd repugnans:
sed in p̄dicatione reali subm est capax positiue z actu: q; in
tali abstractione sibi non repugnat capacitas positiue z
actualis. cum subm tantū accipiat cum his que sibi idē
tificanē realiter siue sint qditatiua sibi siue non. ¶Ad 2m
r̄ndeā: ac etiam ad 3m q; licet passio dicat esse eadem reali
ter subto: distinguit tm̄ forma l̄r: z hec distinctio sufficit ad
hoc q; aliqd idez realiter possit p̄cognosci z demōstrari.
Silr idem oino nō p̄t esse prius nā z posterius seipso.
¶Sed bene illud qd̄ est idē realiter: z distinctū formalr.

Ex hoc determinatur prima questio tenen
do partē affirmatiuā questionis. vz.
q; ens habet veras z ppias passiones de ipso de
mostrabiles: circa quā partē. ¶Primo ꝑ dulio tenta. ꝑbabitur. 2o ꝑ ta dicta arguetur z soluet̄. Ultimo ad argu
menta in principio vtriusq; q. r̄spondebitur.

Quantū ad primū ꝑ dulio p; auctoritatib⁹ superi
ug inductis ex sua Arist. in quarto me
taph̄. vt sup̄ta arguendo ad oppositū isti⁹ q̄onis. ¶Hoc
etiā ꝑbat rōne prima est. q; dato q; ens inquātuz ens nō
hāet ppias passiones. sequeret̄ q; metaphisica nulla ha
beret demonstrationē: p̄ns est falsum. q̄m̄ ppriū est me
taph̄. diffinire per essentialia simplr: z demonstrare per
cās essentiales simplr priores z notiores: ac etiā per prin
cipia entis simplr: inquātū ens est: vt vult Alz. z Cōmen
tator in. 4. metaph̄. locis allegatis: z in. 6. in principio.
z hoc ꝓsequit Cōmentator in cōmento primo. 2da pro
batur. quia demōstratio est ex premissis: que sunt per se
per se. 1te modi z secūdi. ¶Ad tm̄ enim per q̄ de
monstrat ipsa ꝑclusio: que est ꝓpositio per se scdi modi:
est diffinitio subiecti: vel passio prior respectu passionis
posteriōis: ex qbus integrat primus modus dicēdi per
se: aut secūdus modus: z ita primus modus: z secūdus
dicendi per se: necessario ingrediunt ipsaz demōstratio
nem. Igit̄ si nulla sit passio per se primo competens enti
inquātū ens est. sequit̄ q; secūdus modus nō ingredieā de
monstrationē metaphisicā. Quo dato sequit̄ hoc absur
dum q; primus z secundus modus nō sint necessarij ad
demonstrationē: vel q; nullus sillogism⁹ in metaphisica
erit demonstrativus. 2nās est falsum. q; tales sillogismi q
sunt in metaphisica: aut sunt elenci: aut sunt thopici: aut
demonstrativi. Non elenci vt de se p̄z: nec etiaz thopici:
q; tales p̄cedunt ex probabilibus tm̄: z non necessarijs:
igit̄ tales erūt demonstrativi. ¶Et cōfirmatur. q; qd̄ est
perfectionis in habitu quo cognoscit̄ cōclusio per prin
cipia demōstrativa: nō est negādum a metaphisica: que est
habitus nobilissim⁹: quo cognoscit̄ cōclusio per p̄ncipia
demōstrativa nobilissima: sed hīe ppias passiones de
subiecto demonstrabiles veras z reales: z principia qb⁹
passiones demōstrant: attribuit̄ cuilibz habitui: quo co
gnoscit̄ ꝑclusio per p̄ncipia demōstrativa tanq̄z eoz pse
udo. igit̄ zc. ¶Maior est manifesta: q; q̄ sparsa sunt in ife
rioribus: collecta sunt in superioribus. ¶Minor etiā p̄z. q; da
to oppositō minoris sequeret̄ q; p̄m⁹ z scds modus nō
essent necessarij ad demonstrationē. cuius oppositū vult
Alz. primo posterior. z. ¶Nec valet dicere q; metaphisica
sit sapientia: z nō scia. q; cū de rōne formali scie in q̄tū hu
ius sit esse habitū quo cognoscunt̄ ꝑclusiones per prin
cipia demōstrativa: siue demōstratio ꝓcedat ex causis infe
rioribus: sicut est in scia que distinguit̄ ꝓra sapientiaz: siue
ex causis altissimis: sicut est sapientia) cōstat q; p̄ncipia de
mōstrativa reperiunt̄ tam in causis altissimis: q̄m in iferio
ribus: z ex p̄mis: q; habitus qui est sapientia: est et scia: put
scia est ille habit⁹ quo assentit̄ ꝑclusioni deducte ex prin
cipijs necessarijs z per se. ¶Et ꝓfirmat. q̄m certissima scia
tinet passionē ꝑbatā de subto: pp qd z a priori. sed meta
phisica est certissima scia: vt vult Alz. in. 1. plogo metaphisi
ce: z Cōmen. in p̄ de aia. cōmē. 3mo. igit̄ zc. ¶Oz si tu di
cas: q; metaphisica nō est scia: pp qd: q; nō est scia per cāz
in inferendo z in essendo. ¶Contra arguit̄. z sit scda rō. p
conclusione. si ꝑclusio nāliter z aliud (hoc est distinctū realit̄
a posteriori) p̄t esse mediū sciendi posterius naturali: z
aliud (hoc est ipm posteri⁹ distinctū realiter) hoc non est
inquātū est aliud z distinctū: sed in q̄tum est p̄ius nāli
ter: z vt sic est p̄ius notū p̄m se. Et cū ab ipso dependeat
certitudo posteriorum: poterit esse principiū cognoscendi
ipm posterius: ly non sit realiter distinctuz. Sed ita est in
ente: z in passionibus entis: q; ens est p̄ius naturaliter
eo qō ponit̄ eius passio. z ab ipso dependet omnis certi
tudo ipsarū passionū. cū ꝓpineat virtualiter ipsas: q; ab
ipso tanq̄z a radice z a fundamento fluūt omnes passio
nes metaphisicales. igitur stāte identitate earuz ad ens:
poterit ipsum ens esse principiū z ratio sciendi ipsas pas
siones. ¶Et confirmat hoc: q̄m Aristo. in. 6. metaphisi
ce dicit. q; p̄ncipia z cause querunt̄ entium inquantū en
tia sunt in metaphisica. Sed ista principia non sunt en
tis per se: q; ens inq̄tum ens (intelligendo reduplicati
ue ly inquātuz) non habet p̄ncipia sui cōplexa siue incō
plexa: sed solum entis in eo q; scibile est: z vt de eo aliqd
scitur z demonstratur. quemadmodum ostensus est ali
bi. sed illud quod scitur z demonstratur non est nisi pas
sio eius de quo demonstratur. ergo si entis sunt p̄ncipia
in eo q; scibile. sequitur q; eius sunt propietates z pas
siones. ¶Et ad illud qō tu dicis q; scia ꝓpter quid ē per
causam in essendo z in inferēdo. ex primo posteriorū. Re
spōdetur q; causa est ad cuius esse sequitur aliud: sic ad
primus natura. ¶Nō quo est nōdū q; ad hoc q; aliquid
sit causa necessaria respectu alicuius effectus. Primo re
quirit̄ q; ipsa posita: necessario ponatur effectus. Secun
duz qō requiritur est: q; sit ꝑ natura ipso effectu. Non
enim solū per hoc q; vno posito: ponitur reliquū: ꝑclu
ditur aliquid esse causam alterius: q; cū risibili posito in
esse ponatur humanitas siue homo: non tamen pp hoc
esse risibile est causa huius: qō est esse hominem: z hoc q;
esse risibile est posterius naturaliter esse hominis. Ter
tium qō requiritur ad hoc q; aliqd sit causa vltra ista du
as conditiones est: q; tale habeat ordinem essentialē im
mediatum: vel ad actum causandi respectu effectus: vel
ad p̄ncipia sufficienter causatiua ipsius: sic q; quantū est
ex se possit illud causare vbi nō sit aliquod impedimen
tum: vel habeat omnes conditiones requisitas ad actuz
causandi talis causa habens ordinem ad principia: z nō
ad actum causandi p̄t appellari causa remota: quēad
modum diceremus: q; calefactiuum habēs calorem in
cludit principiū sufficienter causatiuum caliditatis in li
gno: z esset sufficienter principium z causa quantum est
ex se illius calefactionis: vbi haberet calefactibile sibi ap
proximatum sufficienter: z ita esset causa quantuz est ex
se z principium calefactionis: ly non haberet actum cale
faciendi. ꝓpter imoderatam distantiam calefactibilis ad
ipsum. Unde non est inconueniens q; aliquid sine omni
actu calefaciendi sit aptum natum calefacere: immo apti
tudo p̄t

tudo pōt esse in aliquo respectu alicuius actus: qui est oīno impossibilis subiecto apto nato: sicut dicim⁹: q oculus cecus est aptus natus videre: cum cecitas sit negatio in subiecto apto nato. ex. 5. metaphisice. capitulo de priuatione. Et etiā in postpdicamentis. Ad ppm applicando vult Alz. q scientia ppter quid sit per causam in essendo z in inferendo. intelligens per cām in essendo: quicquid est prius naturaliter aliquo habens ordinez essentialem ad actū causandi: vel ad principia sufficiēter causatiua. Sic etiam de ente. Nam ens licet nō actu causet ipsas passiones ppter identitatem realem earū ad ipsum ens: nec vt sic habeat actualem existentiā: ꝫ ab illa sit abstractum: tamen ens est illud quo posito imediate ponit principiū: per qō vnaqueq; suarum proprietatū possit sufficienter poni in esse: sicut omne aliud principiū: vbi habet conditiones illas que requiruntur ad actum causandi: sicuti est distinctio realis: z existentia actualis. prima nā requiritur: quia nihil causat seipsum: ex secundo de anima. tex. cōmenti. 47. Requirit etiam existentia actualis: quia singularis existentis sunt actiones elicitiue z terminatiue. primo metaphisice. ¶ Q. autez detur talis causa, abstrahens ab omni existentiā z singularitate. patet de mente Aristo. secundo phisicorum. tex. cōmenti. 38. z quinto metaphisice. text. cōmenti. 3. Vbi habet. Q. effectus vniuersalis causę sunt vniuersales. z effectus particularis causę sunt particulares. passio autez est vniuersalis: vt habet videri primo posteriorum. capitulo de vniuersali. igit eius causa erit vniuersalis. ¶ Itē hoc de causa vniuersali alicuius effectus probatur secūdo. quia in hoc distinguitur accidens proprium ab accidente per accidens: quoniam proprium fluit a principio principij speciei. Accidens per accidens fluit a principio principij indiuidui. ¶ Hoc idez confirmat per Alz. 12. metaphice. tex. cōmē. 19. vbi habet hāc eandē sententiaz. ¶ Et cōfirmat ꝫ solutio: z pōt eē tertia ratio, p ōne principali: q; quecūq; ꝫnt ordinē essentialē iter se: sic q vnū existit natura est prius altero: z depēdet ab ipo: per ꝑius potest demōstrari posterius ppter quid z a priori: nō obstante idēitate reali vnius ad alterum: quod declaratur: q; cū ordo cēntialis depēdētie ꝓsequat extrema ꝑm suas gditates z rōnes formales: nō variatur talis ordo per ea que adueniunt rōni formali a posteriori. Ex hoc infert propositum sic. Sicut se habent aliqua vbi distinguuntur ꝑm rem: sic se habent vbi distinguuntur ꝑm rōnem formalez. Sed vbi est distinctio ꝑm rem: ꝑius potest demonstrare posterius: z prius est ratio sciendi ipsum posterius: igitur vbi talia nō distinguuntur ꝑm rem: ꝫ prius se ꝑm rationē formalē prius in eo q prius poterit demonstrare posteri⁹. Exēplū ista habēt ordinē essentialez substātia: virtus: potētia z operatio. Certū est: q vbi ista distinguuntur ꝑm rē: per subaz a priori possum⁹ cognoscere virtutē: z per virtutē potentiā: z per potentiā operationē: ergo vbi ista tm distinguunt ꝑm rōnē formalez: vnū poterit esse rō cognoscēdi respectu alterius. Et quo cōcludit: q cuz sit ordo cēntialis iter passiones entis ꝑm suas gditates z rōnes formales: z ꝫ rōne entis qō se habet vt principiū respectu istaz passionū: passio prior poterit esse ratio cognoscēdi posteriorez. ¶ Aliter pōt responderi ad ppōnem Alz. in primo posteriorū. v3. q medium ꝓpter qd est cā in essendo: z in inferēdo: dicēdo q ipse accipit cām extensiue, p principio: z quacūq; rōne principij: penes quā aliq; ꝫnt ordinē cēntialē ꝑm eē: z ꝑm, ppias rōnes gditatiuas: subm aūt est principiū z cā isto mō ipsarū passionū q̄tum ad ordinē essentialē: z est rō essendi vnicuiq; in suo esse: z per ꝓsequens est rō cognoscendi ipsas. Et nō opz q tale principiū distinguat realr a principato.

Quantū ad 1m arti. cōtra conclusionem obijcitur vbi dī q ens hz propias passiones demonstrabiles de ipso sic. Data veritate huius: sequeret q idem demonstraretur de seipso: cōsequentia probatur: q passiones entis sunt idem realiter enti: z per te demōstrabiles de ente: igitur idem demonstrabitur de seipso. ¶ Preterea ad idem secūdo arguitur. Passiones entis ꝑm Sco. distinguuntur formaliter ab ente. Sed illa que distinguuntur formaliter: distinguuntur ex natura rei: ꝑm Sco. igitur passiones entis distinguuntur ex natura rei ab ente. Sed que distinguuntur ex natura rei: habēt distinctas naturas z essentias: igit ens z passio entis habebunt distinctas naturas: z ita natura entis erit ex natura passionis: z ecōtra. Sz que habent distinctas naturas: distinguunt realr z essentialr ꝑm ipm Sco. igit ens z passio entis distinguunt realr. ꝓns ē falsuz. ꝫ aliq; premissaz. Sed qlibet pmissaz sumit ex fundamētis Sco. igitur sua fundamēta sunt falsa. ¶ Item tertio argr. Si ens in sua maxima cōitate hz ꝓprias passiones seqret q passio pdicaret per se in scō mō de ente: igit in ente erit rō principij z cāe istaz passionū: q; ꝫ Cōmēta. scōo de aia tex. cōmenti. 67. ppositio per se scī modi est qn subm est cā pdicati: ecouerso aūt ē in ppōne p se pmi modi: vbi pdicatuz est cā subiecti. Igitur ens in sua maxima cōitate habebit rōnez cause z principij: ex quo sequitur: q nō erit qdam cōe cause z causato principio z principiato. ¶ Itez quarto z vltimo arguitur. Si subm vniuersaliter ponit habere cālitatem effectiuam respectu ppie passionis: sequit q qcqd erit ens: erit sic cā effectiua ipsius passionis: z ita cum materia prima dicat esse ens. sequitur q sic erit causa effectiua passionis entis: consequens est falsuz. Tū q; secūdo phico z dr: q materia z efficiens nō coincadunt in idem numero. Tum etiā q; mā prima est ens in pura potentia: efficiens aūt est in actu: dicente Alz. 3. phii. tex. cōmē. 17. Semp existimabitur spes aliqua mouēs. etiaz hanc sententiā habet. 9. metaphisice. ¶ Ad ista respondetur: z primo ad primū: reflectendo argumētuz contra arguentē: q; ꝑm san. Tho. diffinitio z diffinitū sunt idē realiter z ex nā rei: z pāse distinguunt ꝑm rōnē z itellm: z tū nō negaret san. Tho. q passio sit per se nota de diffōne: q nō est per se nota de diffinito: g distinctio rōnis ꝑm ipm ſufficit ad hoc q aliqd demonstretur de vno: z tū nō sit demonstrabile de aliquo. Jō rndeo z dico: q vbicūq; est distinctio formalis z ex natura rei inter aliqua: vnū potest demonstrari de reliq. Sed vbi est oīmoda idēitas ex nā rei: neutrū demōstrat de altero. Aut pōt demonstrari: z rō huius secūdi ē: q ꝑm phm. 7. metaphi. tex. cōmē. 59. non pōt formari qō propter quid ipm est ipm. Unde dicit ibi phs: q ꝛrere propter quid hō est hō: aut hō est animal rōnale: in qb⁹ vtiq; est idēitas formalis: z ex natura rei: nihil est querere. Rō aūt pmi est: q; vbi ē distinctio formalis z quiditatiua inter predicatū z subm: querendo propter quid pdicatum inest subto: non est ꝛrere propter quid ipsum est ipsum. ¶ Ad scdm arg^m respondetur. negando istā, pponez. Illa que distinguunt ex natura rei habent distinctas naturas z essentias. Unde illa que distinguunt ex natura rei pāse sunt que possunt eē fundamēta contradictionis: siue habeant distinctas naturas: siue nō: vt in formalitatib⁹ diximus diffuse. Sicut dicim⁹ q diffinitio z diffinituz fundamētaliter sumpta (nō obstāte q ipotent eandez nām) dicunt distingui ex nā rei: q; vt sic possunt esse fundamēta ꝺdictionis. Diffinitio. n. constituit diffinituz (fundamētaliter loquendo) z diffinitū non cōstituit diffinitū: g in diffinitione z diffinitio saluaf cōtradictio. ¶ Ulteri⁹ aduertēdū: q; differt distinctio ex natura rei a distinctiōe essentiali: q̄m distinctio cēntialis sp ipornat distinctas nās existentes aut subsistentes: quaz vna existit: aut saltē pōt existere sine reliq. ¶ Sed ꝛra. Illa que distinguuntur formaliter habent distincta gd rei: ꝫ illa q ꝫnt distincta gd rei distinguunt

realiter. ergo ꝛc. ¶ Rñdeo: ꝓcedo assumptū. Et cū dicis: que hñt distincta qd rei sunt distincta realr. Nego istam: qñ dicimus oē illud hīe qd rei: qō exprimit̄ p aliqō vnū nomē importans aliqd: cui nō repugnat aliquid subesse in effectu. Et quia distincti conceptus formales sic exprimuntur per diuersa nomina importantia huiusmodi: dicimus q̄ ista habēt distincta quid rei. ¶ Pro quo notandum est: q̄ quid rei potest intelligi vel vt accipitur a realitate subiectiua: vel a realitate obiectiua. Si primo modo: sic quecūq; important distincta quid rei sunt distincta realiter. Si accipiatur secundo modo: nego q̄ illa que habent distincta quid rei distinguantur realiter. ¶ Sed contra arguitur: quod est formaliter distinctū ab alio est extra realitatem alterius: ex quo habet distinctas realitates. Sed quod est extra realitatem alterius: distinguitur realiter ab illo ergo quod habet realitatez distinctam ab alio: distinguitur realiter. ¶ Rñdetur: qō est extra realitatem subiectiuam alterius distinguitur realiter ab illo. Sed quod est extra realitatem quiditatiuam seu obiectiuaz precise distinguitur formaliter ꝛ nō realiter. Et concedo q̄ ipsum ens est extra realitatem quiditatiuam passionis. Et si tu infers. Ens est extra realitatē quiditatiuā passionis: ergo distinguitur realiter a passione: ꝛ sequētia nō valet. Arguis enim a distinctione realitatū obiectiuaz ad distinctiōez realitatū subiectiuaz. ¶ Modo nō segtur sunt distincta realitate obiectiua. ergo ꝛ subiectiua: q̄ in vna realitate subiectiua pñt cōcurrere multe realitates obiectiue. ¶ Ad tertium respondet̄: q̄ ens pōt cōsiderari tripliciter. Uno modo in se. Secūdo modo in ordine ad suas passiones. ꝛ tertio modo in ordine ad inferiora. Si primo modo: ens nec est causa: neq; causatum: sed abstrahit ab vtroq; ꝛ est cōmune vtriq;. Si secundo modo: sic est causa ꝛ concedo q̄ quelibet cū̄ cōpetit vt respiciant istas passiones: illa per nām entis isto mō sunt causa istaz passionū: eo mō quo subm est cā sue proprie passionis. Si vero ens tertio mō ꝓsideret̄ (cū inferiora que participant rōnem entis aliqua sint cause aliqua causata) p habitudinez quā hz ad ista inferiora: abstrahit a cā ꝛ a cāto. ¶ Ad quartū ꝛ vltimū rñdet̄ nō esse inconueniens q̄ aliquid qd est ens in pura po[tē]sticā prima (q̄ nām entis que est sibi cadēt realiter: sit cā efficiēs vnitatis: ꝛ aliaz passionū trāscendentū: ꝛ per illud qd̄ addit formaliter ad ens (qd̄ solū ens icludit realiter ꝛ identice) nullo mō sibi cōpetat cālitas efficiētis: ꝛ sic cōcedo mām esse realiter ꝛ identice efficiens: nō aūt formaliter: sic q̄ efficientia sibi cōpetat per ppriam formalitatē: sed solum per aliqd qō est idem sibi realiter. ¶ Pōt etiam dici: q̄ mā ꝙtum ad illud qō addit supra ens: ꝛ ꝑm propriā qditatē est cā efficiens sue proprie vnitatis: q̄ nō solum enti: sed cuilibet inferiori ad ens correspondet ppria vnitas: que cōpetit sibi in secūdo mō dicēti per se: ꝛ per se primo: vt est de mēte Boc. subti. in secundo. di. 12. q. i. ꝛ ostensum fuit alias plerisq; locis. ¶ Et ad illud quod dr̄: q̄ ꝓñs est fallum primo: q̄ mā ꝛ efficiens nō coincidūt: ꝛ secūdo q̄ mā esset in actu. ¶ Respondet̄ ad primū: q̄ efficiēs hñs immediatū ordinem ad actum efficiendi qō est efficiens reale ꝛ phīcū non coincidit cū mā prima: q̄ nihil est tale nisi sit i actu per formā sensibilē ꝛ nālem. ¶ Et ꝑm hz ꝓz ad alterum qō dicit Aūr. tertio phīcoz. superius allegatū. semp existimabit spēs aliq̄ mouens. Sed efficiens hñs solum ordinez ad aliqd qō p̄incipiū essentiale itrīnsecū: qō est efficiens metaphīcū: a quo nata ē seq aliqua passio: bñ pōt coincidere cuz mā; q̄ tale nō opz esse in actu per formā: sed sufficit q̄ sit in actu p suā entiā ꝛ qditatez: ꝛ sic pz secūdus articulus. ¶ Sed contra istā determinationē arguit̄. ens est subm̄ meta[phīce]: aut vt considerat in se: aut in ordine ad passiōes: aut vt respicit inferiora: si primo modo: ergo vt sic non habet passiones: quod est fallum: ꝛ consequētia pz: q̄ vt sic abstrahit a passionibus: si secūdo modo: ergo ens est cā illarum: ꝛ vt sic est subiectum metaphīce: ergo nō est subiectum ens: vt indifferens ad causam ꝛ causatum. Si vt respicit inferiora: contra. prius ens respicit suas passiones qz inferiora: q̄ prior est habitudo entis ad predicata que sibi competunt per se qz que competunt per accidens: inferiora accidunt enti p accns. passiones per se: q̄ ꝛc. ¶ Itē q̄ ens in se: vt indifferens ad causam ꝛ causatum nō est subiectum: q̄ subiectū in scientia comparat̄ ad habitus cuius est subiectum: sicut causa ad effectum: ex sententia Ari. s. metaph. tex. cōmē. 20. q̄ mensurat habitū: vt etiaz hñ vult Doctor subti. in prologo primi. q. 3. sed ens ē subiectū metaphīce: ergo sub ea ratione sub qua est subiectum causat habitum: ergo non est subiectum: vt indifferens ad causam ꝛ causatum: sed precise vt causa: ꝛ tunc rediret opinio eoz: qui dicunt q̄ causa vt causa est subiectum metaphīce: quā improbat Auic. primo metaphi. capi. ꝑmo. ꝛ Albertus etiā in primo sue metaphīce. ca. secūdo. ¶ Ad hec respondet̄ q̄ ens ꝑm totam suam indifferentiam ꝛ indeterminationem ad alia est subiectum metaphīce. quam indeterminationem habet ab intellectu abstrahente: ꝛ vt sic nullam passionem continet actualiter ꝛ positiue: sed solū potēialiter ꝛ permissiue. ꝛ ita sub ista totali idifferentia ad illa de qbus predicatur non est actualiter causa: neq; causatum: sed bñ ꝑmissiue. ¶ Sed contra. sub illa ratione ens habet passiones actualiter: ꝛ est causa illaruz: sub qua est subiectum: sed ens sub rōne cōmunissima est subiectum. ergo ꝛc. ¶ Ad hoc respondet̄ distinguendo maiorē: aut enim cū dicis. sub illa ratione: intelligis rationem conceptibilem obiectiuā: aut per rationem intelligis modū concipiendi. primo modo est vera: q̄ quecūq; ratio obiectiua formalis ponatur esse entis: vt est subiectum metaphīce: ab illa actualiter ꝛ in re fluunt oēs passiones metaphīce: que sunt ipsius ꝑmo: si vero ratio intelligatur secūdo modo in maiori: maior est falsa: quia valde bene stat q̄ a tali ratiōe entis actualiter fluant ipse passiones in re ꝛ in effectu: ꝛ tamen per intellectum abstrahentē ipsum conceptum entis a rebus: ꝛ ante actum intelligendi: si sit abstractio per intellectum agentem: aut per actū intelligendi: si sit abstractio per intellectum possibilem: ipsum ens habeat conceptuz inde terminatū ad oia illa de quibus dr̄: ꝛ tunc nō ꝓbat illa nisi potentialiter: ꝛ vt sic non est causa actualiter. ¶ Ad illud qō addit q̄ ens ꝑtus respicit passiones ꝛc. Hoc est falsum: q̄ modi intrinseci prius adueniunt enti: p quos cōtrahitur ad inferiora qz passiones: ꝛ prius ens respicit illud de quo predicat̄ qditatiue qz de quo ꝑdicat̄ per accidēs: predicat̄ aūt ens qditatiue de deo ꝛ creatura: de passionibus non nisi per accidens. ¶ Ad 2m respondetur q̄ subiectum comparatur ad habitum non ꝑm conceptuz eius simplicez: quia habitus scientie non est de simplicibus ꝛ incomplexis: sed de complexis: ꝛ eorum cognitiuus: sed ens in eo q̄ scibile continet passionem demonstratam de ipso: ꝛ vt sic est causa actualis ipsius: ꝛ sic licet ens ꝑm suam essentiam cōmunissime acceptam sit subiectum metaphīce radicale. ꝛ sic potentialiter cōtineat virtualiter habitum: tamen non continet virtualiter actualiter habitum: nisi in eo q̄ scibile.

Quantū ad 3m ꝛ vltimū artic. ꝑ ad ꝑme qōnis argumenta p̄incipalia respondetur. ¶ Ad primū vt habitū est in corpe. q. ꝑmittēdo. q̄ efficiēs ē duplex: qōdā remotū: ꝛ qōdā p̄opinquū: efficiēs remotuz est qd hz in se p̄incipia effectiua alicuius: iz non habeat oia necessario requisita ad ꝓducendū istū effectū: ꝛ huius habēt exēplū a Sco. in tertio sniaz. dis. 22. q. i. Dicimus enī calefactiuū quod habet in se calorē: qui est p̄incipiū sufficiēter ꝓductiuū respectu alterius caloris in ligno. Si tale calefactiuū nō est approximatuz ligno: dicit̄ esse

calefactiuum

calefactiuū remotū: z tale efficiēs remotū non hz immediatū ordinem ad actum: nec potest attingere ipsum actū. Sicut dicimus q mā q̄ pars spēi z nature specifice est principiū corruptionis: vt abstrahit ab entitatia: non tamē talis mā ē cā ppinqua corruptionis: z hoc ē q̄ ō in 7 phus. 7. metaphs. Quidditates z spēs nō corūpuntur zē. Efficiens propinquū est illud q̄ hz in se principia productiua respectu effectus cū oibus necessario requisitis ad actū. z isto modo dicimus: q tale efficiens vltra principia productiua que includit: regrit existentia: singularitatē: z distinctionē in nā: iste sunt cōditiones necessarie ad hoc q aliqd dicat ee efficiēs primū. vñ efficiens primū appellatur efficiēs phicum z reale: sed efficiens remotū dr esse efficiēs metaphisicum. ¶ His premissis: dico q ens dicit ꝓportiōm respectu suarū passionū. hoc dico z cā remota ita q̄ cālitas entis respectu suaz passionū nō pōt reduci ad aliquā aliā cālitatē nisi efficientis z mālis. Et cuz dicis efficiens z effectus distinguunt realiter. Dico q efficiēs q̄ō habet immediatū ordinē ad actū distinguitur realr ab effectu. Hz efficiēs remotum habens ordinez immediatū ad principia essentialiter intrinseca: que sunt sua rō formalis: non habitis oibus necessario requisitis: nō distinguit realiter ab effectu: ex quo nō realiter causat. ¶ Et si dicerēs. Efficiēs est efficiēs ꝑm aliquā realitatem: sed ens abstrahit ab omni realitate existentez subtiua. ergo ens nō potest habere rōnem efficientis. ¶ Dico q efficiens propinquum: seu phicū z reale est efficiens ꝑm realitatem singularē: q̄ habet immediatū ordinē ad actuz: z actus est singularis. ergo tale efficiens est singulare. Tamen efficiens remotū. i. metaphicum z abstractum: quod est efficiens precise ꝑm realitatē quiditatiuā z essentiaz: abstrahens est a realitate existentie: z non est abstractū a realitate quiditatiua. Sic quodlibet subiectū vt in cōmuni dicitur esse causa efficiens respectu proprie passionis: z tamen abstrahit a singularitate.

Sed circa dictaz solutionem oriuntur tres difficultates. 1z. circa illud q̄ dicis q̄ subiectū est efficiēs remotū passionis. Contra quod primo arguit sic. Illud quod est efficiens remotum: quando q̄z erit efficiens propinquum: sed per te tale efficiens est remotuz. ergo quando q̄z erit propinquū: z per ꝙsequens non tūc erit efficiens per hoc q̄ includit principia essentialia ipsarum passionū: veruētamen erit efficiens in efficiendo z causando. ¶ Scdo quia dicis q̄ efficiens remotuz includit principia essentialia zē. Cōtra. q̄ principiuz productiuū est illud quod est aptum natum producere. Sed quod est aptū natuz producere quādoq̄ producit. ergo principiū essentiale intrinsecū quādoq̄ producet: vel saltē erit ratio producendi q̄ō pz: q̄ dato opposito. s. q̄ nunq̄z producat: segtur q̄ aptitudo in ipo principio ad producēdū erit frustra. ¶ Tertia difficultas. efficiēs hz effectibile pro suo correlatiuo: sz vbi est vnū correlatiuoz est z alterū. ergo vbi est efficiens ibi erit effectibile. per naturaz correlatiuoz. Sed per te subiectū est efficiēs respectu passionum. ergo passio est effectibilis.

Ad ista z primo ad primā istaz difficultatū rñdet. cū dicit. efficiens remotū zē. Dico ꝓcedendo istā: z hoc q̄n conditiones requisite ad producēdū sunt possibiles tali efficiēti. cōditio aūt requisita ad causandum est distinctio realis: vt pz in fine primi articuli huius. q. 2. ergo vbi tollitur talis distinctio: ibi nō pōt esse efficiens actuale. ¶ Ad scōam cū dicit. principiū productiuū zē. Lōcedo vel aptitudine ppinqua vl remota. Et cū dicis aptitudo que nō pōt ꝙsugi actui est frustra. Dico q̄ illa aptitudo est frustra que est respectu alicuius q̄ō nullo mō pōt hīe suuz esse: Sed vbi tale in suo esse z in sua actualitate preuenit aptitudinez: aptitudo ad tale positū in ee nō est frustra. ¶ Ad 3ām cuz dicit: vbi est efficiēs zē. Lōcedo ꝓportionabiliter. Dico tū q̄ subm est efficiēs remotum vt efficiens dicit ordinez ad principia essentialia itrinseca: z non vt dicit ordinē ad actū: z ꝓcedo: q̄ sicut subiectuz est efficiēs isto modo: ita etiā passio est effectibilis: ita q̄ nisi in sua actualitate preueniret principia. pductiua ipsius subiecti quo ad ipsoz causalitatez ipsa realiter efficeret. ¶ Ad 2m arm principale quod fiebat. de subito passionū presupponit in scia quid est: z qz est. Rñdeo negando tibi: q̄ ꝑm Sco.) qd est: distinguaf realiter a qz est. Sco. n. in 4o sniaruz. di. 1. q. 2. hz: q̄ qz est: est precognitio de esse essentie simplr. quid est. aute est precognitio de ee essentie in specie. Sodo esse essentie simplr nō distinguit realiter ab esse essentie specifice. Sicut homo nō distinguitur realiter ab ente. Unde q̄n querit de aliquo si est: querit vtrum sit tale cui non repugnat esse existere. Cū vero querimus qd est: querimus qd (in particulari z in esse) sit. z questiones tales non distinguuntur realiter.

Ad argumēta ꝓncipalia 2e q̄onis dz est: q̄ passio est eguocū: ꝑm q̄ distinguit in 5o meta. in multa significata. Hz passio que est i ꝓdicamēto qualitatis significat qualitatē ꝑm quā est alteratio: z tūc vel sumit absolute: vel cuz determinatione. Absolute sumpta est cōuertibilis cuz passibili q̄litate vel est q̄dā supius ad ipaz. Sumpta aūt determiate distinguit ꝓra passibilē qualitatē. put passibilis qualitas dicit illa a qua aliqd denoiaf denoiatione significāte per manētiā forme in subto. Absolute igit tertiꝰ modus specierū qualitatis est passio: que dicit cōparationē q̄litatis ad subm natū alterari ꝑm eā: vel cōparationē q̄litatis ad sensum cui infert passionē. Hz capiendo passionē pro aptitudine nāli: que ī segtur nām specifica: nō est per se in ꝓdicamēto q̄litatis: neq̄z in alio aliq̄ ꝓdicamēto: iz iolū reductiue in eo in quo est subm. q̄ aūt nō sit ꝙs se in ꝓdicamēto: appet p hz: q̄ ī eo reponereī tanq̄z spēs. spēs aūt est cōstituta ex q̄tie z ōia: ex qbꝰ duobꝰ itegraf diffō. Oē aute q̄ō diffiniē hz aliquā passiōez scibilē de ipso p eiꝰ diffōnē a priori: cum passio egrediaf a ꝓncipijs itrinseci z formalibꝰ spēi: vt pz in alio loco. de medio demōstratiōis. Igit tur passionis eēt passio in ifinitū. q̄ō sic declaraf: q̄ si passionis sit passio: sit illa passio a. aut a. est p se in ꝓdicamēto aut non. si 2o mō. q̄ ꝓ passio nō est ēt per se in ꝓdicamēto: q̄ eadē est rō de vna sicut de reliq̄. Si ꝓ mō: segf ꝓcessus in ifinitū: q̄ semp quelibet erit per se in ꝓdicamento tanq̄z spēs. Cōcessa ēt illa maiore: q̄ pa. sit p se in ꝓdicamēto: pōt rñderi ad minorē q̄ ꝓdicamēta sunt ꝓ diuersa q̄z ad ꝙceptū formalē eoz: ita q̄ nullus illoz formalr includit alterz: nec aliq̄d alteriꝰ: hz p idētitatez in exīdo z idētice vnuz ꝓtinet alterz. ¶ Ad 2m rñsum est in cōpone q̄onis: q̄ cā que est cā ex imediato ordine ad actuz cāndi distinguit realr a cāto: sz illa q̄ hz ordinē ad ꝓncipia essentialia itrinseca: z nō ad actū imediate: nō distinguit realiter: q̄ cātum ꝑuenit i suo ee actuali actū cāndi: hz nō preueniat ꝑ essentialia cātiua: z hoc est q̄ dixit Sco. in 2o sniaz. di. 1. q. 5. loquēdo de relatiōe que ꝓtinet ꝓdētitatē in fundamēto. Dicit. n. q̄ ipsa ꝓtinētia q̄ est ꝓdētitatē relōis ad fundam: q̄si ꝑuenit ipm accētalitatē relōis: ne ipsa relo possit esse accīs: q̄ ipsa pfecte ꝓtinet ī subaz: que tñ relatio: si nō sic ꝓtineret: ee se nō hēret forte q̄ esset per identitatē subā. Sic dicimus de passione cāta q̄ cōtinet identice cā. Ipsa. n. ꝓtinētia idētica preuenit ipsuz actū cāndi sic q̄ per ꝓius hz ee actuale ipm cātum puta passio q̄z possit ab ipsa cā realiter z actualiter causari.

¶ Cōtraria vo ē opio opinioni q̄ est cōtradictiōis. palā q̄ ipossibile est simul existimare eundē esse z nō ee. Textu commenti. ix. Questio. v.

Queritur. Utruz opiniones ꝺi-ctorioꝝ sint ꝓtrarie? Arguit ꝙ non: qꝛ si sic: segtur ꝙ in intellectu erit ꝓprie alteratio. ꝓns est falsuz. z ꝺ Arz. 7° phi. tex. cō. 20. igit z añs. ꝓia pbaꝫ: qꝛ ꝓtraria sunt ꝙ mutuo se expellūt. Si igit opiniones sunt ꝓtrarie posset itellectus transmutari ab vna in reliā: z ita in itellectu fieret transmutatio cū abiectiōe ꝓtrarij que trāsmutatio nō esset ni si in genere qualitatis. ¶ ꝺ. sicut se habent cōtradictoria ad opiniones cōtrarioꝝ: ita ꝓtraria ad opiniones cōtradictoꝝ. Sed opiniones cōtrarioꝝ nō sunt cōtradictorie. ergo neq; ꝓtradictorioꝝ opiniones erunt contrarie. ¶ ꝺ. entia diminuta ꝑm qd nō possunt esse ꝓtraria: qꝛ si sic: ꝑs albi z ꝑs nigri essent ꝓtrarie in medio: z i sensu: imo etiā in itellectu: qꝺ est falluz: vt ꝓz. Sz opiniones quoꝝcūq; obiectoꝝ sūt entia diminuta: qꝛ sunt similitudines entiū. igit zc. ¶ ꝺ. arguit. Opiniones debent cōformari his quoꝝ sunt opiniones: tuz qꝛ in aia repsentāt q̄ sunt extra aiam: z sunt similitudines eoꝝ: z ꝓpter hoc dicit 3° de aia. intellm esse oia fieri: qꝺ hz itelligi per ꝑs z similitudines receptas: tū qꝛ ꝓto tanto opinio z scia in aia est vera: ꝓto qꝺto cōformāt rei intellecte: sed ita est: ꝙ contradictoria extra aiam non sunt ꝓtraria: qꝛ ꝓtradictio z cōtrarietas sunt oppositione diminute ꝑm ꝑs. ergo zc.

Ad oppositū est Arz. 4° meta. tex. cō. 9. z 2° periermenias in fine.

Pro determinatiōe istiꝰ q̄nis sūt tria notāda: quoꝝ primū est ꝙ ois repugnātia aliquoꝝ hz reduci aliquā ꝑz oppōnis: qꝛ sicut cōpossibilia ex rōnibꝰ formalibꝰ ꝓprijs sunt cōpossibilia: ita repugnātia ex ꝓprijs rōnibꝰ formalibꝰ repugnāt: z ista repugnātia nō est nisi ꝺā oppositio qꝛ si nō: illa que repugnāt seinuicē cōpatarent. ꝙ vbi non se cōpatiunt vnū alteri oppōit: z quū ista oppositio sit extrinseca ipsoꝝ repugnantiū: sequitur ꝙ per se opponunt: z ita ꝑm nām ipsoꝝ sunt in aliqua ꝑs oppositiōis. ¶ Scōo notāꝺū: ꝙ oppositio ꝓtradictoria est ꝓioꝝ z maxima oppositio. ꝙ sit ꝓioꝝ ꝓz: qꝛ extrema ipsi⁹ sūt simplr ꝓioꝝ. s. ens z nō ens: z in entibus cōmunissimis z vltimis in essendo z in ꝑdicando reperit ꝓtradictio: aut pōt saluari vbi nulla alia ꝑs opponis saluat: sic ꝓz iter ens z nō ens. deum z nō deū. ¶ Probat etiā eiꝰ ꝓioritas ex alio: qꝛ talis oppositio ꝓtradictoria iferꝛ ab oibus aliis: z ꝓsupponit: z ipsa nullā aliā ꝓsupponit: z vlteriꝰ pōt reperiri in oibus entibꝰ. nō aūt alie ꝑs opponis. ¶ Itez in aliquo ꝓioꝝ cōpetit ꝺitati rei z nāe: in quo nō cōpetunt alia oppositā: qꝛ capiendo quācūq; eēntiā rei in esse ꝺitatiuo pōt esse fundamētū ꝓtradictionis: ꝛ nō fundamentū aliarū oppōnuz. homo eni in esse ꝺitatiuo considerat⁹ neq; est idē: neq; diuersus ab asino: z tū sic considerat⁹ est nō idē asino: nō tū est idem: tuz qꝛ idētitas est passio nō cōpetens rei in tali ꝯsideratione: tū qꝛ si esset idē sic per nehil sibi aduenies posset fieri nō idē: z sic ꝓz ꝓioritas ꝓtradictionis. ¶ Probat etiā eiꝰ maioritas: qꝛ qꝺ est rō repugnātie oibꝰ aliis oppositis magis repugnat: z hz maioꝝ repugnātiā. ¶ Cōtradictio est hꝰ. ꝙ zc. maioꝝ est Arz. 2° meta. tex. cō. 4. ¶ Primū i vnoquoq; gīe qꝺ est cā essendi aliis in aliquo esse: ꝓm est maxime tale. minoꝝ ꝓz qꝛ alia opposita ꝓtāto opponunt: ꝓ quāto includūt oppositionē cōtradictoriā: hoc videt eē de mēte Arz. qui dicit 4°. meta. tex. cō. 6. oia ꝓtraria debere reduci ad habitū z ꝑuationē: z ꝓuatiue opposita ad ꝓtradictoria: q̄ sunt ens z nō ens. ¶ ꝺ ad ꝓncipale arguit: Que se totis opponunt: magis opponunt: q̄z que aliqꝺ rōnibꝰ ipsoꝝ sicut que se totis sūt diuersa: z i nullis sunt ꝙuenientia: magis differūt: q̄z que aliquo mō ꝙueniūt. ex 5° meta. c. de eoꝺē z diuerso: z. 10. meta. tex. cō. 12. ꝛ contradictoria sunt se totis distincta: ꝓtraria z alia opposita nō igit zc. ¶ ꝺ. qū aliqꝺ cōe diuidit per aliq̄ diuidentia: magis opponunt imediate diuidēta: q̄z ꝓtenta sub altero diuidēte. Ista patet: qꝛ quāto aliq̄ in paucioribus ꝙueniūt: tanto plus differūt: z si ex se repugnant: magis opponūtur. ¶ Ex hoc inferꝛ: ꝙ magis opponit diuisum z suū oppositū: q̄z diuidēta z diuisuz iter se: ꝛ ens z nō ens imediate opponunt. q̄z plus opponunt q̄z ꝓtenta sub ente: z diuidēta ípm: ꝛ ꝓtraria z alia opposita cōtinent sub ente: qꝺ ꝓz de relatiue oppositis z ꝓtrarijs. etiā ꝓuatiue opposita aliquo mō ꝓtinent sub ente: qꝛ ꝓuatio ꝓnotat aliqꝺ positiuū: quū sit negatio in genere. igit zc. ¶ Sz contra istā determinationē instatur: qꝛ iferiꝰ est pfectius superiore: qꝛ addit ad ipsuz sicut hō ad aīal. ergo si ꝺictio sit superior ad oēs alias oppōnes: qꝛ icluꝺit i eis: alie oppositiones erunt maioꝝ. ¶ Ad hoc rnꝺet: ꝙ iferius vt includēs aliquāꝺo addit ad superius pfectionē: quēad modū homo ad aīal: aliquāꝺo addit aliq̄ ꝺistrahens a rōne supioris icluſi: sicut color icluꝺit lucē: qꝛ ois color est lux: z tū color nō est ita pfecta lux sicut lux in seipsa. color enī est actus ꝺiaphani terminati: lux est actus ꝺiaphani interminati: loquēꝺo de luce pura z simplici. Ita in ꝓpositō: ois oppositio addit ad ꝺictionē ꝺitionē ꝺistrahentē a maxima repugnātia. ꝑatet de ꝓuatione z hītu que addit positionē subtri determinati: ꝓz de ꝓtrarijs relatiuis: que addūt pōnem in vtroq; extremo: z sic ꝺistrahunt a vera repugnantia. ¶ Tertio notāꝺū: ꝙ opiones circa opinabilia nō tātū ꝺicunt cognitionē ipsoꝝ: ꝛ etiā assensum quēdā seu adhesionē: qꝺ idem est: qui assensus si sunt oppositoꝝ maxime ꝺictorioꝝ sunt ꝓtrarij: z hoc seruatis cōꝺitionibꝰ que requnt ad ꝓtradictionem: De qbꝰ habet ꝑmo elench. ¶ Doc autē ꝓmissum ꝓbatur: qꝛ sicut ſcia est cognitio certa certitudine euidētie. ex ꝓ° posterioꝝ. quā euidētiā hz ex ꝓncipijs demōstrationis. z 6° elench. est habitus quo determinate verū ꝺicimus: sicēt fides z opinio est cognitio adherēs vni parti cōtradictionis. est eni determinata enūciatio: sic ꝺ 6° ethico. z illud cuiꝰ est opinio est determiatū est in extimatiōe opinātis.

His premissis. Rnꝺet ad q̄nē: ponēꝺo i ista q̄nē. Opiniōes ꝓtradictoꝝ ioꝝ sunt ꝓtrarie. ¶ Probat ista ꝺ. tum ex aucte Arz. 2° periermenias: in fine. tum rōne: qꝛ quū iste opiones repugnēt: ista repugnātia aut est ꝓtrarietatis: aut relatiua: aut ꝓuatiua: aut ꝓtradictoria: per sufficientē ꝺiuisionē. Sed ista nō est ꝓuatiua: qꝛ istius repugnantie alterū extremuz est formaliter nihil: ꝛ ꝙnotet aliqꝺ positiuū. Opiniones āt cōtradictorioꝝ ambe sunt positiue: nec repugnantia ista est cōtradictionis: per eandē rōnē: qꝛ alterū extremū contradictionis nihil est: qꝺ nō est i ꝓposito necetiā est repugnātia relatiua: qꝛ tales opiniones ꝺate: nō referunt ad se inuicē: vt ꝓz: sic ꝙ vna posita altera ponat: ¶ Relinquit ꝙ talis repugnantia erit contrarietatis.

Sed hic insurgit difficultas: qꝛ videt eque bñ cōtrarioꝝ esse ꝓtrarias opiones: tuz qꝛ cōtrarioꝝ sunt effectꝰ cōtrarij. Sed ꝑs z itellectiones in intellectu sunt effectꝰ ꝓtrarioꝝ. Igit ꝑs z cognitiones itellectiue erūt ꝓtrarioꝝ. ¶ Cōfirmat: qꝛ cogniꝰ ꝙformāt rei cognite: aliogn nō eēt eius similitudo: nec vera in se ꝛ falsa. igit ſi obta ex aiam sunt cōtraria: z opiones erūt ꝓtrarie. ¶ ꝺ. ꝓia ꝓ tāto sunt contraria z repugnātia: ꝓto qꝺto icluꝺūt ꝺictoria. q̄ vbi est cōtradictio in re: erit etiā repugnantia cōtradictionis in cognitione: sed in ꝓtrarijs saluat cōtradictio. ergo cōtrarioꝝ erunt cognitiones contrarie.

Ad ista respondēt: z ad primū ꝺ: ꝙ contrarioꝝ sunt ꝓtrarij effectꝰ in agentibꝰ vniocis z totalibus. ꝓpter primā conditionē excludit instantia de speciebus sensibilibus aut intelligibilibꝰ ꝓtrarioꝝ que

sunt causa

sunt causa equiuoca spēr3: ppter 2am excludit instantia de intellectionibus simplicibus in intellectu: ac etiā sensationibus in sensu: vbi concurrunt ambe ꝺditiones: q nec obiecta itelligibilia: aut sensibilia sunt totalis cā intellectionis aut sensationis. vbi. n. agens est eius sdē rōnis cū effectu: si cause sunt ꝓtrarie: necesse est effectus eē contrarios. ¶Et si dicas: q ista rnsio ꝺcludit: q etiā opiniones cōtradictorioꝝ nō erunt cōtrarie: quia cōtradictoria sunt cā equinoca respectu opinionū. ¶Rndetur q precise cōcludit: si vniformiter arguat de ꝓtradictorijs sicut argutū est de ꝓtrarijs opiniones ꝓtradictorioꝝ nō eē cōtradictorias: z hoc cōcedit ¶Ad cōfirmationem dico: q cognitio simplex vt distinguit ꝓtra cōplexā ꝑformat rei in repsitando: q: est sikitudo z imago repsitatiua rei: sed nō in essendo: aliogn si res cuiꝰ est imago esset suba: z ipa imago esset suba: qđ est euidēter falsum. si vero loq̄mur de cognitione cōplexa: quaꝫ ista ꝑter sikitudinē rei iportet assensuꝫ vel dissensuꝫ: nō pōt eadē cognitio siue actualis siue habitualis esse duoꝝ ꝓtradictorioꝝ simul in eodē intellu: aut etiā due qbus assentiat vtriq; quo ad esse sil verū aut simul falsuꝫ de eodē. ¶Sz bū possunt due cognitiones aut habitus: z etiā idē habit' quo assentit' vnū eē verū: z aliud falsuꝫ: z hoc totū est in cognitōe cōplexa intellect'. q: nō pōt itellectus assentiri vel dissentire: nisi cōponat diuidat. ¶Et per hoc rndet ad illud qđ tangit in hac ꝑformatione: q nisi cognitio cōformaret rei cognite: cognitio esset in se falsa. zc. ¶Rndet negando ꝙnam: q veritas nō est in cognitione icōplexa: put veritas opponit falsitati: z ꝑm hoc dixit Arz. 3° de aia. tex. cō. 26. circa qđ qd est itellectus simplex semp est verus: z hāc eande3 sniaz hz 9° meta. textu cō. penul. vbi dī. circa qditatē simplicē nō est error aut deceptio. ¶Rndet negando ꝙnam: q veritas nō est in cognitione icōplexa: put veritas opponit falsitati: z ꝑm hoc dixit Arz. 3° de aia. tex. cō. 26. circa qđ qd est itellectus simplex semp est verus: z hāc eande3 sniaz hz 9° meta. textu cō. penul. vbi dī. circa qditatē simplicē nō est error aut deceptio. Un̄ si in opatione icōplexa ꝺcdit aliqua veritas: que est ꝑformitas opationis ad obm: ista veritas est talis q̄lis est vniuscuiusq; effectus ad suā cām cui natus est ꝑformari: z licet effect' realis extra aiam hēat sil'itudinē aliquā realē ad suā cām: vel saltem posit hz: sic itelligēdo q effectus sit talis in re z esse: q̄lis est sua cā: nō tn hoc est verū in effectib' intēționalib' aie: vbi tales effectus pōse sunt deriuate sil'itudines itentionales diminute z iperfecte: quē deficiant a pfecto esse rei cuius sunt sikitudines: z ita ista obta realiter esse ꝺtia in re extra z incōpossibilia: z tn spēs ꝓtrarioꝝ aut cognitiones incōplexas nō esse cōtrarias. ¶Ad 3m rndet: q si qđ cōcludit pōse cōcludit cognitiones esse ꝓtrarias rōne cōtradictionis: z ita ꝺcedo: q opiniones ꝓtrarioꝝ nō sunt per se primo ꝓtrarie: sed per accidēs: pro quāto includūt contradictionem. ¶Ex his patet ad. q.

Ad argumēta p̄incipalia. ¶Ad p̄m dixim9 in qōne ꝺ regressu: q̄uō i parte intellectiua nō est ꝙprie alteratio. Et ad illā auctē in. 7. posset dici: q Arz. nō loquit ibi ꝑm opinionē ꝙpriā: sz hz opinionē Platonis. z hoc attestat Cōmē. ibi. dicēs: i fine cōmēti. Intelligit in hoc loco: nō q̄ hec sit opinio ei9: sz itēdit declarare viz opinionis ei9: hec ipe. sniam aūt Platōis quā itendit declarare est: q nr̄m scire est quoddā reminisci. Quā recitat Augustini. 12. de trinitate. z Arz. ꝑ posterioꝝ. Unde arguit sic Arist. ex ista opinione sequitur q acquirere cognitionē in p̄incipio nō est gñatio neq; alteratio: z ꝑbat hoc: q homo ꝑm hoc fit sciens z intelligēs: qñ quiescit: z firmat quēadmodū quando surgit a sōno z in alia trāslatione Cōmēta. habet q aia nō mutatur in prima acceptiōe scientie: sicut nec mutat: qñ post ipedimētū somni vel ebrietatis pōt vti scia q̄ pus nō poterat vti. vel dato: q Arz. dicat hoc ꝑm opinionē ꝙpriā: rnsum est in. q. pdicta. ¶Ad ꝙpositū tn z ad formā arg" ꝺcedimus alterationē posse esse in itellectu cum abiectione ctrarij: nunqz tn ista est mot9: aut per ipsaz abjdē aliqd a suba intellis: z talis alteratio corruptiua oino negat ab itellectu: quuz sit icorruptibilis. Alteratio aūt corruptiua per abiectionē ctrarij nō exīstis in suba intellē: nō est ipossibilis itellectui. ¶Ad 2m rndet negando maiorē: z silitudinē. Illā due opiniones ctradictorioꝝ bn possunt eē cōtrarie: sz due ctrarioꝝ nō possunt esse cōtradictorie: z rō: q: ctradictoria sic se habēt: q alterū est pura negatio: sed opiniōes sūt ambe positiue. igit zc. ¶Ad 3m rndet: q hz denūntia deminuta simplr: que dependent ab actu itelligendi in fieri z in ꝺseruari: seu ab actu collatiuo intellis nō posse esse ctraria qđadmodū sunt itentiones 2ę: aut entia simplr rōnis: no tn est verū de entib' dimīnutis: sic sunt spēs itelligibiles: z etiā opiones: que vltra hz q sunt forme itentionales: et sūt rōnes reales. sunt. n. itentiōes: nō put itentio distinguit ctra ens reale: sed put intētio appellat illud per qđ potētia in alterū tendit: z ꝺ hec intentio q̄n in alterū tentio: vñ cū forme iste iformāt subm nō pficūt ipm in seipz in ordine ad aliud. s. ad obz in qđ tendere faciunt ipsam potentiā cognōcm. ¶Ad vltm pz ex dictis in corpore qōnis. ¶Sz ctra dicta insurgit vna difficultas: q: vr q opiones ꝺdictorioꝝ nō sint cōtrarie: q: pūt eē simul in eodē itellectu ꝑm Cōmē. naz si duo homines cogitent duo ctradictoria itellis simul hēbit duas opiones ctradictorioꝝ. igit zc. ¶Ad hoc rndet q opiones ctradictorioꝝ nō sunt ctrarie: nisi sumanf in ordine ad idē: z ꝑm idē: modo in ꝓposito nō ē sic: q: iste opiones sunt in itellu in ordine ad diuersa fantasmata. ¶Uel dicendu3 est: q opiones ctradictorioꝝ ꝑm Arz. nō sunt cōtrarie: q̄litercūq; sumant z ad Arz. i 4° meta. z 2° periermenias ꝺ. q loquitur ex ypothesi: z ex ꝓcessus ab aduersario: qui ꝓcedit ꝺdictoria dici z ꝑdicari de eodem: z arguit: q si ctradictoria verificant de eodez: multo magis ctraria que videntur minus repugnare q̄z ctradictoria: vt oñsuz est supza: z silr rndet ad illud ꝺi pieꝛmenias. q loqtur Arz. nō q ita sit: z soluz ex cōcessis ab aduersario. ¶Sz ctra. q: ex ꝓcessu Arz. ibi cōuincit ctrariū. naz arguit Arz. q si qs existimat ctradictoria eidē inesse contingit: vt existimet ctraria eidē simul inesse: z ꝑbat ꝙnaz: q: ctraria est opinio opinioni: q̄ est ctradictoꝝ. Et subdit. ipossibile est sil' existimare eundē eē z nō eē idē: simul eni hēbit ctrarias opiones. vbi videt absolute loq: z nō ex ypothesi: z Cōmē. psequit q si duo ctradictoria verificanf de eodē: ctingit sic dicenti opinari: q duo ctraria existāt sil' in eodē in actu. vbi gra. q idē est calm z frigidū simul: z ens z nō ens: qđ est ipossibile: mō nō adderet hz: qđ est ipossibile: si esset ipossibile ex ypothesi z nō simpliciter. ¶Jtē si ꝺcedit ab aduersarijs: q duo ctradictoria simul insunt eidē: pariformiter z multomagis cōcedent q cōtraria sic sunt. igit ꝑm eos ꝙns rōnis Arz. nō erit manifestius ipossibile: q̄z ans ꝓcessuz. g rō ducēs ad ipossibile nihil ꝺcludet: q: talis debet ducere aliqd ipossibilius: aut saltē manifesti9 ipossibilitate q̄z ypothesis interimēda.

¶Et per hoc ēt arguit contra illud qđ dī de 2° perier. q ibi loquit ꝑm opiones ꝙpriā. Mā Arz. itendit ibi ꝑbare: q enūciationes ille q̄ sunt de extremis ctrarijs: nō sunt ctrarie: sed ille que sunt de ctrario mō enūciandi: qđ ꝑbat per hoc: q: sicut se hñt enūciationes mentales: q̄z ad contrarietatē z nō ꝺrietatē: sic se habēt enunciationes vocales: q: ea que sunt in voce: sunt earū que sunt in aia passionū note: sed enūciationes mētales q̄ sunt de ctrario mō enūciādi sunt ctrarie: z nō ille que sunt de ctrarijs extremis. igit zc. minorē ꝑbat. 8. rōnib'. ex prima est q opinio qua vnus opinat: q bonū est bonū: z opinio qua alius opinat: q malū ē malū: nō sunt ꝺrie: q: ambe sunt sil' vere: z tn sunt de extremis ctrarijs. igit zc. Concludit igit Arz. ꝑbādo minorē ex itentiōe ꝙpria: q oiones mentales que sunt de ctrario modo enūciandi sunt cōtrarie: z nō que sunt de extremis cōtrarijs: z itelligit p ctrarios modos enūciandi illos: quoz vnus est affirma

tiuus: z alius negatiu⁹. ¶Ad hoc facit. 5. rō ad. 9batiōez
predicte minoris: que est: q̄ ꝓtraria sunt que plurimū di
stant: ꝫ enūciationes de ꝯijs modis enūciandi plus di
stant: q̄ ille que sunt de reb⁹ ꝓtrarijs. ¶Cōtra aliam rā
sionē ista tur: q: hitudo seu dependentia ad diuersa fantas
mata nō tollit icōpossibilitatē ista⁹ opinionū: q: impos
sibile est: q̄ idem itellēs firmiter assentiat vtriq; parti ꝓtra
dictionis: et q̄ cognitio ad quā sequit assensus dependeat
a diuersis ꝓtrarijs. opinio aūt est cognitio cū assensu: vt
dictū est supra. ¶Ad. ij. cognitio itellectiua dependeat a cō
trarijs fantasmatib⁹: nō tū assensus: ꝫ totaliter ab alia assen
tiente. Ad iij. si a quocūq; causat cognitio causat assensus.
ita q̄ cognitio z assensus essent idem: sicut vnus z idem
hō itelligit simul duo ꝯdictoria: q̄ op3 ꝓcedere: ita, assen
tiret de ob⁹ ꝓtradictorijs simul: q̄ nō ꝓcedit. ¶Ad. ij. cō
traria possint esse in eodē subto diuisibilis per cōparatio
nez ad diuersa: nō tū in eodē subto idiuisibili: quēadmo
dum est intellis: q: ꝓtrariuz inexis toti: iformat ipm sm
q̄lz sui: z ita videt alterū nō posse inesse nisi vnum repu
gnans z incōpossibile fundet in altero icompossibili: q̄
est falsum. Et sic est finis istius questionis.

¶Principiū q̄dē dr̄ aliq̄ dē vñ. z ifra.
¶Quapp z natura p̄ncipiū z elemētū.
z mens z voluntas z ſuba z quod cu
ius causa. Textu cōmenti primi.
¶Ampli⁹ vt finis hoc ē q̄ est cui⁹ cā vt
ābulādi sanitas tex. cō. ij. z postmodū.
¶Et adinuicē cause sunt vt laborare cā
est vechie ꝛc. Ibidem.
¶Et istud p̄ncipiū ē cā finalis. oēs enīz
cause non sunt principia nisi pp istud
primū. ¶Cōmē. j. Q̄. j. ij. z. iiij.

Ueruntur q̄tuor de fine. Prio vtrū sit p̄n^m, 2° vtrū sit per se cā, 3° vtrū sit cā efficiētis, 4° vtrū sit nobilissima causaruz. ¶Ad p^m arguit q̄ nō: q: de rone p̄ncipij est esse primū. ex sntia Alz. 5. meta. ca. de p̄n^o. tex. cō. p. de rone finis est esse vltimum: vt ꝯz in eodez 5°. tex. cō. 21. vbi dr̄. finis vltimoz aliq̄d est: z ad ꝓxima trāsferētes dicimus perfecte perditū z perfecte corruptuz esse cui nihil deest. corruptionis z mali: sed in vltimo est primum z vltimum opponuntur. ergo ꝛc. ¶Ad oppositū tamē est Alz. in p̄n°. 5. meta. vbi enumerat finem iter p̄n^a.

Ad secundum arguit negatiue. si finis esset per se cā in eo instāti in quo agēs agit moueret actu causando effectū sic corrūdentez: sed nō mouet actu in eo ist̄at: igit nō est per se cā talis effect⁹. maioz est manifesta: q: cā in actu actualr mouet. minoz aūt. pbat: q: cā que mouet actu est in actu; ꝫ finis in tali instanti nō est in actu. igitur nō mouet actu z per ꝯs nō actualr causat. maioz pbat. q: motio sequit entitatē cause. igit si motio est actualis entitas cāe est etiā in actu. ¶Ad. ij. idem p̄r^r. nullū exis pōt fundari in nō existente: motio actualis est existens z fundatur in entitate cause. minoz aūt. pbat. sanitas enim pp quā medicus operatur circa infirmū in eo instanti quo operat nō est: q: nullū agens operat̄ pp̄ter illud q̄d iaz habet. ¶Ad oppositum tamen est Alz. in 5° meta. tex. cō. 2.

Ad tertium q̄stū arguit et negatiue. nam data veritate istī⁹. q. sequit q̄d respectu eiusdē erit cā z causatū. ꝯs est fallū. igit a nō. ꝯs ad ducit. nā sicut finis est cā efficiētis. ita efficiēs est cā finis. Igit cōparando finē ad efficiēs: finis esset cā z causatum. Et vlterius segtur: q̄ idē respectu eiusdē esset ꝓius z posteri⁹: z alia multa incōueniētia que cōiter deducunt. ꝯs iste faciliter ꝑbantur z patent cuicūq; expto in phia. ¶Ad oppositum est Alz. 5° metaph. textu cō. 2.

Ad quartum q̄stū arguit silr negatiue. si finis esset nobilissima cārum sequeretur q̄ cālis finis cōpeteret nobilissimis entib⁹. ꝯs est falsum: igit z a nō. ꝯa. pbat. q: q̄ est pfectiōis in ente nō ꝺz negari nobilissimis entib⁹: causalitas est ꝺdita pfecta in ente z per te cālitas finis est nobilissima cālitas: segtur ꝓpositum: falsitas ꝯs tū pbat: tum q: nobilissima causata nō hnt cām finalē: quēadmodū sunt imobilia: teste Alz. 3° meta. tex. cō. 3. Tū etiā q: deus est agens respectu omniū causabiliū: z tū nō agit ꝓpter finem ipsoz: quod pbatur q: aut talis finis esset ipsummet agens primum: aut esset aliud ab ipso: nō primo mō: q: cālitas primi efficiētis nō esset simplr prima: ꝫ esset causata ab aliquo prioze. s. ab ipso sine qui. vz. forte poneret esse amoz: quo se diligit primū efficiēs. Et tūc actio primi agentis esset causata ex amoze sui: sed talis actio est illud q̄ suba primi agentis. igit eius suba esset causata: q̄ sapit heresim in phia. Si vero finis ꝑpter quē primuz agens agit sit aliud ab ipso primo efficiente: sequeretur q̄ deus in agendo dependeret ab aliquo extra se z ordinaretur ad illud. ꝯs est absurdū z incōueniens. igitur illud ex quo sequitur. z ꝓsequentia patet: quia in agens in agendo dependet a fine a quo actualiter mouetur.

Ad oppositū tū est Cōmē. ca° de p̄n°. 2°° p̄ 5° meta. vbi ꝯz istud p̄n^m. Intendit ad sciendū in hac scia quō est in se: z quō est p̄^m: z istud p̄n^m est cā finalis. oēs. n. cause non sunt p̄n^a. nisi pp istud primū. z 2°° 3°. Cōplemētū: largitas z bonū nō inueniſ in rebus: nisi ꝑpter cām finalē. z hanc eandē sniaz ꝯz Alz. in 2° phi co. tex. cō. 31. hoc idem sentit Alz. 5. meta. tex. cō. 3. vt supra allegatum est.

Determinatio istaz. q. diuidit in tres articulos: in quoz p̄ ponunt distinctiones. In 2° eliciunt ꝯnes determinatiue. q. Et 3ª obijcietur ꝓtra solutionem q̄nis: z ꝓtra ipsas ꝯnes.

Prima distō est ꝺ: finis. cū hēat rōnez termini z vltimi aliquo mō: termin⁹ potest cōsiderari 2^r. Uno° simplr z absō°°. vt. vz. terminat z finit aliud quod terminat per ipm. Alio mō ꝓsideraf vt ꝓtrahit ad actionem agentis: z est illud ꝑpter q̄ agens agit. Primo° finis seu terminus nō habet rōnem cause: q: sic punctus i linea posset dici cā linee: q̄ nō est veruz. Scdo mō finis est per se cā: z vt sic includit duo: quoz vnū est mālē z alterum formale: vnū per modū generis: aliud per modū dīe: mālē est rō termini: formale est q̄ sit intentū ab agēte: z istud ꝑtie cōstituit finem in rone cause. ¶Scda distinctio est: finis est duplex: quidā est finis quo: quidā est finis gratia cui⁹: vt est de mente Alz. 2° de aia. tex. cō. 35. z 2° phi. tex. cōmē. 24. Finis quo maxime principalis ē operatio nobilissima potentie: ꝑm quā a potentia attingitur nobili^m obm: eo mō quo diceret q̄ visio pulcherrimi visibilis: est finis potentie viue z hoc de mente Alz. in. 10. ethico. Ubi ꝯz q̄ circa nobili^m z pfectissimū obm potentie est pfecta delectatio z quietatio potentie. Finis gr̄a cuius est ipsum obm q̄ attingit a potentia per talez opatio nē: maxime si sit optimū oium eoz q̄ ptinent sub obto adequato potētie: vt colligit ab Alz. i eodē li°. Ista distictio est etiā Cōmē. 2° celi. 2°°. 17. Lū dicit q̄ dupler est finis. s. dictus primaria itentione: z finis dic⁹ scdaria itentione: vbi per finē dictū primaria itentione debemus intelligere finē gr̄a cui⁹: z finē rei opate: z per finē dictum secūdaria itentione: finē quo z finem operationis vel generationis. finis

neratiõis.finis quo apud Scotistas cõiter appellat finis formalis finis grꝫ cui⁹ appellat finis obtalis. Cꝫ[a] distinctio finis grꝫ cui⁹: qdam est obm pducti ineſſe reali per motũ: qdã est ꝑ ſuppoſitus in tali eſſe in actione ꝛ opatione po[c]. Exꝑlũ primi. forma nãlis que p motũ ꝛ gñationem pducit dr finis gñationis: vt vult Alz. 5. metaphi. c. de nã. ter. cõ. 5. Exꝑlũ ſcõi. deus eſt obm qõ attingit per intellm ꝛ voluntate: ꝛ eſt finis vltimate qetatiuus eius ſdẽ intellꝰ ꝛ voluntatis. Qõ dixi de obto pfectiſſimo intellꝰ ꝛ volũtatis idẽ dicat de obto ſenſus. C[4a] diſtinctio. finis adhuc eſt duplex: Quidã eſt finis attingendus ſolũ per operationẽ. qdaz eſt finis qui eſt cã finalis: finis ꝓmo⁹ dr⁹ ens eſt oẽ illud in quo tanꝯ in obto getat ꝛ ſatiat po[a]. finis q eſt cã finalis eſt illud pp qõ amatũ ꝛ deſideratum efficiens agit. pducẽdo aliqd in effectu: ꝛ iſti duo fines ſic diſtinguunt: qm̃ ſtat aliqd eẽ finẽ attingendũ per opationem reſpectu alicui⁹: qõ tm̃ reſpectu eiuſdez nõ eſt finis q eſt cã finalis. Exꝑlũ deus. n. reſpectu ſuiꝑſi⁹ eſt finis attingendus ꝑ opationẽ: qr reſpectu ſui ꝑꝓꝑ itellꝰ ꝛ volũtatis eſt vltimate getatiu⁹; ꝛ in ipo eſt pfecta getatio ꝛ delectatio po⁹ intellectiue: ac ẽt volũtatis diuine: ꝛ tm̃ nõ eſt ſuiꝑſi⁹ cã finalis: qr in tali operatione btifica ꝛ getatiua ſui itellꝰ nõ efficit aliud ad extra ꝛ talis finis: dictus iſto mõ eſt deus reſpectu oium creaturarũ intellectualiũ tm̃: 2no reſpectu alio⁹: ſed finis qui eſt cã finalis vltimus: ꝛ vt Cõmẽta. in gr: dictus ꝓmaria itentione: eſt deus glorioſus reſpectu oiuz cabiliũ: qz ꝑ ſe amatũ ꝛ deſideratũ cauſat ad extra gcḋ cauſat. C[5a] diſtinctio cõiter. poſita ab Auicen. 6. meta. c. 5° eſt: q res põt itelligi eſſe cauſata dupliciter. vel ꝗtum ad entitatẽ: vel quantuz ad cãlitatem. Eſt. n. cãta quo ad entitatez: qñ ſuum eſſe recipit ab alio: ꝛ ineſſe aut in fieri eſſentialr dependet ab illo: vel põt itelligi ſecũdo mõ eſſe cauſata qñ ſuã cauſalitatẽ habet ex motione alterius cauſe que cauſalitas ꝛ equit ſuã entitatẽ. C[6a] diſtinctio. aliqd eſſe nobilius alio ꝛtingit duobus modis: vno mõ ſimplr: alio mõ ſm qd. ſimplr vnũqdqz ens reale qõ eſt ſuba hz nobilius eſſe in ſe qꝫ hẽat in eſſe obtiuo intellectus creati. Exꝑli grꝫ: lapis hz nobilius eſſe in re ꝛ in effectu qꝫ hẽat in intellu. Et hꝰ vel vt ibi repreſentat ſub rõne actu itelligibilis: vel entis vt actu itelligitur: ꝛ hꝰ eſt verũ de oi eo qõ eſt pfectius cognitione intellectuali in intellu creato: quẽadmodũ eſt ꝗlibet ſuba. hec. n. ponit eſſe pfectior ſimplr in ſe: ꝛ in re qꝫ ſi ipſa cognitio itellectiua que eſt accidẽs: ꝛ cõparãdo talẽ ſubaz ad cognitionẽ itellectualẽ hz intellꝰ talis ſuba in ſe habz pfectius eſſe ſimplr qꝫ habeat in cognitione actuali: aut in itellectu creato: ſed vbi aliqd eſt inferius ipſa cognitione itellectiua: hz nobilius eſſe ſimplr in intellu creato qꝫ hẽat in ſe: ꝓ tanto qr oẽm in intellu hz tale eſſe participatiue quale eſſe hz ipſa cognitio intellectiua. Et hoc dr mẽte Auguſt. 9. de trini. c. 4. Superiora tñ ꝛ pfectiora qꝫ ſit itellecto hñt nobilius eſſe ſm qd in itellu qꝫ in ſe: qz in intellu hñt eſſe imãle ꝛ incorruptibile qꝫtũ eſt ex parte itellectus ꝛ nõ in nã ꝓꝑia. inferiora itellectione ſe hñt oppoſito mõ. Cõparando tñ qõqz inferius: ſiue ſit ſubſtantia ſiue accidens ad eſſe obiectiuũ qõ hz de itellectu diuino hz nobilius eſſe ſimplr ꝛ perfectius qꝫ habeat in ſe eo qꝫ habet tale eſſe participatiuũ: quale eſſe hz formaliter ipa cognitio eius et realr vita creatrix: ꝛ hꝰ ideo: qz cognitio eius eſt realr vita creatrix. Oz. n. de cognitio dr obiectiue hoc in ipſa cognitiõe: oꝑz inueniri realr. C Ex his ponuntur quedã cõcluſiones reſponſiue ad queſtionem: ꝛ in hoc erit determinatio ſecundi articu.

Prima ꝫ. finis eſt ſm[m] ꝛ cauſa perſe. iſta ꝫ determinatiua primaꝝ duarũ queſtionũ: hz ex auctoritate Alz. 2° phiſi. ꝛ in. 5. meta. vt allegatum eſt ſupra. Nam certũ eſt qꝫ illud qõ reſpondet ad interrogationez facta per gõez querentẽ ꝓꝑ quid de aliquo eſt cã: qr ꝓꝑ qd: querit cãm vt hr ex ſnia Alz. in. 2. poſterio. ꝛ. 7. meta. ter. cõ. penul. Et etiã rõne hz: qr reſponſiua hz dz aſſignari in ſpãli quod interrogatiuũ querit in gñali. Sed finis reſpondet ad interrogationẽ facta ꝓꝑ qd: vt ſi querat. ꝓꝑ qd Sortes ambulat. Cõuenienter rndet. vt ſanetur. ergo ꝛc̃. Nec eſt ratio Alz. 2° phi. ꝛ. 5. meta. vt allegatuz eſt ſupra: Hoc idẽ ꝓbat ꝑ illud. 2. phiſi. ter. cõ. 89. vz. finis in agibilibus ſe habet vt ſn[m] in ſpeculabilibus. Sed ita eſt qꝫ ſn[m] in ſpeculabilꝰ eſt cã per ſe ꝛ eſſentialis notitie ꝗnis. ergo in agibilibus finis erit cã eoruz que ſunt ad finem. Hoc idem ꝓfirmat. ſm Alz. in ſn°. 5. meta. vt etiã allegatum eſt ſupra: finis hz rõnẽ principij: hz ſm ipm totiens dr cã: quotiens dr ſn[m]. igit finis eſt cã. Cõfirmat etiã ꝑ illud qõ dicit Cõmẽ. ibi. Vbi ingt hoc nomẽ cã dr de oibus rebus in quib⁹ dirim⁹ qꝫ hoc nomẽ ſn[m] dr de eis. Et hꝰ vr ſnia Alz. 4. meta. ter. cõ. 3. vbi dicit qꝫ ſic ſe habet vnum ꝛ ens: quẽadmodũ ſn[m] ꝛ cã. Et inuit qꝫ ſn[m] ꝛ cã inuicẽ ꝓuertunt ſicut vnũ ꝛ ens. Probat etiã rõne hꝰtũ ad hoc qꝫ finis ſit per ſe ſn[m]. Omne per ſe agens agit ꝓꝑ finẽ. Igitur finis hz rõnem ꝓncipij. ex hꝰ qꝫ ꝓmo venit in mentẽ agentis ſub rõne boni ꝛ appetibilis: cũ ſit bonũ ꝛ optimũ alio⁹: vt dicit Alz. in 5° meta. Agens aut motum a fine pducit formã: que cõicatur mãe: qua cõicata vltimo ſequit cãlitas mãe que eſt qꝫ ipſa ſubſtãtificat for mam. Ex quo apparet qꝫ in toto iſto ꝓceſſu: illud qõ eſt ꝓmũ a quo oẽs alie cãlitates originantur eſt ipſe finis. aſis aũt aſſumptuz in rõne eſt Alz. 2. phiſi. ter. cõ. 49. Et probat etiã ſic. Omne agens in cui⁹ actione põt accidere error: agit ꝓꝑ finẽ: ſed oẽ agens p ſe eſt hꝰ. ḡ oẽ agẽs per ſe agit ꝓꝑ finẽ. Et hꝰ ſiue ſit agẽs ſm nãm: ſiue ſm ꝓpoſitũ: quẽadmodũ. ꝓbat loco ꝑallegato. Et notãter dr. Omne agens per ſe: vt excludat agẽs per accidẽs: qõ eſt caſus vel fortuna. Maior aſſumpta in iſta rõne probat. ex. 2. phi. ter. cõ. 62. Illa actio eſt fruſtra que nõ ꝓſequitur finẽ itentũ igit ſi nullus finis ſit itentus nullũ agens ageret fruſtra: nec erraret. igit omne agens qõ põt errare agit ꝓꝑ finez. tale aũt eſt agẽs nãle: ꝛ etiã agẽs per itellm. Utrũqz enim põt errare ꝛ fruſtrari in actione ſua. C Scda ꝫ. finis eſt cauſa cãlitatis efficiẽtis. Iſta ꝓclusio ꝓbat ſic. Agens qõ cũqz ſi eſt per ſe agens nõ agit: niſi motũ a fine. ſz mouẽs eſt cã nõ ſolũ motionis paſſiue ei⁹ qõ mouet: ſed ẽt cuiuſcũqz per ſe ſequẽtis motionẽ paſſiuã: ſed motion ẽ paſſiua ꝫ agentis qua mouet a fine: ſequit motio agentis ad extra in re: igitur finis eſt cã nõ ſoluz motionis paſſiue: ſm quã agẽs mouet: ſed ẽt motiõis actiue qua agẽs agit. pducendo aliqd in effectu. C Itẽ 2° Pb id ẽ ꝓbat. eo mõ finis hz rõnẽ cauſe qũo hz rõnez ꝓꝑ qd: ſed finis hz rõnem ꝓꝑ qd. nõ ſoluz reſpectu effectus extra in re: ſz ẽt reſpectu agentis. qõ ꝓbat: qr nõ ſolũ illud qõ ſit ordinat ad finẽ: ꝛ eſt pp finẽ: ſz ẽt ipm agẽs per ſe agit ꝓꝑ finez. ergo finis eſt cã nõ ſolũ effectus ad ex: ſz ẽt agẽtis ꝗtũ ad ei⁹ cãlitatez. C Cõfirmat. qr ipoſe eſt dari duo ꝓncipia eque ꝓma ſimplr reſpectu alicui⁹ effectus: vel duas cãlitates eque primas ſimplr: ꝫ ſi finis nõ eſſet cã cãlitatis agẽtis: tunc cãlitas agentis ꝛ cãlitas finis eſſent eq̃ prime ſimplr. igit ꝛc̃. C Iſta ꝫ ꝓfirmat ꝑ illud qõ dicit Alz. in. 5. meta. ꝛ. 2. phi. vbi ſupra. C Tertia ꝫ. finis quo ſeu gñationis eſt cã ſm ẽ qõ hz in itentiõe agẽtis. Nec ꝫ. ꝓbat ex diſtinctiõ⁹ ꝓmiſſis: nã 2° phiſi. cõ. 24. vt dicũ eſt ꝛ Cõmẽ. ibidem cõ. 70. ponit qꝫ duplex eſt finis. qdã eſt finis gñationis: qdã eſt finis rei genite: q diſtinctõ coincidit cũ diſtinctõne ſupius poſita de fine quo. ꝛ gꝛa cui⁹. Gñiatio aũt ẽ duplex: qdã ẽ naliter: qdã artificialis: finis gñationis nãlis ẽ foꝛa ꝓducta ab agẽte nãli: vt foꝛa ſubalis ignis artificialis: vt forma dom⁹ in domificatiõe. Forma artificialis põt hic duplex eſſe: vnũ in mẽte artificis ꝛ eſt eſſe intentiõale: aliud i re ex ꝛ in effectu:

¶ Difficultas q̄nis que est. Utrū finis sit p se cā in eē intētiō ali: aut ēt sit mouēs ag̃es ad agēdū: nō est de fine rei genite siue de fine gr̃a cui⁹ vltimato z p̄ncipij: sed solū de fine gr̃ationis z marie gr̃ationis artificialis. Et ita p̄ q̄ nūc ponit ꝓbabilr q̄z ad ist̄a gr̃atione artificiale: ꝛ etiā de gr̃atione nāli p̄ possit itelligi z ad ipsaz applicari. Sit ergo ꝑ talis finis quo seu gr̃ationis ē cā p se: vt est in itentiōe agētis. ꝓbat ista ꝑ. ¶ o mō finis p̄ rōnē cāe: q̄ mō est ꝑor effectu: q̄ ois cā nā p̄cedit effectū z est ꝑor ipso: ꝛ finis ꝑm esse: q̄ p̄ eē. nō est sic ꝑor effectu neq; his que sunt ad finē: ꝛ solū est ꝑor vt in itentiōe agētis. Igit finis ꝑm eē itētionale p̄ rōnez cāe. hec est rō Auicē. 6. meta. c. 5. ¶ 2° argr ad idē. ¶ o mō finis p̄ rōnē cāe: quo mō nō p̄ rōnē cāti: q̄ idē sub eadē rōne nō pōt p̄ie rōnē cāe z cāti: sed finis sc̄dm eē reale: q̄ p̄ eē est realr cātus. sc̄dm eē q̄ p̄ in itentione agētis: nō ē cātus ab agēte: igit finis vt est in itentiōe agētis sic est cā. ¶ 3° argr ad idē. ¶ o mō finis p̄ rōnē cāe: quo mō ꝛcurrit cū agente ad cāndū effectū: q̄ in oi cātione est ꝛcursus cārum adinuicē ad ponēdū effectuz in esse: ꝛ finis ꝛcurrit cū agēte vt est i itentiōe ipsi⁹. nō aūt vt est eē: q̄ vt sic segtur actione agētis z nō vnū est: vt cānti. igit zc. ¶ 4ª ꝑ. finis gr̃a cui⁹ q ē finis rei genite nō solū est cā: vt in itentiōe agētis: verū ēt in esse reali. Ista ꝑ primo declarat ex p̄missis. s. q̄ finis q̄dā est finis sub fine. q̄dā est finis vltim⁹. Expli gr̃a: in motu ad sanitatē ꝛtin git esse finē: qui est sanitas: ꝛ finē q est pfectio hois vel hō ꝑm corpus. ¶ Medic⁹. n. intendēs cāre sanitatē z appetens ipsam nō appetit sanitatē p̄ seipsam: ꝛ pp pfectionē hominis: ꝛ tūc finis qui est hō ꝑm esse realē p̄sistit motui q est ad sanitatē: z ꝑm suū eē reale mouet medicū ad operandum. Sanitas aūt vt p̄ceptata tangz bonū ꝓueniēs hoi solū in tali esse mouet medicū ad op̄andū. ꝓbat g̃ p̄missa ꝑ ꝑm p̄hm sc̄do phīi. tex. cō. 24. hō est finis artificialiuz. ¶ Cōstat aūt q̄ hō est vere cā artificialiuz: z ꝺ in esse reali. ergo finis gr̃a cui⁹ est vere cā: tā in esse reali: q̄z in esse intentionali. cū hēat vtrūq; esse. Et ꝺ ꝓrmar: per ea que dicta sunt: sub ea rōne finis est cā: sub qua mouet ages ad agēdum: ꝛ ita est q̄ finis gr̃a cui⁹ mouet ages ad agēdū: ꝑm esse reale q̄ sibi cōpetit: vt patuit in exēplo de motu ad sanitatē. Igit zc. ¶ 5ª ꝑ. finis est nobilissima oium cārum. Ista ꝑ ꝓbat. auctibus z rōnib⁹. ꝑma auctas est. Auicē. 6. meta p̄h. c. 5. vbi h̄z. q̄ si de vna quaq; cārū esset scia: illa q̄ esset de cā finali esset nobilior alijs p̄ut⁹ illius scie: z ipsa esset sapia: que ꝓna nō valeret nisi finis esset nobilissima cārum: cū scia mensurēt ab obto z sortiat suā dignitatez z pfectionē ab ipso: vt p̄z ex ꝑmo de aīa in p̄n°. z. 5. meta. c. de ad aliqd. Ad idē est Cōmēta. in cap̄li de p̄n°: vt allegatum est supra. Et silr in. 3. cōmē. eius sdē. 5. meta. ꝓbatur etiā rōne ista ꝑ sic. Illa causa est nobilior que est mouēs z nō mota actualr ab alio: q̄z sit illa que est mouēs mota actualr ab alio. Sz ita est q̄ cālitas finis est mouens non mota actualr ab aliqua cā p̄ior. z: cālitas efficietis mātz forme sunt mouētes mote actualr: ergo cālitas cāe finalis est simplr nobilior ceteris causis. Discursus bonus: z maior est manifesta: q̄z in mouentib⁹ z motis mouēs est p̄stantius moto. Et q̄to aliq cā est in dependentior: tāto est nobilior: z pfectior: q̄z sicut ens quāto est idependēt⁹ tanto nobilius. Ista etiā cā que est ꝓpietas z passio entis vel saltē motus diuidens ipsum ens. Et notanter dixi in maiori q̄ cā mouens nō actualiter mota: pp instantiā que posset fieri de poª z obto sibi cōrespōdente: vbi poª mouet ab obto in ꝓductione actꝰ. ꝓprij. Et tū poª est nobilior obto. Ad q̄d dicit q̄ in ꝓductione actus poª que currit actiue ad talē actum q̄uis simul cōcurrat cū obto vel cum specie sibi ipressa ab obto ad cāndum actū ꝓprium: ꝛ in eo tū istāti quo ꝓducit actū: nō mouet ab obto: q̄z nihil recipit ab ipso. Neq; patit: sed bene mota est ab ipso antecedenter recipiendo spēm representatiuaz ipsi⁹; sed potentia z obiectū in eo īstāti quo agūt ad actus ꝓducendū z operationē actualē potēie eliciēdā p se ꝓcurrūt sine motione quacūq; vnius ab altero. ¶ Ex. si insta res: q̄ finis nō semp actualiter mouet efficiens ad agendū: q̄z hīs habitū nō deliberat. g̃ non opz q̄ agens hēat semp actu intētionē finis: sed sufficit q̄ intētio finis moueat virtualiter hītē habitū: sicut ēt apparet ad sensuz de multis qui faciūt plura nihil cogitādo de illo fine: ꝛ solum in habitu. Ex quo sequit. q̄ nō est verū q̄ agēs non agat nisi motū actualr a fine. ¶ Ad hoc rñdet de mēte cōmēta. 2. phīi. cō. 86. Ex ꝛ agens artificiale in oib⁹ actib⁹ suis: nō actualr deliberet z cogitet de fine: vt est in arte texendi z suēdi. Jn aliqb⁹ tñ opz q̄ agēs artificiale in omni sua actione actualiter cogitet de fine: vt in arte medendi z nauigandi: z sic h̄z intelligi rō adducta q̄ ages pp si nē actualiter mouet a fine: in aliqbus artib⁹ maxie p̄ncipalioribꝰ. ¶ Vel dōm est q̄ mouēs motū ab alio potest intelligi duob⁹ modis: vno mō q̄ motū recipiat aliquā formā in actu p̄mo respectu alicuius opatiōis seu actionis eliciēde a tali actu p̄mo: nō h̄z tñ motionē actualez a p̄iore mouēte: sic q̄ cū mouet actualr ad actū 2m nō dep̄dēt a cā p̄iore: neq; in habēdo vtutē per quā mouet: neq; ēt in actione actuali: sic q̄ recipiat aliquē influxuz: aut motionē in actu sc̄dm quā exit in actualē opationē. Alio mō q̄ h̄z motū oino hēat formā z virtutē per quā mouet ab alio. p̄ mō nos dicim⁹ q̄ potēia sensitiua mouet ab obto. recipiēdo spēm sensibilez. Sed poª sensitiua agēs in ꝓducēdo actū sentiendi: h̄z ꝛcurrat cū spē sensibili: aut cū obto repītato in tali spē: virtutē tñ seu formā: per quā sensus agit: nō recipit ab obiecto. neq; ēt actualem motionē ad actū actualr recipit. Et ideo q̄uis abo ꝛcurrant ordine quodā eēntiali: nulla tñ istārū causarū actus sentiēdi mouet actualr ab alia: z si sensus nō moueat ista secūda motione: que est ad actualē sensationez: nisi motus antecedent z remote p̄iori motione que est ad actū 1m. 2° mō mouens motū nō solū recipit aliquē actū p̄mū: aut virtutē per quā mouet ad actū 2m. Sz etiaz motionē actualē ad talē actū 2m recipit ab aliquo p̄ioti mouēte. Ita q̄ vel in oi motione sua qua mouet ad extra actualr mouet a ꝑore mouēte: vel saltem motio sua actualis originaf a motione actuali ꝑoris mouētis adeo q̄ in mouēte moto nō eēt actualis motio ad effectū cāndū: nisi p̄cederet z eēt in actu motio actualis ꝑoris mouētis ad eundē effectū cōem. Ex hoc posteri⁹ tō mouet: q̄z ē actualr motū a ꝑore: z tūc dicimus q̄ ista motio secūda ist̄ius secūdi mēbri est motio virtualis ꝓma posteriōris a ꝑore mouēte. motio aūt que est potēie ab obto recipiēdo spēm: est motio habitualis remota: z p̄ h̄ apperit q̄ oē illud q̄ est mouēs: q̄z actualr mouet ab alio aut saltē virtualr ꝓximo: est ignobil⁹ ipso mouēte. Sz si sit motū ab alio p̄iore habitualr remotez: z antecedenter nō segit motū esse ignobili⁹ mouēte: ex hoc dī q̄ omnis motio q̄ agens mouet a fine vel est actualis vel virtualis ꝓxima.

Quantū ad 3m arti. obijcit ꝑ determinationē cōnis. z ꝑ ꝑ illud q̄ finis sit cā: q̄z cā est illō ad cui⁹ eē sequit aliud: vt h̄z Boeti⁹ in topi. Sed ita ē q̄ ad eē finis nihil sequit: sed ipse finis segf ad alia. igit zc. ¶ Ꝑ. 1m Cōmēta. vt habitū. est supra: ꝓbat finē eē cām ex hoc q̄ est ꝑn m. ¶ Contra hoc arguit. Si omne ꝑn m sit causa, sequit q̄ punctus in linea sit causa linee: q̄ sequens est falsum: q̄z non videtur in quo genere cause possit eē: vt patet discurrenti per singula.

Obiicitur ēt ꝑ cōclusionē secūdā determinatiuaz tertij q̄siti. vz. q̄ finis ē cā cālitatis agētis. ¶ Contra hoc, arguit p̄ p̄supponēdo q̄ eius eē ad se nō potest esse ordo essentialis. Istud, p̄supp̄positum, ꝓbat. q̄z ordo essentialis est inter ea q̄ sunt distincta essentialiē. Id enī nō pōt ordinari ad seipsum essentialr. ¶ Sēdm

p̄supp̄positum

pcsupp̃ positū est: ordo essentialis nō pōt cēiter ea q̃ sunt eiusdē spēi. hoc pz de mēte Aꝛ. 3. meta. tex. cō. 11. Cōmendantis Platonē dicentē iter inclinidua eiusdē spēi non esse hoc prius: ꝛ illud posterius essentialiter: pp qđ vt dicebat ipse ponēda erat idea spēi spālissime: vt posterius essentialiꝛ posset reduci ad aliqđ prius. C3m p̃ supposituꝫ est q̃ agens vniuocū: ꝛ ex p̃ñti forma ipsi⁹ est eiusdē spēi cū forma geniti. Ď de se pz: qꝛ ḡnatio vniuoca est illa que est iter extrema eadem vel filia fm spēm. C Ultimo p̃supponit. q̃ finis ꝛ forma coincidunt in idē nūo. ex. 2. phi. tex. cō. 70. Hoc stāte argr̃ sic. finis ḡnatiōis vniuoce q̃ est forꝫ est eiusdē spēi cū efficiēte: ꝛ idē nūo cum forma: qꝛ eadez forma que iducit p ḡnationē est finis actionis agētis. Igitur nō est ordo cēntialis iter efficiens ꝛ finez. Sed si finis eēt cā agētis: esset ordo cēntialis iter finem ꝛ efficiens: qꝛ cāe simul cꝰrrētes ad aliqđ vnū effectū cāndū diuersoꝝ generū ordine quodā essentiali simul cꝰrrunt. Igitur finis nō pōt simul cꝰrrere cū efficiente: moyēdo ipsum ad p̃ductionē effect⁹. C2° principaliꝛ arguit. Finis fm q̃ est in itentione agētis nō est nobilior ipso efficiēte: qꝛ nō hz nobilitas cē q̃ agēs in quo est. q̃ fm illud eē nō est cā agēnis. C3° arguit. Illud qđ est cā alicui⁹ videt dare eē illi: aut aliqd influere in ipsum. Jsta ꝓpō pz: sed finis nihil dat: aut influit in ipm agēs: qꝛ agens hꝫt eandem vim actiuā ꝛ nihil intenderet: eo dē mō, p̃duceret effectum. Et p̃ rma. Nam certuꝫ est q̃ in itentione ignis q̃ ḡnat ignē: nihil est: qꝛ dez oppositū: tūc q̃rit de isto modo essendi in mā aut iste modus cēndi in. erit modus essendi accūtis in ꝑto: aut forme subalis in mā: aut sicut locatū in loco. Et nō videt. q̃ finis in itētione agentis possit hic aliquē istoꝝ modoꝝ cēndi in agente. C4° arguit. Deus sub rōnem finis vltimi ponit⁹ obm actus butici. hoc aūt nō est in quantū mouet aliqđ agens ad agendū vt desiderabile. C5° sic. cālitas finis est opposita cālitati agentis. primo metaphi. sed efficies est p̃n⁹ motus. ergo de rōne finis nō est in tiare: sed terminare motū: ꝛ si sic. sequitur q̃ nō possit primo mouere agens ad agendū. C6° arguit. Cālitas p̃ma simplr nō resolui⁹ in aliā cālitatē sed cālitas efficientis est prima. Igit cālitas efficientis nō resoluitur in finē: neq; causatur ab ipso: maioꝛ est manifesta: qꝛ qđ est simplr primū nō resoluit in aliquid prius: minoꝛ aūt, pbaꝛ: qꝛ si cālitas efficientis nō est prima: hoc est qꝛ dependet a fine: hoc aūt est falsum: qđ pbatur. qꝛ dato hoc sequit q̃ finis solū poneret effectū in esse circūscripto omni efficiēte: q̃ñs est falsum. Igit ꝛ añs: ꝛ p̃ña pbatur. Nihil cāt efficies: nisi mediante sua cālitate que sit ab ipso: sed si finis sit causa: cālitatis agentis: tūc cā finalis sola poneret in esse cālitatē agentis: sine ipso agente: qđ pbaꝛ. Quia agens nullo mō eliceret suā causalitatē: qꝛ si fic. aut seipso: aut ipsam et cālitate. Nō seipso per te: qꝛ agenti nō facit p̃prias genus cāe: sz reducit ad cām agentē. Finis aūt nō distinguit ab agēte vt est in itentione ipsius: sed solū vt est extra: qđ pbaꝛ. Quia obm qđcūq; exñs in aia: sigd causalitatē vt efficies ꝛ vt extra in effectu cāt vt finis fm Auerroy. 12. meta. cō. 36. in exēplo de balneo vbi hz balneuz in mente mouet vt agens desideratuz ꝛ motum: vt extra mouet vt finis. Igitur in itentione nō habet aliud genus cause ab efficiente. C Item quinto arguitur ad idē. de rōne finis fm pbm in. 5. meta ph. ꝛ. 2. phisicorum. vt supra allgatuz est: sunt duo. s. q̃ sit gd optimū ꝛ vltimū. Jsta q̃uenient fini fm esse reale. ergo ꝛc. p̃ña tenet cum maioꝛi. minoꝛ aūt probatur. quia finis in itentione precedit ea que sunt ad finem: ꝛ vltcrius in tali esse nō est quid optimū: cum perfectius sit esse finis in re ꝛ in effectu q̃z in itentione agentis. tex. cō. 2. Ď videtur esse itentio phi in. 5. meta. ca. de causa. vltimo. vbi vult q̃ finis ꝛ efficiens sunt sibi inuicem cause per se ꝛ non per accidens: sed agens est per se causa finis fm esse quod habet extra. ergo etiā finis erit cā: vt aut erit processus in infinitū: aut stabit in hoc q̃ cālitas p̃mi entis effectiua est incāta. C Postremo arguit fm Aꝛ. p̃ posteriozꝝ. nō p̃ngit cās esse ad inuicē cās: qꝛ tunc idem esset cā ꝛ effect⁹ respectu eiusdē: ꝛ p̃ñs idē esset cā sui ipsius. Et rursus: idē esset p̃ius ꝛ posterius seipso: ꝛ deniq; sequereꝫ q̃ posset fieri demōstratio circularis: qđ est p̃ra phm p̃ posteriozꝝ. Et possent iste p̃ñe oēs, pbari per ūstas maxias. Quicqd est cā cause: est cā cāti. Quicqd est p̃ius prioꝛe: est p̃ius posterioꝛe: ꝛ vlterius. ois cā p̃maria plus influit in effectum q̃z causa secundaria.

Obiicit ꝓ p̃ñe 3am superius positaz. p̃ sic. effect⁹ cuiuslibet realis q̃z cā ei⁹ dz eē realis: tuz qꝛ cā: que est nō ens aut ens in po⁹ nō pōt eē p̃m⁹ ens realis ꝛ in actu: qꝛ cū effect⁹ realis dependeat eēntialiꝛ a sua cā ꝛ dependentia essentialis sit realis: igit terminus dependētie erit realis: qꝛ nō est relo realis: nisi extrema sint realia ꝛ maxime terminus. Et vlterius cuz dependentia essentialis sit semp prius: ꝛ aliquo mō pfectius. segtur q̃ effectus realis nō pōt esse a cā nō reali. Tum etiā qꝛ cālitas effect⁹ realis est respectus realis. vt p̃ius respect⁹ nō pōt esse maioris entitatis q̃z sit suū fundamētū. Igit fundamentū cālitatis realis est ens reale: sz ita est q̃ effectus proueniens a fine est realis: ꝛ finis: vt est in ītentione agentis nō hz esse reale: sed solū itentionale: sēm aūt esse qđ hz eē. est ens reale. igit ꝛc. C Sc̃o principaliꝛ arguit sic. eo mō finis hz rōnē cause quo modo hz rōnem pp qd respectu agentis ꝛ respectu eoꝝ que sunt ad finē: qꝛ ꝗstio pp qd sem p dicit cām. ex. 7. metaphi. cō. 59. sed agens qđcūq; qđ est p se agens agit pp finez ex: ꝛ nō pp finē in ītentione: nō enim medicus operat pp sanitatē precōceptā: qꝛ illa hz esse diminuti. sz opat pp sanitatez acgrendā in effectu que hz pfectū esse. Igit finis est q̃ vt hz esse extra: ꝛ in effectu. Cōfirmat: qꝛ omne agens agit pp finē nō habitum. nō aūt pp finem habituz: qꝛ habitibus p̃itibus in mā cessāt motus p̃mo de ḡnatione. tex. cō. 55. sed finis: vt est in ītentione agentis est habitus ante motionē eius: ꝛ solū est habendus: vt est ex. ergo solū vt extra hz rōnē cause. C Et his pōt formari sic rō. Finis est cā sub illa rōne sub qua oia alia ordinant ad ipm: sz oia entia que sunt ad finem ordinantur in ipsum fm esse reale ꝛ nō ītentionale: tum qꝛ tale esse est diminutū: tum qꝛ est iam habitū ante q̃z ad ipsuz aliquid moueat. igitur ꝛc. C3° arguit. Finis nō est causa fm illud esse quod est posterius entitate agentis: sed esse in ītentione agentis est posterius entitate agentis: ꝛ ex p̃ñti sua cālitate: qđ, pbaꝛ. qꝛ illud qđ hz esse obiectiue in aliquo est posterius eo in quo hz tale esse. Finis aūt hz esse obiectiue in ipso agente per te. q̃ entitas finis est posterior entitate agentis. C4° principaliꝛ arguit. Eo mō finis hz rōnem cause quo mō distinguit ab agente: qꝛ vt est idē agenti nō facit p̃prias genus cāe: sz reducit ad cām agentē. Finis aūt nō distinguit ab agēte vt est in ītentione ipsius: sed solū vt est extra: qđ, pbaꝛ. Quia obm qđcūq; exñs in aia: sigd causalitatē vt efficies ꝛ vt extra in effectu cāt vt finis fm Auerroy. 12. meta. cō. 36. in exēplo de balneo vbi hz balneuz in mente mouet vt agens desideratuz ꝛ motum: vt extra mouet vt finis. Igitur in ītentione nō habet aliud genus cause ab efficiente. C Item quinto arguitur ad idē. de rōne finis fm pbm in. 5. meta ph. ꝛ. 2. phisicorum. vt supra allgatuz est: sunt duo. s. q̃ sit gd optimū ꝛ vltimū. Jsta q̃uenient fini fm esse reale. ergo ꝛc. p̃ña tenet cum maioꝛi. minoꝛ aūt probatur. quia finis in ītentione precedit ea que sunt ad finem: ꝛ vlterius in tali esse nō est quid optimū: cum perfectius sit esse finis in re ꝛ in effectu q̃z in ītentione agentis. tex. cō. 2. Ď videtur esse itentio phi in. 5. meta. ca. de causa. vltimo. vbi vult q̃ finis ꝛ efficiens sunt sibi inuicem cause per se ꝛ non per accidens: sed agens est per se causa finis fm esse quod habet extra. ergo etiā finis erit cā: vt

est extra. pbat ꝓña. Nam si finis sit cā: vt est in intentione agentis: z agens est cā finis: vt est extra: tūc agens nō eēt per se cā finis: ꝑm q̄ finis hz rōnē cause per se: sed solum p accidēs. Cui⁹ oppo⁹ dicit pbus. vz. q̄ cāe fūt sibi inuicē cāe per se z nō p accīs: ḃ est q̄zdū ad eē penes qđ sunt cause.

Obiicit etiā ꝓtra 5ᵐ ꝺnem determinatiuā vltime gonis sic. Causa est ꝑditus z ꝓprietas entis: vel pars subtiua ipsius. igitur eo mō quo dr ens eo mō dr cā: sed ens magis dr de efficiēte forma z mā: q̄z de fine: q: certum est q̄ efficiens mā z forma sunt entia realia z in actu. finis autez est tñ ens in po⁹. maxie loquēdo de fine quo: cuz talis finis sit terminus motus. Igit ens nō dr maxime de fine. z per ꝺns neq; cālitas. ¶Cōfirmatur z redit in idē. Cālitas simplr z realis est nobilior causalitate ꝑm qđ z metaphorica siue intentionali: cālitas agētis est causalitas simplr z realis. Causalitas finis est metaphorica z intentionalis. igit zē. ¶Ité ad ḃ arguitur. Si finis esset nobilissima causarū: tunc potissima demōstratio esset per finem. ꝺns est falsum. Tum ex ꝟnia Alx. in ꝓ de aia. tex. cō. xi. vbi hz. ꝓn⁹ois demōstrationis est ipsuz qđ quid est. Finis aūt nō ꝓtinet ad qditatē rei cū sit causa extrinseca. Tum etiā: q: qđ quid est: z qditas rei sumit a forma z nō a causis extrinsecis. igit zē. ¶Ad ḃ argumēta ꝓtra determinationē questionis respondet. Et ad ꝓmum respondet ꝙ ad esse finis in intentione alia sequunt z ipse finis in esse reali sequitur alia ordinata in finē ꝑm tale esse: z isto modo finis est causa ꝑm esse intentionale z nō ꝑm esse reale. ¶Ad 2ᵐ respondet z dicit ad intentionez Cōmenta. cō. ꝓmo vt est allegatum. Q̄ omne ꝓn⁹ est cā: z principiū z causa se ꝙsequunt. conuertibiliter. Et ad instantiam de puncto. Rūdetur q̄ punctus est causa linee. tum q: linea diffinit per punctū: tum etiā q: punctus cōtinuat lineā z terminat ipsam. Et dato q̄ punctus non esset de essentia linee in eo q̄ linea. est tū de essentia linee in eo q̄ terminata z ꝓtinua: cum cōtinuū sit illud cuius partes copulantur ad aliquē terminū cōmunez vt dr in ꝓdicamēntis. Et ad illud qđ infertur q̄ nō est causa efficiens ꝓtinationez aut terminationē linee: vel ꝓ quāto ingredit diffinitionē eius: vt est terminata z ꝓtinua est cā formalis ipsius: q: oēs ꝓtes diffinitionis sunt forme: vt hz videri. 7. meta. tex. cō. 35. Albertus tñ. Scotus. z alij contradicunt huic sīe Auerroys asserentes cām z principiū se hꝫ ꝑm magis cōe z minus cōe. Ita q̄ ois cā est ꝓn⁹ z nō ecōtra z hoc capiendo ꝓn⁹ large: q: capiendo ꝓn⁹ vt ꝺbitur ad cām ꝑm Cōmen. ꝓ phisi. cō. ꝓ. dr tñ de cā efficiēte. cā vero de cā finali: z. 11. meta. cō. 23. cā dr de oibus causis. z sic cā in plus se hz q̄z ꝓn⁹: capiendo ꝓn⁹ strictē z ꝓprie. extēnē tñ capiēdo ꝓn⁹: ꝓn⁹ est cōis causa ꝑm istos. Neq; ḃ dicit Alx. q̄ se inuicē ꝙsequant. sed solū inq̄t quotiens dr principiuz: totiens dr cā. z subdit. oēs. n. cause principia sunt. Ex hoc inuens cām multipliciter dici ꝑm multiplicationē principij. ¶Sed ꝺ hab: tū est superius q̄ vnū z ens se inuicē ꝙsequunt sicut ꝓn⁹ z cā ens z vnū se conseq̄unt conuertibilr. q̄ zē. Ad 2ᵐ z minor habent ex. 4. meta. tex. cō. 3. ¶Respondet q̄ ꝓn⁹ z cā differunt forma liter: qđ ad modū superius z inferius: siue magis cōe z minus cōe: que differunt ex nā rei z formaliter ex parte vnius extremi: q: hz superius seu magis cōe sit de essentia inferioris. Non tñ inferius est de essentia superioris. Aristotiles aūt volēs ostēdere distinctionē formalē z ex nā rei: inter vnum z ens cōclusit: q̄ qđ ad modū ꝓn⁹ z causa sunt idē realiter z distincta formaliter. sic est de ente z vno. Sed quantū ad convertibilitatē z ambituz, cōmunitatis vr obiq; non est similitudo.

Ad obiecta cōtra tertiā q̄nem que ꝑbant q̄ finis nō est cā cālitatis agētis: z sunt ꝙ scḋam ꝺnem ꝓncipalē. ¶Respondet z ꝓ ad ꝑm admittendo ꝓmū z 2ᵐ ꝑsuppositū ad hūc sensum q̄ eiusdem ad se acceptum scḋm vnā z eandē rōnē nō pōt esse ordo essentialis z silr inter ea que sunt eiusdem speciei quatenus sunt eadē sm spēz z ꝑm eandē rōnē accepta: nō est sic ordo essentialis. idē tñ acceptū ꝑm diuersas rōnes formales: z alterius rōnis pōt hīe ordinez essentialē ad seipsuz sicut sortes accept⁹ scḋm rōnē veri fundat ordinē essentialem ad se sub rōne boni. Et cōsimiliter dicat de his que sunt eiusdē spēi: cuz in ipsis possint ꝙcurrere diuerse rōnes formales. ex quo sequit q̄ forma agētis: vt est in actu per essentiā suam: aut etiā ipm suppositū agens per formam poterit esse agens. pducens aliquē effectū: q: ratio agendi ipsi agēti: est actus z forma ipsi⁹ teste Alx. 3. phisi. tex. 17. Semp existimabit iquit species aliqua mouens. forma aut geniti que est eiusdē speciei cum forma gīantis accepta sub rōne boni z appetibilis in intentione agētis poterit esse finis mouens agens ad agendū: z ita habere ordinē essentialē ad ipsuz in rōne ꝓncipij z causē. ¶Ad 2ᵐ respōdet. q̄ quicḋ sit de antecēdēte ꝓña nō valet. Cum infert. ergo finis ꝑm illud esse nō est cā agentis: nam vt dicēt iferius. Ad ḃ q̄ aliqd sit cā alicui⁹ nō oportet q̄ habeat nobilius esse simplr nisi sit cā causans virtute ꝓprie: aut sit ꝓncipalr causans: vel pōt dici q̄ arg⁹ cōcludit q̄ finis nō est cā agentis quātum ad esse. Luz ḃ tñ stat q̄ sit cā ipsius q̄zdū ad eius causalitatē: de ḃ amplius inferius per tractabit. ¶Ad 3ᵐ rūdetur admittendo maiorem. q̄. vz. cā aliqd influit in cātum: z negat minor: nam finis dat z influit in ipsum agēs artificiale amore z desiderium respectu sui loquēdo de fine quo: per quē amorez: postmodū agēs mouet ad agendū. Cui⁹ originaliter z ꝑn cipatiue est cā motionis agētis ad extra respectu eiusdez finis in esse reali. Et quādo dicis. q̄ ia agēs haberet eandem vim actiuam z nihil itenderet. eodē mō produceret effectū: negat ḃ: q: vbi nō esset intētio z appetitus vel rōnalis vel sensitiuus vel nālis: ibi nulla sequeret actio in agēte. Et q̄ queris: qd est in ītione quādo gīat ignez. Respōdetur q̄ in igne generāte est ītentio z appetit⁹ naturalis: qui est inclinatio naturalis ignis in igne generādum tanq̄z in illud quod est eius perfectio: q: semp genitum: cum saciat ad ꝑseruationē speciei est aliquo modo perfectio generātis: vt est de mēte Alx. 7. de aia. tex. cō. 35. Et cū tu queris de mō essendi in. Dico q̄ finis est in agēte obiectiue: vel sicut cognitū in cognoscēte. in agētibus p cognitionem: z similiter sicut appetibile in appetēte. Et ex ꝓñti: q: ibi repsentat per aliquā speciē eius repsentatiuā: pōt reduci iste modus essendi in. ad motū essendi accidēt̄is i subiecto z forme pficiētis i ꝓprio pfectibili. ¶Ad 4ᵐ respōdetur. Q̄ deus sub rōne finis vltimi est obiectum actus beatifici. Iste tñ finis nō est finis qui est causa finalis: sed est finis obiectalis attingēdus per operationem intellectus z volūtatis i quo vtraq; potētia maxime quietatur: z talis finis obiectalis nō hz ordinē ad aliquod agēs quod moueat ab ipso efficiēdo z producēdo aliq̄ qđ in effectu. Sed si loquamur de fine qui est causa finalis: cuius ꝓpria ratio est mouere efficiēs ad agendū: vt amatus z desideratus: talis finis de necītate requirit agēs: q̄ moueat ab ipso: z isto mō respū nullē cā finalis: nisi respū cui⁹ ē cā efficiēs: z ex ꝓñti de⁹ respū sui nō est cā finalis: neq; ēt respectu act⁹ beatifici. Sed solum finis obtalis: qui nihil aliud est nisi obm vltimate quietatiuz potētie opatis circa ipm. ¶Ad 5ᵐ respōdet q̄ causalitas finis est opposita cālitati agētis multipliciter. tum q: motio finis est motio metaphorica per modū. s. amati z desiderati: q̄ motio cā termiet ad obm in esse amato est motio intentionalis z respū effect⁹ qui fit in eē reali est ēt realis. motio aūt agētis est motio realis tñ terminata ad eē reale ipsius effectus: tuz etiā q: motio efficītis est initians motū z nullo mō terminās. de rōne aūt finis. nō est solū

modo initiare

mō initiare motū: sed etiā terminare. tum etiā q̄ motus proprie ⁊ realis initiat̄ imediate ab ipso efficiente sicut a principio imediato. a fine aut̄ sicut a principio remoto. quare ⁊c. ¶Ad 6ᵐ rn̄deť. ꝓcedēdo maiorē: ⁊ negādo minorē. Et ad ꝓbationē ipius ꝓcedit: q̄ cālitas efficiētis resoluit̄ in finē. Et ad ipobationē huius cū dr: q̄ finis solus poneret effectū in esse ⁊c. negatur. ꝑia. quia ifertur. Et ad ꝓbationē ipsius ꝓceditur q̄ efficiēs nihil cāt: nisi mediante sua causalitate. Et cū tu infers q̄ talis causalitas est precise a fine. ℜespondeť ꝓcedēdo. q̄ est a fine mouentis ipsum efficiēs ad agēdū: tñ elicitiue est ab ipso efficiēte. vnde lz originaliter sit a fine mouentis. nunq̄ tñ est ab ipso fine: vt actus elicitus: seu vt actio imediate ꝓueniens. vñ ꝓ tāto finis causat causalitatem agētis ꝓ quāto ex amore sui mouet ipsum agēs ad causalitatē elicitēdam: ꝑm quam causat postmodū finē ad extra. Tñ talis causalitas efficiētis motiue est a fine. elicitiue ab ipso efficiēte. Et si dicas efficiens mouet passiue ad eliciendā suā causalitatem a fine. ergo finis est causa motionis passiue qua agēs mouetur. Sed motio actiua ipsius agētis imediate sequit̄ motionē passiuam ipsiusmet agentis. Et h̄ vr essentialis ꝓsecutio motionis actiue ad motionē passiuam. Agitur motio actiua videtur causari a fine. ℜndetur ꝓcedēdo. q̄ ad motionē passiuā z in agēte: sequit̄ motio actiua extra. ℜegat̄ tñ q̄ sit essentialis cōsecutio vnius ad alterum maxime in agentib⁹ liberis: ⁊ etiaz in nāl̄ibus que pñt impediri per extrinseca. admisso tñ q̄ esset essentialis ꝓsecutio nō sequtur: q̄ si motio actiua quā elicit agēs ꝓsequat̄ ad motionē passiuā. q̄ nō sit motio actiua elicitiue ab agente: q̄ agēs est illud: qđ mouet ad extra: ⁊ elicit ex se suam causalitatē: que est sibi rō agēdi per formā suam ꝑm quā est in actu. ¶Ad 7ᵐ cum dr. qđ ꝓcedit primū causatū est icausatū. Cōceditur maior. ⁊ etiā minor: ⁊ ꝓsequēter totus processus vsq; ad vltimuz ꝯis illatum. qđ etiā ꝓcedit. vz. ℚis causalitas in ipso ente est icausata, put causatū dr esse illud qđ capit esse ab alio distincto ab ipso essentialiter. In primo ente tñ imaginamur duplicē cālitatē. quaz vna est motio realis ad extra: per quā ꝓducit effectus in esse reali: que est realis saltē ex parte effectus: qcqd sit ex parte dei. Alia est motio metaphoꝛica per quā primū agēs vult ꝓducere aliqd ad extra ex amore sui. sic q̄ ꝓ se amatū ⁊ desideratū vult causare effectū in re: ⁊ tunc dicimus q̄ licet primū ens ex amore sui causet ipm effectū seu itendat ipm cāre: ⁊ ꝑm h̄ saluet causa finalis in ipso: nunq̄ tñ ꝓcedit esse cā finalis respectu suiipsi: ℞ solū respectu effectus ꝓducti. vtraq; tñ causalitas est icāta: ꝑm tñ n̄m modū itelligēdi ꝑius ꝓcipim⁹ primū ens velle alia a se ex amore sui q̄ efficere ⁊ cāre realiter illa: ⁊ ita vr cālitas primi efficiētis ꝓrigere cālitatez finis qui est ipmmet efficiēs. ꝓ q̄to nō efficit ad eī nisi ex amore sui. ¶Ad 8ᵐ cuz argult ex ꝓ posteriorē. c.3. vbi ostēdit q̄ circulo impl̄e est demostrare. nō ꝯingit cās eē ad ꝯuicē cās: ⁊ ꝓsequēter deducēdo ad icōueniens: q̄ idem esset causa ⁊ effect⁹ respectu eiusdē ⁊c. ℜndetur per ea que ꝑmissa sunt supius: q̄ aliud est loqui de efficēte ⁊ fine ⁊ aliꝭ causis q̄ztum ad entitatē ipsaz: aliꝭ q̄ztū ad eaz causalitatē: ⁊ cōparando efficiens ad finez ꝑm entitatem: ponuntur alique ꝓpones. Prima est. q̄ efficiēs ꝑm entitatē est ꝑius fine accepto ꝑm entitatez. Ista ꝓpositio ꝓbatur. q̄ efficiens vel cōparat̄ ad eē qđ hz finis ad extra: vel cōparat̄ ad eē finis in intentione. Si primo mō cū finis ꝑm tale esse sit effect⁹ agētis. effect⁹ aut̄ est posterior sua cā. Agitur efficiēs est prior fine ꝑm tale eē. Cōfirmat̄. quantū ad hoc esse prioritas efficientis respectu finis: finis vel est ista vel accidēs: si est accidēs ⁊ efficiēs q̄ztum est ista. sequit̄ propositū q̄ efficiens est ꝑius. Si aut̄ finis est accidens ⁊ efficiens silr ⁊ finis est cātum ab efficiēte ꝑm tale esse realē sequit̄ idem. qđ ꝑius ex ordine nāl̄i: qui est iter cām ⁊ cātū. Si vero finis accipiat̄ ꝑm esse intentionale sic adhuc efficiens est ꝑius fine: q̄ finis in tali esse hz eē obtiuū in ipso efficiente. sed eē obtiuū est posterius illo in quo est. igit̄ ⁊c. Et ita sequit̄ q̄ entitas efficientis est prior fine in quocūq; esse. ¶Et si diceres q̄ efficiēs est accidēs ⁊ finis ista. ꝯtra. nullū accīs pōt esse effectiuū ista: q̄ nō agit ad aliqd ꝑfectius se ⁊ vltra spēm. ꝑ tia. igit̄ tale efficiēs nō erit ista. ¶Si vero loquamur de cālitate ꝑficiētis ⁊ finis. Sit ista ꝛ. ꝓpō. cālitas finis est prior cālitate efficiētis: q̄ causalitas cause mouētis nō mote nō solū est nobilior: vt ꝓbatum est supra. verūetiaz prior causalitate cause mouētis mote. finis aūt mouet ⁊ nō est mot⁹. Efficiēs ät mouet motū. ergo cālitas finis est prior cālitate efficientis. Cōsilr dām est de nobilitate: q̄ad modū dām est de priozitate. Nam si loquamur de eoz entitate vel efficiēs cōparatur ad finē in re eī: vel in intentione. si ꝑ mō vl̄ efficiens est vniuocū: vel equiuocū: si ꝑ mō est eq̄ ꝑfectus: si 2° mō est ꝑfectius. ¶Si vero effectus cōparatur ad finē in intētione. Sit ista 3ª ꝓpō. agens est nobilius ꝑm esse entitate formali finis: q̄ entitas simplr realis est nobilior entitate ꝑm qd ⁊ potētiali. entitas efficientis est hō. ġ ⁊c. Et vlterius entitas que est per se: est nobilior entitate que ē in alio: finis ꝑm suū esse: in quo est cā: est in efficiēte: ⁊ efficiens hz eē per se. igit̄ ꝓpositū. ¶Si vero loquamur de ipsoz cālitate ⁊ q̄rā q̄ que ipsaz sit nobilior. Sit ista 4ª ꝓpositio tenēda. cālitas finis est nobilior. cālitate efficiētis: q̄ talis cālitas efficiētis est mouens mota ⁊ dependens a cālitate finis. ¶Sed ꝯ cālitas isequēs entitatē priorem precedit aliā: que isequit̄ entitatē posteriorez: causalitas efficientis est hō respectu cālitatis finis. igit̄ ⁊c. ℜspondeo negādo maiorē. nam certū est q̄ ista ꝓcedit qualitatē in ipa. ⁊ tñ qualitas ꝑius agit: ꝯ ista: q̄ ꝑius alterat ꝯ generet. Silr ġtitas est prior nā albedine in ipsa: ⁊ tamē ġtitas ad h̄ q̄ imutet sensum dependet a qualitate ⁊c. ¶Sed alio modo formal̄ rō. cā prior ꝑm esse nō dependet a posteriori ꝑm esse: q̄ dependentia est ꝑigētia huius ab hocin alteritate nāe: ⁊ posterius ꝑm eē sic vr ꝑrigere ꝑius ⁊ nō eō. sed efficiens ꝑm eē est ꝑius fine. ġ nō depēdebit a fine: vel si sic finis nō erit posterior ꝑm eē. Ad hoc rn̄deť glosando maiorē sic: q̄ ꝑius ꝑm esse nō dependet hz esse a posteriori. adhuc tñ stat q̄ dependeat ġtū ad cālitatem: vel quantū ad aliquā eius ꝓprietatē: sicut ista quātum ad eē nō dependet ab albedine: sed bñ. quātū ad hoc qđ est disgregare. Silr mā nō dependet a ġtitate in eē: sed bñ quo ad esse extēsum: ⁊ quantuz. ¶Ex his rn̄detur ad instantiā principalē: que erat vltima sumpta ex ꝓ posteriorē: in qua dr. cause nō sunt ad ꝯuicē cause. ℜndetur q̄ verū est i eodē genere cause: hz in diuerso nō icōueniet: neq; ēt sunt sibi inuicē cause quo ad entitatē ipsaz: q̄ forma nō causat entitatē māe: sed ꝓsupponit ipsam: cū sit in generabilis ⁊ incorruptibilis. silr materia nō causat entitatē formę: lz subſtantificet ipsam. ℘Pariformiter dām est de efficiente ⁊ fine: ġtū ad hoc q̄ lz efficiens causet finem ꝑm suam entitatē. nō tñ finis est causa efficiētis ġtū ad suū eē. ¶Eodem modo rēspondeť ad illaz maximā. vz. Quicqd est cā cause est causa causati. Et silr qcqd est ꝑius priore ⁊c. ℑste ꝓpones hñt veritatē. vbi cause accipiantur vniuoce ⁊ in eodē genere. ¶Sed si equiuoce accipiantur: ⁊ in diuersis generib⁹. qđ ad modū est in ꝓpositio: nō sequit̄ icōueniens qđ ifertur. vñ in ista ꝓpone. quicqd est causa cause est causa cāti. variat̄ ꝑma respectu medie: ⁊ media respectu vltime. ¶Ad illud qđ dr. ois cā ꝑma plus influit i effectū ⁊c. ℜndeť h̄ hie veritatē i cāis eētialit̄ ordiatis ꝯcurrētib⁹ ad eundē effectū i eodē gñe cāe.

Ad argumēta ℑtra tertiā ꝯclusionem respondetur ꝓmittēdo q̄ aliud est causam causare in aliquo esse: ⁊ aliud est ipsam causare ꝓ aliquo esse. Stat. n. causam habere suam causalitatez

in aliquo esse: z tñ cãre p alio. sic q aliud esse terminet cã
litaté eius sdẽ: ꝑm hoc dr: q finis quo: seu qui acquirit per
motũ: dũmõ nõ sit vltimus z perfis motui in eẽ itentio
nali causat z mouet efficiés ad agẽdũ. nõ tñ p esse inten
tionalis causat sed p esse reali. Et q̃ sequit q si cã finalis
sit causa in esse itentionali: nõ est cã in tali esse simplicit z
absolute: sed in ordine ad esse reale. Ita q vnus cõcurrit
obtiue. s. intentionale nõ ꝓcise z absolute ꝛ hitudine ad
esse reale. ¶ Scdo nõndũ est q esse obtinũ finis in itẽtio
ne agẽtis: cũ sit eẽ ipsi⁹ finis pñtatus agẽti: sub rõne boni
z appetibilis: z hoc per ali q̃ forma realem: que est ipes
ipsius repsentatiua: tale esse obtinũ est aliqd esse ex na
tura rei: q nõ est aliqd ꝓstitutus in tali esse repstato per
actũ itellgẽdi aut per actũ collatiuũ alicui⁹ potẽtie colla
tiue. Eẽ aũt obtinũ: quod segtur actus itelligẽdi: z depẽ
det ab actu collatiuo itellectus: sicut sunt itentiões scõr
est ꝓcise ens rõnis. ¶ Tertio nõndũ q loquẽdo de fine
gra cui⁹ q est finis ꝑxistens motui talis est cã tã in eẽ ité
tionali q̃ in esse reali: vt si hõ edificat domus: domus est
finis quo edificationis. Domus aũt ordinãt ad hoiem
z ꝓseruationẽ ipsi⁹ sicut ad finẽ principale: q nõ itendit
edificator edificare domũ: nisi pp salutẽ ipsius. ¶ Et si cõ
tra hoc istatur. Or homo est causa efficiẽs artificialium.
ergo nõ est cã finalis ipsorũ. ¶ Item scdo de rõne finis est
q sit quid vltimũ. per Arr. vbi supra Homo aũt prior est
artificialibus. Et rursum. Si sanitas sit cã deambulatio
nis sortis: eo q itẽdit sanitatẽ. Silr gñatiões istorũ iferio
rum erunt cause finales dei z itelligẽtia: z: vel saltẽ actio
nis ipsar. itendũt. n. generationes istorũ iferiorũ: sicut sor
tes itendit sanitatẽ. Et ꝓpterea tu dixisti q finis in iten
tione est causa prior eẽ reali ipsiusmet finis. ergo relingtur
q idem q̃ sit causa suiipsius. Illa finis in itentione ocur
rit simul cũ efficiẽte ad cãtionẽ finis ad eẽ. ergo sequitur
ꝓpositũ. ¶ Ad ista rndet. z ad primũ dr q nõ est icõueniens
q idẽ sit finis saltẽ gra cui⁹ z efficiens respectu eius
dem. Deus. n. est causa finalis: z efficiẽs oium creaturar.
¶ Ad 2m rndetur. q dcũ phi dr itelligi de fine min⁹ pn
cipali qui dr finis quo. si. n. itelligeret de fine gra cui⁹. nõ
posset saluari qõd deus esset cã finalis oium cãbilium.
¶ Ad 3m dr q nõ est icõueniẽs ista iferiora esse fines mi
nus principales actionũ dei z itelligentiar: q̃uis deus
sit finis gra cuius z principalis respectu ipsarum. ¶ Ad
4m ocurritur q idẽ est finis qui est causa z effect⁹ in esse
intẽtionali z i esse reali z ex pñti ocedit q finis ꝑm esse iten
tionale est cã suiipsius in esse reali neq̃ icõuenit q idem
respectu suiipsius sit cã z causatũ penes diuersa eẽ: quor
vnum cõpetit sibi vt causa. alterum vt effectus.

His stãtibus respondeꝛ ad obiecta ꝑ tertiaz
ꝓnẽ tertie qõnis. Et ad pm argu
mẽtũ rndeo. z ad maiorẽ dico q cuiuslibet effect⁹ realis.
cã debet esse realis aliquo mõ: vt dictũ est supra. Et ad p
bationẽ primã maioris ocedit q illud quod ẽ simpliciẽ
nõ ens: aut ens in potẽtia nõ põt eẽ pm entis realis z in
actu. Et ad illud qõ infertur q effectus realis depẽdet eẽn
tialiter a sua cã: z depẽdentia eẽntialis est realis: q: depẽ
dentia semp est ad prius z pfectius: vel saltẽ nõ ad iperfe
ctius. ex quo postmodus infer⁹ q effectus realis nõ põt
esse a causa nõ reali. Rndeꝛ q iste pcessus nõ ꝓcedit
ꝓtra dicta in qõne. q: ocedit cã finalis aliq̃ mõ esse rea
lis. Sed ad illud qõ ocludit. vz dependẽtiã eẽntialẽ effec
tus eẽ realẽ. respõdetur negando hoc assumptũ: q: non
ois dependẽtia eẽntialis: est realis: q: in entib⁹ pure rõ
nis est depẽdẽtia eẽntialis: ꝑm quã aliqd depẽdet ab ali
quo: z tñ nõ est realis. vnde depẽdentia essentialis est de
pendẽtia nẽcia per quã vnũ. s. depẽdens nẽcio ad suum
esse regrit illud a quo depẽdet. ¶ Et cũ dicis q depẽden
tia semp est ad prius z pfectius. ¶ Respõdeꝛ negãdo: q:
depẽdentia nẽcia seu ꝓxpio põt eẽ iter aliq̃ eque pfecta
z põt aliqd eẽ peractũ ad esse alicui⁹: qõ tñ est ĩmpfectius
perigẽte: quẽadmodũ forma sbalis perigit q̃ztitatem in
mã. ad hoc q sit in mã z vniatur ei: z tñ q̃ztitas nõ est pfe
ctior forma sbali. Silr actus sentiẽdi depẽdet a spẽ sensi
bili z perigit ipaz: z tñ act⁹ sentiẽdi est pfectior specie sen
sibili. verũtamẽ illud qõ ꝑmo z pncipaliter terminat de
pendentiã alicui⁹. illud est pfectius depẽdẽte: sed finis ter
minet secũdario aut virtute alteri⁹: nõ opz ipz esse pfectius.
Sic est in ꝓposito de fine in agẽte artificiali. nã lz effectus
depẽdeat a fine in eẽ intẽtionali: tale eẽ nõ terminat de
pendẽtiã effectus virtute ꝓpria: lz virtute eẽ realis. s. vir
te intellectus z cognitionis dirigẽtis. Nec dicta sunt ad
pbationes primi. antecedẽtis q̃tenus min⁹ cõcludũt ꝓ
positũ opponẽtis: sed nõ q antecedẽs assumptũ de fine
q sit cã nõ realis sit ꝓcedẽdũ. q: ꝓcedimus cãz finalẽ esse
cãm realẽ. ¶ Scda pbatio ẽt ipsiusmet antecedẽtis min⁹
ꝛcludit ꝓtra intẽtionẽ nostrã determinataz superius. ad
quã dicitur cõcedendo. q causalitas effectus realis ẽ re
spectus realis: z vlterius q talis respectus qui est realis
non põt fundari in ente pure intẽtionali: vt dictum est.
Sed in ordine seu habitudine ad ens reale nõ incõueñit.
aut virtute esse: qõ pticipat in intẽtione agentis.

Ad secundũ principale cũ arguit. Eo mõ finis
hz rõnẽ cause zc. Respõdeꝛ q fi
nis ꝑm eẽ intẽtionale hz rõnẽ pp qd: z nõ tñ ꝑm eẽ reale
licet ꝓ esse intẽtionali nõ sit pp qd. Et cũ tu dicis. medi
cus nõ operaꝛ ad sanitatẽ precõceptã põt hoc negari: q:
ẽt infirmus querit sanitatẽ: z medicus agit ad ipaz: q: ꝓ
concipit eã tanq̃ obiectũ ꝓuenies: vel si ꝓcedit ista ꝓba
tio ꝛcludit q sanitas ꝓ ꝓ esse intẽtionali non est finis: z
ẽt q ꝓ illo esse agẽs nõ agit: sed q in eẽ intẽtionali finis
nõ moueat agens hoc nõ ꝛcludit: z per hoc apparet ad
ꝓfirmationẽ q dicitur. Omne agẽs agit pp finẽ non ha
bitũ zc. Verũ est si nõ habeꝛ sub oi rõne qua est sibi
bonũ. finis aũt in itẽtione agẽtis pcise est hs. Et cuz iferꝛ
q habitibus presentibus i mã cessat motus. rndeꝛ q p̃
sentibus habitib⁹ in mã in eẽ reali z sub hac rõne dicta
cessat motus. Et vlterius cũ iferꝛ. q oia ad finẽ ordinant
ꝑm esse reale. Negaꝛ hoc. imo ordinant ad ipz finẽ ꝑm eẽ
intẽtionale: q: penes illud eẽ entia que sunt ad finẽ: ordi
nant ad finẽ respectu cuius habẽt rõnez pp qd: sed entia
ad finẽ nõ tñ ꝛcludũt pp qd respectu finis in eẽ reali: ve
rũ ẽt in eẽ itentionali. Quia si ꝗraꝛ pp qd agens agit. s. edi
ficator edificat domũ. respõdeꝛ q: vult hẽ domũ vt vti
lem sibi: z vt bonũ sue saluti. ꝓuenies: z ad illud qõ addi
tur: q tale eẽ intẽtionale est diminutũ. rndeꝛ q hoc ẽ fal
sum: q: forte hz nobilius eẽ pticipatũ in mẽte Arr. q̃i si
lz nõ verius: vt dictũ est supra. z ẽt lucidius inferi⁹ decla
rabiẽ. Et rursum ad illud q finis in esse intẽtionali ẽ ha
bitus. cõceditur. Sed dicit q nõ est habitus in illo esse. ꝑ
quo causat seu quod vltimate intenditur.

Ad tertiũ principale ẽt patet qũo finis est cã ꝓr
ꝑm causalitatẽ respectu agentis z non
ꝑm entitatẽ quocũq̃ mõ: lz quãtũ ad eẽ pticipatus a fine
posset saluari prioritas entitatis finis ad entitatẽ agen
tis. tñ tenẽdo q finis ꝑm entitatẽ fit posterior entitate agẽ
tis. Dicit q illa maior assumpta in argumento est falsa:
q: nõ opz q cã mouẽs aliã cãm ꝑm esse fit prior omnino
entitate cause mote. sed sufficit q ꝑm cãlitatẽ sic fit prior:
quẽadmodũ dicimus q forma est cã mouens mãz z ꝑn
cipiũ causalitatis mãe necessitans ipam: z tamẽ materia
scõm entitatẽ est prior saltẽ origine forma.

Ad quartũ principale cũ dr. Eo mõ finis hz rõ
nẽ cãe finalis: quo mõ distinguitur
ab agente. Cõcedit maior z negaꝛ minor. Et ad pbationẽ
cũ dr. obm. quodcũq̃ exns in aia cãt effective effectũ sibi
cõueniẽtẽ zc. ꝑm Auerroym. 12. meta. ad hoc rndeꝛ. q in
aia est duplex motio realis obtinẽs pñtati: q̃rũ vna est mo
tio intellectus

tio intellꝰ ponis a fantasmate vel a spē intelligibili ꝛ obm repsentatū in istis mouet effectiue intellm ꝓpem ad actū intelligēdi: ocurrēte tñ intellu agētis. Alia est motio realis in volūtate ꝑm quā obm intellm sub rōne boni ꝛ appeti bilis ꝓntat seu offert volūtati: qō obm sic ꝓntatū vna cū volūtate agente mouet volūtate pure passiuam: aut etiā seip̄sa ad actū amoris ꝛ desiderij ꝛ qlibz istaꝝ motionū: ptinet ad cālitatē effectiuā. Ita q̄ fit intellectio actualis cā tur effectiue ab intellectu agētis ꝛ obto ꝓntato in fantas mate. Ita volitio actualis: q̄ est amor vel desideriuz obti repsentati cogniti ꝛ apphēsi sub rōne boni ꝛ appetibi lis cātur effectiue ab obto sic apphenso ꝛ a volūtate agē tis vt dañ est: ꝛ sic volitio ipsa seu desiderīū est effectꝰ rea lis cātus realr a volūtate ꝛ obto volibili. In volūtate ēt est motio metaphorica que est ipsiꝰ obti volibilis ꝓntis sub rōne boni: iquātū per amorē cātū: q est ipsa volitio. obm sic ꝓns capit esse volitū ꝛ amatū: qđ eē volitū nō est nisi respectus rōnis in ipso obto sic ꝓntato. ¶ Dzo quo duo sunt nōnda quoꝝ ꝑm est q̄ in istis opationibꝰ que sunt. sentire itelligere. ꝛ velle seu amare: semp eaz obta ꝓ ducunt per istas opationes in aliquo eē rōnis. ſ. sensibi le terminās actualr actū sentiēdi ꝓducī ꝓ sentire in esse sensato: ꝛ obm in actu itelligēdi cōsilr ꝓducī in esse itel lecto ꝛ cognito per actualē itellectionē: ꝛ qđ dixi de sensu ꝛ itellu ita: itelligenduz est de volūtate. dico q̄ q̄ obm qđ causat effectiue vna cum volūtate actū volendi per ipm velle īmediate capit esse volitū ꝛ amatum: ꝛ ista ꝓducti o appellatur metaphorica: q: nō terminat īmediate ad ali quod esse reale exīs ed ꝓcise ad esse rōnis. ꝛ ꝑm ꝟ Az. 9. meta. tex. cō. 16. nō posuit istas operationes īmanentes esse actus ꝓductionis: sed esse vltimos fines: ꝛ ꝓfectiones poāz operatiū um: vt hz etiā p̄ ꝛ. 10. ethi. q̄uis eadez ꝓ ducto metaphorica remote seu mediate terminet ad fi nem extra q: mediāte agēte. ¶ 2° nōndum: q ꝓducto obto volibili in esse amato ꝛ desiderato: vt dictū est: obz in quo fundat tale esse amatū: qđ est pns ipsi voluntati: sub ea rōne: sub qua amat determinat agēs: cognoscens. appetens ad ꝓsecutionē ipsius obti volibilis ꝑm esse qđ hz exīs in rez: ita quātūcuq; motio metaphorica sit ab ob iecto in esse ītentionali. ſ. in eē amato ꝛ desiderato: termi natur tñ ad eē reale ipsiꝰ obti qđ est finis in effectu ꝛ i re. ꝛ hoc ꝓ quāto mouet agēs ad ꝓsecutionez finis in re. ¶ Ex hoc rñdet ad itentionē Auerroys quo ad auctori tatē ꝓ eallegatā ddo: q ipse non plus vult in illa auēte nisi distinguere motionē realē effectiuā in volūtate: que est ab obto volibili cānte actū desiderij ꝛ amoris: a mo tione ꝛ ꝓductione metaphorica: que est o biecti nō vt vo libilis ꝛ diligibilis: q: hz totū ptinet ad effīcis: ſz vt actua liter amati ꝛ desiderati: que motio hz sit ab obto exīte in aia: tñ terminatiue est ad eē ꝛ ad esse reale ipsius finis: ꝛ per talem motionē attingit finis ad eē: ꝛ efficies ꝓsequit ipsum ꝑm tale esse. Ex quo sequit q̄ q̄tūcuq; obm in eē intentionali sit ꝑmꝰ ipsius motionis: terminꝰ tñ ipsius est ipsummet obm in esse realī. Et ita hz obm in mēte vt pns volitan sub rōne volibilis moueat vt agēs: tñ vt actua liter amatū in mēte mouet vt finis. ꝛ ꝓ tāto dī tale obz mouere ad eē in rōne finis: q: motio eiꝰ vt est amatū ter minat ad ipsum finē eē determinando ipsum agens: ad ꝓsecutionē finis i re. Et ad Auerroyz dī q̄ nō plus vult: nisi q̄ obm in mēte sub rōne appetibilis mouet vt agēs: sed nō vt actualiter amatū. ¶ Sz istaꝝ ꝟ istū modū dicē di: tu dicis q̄ obm vt amatū: est ꝑmꝰ istiꝰ motionis meta phorice que attribuit finis. Lōtra. ex hz sequet q̄ ꝑmꝰ istiꝰ motionis qđ eē obm vt amatū ꝑm eē rōnis eēt ꝑmꝰ ipsiꝰ: q: certū ē q̄ obm vt amatū ē ens rōnis: ſz tale p te ē ꝑmꝰ cālitatis finalis. Aḡr talis cālitas finis erit ꝑcise rōnis: ꝛ p pns nō erit cālitas realis. ¶ Ad hz ꝓ dicā vno mō q̄ ois motio ꝛ ꝓductio ꝛ vsiter ois respectꝰ eēntialiꝰ depēdet a termino ad quē q̄z a ꝑnᵒ: q: diffinit ꝓ terminū ꝛ nō per ꝑnᵐ a quo. vñ Az. 5. phi. tex. cō. 4. ¶ Mutatio ꝛ motꝰ ma gis hz denoiari. ſ. denoiatiōe a ꝑoti ꝛ q̄ ad nāz ab eo qđ est in qđ: q̄z ab eo qđ ē a q̄. ꝛ sic ibi distiguit spēs mutatio num. De ista denoiatiōe logī Az. 2. de. aia. tex. cō. 49. di cens. A fine vnūqđq; denoiari iustū ē. Cū igit̄ terminꝰ ad quē istiꝰ motiōis finalis sit realis. seq̄t q̄ ista motio ꝛ cā litas finis erit realis: ꝛ hz q̄z ad rē: lz quo ad nos alr de noiet: vt hītū ē supᵈ. ¶ Vel pōt dici ꝛ meliꝰ q̄ q̄ dī obm vt amatū mouet i rōne finis. ly vt amatū. pōt accipi tri plr. vno mō reduplicatiue ꝛ tūc denotat illud qđ segt. ly vt. eē ꝑcisaz ꝛ adequatā cām iherēte ꝓdicati ad hm. Sic q̄ ꝓdicatū ꝓdicat de determiabili. p ly vt. vlr: q̄ dī obz vt amatū mouet efficiēs ad agendū: ꝛ tūc esset sensus q̄ ista rō que est eē amatū est ꝑcisa ꝛ adequata rō ꝓp quam obm mouet in rōne finis ꝛ est cā finalis. Scdo mō capit. ly vt. ꝑmissiue: ꝛ tūc denotat ꝓditionez aliq̄z quā ſ ubm secū ꝑmittit: q̄n ꝓdicatū sibi iheret: vt ddo. Sor. vt hō. est albus, 3° mō accipit specificatiue. ꝛ tunc specificat aliquā rōnem nēcio requisitā ad hoc q̄ ꝓdicatū insit subiecto. ¶ Hoc ꝓmisso rñdetur q̄ obm appetibile vt amatum mouet in rōne finis: vt ly vt. teneť ꝑmissiue ꝛ specificati ue. nō aūt reduplicatiue: ꝛ est sensus obm acceptū sub rō ne qua amatur mouet vt finis. vel denotat. 2° modo q̄ obm mouet vt finis si ipsum ꝟcomitet ista rō que est esse amatum ab agēte. ita q̄ ista rō est nēcio cōcomitans ip sum obm: vt est causa finalis: q̄z uis non cōpetat sibi per se: vt sit rō per se ē essentialis ꝓp quā finis causat. Vñ il lud qđ est rō mouēdi ipsi fini formalis ꝛ per se est eiꝰ bo nitas: vel formalis que sequit ipsam qditatiua: que appel lat bonitas radi calis: ꝛ ista bonitatē vt mouet efficiēs: ꝟcomitatur iste re spectus rōnis qui est eē amatū. Oz aūt possit ēaliq̄ ꝓdi tio necessario regsita ad eē alicui: q: que tñ nō cōpetit sibi p se: apparet in multis. Nā ꝟnexio ꝛ vnio cārum adiuicē: ꝟximatio passi ad agēs est cōditio necessario regsita ad hz vt cause causent suū effectū: ꝛ tñ nullū istoz est eis p se ꝛ eēntialis rō cāndi: ꝛ tūc posset cōcedi q̄ cāe vt ꝟnexe: vt vnite ꝛ ꝟximate causant effectū. Silr pōt exēplifi cari de mobili quod mouet motu ꝓprie dicto: tale mobi le qđ mouet ad formā accitalē: nēcio est i actu per aliq̄z formā ꝓprie illa forma: ad quā mouet: ꝛ tñ illa forma p quā est in actu: nō est p se rō essentialis: ꝑm quaz mouet ad formā. Cū motꝰ sit actus entis in poa ꝑm q̄n poa. ex 3. phili. tex. cō. 6. Sic dōm est i ꝓposito de esse amato qđ ē rō nēcio regsita ad cālitatem finis. nō tñ p se ꝛ essentialis. Sz rō essentialis ꝛ p se ipsius obti: vt est cā finalis est ꝓse ctio eiꝰ: seu bonitas: ꝛ hz vel qditatiua vel formalis que est passio qditatis ꝛ nāe. vt est de mēte Doctoris sub. in p ſniaz. dis. 3ª qō vlti. ¶ Sēd adhuc istat: q: ex his dictis sequit q̄ aliqs respectꝰ rōnis ꝟcurrat nēcio ad effectū rea lem seu ad cālitatē eius. ꝓna pz ex dictis. ¶ Ad hz rñdet. ꝟcedendo ꝓnis ꝛ ꝓnam. vñ nō est icōueniēs q̄ aliquis re spectꝰ: sic nēcio ꝟcurrat: dūmō nō sit p se ꝛ eēntialis. Et si tu dicas. q̄ effectꝰ realis dependebit ab aliq̄ ente rōnis. Ne gat ꝓna. nam secus est dīe. q̄ aliqd dependeat ab aliq̄. aut perigat ipm in suo eē. Illud q̄ ad suū eē nēcio coerigat vel ad ipm nēcio cōsequat. Lōcedo igit: q̄ talis respectꝰ rōnis coerigit ad eē ipsius effectꝰ vel saltē nēcio ꝓsequat ad cālitatē finis. hz nō p se ꝛ eēntialr requirat: ꝛ q̄ hz non videat mirū apparet in exēplo de ꝓuatione veritas istā us dicti: q: certū est q̄ ad eē cōpositi q̄n fit ꝛ gīatur nēcio ꝟcurrit ꝓuatio ꝛ coerigit: ꝛ tñ ꝓuatio est purū nihil: ꝛ ens rōnis: q̄tū ad suū formale significatum. ex. 4. meta. tex. cō. 2. ꝓuationes sunt non entia.

Ad quintū argmꝰ ꝓncipale ꝟ 3ª: ꝟnē pz. rñsio ex his que dicta sūt. ¶ Ad vltmꝰ vbi dī q̄ finis ꝛ efficiens sunt sibi inuicez cāe per se nō per acci

dens. rñdet q ponēdo finē esse cāz ꝑm eē intentiōale est cā per se cālitatis agentis: z efficies est per se cā finis ꝑm esse qđ hz eē in effectu. ¶Et cū iferī: q efficies est cā paccūs finis: si sit cā ipsi⁹ ꝑm esse eē: eo q dz esse cā ipsius finis ꝑm illud eē in quo caūsat. rñdet q hz esse reale finis nō sit illud in quo cāt. tñ est esse ꝑ quo cāt. Et q: dictū est q finis in esse intentionali absolute nō est cā. sz in ordine ad eē reale ipsius finis eē: ideo efficiens est cā finis ꝗtum ad illud esse qđ aliquo mō requiritur ad eius caūsalitatem.

¶Ultimo rñdet ad istātias adductas ꝑ ǧnē qntā supza posītā de nobilitate finis. Et ad ꝑmā cū dī: q ens magis dī de forma efficiēte mā zc. Rñdet ad aliqđ negādo assumptū. nā hz finis nō sit ens reale in eē i quo cāt: nō tñ reale ꝑm eē ꝑ quo cāt. vel ꝓt dici z meli⁹ q hz. magis ens. pōt itelligi idē qđ reali⁹ ens vel id qđ nobilius z pfectius. Si ꝑ mō itelligat: ꝛcedit q ens magis dī de mā efficiēt⁹ z forma: ꝗz de fine ꝑm illud eē i quo cāt z ꝑm eē formale qđ sibi cōpetit vt est cā: geqd sit de eē qđ hz ꝓticipatiue. Si vo intelligat sēdo mō negat assumptū. nec idē est eē realius ens z nobili⁹. Illā eē reali⁹ est hic vers⁹ eē tale i re. nobili⁹ aūt est eē pfecti⁹ i a liq̄ ꝰditione pfecta entis: que. sin ente absolute sūpto ponit pfectionē. Exemplū. albedo in mente ꝛcepta hz nobilius esse: q: est imāis: inalterabilis z incorruptibilis: ꝗtū est ex pte itelīs: que ꝰditiones ponūt pfectionē in ente. sed tñ nō est verior z realior albedo in mente qz eē. Ex hoc ꝛcludimus: q ens simplr sumptuz z absolute nō ꝗtū ad esse specificū finis: magis hz est nobilius z aliquo modo pfectius dī de fine qz de efficiēte z alijs caūsis. licz forte alie cāe sint veriores in suo esse specifico z determinato z habeant maiorē realitatē qz finis in eē in quo cāt. Et qñ dī q ens ipo⁹ est ens diminutū zc. Rñdet ꝛcedēdo hz esse verz respectu realitatis z veritatis esse specifici z determinati ipsius finis: hz nō est ens i po⁹ excludens oēm entitatē simplr. vñ nō valet ista ꝓña. hz est verior lapis: q verius ens. sicut nō valet. hz est pfectissim⁹ lapis. q pfectissimus ens. Ex quo sequit q finis in eē intentionali pōt hīe nobilius esse absolute z simplr: hz nō realius aut verius respectu esse determinati ipsius finis. De esse obtuo finis nobilioꝛ simplr aut ꝑm qđ in itellu creato aut increato satis dictū est superius in distōnib⁹. distinctiōe. 6. in corpe qōnis: añ ǧnes determinatas qōnis. Et ꝛformiter ad illā distōnez rñdendo pōt dici ad ꝓpositum q finis quo: in intentione agētis: z loquēdo de fine artificiali z de fine agentis p cognitionē: de quo est difficultas. quidqd sit de alijs: est ens reale ꝓticipatiue: q: participat esse cognitionis: ꝑm quaz est obm mouēs ipsam voluntatē vel artificē ad operādū: z tūc virtute cognitionis que est ens reale: aut etiā itell⁹ mouet ipsum agens ad agendū: z talis finis sic itentus hz pfectius eē z nobilius participatiue: ꝗz sint entia ꝙcūq; iferioꝛa cognitione actuali intelīs: seu etiā ipso itellu dirigēte z volitate iperante executionē finis. quēadmodū determinat Scotus in. 4°. dis. ꝑ⁹. q. ꝑ⁹. z ꝑ dis. 3. q. 4. post quartū arti. vbi hz q obta in intellu diuino mouet itellm creatū virtute intellectus diuini: a quo ꝓducunt talia obta in eē obtuo: z in esse itelligibili. z tūc ꝛcedit ipe q hz obta hñt aliqđ esse ex nā rei: per qđ ꝓnt mouere intellm creatū ad cognitionem ipsoꝛ. z ita ex hz ꝛcluderet q nō solū finis est realis in eē ꝑ quo cāt. verūetiā in esse in q est cā. ¶Et per hz rñdet ad multas istantias ꝑsertim ad istā. cā dū realr cāt hz esse reale: q: cālitas sequit entitatē rei: sed ita est q cā finalis in eo istanti quo agēs agit realr caūsat: ǧ hz eē reale. Ad quā istantiā rñdet ꝛcedendo ꝓña z ꝓnam: loquēdo de eē qđ cōpetit cāe vel formalr vel ꝓticipatiue. Et si dicas nō qōlibet agēs pp finē mouet a fine i esse intentionali: ex quo nō qōlz agēs est cognoscēs finē pp quez agit. rñdeo q oē agēs per se itendit finē: q: appetit ipsum vel appetitu nāli vel sensitiuo aut volitiuo. Appetere aūt finem quocūq; istoꝛ modoꝛ est finē itendere: z esse in itentione agētis. Istud aūt appetere vel ꝓsupponit cognitionem in appetēte vel in alio a quo dirigit. Si loquamur de appetere appetitu sensitiuo vel volitiuo: tale appetēs est cognoscens finē pp quē agit: z de talib⁹ procedit ratio adducta. Si vero appetens solū appetat appetitu nāli: cum appetat virtute dirigētis in finē: qđ dirigens est ipsa itelligētia cognoscens. adhuc habet itentuz. Et hoc est qđ inquit Auerroys. 12. meta. cō. 18. Opus nāe est opus intelligētie. Ex quo sequtur q oīs finis vel formalr est in itētione cognoscētis vel virtualiter z participatiue: z ita potest saluari ista mō realitas cāe finalis. ¶Pōt zo modo responderi saluando hz realitates per ea que dicta sunt superius de esse obtuo rei intelligibilis z volibilis: qđ habet esse ante actum itelligendi: vt ꝓmissuz est supra.

Ad ꝛsirmationē argumēti principalis superius adducti. Cum dicitur caūsalitas simpliciter z realis est nobilioꝛ caūsalitate ꝑm quid. patet responsio ex dictis. Illā ꝓpositio assumpta ꝓ maioꝛi est vera si sint causē in eodē genere causē: in diuersis tñ nō incōuenit. Vel iuxta viā que nūc ꝓpositā est dicit q caūsalitas finis est realis: z est nobilioꝛ ceteris caūsis. vt ꝓbatum est supra. ¶Ex hoc etiā respondet ad illud quod additur. vz. caūsalitas finis est caūsalitas ꝑm quid: z metaphoꝛica: respondetur negando hoc assumptum q sit caūsalitas ꝑm quid: q: finis realiter caūsat z concurrit simul cū efficiente z alijs caūsis. Conceditur tñ q est cālitas metaphoꝛica: q: motio ipsius finis in rōne amati z desiderati: z mouere sic vt amatū: est mouere metaphoꝛice: q: mouere isto mō est ꝓducere vel ꝓstituere rem in esse amato z desiderato. Et ꝓ quāto res capit sic esse amatū ab ipso fine dicitur istud cāre metaphoꝛice: z ꝑm quid penes eē amatū qđ est esse ꝑm qđ attributū ipsi rei a fine mouēte. vñ oē aggregatū ex pluribus: quoꝛ vnū est tale simplr: aut ens reale: aliter ꝛ est ens rōnis z ꝑm qđ: totū natū est denoiari denoiatiōe a posterioꝛi: z quo ad nos a debilioꝛi: seu ignobilioꝛi: sed nō denoiatione quo ad nām. z a prioꝛi de qua dctm est supra. Luz igit ita sit q finis in esse obtuo habeat aliqđ esse ex nā rei. vt ꝓmissum est: z aliqđ esse rōnis: quod est esse amatuz rone qua finis est amat⁹: appellat ens ꝑm quid. Et caūsalitas ꝓueniens ab isto toto aggregato denoiatur ab ente hz qđ. Et sic appellatur caūsalitas ꝑm quid: z metaphoꝛica: q: denoiatio totius aggregati semp sequit debilioꝛez partez. Et ad illud qđ cōmuniter dicit: q caūsalitas finis est intentionalis, respōsum est q est itentionalis: vt distinguitur contra materiale: z appellatur itentionalis: q: est quedā intentio agentis per quā rendit in obiectū z in finem ꝓducendū in esse reali. ¶Ad vltimū ꝓ ista parte cū arguit. Si finis esset nobilissima caūsaꝝ. ponissima demonstratio esset per finem. Respondet vno modo. cōcedendo ꝓñs z ꝓñam. Unde cuz omnes cause ponsint demonstrari per finem. z finis in agibilibus sit sicut ꝓncipium in speculabilibus: ꝗz ꝓncipiū in speculabilib⁹ sit illud a quo dependet tota certitudo z euidentia ꝓclusionis seu demonstrationis: sequit q etiā a fine sumetur omnis certitudo z euidentia caūsati z etiā aliaꝝ caūsarum dependentiū ab ipso. Et cū dicitur. q qđ quid est: est ꝓncipiū demonstrationis. respondet q qđ qd est intelligitur nō tñ ꝓ eo quod dicit quid est esse rei: hz ꝓ omni eo qđ dicit pp qd: qđ maxime cōpetit fini. Et cum dicit q qđ quid est maxime accipitur a forma. Negatur hoc. z si inueniat ab Alz. q qđ quid est sit forma: intelligit Alz. qđ qd est esse formaz appropriate: ꝓ eo qđ qd est notificat diffinitū. sicut forma notificat illud cuꝰ ē forma vel accipitur a forma vt a parte ꝓncipalioꝛi z notioꝛi i: trinseca diffinito. finis aūt est cā extrinseca. Vel pōt dici z est sēda rīsio: q certitudo cognitionis pōt accipi: vel q: sit dē

sit de certiori obto in se z ꝑm ꝓpriã entitatẽ q̃ appellatur certitudo simplr: vel de certiori obto ꝟz ꝓportionem ad potentiã cognoscẽtẽ: vñ aliqd est certꝰ in se: qđ tñ nõ est certꝰ ꝑm ꝓportionẽ ad potentiã. Illud eni est certꝰ in se qđ ples gradus in se ꝓtinet cognoscibilitatis. Illud aũt est certꝰ in ordine ad potentiã cognoscẽtẽ de quo ipa plures gradus cognoscibilitatis attingit: cũ igit ita sit q̃ forma in re sit nobis notior z euidentior quo ad nos: sic q̃ de ipsa plures gradus cognoscibilitatis attingimus: q̃z de fine: sequit q̃ certior cognitio quo ad nos z ꝑm ꝓportionẽ potẽtie nr̃e itellectiue ad obm itelligibile habeť de forma q̃z de fine: cũ ł̃ tñ stat: q̃ finẽ hẽat cognitio certior simplr z quo ad nãz. Et sic ad questionem.

Ad argumẽta adducta in ꝓnõ qõnis. ¶ Ad ꝑm pz rñsio ex dictis. vz. q̃ finis est ꝓnm z ꝑm in eẽ itẽtionali: vltimũ aũt in esse reali: z ꝑm z vltimũ isto mõ nõ opponunt: q̃ ista nõ accipiũtur ꝑm idẽ. ¶ Ad 2um arg̃m̃ scõi qstii. Lõcedit q̃ finis in eo istãti in quo agẽs agit mouet actu cãndo effectũ sibi corrñdẽt: z ita ꝓcedit maior: z negat minor. Cũ ad ꝓbationez dicã q̃ mouet actu ẽ in actu: ꝓcedit q̃ est in actu ꝑm aliqđ eẽ. s. aut ex agẽs: aut in itẽtiõe agẽtis: z in esse obtiuo: neq; regrit q̃ illud qđ est actu mouẽs: marie metaphoce sit actualr ex in re: ꝟ sufficit q̃ sit in actu ꝟz aliqđ eẽ obtiuũ: aut ex nã rei. ¶ Ad ꝓmationẽ ꝓ ista via z 2o qsito. Rñdeť ad qõnẽ admittẽdo ipaz ꝓ nũc. sed negat q̃ entitas finis in eẽ in q̃ cãt nõ sit exñs: vñ ł̃ sanitas in eẽ reali in istãti quo agẽs agit nõ sit sanitas exñs tñ in eẽ itẽtionali est aliqd exñs saltẽ hñs eẽ ex nã rei. ¶ Ad argumẽta tertij qsiti. Cũ dr data vitate isti sequereť q̃ idẽ respectu eiusdẽ z c. Rñsio pz ex his q̃ dicta sũt ad istãtias adductas ꝟ tertiã ꝺnẽ ꝓncipalẽ. ¶ Ad argumẽta q̃rte. q. cũ dr finis eẽt nobilissima cãrũ: sequeť q̃ cãlitas finis cõpetere t nobilissimis entib⁹. ꝓcedit ꝓnõs z ꝓntia. z ad ꝑmã in probationẽ ipsi⁹ rñdeť ad itẽtionẽ Arz. loco ꝓalle. q̃ immobilia q̃ sũt de⁹ z intelligẽtie nõ hñt cãz finalẽ: q̃ attingãt per motũ aut mutationẽ: q̃z in ipsis ꝓductio aut actio nullũ ꝓsupponit subm mutatũ qđ trãseat de puatiõe ad actũ: ł̃ in ipsis ẽ simplr emanatio de nõ eẽ ad eẽ. De⁹ ãt respectu oiuz aliaz intelligẽtiaz a se ẽ finis duplr. Uno ẽ finis qui ẽ cã finalis: q̃z ex amore sui ꝓducit ipsas intelligẽtias. Allio⁹ ẽ finis obiectalis: seu attigẽdus ꝑ opõnẽ: q̃z in ipo deo tã q̃ i pfectissimo itellibili z volibili: vnaq̃z intelligẽtia q̃tak z delectak: de⁹ aũt reꝰ suiꝑ ẽ tñmõ finis attigẽdus ꝑ opõnẽ q̃z seipo vltiate beatificak ꝑ itellm z volũtatẽ. ¶ Ad 2dam ꝓbationẽ. cũ dr q̃ de⁹ ẽ agẽs reꝰ oium cãbi⁹. z tñ nõ agit ꝓp finẽ ipsoz: negak ł̃ aliqptũ. Et cũ tu dicis: aut talis finis eẽt ipmmet agẽs ꝑm z c. Rñdeť q̃ eiꝑm ꝑm agẽs i q̃ ꝛcurrit duplex cãlitas. s. efficiẽtis z finis. Et cũ tu dicis. q̃ cãlitas ꝑmi efficiẽtis nõ eẽt simplr ꝑ: ł̃z eẽt cãta ab aliq̃ ꝑte negak ꝓntia. Et cuz dr q̃ actio ꝑmi agẽtis ẽ cãta ex amore sui: dato q̃ ꝑ agẽs sit cã finalis. ¶ Rñdeť q̃ talis cãlitas ꝑmi efficiẽtis nõ ẽ nisi velle: vel amor determinatiꝰ creature ad existẽdũ: z amor iste ẽ qđã simplr icãtũ: idẽ simplr eẽnte diuine. vez tñ ꝑm nr̃m modũ itelligẽdi itelligim⁹ ipz velle diuinũ vt termiñat ad creaturã: q̃ ad exñtã ipsi⁹ ꝑpigere ipmmet velle aut amore: q̃ de se de⁹ diligit: z ex ꝓnti cũ ꝑ se amatuz z desideratũ de⁹ cãet qcqđ cãr: sequ̇ q̃ ipz velle q̃ se diligit sit q̃si cã amoris vt determinata ad creaturã z ad exñtiaz ei⁹. Et sic vi ꝑm nr̃m modũ itelligẽdi: q̃ cãlitas effectiua dei depẽdeat z sit q̃si cãta a cãlitate finali ꝓ quãto ꝓcexrigit ipsam. ¶ Nõt ẽt dici q̃ deus agit ꝓpter finez alium a se: qui nõ eſt finis ipsius dei: sed effectus z eſt finis mĩ⁹ ꝓncipalis ꝓpter quẽ agit. vt dictũ eſt in corpore questionis

¶ Ampliꝰ aũt alia ꝟz nũerũ sũt vnũ alia ꝟz spẽm ꝛc. Tex. cõmẽ. xij. Q. õ. v.

Queritur. Utrũ idiuiduatio nãe fiat ꝑ hecceitatẽ seu ꝑ prietatẽ idiuidualẽ vel ꝑ mãz z q̃titatẽ. ¶ Et arguit q̃ nõ ꝑ ꝑpetatẽ idiuidualẽ: q̃ data vitate huiꝰ: seq̃reť q̃ ordo int̃ in diuidua eiusdẽ spẽi eẽt ordo cẽntialis z ꝑ se. ꝓns eſt falsũz. Cũ q̃z in idiuiduis eſt ꝓcessus in ifinitũ: ł̃z in ordine cẽntiali nõ ẽ ꝓcessus in ifiñ. q̃ talis ordo nõ ẽ inf̃ idiuidua eiusdẽ spẽi. Cũ ẽt q̃ ł̃ eſt cõtra Arz. in 3o meta. tex. cõ. 11. ¶ Ubi cõmẽdat ¶ Platonẽ volẽtẽ q̃ in idiuiduis eiusdẽ spẽi nõ eſt ł̃ ꝓus: z illud posteriꝰ: ꝓp qđ ꝑm ipm ¶ Platonẽ oia in diuidua vt posteriora reducebanť ad aliqđ ꝓus sepatũ: ad qđ oia talia hẽbant cẽntialẽ ordinẽ: qđ ꝑm ipz erat idea spẽi sepata ab indiuiduis. Arz. ꝓcedat cũ ¶ Pla. in ꝑ. q̃ in idiuiduis nõ ẽ ordo ꝓrius z posterioris cẽntialiꝰ: z discordat in alio. Lõsequẽtia ꝑꝰ sic ꝑ. ꝑ supponẽdo q̃ ꝑpetas idiuidualis i sorte nõ ẽ accũs sor. ł̃z ẽ eadẽ cũ ꝑa sor. Et silr in aliis. ¶ Presupponit ẽt q̃ ordo int̃ aliq̃ attẽdit penes ꝑnam distinctiua: ita q̃ talis eſt ordo int̃ distincta: q̃lis eẽt int̃ ꝑnam distinctiua. Ex ł̃ arguit sic. Ordo q̃ ẽ int̃ sor. z ¶ Pla. ẽ penes ꝺnas ꝑales. g̃ iste ordo erit ꝑalis: ł̃z ois ordo ꝑalis ẽ ordo p se z cẽntialis. g̃ z c. minor: vi nõ: q̃z ꝑale distig nit̃ ꝺ accẽtale: z p se ꝺ p accũs. ¶ Et ꝓfirmat ista rõ: q̃z ordo ꝑnꝰ distinctiuoz ł̃z reduct ad illud ꝑdica⁹ cui⁹ sũt ipsa ꝑnꝰ distinctiua: ł̃z talia ꝑnã sũt de ꝑdica⁹ ꝑale reꝰ ipsoz idiuiduoz q̃ distinguunt. g̃ talis ordo erit ꝑalis. ¶ 2o ꝑn arguit. Data ista ꝓne: sequ̇ q̃ ꝺna specifica vltima spẽi ꝑalissime nõ eẽt p fectissima ꝺna. ꝓns ẽ falsũz z ꝺ doc. subti. s. Tho. z alios. Et vi eẽ de mẽte Arz. 7. meta. vbi vult: q̃ ꝺna finalis sit totalis ꝑa rei: z logr de ꝺna specꝰ: qđ nõ eẽt: nisi talis ꝺna cõphẽderet oẽm pfectionẽ rei. ꝓntia sic deducit. Omnis ꝑa est pfectior q̃ ꝑsupponit alias ꝺnas supiores: ł̃z ꝺna specifica nõ ꝑsupponit oẽs ꝺnas q̃ sũt in idiuiduo: z ecõtra ꝺna idiuidualis sic ꝑsupponit tales ꝺnas. g̃ ꝺna idiuidualis ẽ pfectior ꝺna specꝰ. ¶ Et ꝓfirmat: q̃z qđo actꝰ est posterior: tãto pfectior. ꝑ Arz. 9o meta. ¶ Ordo ista gñatione sũt posteriora ꝑm ꝑaz z pfectionẽ: ł̃z ita ẽ q̃ actꝰ idiuidualis seu ꝑpetas ipsi⁹ ẽ posterior actꝰ ipsa ꝺna specꝰ. g̃ perfectior. ¶ Ité ꝓfirꝰ ł̃: q̃z si sic esset q̃ada modũ ista po ꝓit: seq̃reť: q̃ daret pfectio ifinita ꝑter deitatẽ z cẽntia ꝺnã. ꝓntia sic deducit. Nõ eni ꝑ aliã cãm ponit eẽ impossibile q̃ spẽs multiplicẽt in ifinitũ: nisi ꝑ ł̃: q̃z daret pfectio ifinita. s. aliq̃ ꝺna in ifinitũ posterior: q̃ ꝑsupponeret oẽs alias: z ista eẽt in infinitũ pfectior ista ꝺna data. Silr arguit. Si ꝺna idiuidualis ẽ posterior ꝑsupponẽs infinitas ꝺnas: erit in ifinitũ pfectior: ł̃z nõ eſt ꝑ ois ifinitas in idiuiduis eiusdẽ spẽi. g̃ seq̃ ꝑ positũ. ¶ 3o ꝑn arguit sic: ꝑsupponẽdo: q̃ q̃titas ẽ ꝑnm ꝑ se diuisibilis seu distõnis: z ł̃ ꝑ: de mẽte Arz. 5. meta. c. de q̃titate vbi diffinit q̃titũ ꝑ eẽ diuisibile in ptes eiusdẽ rõnis: q̃rũ q̃libet nata ẽ eẽ vnũ aliqd: z ł̃ aliqd itelligẽdo ꝑ ł̃ aliqd ipm idiuiduum. Ex ł̃ ꝑsupposito arguit sic. Data ꝓne scotista: sequ̇tur ł̃ ab lurdũ z icõueniẽs: q̃ idẽ idiuiduꝰ distiguet ab alio duplici distõne: z ꝺ duo ꝑnã distinctiua: ꝓns ẽ falsũz. g̃ aũs ꝓntia aũt ꝑ. q. ꝑpetas idiuidualis ꝟz istos ẽ ꝑnꝰ distinctiuũ nũalr vnꝰ idiuidui ab alio silr q̃titas exñs i eo sic est ꝑnꝰ distinctiuũ. g̃ idẽ distiguetur ab alio distõne nũali: z eiusdẽ rõnis ꝺuoꝺ ꝑncipijs distinctiuis q̃ erũt eẽ ꝑ distinctiua. ¶ Et ꝓfirꝰ ł̃: q̃z q̃titas aut distiguit ꝑ se: aut distinguit ꝑ accũs. si dicas q̃ ꝑ se: habeť ꝓpositũ. Si dicas q̃ ꝑ accũs: ꝺ ł̃ duplr. Cũ q̃z ł̃ ẽ ꝺ Arz. loco ꝓallegato: z i ꝑdica mẽtis. Cũ q̃z nõ magis distiguet q̃titas vnũ idiuiduz ab alio q̃z reliq̃ accũtia. ¶ Ité ꝓfirꝰ ł̃ idẽ: q̃z si q̃titas aduenit aliqꝺ idiuiduo eiusdẽ spẽi: aut diuidit ipsa seu distiguit: aut iuenit ipsa disa z distincta. Si ꝑ mõ: h: ꝓꝰ: q̃z illa nõ sũt diuisa nisi ꝑ q̃titatẽ. si det 2m. g̃ cũ alia accũtia aduenĩat ididuis i eẽ distincto: nõ magis q̃titas oidet:

q̄z alia accītia. ¶ 4° p̄n' arguit. Si sit verz. q̄ pp̄rietates i diuiduales distinguūt ipsa idi⁹: sequeret q̄ tales pp̄rietates indiuiduales ꝓtinerent in nā specifica eo mō q̄ iferi⁹ ꝓtinet in suo suꝑiori. q̄ si ꝓcedit cū oē distinguibile possit distīguī in oia illa quo: p̄n⁹ distīctiua ꝓtinet in se vir tualit: aut p se: sequtur q̄ spēs spālissima possit diuidi p se in ifinita. ¶ Probat ista vltima ꝓntia: q: idiuidua in ea dē nā possunt multiplicari in ifinitū: respectu quoz nā ipsa ꝓtinet p se ꝑpetates idiuiduales. q̄ p se sic poterit diuidi in ifinita. ꝑns est salium. Tū q: citra dīā specificam spēi spālissime nulla est dīa p se: vt est de mēte ¶ Porphirij in de vlīb⁹. vbi vult: q̄ spēs spālissima sit athoma. vt idiuisibilis: qđ nō est itelligēdū de idiuisibilitate opposita cuicūq; diuisioni: q: certū est q̄ spēs spālissima diuidi tur in indiuidua: ſ; hz itelligi de idiuisibilitate opposita diuisioni p se: z pp hoc dixit cōmēdādo ¶ Platonē q̄ a generalissimis ad spēs spālissimas descēdēdo: iubet ¶ Plato gesere. ¶ Hoc idē ꝓfirmat p Alz. ro. meta. vbi vult: q̄ citra spēm spālissimā q̄cūq; dīa est: est accītalis. ¶ 5° p̄n cipal' arguit. data ista positiōe segtur q̄ pp̄rietas idiuidualis erit dīa eētialis z q̄dā eētia: ꝑns ē falsuz. z ꝓtia pbat. Jn idiuiduo illud qō ꝑcedit eē actuale ē eētia: q: nō vi: in idiuiduo posse repiri aliqđ nisi sit essentia vel exītia a q̄ est eē actuale et hz Sco. sed ꝑpetas idiuidualis ꝑcedit eē actualis exītie p̄m Sco. q̄. ꝑpetas idiuidualis ē eētia. q̄ si distinguit: distīguit eētialit: z cuz nā specifica distīguaf in ifinita: ipsa spēs eētialit distinguef in infinita. ¶ Jtē 6° arguit. si ꝑpetas idiuidualis ꝓstituit idiui duū. ſ. hecheitas: aut ꝓstituit idiuiduū per se. ſic q̄ per se cōpetat ei: aut p accīs. Si 2° mō. q̄ poterit separi hecheitas ab idiuiduo z singulari: z ita remanebit idiuiduū: z nō p hecheitatem. si aūt cōpetat singulari per se: aut p se p̄ mō: aut p̄ se 2° mō: nō est dicēdū 1°: q: tūc hecheitas esset passio singularis. ¶ Neq; est ēt dām p̄m. Tū q: ꝑpetas indiuidualis ꝑdicaref qditative de ipso singulari: qđ nō ꝓcedit a Scotistis: q: ꝑpetas talis est p̄ diuersa ab oi qditate. Tū q: talis ꝑpetas est modus itrinsec⁹ vt cōiter dicit: z modus talis nō est de qditate illi⁹ cui⁹ est modus. q̄ non cōpetit singulari p se. ¶ Ultio arguit. hecheitas dīab hec hoc pnomine demōstrotiuo. cui sin̄ cōrnder aliqđ demōstratū: casluz est z vanū p̄m ¶ Dūscianus in minori volumine. Jsto state q̄rit. Utz p hecheitatē aliqđ demōstret: aut nō. si dicas q̄ sic. Sī tale demōratū nō est nisi ipz singulare q̄ segt q̄ hecheitatī cornder z subjcit aliquod singulare. q̄ hecheitas aduenit singulari ꝓstituto in eē singularitatis. Si aūt dicas q̄ ipsi hecheitati nō subijcit aliqđ demōratū q̄ hz pnomē hecheitas est vanū z ficticiuz.

Ad oppositū tū z pro pte affirmatiua q̄nis arguit. hª hª per se opat z p se terminat q̄ actionē. Jsta ppō pz q̄stū ad p̄mā ptem ppterea: q: actio est per se suppositi seu singularis. ex p̄ meta. q̄stū ad scām appet per idē in p̄ meta. in plogo. Actus z q̄ationes verſant circa singularia. Ex hoc arguit sic. hª p̄ma per se operat. q̄. per se est ens. Jsta ꝑntia p: q: cālitas z actiuitas insegtur entitatē rei. cū sit cōditio entis. q̄ vnūquodq; sicuti operat ita est ens. q̄. si per se opat: per se est ens: ſ; suba p⁹ idudēs q̄stitatē nō ē ens p se: ſ; p accīs q̄tenus idudit ipz. q̄. suba p̄ma nō est talis per q̄stitatē.

In ista. q. bīl qō p̄m multiplicē ꝓnez excludendo opinionē. S. Tho. de idiuiduatiōe p q̄stitatē z mām. 3° loco determinabit qō iurta opi. quā segmur. 4° vo loco rīdebim⁹ ad argu⁸: z difficultates isurgētes 2 3^m arti^m. 5° soluemus auctes z rōnes p̄me opinionis q̄ ē. ſ. Tho. 6° z vltimo soluenf argumēta in p̄n° qōnis facta.

Circa p̄mā ptē sūt q̄tuor preambula. p̄ est aduertēdū q̄ cū querimus de cā idiuiduatiōis ipsius idiuiduī: nō accipimus idiuiduū aut ēt singulare: vt ista importāt intētiones scōas: q: idiuiduū vt est itētio 2ª idiuiduaf effectiue ab itellectu: formaliter aūt ab itentione 2ª: q̄ est idiuiduatio. Et ꝑsilr dicēdū est de singulari. Sz queri mus de idiuiduo ꝓ subjecto huj⁹ intētionis scde. ſ. de soz. ¶ Plato. aut Lice. z q̄rimus cū idiuiduū sit ens in istis iferioꝛib⁹ incōicabile: cui ꝓdictorie repugnat plurib⁹ cōicari: ac ēt plurificari: qđ est illud per qđ repugnat tali enti plurib⁹ cōicari. Et nō q̄rim⁹ de cā formali pp quā repugnat tali enti cōicari ad plura: q: talis cā formalis est ipa formalis repugnātia: vñ sic albū albedine formaliter est albū: sic repugnās repugnātia ipsa formaliter repugnat: sed q̄rim⁹ de cā isti⁹ repugnātie: qđ est illud quo tanq̄z fūdamēto. ꝓ io ipsi⁹ repugnet idiuiduo plib⁹ cōicari. ¶ Scōz pambulū ē. q̄ cū q̄rim⁹ de singulari: nos nō q̄rim⁹ q̄ formaliter singulare vel idiuiduū sit vnū nūo: q: certum est q̄ vnū nūo est vnū tale formaliter q̄ suā vnitate nūalē: ſz q̄rimus quo tanq̄z fundamēto. primo ipsi⁹ vnitatis nūalis idiuiduū est vnū nūo: qđ est q̄rere: qđ est illud ad qđ immediate ꝓsequit vnitas nūalis. Ex quo apparet q̄ male dicūt alig: q̄ idiuiduū mālē est idiuiduū p māz: formaliter p formā: q̄titatiue p q̄titatē: q: tūc qō facillima esset: q: sic dicerēt q̄ idiuiduū albificatiue est idiuiduū p albedinē. Jta ꝓnter facile eēt assignare rōnē idiuiduale idiuiduī in q̄stū tale aut tale. Tertiū pambulū est: q̄ cū q̄rim⁹ de singulari idiuiduo: q̄rim⁹ de singulari signato z determinato: z nō de singulari cōi vago z indeterminato: qđ singulare signatū est simpliciter incōicabile: in quo cōcurrūt due rōnes: q̄rū vna est eē ꝑ singulare: alia rō est idiuisionis: ſz quā est idiuiſuz a se. singulare enī z ē singulare z est idiuiſuz: pp quā idiuiſionē sortiē hª nomē qđ est idiuiduū. De vtraq; rōne in ipso q̄rim⁹ z vtriusq; cāz in q̄rimus z q̄rēdo de vna rōne q̄rim⁹ de alia. Et viteri⁹ q̄ecqđ est cā vni⁹ est ēt cā alteri⁹ qđ declarat: q: q̄ñ sunt duo effect⁹ eētialit ordinati: qcqđ est cā vni⁹ est cā alteri⁹: z qcqđ est cā ꝓioris: est cā posterioris: ſz ista duo. ſ. eē singulare: z eē idiuiſuz: sūt duo effect⁹: q̄rū ꝓ: est eē singulare q̄z eē idiuiſuz. q̄ qcqđ est cā singularis est cā idiuiſionis: z ita si assignabim⁹ cāz pp quā ididuū ē singulare: eādē assignabim⁹ eē cāz idiſiōis. ¶ Ultimū pambulū ē. q̄tuoꝛ sūt vnitates: q̄rū vna ē nūalis: alia specifica. 3ª gītica. 4ª trāscendēs: z iste vnitates distīguunf inter se qūadmodū entitates distīguunf: ad q̄s ipse vnitates ꝓsequunf. Et rō est: q: vnitas est pª entis: multiplicato subto: multiplicat p pria pª. Ex quo segit: q̄ cū singularitas sit alia a nā specifica: z nā specifica a nā gītica: z nā gītica a rōne foīalis entis in q̄stū ens ē: segf q̄ et iste vnitates erūt alie z distincte.

Quātū ad 2^m articulū ē opinio. ſ. Tho. z suoꝛ seq̄tiū q̄ idiuiduatio fiat p mām ībtam q̄stitati signate. Jta q̄ cū in idiui° concurrāt duo. ſ. esse indiuiſuz a se: z diuisum a q̄libet alia. ¶ Primū idiuiſiōis ē mā: ſz diuiſiōis ē q̄stitas. hª p̄m pz: q: i fūda° nāe nihil ē distinctū. 2^m ēt pz: q: actꝰ sepat z distīguit. ex. 7. meta. tex. cō. 49. Ex q̄ ꝓcludit: q̄ nō solū mā ē p̄n^m idiuiduatiōis: ſz ēt q̄stitas. ¶ Pro mā hūtur multe auctes: q̄rū pª est in. 7. meta. tex. cō. 28. vbi hz Alz. q̄ gīnans gītat aliud pp mām. Laliter z Socra. inq̄t ipse diuersa sūt pp māz: eadē aūt spē. ¶ Jtez in eodē. 7. hz tex. cō. 41. q̄ in q̄busdā ībstātijs qō qd erat eē: ē idē cū eo cui⁹ ē: i q̄busdā aūt nō. Sic in subijs mālibus. Et hāc eādē sniaz hz i. 8. meta. tex. cō. 8. Ex q̄ vīlz nō ad itētionē. ſ. Tho. q̄ pōit māz eē ptē q̄titatis rei spē^{ei}) q̄ mā sit ex q̄titate rei: z nō cōpetat illi: qō hz p̄ q̄titatez. Et ita cū mā sit i ididuo: z sit ex q̄titate: vī q̄ sit p̄n^m ididuī in eo q̄ ididuū ē. ¶ Jtē habeē hª idē. 12. meta. tex. cō. 49. vbi pbat Alz. q̄ nō p̄nt eē ples celi p̄mi: q: nō p̄nt eē ples p̄mi motoꝛes. Tñ arguit q̄ si eēnt plures p̄mi celi fozet p̄n^m iqt ipse circa vnūqđ q̄z spē vnūs: nūo vo milia: z q̄cūq; sīt nūo milia hūt māz milia. Tñ ꝓcdit. edelechia. n. vnūspē z nūo. p̄^m mo^{us} imo^{le}. Arg^{tr} g̃ vni^{tr} celi ex vni^{tr} p̄

motoꝛis

motoris per nō habere mām: z facit mentionē spālē de mā prima. ¶Hoc idē habetur in tertio de aia. q aliud ē magnitudo: aliud magnitudinis ee: in mālibus. text. cō. 9. ex qua auctē: vt pr⁹. ¶Silr a Lōmē. habeē q si intellectus eēt indiuiduatus: eēt mālis: z silr spēs intelligibilis. ¶Ito q̄stitate q sit pn⁹ indiuiduationis: habeē cōmen. 6. p̄ phīsi. ois multitudo ingt Lōmē. aut est ꝑm formā: aut ꝑm q̄stitatē. Ex quo sequīt q cū multitudo ꝑm formā sit formalis z specifica: ꝑm q̄stitatē sit mālis z indiuidualis: sequīt q q̄stitas sic est pn⁹ indiuiduationis. ¶Ito hac pte adducīt rō talis. Q̄ncūq; aliq passio per se p⁹ cōperit alicui: cuicūq; cōperit: cōperit rōne illi⁹. Sed ita est q diuisibilitas in ptes eiusdē rōnis per se p cōpetit q̄stitati: ex sma Arz. 5. meta. ca. de q̄stitate: z q̄stitas nō facit vnū per se cū sba. qđ declarat. Tū ex sma Arz. 5. meta. ca. de ente z vno. Tum per rōnē: q vnū per se nō fit: nisi ex per se actu: z ex per se potentia. quēadmodū vult Arz. 8. meta. sed ita est q sba nō est per se potētia respectu q̄titatis: q vnū per se receptiuū ordinat cēntialiter ad actū eiusdē gīis. g̃ potētia subst̄ātialis ordinat per se ad actū sbale: sed q̄titas nō est actus sbalis: sed accīntalis: z ꝓz qđ g̃ nō facit vnū per se cū sba. Ex hoc ꝓcludīt: q cū ex sba z q̄stitate nō fiat vnū per se: nō pōt sube quāte (vt includit totū aggregatū ex sba z q̄stitate) per se p cōpetere diuidi in ptes eiusdē rōnis: sed si cōperit sube: cōperit tm̄ p accīdēs: z ita sube per accīs z q̄stitati per se p. Ex hoc arguīt vltra. qđ est pn⁹ per se p⁹ diuisionis aliquo⁹um: est pn⁹ p̄mū eoz distōnis: sed q̄stitas est pn⁹ p̄mū diuisionis in aliqua plura eiusdē rōnis. ergo est pn⁹ eoz distinctionis in q̄tū sunt eiusdē rōnis: sed spēs spālissima diuidīt tali diuisione. ergo cōperit spēi spālissime per q̄titatē sic diuidi. ¶Et cōfirmat hoc: q vnū indiuiduuz nō distinguīt ab alio indiuiduo. nisi per aliā z aliā formaz. Sed forma nō est alia a forma: nisi q recipitur in alia z alia pte māe: sed mā nō ꝯz ptē distinctā ab alia pte: nisi sit quāta. ergo per q̄titatē vltimate fit hec distinctio numeralis. ¶Et ꝓfirmat hoc: q generās: vt dictū est superius generat aliud ꝑpter mām. g̃ mā genīti est quāta: z p̄ncipiū distinctionis eius est q̄titas: q sit quāta talis mā genīti. pbat: q agens nāle agēs in māz nō agit in mām nudā: sed in māz quātā. Alioqn ex nō quāto gīaret q̄tuz: z ex nō corpe corpus: vt deducit Lōmē. in de sba orbis: z ideo vult q dimēsiones iterminate pecēūt in mā formā sbalē generandā z generatione ei⁹. Ex hoc infert ꝑpositū q cū mā genīti sit q̄ta: z nō q̄titate gīantis: q illa q̄titas nāliter precedit via gīationis q̄titatē genīti. ergo illa q̄titas gīantis nāliter precedit distinctionē genīti: q qđ nāliter precedit esse alicuius naturaliter precedit ei⁹ distinctionē. ergo quātitas generātis nāliter precēdit distinctionē genīti. ergo est p̄ncipiū necessariō peractus ad hoc q genitum distinguatur a generante.

Quantū ergo ad istū 2m̄ articulū. Contra istā opi. pono tres cōclusiones. p̄ma ē ista. qđ sā nō ꝓstituit aliqd in eē idiuiduali. pbat primo auctē. 1° rōne p Arz. hz in. 7. meta. text. cō. 39. Oz mā accipīt in vli: z in singulari. Unde hz hec ꝟba. ¶Palā q aia quedaz sba est. corpus vo mā: hō aut aial qđ est ex vtrīq; vt vlr. licet alig textus dicant: vt vle: et subdit: q sor. aut cousscus: vt singulariter: z postmodū ꝓcludit. Siquidē aia dī duplr scilicet in vli z in singulari: z subdit iferius: si vo simplr aia hoc: z corpus hoc vt qđ vle z singulare. Ex q̄ textu habeē: q forma z mā possunt accipi i vli: z in singulari. ¶Ité tex. cō. 35. habet hanc eandem sententiā. Ingt eni homo z equus: z que ita sunt in singulis: vel ꝑm aliū tex. In singularibus non sunt subst̄ātia: sed quoddaz simul totū. ex hac rōne z hac mā vt vniuersaliter: singulare vo ex vltima mā Socrates iam est. Ex qua sma hz q homo z equus in cōi sunt ex hac mā: z hac rōne. h̄ ē forma: vt vlr acceptis. Socra. aūt ex hac mā z ex hac forma signata. ¶Hanc sniam hz habet Arz. 12. meta. text. cōmē. 27. vbi habet hec verba. Eoz que sunt in eadez spē: diuersa nō spē: sed q aliud est mā tua: z spēs: z mouens: z mea: rōne aūt vli eadē. In qua sma vult. q principia sunt ꝑportionata ꝓncipiatis quo ad vnitatē ipsoz ꝓncipiatorū. z distinctionē eoz̄dē. vnde concedīt Arz. vnitatē māe z distinctionē: quēadmodū ipsius forme. Ita q sicut forma hz vnitatē z distinctionē in particulari z vli: sic etiaz mā. Ex his oibus auctoritatibus concludimus: qđ mā vt mā est: nō hz de se vnitatē numeralē ꝑm quaz ei repugnet ꝓtradictorie pluribus cōicari: sed q̄tū est ex se: ē plu ribus cōicabilis. Ex hoc arguīt. qđ nō est de se incōicabile: nō pōt ꝓstituere aliqd in esse incōicabili: sed ita ē. q in diuiduū in istis inferioribus habet eē incōicabile z iplurificabile in plura. ergo mā non pōt cōstituere aliqd in esse indiuiduali. ¶Dato ꝯ est manifesta: q quodcunq; est ꝓncipiū ꝓstituuū: non cōstituit aliqd in esse opposito: z in vnitate aliqua opposita sue ꝑprie vnitati: sicut ipliicat cōtradictionē. q albedo aliquid formaliter cōstituat in esse opposito albedini: q forma non dat esse subiecto vel suppōsito formaliter: nisi tale esse quale est suū. ꝑprium esse formale. ergo si est aliqua entitas cōicabilis de se nō cōstituet aliquid in esse icōicabili. minor est manifesta ex dictis. ¶Et confirmatur ista ratio: q si mā esset sic principiū indiuiduationis: sequeret q materie eēt materia. ¶Probatur: q qđ est mā vlis: nō contrahitur ad esse indiuiduale: nisi per materiā: vt tu dicis: sed ita est q materia est quedam natura vniuersalis habens sub se indiuidua. ergo determinabīt mā ad esse idiuiduale per aliā mām. ¶Item arguitur auctoritate Lōmen. 12. de anima cōmē. 8. vbi vult: q indiuiduum subst̄ātie fit indiuiduū per suā formā z non per suā mām: z ratio ēst. q: quod cunq; est principale principiū entitatis in re: est etiā principiū principale vnitatis ꝓsequētis entitatem: sed forma in indiuiduo est principiū ꝑncipale entitatis idiuidui. ergo si cerit ēt vnitatis indiuidui: z ita magis a fortia erit vnitas numeralis: z indiuidualis q̄z a mā. Contra istaz opinionē est ēt articulus dānatus parisius z excōicatus qui dīc: q figs dixerit deū nō posse multiplicare formas sine mā error. Ité alius articulus. qui dixerit formā non recipere diuisionē sine mā. ergo error. ¶Oz si dicatur: q ista sma nō est dānata vbiq; dato q sit dānata parisius. ¶Contra. sma dānata alicubi per vniuersitatē famosam: vbiq; est dānata aut suspecta de heresi: nō solū auctoritate Diocesani epi: sed ēt auctoritate D. pape: vt patet extra de hereticis. c. ad abolendā. ¶Secdo principalr. p ista cōclusione rōne arguīt. p supponēdo: qđ est de mente. S. Tho. q mā est pars qdtatis rei specifice: cui quo cōuenit Sco. hz nō sit de intētione Aluer. 7. meta. cō. 34. isto stante arguīt sic. qđ est de qdtate z de eēntia nāe specifice: non est pn⁹ indiuiduationis: q: detur oppositz sequeretur q nā specifica esset idiuidua: sed per te mā est de qdtate rei specifice. ergo zē. ¶Ad hoc respōdeē. q mā ꝑm suum esse pōt cōparari vel ad formā a qua hz esse: vel ad ip suz generās a quo ꝓducitur forma dans eē māe. hz hoc mā hz duos gradus in esse: qui sz sint vnū z idē in re: z ex nā rei: distinguunt tm̄ rōne: z ita esse māe pōt cōsiderari ꝑm gradū: qui est a forma vel ꝑm gradū qui est a generante: ꝑm gradū qui est a forma. eē māe est cōicabile. ꝑm gradū qui est a generante eius esse est esse incōicabile. ꝑm p̄mū gradū ꝓstituit spēm. ꝑm aliū gradū constituit idiuiduū. ¶Contra istā rīsionē instatur: mā ꝓstituit indiuiduū ꝑm gradū qui est a gīante: ꝑm q talis gradus est in re: z ex nā rei: aliogn nō ꝓstitueret idiuiduuz reale: q: reale non ꝓstituīt nisi per illud qđ est in re: z ex nā rei: aut g̃ iste gradus in re est cōicabilis. aut icōicabilis: si cōicabilis. g̃ nō pōt ꝓstituere idi⁹: si icōicabilis nō poterit mā ꝑm istum

gradū qui est in re constituere spēz: z ita materia nō erit pars spēi. ¶ Oz si tu dicas: q constituit hz q ille gradus est a forma. ¶ Cōtra. ḡro qd intelligis per istū gradū esse a forma: aut intelligis precise ipm gradū ee in re: aut aliqd ꝓnis gradū: si ꝑ mō: arguit. vt ꝓius. vz. q est cōicabilis: aut nō. z pcedit: vt ꝓius. Aut si intelligis aliqd ꝓnis graduz: aut illud est res: aut rōnis: si aliqd res: aut tale est idē gradui: vt est a generante: aut nō: si dicas q non: ergo dabit distinctio realis in gradibus entitatiuis māe: z ita in ee māe vt mā est esset distinctio realis: qd ē falsum: si vo dicis: q est idē gradui: vt est a generāte: z illud ē incōicabile. ḡ z iste gradus vt est a forma. ¶ Oz si tu dicas nō sequit: q iste gradus vt a gīante distinguit a seipso vt est a forma distinctione rōnis. ¶ Cōtra. nulla habitudo rōnis hz variare illud qd est in re. Sed iste gradus hz q est in re est incōicabilis: vt ꝓius. ergo nō cōstituit spēm q est in re sed solū per cōsideratione intellectus. ¶ Si vo des 2m principale: principalis diuisionis. s. q illud ꝓnis gradū est rōnis. ḡ mā ꝑm esse rōnis z per cōsiderationē intellect⁹ est pars spēi: z nō vt in re. Item contra idē 2o si mā cū gradu vt est a forma cōstituit speciez. ḡ mā vt sola rōne differens a gradu: qui est a generante cōstituit spēm. pbat ꝓnitia. q: mā vt est a forma nō distinguit a seipsa vt est a generāte nisi per respectū rationis: q: mā vt est a forma nō distinguit a seipsa vt est a generante nisi per hoc q cōparat ab intellectu ad ipsaz formaz. Sed vtraq; cōparatio tā ad formā q̄z ad generās ē respectu rōnis cū fiat ab intellectu. ḡ sequit ꝓpositū q ipa mā distincta distinctione rōnis a seipsa vt est a gīante constituit spēm. ¶ Et ꝓfirmat hoc. quādo di mā vt sola rōne differens a gradu qui est a generante: aut hoc qd dicitur: sola rōne differens importat rōnē formalē predicati vt sit sensus: mā per hoc qd est differre sola rōne a gradu qui est a generāte constituit spēm. Aut per ly sola rōne differens: intelligit aliquid ꝓsequens rōnē formalem predicati. vz. huiusqd est constituere spēm. si ꝓmo mō cuz hoc qd est differre sola rōne. nō importet nisi relationez rōnis: ergo mā vt est relatio rōnis cōstituit spēm. Si vo importatur per ly differre sola rōne. aliquid cōsequens rōnē formalē predicati. tunc quero de illo respectu cuius illud: vt dicit rationē cōsequenté hoc nō est nisi mā hz se. ergo nō ꝑm gradū aliquē distinctū distinctiōe rationis constituit. sed mā ꝑm ꝓpriū esse qd habet in re: qd ē ꝓpositū. ¶ Secunda ratio principalis ad conclusionē pi mā est talis. Quicquid primo formaliter cōstituit in aliquo esse z in vnitate correspondēti tali esse se toto ꝓmo repugnat ei diuidi diuisiōe opposita tali vnitati. Ita q circunscripto quocunq; alio per possibile vel impossibile: qd est de intellectu illius constitutiui: manēte solo intellectu eius formali: nō potest tale diuidi diuisione opposita sue vnitati. ¶ Ista ꝓpositio assumpta pbat exemplo z ratione: ꝓmo sic. rationale primo constituit hoiem in esse rationali: z in vnitate specifica manēte ipso rōnali quocunq; alio circunscripto: qd nō est de intellectu rationalis se toto repugnat rationali diuidi diuisiōe specifica que opponitur sue vnitati. ¶ Pbat hoc idē ratione: q: esto q aliqd ꝓmo ꝓstituat aliqd aliud in ee formali z in vnitate correspondēte tali esse. z non repugnet sibi se toto diuidi diuisione opposita sue vnitati. ex quo talis diuisio non repugnat ei se toto: si sibi repugnat aliq modo: per aliud sibi repugnabit: sit illud aliud a. aut. n. a. se toto sic repugnat diuidi: aut per aliud. Si dicas q sic: habetur propositū: q: istud a. erit illud per qd ipsum constitutū primo cōstituit in suo esse formali. si autez dicas: q per aliud sibi repugnat: tunc quero de illo: z sit illud b. z sic aut erit processus in infinitū: aut vbicūq; stabitur illud erit vltimū per qd cōstitutū constituit in suo esse primo z in vnitate correspondente tali esse z ei se toto repugnabit diuidi diuisiōe opposita tali vnitati. ¶ Habita ista maiore que nūc probata est assumo istā minorē) sed mā primo constituit indiuiduū in esse indiuiduale: z in vnitate eius. ergo māe repugnabit diuidi diuisiōe opposita vnitati nūali: ꝓnis est falsum: qr mā diuiditur z nūaf in plura nūo distincta. ergo aliq̄ premissaruz est falsa. ¶ Nō maior vt pbatū est. ḡ minor: que ē positio tua. ¶ Ad hoc rideť: q mā cōstituit indiuiduū incōpletum. qr solūmodo constituit q̄ztū ad indiuisionē in se: sed nō quo ad diuisionē a quolibet alio. ¶ Sed cōtra: qr si mā cōstituit indiuiduū: cōstituit ipm in vnitate nūali: qr nihil pōt ꝓstituere aliquid in aliquo esse: nisi cōstituat illō in aliqua vnitate consequēte esse cū vnitas sit passio entis adequata. Sed per vnitatē vnūquodq; est indistictū a se. z distinctū a quolibet alio. ergo indiuiduum p vnitatem quā habet a mā distiguetur a q̄libet alio. ¶ Et cōfirmat: qr indiuiduū incōpletū ꝓstitutū per māz aut addit aliquā entitatē supra mām specificā aut nō. nō est dicendū q nō: quia tunc tale indiuiduū nihil eēt pter speciē: z ita nō esset indiuiduuz aliquo mō. Si vo mā de se cōstituens indiuiduū addit ad nām specificā aliquā entitatē. ḡ z vnitatē. que vnitas nō erit specifica: sed nūalis. Sed per talē vnitatē nūalē. illud cuius est vnitas est indistinctū nūaliter a se. z distinctū nūaliter a quolibet alio. ergo propositū. ¶ Itē confirmatur hoc: qr indiuiduū incōpletū per mām: aut est cōicabile: aut incōicabile. z ꝑ lo quendo de cōicabilitate per idētitatem alicui. cui cōicat ipsum cōicabile. vel de incōicabilitate opposita cōicabilitati per idētitatē. z est sensus. indiuiduū incōpletuz aut est cōicabile alicui vt idem illi. aut incōicabile incōicabilitate opposita tali cōicabilitati. nō est dicendū primuz. s. q̄ sit cōicabile: qr tunc nō esset indiuiduū aliquo modo. ergo erit incōicabile alteri per identitatē. ergo erit nō idē illi: qr qd est ficincōicabile: est nō idē illi respectu cui⁹ est incōicabile. Ex quo sequit. q si sit nō idē illi. ergo erit diuersum ab illo: tenet cōsequētia. qr idem z diuersum sūt opposita imediata circa idē. ex. 10. meta. z a negatiōe vni⁹ oppositi imediati ad positionē alterius: cum debito medio: valet argumentum: z ita sequitur ꝓposituz. Ultimo accipio hoc indiuiduū incōpletum: aut est aliqd pter sor. z quodlibet aliud indiuiduū. aut nihil. si nihil. ergo nulla res est: z per ꝓsequēs nō est aliquid: nec aliqua res. z ita tanq̄z figmētū z nihil relinquat. si autē des q sit aliqd pter sor. z extra ipm. ergo est aliqua res. z aliquod vnū extra ipsum sor. z pter ipm. Sed qd est aliquid vnū pter aliud: est distinctū ab illo: qr distinctio immediate fundat̄ super vnitate rei. z est passio entis: z ita ꝓposituz. ¶ Ultima ratio ad principale. q mā non sit principium indiuiduationis est (z instat argumēto consueto de duabus aiabus. vt ipm ꝓfirmemus z declaremus.) Naz certum est q aia intellectiua priusnā est terminus creationis q̄z infundat corpori. Sed in isto pōt est hec z singularis. ergo sua singularitas nō est a corpore. maior pbat. Tum qr actio est singularis terminatiue: vt habeť primo meta. Tum ēt qr prioza ꝑm nāz sunt illa que contingunt esse sine alijs. z alia nō sine ipsis. vt est de mēte Alz. s. meta. ca. de priori. Ad quē modū prioritatis reducūt omnes alios modos ibidē positos. z. 7. meta. habet ipse. Esse ſb stantie est primū oium entiū. Et subdit. Aliorū eni nullus est sepabile a ſba. Ex quo cōcludit: q cuz non repugnet aie esse sine corpore: ipsa nō solū ꝑm ſbam: sed ꝑm existentiam z singularitatē est prior natura corpore z mā. Et in isto priori cū sit terminus creationis: sequit: q prius erit singularis z hec: q̄z infundatur corpori. vnde aia nō potest ee in re aliquo mō: aut in corpe sine sua singularitate vel exīntia singulari. ¶ Sed ad hoc rndeť. aia nō indiuidua ť per corpus: neq; p vnionē actualē ad corpus: sed p aptitudinē ad hoc corpus. ¶ Contra hoc multipliciter

primo

primo aptitudo non conuenit alicui: z repugnat alteri per se per illud qđ est cõe vtriq: ꝫ necessario preexigit distinctionẽ illoꝝ: qz detur oppositũ. Aptitudo sicut cõperet vni: ita z alteri. Sed ita est: q aptitudo ad hoc corpus cõpetit anime a. z repugnat anime b. ergo aia a. distinguitur ab aia b. distinctione pcedente ipsaꝫ aptitudinẽ. ergo prima distinctio ipsaꝫ non est per aptitudines. ¶S. 2° aptitudo nõ est ens absolutũ: sed respectiuuꝫ: qz rõ aptitudinis nõ põt esse aut intelligi sine termino: g̃ est ens ad aliud: z nõ ad se: z g̃ nõ absolutũ: sed absolutum semp est prius respectiuo. g̃ cũ ſba aie: in qua fundat ipa aptitudo sit absoluta: sequit q erit prior qz sit ista aptitudo. Ex quo sequit vlterius cũ ista aptitudo sit ens singulare: z ens singulare nõ potest fundari nisi in ente singulari. (qz cũ fundamẽtũ sit cã fundati saltẽ mãlis in qua: z effectus singularis cã est singularis) q aia prius erit singularis: qz sibi adueniat ista aptitudo. ¶Et cõfirmatur: qz cã vt cã nã precedit effectũ: sed ita est: q ſba aie est causa istius aptitudinis que est singularis. g̃ in isto poni ipa aia erit singularis. ¶Probat hec vltima ꝓntia: qz cõditio cause necessario requisita ad causandũ effectũ singularez est ipsa singularitas. g̃ si aia causat aptitudinẽ singularẽ: in quocunqꝫ signo intelligit cã: intelligit eẽ singularis. ¶Ité 3°. ipsa aptitudo non est ens in actu: qz qđ preexigit non ens: nõ est ens in actu. Aptitudo exigit nõ ens: qz corp9 qđ nondũ est vel saltẽ potest intelligi nõ esse. ergo non est ens in actu. Sed ita est q ꝥ aia est actu singularis singularitate absoluta: z in actu. ergo nõ est singularis per istaꝫ aptitudinẽ. ¶S. 4° aia nõ est ppẽ corpus. g̃ nõ distinguitur ppter distinctionẽ corporis: aut habitudinis ad corpus: ꝓntia est euidens: qz sicut aliqd non est ppter aliud: ita nõ distinguit propter distinctionẽ eius: qz vnũquod qꝫ sicut se hꝫ ad eẽ: sic se hꝫ ad vnitatẽ z distinctionẽ ꝓntez eẽ. antecedẽs aũt apparet: qz potiꝰ mã est pp formam: qꝫ cõtra. ¶Et ꝓfirmat hoc qz Auerroys ꝓmo de aĩa. cõmẽ. 53. mẽbra leonis nõ differunt a mẽbris cerui: nisi qz anima differt ab anima. Et 2° de aia. cõmẽto. 60. melius est eni existimare: q distinctio formaruꝫ sit cã in diuersitate mãe: qꝫ q diuersitas mãe sit causa diuersitatis formarũ. ¶Secũda ꝛclusio principalis huius secundi arti. nulla ſba põt indiuiduari per aliqđ accidẽs. ¶Probat ista cõclusio tripliciter. ꝓmo sic. Nõ minus est possibile deũ cõseruare ſbaꝫ sine quolibet accite: qꝫ cõuerso. sed ipossibile est deũ cõseruare ſbam in re sine sua singularitate. ergo nullũ accis est rõ singularitatis in ſba. maior. pbatur: et ꝓ m ꝓbatur: qui attribuit sube rõnẽ entis ꝓmi simplr respectu alioꝝ. g̃ ꝓm ipꝫ si est posse ens posteriꝰ simplr eẽ sine ente ꝓri simplr: multo magis poterit q ens priꝰ põt eẽ sine posteriori: minor est euidens: qz nihil est in re z in effectu nisi sit singulare. ¶Ité 2ª arguit. ſba ẽ pm ens. cognitione diffinitione: z tpe. g̃ pª ſba que est pfectissima ſba sic ẽ simplr pª respectu oium aliorꝝ. ꝓntia ẽ euidens: qz sic simplr ad simplr: ita maximũ ad maximũ. ꝫ pª ſba nõ ẽ nisi ſba singularis: sic pꝫ p Alz. in pdicamẽtis. g̃ ista precedit triplici ꝓmitate quodlibet accis. ¶S. Confirmat B. ſbam recipies scdaꝫ pfectionẽ: vt ſbam nã precedit illaꝫ scdaꝫ pfectionẽ. g̃ nõ ꝛstituit in suo esse pilla scdaꝫ perfectionẽ: qz tũc posteriꝰ cõstitueret in esse suũ ꝓus. ¶Oz si tu dicas q posteriꝰ nõ cõstituit ꝓus in eẽ: sed bñ in singularitate seu in eẽ singulari. ¶Cõtra. ſbam vt ſbam alicuius accitis singularis de necessitate est singulare: cũ sit cã mãlis ipsi accitis. g̃ nõ tm precedit accis in eẽ: verũ etiã in singularitate. vñ arguit sic. sic cã in suo esse ꝓsupponit ad cãndũ effectũ: ita ꝓsupponit qꝫtũ ad oẽm conditionẽ necessario requisitã ad cãndũ ipm effectũ: ꝫ singularitas ẽ hꝰ conditio. ppterea: qz actiões sũt singulariũ nõ solũ termi natiue: sic q terminent ad singulare: ꝫ ẽ elicitiue. seu ꝓn ꝛpatiue sic q ꝓncipiant a singularibus. g̃ cũ ſbam sit cã accitis mãlis in q̃: z ẽt qz ꝓseruat ipm: sequit q non tm ꝓsupponit in eẽ: verũ ẽt in esse singulari. ¶Ité 3° ad istaꝫ ꝓnẽ arguit sic. In quolibet gñe per se est idiuiduũ: circũscripto quocunqꝫ alio: igit z rõ idiuidualis est per se in qli bet gñe. ꝓntia pꝫ: qz indiuiduũ nõ est sine rõne idiuidualis: antecedẽs aũt declarat tripliciter. pº sic. in quolibet gñe per se daꝫ pm predicabile. igit z vltimũ subijcibile. ꝫ ista ꝓntia: qz pdicabile z subijcibile sunt correlatiua. g̃ si daꝫ primitas ex pte vniꝰ: dabit ꝓmitas ex pte alteriꝰ: qm̃ ista extrema debẽt eẽ ad seinuicẽ proportionata Sed pm subijcibile nõ est spes spalissima: qz ista est cõicabilis pluribus: vt patet ex diffone ipsius. Illud aũt qđ ẽ cõicabile vel diuisibile in plures ptes subiectiuas nõ est primũ subz: ex quo aliqđ alterũ ei subijcit: vt ps subiectiua. g̃ pm subijcibile erit ipm indiuiduuꝫ. ¶Et cõfirmat hoc: qz spes p se pdicat de indiuiduis: z includit in ipsis per se. ergo qõlibet indiuiduũ erit vnũ pse: qz detur oppositũ. g̃ erit vnũ per accidẽs. Sed eo mõ quo aliqđ est vnũ: eo mõ recipit pdicationẽ alteriꝰ. ergo spes tm̃ per accidẽs predicaret de indiuiduo. ¶Scdo pbatur idẽ antecedẽs: qz spes hꝫ p se ꝓmo referat ad genus: tm̃ per se nõ pº refert ad idiuidua: z per se respicit ipa: sed ordo per se z essentialis nõ est nisi ad ens per se. ergo indiuidua ad que refert spes sũt entia per se. ergo nõ indiuiduant per aliqđ accis. Sed ita ẽ q in genere substãtie est per se spes. ergo ibi erũt indiuiduа per se. ¶Et ꝓfirmat hoc. primũ z perfectissimũ esse in genere substãtie nõ est eẽ p accidẽs: sed prima substãtia que est indiuiduũ hꝫ esse primũ z perfectissimuꝫ in tali genere. ergo nõ est talis per aliquod accidẽs. Antecedẽs huiꝰ vltime ꝓntie pro minori patet per Aristo. in predicamento sube. ¶Tertio, pbatur idẽ antecedẽs: qz coordinatiões pdicametoꝝ sunt primo diuerse vel saltẽ ꝫ imꝑuixte: ita q nihil vnius est aliqđ alterius. ergo qđ est in ordinato ne pnꝰ subſtãtie: nõ includit aliquid alterius pnꝰ. indiuiduũ est hꝰ. ergo z ẽ. ¶Oz si tu dicas. q indiuiduũ existens in pdicamẽto substãtie est incõpletũ. ¶Cõtra hoc argutũ est supius: z arguit nũc spãliter duplr. p sic. Illaꝫ tale idiuiduũ aut dicit pcise nãm specifica: aut aliqđ aliud supra nãm specifica. Illõ est dandũ ꝓmũ: qz tũc idiuiduũ nõ eẽt idiuiduũ: qz indiuiduũ dz eẽ illud qđ nõ dicit in plura. vñ idiuiduũ dz: q si nõ diuiduũ: sed spes ipsa est per se cõicabilis z diuisibilis in plura: qđ p se pꝫ qz ex nã sua intrinseca. idiuiduũ aũt nõ est ex nã sua diuisibile. ergo sequit q idiuiduũ per se exns in predicamento nõ est pcise ipsa spes. Si aũt dr 2m q indiuiduũ incõpletũ aliquid addit supra nãz specifica: aut illud cõpetit nature specifice per se: aut per accidẽs. Si per se: habetur intentũ. Si per accidens: arguit vt prius. ¶S. 2° omnis natura que est simplr indiuisibilis z incõicabilis pluribus in istis iferioꝝ: est cõplete indª: qz nulla rõ videt esse indiuidui in qꝫtuꝫ indi est in istis inferioꝝ: nisi rõ indiuisibilis simplr z incõicabilis plur. bº. sed idiuiduũ per se exns in genere: vt aliquid addit supra spẽm: est sic icõicabile z indiuisibile. ergo est indiuiduũ completuꝫ. ¶Et cõfirmat hoc. illa entitas que additur supra naturam specificam: aut est cõicabilis: aut incõicabilis. Non. cõicabilis: vt tu etiã concedis. ergo incõicabilis: ergo cõstituet natura in esse incõicabili. ergo ꝛstituet in esse idiuiduali completo: qz nihil aliud regritur ad hoc: q natura sit indiuidua. ¶Tertia ꝛclusio z vltima articuli secũdi est ista. Quãtitas nõ põt esse ꝓncipiũ indiuiduationis: pbatur ista cõclusio octupliciter. Et ꝓmo sic. Illaꝫ si sic aut erit quãtas interminata: aut terminata. Illõ interminata. Tũ qz ista ẽ in diuersis indiuiduis: vt est de mẽte Cõmẽ. in de ſba orbis. Illud aũt qđ sic ẽ in diuersis idiuiduis: nõ põt eẽ ꝓncipiũ idiuiduationis: vt p se pꝫ. Tuꝫ ẽt: qz quãtitas interminata precedit formã in mã: qđ aũt sic precedit formã: precedit idiuiduũ ꝛstitutũ p formaꝫ. Rõ

aūt indiuidualis simul ẽ cū ipso idiuiduo. ḡre ꝛc. Neq; pōt dici: q ḡritas terminata. primo q; ista sequitur formā in mā. sed sim ponētes ḡritatē eē ꝑm^m idiuiduatiōis: ḡritas indiuiduās pcedit formā: vt facies mām distincta ab alia mā: ꝛ capacē forme distincte: q; forma nō distinguitur a forma sim istos: nisi q; recipit in distincta mā: q; distinctio fit per ḡritatē. Sedo ẽt apparet ꝓpositū: q; ḡritas terminata variat per rarefactionē ꝛ cōdensationem nulla facta mutatione in sba rei. ḡ idē manēs sbaliter mutaret ab vna singularitate in aliā. ¶ Hoc idē confirmat per Alui. 3. meta. sue. qui vult ḡritatē mutari per diuersam figurationē. ¶ Sedo ꝓncipaliter ad eandē 3nē arguit qđ admodū argutū est superius ꝙ opinionē imediate pcedē tē: ex hoc q; sba est ꝓtior nā ḡritate: qđ nō tm̄ hz intelligi de sba que est deus. sed de sba que est ꝑ^m diuidētū ens: q; Ar. 7. meta. 40 mō. pbat sbam eē primā: quo. pbat esse vnū diuidentiū ipsi^9 entis: q; ibi tractat de ordine eorū que diuidūt ipm ens: ꝛ pertractādo de ea: videt vt ingt ipse ptractari de oibus alijs entib^9. Ex quo vī loq de sba sim totū genus sube. ¶ Oz si tu dicas: (vt dictū est ꝓtius de accīte) q; prima sba est ꝓtior ḡritate terminata in eēndo: nō aūt in diuidēdo: q; ḡritas est rō distinguēdi vnū indiuiduū ab alio: sed nō est rō cēndi. ¶ Contra istā rōnē instat: ꝓterea: q; ista rōnio seipsam destruit. si enīz ꝑ^a suba est ꝓtior in eēndo ipsa ḡritate: ꝛ ꝑ^a suba nō pōt intelligi esse ꝑ^a suba: nisi in ḡrūz hec. ḡ sequit propositum. ¶ D. arguit: forma est ꝓtior cōposito ex. 7. meta. ter. cō. 7. Agit vel ḡritas erit ꝓtior: ꝑma suba: vt suba ꝑ^a est: vel si nō est sic por: nō erit forma in eēndo: respectu ꝑme sube: vt ꝑ^a est. Sed qđ nō est forma in eēndo: nō ē forma i vnitate 3nē eē: ꝛ qđ nō est sic forma ḡrūz ad vnitatē: nō ē forma ḡrūz ad distinctionē: que est passio vnitatis. ḡ quātitas nō erit forma ꝛ ꝑm^m distinguēdi. Assumptū. pbat: de vnitate 3nē esse: q; a quocūq; res hz eē: hz vnitatē 3nez esse: ꝛ nulla alia est cā vnitatis nisi ipsa entitas rei: er quo habeē prima ps minoris: sed ꝙ suba tpe pcedat ḡritatē: aut possit pcedere. pbat: ꝓter ea quē dicta sunt. ex auctē Ar. in. 7. meta. Illā certū est: ꝙ deus pōt creare sbam panis sine ḡritate: q; si ḡritatē pōt creare sine suba: multo magis cōuerso vt argutū est supius. Et tūc sequitur: ꝙ panis creat^9 tpe pcedit ḡritatē: ꝛ ita sequit propositum. ¶ Ad hoc pōt dici: ꝙ deus pōt creare ḡritatē sine suba: vt patet in sacro altaris: ꝛ postmodū creare aliā subaz ꝛ eā efficere ḡritate ꝓseruata. Ex hac rōnione sequunt aliq; que sapiunt hereſim in theo^a. vz. ꝙ aliquis panis idē numero nō trā substātiatus erit idē indiuiduū nūo cum pane trā substātiato: ꝛ ita idē nūo pcise erit trā subatum ꝛ nō trā subatū. ¶ Sequit 2° ꝙ nullus panis singularis in eucharistia erit trā subatus. 3ntia. pbatur. Mā certum est ꝙ nullū singulare trā subatur in aliud: nisi singularitas transubetur in singularitatē alterius (q; sicut suba non transubatur in sbam: nisi cuius defitioni succedit esse alterius: sic singulare nō trā substātiat in singulare: nisi cuius defitiōi singularitatis succedit alia singularitas.) Sz ista est: ꝙ cū panis trā substātiat in sacro altaris: mānet singularitas istius panis: seu ratio singularitatis que ē eī^9 ḡritas. ergo sequitur ꝓpositū. ¶ Ité tertio arguit ad ꝑncipale sic. Substātia est maxime ens: per Ar. 7. meta. ter. cō. 2. ergo prima sba erit maxime ens: 3ntia est euidens. Et tunc vltra. illud per qđ ꝑma sba est maxime ens ē magis est ipsa per rōnē Ar. loco ꝓallegato. ꝛ 2°. meta. ter. cō. 4. Sed quātitas per te est illud per qđ sba est hec: ꝛ ꝙ ꝙsequens prima substātia. ergo quātitas erit magis ens ḡ prima substātia. ¶ Ad hoc rīdetur: ꝙ quātitas non est illud per qđ prima substātia sit substātia: sed soluz est illud per qđ distinguit: ita ꝙ est ratio distinguēdi. ꝛ nō est ratio essendi. ¶ Contra hoc argutū est sup: ꝛa: quia qđ constituit substātiā in esse singulari: non tm̄ est rō distinguendi: verū etiā est ratio essendi: sed per quātitatē cōstituitur substātia primo in esse singulari. ergo quātitas ē principiū essendi. ¶ Item secūdo. quocunq; aliqđ primo constituitur in esse: eodē formaliter distinguitur: cum eadem sint principia essendi ꝛ distinguendi. ergo si ꝑ quātitatē nō constituitur suba in esse prime sube: sed ꝙ aliud illud erit principiū primū distinguēdi: ꝛ nō quantitas. ¶ D. tertio arguit sic. contra istam rēsponsionez. accipio duas substantias primas que sint a. ꝛ b. exempli gratia. Certū est ꝙ a. ꝛ b. ꝓcedunt nā ipsam ḡritatem. Cūc sic a. ꝛ b. in isto primo circūscripta quātitate aut manent in suo esse: ꝛ in vnitate 3nīte esse: sic ꝙ a. non sit b. aut nō. Si dicas ꝙ sic: habetur propositū: q; a. manet in suo esse qđ est esse singulare ꝛ incōmunicabile: ꝛ in vnitate singularī sine quātitate: ꝛ ita manet distinctū a. b. circūscripta ḡritate. Si vo dicas ꝙ nō manet: aut hoc est: q; alterū corrumpitur ꝛ desinit esse circūscripta ḡritate: aut q; vtrūq; sic corrūpitur. Non est dandū primū: q; nō est maior ratio: ꝙ circūscripta ḡritate corrūpat. a. ḡ. b. cū hēant eēlem entitatē ꝛ vnitatē: neq; dādum est 2^m: q; tunc substātia prima nō esset primo nā ḡritate: vel non posset intelligi sic esse primo. ¶ Ulterius ad destructionē posteriozis: sequitur destructio priozis essentialiter: ꝛ ita deus nō posset conseruare priusessentialiter sine posteriozi essentialiter: a quo realiter differret: qđ videtur impossibile: q; maior est dependentia essentialis posteriozis ad prius in esse: ḡ econtra. ergo si deus cōseruat posterius siue priozi: multo magis econtra. ¶ Oz si tu dicas: ꝙ a. ꝛ b. manent circūscripta quātitate: sed nō manet distincta. ¶ Contra. quod libet istoz est simpliciter in actu: q; quodlibet hz propriam māz: ꝛ ppriā formā: aut ergo sunt vnū: aut distincta. Si secūdo modo habeē ꝓpositū: si ꝓmo mō sequit ꝙ ex duobus simpliciter in actu fiet vnū: qđ est impossibile: prima 3ntia. pbatur: qm̄ idez ꝛ diuersum nata sunt dici de quolibet: ꝛ sunt imediate opposita circa ens. ex. 10. meta. ¶ Et preterea impbat ꝙ a. ꝛ b. sint vnū: q; quero de eē actuali istoz: aut eni est esse cōicabile: aut incōmunicabile circumscripta ḡritate. Si cōmunicabile. ergo vniuersale. si incōicabile ergo quodlibet istoz esse erit singulare. ¶ D. 4° ad principale arguit sic: ꝓsupponēdo primo ꝙ in re ꝛ in effectu nihil est reale nisi singulare: ꝓm. viam S. Tho. Secūdo ꝓsupponit ꝙ dependētia entis realis est ad ens reale: ꝛ terminatur ad ipm. Ex his duobus arguitur sic. illa conditio que est necessaria simpliciter i terminante dependentiā realē non est ab ipso dependente. (q; tunc ipsuz dependens esset causa qua termin^9 dependentie terminaret ipsam dependētia realē: ꝛ ita terminaret in virtute dependentis: q; haberet ab ipso dependēte ꝙ sic terminaret. ꝛ vlterius cū terminās dependentiaz sit cā per se dependentis si depēdētia talis est cū causalitate ipm causatū dependens eēt cā ꝓp quā terminās dependentiā eēt sufficiēs cā ipsius depēdentis: ꝛ sufficiēter terminaret dependētiā eiusdē:) sub ista maiore sic ꝓbatur: accipio istā minorē. ḡritas est ens reale dependens realiter ꝛ entialiter a suba. ergo suba terminans talē dependentiā est ens reale. Sed non est ens reale: nisi per singularitatē. ergo suba sic terminans est singularis. ergo singularitas que est conditio requisita ad sbam terminantē dependētiā ḡritatis nō erit a ḡritate. ¶ Et cōfirmat hoc ꝛ redit in idē. Causatum indiuidue sube non est rō indiuiduatis sube indiuidue: sed quātitas est hoc. ergo ꝛc. maior ꝓbatur: q; causatū nō dat entitatē sue cāe: hz presupponit ipsam: q; dato oppositō cā haberet a cāto suā virtutez ꝛ esse: ꝛ ita idē esset cā sui ipsius. minor ꝓz. ex 3nia Ar. 7. meta. vbi vult: ꝙ si suba est in actu: necesse est aliquaz alteram subam esse in actu. Sed si ḡritas: aut quale sit in actu: nō ē necesse ꝑsistere ḡritas aut quale: nisi ptātē: ꝛ ex tex. cō. 32. Ex qua 3nia sequitur: ꝙ suba est causa efficiens quanti aut qualis.

aut qualis. Vt arguatur sic: nõ põt esse q̃tũ aut q̃le sine cã efficiente: sed põt esse q̃tũ aut quale in fieri ꝛ generari sine quãto aut quali p̃existẽte: ꝛ sic de alijs accitibus. ergo q̃tũ aut quale erit a suba effective. Hanc eandẽ sentiã hz Alz. in p̃n°. 7. q. accitia nõ sunt entia: niſi qꝛ entis. per ly. qꝛ denotãdo aliquã cãlitatẽ in suba: qꝛ ſi negetur cãlitas effectiua: ſaltẽ nõ negabit cãlitas mãlis. ꝛ tũc vltra: vt ẽt argutũ est superius. Eſſe ex̃pticularis seu singularis p̃supponit cãm singularẽ: vt est de mẽte Alz. 5. meta. ꝛ 2° phiſi. ergo ſba in eẽ singulari p̃supponit a q̃ntate ¶ Itẽ ad p̃ncipale 5° arguit. Qd est de se nã ẽ hibilis ad singularitatẽ nõ est de se hoc: ꝛ singulare: ꝛ ex̃ ſti nõ potest eẽ alteri rõ indiuiduãdi. Iſta, ppositio pz: quia semp tale ẽ hitur per aliqd ad eẽ singulare: ꝛ tũc illud ali ud est ratio indiuiduandi: ꝛ nõ nã ẽcta. ¶ Itẽ nã sic cõtrahibilis est pluribus cõicabilis: qd est cõicabile nõ potest cõstituere aliqd ineſſe incõicabili: qꝛ nihil constituit aliud formaliter in aliquo eẽ opposito suo esse formali: vel sub mõ'essendi sibi ꝺicẽte ꝛ repugnãte: sed q̃ntas ẽ nã sic ẽhibilis ad esse singulare. ꝑ. ẽ. ꝺiſtia est nota cum maiori. minor aũt pbat. Tum qꝛ in gñe q̃ntatis sũt per se spẽs ꝛ gña sicut in alijs: vt de se patet. Tũ ẽt qꝛ due q̃ntates differũt vt forme: ꝛ per te ois ꝺiã formalis p̃ formas est ꝺiã specifica. ꝑ. iste due q̃ntates sic differrẽt specifice. qꝛ ſi tu neges qꝛ ois ꝺiã formarũ sit specifica: ex̃cipiendo q̃ntatẽ ab iſta, ponẽ vltꝛ que est fundamentũ tui edificij ruinoſi: per qd̃ tenes: qꝛ ꝺiã formaꝝ sit specifica. Tunc querit: quo due q̃ntates differũt nũaliter: ꝛ tunc dices: qꝛ aut ſeipſis: aut per ſitus: qꝛ vna est in vno ſitu: ꝛ alia in alio. cõtra primũ arguit qꝛ nõ ſeipſis differũt numeraliter: qꝛ tũc quecũqꝫ due q̃ntates nũalit differrẽt: ꝛ ita ſuperficies ꝛ linea tñmõ nũaliter differrent: qd̃ est falſum. Si dicas: qꝛ per ſitus. aut eni tu accipis ſitũ: vt est per se p̃dicamẽtũ: ꝛ hoc mõ ſitus nõ est rõ diſtinguendi nũaliter: qꝛ vt sic est posterior q̃ntate: ꝛ nullũ posterius est sic rõ diſtinguẽdi ſuũ p̃ius. Si aũt ſitus accipiaꝫ p̃ut est ꝺiã q̃ntatis: put ꝺ̃ q̃ntas cõstare ex̃ ptib⁹ habẽtibus positionẽ: certũ est qꝛ talis ſitus nõ põt eẽ sic p̃ncipiũ diſtinguẽdi: qꝛ nihil aliud eẽt ꝺicere q̃ntas a. diſtinguit a q̃ntate b. per ſitum: ac ſi ꝺicat q̃ntas a: hñs partes pmanẽtes ꝛ ẽtinuatas ad ſeinuicẽ diſtinguit ab alia q̃ntate b. hñte huiuſcemodi ptes. Sz nõ est notiꝰ q̃ntitatem ꝺifferre a q̃ntate ꝑm pmanẽtiã ꝛ ẽtinuitatẽ ſuarũ partiũ q̃ ꝑm ſe. ꝑ. nõ est notius q̃ntatẽ ꝺifferre a q̃ntitate magis ꝑm ſitũ: q̃ ꝑm ſe. Iſta vltima ꝓnũa, pbat: qꝛ permanẽtia ptiũ in q̃ntate: ꝛ ẽtinuitas earundẽ ꝛstituunt positionẽ ꝛ ſitũ: put ſitus est ꝺiã q̃ntatis. Ex quo ſequit qꝛ ꝺicere q̃ntatẽ ꝺifferre a q̃ntate ꝑm permanẽtiã ꝛ cõtinuitatẽ partiũ: est ꝺicere: qꝛ q̃ntas ſeipſa ꝺiffert a q̃ntate: ꝛ tũc vltra. ꝺato qꝛ pmanẽtia ꝛ ẽtinuitas in ptibus faciat ꝺifferre q̃ntatẽ a q̃ntate: aut ptes in q̃ntate a ptibus alterius q̃ntatis: vlterius est querẽdũ quo ſit⁹ reſultãs ex̃ pmanẽtia ꝛ ẽtinuitate partiũ ꝺiffert ab alio ſitu: ꝛ pcedit vt ꝓius argutũ est de q̃uãtate: qꝛ aut ſeipſo aut aliquo alio. nõ ſeipſo: qꝛ talis ſitus nõ est de se hic: ꝛ ſingularis. ꝑ. aliquo alio: ꝛ ita remanet eadẽ qõ que ꝓius. ¶ Itẽ 6° ad p̃ncipale arguit: ꝛ p̃sertim ꝓ fundamẽtuz ipſoꝝ: ꝑ. q̃ntitas ſõ est ꝑn̄ indiuiduatiõis: qꝛ est ꝑn̄ diuiſionis in ptes eiuſdẽ rõnis. Cõtra hoc fundamẽtũ arguit ſic. Qd est ꝑn̄ diuiſionis oppoſite diuiſioni vltꝫ in ptes ſubtiuas: nõ est ꝑn̄ idiuiduatiõis: ſed q̃ntas ẽ hz. ꝑ. ꝛ. maior est nota: qꝛ nihil est ꝑn̄ diuiſionis alicuius qꝺ ẽtinet in ſe diuiſionẽ oppoſitã illi: ꝛ ẽ p se ꝑn̄ talis diuiſionis. minor aũt pbat. Vle eni ꝺicit in ſuas ptes ſubiectiuas sic: qꝛ q̃libet ps ſubtiua est ipm vle in recto. Ita qꝛ verꝫ est ꝺre: b est lꝰ in recto: ſic̃ appet inductiue in oibus. Sz q̃tũ nõ ꝺiuidit in ptes: quarũ q̃libet sit ipm q̃tũ ꝺiuſum: ita qꝛ ipz q̃tũ nõ p̃dicaꝫ ꝺe ipſa pte q̃ntatiua p̃ ꝺicatione in recto: vt ꝺe se pz. ꝑ. q̃ntitas nõ ẽ p̃n̄ diuiſiuũ ſeu rõ ꝺidendi vle in ſuas ptes ſubiectiuas: ita qꝛ lz diuiſio quãti ꝛcurrat cũ diſione vltꝫ: tñ diſio quãti vt q̃tuz est: est alia a diſione vltꝫ: q̃ ille diſiones ſunt oppoſite ꝛ diſtincte que habẽt oppoſitos modos p̃dicãdi totiꝰ diuiſi in ſuis ptibꝰ. diuiſiones iſtoꝝ ſunt hz. ꝑ. ẽ. ¶ Et cõfirmat: qꝺ est rõ diuidẽdi aliquod vnũ diſibile: ẽ ſt illi formaliter: ſi ſit per ſe rõ ꝺidẽdi: ſed q̃ntas nõ ẽ ſt formaliter ꝛ per ſe ſpẽ que diuidit i ſuas ptes ſubiectiuas: vt de se pz. ꝛ ẽt pbat: qꝛ ſpẽs est per ſe in p̃dicamẽto: ꝛ ẽt per ſe diuidit: ſed q̃ntas facit vnũ per accũs cũ ſpẽ: ꝛ nõ est per ſe ꝛactiua ſpẽi: qꝛ nihil vni⁹ p̃dicamẽti per ſe ẽhit per aliqd alteri⁹ p̃dicamẽti. ꝑ. ſequit ꝓpoſituz. ¶ Oꝫ. ſi ꝺicat qꝛ lz q̃ntas nõ faciat vnũ per ſe in eſſendo: tñ facit vnũ per ſe in diuidendo. ¶ Sed ꝛtra: qꝛ ſpẽs q̃ntum ad ſuuz esse qꝺ hz per ſe in p̃dicamento est per ſe diuiſibilis ꝛ cõicabilis pluribus indiuiduis: ſed ſpẽs vt hz eẽ per ſe in p̃dicamẽto. (loquẽdo de ſpẽ ſube) nõ includit ipſam q̃ntatẽ. ꝑ. vt ſic nõ erit per ſe diuiſibilis per q̃ntatẽ. ¶ Itẽ 7° p̃ncipaliter arguit ꝛtra illud fundamẽtũ qꝺ ponũt: qꝛ iõ forma ſit diſtincta a forma: qꝛ recipiꝫ in diſtincta mã: ꝺ materia est diſtincta per q̃ntatẽ. Contra hoc arguit ꝛ primo qꝛ forma diſtinguaꝫ a forma per mãm. qñcũqꝫ aliꝺ duo ſic ſe habẽt: qꝛ vnũ est potẽtia: ꝛ alter actus: pot⁹ potẽtia diſtinguit ꝑ actũ q̃ ẽcõtra. Iſta ẽ Alz. 7. meta. tex. cõ. 49. vbi vult: qꝛ act⁹ diſtinguit ꝛ ſepar: ꝛ Cõmẽ. in. 2° de aĩa cõmẽto 60° vt ſuꝑius allegatũ est: vult: qꝛ mã magis ꝺiſtinguaꝫ per formã: q̃ ẽcõtra. Et in ꝑ de aĩa. cõmẽto. 53. Sed ita est: qꝛ mã ſe hz vt potẽtia. forma vt act⁹. ꝑ. magis mã ꝺiſtinguẽt per formã q̃ ẽcõtra. ¶ Itẽ 8° ꝛ vltimo ip̃obat aliud fundamẽtũ: qꝛ q̃cunqꝫ duo ſic ſe hñt qꝛ vnũ ẽ ſubꝫ ꝛ alterũ est accũs: magis hz accĩs diſtinctionẽ a ſubiecto q̃ ſubiectũ ab accidẽte. Iſta ẽt est tua: qꝛ hz te accidẽs hz esse a ſubiecto: ꝛ etiã vnitatẽ: qꝛ ꝺicis: qꝛ in eoꝺẽ ſubiecto non poſſunt ſundari plura accidentia: ſolo numero ꝺiſferẽtia: ſed ita est: qꝛ mã est ſubiectum reſpectu q̃ntatis: ergo potius q̃ntas diſtinguetur per mãm: q̃ econtra.

Impugnata opinione. S. Tho. ꝛ alioꝝ: nũc de 3° articulo ponẽda ẽ poſitio Docto. ſubti. tenẽtis idiuiduationẽ fieri per aliquã entitatẽ poſitiuã ſimplr incõicabilẽ. ꝛ hoc in nã creata: quaꝛ entitatẽ poſitiuã appellat hecheitatẽ: ſeu ꝓprietatez indiuiduale. ¶ Et pro declaratione iſtius poſitionis ponentur alique cõclusiones: quarũ prima est iſta. Nã ſpecifica contrahitur ad esse indiuiduale per aliquod poſitiuuz. ¶ Iſta cõcluſio pbat. primo rõnibus. ꝛ ꝑmo ſic. Quecũqꝫ ſunt vltime ꝺiẽ: qbus ꝺifferũt alique poſitiue ſũt entia poſitiua: ſed rõ idiuidualis est hz. ꝑ. ẽ. maior ẽ manifeſta: qꝛ illa qbus aliꝫ vltimate ꝺifferũt ſũt vltimata cõſtitutiua rei ꝺifferẽtis. ꝑ. ſi faciũt ꝺifferre poſitiue ꝓſtituũt in aliquo esse poſitiuo. vltima ꝓnũa pbat: nullũ ens p̃uatiuũ faꝫ ꝺifferre poſitiue. minor aũt pbat. qꝛ ꝺiẽ idiuiduales ſeu rõnes tale ſũt vltima qbꝰ aliꝫ ꝺifferũt poſitiue: cũ idiuidua ꝓẽta ſub ſpẽ ſint entia poſitiua. ¶ Et pbat ẽ ſta minor: qꝛ ois ꝺiã ꝺifferẽtũ reducit ad aliꝫ ꝑ diuerſa: aliogn eẽt proceſſus in infinitũ in p̃napijs diſtinctiuis. Et est de mente Alz. hoc aſſumptũ 5° meta. ꝛ. 10. ſz. ꝺiuidua ꝺifferũt: ꝛ nõ ſũt ꝑmo diuerſa (qꝛ quenũt in natura: ꝛ vt ſic ſunt aliqd idẽ entia ad modũ loquẽdi: Alz. 10. meta. tex cõ. 12. ꝛ. 5. meta. ca. de eoꝺẽ vel diuerſo) ꝺ opz deuenire ad aliꝫ ꝑn̄ a diſtinctiua indiuiduoꝝ que ſunt ꝑ diuerſa. Sed talia ꝑn̄ a ſunt rõnes idiuiduales: qꝛ ſũt vltima diſtictiua. ꝑ. ẽ. ¶ Itẽ ſcõ hoc idẽ pbat. illud ꝑ qꝺ ſpẽs est athoma ꝛ diuiſibilis est ens poſitiuuz. ꝑ. multo magis illud per qꝺ idiuiduũ ẽ idiuiduuz. ꝓnũa, pbat: qꝛ vnitas nũalis est maioꝝ ꝛ pfectioꝝ q̃ ſit vnitas ſpecifica. ꝑ. ſic vnitas ſpecifica est poſitiua ꝛ ẽ paſſio entis poſitiui: ita vnitas idiualiꝫ erit poſitiua: ꝛ ꝓſeq̃t aliqꝺ poſitiuũ.

Sed tale ad qđ ꝓsequit nō est nisi ꝓprietas idiuidualis. ſgit ꝛc. ¶ Sēda ꝫ est ista. entitas positiua ꝺhens naturā ad eē idiuiduale est de se hec indiuisibilis ⁊ incōicabilis simplr in creaturis. ¶ Et ꝓ declaratione huⁱᵘˢ notādū est: ꝙ sicut indiuiduū in oi nā siue creata siue increata ē idiuisibile: ita rō indiuidualis ipm ꝟstituēs. ita ꝙ sic ſcz. est indiuisibilis in plures ptes subiectiuas: ita indiuiduuꝫ increatū qđ est ꝺ de⁹: sed est ꝺia: qm̄ quodlibet idiuiduum creatū est indiuisibile ⁊ incōicabile: sic ꝙ ei ꝺdictorie repugnat pluribꝰ cōicari: ⁊ diuidi: sed idiuiduo increato tm̄ repugnat diuidi ⁊ nō cōicari: sed hoc hꝫ ꝙ possit pluribus cōicari ab infinitate sue eēntie ⁊ nāe: vt apō Theologos est manifestū. ¶ His positis ꝓbat ꝙ rō indiuidualis in creaturis sit sic indiuisibilis: ⁊ de se hec per rōnem adductā ꝓxa opinionē de mā ꝟstituēte singulare. Illud qđ se toto ꝓ ꝟstituit aliqđ vnū in aliq̄ entitate ⁊ in vnitate ꝟnte talē entitatē ei se toto ꝓmo repugnat diuidi diuisione opposita tali vnitati. Sed rō indiuidualis que est ista entitas positiua: de qua habeꝫ in ꝓma ꝟne ē hꝰ quare ꝛc. mato: est manifesta ⁊ ꝓbata est loco ꝓallegato: qa rōnali qđ ꝟstituit aliquid in eē specifico: repugnat diuidi diuisione specifica. mino: aūt ꝓbat: qꝛ ꝓprietas indiuidualis de qua est mētio se tota ꝓ ꝟstituit ipm indiuiduū in eē indiuiduali: ⁊ ꝺhit ipsam nām ad singularitatem. quare ꝛc. ¶ Tertia ꝫ est ista: ista entitas positiua se hꝫ ad nām specificā aliquo mō: quēadmodū se hꝫ ꝺia specifica ad genus: sicut eni genꝰ ꝺhit per modū potentie ꝙ ꝺiam specificā tangꝫ per actū distinguentē ⁊ ꝺhentē: sic ꝓpetas indiuidualis per modū actꝰ vel ꝺsi actꝰ ꝺhit ⁊ determinat ipam nām ad esse idiuiduale: ſz est ꝺia: qm̄ ꝺia specifica ꝺhendo ⁊ diuidēdo nām: nō excludit oēm diuisionē seu diuisibilitatē: sed solā illā que opponit diuisioni specifice: ita qꝛ repugnat ꝺie specifice (ad quā ꝓsequitur vnitas specifica sicut passio: ⁊ ipsi ꝟstituto per ꝺiā specificā. ſ. spēi) didi in plures spēs: sed ꝓprietas idiuidualis aduenies nāe excludit oēm diuisionē: ⁊ ēt diuisibilitatē. Est ēt ꝙeniētia ꝺia idiuidualis ad ꝺiam specificā: qm̄ sicut ꝺia specifica sumit a forma vel a realitate formē: ita ēt ꝺia idiuidualis: sed est ꝺicō ꝙeniētia inter istas duas ꝺias: qm̄ specifica sumit qnq̄ a forma distincta a forma a qua accipit genus: qnq̄ genus ⁊ ꝺia specifica sumunt ab eadē forma: sed ab alia ⁊ alia realitate formē: seu foꝛalitate: qđ idē ē: ⁊ ab alio ⁊ alio ꝙceptu formali: ⁊ tūc ꝺia specifica sumit ab vltimo ꝙceptu formali formē: ⁊ ab vltima realitate eiusdē: ⁊ tunc est ꝺia vltima. ⁊ hꝫ ꝙceptuꝫ simplr simplicē: ⁊ primo diuersuꝫ ab oi alia ꝺia. ¶ Et qb⁹ oib⁹ ꝺcludit: ꝙ se hꝫ per modū actꝰ respectu nāe specifice: qđ declarat sic. Oē illud qđ ē vnuꝫ per se ꝟstitutū ex pluribꝰ: cōstituit ex vno vt actu: ⁊ altero vt potētia. Ista ꝓpositio patet. ex. 8. meta. qꝛ vnitas totius per se resultātis ex ptibus nō est nisi ex rōne actus: ⁊ ex rone potētie. Sed ita est ꝙ singulare est ꝟstitutū ex nā specifica: ⁊ ex rōne indiuiduali vt est vnū per se. ꝓbat: qꝛ est per se in gīe ipm singulare: ⁊ nihil est per se i gīe: nisi sit vnū per se. ꝛ. ¶ Aduertendū est ꝓ declaratiōe istius ꝓnis: ꝙ nā que ꝺhitur per ꝓprietatē indiuidualē pōt cōsiderari dupliꝛ. Uno mō vt qditas est: ⁊ vt ꝑn̄ⁱ essendi intrinsecū alicui⁹ in eē qditatiuo. Allio mō vt ens determinabile: diuisibile: ⁊ ꝺhibile per vlteriorem actualitatē: sic qđ nō hꝫ vltimā actualitatē. Si ꝓ mō ꝓsideret: sic nā hēt rōnē actꝰ: ⁊ forme ⁊ ꝺm hoc dixit Alz. 5° meta. ca. de cā. ꝙ forma est qđ qd est ⁊. 7. meta. ter. cō. 35. vult ꝙ mā ⁊ foꝛa sint ptes spēi ⁊ qditatis: quā spēm appellat ibi: qđ quid erat eē. Et ꝓ hoc Cōmē. cōmēto. 34. 7. meta. vult. ꝙ qditas sit tm̄ forma: ⁊ nō mā: que ꝺm ipm est deferens qditatē. Ex quo ꝺcludit: ꝙ nā vt qditas ⁊ ꝑn̄ⁱ alicuius in esse qditatiuo hꝫ rōnē forme ⁊ per oppositū ꝓprietas indiuidualis cōparata ad nām ꝺm tale eē: ꝺ mā: ꝓptereꝛ: quia mā opponit relative formē: sed cū ꝓprietas indiuidualis sit ꝓ diuersa ab oi qditate: ⁊ hēat oppositū esse ipsi qditati: ꝓ hoc qꝛ itelligēdo ꝫcunqꝫ qditatē saltē limitatam: ⁊ in creaturis: in tali qditate sic itellecta nō intelligit aliqd: vnde ipsa sit ꝺ indiuisibilis ⁊ icōicabilis: imo in ipsa horū oppositū itelligit: sed in ꝓprietate idiuiduali itelligit: vñ ipsa sit hec idiuisibilis ⁊ icōicabilis. ꝯ ipsa est ꝓ diuersa ab oi qditate: ⁊ ab oi eē qditatiuo. Et per ꝫ̄ns si qditas est forma: ꝓprietas indiuidualis: que quidditati opponitur: appellat mā. Et ꝓp ꝺ dixit Alz. i. 7. meta. ter. cō. 41. vt supra allegatū est. ꝙ in qbusdā substātijs: qđ qd est: est idē cū eo cuⁱᵘˢ est: volēs exꝑsse: ꝙ in substātijs compositis mā ⁊ forma indudunt in qditate: vbi exꝑplificat de nasofimo: ⁊ de curuitate: ⁊ postmodū imediate subdit: ꝙ que cunqꝫ ꝫcipiunt cū mā: nō est idē qđ qd est: cū eo cuius est vbi per māz nō pōt intelligere mām que est altera ps cōpositi: qꝛ oppositū huⁱᵘˢ ante ꝓm: sit. ꝯ hꝫ itelligere de mā que opponit qditati: que qditas est forma totⁱ⁹. ¶ Et ꝫ sequit illud qđ dicunt logici: ꝙ in ꝛ̄cūqꝫ ꝓpone subz hꝫ rōnē māe ⁊ ꝓdicatū formē: ex eo ꝙ ꝓdicatuꝫ vi inexistere: aut inesse ipsi subto. illud aūt qđ ſubstat hꝫ rōnē māe: cū aūt hecheitas seu ꝓpetas idiuidualis ꝟstituat nāz in vltimato eē subtiuo: ſegt ꝙ hꝫ rōnē māe: ⁊ ꝑsertim: qꝛ eē cōstitutū ꝓ ipsaꝫ hecheitatē est ꝓ diuersum ab oi qditatiuo cū sit icōicabile ⁊ idiuisibile. Sed nā 1° mō ꝓncipalr pōt ꝫsideraꝛi: vt ꝺhitur ⁊ determinat: ⁊ quuꝫ diuisibile semper habeat aliquā actualitatē a diuidēte⁹ ⁊ determinabile a determināte: sequitur: ꝙ hecheitas vt determinās ⁊ distinguens: seu diuidens: habet rationem actus.

Quantū ad 4ᵐ articulū insurgūt aliq̄ difficultates. ꝓma est: qm̄ ꝓprietas idiuidualis est actus: ⁊ nā qua ꝺhit aliquo mō actꝰ (vt dixīti) ⁊ ꝓpetas idiuidualis est posteriꝰ actu qditatiuo. ꝯ vt talis actꝰ indiuidualis sit ꝑfectiꝰ actu qditatiuo. ¶ Et ꝓ firmat: qꝛ 9° meta. habet ꝙ posteriora ꝛ̄ generatione sunt priora ꝫ ſbaz ⁊ ꝑfectione: actus idiuidualis est posteriꝰ actu qditatiuo. ꝯ est ꝑfectiꝰ. ¶ Ad hoc rīdet. negādo ista ꝓsequētiā. a. est actus posteriꝰ. b. ꝯ perfectiꝰ: ista ꝓntia tz. vbi actus priꝰ ⁊ posteriꝰ sunt eiusdē rōnis: in eē qditatiuo vel in eē singulari ⁊ suppositali: exꝑplā. caliditas sequit formaz ſbalē ignis in mā: ⁊ tñ nō segtur ꝙ caliditas sit perfectiꝰ forma ſbali ignis: ⁊ ꝺ qꝛ caliditas ⁊ forma ſbalis nō sunt eiusdē ordinis ⁊ eiusdē gīis: mō singularitas est actꝰ idiuidualis distinctꝰ ꝓra actū qditatiuū: ⁊ oino alterⁱ⁹ rōnis ab ipso. ꝯ ex eiⁱ⁹ posteriꝰitate nō ꝫ iferre maiorē ꝑfectionē. Et ꝓ hoc ꝓz ad ꝓfirmationez adductā. ¶ Secūda difficultas est: qꝛ dictū est: ꝙ ꝺia idiuidualis est differētia diuidēs p se nāz specificā. Cōtra hoc arguit. qꝛ Alz. 10° meta. circa finē vult. ꝙ vltima diuisio que est p se ⁊ essentialis: fiat per ꝺias specificas. ꝯ nō daꝫ vlteriꝰ diuisio p se. Cuius oppositū tu dixisti. ¶ Ité Porphirius dīc: ꝙ spēs ſpālissima est athoma ⁊ idiuisibilis: qđ nō hꝫ itelligi: nisi de idiuisibilitate opposita diuisioni p se. ¶ Et cōfirmat: qꝛ nulla diuisio per se est in infinita: diuisio spēi est hꝫ. ꝯ nō est in infinita. Unde vt vult Porphi in diuisiōe spēi iubet Plato gescere. ¶ Ad ista rīdetur. ⁊ ꝓ ad ꝑmꝰ ꝙ Alz. loco ꝓallegato: ingrit que sūt ille ꝺie vltime ⁊ entia les que faciūt specifica ꝛietatē: ⁊ determinādo se dicit. ꝙ vltima diuisio sic facies specifica ꝛietatē est diuisio p differētias specificas. ⁊ si que fit vlteriꝰ diuisio: illa est quasi per accidēs: nō ꝓmēs aliquo mō ad ꝛietatē specificam. Ex hoc nō habet. ꝙ nō fiat diuisio spēi in idiuidua ꝺm ipm: imo magis sequit oppositū: qꝛ vult ꝙ diuisio spēi in idiuidua fiat p accēs: ⁊ ꝫ vez est: qꝛ fit p aliqd qđ ē oino ex qditatē specificā: ⁊ alteriⁱ⁹ rōnis a qditate: eo mō q̄ diuidēs per accīs ē extra rōnē formalē illius qđ diuidit ⁊ omnino

z oino alteri⁹ rōnis ab ipso: neqz ptinēs ad eē qditatiuū ꝑstituti p tale diuidēs. Et sic ꝓcedo fieri diuisionē spēi in indiuidua p accīs: vt diso p accīs distinguit ꝫ disionē qditatiuā z eēntialē i illa q̄ hñt ordinē eēntialē iter se qualiter nō ē in ꝓposito: qr spēs nō dicit disione qditatiua: ꝫ est in aliq̄ ꝑstituta in eē qditatiuo p ipa diēta: neqz i aliq̄ hñtia ordinē eēntialē: sicut sunt idiuidua: quēadmodū est de mente Arz. 3. metaph. ¶Et cōfirmat ꝫ: qr nec⁹ qlz recte sentiēs hz ponere disionē spēi i idiuidua: cū idiuiduū sit in recta linea ꝓdicamētali: sicut pz in ꝓdicamento sbe. vbi ponit sba p⁹: que est p⁹ ibm in tota illa linea predicamētali: qua remota: vt ingt ibi Arz. impole est aliq̄ alio⁹ remanere. ¶Per ꝫ rūdet ad ℘ꝺoz: phi. q̄ spēs est athoma z idiuisibilis disione qditatiua. ¶Et ad 3m q̄ disio qditatiua nō est vltra spēm spāliss̄imā z in infinita: qr disio qditatiua est in illa que hñt ordinem eēntialē inter se: in qb⁹ nō pōt poni ꝓcessus in infinitū: z tō in tali disione inssit ℘lato qescere. z de ista disione nō curauit Arz. qr solūmō curauit de ꝺidentib⁹ que cū diso faciunt essentialez ꝑdicationē de his in que ꝺiuinf: z dicit cām pp qd respectu passionis scibilis z dēmōrabilis ꝺ libro: ita q̄ ad duo ꝓtendebat. s. ad ꝓdicationē essentialē: z ad ꝑdicata essentialia que dñt pp qd respectu passionis: qr oia ista ordinabat ad sciam libri posterioꝝ. ¶3ª difficultas. dn̄ est q̄ hecheitas est dāa ꝑstitues vnū p se idiuiduuz cū nā z qditate. Dubitat z q̄rit. vtrū illa hecheitas sit ista vel accīs. si ista: g̃ indiuiduū erit sbale. si accīs: g̃ qdlz erit accīstale. ¶Ad ꝫ rndetur: q̄ ꝓprietas idiuidualis nō est formaliꝫ sba vel accīs: qr realitas que hz ꝓceptuz simplr simplicez: z est p⁹ diuersa ab oi alio nihil qditatiue z formaliter iꝺudit: vt colligit de mēte Arz. 5. metaphīce. ca°. de eodē vel diuerso: z. 10. eiusdē tex. cōmēti. 12. Sz ita est q̄ ꝓprietas idiuidualis est hz: qr sicut in cōpone phica. z nāli deueniēduz est ad aliq̄ q̄ sunt p⁹ diuersa se totis ꝺistincta: z simplr simplicia: sic q̄ nihil vnius est aliq̄d alterius: z vnū nō icludit aliud in suo ꝓceptu formali: sic in cōpone metaphali seu formaliū ꝓceptuū. assumptū pro baf. p p⁹ pte: qr foia vltia dans eē cōposito nihil includit ipsi⁹ māe: ꝫ est p⁹ diuersa ab⁹ ipa: sic q̄ est p⁹. act⁹ z p⁹ receptibilis: z nullo⁹ po⁸ receptiua i suo ordie: z mā est p⁹ po⁸: z nullo⁹ actus: z ita vnū totaliꝫ est eꝝ aliud: z se toto ꝺistinctuz ab alio: sic in cōpone metaphisicali ꝓceptᵛ vltimus actualis est ꝓceptᵛ ōie idiuidualis ꝓceptᵛ vltimᵘ potētialis est ꝓceptᵛ entis. g̃ dāa idiuidualis q̄ztū ad suū ꝓceptū formale est eꝝ ens: z nō icludit formaliꝫ ipm: z sicut nō includit ens formaliꝫ: ita nihil includit iferius ad ens isto°. ¶Ad uerte duz tū. qꝫ dāa idiuidualis nō sit formaliter ens: aut sba vel accīs: illa tū ꝓprietas q̄ determiat sbam ad eē idiuiduale realiꝫ z idētice est sba: z illa que determinat accīs est realiꝫ accīs: ita q̄ ꝓprietas est talis idētice: qualis est nā. quā ꝫhit aut determinat. ¶Quarta z vltima difficultas: qr si ꝓprietas idiuidualis est sba: cuꝫ sba ꝺicat. ex 2° de aia. z ex. 7. metaph. in māz: formā: z cōpositū: vr q̄ ꝓprietas idiuidualis sit aliq̄ isto⁹ z. ¶Ad hoc rndet. q̄ sba vel accīs pōt cōsiderari: vel vt nā z qditas: vel vt ens in vltia actualitate. si ꝓmo°. sic sba siue sit compositū: siue mā: siue forma abstrahit ab oi hecheitate. Si vero ꝑsideret sba in vltima eius actualitate: z q̄ztum ad actū vltⁱ eius: z vltimā eius realitatē: sic ꝓprietas idiuidualis est sba que est forma: z sba que est mā: z sba que est cōpositū: ita q̄ cū q̄libet istoꝝ acceptū vt nā sit determinabile per aliquas vltimas realitate actuales que sūt eedem nāe determinabili realiter. sequit q̄ ꝓprietas inꝺiuidualis que ē talis realitas vltia ē idētice forma: idētice mā: z etiā cōpositū. ¶2ª si tu dicas. nā p te est eadez ꝓprietati idiuiduali. g̃ erit ꝑseparabilis a tali ꝓprietate. ¶Rndebit in qone de vnitate nāe. ¶Dꝛo nūc tū ꝺi: q̄ nā q̄ ei ꝫ ididuo: z ē eadē isti idiuiº ē ꝑseparabilis a singulari tate istius idiuidui. ¶Dꝛo quo est nōndū. q̄ nā ꝓut hz aliq̄ vnitatē z idētitatē ad singularitatē vel, ꝓprietatē in diuiduale ē ꝑseparabilis a tali ꝓprietate: ita q̄ ꝺestructa singularitate: ꝺestruit nā q̄ztū ad talē vnitatē quā hz ab ipsa singularitate: z ita cū nā ꝑsorimet a ꝓprietate idiuiduali: z determinet ad ipa: ē vna nūo (ꝫ denoiatiue vt ꝺicet in qone pallegata) ab vnitate nūali ꝓprietatem idiuiduale. Et ꝓcedo: q̄ ꝺestructo sor. ꝺestruit ꝫ humanitas in sor. nō tū ꝓcedit q̄ ꝺestruat hūanitas ꝫ vnitatem specifica q̄ p se p⁹ sibi cōpetit. Et ita ꝫ ꝺestructo sor. ꝺestruat ꝫ hūanitas: q̄ztū ad vnitatē nūalē: nō tū ꝺestruitur q̄ztū ad vnitatē specifica: ꝫ pcise q̄ztū ad ꝫ ē signatū z singulare: qō hēbat in ꝫ singulari: rōne cui⁹ nā erat eadem realiꝫ singulari z etiā ei⁹ singularitati. vñ ptes in cōposito p se hñt idē eē qd hz cōpositū loquēdo de eē cōicato a cōposito ipsis ptib⁹: z ita segt q̄ ad ꝺestructionē cōpositi ꝺestruit eē ptiū qd hñt a cōposito. De eē ptiū z totius videas Sco. in qlz qo. 9. ¶2ª si tu dicas. nā spē⁸ manet in ℘latone sor. corrupto. z ista est eadē cū hūanitate sor. z hz eandē vnitatē. g̃ ꝫ ꝺistinguit realiꝫ ab illa. ¶Rñdet. q̄ nā i ℘latone est eadē ꝑm spēm: ꝫ nō eadē ꝫ nūm z ita nō opz q̄ ꝫ ꝺestruat q̄ est i ℘la. illa ꝺestructa: q̄ est i sor. ¶Et cū tu dicis: q̄ hz eandē vnitatē. ꝺe ꝫ ꝺiffuse ꝺicetur a nobis in qōne pallegata: vbi ꝺicemus q̄ forte nō est eadē vnitas positiua: ꝫ forte sit eadez ꝑuatiua. videas ibi. ¶Vel ꝺm est: q̄ ꝺato q̄ vna z eadē nā ꝫhis vnā vnitatem positiuā sit in oibus idiuiduis: z sit eadē realiꝫ illis: nō segt q̄ nō possit separari ab illis ꝫ est esse sine q̄ cūq; isto⁹ sub ꝺisiunctione. Et cū tu ꝺicis: q̄ illa que separatur sunt ꝺistincta realiꝫ: verū est. vbi possint separari ꝑm esse exīstie: ita q̄ illud q̄ ē est ꝑseparabile ab alio possit existere ꝓpria exīstia. nā aūt circūscripta singula ⁊ nulla exīstia pōt hīe de se: ergo vt sic nō ꝺistinguit a tali singularitate. ¶Ultra iam ꝺicta: sol⁹ ꝑncipalis qōnis. vz. q̄ nā idiuiduē ꝑ hecheitatē: ꝓfirmat ex sīnia Arz. in. 7. metaph. ca°. de ꝑtibus ꝺiffōnis. tex. cō. 35. vbi hz: q̄ mā est pars qditatis. ¶Dō q̄ ē est de itrīnseca rōne qditatis nō ptinet ad rōnez idiuiduī in q̄ztū idiuiduū: seu nō est rō ei⁹ idiuidualis: cū idiuiduū ꝑm ipm sit oino eꝝ qditatez. ¶Cōfirmat eadē sol⁹ p Cōmē. 2. de aia. cō. 8. vbi vult q̄ idiuiduū nō est ꝫ p suā mām: ꝫ p suā formā in q̄ztū hec. Sz certuz est ꝑm ipm q̄ forma vt for⁸ est tota qditas spēi z rō singularis est extra qditatē. g̃ forma vt forma nō est rō singularitatis: ꝫ ꝑm ipm forma inquantū hec: est sic ratio singularis. ergo sub ratione hecheitatis est ratio indiuidualis.

Be quinto arti° ꝑncipali: his positis. respondeō ad rōnes. S. Tho. z p⁹ ad auctez Arz. in. 7. Dicēdo q̄ sīnia Arist. ibi qñ ꝺicit. Gīians gīat aliud pp nām: est q̄ ideę quas ponebat ℘lato: nō erant nēcie ad generationē vniuocā: qr taz ꝺistinctio que est gīantis a genito: q̄z assimilatio pōt seruari in gīatione vniuoca que sunt ꝓditiōes reqīte ad ipsaz: z hoc sine q̄cūq; pōne ideaz. agēs gīans assimilat mām in forma qua agit ꝓducēdo in ipsa formā terminātem gīationē: z ex q̄ pficit talē mām per formā terminātez: z mā eius nō pficit per ipsam: sed est iam pfecta per formaz: sequit q̄ alia mā est ipsius gīantis z genitiꝫ g̃ cōpositū erit ꝺistinctū a cōposito: qr cui⁹ mā est alia: z ipsum cōpositū ex mā erit aliud. Dico tū q̄ forma est ꝑncipalioꝝ rō ꝺistinguēdi gīans a genito: q̄z mā: qr illud q̄ ē est ꝑn⁹ ꝑncipalius quo cōpositū hz vnitatē: est etiā ꝑncipalius q̄ztū ad ꝺistinctionez ipsius. Forma aūt est ꝑn⁹ principalius vnitatis cōpositi q̄z mā. g̃ principalius ꝺistinctionis. Distinguēdo tū ꝑn⁹ assimilatiuū ꝫ ꝑn⁹ ꝺistinctiuū: forma est ꝑn⁹ assimilandi cōpositū in vnitate forme. pducte: nō quidē nūali: sed nature z speciei: z mā cū nō sit principiū assimilatiuū: qr nō est actus: z qualitas essentialis: vt est forma. ꝺicit esse ꝑn⁹ ꝺistinctiuū ꝺistinctū ꝫ assimilatiuū: qñ ergo Arz. ꝺi-

cit. ¶Sīans gñat aliud pp mām: aut tu itelligis pp mām tanq̄ pp ꝑn^m distinctiuū simplr. Et hoc nō itellerit Alz. Aut intelligis pp mām tanq̄ pp ꝑn^m distinctiuū distīctū ꝫ assūmulatiuū. Et isto mō ꝓcedit. ¶Vel pōt dici q gñans gñat aliud pp mām: sicut pp cām ꝑxīmē alietatis z distōnis: mō ꝫ forma genīti dicat ee cā distōnis: nō est tñ cā ꝑxīnis alietatis z distōnis: ꝫ sola ei^9 mā est sic causa ꝑxīnis. ¶Ad 2^am aucto. cū tu dicis. In aligb^9 ibūs idē est qđ gd est: cuꝫ eo cui^9 est. ¶Ñdet q eo mō q̄ aliq̄ ens hꝫ: qđgdest eo mō qđgdest est idē sibi. Et ita cū spēs hēat: qđgdest per se ꝑmo: qđgdest: est idē sibi p se ꝑ: z qz singulare hꝫ: qđgdest nō ꝑ: ꝫ solū per ptē. ſ. p nām ſpecifica que est ei itrinseca. Ita qđ gd est singularis: est idez sibi per se nō primo. ¶Vlt ꝯ Alz. q in qbuſdā ibūs: qđ gd est: nō est idē cū eo: cui^9 est per se ꝑ: z maxime in ꝛceptis cū mā: qđ est verū ꝑm ipm capiēdo mām: nō ꝓ mā que est altera pars cōpositi: ꝫ p mā que opponit forme totius z q̄ditati: sicut est hecheitas. ¶Nā in oibus hūtib^9 talez mām ꝫhentē q̄ditatē nō est idē qđ gd est: cū eo cui^9 est: z hoc loquēdo de idētitate ꝑm quā aliq̄ vnū est aliq̄d idē alicui p se ꝑmo. ¶Utrū aūt hoc sit verū: q in ꝛceptis cū mā in telligēdo p mām illud qđ est altera ps cōpositi: qđ cū forma facit vnū ꝓ se: qđ gd est dicat esse idez cū eo cuius est? ¶Dicēdū est ad itentionē Alz. q in istis est oīmoda idētitas q̄ditatis ad illud cui^9 est q̄ditas: z rō est: q ꝑm ipm nā illa que caret illa mā est imꝑlurificabilis in plā idiuidua: q: ſi esset sic plurificabilis plurificaret in ifinita: imo esset actu plurificata in ifinitis: q̄ qeqd pōt esse in nā necessaria: ibi de facto est: q ꝓ^a in istis non dist at ab actu. Dicēte Arist. 9. metaph. Est aūt po^a nihil sempiternū. text. cō. 17. cū igit nā que caret mā sit nēcia. Si est plurificabilis: in ifinita est plurificabilis. ergo ifinita idiuidua eēnt in tali nā ꝯñs est falsum: q: nulla multitudo ifinita idiuiduoz pōt esse in aliq̄ nā specifica simul in actu. Assūmptum aūt q nā plicabilis in plā sit plurificabilis in ifinita. pbat: q: nā plurificabilis nō determinat ad certū nūz suppositoz: q: qua rōne est in trib^9 z in. 4. eadez rōne z in ifinitis. vt declarat doc. subt. q. 7. ꝯlibet. ¶Ex hoc ꝛcludit ꝓpositū: q nā nēcia (cū nō sit plurificabilis z determinabilis per plures ꝓprietates idiuiduales: imo p nullā) sit de se hec z singularis: z nō per aliq̄ entitatē positiuaz sibi aduenientē: sed solū seipſa. Ex quo sequit q̄ q̄ditas: vel qđgdest: z illud cui^9 est sunt oīno idez: z illud cuius est qđgdest nō ꝛcipit cū mā. vꝫ. put mā accipitur p̄o cōtrahēte ipsam nām: neq; put mā est altera pars cōpositi. Et sic apparet itentio Alz. que ꝛfirmat per hoc: qm talis nā que est necessaria est nā cui nulla cōpetit po^a: vt declaratur. 12. metaphi. cōmē. 41. z. 9. metaph. vt allegatū est: ergo talis nā nēcia nō hꝫ aliq̄ po^am ad aliq̄ hecheitatē: quare zc. ¶Et per hoc apparet ad 3^m qđ adductū est de 12. metaph. q ſi plures essent ꝑmi celi: plures eēnt ꝑmi motores itendit ibi Alz. excludere a ꝑ motore nō solum mām que est altera pars cōpositi: sed etiam mām que est ꝫhens q̄ditatē: q: talis mā ꝫhens nō pōt esse in aliq̄: nisi illud sit potētiale ad aliud: hoc est ad aliq̄ realitatē ꝛtra hentē: z quaſi ꝓcedibile per ipsam. Sz cū ꝑm ipsum Alz. ꝑimus motor sit endelechia: z purus actus: sequitur q nulla hēbit mām: loquēdo de mā vtroq; mō. ¶Per hꝫ respondet ad quartaz auctem que est. 3. de ia: vbi dī. q aliud est magnitudo: z magnitudinis esse. Dico q ꝑ magnitudinē: telligitur singulare māle: z q: icludit materiā hoc est hecheitatē que est exꝫ q̄ditatē. Jō aliud est eē magnitudinis ab ipsa magnitudine. Et cū dicit. q in q busdam est idem qđgdest illi cui^9 est. Nō est intellēs eius: q in mālibus: hoc est icludentibus mām que est altera pars cōpositi non sit idem qđgdest cum eo cuius est: sed vult habere: q in qbuſdā: hoc est in hīs que nō icludūt aliq̄d qđ sit māle ꝛdistinctū ꝫ q̄ditatē etiā q̄ icludat materiā que est altera ps cōpositi: qđ gd est: est idē sibi. z hoc apparet ex textu suo: q: ex ꝓplificat dicēs. Sicut caro z carnis esse sunt idē: sed certū est q caro ēt abstracta a singularitatē includit māz: vt de se patet. Ergo mā talis nō ipedit idētitatē q̄ditatis: ad illud cui^9 est q̄ditas. ¶Neq; est verum (quicqd dicat Lōmē. in. 7. metaphi. cōmēta. 34.) q mā sit extra q̄ditatē rei ſpecifice: q: hoc exꝑsse est de mente Alz. in eodē. 7. tex. cōmē. 35. vbi habet. mā ē ps ſpēi. Specie aūt dico: qđ gd erat esse. ergo ꝑm ipm mā est ps q̄ditatis. ¶Ñdetur etiā ad illud qđ dicit Lōmē. 3. de anima. Qđ si intellectus esset indiuiduatus: eēt mālis. Ad hꝫ patet ex dictis. ¶Vel odm est ꝑm ipm q si intellectus esset indiuiduatus multiplicaret ad multiplicationē corꝓrū humanoz: z eēt forma infōrmās māz: z in eē depēdēs a mā: z ita eēt extensus z mālis: z recipet extense z mālit ſpēm intelligibilē. ¶Ad aūctē Lōmē. in ꝑmo phīſico: nō: que facit ꝓ^o quātitate vbi dī q oīs multitudo est p formā vel per q̄ntitatē. Ñdet vnico vbo: q multitudo entiū māliū est per q̄ntitatē a posteriozi: z ꝯcomitanter. Tñ verē est q ad quācūq; distōnē nūalez que est per ꝓprietates idiuiduales necessario ꝯcomitat in re māli distinctio. q̄ntitatiua: nō tñ q talis distinctio sit ꝓpter cā distinctionis nūalis. Et ad illud qđ dī. q multitudo est ex forma. Ñdetur q aut ipse accipit formā vt est forma z nā: aut in q̄ntū hec. Si in q̄ntū forma ipsa est ꝑn^m distinctiōis specifice: z nō nūalis: q: forma ex ipm in. 7. metaphi. cōmē. 34. est tota q̄ditas rei: g nō pōt esse ꝓncipiū distinctiuuz distinctione opposita distinctioni q̄ditatiue. Si vo accipiat in q̄ntū hoc: ꝛcedo formā esse ꝓncipiuz distinctionis nūalis: z multitudinē nūalē esse per formā. ¶Ad rōnes adductas ad primā: rñsum est aliqualiter reducēdo ipaz rationē ad oppositū opinantis. Nā certū est q q̄ntū non diuidit in suas ptes eo mō quo vniuersale diuidit in ptes subiectiuas: q: nulla ps in quā est diuiſio est ipm totū quātū diuisum. Bene verē est: q i ipso vlī omogeneo q accīs ocurrūt due diuisiones: q̄rū vna est vlis in ptes subiectiuas: alia est totius q̄ntitatiuas. ſ. iste diuisiones sunt alterius rōnis: z ocurrūt in eodē per accidens: q: sint alterius rōnis patet: q: pars subiectiua est ipm totū vle diuisum: pars aūt q̄ntitatiua nequaq̄. Similiter totū vle maxime ſpecificū diuidit in ptes eius dē rōnis: sed totū q̄ntitatiuū nō sic diuidit tali diuisione: q: si vnus nūs constituat ex alio: nūs diuisus in suas ptes q̄ntitatiuas nō est in ptes eius dē rōnis. Sitr Alz. nō dicit q q̄ntū diuidat in ptes eiusdē rōnis. 5. metaphi. c. de q̄nto. Sed dicit q q̄ntū diuidit in ptes que in sunt: quoruz singulū: aut vtrūq; natū est esse vnū aliq̄d: per hꝫ qđ dicit que in sunt: excludit diuisionez vlis in ptes subiectiuas. q: vult Arist. q ptes in q̄s est diuiſio q̄ti in sunt toti diuiſo z actualr cōponūt: sed ptes subiectiue nō in sunt toti diuiſo: neq; actualr cōponūt. g hec diuiſio nō est illa: p hoc qđ dicit natū est esse vnū aliq̄d: excludit diuisionē cōpositi in ptes eēntiales. ſ. māz z formā: quoz nullū natū est esse vnū aliq̄d. hoc est per se exꝫ: ꝓpterea quia mā nō pōt per se eē sine forma. Neq; ecōtra hꝫ ꝓncipia Alz. per hoc qđ dicit: z hoc aliq̄d: excludit diuisionē q̄ti in suas spēs: quaz nulla est hoc aliq̄d. ex quo ꝛcludim^9. q ꝫ in eodē sit rō tot^9 q̄ti: z totius vniuersalis: alia tñ est ratio totius in quātū est totū quātū: z alia in quātuz est totum vle. Unde sicut diuisiones sūt alie z alterius rōnis: ita z ipsa tota diuisa. ¶Ad cōfirma. cū tu dicis: q generās generat aliud pp māz: z q gñat de mā q̄nta. ¶Ad p^m rñsuz est in corꝓre qōnis: q: agens naturale nō agit nisi i passum: qđ est in opposita dispōne forme p quā agit. g materia passi est alia a materia generantis. ¶Vel pōt dici: q ġnerat aliud pp materiaz put materia opponit forte tot^9. ¶Ad 2^m. ſ. de materia q̄nta cōcedo q forma alia z alia est in alia, z in alia materia: nō tñ q alietas z distinctio materię

tio materie sit cā distōnis forme quēadmodū pbatum. est supi⁹ ex sniā Cōmē. p̄ deaia. cōmē. 53. z in. 2. co mē. 60. Neq; et q̄titas est cā distōnes materie: ppterea: qz mā re cipit ip̄az q̄titatē: z hoc aliqd nō pōt recipi: nisi in eo q̄ est hoc aliqd. Ita q̄ sicut vnū pſupponit aliud quātū ad entitatē: ita etiā pſupponit q̄titū ad vnitatem. ¶ Et ad illud quod tu dicis: q̄ dimēſiones precedunt in materia formā substantialez: z presupponunt ab ipsa: quicqd sit de intentione Auerroys: nego istam.

Propterea p̄ tales ita ponētes sunt quīq; rōnes prima qz forma que determinat ad ppriū susceptiuū. sicut ad pfectibile nō pōt pficere aliud susceptiuū. sicut albedo angelū: z sapiētia lapidē. Sz forma ſbalis nō facit vnuz per se: sed ita est q̄ forma ſbalis nō facit vnuz per seu cuz q̄titate: qz q̄titas est actus per accīs: dans esse ſm qd: z mā po⁹ per se: vt per se respicit actū ſbalē. g̃ z c̄. ¶ Itez 3° actus pſupponit po⁹ ordine originis: sz nihil gñe prio ri pſupponit aliqd (ordine originis aut pfectionis) de ge nere posteriori. g̃ forma ſbalis nō pſupponit q̄titatem. ¶ Itē 4° illud qđ est rō terminādi depēdētiā alicui⁹ nō depēdet ab illo. Sed forma ſbalis est rō terminādi depē dentiā cuiuscūq; accītis: qz forme cū mā est cā oium acci dentiū. vt est de mēte Arist. p̄ phicoz. ter. cō. 80. g̃ forma ſbalis nō dependebit a q̄titate. ¶ Ultimo. nihil dependet ab aliquo vt porētiali z susceptiuo: nisi de eius potē tia educat. Sz ita est q̄ forma ſbalis nō educit depo⁹ di mensionū: qz act⁹ ſbalis nō educit nisi de po⁹ ſbali. g̃ c̄. Et quo ꝛdudimus: q̄ forma exīs in mā nō pſupponit q̄titatez: sicut illud in quo imediate recipiat. Dicit tū q̄ de ſba q̄tta que pfuit vsq; ad istans gñationis (tanq̄ de corrupto) gñatur aliud quātū. ¶ Et ad illud Auerroys: q̄ ex nō corpore gñaret corpus: dico q̄ ex nō corpe: vt de corrupto nō gñatur corpus: sed bñ in istanti gñationis de nō corpore gñatur corp⁹: qz de eo qđ fuit corpus quā titate sibi inherente vsq; ad istans gñationis gñat aliud corpus alia q̄titate sibi inherēte: z nō est inconueniens q̄ ex nō corpore isto⁹ gñetur corpus: qz sicut de nō toto cō posito: z de eo qđ est pars gñatur ipsum cōpositum vt de parte: ita de eo qđ nō est corpus in istāti gñationis pote rit gñari corpus. ¶ Et ad illud qđ dī cōiter: q̄ agēs nāle nō agit: nisi in ſbam quātā: z nō attingit ad māz nudā. ¶ Ista aūtas nō est multū magnifacienda: qz agēs attin gere passum nō est nisi⁹ ipsum pficere: cuz aūt agens nāle per formā ſbalem imediate pficiat tanq̄ ppriū susceptī uum z ppriū pfectibile essentiā māe p̄me z ſbam eius: sic agens nāle attingit essentiam materie: z ita mām nudā.

Quātū ad 6ᵐ z vltimū arti. Ad argumēta principa lia rñdetur. p̄mo ad p̄ᵐ premittendo: q̄ ordo essentialis est ille qui per se cōsequit rōnes formales ipsorū terminoz seu extremoz. Undeq; ad ordinem essen tialem duo ocurrunt: quoz p̄ᵐ est: q̄ est ordo extremoz ſm esse quiditatiuuz. 2ᵐ quod ocurrit est: q̄ posito vno extremo nēcio ſsurgit habitudo ordinis ad aliud extre mū. Ex quo sequit: q̄ ordo essentialis est tū iter q̄dtates z essentias q̄dtatiuas: z vlterius sequit q̄ est ordo nēcī us de nēcitate ſsurgens positis extremis ipsius ordinis. Ad 2° pſupponit q̄ ordo ſbalis pōt intelligi ee ſbalis vel extrinsece: h̄ est per pncipia distinctiua ſbalia: vel itrinse ce q̄ sit ſbaliter vel essentialr. 2 comitās ipsa pncipia distin ctiua. p̄mo° ordo ſbalis nō est nēcius semp z vlr: neq; vt sic pōt dici essentialis. alio° est nēcius z essentialis. ¶ His positis: rñdet ad argᵐ 2 cedendo: q̄ ordo iter indiuidua est per p̄nᵃ distinctiua: que sunt ſba saltē idētice: z realiter vel denominative: loquēdo de indiuiduis in pdicamēto ſbe. Et cum tu infers. ergo iste ordo est ſbalis: p cedo q̄ iste ordo est ſbalis ex itrinsece: h̄ est penes extrema 10 alia: nō tñ est ſbalis itrinsece: z vt sic nō est essentialis. ¶ Et per hoc rñdet ad aliud quū dicit: q̄ iste ordo erit per se: quia penes p̄nᵃ que sunt per se diuisiua nāe specifice: dicit q̄ iste ordo est per se extrinsece z denominative: nō aūt in trinsece z formaliter: qz solū talis ordo est p̄ se qui de ne cessitate insequtur extrema posita in esse qđ nō est iter indi uidua eiusdē speciei: qz posito sol. z posito pla. nō de ne cessitate ſsurgit habitudo posteriozis ad prius: aut econ tra. Et rō est ista: qz quecūq; sunt eiusdē rōnis formalis: quicqd cōpetit vni: nō repugnat alteri. Ergo si alicui in diuiduo in gñe ſbe cōpetit ee prius respectu alterius: nō repugnabit alteri idiuiduo sic esse prius. Unde ista solu tio intitur huic fundamēto: q̄ olibet effectus vnus nūa liter possit esse a quolibet pluriū agentiū eiusdē rōnis cō currente eadē materia: quā opinionē insequit doct. sub. in 2° sniaz. di. 20. q. 2. ex quo ꝛdudit: q̄ inter indiuidua nō est ordo per se: neq; essentialis. p̄me. ¶ Ad 2ᵐ argᵐ respondet: negādo q̄ dña idiuidualis dicat pfectioz dña specifica: lz nō cōcedat: q̄ dña vltima specifica sit tota ſba rei. nisi finaliter: z completiue: vt hz videri in. 7. metaph. Et cū tu dicis dña. Dña pſupponens alias dñas est pfe ctioz. p̄cedit si dña pſupponās z pſupposita sint eiusdez ordinis q̄dtatiui: ita vt si vna est q̄dtatiua z altera q̄di tatiua: sed vbi dña pſupponēs sit alterius generis z ordi nis q̄titū ad esse q̄dtatiuū: nō opz q̄ pſupponēs sit perfe ctioz pſupposito: mō sic est q̄ dña idiuidualis est ex oēm ordiné rei q̄tuz ad esse q̄dtatiuū: qz nō pūnet ad quidi tatem. vt dictū est: neq; ad esse essentiale q̄dtatiuū: sed est p̄mo diuersa ab oi q̄dtate. igit nō est pfectioz quacūq; pſupposita: z ita nō est pfectioz duplr. Tū qz nulla illaz pſuppositarū includit in suo ꝛceptu. Tuz qz est alterius rōnis z ordinis a qualibet tali pſupposita. Et uz tu di cis. Actus qui est posterioz via originis est pfectioz. Ue rum est: si sit eiusdē ordinis z coordinationis essentialis: z eiusdem generis cuz prioz: lz vbi sit alterius generis vel ordinis: nō sequit. mo dña indiuidualis est actus hypo staticus: dña specifica est dña quiditatiua. q̄ iste dñe sunt oino alterius rōnis z ordinis. ¶ Et cōfirmat hoc: qz cer tum est q̄ in cōposito qđ gñatur prius via originis idu citur forma ſbalis i passo: q̄ aliqua qualitas p̄ius formā ſbalem: z tñ certuz est: q̄ qualitas nō est perfectioz forma ſbali inducta. ¶ Per hoc rñdetur ad vltimā p̄firmatio nem negādo q̄ sequat aliq̄ dñam esse infinitā. Et ad pro bationem dī q̄ qñ aliq̄ dña pſupponit dñas infinitas or dine quodā essentiali z per se illa dña est infinita: qđ non est in ꝓposito: quēadmodū dictū est. ¶ Ad 3ᵐ pncipa le argᵐ rñdetur: negando q̄ ideꝛ distinguat duob⁹ pn cipijs distinctiuis que sint primo distinctiua: qđ declara tur: qz ex rōne q̄tī vt q̄tuz est nō habet q̄ distinguat in partes eiusdem rōnis precise: qz si quantuz distinguat in bicubitū z tricubitum: z ista sint alterius spēi. tūc diuisio: q̄tī in eo q̄ q̄tū nō fit in ptes eiusdē rōnis. Sed qcqd sit de hoc. dī q̄ pncipiū p̄mo distinctiuū alicui⁹ in aliqua plura eiusdē rōnis est hecceitas seu ppietas indiuidua lis. Odlibet aliud qđ sic est p̄nᵐ distinctiuū cōcomitāter est p̄nᵐ distinctiuū in ꝑsimiles partes z nō primo. Un de idem potest distingui ab alio per duo p̄nᵃ distinctiua distinctione alterius z alterius rōnis: sicut est distinctio vel diuisio que fit per hecceitatē vel q̄titatē. Maz hecceitas sic est pncipiuz distinguendi q̄ illud in quod totuz diuiditur: est ipsuz totum diuisum: z includit rōnē eius: quod nō est sic in diuisione q̄tī: vt q̄tuz est: qz ratio q̄tī nō includit rōnem totius: sed aliq̄ aliam rōnem que. est cōis toti diuiso z parti in quā diuidit. Et p̄ hoc p̄cedit: q̄ lz indiuiduū p̄mo z per se indiuidueꝛ per hecceitatē: z a prioꝛi: tñ per accīs z a posterioꝛi idiuiduaf per q̄titatem. ¶ Et ex hoc rñdetur ad p̄firmationē primā z ſcdaz

qñ inferr. Q3 si q̃ztitas aduenit idiuiduo p̃cõstituto in esse indiuiduali: nõ magis q̃ztitas erit p̃n^m diuisionis z indiuiduationis: q̃z alia accñtia. Rñdet negãdo p̃iam: qz cũ q̃ztitas sit p̃n^m ens iter oia accñtia: qđ imediate inest sbe: priꝰ sba accñtalr idiuidualiꝫ per q̃ztitaté q̃z p alia accñtia: z sic etiã priꝰ erit p̃n^m diuisionis. ¶Ad 4^m arg^m cũ dz: q oẽs dñe idiuiduabiles p se ꝓnent in spẽ que dr uidiꝫ: rñdeat ista: z cũ iferr q spẽs p se diuidet in infinita ꝓceditur etiã hoc ꝑñs: z ad ip3 obationé ipsius: q̃ species est athoma z indiuisibilis: cõcedit q̃ est athoma: hoc est indiuisibilis idiuisione opposita diuisioni q̃titatiue: sed nõ opposita diuisioni simplr. Quia nullus hz negare qđ spẽs nõ diuidat in idiuidua de qb^ꝰ pdicat p se: z ꝑmo^ꝰ z per ℔ appet ẽt ad illud ¶Plato q̃ sistendũ est in diuisione speciei specia^ma in arte z scia: qr solũ in arte ꝓsiderant predicata que faciunt ad specialẽ ordinẽ pdicatiõis essentialis: z que pñt dicere pp qd respectu passiõis scibilis de sbto: qualr nõ reperif i delectu spẽi ad idiuidua: qr i spẽ terminat ois ordo essentialis eoz pdicabiliũ que faciunt ad sciam hñdaz de aliq̃ sbto scibili quẽadmodũ dcñ est superius. ¶Ad Az. 10. metaph. dcñ est supꝛ. ℨ solutioné p̃incipalẽ. ¶Ad 5^m rñdet p pmittẽdo: q eẽ capit duobꝰ modis: z sílr eẽntia. Uno^ꝰ put est illud quo aliqd ꝑmo recedit a nõ esse: z est ex itellm z po^am sue cãe. isto mõ qđlibet ens q̃ est ꝑter actũ itellis siue sit totũ siue pars hz eẽ Allio^ꝰ accipit eẽ p actu vltimo rei cui nõ aduenit vlteriꝰ. actus sic q nõ est alteri rõ essendi. Et isto mõ nulla pars intrinseca alicuꝰ vel quasi pars dr hẽe esse: sed solũ illud qđ est in actu vltimate cõpleto. Et quo sequit. q cũ vnũ q̃oz sicut hz essentia hz essentiã nõ solũ ꝓstituꝫ per aliq̃ ꝓstituentia hz eẽ z essentiã: vez etiã ipsa ꝓstituentia. Esse etiã vltra hoc q̃ dicũ est capitur ꝑ exñtia vel subsistẽtia rei. que ẽt modus itrinsecus vtriuſq̃ esse ꝑ mõ z secũdo mõ sumpti: posteriꝰ nã q̃libet ipsoz. C 1^ꝰ ꝑmittitur. q essentia q̃dã est q̃titatiua: z est illa cui nõ repugnat: ꝺdictorie plib^ꝰ cõicari siue sit totalis siue partialis rei. Allio^ꝰ capit essentia ꝓ eẽntia idiuiduali cui eẽntie repugnat pluribꝰ cõicari: que eẽntia idiuidualis põt accipi vel ꝓ essentia totali idiuiduí: vel ꝑ ꝓstituẽte ipm in esse indiuiduali. ¶Ex his rñdet ad arg^m ꝓcedendo q dña indiuidualis est formalr eẽntia: z ẽt ꝓstituitiue: q ꝓstituit vnaꝫ essentiã idiuidualẽ per se. Et cũ tu iſers. q̃ dña idiuidualis facit differre essentialr. si tu itelligas essentialr q̃titatiue. nego ꝑñam: qr dña talis est ꝑmo diuersa ab omni q̃ditate. vt dcñ est. Si tu itelligas essentialr. idiuiduaㄥ: ꝓcedo: z vlteriꝰ q sic facit differre accñtalr. vt distinguit ꝓtra differre essentiale q̃titatiuũ. Concedit etiam q facit differre accidentalr: qr talis dña nõ ponit aliqđ ordinẽ essentialez in nã: que ꝓbitur z diuidit per ipsam: qđ admodũ dictũ est superius. ¶Ad 6^m z penultimuꝫ rñdet: q ꝓprietas indiuidualis competit singulari per se in ꝑmo^ꝰ: z cũ tu iſers. ergo q̃titatiue cõpetit ei: nego arg^m. Unde predicatio in ꝑmo^ꝰ nõ solũ est qñ pdicatũ ipoz at q̃titatẽ sbri: vl parte q̃titatis. Uerũ etiã qñ rõ pdicati indudit intrinsece z formalr in rõne sbri: sicut pars eẽntialis ipsius: vel qñ pars: z hoc siue illud pdicatũ sit q̃titas: vel ꝑmo diuersum a q̃titate: sicut est entitas idiuidualis. C Q3 si tu dicas: q ꝑimus modus est qñ diffinitio predicaꝫ de diffinito: vel pars diffõnis. rñdetur q̃ extendendo nomẽ diffõnis ad quãcũq; rõnẽ exprimẽtez essentialia itrinseca rei: ꝓpositio Az. hz veritatẽ. Sz si accipiatur diffinitio solũ ꝓ rõne q̃titatiua exprimẽte q̃titatẽ diffiniti: vel partem q̃titatis. nõ est verus q solũm illa predicatio sit per se in ꝑimo modo: in qua sic predicatur diffinitio de diffinito. ergo ẽ. C Q3 o quo est notandum: q si aliqua rõ possit exprimere qcgd cõuenit ad entitatem indiuiduí: nõ tñ illa rõ erit perfecta diffinitio: qr nõ exprimit qđ quid erat esse. Et ꝑm ꝑhm ꝑimo thopi. Diffinitio est exprimẽs q̃ditatẽ rei. Et iõ ꝓcedo q singulare nõ est diffinibile diffone alia a diffone spẽi: z tñ est p se, ens addens aliq̃s entitatez entitati spẽi: hz illa p se entitas quã addit: nõ est entitas q̃titatiua: z sicut nõ hz ipm singulare ꝓpriã diffonẽ eo mõ q̃ dictũ est: ita nõ hz aliq̃s passionẽ: hz tñ passiones spẽi: z ita eius nõ est demstratio: neq; scia alia a scia spẽi. ¶Ad vltm^m rñdet ꝓcedẽdo q ꝓ nomẽ demstratiuũ: qđ nihil demõstrat cassuz est z vanũ: Et dico q ꝓprietas idiuidualis est hecceitas in predicatione denoiatiua. Qñ hecceitas est 2ª itentio: que nõ ꝑdicat de prima: nisi denoiatiue z a posteriori. Et cũ tu dicis. ipm demstratũ: aut est idiuiduũ: aut nõ. Dr q hecceitas in abstracto nõ demstrat totũ idiuiduũ: hz parte essentialẽ ipsius: illã. vz. que est vltima tuz ꝓstitutiuũ ipsius. i. ꝓprietatẽ iduiduale: puta sorceitatẽ vel platoneitatẽ. Si tñ accipiatur hecceitas in ꝓcreto demõstrat ipm indiuiduum totũ. Et cũ tu dicis: q̃ hecceitas nõ ꝓstituit ipsum indiuiduũ: ß aduenit ꝓcõstituto. Rñdet qđ hecceitas vt est 2^a itentio nõ ꝓstituit indiuiduũ: hz illud qđ est denoiatum ab hecceitate vltimate z partialr ꝓstituit: q̃ indiuiduũ nõ tñ ꝓstituit ex ꝓprietate indiuidualí: verũ etiã ex nã specifica: penes quã hz esse q̃titatiuuz: z ꝑm hoc dixit ¶Dorphirius: q species dicit totaz quiditatẽ indiuiduorum. Ex ꝓprietate autem indiuiduali habet esse indiuiduale ꝑimo diuersum ab omni quiditate.

¶Scõm se vero dñr q̃cũq; significant figuras ꝑdicatiõis: quotiẽs. n. oꝺ totiens eẽ significat. Tex. cõ. xiiij. Q3. vj.

Uia Locurrẽs me^ꝰ. 7. metaph. ꝑtractat mãz de eẽ z eẽntia determinãdo ipam ℨ doct. subt. iõ ℨ ipm mouet hec qõ. ¶Utrũ esse z eẽntia distinguant realr. ¶Et arguit ꝑ q sic auctib^ꝰ. z 2^ꝰ rõnibus. ꝑma auctas est Az. 2^ꝰ posteriorum dicẽtis: q eẽ nõ est sba rei. Ex ho arguit sic. Alla distinguunt realr: quoz vnũ non est aliud realr: sed esse nõ est essentia realr. q̃ zt. ¶Maio^ꝰ est nota: z mino^ꝰ ꝑbat. Aliqua essentia est sba: sed nullũ esse est sba. e go nullũ esse est eẽntia. ¶Scda auctas est Auicẽ. 5. metaph. cap. 6. vbi hz q eẽ accidit entiti: in eo q nõ est necesse esse. Ex hoc arguit sic. illud qđ accidit alicui non est illud realr cui accidit: sed ita est q esse accidit eẽntie in eo q nõ est necesse eẽ. ergo reliquit: q eẽ nõ est eẽntia. C 3ª auctas est Algazelis in logyca sua: z eandez sniam hz Allarius. 10^ꝰ de trini. quã etiã approbat Boeti^ꝰ in lib. de hebdomadibus: vbi vult: q diuersuz est eẽ: z illud qđ est. ¶Ex secunda via ꝑbat etiã rõne ꝑmo sic. Illud qđ est indifferens ad aliud distinguit realr ab illo sed eẽntia est idifferens ad eẽ: z ad suum oppositũ. sad nõ esse. ergo essentia distinguit realiter ab esse. maior nota: q qđ est idifferẽs ad oppoſita nõ includit aliqđ istoz realiter: z essentialr. mino^ꝛ aũt de se patet. Maz eẽntia põt hẽe eẽ z nõ esse. Sicut essentia rose in hyeme nõ hz esse: z in estate hz eẽ. q̃ zt. C Item 2^ꝰ ois creatura est cõposita ex actu z po^a realiter. igitur actus z po^a in creatura distinguunt realiter: hz eẽntia est potẽtia respectu esse: z esse est actus. q̃ zt. C Et confirmatur: q creatura est pot^is esse: sed gõlibet tale hz potentiã z actum realiter distincta: q: ex quo est in potẽtia: nõ est purum nihil. z ex quo recipit esse ab agente includit actum: z ista duo se habent sicut res z res. igitur zt. C Item 3^ꝰ arguit. Qđ hz esse ex alio distinguit realiꝫ ab eo: qđ cõpetit rei ex se: sed ita est q essentia rei cõpetit rei ex se. esse aũt ab alio: q: ab efficiẽte. ergo eẽntia distinguit ab esse realiter mino^ꝛ ꝑbat. circũscripto omni efficiente: z omni extrinseco ab hoie: hõ est hõ: z hõ est aial: sed hõ nõ põt esse circũscripto efficiente. ergo sequit ꝓpositum.

C Item 4^ꝰ

¶Item 4° arguitur. Omne esse per se subsistens est infinitū: ꝫ nulla creatura est infinita. ergo nulla creatura hz eē p se subsistēs: ꝫ illud eē qđ nō est per se subsistēs: est in alio receptū: ꝫ eē creature distinguit realr ab eo in quo recipit: ꝫ recipit in eēntia rei. ꝫ distinguit realr ab essentia rei. maior. ꝓbat: qz sicut albedo si esset p se subsistēs nulli inherens: icluderet totā pfectionē possibilē cōpetere albedini: z esset infinita in tali nā: sic dicendū est de ēe ſba: z de eē ſbali: q si esset in se: z p se subsistēs: icluderet pfectionē cuiuscūq; eē: z ita eēt infinitū. ¶Itē 5° arguit. Nullū eē subsistens est creatū: oē eē creature est creatū. ꝫ nullū eē creature est subsistēs. Discursus bonꝰ. maiorꝫ ꝓbat. Nā esse subsistēti cōpetunt nobilissime ꝺditiones entis: sicut sunt eē pmū ens eē neēe eē: z idependēs: qz tale eē subsistens est nobilissimū esse. Ex ista maiori cuz ꝯsiderꝫ ꝓpōnibꝰ assumptis: que sunt de se euidētes: segtur ꝯclusio intenta: z nullus esse creature sit esse subsistens. Et tunc vltra. Nullus esse creature est subsistēs. ergo est receptū in alto. Sed omne receptum distinguit realiter a recipiente. ergo esse creature distinguitur realiter ab eo in quo recipit: sed recipit in eēntia: sicut actus vltimus z cōpletiuus essentie. ergo zc.

Ad oppositū tū arguit. Cōmē. 4. metaph. cō. 3° hz: q ens z vnū significāt eādem nām z essentiā: z nō distinguunt realr. Idē enim hz ipsum z Arist. est ens: z hō. homo importat essentiam: ens ipsum esse. ergo esse z essentia sunt idem.

In ista. q. sunt quatuor articuli. In ꝓ recitabitur opi. Thomistarum ꝺ eē z essentia in oibꝰ citra deū differūt realr: rita q eē est actꝰ p se vltimꝰ eēntie: z pfectio eius: z ita fit vera cōpositio z realis ex esse z eēntia z cū eēntia sit p se poª respectu eē: in oibꝰ est cōpositio ex actu z poª. Fundamēta istius positionis sunt tacta arguēdo ad partem affirmatiuam qōnis. Tum qz eēntia est idifferēs ad eē z nō esse: pp quā indifferētiā ꝺcludit etiā distinctio realis. Tuz qz esse recipit in essentia: sicut per se actus: in per se poª. z recipiens z receptum distinguuntur realiter.

Sed ctra istam positionē instāt octo medijs: z p arguit ꝓ fundamētū acceptuz ex parte indifferētie sic. Adhanēte eadē rōne: manet idez effectꝰ. Sz tota rō quare ponit ab istis eēntiā differre ab esse: est pp indifferētiā essentie ad esse: z ad nō esse. Nam vt dicunt. lapis est in poª vt sit: z vt nō sit. ꝫ vbi talis indifferentia inuenit ibi ponēda est talis distinctio: sz ita est q est consimilis indifferentia esse ad esse z nō esse. Esse enīz rose in hyeme nō est: in vere est. Cōsimilis etiā idifferētia est eēntie ad essentiā z nō essentiam. Essentia enim creature ab eterno nō est essentia (nisi ponas eēntias eternas: modo platonico.) Essentia aūt creature est essentia post creationē. ergo esse differt realiter ab esse: z essentia ab essentia: quod est ridiculosum dicere. Et ꝓfirmāt ꝗtuz ad hoc q essentia rei create nō sit ab eterno: qz eternitas z duratio sunt ꝺditiones rei existentis. Eternitas enim est existentia interminabilis vite ſm Boetiū: sed essentia creature non existit ab eterno. ergo zc. Cōfirmāt 2°. Quia si essentia creature haberet esse ab eterno: creatura nō posset de nouo creari: qz creatio creature nō eēt de simplr nihilo sui. Ex qbus sequit: q in creatura nō solū erit cōpositio ex esse z essentia: verūetiā ex esse cū esse: z ex eēntia cū essentia. ¶Dz. 2° arguit sic. Realitas rei non differt a re: nec facit realem cōpositionem cum ipsa. (Dicere enim q aliquid cōponit cū sua realitate videtur ridiculuz.) Sed actualitas rei z esse rei nihil aliud est ꝗ realitas rei. (Ꝺ pz: qz nihil aliud est dicere rem esse actualiter: ꝫ esse realiter: z hīe esse nihil aliud est ꝗz hīe realitatez: sicut nihil aliud est dicere rem nō esse: ꝗz rem nō hīe realitatē.) ergo esse nullā realē cōpōnē facit cum essentia. ¶Dz. 3°. Dicere q hō verus cōponaī cuz sua veritate: vel hō affirmatus cum sua affirmatione: nō vr bñ itelligibile. Cum igit rei actualitas. z per ꝯns esse: non sit aliud ꝗz positio veritatis: z affirmatio rei. (Rex. n. i poª nō est res vera simplr: sz est res diminuta. vt apparet. 9. metaph.) impoſe est q esse faciat cōpōnem cū essentia: vel q ab ipsa realr distinguaī. ¶Dz. 4° esse z essentia hñt eandē ꝺdictionē. Nihil enim ꝓtuat est: qđ nō ꝓtuet essentiaz: nec est aliud nihil qđ ꝓtuet essentiā a nihilo ꝓtuante esse: quare z affirmatio erit eadē. ergo est idem esse z essentia. ¶Dz. 5° actus z poª diuidunt ens: sicut ꝺditio distrahēs z ꝓciens: quēadmodū si dicerez: q hō viuus z hō mortuus diuidunt hoiem ipsum. Licet nō sit oīnoda silitudo. sicut ergo liz inferre: hō mortuus. ergo nō hō simplr: sic lz inferre. Ens in poª. ergo nō ens simplr. silr lapis in poª. ergo nō lapis simplr. Ecōtra aūt sequit. Lapis in actu. ergo lapis simplr: sicut sequit: hō viuus. ergo hō simplr. sicut ergo hō viuus nō facit cōpositionem cuz hoie: sed excludit distractionē eiꝰ. z affirmat ipm eē: simplr sic actualitas ad lapidem nō ponit cōpositionē: sed affirmat lapidem simplr: quē potentia distrahebat aliquo mō. Actualitas igitur rei quā importat existere vel esse: nullā ꝺstinctionez realem vel cōpositionē facit cum lapide: qui nominat essentiam: sic nec rem esse simpliciter: facit cōpositionē realem ad illam rem. Et hec ratio fundaī in dicto cōmen. 9. metaph. cōmen. 7. dicit enim q essentie que non sunt extra animā: nō dicunt esse simplr: sed dicunt eē in anima appetitiua aut cognoscitiua. Illud enim qđ est in potētia: nō dī eē: qz entia in ꝓpio aspectu sunt illa ꝗ sunt actu z induxit hoc Alz. ad declarandum causam latentie. ꝓpter quaz hoc nomē ens nō dicit simpliciter apud vulgus de eo qđ est in potētia: z si sit in anima in actu. Hec Cōmentator. Ex quo sequit: q nullam cōpositionē ponit esse in actu: sed excludit distractionē: diminutionē: z iperfectionem rei: z ponit eam in esse simplr. ¶Itē 6° arguit. Si essentia cōponitur cum esse: z distinguit realiter ab ipso esse: aut est ſba: aut est accidens. si dicas q est accidens. ergo ex esse z eēntia fit vnū per accidens saltē in substātijs. Quod est cōtra ponētes istaz opi. z ꝓtra veritatē: si dicas q est substantia: aut est mā: aut forma: aut cōposituz: sed nullū istoz est. ergo relinquit: q esse nō est suba: z p ꝯns nō facit cōpositionē substātialē cum eēntia. ¶Oz si tu dicas: q esse est substātia: z neges diuisionē istaz subē i tria membra vicendo: q ista diuisio est eoz que sunt in gñe: mō esse nō est per se in gñe. ¶Contra. mā z forma nō sūt per se in genere: sed reductiue. ergo simplr poterit dici de esse: qz omne qđ est suba (qualitercūqz est suba citra deū) est per se: aut reductiue in gñe subē. Esse non est per se in gñe (vt tu dicis.) ergo erit reductiue. Sed ctra. qđ est reductiue in gñe reponit vt ꝑnm ipsius: sed eē nō est ꝑnm generis ſbe. (qz tale ꝑnm est mā vel forma ſbalis: vel agens substātiale. qđ est compositum.) ergo esse nullo mō potest poni in gñe substātie: vt ꝑnm. ¶Oz si tu dicas: q eē lz nō sit ꝑnm quo aliquid existit in genere substantie: est tñ ꝑnm quo aliquid simplr existit. ¶Contra omne qđ ponitur in genere vt ꝑnm illius: est illō quo aliquid existit vt in tali genere (sicut apparet discurrēdo per oia ꝑnª generum. (sed esse vt tu dicis non est illud quo aliquid existit. vt in genere ſbe. ergo nō pōt poni vt ꝑnm eius: z per ꝯns nō poterit esse in tali genere reductiue. Neqz est i genere per se. ergo erit nihil z vnum chimericū. ponēdo ipz realiter distinctū ab essentia. ¶Item arguit 7°. Dato q essentia z esse distinguerent realiter: z etiā esset actus eēntie: sequeret: q in qualibet gñatione essent duo termini totales: z duo formales. ꝯns est falsum. ergo añs. ꝓbatia

pbaf pſupponẽdo duo: quoꝝ ꝑm̃ est q cõpositũ p se vnũ sit ex per se actu: z per se po[a]. ℔ vult Arist. 8. metaph. vbi nulla aliam rõnem assignat: quare cõpositũ sbale est per se vnũ: niſi qz materia est per se po[a]: z for[a] sbalis est per se actus. Sꝫdo pſupponit: q essentia est per se po[a] respectu esse: z esse est per se act[s] essẽtie. Ex hoc ꝯcludit ppositus: q illud qđ pstituit ex essentia z esse: erit per se vnũ. Quo dato: sequit̃ q erũt duo cõposita hñtia per se vnitatem: quoꝝ vnũ erit cõpositũ ex mã z forma sbali: alteruꝫ erit ex essentia z esse: ſꝫ vnũqđꝝ cõpositũ p se vnũ natũ est ee terminus totalis alicuius actionis. ergo in generatione sbali erunt duo termini totales: z etiaꝫ duo termini formales: quoꝝ vnus erit esse: z alter forma sbalis. Qđ probatur: qz ille est termin[9] formalis gñationis quo aliqd gñatur: sed ita est: q esse z forma subalis sunt hꝺ, g ꝛc. ℙro baf minor. eo mõ quo aliqd est rõ eẽndi: eo[o] est rõ gñandi. sed rõ eẽndi est ipm esse. g erit et rõ gñandi. Tãl potest formari ista rõ sic. Eo[o] quo aliqd gñat: eo[o] est. si p te ipm cõpositũ nõ gñat per ee: sic q esse sit terminus gñationis. ergo nõ habebit esse per ipm esse. ꝯs est falſuꝫ. g aliqua premissarũ: nõ maior. ergo minor. ¶ Ihe arguit vltimo: sequeret: q daret̃ pcessus in infinitũ in eẽntijs: qz si est esse z eẽntia fit cõpositũ per se vnũ resultabit 3[a] entitas distincta realr a pncipijs pstituentib[9]: qz nõ est maior rõ q ex mã z forma resultet vna 3[a] entitas distincta realr a suis ptib[9]: (vt tu ꝓcedis:) qꝫ ex ee z eẽntia. cũ sint ista per se potentia: z per se act[s]: z g sicut ex illis duob[9] resultat vna p se vnitas. ita resultabit vna p se eẽntia. Et tũc q̃rek de illa eẽntia: qño se hꝫ ad ee vt ꝓnus: z sic procedet in infinitũ. Nec valet dicere: q esse nõ sit terminus gñationis: qz ipm nõ est: nec fit: sed est illud. quo aliqd est: qz sic etiaꝫ forma nõ dr eẽ: nec fieri: niſi rõne cõpositi. z tñ est termin[9] formalis gñationis ꝑm oẽa. sic dicẽdũ est de ipso ee: z ꝙcũqꝫ rõ assignabit de ee q nõ sit terminus: poterit assignari de for[a].

Dimissa ergo ista opinione. ¶ Quãtũ ad 2[m] artĩ[m] ꝓo itroductione opinionis 2[e] ꝓdictoꝝ ad ꝓcedentẽ quã sequit̃ Doct. subti. q ee z eẽntia nõ distinguunt realr: vidẽdũ est: qd itelligat per esse: z qd p eẽntiã. ¶ ℙro quo ꝓ notãdũ est: q ee vno[o] accipitur ꝓo ee eẽntie. Allio[o] ꝓo esse exĩtie. Primo[o] esse z essentia nõ distinguunt: niſi penes modũ ꝯcipiẽdi in cõcreto: z in abstracto que distinctio est distinctio rõnis: qz penes modos ꝯcipiẽdi logicales: qui sunt itentiõales: z entia rõnis: z hoc mõ itelligit Sco. in. 3. sniaꝝ. di. 6. q. ꝑ[a]: q esse z eẽntia distinguunt̃ quẽadmodũ dictũ est. 2[o] ee accipit ꝓo ee existere: z tũc tale ee ipoꝝtat exĩtiã actualez que est modus itrinsec[s] eẽntie z qditatis. ¶ 2[o] est aduertẽdũ: q eadẽ res est eẽntia z qditas. Res. n. que hꝫ ee exĩtie: vel saltẽ cui nõ repugnat ee exĩtie dr eẽntia. z ille res gbus sic repugnat ee existere: nõ hñt rõnẽ eẽntie: neqꝫ dicunt eẽntie. Jõ chi[a]: aut entia ipossibilia nõ ꝺñr hie eẽntias: ita q essentia vel est res ꝯuncta cũ exĩtia: vel cui nõ repugnat existere. Quiditas aũt est eadẽ res vt abstrahit ab exĩtia: z qditas est oẽ illud qđ ꝯcludit eẽntialr in alio: z quiditatiue: vel pertinet ad qditatem z essentiam rei: siue illud sit diffinibile: siue nõ. ¶ 3[o] est aduertẽdũ: q eẽntia z qditas se hñt: sicut superius z iferius. ois enꝫ essentia est qditas: cui saltẽ nõ repugnat plib[9] cõicari: z nõ eꝫ. Quod declarat̃: qz in diuina nã sunt multe quiditates z formalitates: etiã ꝑm Az. ſ. qditas itellectus: vo luntatis: entis sbe z spũs: z tñ est vnica essentia: z rõ est illa: q ille quiditates dñr hie, ppriuꝫ esse essentie: quibus nõ repugnat esse: z hꝫ esse sine altero: sed iste qditates in deo nõ possunt esse: aut existere sine eẽntia diuina z exĩtia eius. ergo iste quiditates nõ sunt plures eẽntie. Ex quo sequitur: q eẽntia z qditas licet sint idẽ ſꝫ rẽ: tñ dr nt: qz eẽntia est illud: cui nõ repugnat ee: qditas aũt est illud qđ exprimitur per diffõnẽ: z ptinet ad qditatez rei. ¶ Ulteri[9] 4° est aduertendũ ꝑm docto. subti. in quolibeto. q. 9. q ee accipitur duob[9] modis: z ſsr eẽntia. vno[o] ꝓut esse est illud quo aliqd recedit a nõ ee: z ꝓ illud aliqd recedit a nõ esse: per qđ est exĩ suaꝫ cãm z intellm: z illo[o] vnũqđꝝ qđ est ex po[am] sue cause z intellm hꝫ ppriũ esse: z vt sic dr hie ꝓpriã essentiã: z illo[o] mã z forma in cõposito sbali hꝫ ꝓpriũ esse z ppriã essentiã. Allio[o] accipit esse ꝓo actu vltio ipsius rei: cui nõ aduenit act[s] vlterior: z illo[o] ee est illud quo aliqd vltimate est: z illud nõ est rõ vlteri[9] eẽndi. sicut ſsuppositũ sbale: z solũ illud sic hꝫ esse: z etiã essentiam.

His positis. ℙono tres ꝓpones: quarũ ꝑ[a] est ista. Esse eẽntie z existentie nõ hñt ordinẽ durationis z originis iter se: ita q eẽntia durationẽ ꝑcedat ipsam exĩtiã: vel originet eẽntia ꝓius: ꝙꝫ existentia: aut q exĩtia originet ab essentia. ¶ Jsta ꝓpo ꝓꝫ ꝙtũ ad primã z scãꝫ partẽ. Quia qõcũqꝫ est ꝓius durationẽ alio est singulare z existẽs: qz duratio est ꝺditio existentis in quãtũ exĩs est: sed eẽntia vt eẽntia de se nõ existit: ſꝫ abstrahit ab exĩtia: cum sit indifns ad existere: z nõ existere. ergo eẽntia nõ est ꝓior duratiõe exĩtia. ¶ Et vlterius sequit̃ per eandez rõnẽ: q nõ est ꝓior origine: qz quicqd originat est exĩs. ¶ Et ꝓpõ vlterius ꝓꝫ ꝙtuꝫ ad 3[am] partẽ. ſexĩtia nõ originat ab eẽntia: qz nullũ ee realer: z in actu originat ab eo qđ nõ est i actu. exĩtia est ens reale z in actu: cũ sit realitas z actualitas rei. essentia aũt (circũſcripta exĩtia) nõ est in actu: ſꝫ indifns ad actũ: z potẽtiã. g iter essentiã z exĩtiã nõ est ordo originis. ¶ 2[a] ꝓpositio est ista. Inter essentiã z existentiã est ordo nãe: qz ordo nãe est iter illa: quoꝝ vnũ pſupponit reliquũ: ſꝫ existentia pſupponit essentiã: z nõ ecõtra. g essentia est ꝓior nã existentia. ¶ Jhẽ qđ cõpetit alicui ꝑ se in ꝓmo[o] est ꝓius nã: eo qđ cõpetit ei per accñs: ſꝫ eẽntia cõpetit rei ꝑ se in ꝓmo[o]. existẽtia aũt nõ: ſꝫ p accñs: qz accidit eẽntie q̃ fit in actu actualitate exĩtie pp indifferẽtiaꝫ quã hꝫ essentia ad actũ: z po[am] zc. ¶ 3[a] ꝓ est ista. Essentia ꝑcedit ordine pfectionis ipsam existentiã. pbaf. Illud qđ ptinet directe ad genus sbe: est pfectius quacũqꝫ alia pfectione 2[a] sibi aduenĩẽte: que nõ ptinet ad illud genus: essentia est hꝺ: z nõ existentia. ergo zc. Maior vr nota: qz cuꝫ ꝑdicamentũ sbe dicat esse pfectissimuꝫ iter alia: qcqd est directe in illo: est pfectꝰ quocũqꝫ nõ existẽte in illo. Minor pbatur: qz ꝑdicamẽta sunt de ee essentie: z nõ de esse existẽtie. vt hꝫ Boetius sup ꝑdicamẽta: qđ pbaf ab ipso: qz si ꝑdicamenta essent de esse existentie: rosa in hyeme nõ esset in predicamẽto. ¶ Confirmat ista 3[a] ꝓpo. Nobilissima pfectio cõpetit cuicũqꝫ per suũ ꝓpriũ genus: z p suã ꝓpriaꝫ diaꝫ. ideo hõ est pfectior asino: qz hꝫ diaꝫ nobiliorẽ essentialem qꝫ sit diꝛia asini: sed genus z diꝛntia ptinent ad qditatẽ z essentiã rei. existentia aũt nõ. g cuꝫ essentia sit illud per qđ nobilissima pfectio cõpetit rei: z nõ exĩtia. eẽntia est nobilior existẽtia. Et ꝓbatur 2°. Certuꝫ est qꝫ hõ plus excedit asinũ in pfectiõe: qꝫ hõ in po[a] hꝺ: ꝙ in actu: ſꝫ ista est q homo excedit asinũ per essentiã. z hõ in actu hꝺ: ꝙ in po[a] excedit p exĩtiam. g relinquit̃ q essentia est qđ pfectius exĩtia. Maior assumpta vr nota: qz hõ in po[a] z hõ in actu sunt eius dẽ spẽi: cũ habeãt eandẽ diffonẽ. hõ aũt z asinus sunt alteri[9] spẽi: mõ illa que sunt diuerſaꝝ spẽrum hñt maiorẽ dissimilitudinẽ in pfectione z in equalitate qꝫ illa que sunt eiusdẽ speciei: quare sequit̃ ꝓpositũ.

Existis ꝓpositiõibus. Jam quãtũ ad 3[m] articuluꝫ respõdeo ad quesitũ: ponẽdo quatuor ꝺdusiones: quaruꝫ prima est ista. Esse essentie z existentie nõ distinguunt̃ formaliter. Jsta ꝺclusio ꝓbatur sic. Illa que sunt oino idem ꝑm diffinitionẽ nõ distinguunt̃ formaliter: ſꝫ esse eẽntie z existẽtie sunt hꝺ. qđ ꝓbatur: qz hõ nõ dr esse alterius rõnis formalis vt in po[a] aut in actu: ſꝫ act[s] nõ addit ad essentiã: niſi existentiã. ergo existentia nõ distinguit̃ formaliter ab eẽntia. ¶ Et cõfirmat. Qđ distin-

guitur formaliter

guitur formaliter ab alio: si addak illi ꝑstituit aliqd forma liter distinctū. sicut ꝑz inductiue in oibus hꝰmōdi distinctas formalitates. Sed existētia addita nature ⁊ essentie nō ꝑstituit aliquid formaliꝫ distinctum ⁊ alterius rationis ab eēntia ⁊ natura siue existētia. ḡ relinquit q exīnia nō distinguit formaliꝫ ab eēntia. ¶ Scōa conclusio Essentia ⁊ exīnia nō distinguūtur realiter. ista ꝓclusio ꝓbat tripliciter. ꝓmo sic: q in eēntia liter ordinatis ⁊ realiꝫ distinctis per aliq̄s poam videt ꝑpus posse separari a posteriori. sic q nō implicat ꝯdictionē ex rōne prioris: vt prius est esse sine posteriori: ꝫ ita est q essentia nō pōt separari ab exīnia p aliq̄s poam. ergo ⁊c. ¶ Dalo: ꝓsupponit prio nūc: ⁊ ꝑz ex his que dximus circa tractatum formalitatū ad mentē Doct. subti. minor ät ꝓbat: q: actio cuiuscūq; potentie ꝓductiue terminat ad exīs ⁊ singulare: q: actiones sunt singulariū. ex ꝓmo metaꝓb. ꝫ oē quod est singulare existens: nō potest separari ab existētia. ergo ⁊c. ¶ Scōo ꝓbat. Quod manet alio nō manēt: vt ꝫ hīe aliquā realitatē: ꝫ eēntia sine existētia nullaꝫ hꝫ realitatē: q: existētia rei est actualitas ⁊ realitas rei. ḡ ꝓpositū. ¶ Ité 3ª que distinguunt realiter se hñt sicut res: ⁊ res: q: distinctio realis est inter rem ⁊ rem: ꝫ eēntia ⁊ exīnia nō sunt hꝰ: qm̄ res loquēdo de vera ⁊ reali re est tm̄ existens: ⁊ ꝙ uertitur cū ente in actu actualitate existētie ꝑut hꝫ videri in tractatu nostro ꝓallegato circa ꝓnm. ¶ 3ª ꝓclusio. Essentia ⁊ existentia distinguunt: sicut q̄dtas ⁊ modus itrinsecꝰ. ¶ Probatur: q: modus itrinsecus est ille qui aduenies vel discedens a re nō variat eiꝰ rōnē formalē vel ꝑstituti p ipsum. ꝫ exīnia nō variat rōnē formalē essentie: neq; etiā ꝑstituit: vt ꝓbatū est: q: hō exīs nō distinguit formaliꝫ ab hoie in poa. ḡ ⁊c. ¶ Quarta ⁊ vltima cōclusio. Essentia ⁊ esse existere distinguunt ex nā rei. ꝑ ꝓbat illa ꝓclusio: illa nō sunt penitus idē: quoꝝ vnū est idifferēs ad alterum: ⁊ ad oppositū ipsius circūscripto omni opere itellectus. Ista ꝓpositio ꝑz: ꝫ essentia est idifferēs ad existere ⁊ nō existere nullo intellectu ꝙsiderante. vt etiā ꝓcedunt aduersarij. ḡ ⁊c. ¶ Et cōfirmat ꝓmo. Quia illa que sunt penitus idē: ꝙcquid cōpetit vni: cōpetit alteri: ⁊ ꝙgd repugnat vni: repugnat etiā alteri: ꝫ poa obtīua repugnat existētie reali: ⁊ nō repugnat eēntie. ḡ ⁊c. ¶ Cōfirmatur hoc 2°. Illud q̄d accidit alicui: hꝫ aliquā distinctionē ex nā rei ab illo: q: nihil idem accidit sibi ipsi. sed existentia accidit essentie. ḡ ⁊c. ¶ Minor ꝓbatur. Si enim existētia nō accideret essentie. ergo esset de rōne sui. ergo nō poset quidditas ⁊ essentia intelligi sine existētia: q: nihil pōt distincte intelligi sine eo q̄d est de essentia sui. Oppositum tamen experimur: q: itelligimus eēntiā intellectuꝫ diffinitiuo: cū diffinitio sit ipsius essentie vt abstrahit ab existentia. vt habetur. 7. metaphisi. tex. cōmē. 53. ergo eēntia nō est omnino idē cū existētia. ¶ Cōfirmat hoc 3°. Essentia cōpetit rei per se in ꝓmo mō. ⁊ existētia per accidēs. ergo essentia ⁊ existentia nō sunt idem omnino.

Quibus ꝓmissis. articulū. Rūdet ad argumēta in ꝓncipio qōnis: ⁊ ꝓmo ad auctāte Alz. dicēdo q illa auctas facit p 4ª ꝺne quatenus iter esse ⁊ eēntiam fundatur distinctio seu nō idētitas ex nā rei. Sed ex hoc nō sequit distinctio realis iter essentiā ⁊ esse. ¶ Ad 2am auctem que est Aui. pōt rūderi ꝑmittēdo: q essentia (extendendo nomē eēntie) quedaꝫ simpliꝫ determinat ad esse existere: quedā determinat ad nō eē. Quedaꝫ est cui ꝓtingens est esse. Et quedā cui ꝓtingens est nō esse. ꝑ ꝓma eēntia est nā simpliꝫ necessaria que sic determinat ad esse: q nō hꝫ poam itrinsecā p quā possit nō esse. Scda eēntia dr eē essentia ipossibilis: que si determinat ad nō esse: q nō hꝫ poam ad eē. Tertia ⁊ 4ª essentia est q̄lz nā possibilis: cui ꝓtingenter cōpetit eē: aut nō eē. Hoc stante pōt dici ꝑm vnā opinionē: q in nā necessaria esse existere est de eēntia talis nāe. sicut nōnulli Scotiste ponūt: q existētia est de rōne formali eēntie diuine. Sic ꝑm istos in quolibet necessario eē est de rōne formali eēntie. in aliis ät nō. ¶ Sed ꝓ ista opinionē instat: q: ista rūsio nō est ad mentē Doc. subti. Tenet eni ipse Doctor: q ꝙcūq; sūt in creaturis: ⁊ in deo: sūt eiusdē rōnis formalis: ꝫ existētia reperitur in vtroq; tā in deo q̄z in creatura: ⁊ exīnia in creatura nō est de q̄dtate eēntie ꝑm ipm. ḡ nec exīnia sic erit de quidditate eēntie diuine. ¶ Et ꝓbatur hoc etiam rōne duplici. ꝓma. Quecūq; duo in suis cōceptibus formalibus simplicissimis ⁊ abstractissimis nō se inuicē formaliter includūt: in nullo inferiori vniunt: vt vnuꝫ sit idem formaliter alteri. ¶ Ista ꝓpositio ꝑz: q: si cōceptꝰ formalis vnius nō includit formalē ꝰceptū alterius) manētibus istis sub ꝓpria rōne in aliquo (vnū nō includit formaliter alterum.) Sed ita est q existētia ⁊ eēntia sic in suis cōceptibus formalibus distinguunt: vt ꝑz ꝑ Boetiuꝫ sup ꝑdicamēta volētē q ꝑdicamēta sint de eē eēntie: ⁊ non de eē existētie. ḡ ⁊c. ¶ Ité quādo duo cōceptus sunt ordinati ad aliquē vnū 3m cōceptū: si ꝰceptus ꝓior nō est idem formaliter illi tertio: nec posterior: sic erit idē: sed ita est: q ens importat cōceptū ad quē isti alij ꝰceptus ordinātur scilz ꝰceptus vntatis: veritatis: ⁊ aliaꝝ passionuꝫ entis: ⁊ isti ꝰceptus sunt ꝓpinquiores enti q̄z exīnia (q̄d ꝓbat: q: passiones entis cōpetunt per se cōmō: ipsi ens. existētia aūt cōpetit nō per se in ꝓmo mō: neq; in secundo mō.) ergo sicut passiones entis distinguunt formaliter ab ente: sequit etiā q existētia. ¶ Sed ꝓ: q: dictū est q eē existere nō distinguit formaliꝫ ab eēntia. ¶ Rūdet q ꝫ non distinguat formaliꝫ positiue: distinguit tamē formaliter negatiue. sic q non est de intellectu formali eēntie vt eēntia est. ꝓmo mō intelligēda est ꝓma cōclusio posita superius. scōo mō intelligit hec rō nūc adducta. ꝺūa inter distinctionē formalē positiuā ⁊ negatiuā patet in ꝑ tractatu nostro formalitatuꝫ vbi agitur de distinctione formali. ¶ Ideo rūdēdū est ad secūdā auctoritaté aliter. ꝑ ꝓmittēdo q accidēs pōt accipi tribus modis. vno mō ꝓ eo q accidētaliter ꝑficit rē in suo eē cōpleto atq; ꝑfecto: sicut albedo est accīs hois: alio mō ꝓ eo q̄d extraneā a conceptu formali ⁊ q̄dtate alicuius: eo mō quo differentia dicit accidere generi: ⁊ iferius accidere suo superiori: ⁊ tale accedēs nō est accīs ꝓmo mō. Tertio mō dicit accidēs quodlibet mutabile: cuius eē ē cōtingēs. Loquēdo de accidēte primo mō: nulla exīnia i aliquo ē eius accīs. ꝫ scōo mō capiēdo accīs: existētia in quolibet siue sit creatū: siue increatū est eius accīs. ꝓ quāto in nullo tali quiditatiue icludit: sed est modus siue q̄ditatis. Si capiaꝫ 3° mō: sic in quolibet creato: eē est accīs: quatenus tale esse est mutabile. In increato aūt cū excludat omnē mutabilitatē ⁊ ꝓtingētiā: esse nullo mō est accidēs eius: ⁊ ita ꝛel igitur q ens increatū est de se sūū eē. quatenus tale icōmutabiliter ⁊ necessario sequit suā essentiaz. ¶ Ad algazelē ⁊c. patet rēsp̄sio ex dictis: q. ſ. diuersum est eē: ⁊ q̄d est: ꝑpter distinctionē rei a sua existētia que distinctio est ex natura rei: ꝫ nō realis. ¶ Ad rationes rūdet. Et ꝓmo ad ꝓmā in qua cōfitit totū fundamētū opinionis Tho. q. vz. tō essentia distinguit ab eē realiter: q: eēntia est idifferēs ad esse ⁊ nō esse. ℟ ꝑ ꝺet negādo ista ꝓpositionē: quādo aliqd est indifferēs ad vnū ⁊ ad oppositū eiꝰ: q distinguat realiter ab illo: nisi addēdo q illud indifferēs hēat verā ⁊ ꝓpriā realitatē: ꝑterea q distinctio realis est inter rē ⁊ rē: loquēdo de re existētie vel subsistentie nō aūt de re essentie. Unde inter hominē in potētia obiectiua ⁊ asinū in potētia obiectiua nō est distinctio realis actualis: q: ista non se habēt sicut res ⁊ res illo mō. Eēntia aūt vt distinguit ab eē existere: nō est res isto mō: neq; hꝫ ꝓpriā ⁊ verā realitatē: cum sua realitas sit existentia ⁊ actualitas. ergo vt sic: essentia nō distinguitur realiter ab

esse. ¶Ad 2m quũ tu dicis: q vnũq̃ dr̃ creatũ est cõpositũ ex actu z poa. Si tu intelligas q ista cõpositio ex actu z poa sit ex re z repositiuis: negatur. Si aũt intelligas q ista compositio sit: sicut ex habitu z priuatione: cõcedit. Ps: tmũ, pbat: q accipio ista cõponẽtia que sunt actus z poa p te: z sint A. z B. z q̃ro: auta. z b. sunt cõposita sic ex actu z poa: aut non. Si dicas q sunt cõposita. q̃ro de cõponẽtib9 vt pus: z sic, aut erit, pcessus in ifinituz: aut opz stare i hoc: q aliq̃d creatũ nõ est cõpositũ tali cõpõne. 2m dam, pbat: q nullũ ens creatũ hz entitatẽ pm oẽm gradũ pfectionis q̃ni nat9 est cõpetere entitati in se: pp q̃d caret illo gradu entitatis in q̃tũ est ens: z ita dr̃ eẽ puatuz illo gradu in q̃tum est ens: lz nõ sub rõne, pp ia specifica: eo mõ quo dr̃. s. metaph. ca° de puatione: q talpa est puata vsũ in q̃tũ a ial: nõ tñ in q̃tũ talpa. sic dr̃ in, pposita: q oẽ ens creatũ est cõpositũ ex ente: pro q̃to includit ipm: z ex priuatione alicuius gradus entitatis: z ita ex positiuo z priuatiuo: seu ex actu z poa: intelligẽdo p actũ aliq̃d positi uum: z p poam aliq̃d priuatiuũ. Sz lz sic includat ipm ens creatũ: habitũ z puationẽ: nõ tñ intelligo q ipa puatio sit de eẽntia entis creati cũ nulla puatio includat q̃ditatiue i ente positiuo: lz intelligo q ad eẽ q̃ditatiuũ entis creati sequitur talis puatio: z ita p̃iter seu cõmitãter ipa creatura est puatio seu ens priuatiuũ: nõ tñ q̃ditiue. ¶Ad 3firmationẽ rñdet: q q: vnũq̃ dr̃ est cõpositũ ex actu z poa mõ pdicto sequtur q̃libet creatura eẽ in poa obiectiua pro q̃to põt eẽ termin9 poe pductiue simplr. ¶Q̃. si tu arguas 3firmãdo argm Tho. q oĩs creatura: aut est purus actus: aut pura poa: aut cõposita ex actu z poa: non primo°: aut scdo mõ. g 3° mõ. ¶Rñdeo q argm nõ pclu dit: q creatura sit cõposita ex actu z poa: sicut ex re z re: lz solũ eo mõ quo dixim9. vnde ista cõp̃ nõ solũ tenet z pcedit in oib9 citra deuz a theologis: verũtia ab Azr. q licet ponẽ: et quãlibet intelligẽtia citra primã esse actũ purum priuatiue (p priuationẽ ois potẽtialitatis ad aliq̃z formã siue ẽ alem siue accidentalẽ: vt hz videri de mente sua in. 12. metaph. z de mẽte Cõmẽ. ibidẽ. cõmẽ. 30. z. 41. vbi negat oẽm potẽtialitatẽ in sempiternis z necessarijs) tñ nõ poneret ipse Azr. siue Cõmẽtator q̃libet intelligẽtia citra primã eẽ actũ purũ positiue per iclusionẽ ois actualitatis, z pfectionis possibilis reperiri in entibus, vt de se pz. quare zẽ. ¶Ad 3am rõnẽ principalez dr̃: q quotiens dr̃ causa totiens dicit per se: z ex se. sicut enim cã quedaz est formalis: quedã est efficiẽs: ita põt dici aliq̃d esse ex se tale formaliter: z aliq̃d eẽ ex se tale effectiue: nec ista duo cõtradicunt. s. q aliq̃d sit ex se formaliter tale: hoc est itrinsece z q̃ditatiue: z tñ ab alio effectiue. vñ pcedimus muscam esse ẽ ex se formaliter: z tñ non esse ẽ ex se effectiue. Quia nulla ẽa dr̃ eẽ ẽa ex se formaliter: z a se effectiue nisi deus. vt etiã hz pcedere san. Tho. de mente Azr. volentis oẽm itelligentiã scdam dependere effectiue a prima. ¶Ex ista distinctione apparet risio ad argm: pcedẽdo q illud q̃ est ex se tale nõ est illud q̃ est ab alio tale. Si tu accipias vniformiter z in eode gẽre cause ly ex se. Sz si tu intelligas difformiter ly ex se accipiendo formaliter: z ly ab alio effectiue: nego illã, ppositionẽ assumptaz itelligẽdo: ista distingui realiter. z tunc negatur minor: que accipit sub illa maiore: q hõ sit sua ẽa ex se effectiue: imo est ab alio: z sicut hõ pm existentiã est ab alio effectiue: ita eniaz pm essentiã: q esse essentie z existẽtie nõ separant in gẽeratione z corruptione. vt allegatũ est superius de mẽte Azr. in. 4. metaph. Et per hoc multa argta ꝑ ista soluunt. ¶Cõtra istã rñsionẽ instat: q: vr q eẽntia abstrahat ab oi motu: z ab oi mutatione. z per ꝑs ab efficiẽte. g ista nõ est ab alio effectiue. ¶Et 2firmat. Q̃. essentie rerũ pm Azr. dr̃ eẽ eterne z icõmutabiles. g nõ sunt effectibiles: z per ꝑs nõ depẽdẽtes ab efficiẽte. ¶Ad hoc rñdet: q essentia pm rõnẽ essentie vt prior nã existẽtia abstrahit ab oi motu z mutatione: ita q pcise ꝑsiderata pm suam rõnẽ formalẽ abstrahit ab oibus his que sibi ipsis sunt per accias: tñ includẽs ea que cõpetũt ret in pmomõ dicẽdi per se: aut in icõ: z vt sic abstrahit ab oi efficiẽte: lz eẽntia nõ, ꝑsiderata sic pcise: lz in ordine ab exĩtiã: z ad ea que sibi ipsis sunt per accias: nõ abstrahit ab efficiẽte: nec̃ a motu: aut mutatione. Ita q lz ista q̃ditatiue z formaliter nõ includat: tñ ista sunt sibi cõpossibilia: z sic itelligo essentiã eẽ effectibilem. Loquẽdo de essentia creata. Quia q̃cũq̃z res creata, pducẽ pm esse existẽtie: pducẽ eẽ pm esse eẽntie. ¶Ad 4am. rñdet negando maiorẽ: pro quo est notãdũ q ens subsistens pm significationẽ vocabuli est ens incõicabiliter existẽs: sicut est suppositus in nã substantiali: seu in gẽre ẽe: vnde solũ illud suppositũ dr̃ subsistens q̃ nõ est alteri cõicabile: tñ capiendo subsistẽs pro existẽte: dico q aliq̃d est subsistẽs ex se: z a se. Isto mõ est tñ vnũ subsistẽs q̃ est deus: q̃ de se existit: z a nullo hz suam existentiã. Aliq̃d subsistit ex se: z nõ a se: sicut ẽa creata hz enim ex se itrinsece z formaliter (lz nõ q̃ditatiue) subsistentiã per quaz subsistit: lz tñ nõ subsistit a se: s dependentiã ad primã cãm a qua in existentia essentialiter depender. Aliq̃d vero nõ subsistit: nec a se: nec ex se. sed in alio existit absolute tñ: quia suũ esse nõ est ad aliquẽ terminum. Et isto° accidens absolutũ existit in ẽa: z rõne ẽe subsistit: lz tale accidẽs in alio subsistẽs: nõ subsistit ad aliud: hoc est ad aliq̃ terminũ: sic q sua entitas sit relata ad terminũ: q̃ cũ sit entitas absoluta: nõ refert ad aliquem terminũ. aliq̃d vero vltimo subsistit in alio: z ad aliud: sicut omne accidens respectiuũ. Per hoc rñdetur. q omne subsistens ex se: z a se: est ifinitũ: sed negat q eẽntia creata. s. ẽa: subsistat ex se: z a se. Et ad, pbationẽ cum dicis. Albedo si esset subsistens alteri nõ iherens esset infinita. Nego istam, ppositionẽ: z ad, pbationẽ cuz tu dicis: q haberet totã pfectionez siue ꝑfectei: negat hoc: q si aliquod indiuiduũ adiciat9 ispẽ ex hoc solo q nõ est in mã: haberet totã pfectionẽ ispẽi: (cũ ipsa q̃tuz est ex se: possit esse in ifinitis indiuiduis: q̃ sibi non repugnat sic esse in infinitis ex sola causa priuatiua: que est carere mã: z nõ esse in ẽbo) videret q ipsuz idiuiduũ hẽret pfectionẽ infinitam. Sed q̃d põt hẽre pfectionẽ infinitã est infinitum: quia in necessarijs nõ differt eẽ a posse. ergo ipsa species per separationẽ a mã hẽret pfectionẽ infinitã: z ita spẽs ipsa nõ hẽret determinationẽ: specificationẽ: z limitationez ab vltima sua dia que dia vltima addita generi constituit spẽm. Cõsequẽs vltimum illatũ est in cõueniẽs: q̃ si precise aliq̃d indiuiduũ accitis separet a mã: nihil positiue faciẽdo. aut ponẽdo circa ipsum: ex sola separatione carentia materie, nihil de nouo esset in ipso accidẽte q̃d nõ pfuerit. ergo sicut antea nõ erat ifinitũ: ita nec mõ: vt separat a suo ẽbo. Sed aũt tu itelligas: q forma separata a mã nõ hz eẽ pticipatũ nisi ab ipa mã: q̃si talis forma numeret z diuidat p ipaz mãm. Loquẽdo de mã in q̃. ppo tua assumpta est falsa: z petis pm3 me: q̃ dico formam specificã posse pticipari: diuidi: z nũarj: aliter q̃ p materiam: q̃ dico ipsam nũari z diuidi p pprietates indiuiduales que sunt ipe hecceitates. ¶Per hz pz ad vltimũ pcedendo. Q̃. nullũ subsistẽs a se: z a se est creatũ: sed hũ subsistẽs ex se. z nõ a se ponit esse creatũ. Et ad, pbationẽ

respondeo.

respondeo. subsistenti pmo mō cōpetunt nobilissime cō ditiones: z nō scdo mō. Et sic patet ad istam questionez.

¶ Quecūqz in eadē sba entia differētiā hñt: eadē vo specie his opposite dicta. Ante textū cōmēti. xvj. Dō. vij.

Queritur vtrū plura accidētia possint ee in eodem subiecto vno fm nūm: que pōse distinguātur nūaliter: Et arguit q non: q: a quo res hz entitatem: hz vnitatē sed ita est q accidēs hz entitatē a subiecto. ergo hz vnitatez a subto. ḡ si sbm est vnū nūo: accidētia que nō habēt aliā dīāā qz numeralē: erūt vnū nūo. ¶ Et confirmat: q: sicut vnitas specifica est ab vna forma fm speciez: ita vnitas nūalis est ab vna materia fm numerū (hz Alz. 5. metaphi. ca. de vno.) Sed ita est q subiectū est materia accidentis. ergo si subz est vnū nūo: accidens erit vnū tali vnitate.

Ad oppositū tamē arguit. In causa extrinseca alicuius stātē vnitate: pōt esse pluralitas in effectu: sed ita est q subiectum est causa extrinseca respectu accidentium. ergo stante vnitate in subiecto possunt pluralitari ipsa accidentia.

In ista. q. sic procedit. qm primo impugnat fundamentū cuiusdā opinionis. Scdo improbatur ipsa opi. in se. Et tertio respōdet ad argumēta.

Primo arguitur cōtra fundamentum opi. s. Tho. Fundamētū eius est: q: q accidēs hz entitatē a subiecto: habet vnitatē. z ex hoc q habet vnitatez: qualis erit vnitas in subiecto: talis erit vnitas in accidēte. ¶ Cōtra hoc fundamētū arguitur. Aut enī itelligit q accidēs habet vnitatē a subiecto formaliter: aut effectiue aut materialiter. Si formaliter: tunc est sensus q vnitas subiecti formalis est vnitas accidētis: maxime fm istam opi. que dicit q ens nō habet entitatē formalez nisi per sbam: sed si vnitas subiecti est vnitas formalis accidentis. ergo nō poterit esse accidēs: neqz itelligi sine suo subiecto. ¶ Probatur cōsequētia: q: impossibile est aliqd eē: aut intelligi sine propria vnitate formali: sed vnitas subiecti est hō. ergo zc. Si tu intelligis q accidēs hz vnitatez effectiue a subiecto. Tunc si stāte vnitate in causa efficiente potest esse pluralitas in effectu. ergo dato q subiectuz sit vnū numero: potest plurificari ipm accidēs: qō est effectiue ab ipso subiecto. ergo nō pbatur intētuz: q: vnitas subiecti sit cā vnitatis accidētis adequate: sic q nō possit causare aliud accidēs: z vlterius sibi ihērere. Si vo itelligat: q accidēs hz vnitatē a subiecto māliter: est sensus q accidēs fm suū eē: z hz suā vnitatē fundatur in subiecto. Si vo cōcludes: q: subiectū est illud in quo accidēs fundatur: z est cā materialis in qua: si est vnū nūo non possunt in ipso plura accidētia nūo fundari. Tu petis contra me. hoc habes pbare: q: de hoc est questio.

Secundo arguitur cōtra positionē in se. z pbat q plura accidētia solo nūo differētia possunt esse in eodē sic. In omni ordine eēntiali stāte vnitate in priori eēntialiter: pōt esse pluralitas posteriozis: nō per se: nec adequate inherētis priori. (Ista propositio patet inducēdo in omnibus habētibus ordinē essentialem. Nā causa) q: est prior essentialiter causato (stāte vnitate in ipsa: potest eē pluralitas in causato. Et q dicat q causatū nō ihēret ipsi causę vniuersaliter. Hoc nō arguit q sit maior repugnātia ad pluralitatē eius qō iheret qz illius quod nō ihēret: z maxime quādo illud qō iheret nō inheret per se: neqz adeqte. Si enim inheret per se: ne cessario ihereret: z illo stāte forte subiectū nō posset aliqd recipere ejusdē rationis vbi inherēs perficeret totā capacitatē subiecti cui inheret. ergo per oppositū vbi non per se: neqz adequate ihereret: sic q nō perficiat totā capacitatem subiecti cui iheret: dato q sbm sit vnum: pōt tamen id plurificari in eo. (Ista ergo sit maior: sic pbata.) Sed accidens de quo est mentio habet ordinem essentialem ad subiectū: z non per se: neqz adequate ei inheret. q nō per se apparet: qz nō necessario cū sit de lebile: neqz adequate: cū possit sbm aliud recipere intensiue z extensiue (hoc est q aliud intēsius potest recipere: z ad aliud eiusdem rationis potest se extēdere) ergo tale nō iheret ei adequate extensiue. ḡ stante vnitate in subiecto poterit tale plurificari. ¶ Preterea scdo arguit q ista opinio sit falsa in accīdibus respectiuis. Tum primo: qm (supponēdo: q paternitas in cōmuni fundat super genuisse. igit hec paternitas super hoc genuisse. Sit filiatio fundat sup genitū eē. ergo hec filiatio sup hoc genitū eē) isto stāte arguitur. Multiplicato fundamēto alicuius relationis: multiplicatur z ipsa relatio: qz multiplicato priori ēntialr multiplicat posterius: sed ita est q multiplicat fundamentū relationis que est paternitas: qm distinct actus generādi sunt alij atq; alij. ergo multiplicat paternitas fundata in ipsis. Tum scdo hec paternitas in isto patre ad hūc filium signatū est hec: z singularis: aut per hanc paternitatē per se primo refert ad hūc filiū: aut ad filiū in cōi. ¶ Sed cōtra. Quecūqz due relationes sunt mutue: z se inuicē respicientes. si vna est singularis: z alia est singularis. Sz paternitas in isto patre est singularis. z hec. ḡ relatio sibi correspondēs tanqz terminus primus illius relationis: erit vna vnitate singulari. Sed destructa hac filiatōe: destruitur hec paternitas. ergo per hāc paternitatem nō pōt pater referri ad aliū filiū: qm eadē sim ul eēt z nō eēt. eēt enī ad existentiā filiationis A. z nō esset ad destructionez filiationis B. ergo eadē esset z non esset. Tum tertio. hec paternitas alio modo: seu per aliā habitudinez respicit hunc filiū signatū. z per aliam respicit aliū filiū. ergo p habitudines diuersas. Sed iste habitudines sūt diuersi respectus eiusdē rationis. (Quia ad terminos eiusdem rōnis fundatos in eadē paternitate.) ergo plures respectus eiusdē rationis poterunt eē in eodē numero. ¶ Et confirmatur: qz isti respectus nō fundant in paternitate vt distincti ab ea: vt dicit ista opinio. ergo sunt idē realiter paternitati. Tunc sic multiplicato aliquo eiusdez rōnis qō est idē realr alicui: multiplicat ēt illud cui est sic idē. Sed ita est: q respectus isti multiplicant qui sunt idē realiter paternitati. ergo multiplicat paternitas. ¶ 3° triplici ter arguit. Plures potētie respectiue sunt ad distinctas formas numerales. ergo positio falsa. Antecedens pbat. Presupponēdo q potētia respectiua mātē est ad hāc formā pmo: z nō ad formā in cōi: qō pbat: qz ad illud est primo potētia mātē: qō p in ipsa mā inducit per motū. Sed ita est q forma singularis pmo inducit per motū. Quoniam actus z gīationes sunt circa singularia: ex p metaphi. ergo qō inducit p motū in mobili: p est singulare. ¶ Oz si tu dicas q ly circa in au ctre predicta iporat circūstātiam subiecti motus: z nō termini: z est sensus: q illō circa qō (tanqz circa sbm) est motus: est singulare: nō tñ illud circa qō est motus tanqz circa terminū. ¶ Contra. Qō inducit in singulari pmo tanqz in subto est pmo singulare: sz qō inducat q motū inducit in subto singulari p. ḡ tale e singulare. z per 2ns nō tñs subiectū: circa qō est motus: ve z etiā terminus est singularis: z hoc e qō dicit Auctor ex pncipiorū. q natura occulte operat: z pducēdo singulare: p ducit vniuersale. ¶ 4. 4° arguit. Esto enī q sit potentia ad albedinē A. in mā: z potentia ad albedinē B. que numeraliter distinguūt. Aduenīat albedo A. ipsi mātē que postmodū desinit eē. aut est eadē potentia ad albedinem B. que fuit ad albedinem A aut alia. Si scdo mō habet intentū. Si primo mō: cū ad albedinē preteritā nulla sit potētia: sequit q eadē potētia simul erit z non erit. Est

enim potētia ad albedinē B. z eadem ad albedinem A. z ista nō est put respicit albedinē A. z est prout respicit albedinē B. ergo eadē simul erit. z nō erit. Vel potest formari ratio sic. Eadē est potentia ad albedinē A. z ad albedinem B. sed A. est impossibile naturaliter induci B. autem est possibile. Ergo eadē est potentia ad id qō est possibile z ipossibile naturaliter induci. ¶Item arguit quinto. potētia que est in te. z in me. aut distinguunt in rōne subiecti pcise. aut distinguūtur ratione termini. Si secūdo mō. habet propositū. Si primo modo. ergo ois potētia que est in te z in me precise numeraliter distinguunt consequētia patet. quoniam principia distinctiua precisa z adequata numeraliter distinguuntur.

Ex his apparet rnsio ad argm adductuz in ꝓn°. Illaz di. q accīs hz entitatē effectiue a subiecto. z p ꝫns vnitatē. Silr hz talē vnitatē z entitatē mālē a subiecto. q aūt depēdeat a subto in hoc duplici gīe cause. apparet de mēte Az. 7. metaphi. vbi vult q si ība est i actu. necesse est ība ꝫperistere in actu. vt si aīal ē i actu. necesse ē vt aliquod animal perīstat in actu a quo fit. Sed si sit q̄le. aut q̄tū in actu nō est necesse perīstere q̄tum. aut quale. nisi potestate. Ex quo ꝟducit. q pōt causari q̄titas z q̄litas effectiue. z pduci solū a ība nulla perīstente quātitate aut q̄litate. Q. aūt depēdeat accīs a ība in gīe cause materialis. patet per eundē phm ibidē. vbi vult q accītia diffiniunt per ibm. Sed ex hoc nō ꝟducit. q entitas accidētis z eius vnitas dependeat a ība seu a subto i genere cause formalis. Sed solū in gīe cāe efficiētis z materialis. Modo idē efficiēs pōt pducere plures effectus distinctos fm nūm. silr in eadē mā. z in eodē subto numero possunt fundari plura numeraliter distincta. Et si tu accipies oppositū cōtra me tu petis principium.

¶Principia. z cāe q̄runt entiuz. z ifra.
¶De ipso quod quid est nullā rationē faciunt. Tex. cōmēti. j. Q. ō. j.

Queritur vtrū mediū in demonstratione potissima sit qō qd est subiecti: vel passionis: Et videt q diffinitio passionis sit tale mediū. Mā secūdo posterioz habet q diffinitio maioris extremitatis est tale mediuz qō appellat rōnem primi termini. Sed primus terminus: aut maioz extremitas est passio. ergo. z.

Ad oppositū est Az. 4. phisi. tractatu de loco, vbi vult: q diffinitio loci dz esse talis: q per ipsam sciam⁹ nō solū quid est locus: vez etiā q per ipsam sciamus z possimus demōstrare oēs passiones loci. Ostendit eni quatuor ꝟditiones que debēt cōpetere diffinitioni loci. quaz prima est q ipsa sit talis: vt per ipsam sciamus qd est locus. Secūdo q per eā soluāntur oēs difficultates z q̄nes circa locū. Tertio q per eā possim⁹ demōstrare oēs passiones loci de ipso. Quarto q per ipsam possit ostendi causa erroz z discordie i opinionibus circa locū. Ex quo sequitur propositum.

In ista. q. sunt q̄tuor articuli. p̄ adducit ipugnatio ipsa excludit. 2° arguit p Egidiū. z impugnatio ipsa excludit. 3° adducenf aliq̄ difficultates ad oppositum. Ultimo soluef rō in prin° q̄nis.

Circa primū est aduertēdū. q in mā de medio demonstrationis recitat Cōcurrēs me² duas opiniones. Quaz vna est Egidij Romani tenētis. q medium in demōstratione potissima dz diffinitio passionis: non diffinitio idētica: sed diffinitio dicēs. pp qd. volens vltri° q passio prima est demōstrabilis de subto p passionē abstractionis gīis. z per diffonez subti nisi sit per se nota de subto. q si ita esset remanet simplr indemonstrabilis. ¶Et p̄ hoc arguit sic Cōcurrēs. sit exempli gra disciplinabilitas prima passio hois: que habeat demōstrari p sensibilitatē. que sensibilitas est passio aialis. aut g disciplinabilitas demōstrabilē p sensibile absolute acceptū: aut p sensibile ꝓtractū. Nō est dicēdū. q demōstrē p sensibile absolute acceptū: qm demōstratio nō cēt per cām ꝓpriaz z adequatā: ergo demōstrabit disciplinabilitas per sensibilitatē cōtractā: aut ergo sensibile ꝓtractū est post rationale: aut ante rōnale. Si est post rōnale. Certū est q sensibilitas est in predicamento qualitatis. z q̄d est in pūto q̄litatis ꝓtrahitur per ꝓpriā diā illius gīis. Contractū autem per diā generis qualitatis est spēs qualitatis: ergo sensibile cōtractū est spēs qualitatis: z est post rationale: ergo est passio: q̄ q̄d est imediate post rationez specificaz est passio illius cui cōpetit: ergo sensibile ꝓtuz erit prima passio. z nō disciplinabilitas. q̄ tale sensibile est prius q̄ disciplinabile vel disciplinabilitas. Si dicas q tale sensibile contractum est ante rōnale. ergo est quid cōmunius q̄ illud q̄d est ante diam. ꝓpriā specifica est quid cōmunius z vniuersalius. ergo nō poterit eē mediū ad demōstrādū disciplinabilitatē. q̄ nō mediū adequatū. Et vltrius sequit. q quū tale sensibile medier iter rōnale z hominē. aliq̄ mediabit inter ptes diffinitionis. aut iter diffinitū z diffinitionē. q̄d est ꝫ phm. 7. metaphīice. ¶Secūdo arguit ꝓtra illud q̄d dicit Egidius. q passio prima sit idemonstrabilis de subiecto. aut eni passio prima est indemōstrabilis de subto demōstratiōe quo ad nos: aut demōstratione quo ad nām. Si demōstratione quo ad nos. g etiā passiones posteriores erūt indemonstrabiles. ꝓbatur ꝓntia. q. passiones posteriores sunt nobis notiores q̄ passiones priores. Probat hoc. q. passiones posteriores magis habēt rōnē effectus q̄ passiones pores. Sed quecūq; habēt magis rōnem effect⁹ sunt nobis notioza. g. z. Adaio. ꝓbat. q. passiones posteriores plus distāt a cā. ergo magis habēt rōnē effectus. Si dicas q ē indemōstrabilis. demonstratione quo ad nām. Contra. ista passio prima habet cāz intrinsecā in subto: sed oē habēs cāz pōt demōstrari p illā. g ista passio poterit demōstrari. Sed ista nō est nisi diffinitio subiecti. g passio prima poterit demōstrari per diffinitionem subiecti. ¶Ad ista rndet: pmittēdo de mēte Egidij: q q̄n ipse dicit vnaz passionē demonstrari de subto per passionē abstractionis generis: intelligit q talis passio cōtrahitur per diffinitionē subiecti. Ita q totū mediū erit vnū aggregatuz ex diffone subiecti. z passione abstractionis gīis. Et quā do arguit sensibilitas vel sensibile est in predicamēto q̄litatis. Cōcedo fm Egidiū: lz nō procedere fm Scotuz. Et quū dz opz q ꝫhatur. Procedo ergo per ꝓpriā dām istius gīis. Nego q in rōne mediū habeat ꝫhi per dām ꝓpriam istius gīis. Et quū dz illud q̄d est in vno gīe: habet ꝫhi per dāz ꝓpriā illius gīis. Dico: q sicut duplex ē indeterminatio: ita duplex est cōtractio. Indeterminatio eni quedā est ad singularia. z ista est vniuersalis vel gīis ad particularia. Quedā est indeterminatio ad effectū. z ista est indeterminatio cause vel principij ad principiata. Si loquamur de indeterminatione vlis ad singularia: tale ideterminatum ad plura singularia hz determinari per ꝓpriā dāz illius gīis. Sed indeterminatuz secūdo modo. i. indeterminatione cause: non opz q determinet per aliq̄d illius gīis in quo est. sed sic est q medium hēt rōnē cause respectu pdōnis. ergo si est indeterminatum: est indeterminatū ideterminatiōe cause: z ita determinabitur per aliq̄d alterius gīis. Et quū tu dicis. sensibile ꝫctū: aut ē ante rōnale: aut post. Dico q necē post: nec ante. Sed est aggregatuz ex sensibili z rōnabili. Et dato q eēt post: non sequit q eēt ꝓpria passio z adeq̄ta respectu hominis: sed est aliq̄d pcedēs prīmā passionē: q̄ se habet

vt mediuz

ut mediū demonstratiuū. ¶Ad scōm rñdet: sequēdo ꝑncipia egidij: q passio prima est indemonstrabilis de subiecto demōstratione simplr: z hoc qñ est p se nota. Et ita cōcedo q est indemōstrabilis demōstratione quo ad nas turā: z demōstratione quo ad nos: q nō pōt demōstrari per aliquod mediū nobis notū⁹ z certū⁹. Et quū tu dicis. Certū est: q passiones posteriores dicunt nobis notiores q̄z prima passio. ¶Nego tibi istā. Et ad pbationē: qñ dicis passiones posteriores magis hūt rōnez effect⁹. g̃ sūt nobis notiores. ¶Rñdet q aliquod hꝫ magis rōné effectus: pōt eē duplr. Aut q: plus distat a cā per elongationé a cā: aut 2ᵒ mō per hoc q excludit oēm causalitatē. Si tu itelligis primo mō: q illud qō hꝫ magis rōné effect⁹ per elongationé a cā: dicā esse nobis notius. ¶Nego tibi istā: q: certū est q relatio inſequēs fundamētū z terminū magis elōgat a cā, p ducente ipsam q̄z terminus z fundamentū: z tū relatio nō est nobis notior. Uū gloso illaz positionē fic. q q̄to aliq̄d magis distat a cā: z est sensibilius: vel distat a cā in rōne sensibilis: tale est nobis notius. Sed vbi tale est mín⁹ sensibile: q̄z illud qō minus distat: nō est verū q sit nobis notius: imo qō est, ꝓpinquⁱ⁰ causę dicit notius. Sed si intelligis distare a cā: vel hꝫ magis rōné effect⁹: p exclusionē cuiuſcūq causalitatis. adhuc nego illā, ꝓpositionē: q: q̄z to aliq̄d magis distat a cā: sit nobis notius: q: multa sunt que sic magis distant a cā per exclusionē causalitatis: z tū nō sunt notiora: sicut in exēplo dato de relatione. ¶Relatio enī excludit oēm causalitatē: z tū nō est notior fundamēto z termino. Applicando ad ꝓpositū. passio ꝑma est euidētior de subto: q: sensibilior. Et ly nō plus distet p elongationé a cā q̄z alie passiones posteriores: tū passio p⁹ (q: est sensibilior) ē nobis notior: z nō habeo pro inconueniēti q idē dicat eē nobis notius: z quo ad nām. vbi in ipso ꝓcurrit maior sensibilitas: z ita passiones priores subti sunt nobis notiores: quia sensibiliores: z et sunt notiores quo ad naturā.

Dimissa impugnatiōe Cōcurrentis: q̄zū ad 2ᵐ articulū arguo ꝫ Egidiū tenēdo istā conclusionē determinatiuaz qōnis: cui⁹ ꝓbatio erit ipugnatio opinionis Egidij. vz. diffinitio subti est mediū in demōstratiōe potissima: p quā diffinitionē nō repugnat ꝑma passionē posse demōstrari. ¶Pro hac ꝫne arguit multipliciter. Et p⁹ ratio fundatur in sñia z dicto Az. 2° metaphi. tex. cōmē. 4. Ubi habet: q vnūquodq; maxie ipsuz alio z est per qō alijs inest vnio⁹. Et exēplificat: sicī ignis est calidissim⁹: q: est cā caloris in alijs: z subdit Az. Qua propter semp entiuz principia esse verissima necesse ē. Ex quo ꝫcludit: q qū in aliquo ordine est aliq̄ p^m: penes cuius accessum z recessum alia sunt talia: illud est maxie tale. Sñm aē g̃ ista maior. Illud qō est principiū z causa alioz: q sunt talia: ē maxie tale. Ad istā maiorē addo istaz minorē. Diffinitio subti est ꝑn^m z cā alioz: vt sint media z ꝑn^a demōstratiua. ¶Probat. Illā q̄to magis aliquid appropinquat ad diffinitionē subti: tāto magis hꝫ rōnem demōstrādi in passionib⁹ eni essentialr ordinatis: quanto passio est prior: tāto magis est ratio demōstrādi: z quāto posterior: tāto mín⁹. Qō nō ēmīsi q: quelibet talis accedit vel recedit ab illo qō est maxie rō demōstrādi. q̄lis est rō seu diffō subti. Unde passio p⁹ est magis rō demōstrādi q̄z scōa: ly magis z mín⁹ attendit in cōparatiōe ad maximū. Ita q ꝑ si nō est maximū tale: nō est magis tale. Ergo diffinitio subiecti maxie est rō demōstrandi. ¶ Sed ad hꝫ rñdet. Oz p^m z maximū ꝑn^m demōstratiuū est diffō ꝑme passionis. ¶Sz ꝫ arguit. ꝑmittēdo: q est dūa iter syllogismū demōstratiuū z dialeticū. Illā dialetic⁹ ꝫcludit per mediū ꝓbabile. Syllogism⁹ demōstratiuus per mediuz necessariū: qō est cā nēcia passionis: qō qdē vocat pp quid. Ita q querere demonstratiōné est querere ꝓpter qd passionis de subto. Ex quo sequit q ois passio que hꝫ ꝓpter qd: demōstrabilis est. Ois aūt ꝓpositio que non hꝫ pp qd est idemōstrabilis. Sz ꝑm Az. 7. metaphi. ca. vltimo. Tex. cōmē. 59. In ꝓpositionib⁹ in qb⁹ ꝑdicat aliō de alio: ꝛtingit querere pp qd: z reddere cām ꝑdicati de subiecto. In ꝓpōnib⁹ aūt vbi ídē ꝑdicat de seipso: nō ꝛtingit querere pp qd: nec reddere cām ꝑdicati. Tales aūt ꝓpositiones sūt: in qbus ꝑdicat diffinitio de diffinito. Si g ita est: op3 q ꝓpositiōes in qb⁹ ꝑdicant passiones de subiecto sint demōstrabiles. Alle aūt in qb⁹ ꝑdicat diffō de diffinito sint idemōstrabiles. Uū eni ꝑdicat passio de subto: ibi ꝑdicat aliud de alio. z per ꝫns ibi ꝛtingit querere, ꝓpter qd. Uū aūt ꝑdicat diffō de diffinito: ꝑdicat idē de seipso. Quia diffinitio z diffinitū sūt idē realr z formalr: ly distinguant ex nā rei. z ideo tales ꝓpōnes nō habēt ꝓpter qd. Uū imaginā dū est: q sint res passiones oriant a qdita te. 3ª reducāt ad secundā: tan q̄z ad pp qd: z per illā demōstrat. Scōa aūt reducāt ad nām z qditatē subiecti. Quidditas aūt est indemōstrabilis de subto: q: qñ qditas ꝑdicat de eo cuius est qditas: idē ꝑdicat de seipso. singulum eni qō quid est: nō est aliud a suimet ſba: z qō qd erat eē dicit singuli ſba: vt dī in. 7. metaphi. Et ita sunt duo genera, ꝓpositionū. Quedā enīz est, ꝓpositio resolubilis ad prior. z hec est ois, ꝓpositio in q̄ ꝑdicat aliq̄ passio de ſbiecto: quedā est, ꝓpositio irresolubilis: z est illa in q̄ ꝑdicat diffinitio de diffinito: z sicut, ꝓpositiones irresolubiles sunt radix z fundamētū, ꝓpositionum resolubiliū m: quo ad manifestationē verit atē de eis: ita demonstratio in q̄ ꝑdicat diffinitio subti de diffinito: que demonstrat prima passionē: est radix z fundamētū oium demōstrationū sequētiū. Uū rō sic formari pōt. Ois ꝓpositio que hꝫ pp qd ꝑdicati de subto est demōstrabilis. Sz ꝓpositio in q̄ ꝑdicat prima passio de subto est hꝫ. g̃ zc. ¶Sz ad istā rōné pōt rñderi dicēdo q ꝓpositio in qua ꝑdicat p^a passio de subto: nō est demōstrabilis: ly habeat pp qd predicati de subiecto: z rō. Quia talis passio prima est euidens de subiecto: z ideo ꝓpositio in qua ꝑdicat talis passio de ſbiecto est per se nota. Et ita intelligendū est: q ꝓpositio q̄ habet pp qd demōstrabilis. Uel est vbi predicatū nō inest euidēter subto: z sic nō est ꝓpositio p se nota: quod nō est in ꝓposito. ¶Cōtra. ꝓpositio p se nota est illa que est euidēs ex terminis: ita q euidens est predicatuz inesse subto ex sola notitia ꝛfusa termino⁹ q̄ cqd sit de notitia distincta: sicut ista est per se nota. ¶Oē totū est maius sua parte) apud geometrā ex notitia confusa termino⁹. Uū Geometra nō ꝯsiderat distincte terminos suaruz ꝓpositionū in q̄zū geometra: sed solū metaphisicus. Et tamen geometra vtit ista, ꝓpositione ꝓ ꝑn⁹ per se noto: z ly hꝫ ex sola ꝛfusa notitia termino⁹: z multis alijs sic vtitur: sicut est de ista. Linea est lōgitudo sine latitudie zc. Et nō cōsiderat istā q̄zū ad terminos distinctos. ¶Nō eni considerat. Utrū linea sit ſba vel accidēs distincta ꝫ co⁹p⁹ z superficiē zc. Quibus statibus arguit sic. Omnis illa, ꝓpositio est demōstrabilis que nō hꝫ oēm euidentiā possibilem haberi de inhērētia ꝑdicati ad ſbm. Sed ꝓpositio in qua ꝑdicat prima passio de subto est hꝫ. g̃ zc. ¶Maior probat: q: q̄dū ꝓpositio nō habet oēz euidentiā sibi possibilē de ea ꝛtingit dubitare z querere pp qd. z ita ē ꝓpositio dubitabilis: z per ꝫns demonstrabilis: patet maior. minor aūt ꝓbat. ¶Presupponēdo: q duplex ē euidentia, ꝓpositiōis. Una est ex terminis. sic q notis terminis: statim euidēs est itellectui ꝑdicati ineē subto. z ista euidētia facit, ꝓpositionē per se notā. z sic locut⁹ est Az. ꝑ posteriorz. ¶Principia cognoscim⁹ inquātū terminos cognoscim⁹. Scōa euidētia est ex notitia cāe: z ista est distincta a ꝑma euidētia. Illā habita notitia z euidētia. q maioritas inest toti: z minoritas parti: adhuc possum⁹ ignorare causam que est: q totum continet partem: z aliquid vltra: z sic demonstrat Alacen. quod totum est ma

ius sua pte y hoc q ꝙntez partē: z aliqd vltra. Silr hz sit
euidēs apud intellectū: q motus ineſt mobili: ex ſola no
tītia terminoꝝ: nō eſt tñ euidēs ex notītia cauſe. ſ. ex diffi
nitione corporis mobilis. ex qua diffōne habeē notītia
de cā motus. Iſta aūt ſcda euidētia nō requirit ad per ſe
notītiā ꝓpoſitionis: ſine qua ꝓpoſitio pōt eſſe per ſe nota
quēadmodū dictū ē. Ex hoc arguit. Illa ꝓpoſitio nō ha
bet oēm euidētiā ſibi poſſibile: q hz euidentiā ex termi:
z nō ex notītia cāe: ſz ꝓpoſitio in qua ꝑdicat p[a] paſſio de
ſubto eſt hmōi. Dato q ſit p ſe nota. g̃ concluſio vā. Cz ō iſtā
rōnē inſtat. Alz. 2° phiſi. dicit q tētare demōſtrare nāz cē
ridiculū eſt: ex eo q nām cē eſt manifeſtū p ſe: z p ſe notū
nō debet demōſtrari. Et hoc idē hz Cōmē. cōmen. 6° que
rat ibi. Cald hoc rñdeē. Oz p ſe notū: in q̃tū eſt notum z
manifeſtū nō dz demōſtrari. Quia tūc ſequereē q p ima
niſeſt[s]. pbareē: vt deducit Alz. z cōmētator. z ita cū ꝓpoſi
tio p ſe nota q̃nq; ſit euidēs ex notītia ꝓfuſa termino
ꝝ: q̃
eſt notītia qz: z a poſteriori: nō pōt a poſteriori declara
ri: q illud poſteri[s] cēt manifeſti[s]: ſed bene ꝓpoſitio per ſe
nota ex notītia cōfuſa terminoꝝ q̃tū ad euidentiā diſti
ctā que eſt ex notītia cāe: p[m] quā euidētiā nō eſt p ſe no
ta: pōt pbari: z hoc nō eſt ō Alz. Nā habita iſta ꝓpone tā
q̃ manifeſta: q nā eſt in reb[s]. Alz. in ueſtigat diffōné nāe
per quā diſticti[e] cognoſcit nāz cē: z in alio gñe notītie ab
illa p quā ꝓpoſitio in q̃ enunciaē cē de nā eſt manifeſta p
ſe. q̃re zc. Cper hoc rñdeē ad illud qđ dicit Alz. p poſte
rioꝝ. in p[o] cōi tractatus: q ꝓncipia nō ꝙntigit demon
ſtrare. Tez eſt in illa ſcia vbi ſ̃pitur. p ꝓncipijs p ſe noti:
ſed bñ in alia ꝑti. Cñ aduertendū q ꝓpoſitio p ſe nota
nō demōſtrat q̃tū ad euidētiā ex notītia cāe: niſi p cōce
ptū diſtinctū terminoꝝ: qui ueſtigat per ꝑn[a] metaphyſi
calia: z p ꝛcept[s] ſpectātes ad metaphyſicā: q diffō gdita
tiua rei nō habeē niſi p viā cōpoſitiōis z diuiſionis. In
gb[s]. ꝓcedim[s] p ꝛcept[s] metaphiſicales. ex quo ſequit. q ꝑn
cipia in ſcierijs ſpālib[s] p ſe nota ex terminis nō pñt. pba
ri in ipſis: ſz in ſupiori ſcia zc. Cſcda rō ꝓncipalis eſt ia
pmittēdo p: q quecūq; ſūt ꝑn[a] cēndi: ſūt ꝑn[a] cognoſcēdi.
2° pmittit q illa q̃ exp̃imunt p diffōné ſūt ꝑn[a] eſſentia
lia z trinſeca diffiniti. 3° ꝓſupponit q paſſio fluat a ſub
iecto p rōné formalē ſpēi: z a ꝓncipijs cēntialib[s] intrinſe
cis. Iſtis ſtātib[s] arguit. Quecūq; ſūt ꝑn[a] eſſentie ſubiecti
hñtis paſſiones ſunt ꝑn[a] iheretie illaz paſſionū: ſz q̃cun
q; ſunt ꝑn[a] iheretie paſſionū: ſunt ꝓncipia cognoſcendi
reſpectu illaz. talia aūt ſunt illa que exp̃imunt p diffini
tionē ſubiecti. g̃ diffinitio ſubti eſt ꝑn[m] cognoſcēdi reſpe
ctu paſſionū. ſed b̄ nō eſt niſi in demōſtratiōe potiſſima.
g̃ zc. maior: p̄z ex 3° pmiſſo. minor: ex p̄. alia minor: aſſum
pta p̄z ex 2° q̃re zc. Cra rō eſt: p̄ſupponēdo q ſola ꝓpoſi
tio imediata eſt idemōſtrabilis. Immediata aūt eſt du
pler: qđā imediatiōe ſubti: qđā imediatiōe cāe: z tuz illa
que eſt imediata imediatiōe ſubti nō ſit ſimpl[r] imediata
q̃ aliq̃, ꝓpoſitio dat: iter cui[s] lbm z ꝑdicatū nō eſt mediū
in rōne ſubti: z tñ pōt eē aliqd mediū in rōne cāe: z cuz i
mediatio cāe ſit ſimpl[r] imediatio excludēs oēm media
tionē: z nō illa imediatio que eſt ſubti: ꝓpoſitio imedia
ta quacūq; imediatiōe ſubti hz reduci ad imediatā ime
diatiōe cāe: ſicut ad ꝓpōné ſimpl[r] idemonſtrabilé. Sicu
illud qđ eſt p[m] qd reducīr ad illud qđ eſt ſimpl[r]. Ex b̄ ar
guit ſic. Cꝓpoſitio imediata eſt idemōſtrabilis: z mediata
demōſtrabilis. g̃ q̃zto aliqd eſt imediati[s]: tāto idemōſtrabi
li[s]: z q̃zto mediati[s]: tāto demōſtrabili[s]: ſz nulla ꝓpō in q̃ ꝑdicat paſſio de ſubto eſt ſimpl[r] imediata: ſz mediata. g̃ eſt
demōſtrabilis. Et vlteri[s] ſeꝛtur: q ſi aliq̃ ꝓpō in q̃ ꝑdica
tur ſcda paſſio de ſubto demōſtreē p p̄ma paſſionē: cū, p
poſitio in q̃ ꝑdicat p[a] paſſio de ſubto. nō ſit ſimpl[r] imme
diata) poterit hīe euidētiā ex alio. vz. diffōne ſubti. z ita
p[a] paſſio ſeu diffō ei[s] nō demōſtrabit ſimpl[r] paſſionē ſcdaz:
niſi reſoluat in diffōné ſubti: z demōſtreē p illā q̃re zc.

Circa tertiā pteiſti[s] qōnis mouenē q̃dā dubia: p[m] ē:
q: mediū p qđ demōſtrat paſſio: z ipſa paſſio
debēt eē eiuſdē gñis: ſed diffinitio ſubti z paſſio nō ſunt
eiuſmodi. g̃ zc. Dato: z p̄bat: q: mediū z paſſio ſunt vni
genea: z eiuſdē rōnis: ſeu gñis. Nō enī ꝙntigit demōſtrā
tē deſcēdere de gñe in genus minor aūt p̄z: q: diffō ſubti
q̃nq; eſt de gñe ſubē: z paſſio ſemp de gñe q̃litatis. g̃ zc.
Cz° arguit. Mediū in demōſtratiōe dz hīe rōnē mediꝝ:
ſic q ſit poſteri[s] ſubto: z ꝑus ꝑdicato. ſi enī cēt poſterius
vtroq; nō cēt mediū iter vtrūq; ſed 3[m] ad vtrūq;. ſilr ſi cēt
ꝑius vtroq; nō cēt mediū: ſed ꝑmuz. Mediū igit dz eſſe
ꝑius vno. ſ. ꝑdicato: z poſterius alio. ſ. ſubto: ſed diffini
tio ſubti eſt poſt ſubto z paſſione. g̃ nō hz nām mediꝝ: ſed
nāz ꝑmi. Cz° arguit. Si diffō ſubti ſit mediū ad demō
ſtrādū: aut g̃ ad demōſtrādū ꝑma paſſionē: aut demon
ſtrādū ꝙſtes ꝑma: nō ad dēmōſtrādū ꝑma: q: illa imme
diate iheret ſubto: z eſt euidēs: ſeu p ſe nota de ipſo. Nec
ad demōſtrādū ꝙſtes: q: ſic demōſtratio nō cēt ex ꝓpꝛijs z
imediatis: q: 2ª paſſio nō fluit a ſubto: niſi mediāte ꝑma:
z ita ꝓpoſitio in q̃ ꝑdicat 2ª paſſio de diffōne depēdet a
priozꝛ ꝓpōne. ſ. ab illa in q̃ ꝑdicat p[a] de diffōne: q̃re ſi de
mōſtrat 2ª paſſio p diffōné ſubti: nō erit ex imediatis: ne
q; et ex ꝓpꝛijs: q: diffō nō ſolū eſt cā ſcde paſſionis: ſed et
oium aliarū. q̃re zc. C4° arguūt nōnulli. Si diffō ſub
iecti cēt mediuz zc. ſequereē q p[a] ꝑn[m] oziet a ꝑmiſſis de
mōſtrationis. vz. de q̃libet ente de quo cēt vel nō cēt: z non ꝑmiſſe
ab eo. ꝙns eſt falſum: z falſitas ꝙntis, p̄bat: q: tale ꝑn[m] eſt
maxia dignitas que ingredīr quālibet demōſtrationē vir
tualiter z nō formaliter: q̃ nō eſt: niſi virt[s] iſti[s] ꝓncipij ſalue
tur in q̃libet ꝑmiſſa. g̃ ꝑmiſſa oziā a ꝑn[o] non econuerſo.
Ndobat ꝙntia: q: tale ꝑn[m] oziā a qditate rei. q enī; hō ſit
hō: z nō ſit nō hō: hoc eſt ex qditate hois. Nam ſic repu
gnātia repugnāt ex rōnib[s] formalib[s]: ita q̃cūq; ſūt com
poſſibilia ex rōnib[s] formalibus ſunt cōpoſſibilia: z ita ex
ſua rōne formali hz q ſit hō: z b̄ ſit bi icōpoſſibile. ſ. nō
hō. Si g̃ rō formalis hois ſit mediū in demōſtratiōe in
qua demōſtrat paſſio de hoie cui eē hominē vel nō hoiem
oziā a rōne formali hois) ꝓpoſitio in q̃ enūciaīr quo ꝑ
dictozia ſub diſiūctiōe de hoie (q eſt ꝑn[m] b̄[m]) oziet a ꝑmiſ
ſis demōſtratiōis in q̃ demōſtrat aliq̃ paſſio de hoie: z ita tale
ꝑn[m] nō ingredieē vtualiter q̃libet demonſtrationē.

Ad iſta rñdeē. Et p̄ ad p[m] ꝓcedēdo maioꝛē: z negan
do minoꝛē. Nō enī paſſio ē per ſe in aliquo
ꝑdicāmēto. cuius vna ꝓbabilitas ē: q: dato oppoſito eēt
ſpēs alicuius ꝑdicāmēti. g̃ hīet diffinitionē. g̃ paſſione: z
cā a ꝺīa vltima rei ſemp fluat aliq̃ paſſio. g̃ paſſiōis eēt
paſſio in infinitū. Dōz igit q paſſio in nullo eſt predica
mēto p ſe z directe: ſed ſolū reductiue. Et cum tu dicis q
paſſio eſt in 3ª ſpē q̃litatis. Dico q talis paſſio in 3ª ſpē q̃
litatis nō eſt paſſio que eſt nālis aptitudo: ſed paſſio in
3ª ſpē eſt q̃litas ſenſibilis de facili mobilis ꝙns actū ap
petit[s] ſenſitiui: b̄ apparet in ꝑdicāmētis a Sco. ca. de q̃li
tate. z ēt a Burleo eodē ca°. Neq; ēt paſſio que ꝑdicat p
ſe in 2° mō eſt nālis potētia de gñe q̃litatis: que eſt ſecun
da ſpēs q̃litatis: nā illa 2ª ſpēs eſt nālis facultas z agili
tas ad agendū vel patiendū. b̄ patet per exēpla Alz. que
ponit ibi de pugillatore z curſore. Cñ nālis potētia vno
mō pōt accipi pro reſpectu potētie ad opationē: z ſic pti
net ad genus relationis. Tel pōt accipi pro fundamēto ta
lis reſpect[s]: q̃ eſt b̄m z ꝑn[m] talis opationis: ſic itells z
volūtas ſūt ꝑn[a] ꝓductiua intellectionis z volitiōis. Tel
pōt accipi pro facilitate z agilitate vtēdi hz po hoc tertio
mō ſumit nālis po[a]. z hoc ꝑm Doc. in 1° di. ir. ꝑdo aūt
2° mō nō diſtinguit eēntialr ab eo cui[s] eſt po[a]: et hz Aug.
5. de trini. Ingt enī de itellectu z volūtate ſūt vna mens:
vna cēntia: vna vita. non ſunt ergo accitia ipſi[s] aie qua
re zc. Pōt ēt dici. tenēdo q ſi paſſio in ſecundo modo ſit
in tertia ſpecie qualitatis: iſta ꝓpoſitio eſt gloſanda:

mediuz

mediū ⁊ passio sunt vnigenea seu eiusdē rōnis: non qdē eiusdē gñis: sed eiusdē coordinatiōis ⁊ eiusdē ordis. Ad ilō eni diffinitio triāguli ordinat ad demōstrandū passionē de qdrato: qz diffinitio triāguli ⁊ passio qdrati nō sūt in fra eūdē ordinē ⁊ eādē coordinationē: sed bñ diffō subti qō est triāgulus ⁊ passio ei⁹ sūt eiusdē ordis. Ad diffinitio triāguli p̄ respiciat triāgulū. 2° pmā passionē. 3° scdaz. ⁊ sic de alijs: ⁊ ita oēs passiones triāguli hñt ordinem ad diffinitionē triāguli. ꝑm ꝓus ⁊ posteri⁹: qō nō est de passionib⁹ qdrati. Ad 2m rñdet ꝑmittēdo q duplex ē medīū. quoddā male: qddā formale: ⁊ hz cālitatē. Medio p mō accepto repugnat hīe rōnē ꝓois. Ad est posteri⁹ p̄. ⁊ ꝓus 2°. Sz medīū cāle: pp qd. vz. vnū declarat de alio. seu reducit in ipm: bñ pōt hīe rōnē ꝓois. isto mō diffō ibi est mediū. est eni cā iherētie, ꝑpetatū ⁊ passionū ad ipsuz ibm: cū oēs passiones ordine qdā fluāt a ibto p rōnē formalē ei⁹: ⁊ ita rō formalis subti est cā p quā reducit passio ad ibm: ⁊ declarat de ipso. cā aūt in eo q cā hz rōnem ꝑmi: vt hz videri in. 5. meta. ter. cōmēti ꝑmi. Ad 3m rñdet dicēdo q diffō est mediū formale ad demōstrandaz ꝑmā passionē de subto. Virtuale āt ad demōstrādū ꝓtes: ⁊ cū dī q p̄ passio ē p se nota de subto. Esto q ita sit. q nō est demōstrabilis ⁊c. negat ꝓtia: vt declaratū ē in corpore qōnis. in p̄ articulo. Aduertēdum tñ: q qñ de mōstrat 2ª passio de subto: nō demōstrat p diffonē subti sed p ꝑmā passionē: qz talis passio est rō formalis iherentie scde ad ibm: ⁊ aliq mō est cā ipsi⁹. Ad 2o quo notandū vt hz Sco. in p. ⁊ in 4° ⁊ in multis locis: q qñ plēs effect⁹ puenit ab eade cā ordine qdā: cā nō est cā ppinq respectu posteriozis: nisi ipsa ponē posita in esse: ⁊ sic ponē passio est aliquo mō cā nō tñ in iherēdo: ꝛ cā ieēdo: ⁊ dī cā sine q nō: hz q cōiter dī: ꝛ ꝑm Sco. est cā ꝑexigitiua nō elicitiua: ⁊ illo mō p̄ passio respectu scde est rō formalis iherētie: qre ⁊c. Ad 4m ⁊ vltimū rñdet. Qz ꝛ ꝑn⁹ de qlibet ente ⁊c. pōt accipi vl in terminis gñalib⁹ ⁊ trāscēdētib⁹: vt formādo ipm: quēadmodū dictū est. s. de qlibet ente dī eē vel nō esse. Allio ⁊ scdo mō pōt accipi in terminis spālib⁹: vt dicēdo: de hoie dī. risibile vel non risibile: quomodocunq accipiat: semp accipit a qdītate. Sed acceptū cōiter ⁊ gñaliter oītur a qdītate entis cōissime accepti. Jn spāli aūt acceptū oīt a qdītate in spē. Ex ꝛ rñdet ad argū⁹: q flue diffō subti: siue passionis sit me diū: semp ꝑm isse oīunt ⁊ dependent ab isto ꝑn° qō declarat. Ad veritas ꝑmissaz virtualr ꝓtinet in terminis: ⁊ ꝛ duob⁹ modis. s. effective: ⁊ cognitiue. Effective: qz termini appheñ in itellectu: ⁊ cōpositi si sūt ꝑfomes: cānt ꝑformitate cōplexionis: q est vītas ppositiōis. Cognitiue etiā tales termini ꝓtinēt virtualr vītatē ppositiōis: ꝑ qzto notitia ipsi⁹ ꝓnis nō pōt hz fine notitia terminoz: ⁊ marie subti: in quo ꝓsistit ꝓncipalr rō ꝓnis. termini aūt ꝑmissa rū (virtualr salte) radicalr ꝓtinent in terminis ꝓmi ꝓnci pij sicut iferi⁹ ⁊ min⁹ cōe virtualr ꝓtinet in magis cōi. Luz aūt p̄m⁹ p̄n⁹ qzto ad ꝓnē ⁊ vītatē ꝓtineaz in suis terminis: segt q vītas cuiuscūq ꝑmisse dependeat a p̄ ꝑn° cū dependeat a termis ei⁹. ⁊ sic ꝑmisse dñr oriri ab isto ꝑn° ⁊ ꝓtieri virtualr i ipso. dī ēt igredi virtualr qualibet demōstratiōez: qz aliqd formalr igredit: qō virtualr ⁊ radicalr ꝓtinet i ipso.

Ultimo ad arg⁹m ꝑncipale adductū in ꝑn° rñdet: q duplex est rō seu diffō: qdā est qd: qdaz pp qd. Diffō dicēs qd est diffō idicās qditatē ⁊ entiā diffiniti. Diffō dicēs. pp qd. est illa q dicit rōnē iherētie formalis ꝑdicati ad ibm: ⁊ cū passio ihereat formalr subto per rōnē ei⁹ formalē: q fluit ab ipso p talē rōnē: rō diffiniti va ibi dī diffō passiōis: nō qdē dicēs qd. ⁊ isto rō passionis pp qd. nō qd. ē med⁹m in demōstratiōe potissima. qre ⁊c.

Dm vo phisica scia est circa qōdā genus entis: nā circa talē ē sbaz in q ē ꝑncipiū mot⁹ ⁊c. Tex. cōmēti. j. Qō. vj.

Vtrum sba nālis possit eē ibm ꝑmuz phie nālis. Et p̄ arguit negatiue. Si eēt vez q sba nālis eēt sic ibm: sequeret q angelus ⁊ intelligētia posset moueri. ꝓns fallsum. q̄ antecedēs. ꝓntia est euidens: qz angelus est sba nālis ꝑm aduersarios. Falsitas ꝓntis ꝛ septuplicāt p̄. Et p̄. Si angelus moueret: mot⁹ reciperet subiectiue in ipso angelo: sed oē accīs recipit suū eē a subto. mot⁹ aūt est accīs fundatū i angelo ⁊ angelus est indiuisibilis: q̄ mot⁹ erit indiuisibilis: ꝓns fallsum. ⁊ ꝓ Az. ⁊ oēs peripatheticos. Et cofirmāt ista rō, ꝓtinuitas ē de rōne mot⁹. q̄ in qcūq; est mot⁹ illud erit ꝓtinuū. q̄ angelus erit ens ꝓtinuū: ⁊ hēbit ꝓtinuitatem. 2° arguit. pbādo eādē falsitatē ꝓntis. si enim angelus posset moueri moueret in istāti. ꝓns fallsum: qz mot⁹ tpe mēsurat. 4° p hisi. Probat ꝓntia. illud mouet in istāti cui nulla est resistētia: ꝛ ita est q angelo nihil resistit. q̄ angelus mouet in istāti. maioz pbat: qz successio in motu ē ex aliq resistētia mobilis ad motorē: vel medīū ad mobile vel vtriusq; ad ipm mouēs: ex Cōmē. 4. phisi. tractatu d vacuo. cōmē. 71. sed nullū tale pōt dari respectu angeli. q̄ angelus mouet in instāti. Ad 3° eadez falsitas ꝓntis arguit. Nā data vītate istⁱus q mot⁹ reciperet in idiuisibili: sequeret q mot⁹ eēt abstract⁹ ab oi mā: ⁊ ita (cū mot⁹ cōsideret a pho nāli (aliquid abstractū a mā cōsideret a pho nāli. Ad 4° sequeret q phs nālis: eque bñ cōsideraret de itellectu ⁊ volūtate ang eli: sicut de motu illi⁹: qz q habēt eāle abstractionē a mā vident ptinere ad eāles artificēs: sed eq bñ est abstract⁹ mot⁹ a mā in casu isto: sicut itellectus ⁊ volūtas ipsi⁹ an geli. q̄ si phs nālis cōsideret motū: cōsideret ēt intellectū ⁊ volūtatē. Ad 5° oē qd mouetur (citra corpus celeste qd mouetur regulari ⁊ vniformi) pōt sisti ē: ⁊ aliqn velocitare ⁊ tardare motū suū: sed angelus p te sic mouet. q̄ poterit sisti ē: ⁊ velocitare motū suū: ⁊ ita poterit tripudiare ⁊ saltare. Ad 6° arguit eadē falsitas sic 6° phisi. ⁊. 8° habet q mot⁹ est diuisibilis: ⁊ est respectu eiⁱ qō est diuisibile: vt pbat in 6°. illud qō ē indiuisibile nullo mō pōt moueri. Et ꝓbat. qō enī mouet diuidit i ptē motā: ⁊ ptē mouētē. 8. phisi. qlibet tale est diuisibile. Ad vltimo ad idē. omne quod mouet ab alio. angelus mouet. q̄ ⁊c. tūc vltra. illud a q̄ angelus hz motū nō vi ē nisi magnitudo: ꝛ nō vi in quo gñe cāe magnitudo sit cā mot⁹ nisi i gñe cāe mālis: ꝛ ꝑ nō q: mā est itrinseca rei. magnitudo est extrinseca. quare ⁊c.

Ad oppositū ⁊ ꝓ pte affirmatiua arguitur. aucte Az. 6° meta. ter. cōmē. pri mi. vbi hz Az. qm vo phisica est scia circa qoddā genus entis: ⁊ circa sbam in q̄ est ꝑn⁹ mot⁹: ⁊ stat⁹: ⁊ parū post subdit. Phisica est theorica: sed theorica circa ens qō est possibile moueri: ⁊ circa sbaz. q̄ ꝑm ipm sba in q̄ est ꝑn⁹ mobilitatis dī esse ibm. p hīe nālis: tale ꝑn⁹ mobilitatis in sba appello nālitatē. q̄ sba naturalis sub rōne naturalitatis dī esse sbm philosophie nālis. Ad 1m cōmē. 2. phi. cōmē. 3. Sciendū q̄ sbm istius libri est natura: ⁊ ꝓncipia naturalia: que sunt cōia oibus entibus naturalibus.

In ista. q. primo ponā ẽnē rñsiuā. 2° solua rōnes in ꝓncipio. 3° mouebo dubia: ⁊ soluaz. ad primū sit p̄ ꝛ. vz. q̄ nālis sba est subiectū philosophie naturalis. Et ꝓ ista cōclusione arguit sic. Illud est sbz p̄m⁹ formale in aliq scia: ꝑm cuius rōnē ipz est cognoscibile pfectissima cognitiōe poli hīi de tali subto in scia p quā rōnē alia cognoscun-

tur: sed ita est q nālitas sub rōne nālitatis est illud p qō
ſba ipſa est cognoſcibilis ꝑfectiſſima cognitione poſſibi
li hīt de tali ſba in ſcia naturali. ḡ ſba nālis dī eē ſbm ꝑm
ſcie nālis. maior est mālis. Et ālis dī declarat exponēdo
qd itelligit p nālitatē. Intelligo eni p nālitatē qditatez z
formalitatē ipſi⁹ ſbe: p quā appꝛopꝛiat ſbe: vt ſit ſbm mo
tus vel mobilitas z aliaꝛ passionū nāliū quertibiliuz
cū tali ſba: de qb⁹ ꝛſideꝛat pbs nālis. Iſta maior ſic decla
rata pbat. Perfectiſſima notitia alicui⁹ ſbri ſcibilis ē ſua
notitia qditatiua: vt habet ex. 7. meta. ſed ſbm ꝑm poſterio
le in ſcia ꝑfectiſſimo mō ꝛſideꝛat in ſcia cui⁹ est ſbm ꝑm. ḡ
hz ꝛſideꝛari ſbm rōnē ei⁹ qditatiuā. pbat ēt: qz ſi nō cog̃
ſceret ꝑfectiſſimo mō in ſcia cui⁹ est ſbm. z poſſet ſic cogſci
in alia nō magis vī eſſe ſbm in iſta q̄z in illa: cū preſertiz
ſbm ſit finis⁹ obiectalis ſcie: z ſub rōne ꝑfectiſſima q̄ pōt
ſciri de ipſo in tali ſcia. Probat ēt minoꝛ p qōdā exēplū:
Certū ē: q hō pōt itelligi ab itellectu q̄uoꝛ modis. Uno
mō in q̄ztū est aial rōnale. alio mō in q̄ztū est aial ꝑcise.
3° mō in q̄ztū est aial māſuetū natura. 4° mō in q̄ztuz est
nobiliſſimū aialiū. Ultia cognitio de hoīe q̄ est de ipo in
reſpectu ad aliud: nō pōt eē ꝑfectiſſima. Tū qz ipa ꝓſup-
ponit cognitionē ei⁹ ſb alīq̄ rōne abſoluti ad quā vt ad
poꝛē reducīt. Tū ēt qz reſpect⁹ eī ignobilioꝛ abſoluto. Lo-
gnitio ēt q̄ habet in penultimo gradu nō pōt eē ꝑfectiſſi
ma: qz iſta est de ſbto ſub rōne paſſionis mō cognitio in
ꝛceptu paſſiōis ꝓſupponit cognitionē qditatiuā ſubti.
ḡ iſta nō ē ꝑ⁹. neq; ꝑfectiſſima. Lognitio q̄ dī de hoīei 7°
gradu ſub rōne aialis nō pōt ea ꝑ⁹ z ꝑfectiſſima: qz ꝓſu-
ſa. ḡ ꝑfectiſſima cognitio de hoīe erit q̄ztū ad rōnē forma
lē ei⁹ qditatiuā. Ex ꝟ ſeq̄t q itelligēdo naturalitatē ſbe ꝑ
illa ſoꝛalitate p quā fluit a ſba mobilitas z cetere paſſio
nes naturales cognitio ꝑ⁹ z ꝑfectiſſima de ſba in ſcia na-
turali ē ſub rōne naturalitatis. C 2° ꝑn⁹ arguit. Illud est
ſbm ꝑm cui⁹ nālis: qđ ē ꝑ vtuall⁹ ꝛtētiuū oiuz passionum
nāliū: ſed ſba nālis ē hz: qz ſba nālis ꝑ z vtuall⁹ ꝛtinet ꝑ-
mā paſſionē naturalē ā mobilitas: vt cōit dī. ḡ vtuall⁹
ꝛtinet qualibet aliā passionē ſequētē. C Jrē vltio ad ſbaz
naturalē oia ꝛſideꝛata in ꝑdicamēto ſubſtātie: z at-
tributionē: vel vt ptes ſubiectiue vel vt ptes eēntiales. vl̄
quocūqz mō quo aliq̄d vnū ꝛſideratū in ſcia dz hīe attri
butionem ad ſubiectum ꝓmū. ergo habeē ꝓpoſituz.

Be ſecūdo adducta i ꝑn° cuz dī. Data vitate rē.
ſeq̄ret q angelus poſſet moueri: ꝓcedo ꝛñs z ꝛñtiaz. Et
ad ipꝛobationē ꝑm ꝛñtis rñdet ꝑmittēdo duo ꝓſuppoſi-
ta. Primū est q mot⁹ localis pōt hīe duplicē ſucceſſionē
z ꝛtinuitatē. Una a magnitudine ſup quā fit mot⁹. aliā
a diuiſibilitate mobilis. Et eēntialioꝛ est motui illa quā
acgrit a magnitudine que est ꝑ⁹: q̄z illa quā acgrit a mo
bilis diuiſibilitate q̄ est 2ª. ꝑm⁹ ſic declaro. ſigneē vn⁹ pūct⁹
in mobili: ꝑus mobile hz illū pūctū ꝑtāſit ptē poꝛē ma-
gnitudinis: q̄z ptē poſterioꝛē: z ſic quālibet ptē ipi⁹ ordi-
ne q̄dā: z hz illū pūctū in mobili ꝑs poſterioꝛ: ſuccedit ꝑ-
ti poꝛi: z ſic habeē ſucceſſio i mobili: z ꝛtinuitas mot⁹ ab
ipſa ꝛtinuitate z ſucceſſione in magnitudine. Silr ſuc-
ceſſio z ꝛtinuitas pōt eē a diuiſibilitate mobilis. Signe
tur pūct⁹ in magnitudine. mobile diuiſibile ꝑus ptāſit
illū pūctū hz ptē poꝛē q̄z hz ptē poſterioꝛē: z ita ꝑs poſteri-
oꝛ ſuccedit ptī poꝛi in mobili in ptāſeūdo illū punctū: z
ſic ex cōpatiōe mot⁹ ad mobile z ad ſpacium: mot⁹ acgrit
duplicē ſucceſſionē. Probat ēt 2ª ꝑ Az. 5. meta. ca. de q̄z
to. In fine illi⁹ capīt vult q mot⁹ ſit diuiſibilis: nō ꝑ mo
bile: hz ꝑ magnitudinē: z iſta ſūt ẏba el⁹. Dico āt nō qđ
mouet: hz qđ motū ē rē. Et vult Az. in illo loco: q mot⁹
ſit q̄z⁹ z diuiſibilis: nō ab eo qđ mouet: q̄ ē ipz mobile:
ſed ab eo qđ motū ē: itelligēdo p illud qđ motū ē: illō hz
qđ ſit mot⁹: z mobile mouet. Illud aūt ꝑm qđ mot⁹ ē: est
ipſa magnitudo z ſpaciū: z huic cōſonat tex. cōmen. vbi
habeē q mot⁹ nō est q̄z⁹ pp id qđ mouet: ſed pp id q̄ ali-
qd mouet: p illud quo aliq̄d mouet itelligēdo magnitu
dinē z ſpaciū. ḡ q̄ztitas z diuiſibilitas mot⁹ eēntialī⁹ est a
magnitudine ſpacij q̄z a mobili. C 2° ꝑmitto. Illud⁹ pōt
cōparari vel ad mobile reſpectu ſue entitatis que ſbiacet
motui: vel pōt cōpari ad ipm ſpaciū. Si cōpareē ad mo
bile q̄ztū ad ſuā entitatē: ex rēdēt ad extēſionez mobilis: z
hz ptes ſil⁹ exītes: q̄ ptes ſil⁹ ſūt in ipſo mobili. ſi cōpaē ad
ſpaciū: nihil hz ſil⁹ in actu niſi idiuiſibile qđ ē mutatuz eē.
qđ ꝛtinuat ptē poꝛē cū pte poſterioꝛi mot⁹. Oz āt mot⁹
hēat ptes ſil⁹ exītes: q̄ diuidunt ad diuiſionē mobilis: ac
cidit ſibi: qz accidit enti ſucceſſiuo in q̄ztū ſucceſſiuum: q
hēat ptes ſil⁹ exītes: cū de rōne ſucceſſiui ſit hīe ptes iſtue-
doꝛ: ita q vna imediate fluat poſt alterā. Oz āt mot⁹ ſit di
uiſibilis ad diuiſionē magnitudis: z ſic ſit q̄ztū. Ū cōpetit
ſibi p ſe: vt appet ex iſnia Az. loco allegato. C Ex hīs ar
guit. Remoto eo qđ ē p accīs a motu: manet id qđ ē p ſe.
Iſta pz: hz accīs cōpetit motui: q diuidat ad diſionez
mobilis: z p ſe cōpetit ſibi q diuidat ad diſionē magni
tudis. ḡ ſtat motū eē idiuiſibilē ex pte mobilis: hz ſit diui
ſibilis ex pte magnitudis. Ex q̄ rñdet ad formā argume
ti. Cū dicis: mot⁹ erit in angelo: ꝓcedo. ḡ mot⁹ erit in ange
lo idiuiſibilis. Dico negādo ꝛñtiā: q. vz. talis mot⁹ ſit in
diuiſibilis idiuiſibilitate oppoſita diſibilitati q̄ p ſe cō
petit motui: qz iſtā diſibilitatē hz mot⁹ i angelo q̄ ē a ma
gnitudine. Si tu itelligas q̄ ſit idiſibilis idiſibilitate op
poſita diſibilitati q̄ cōpetit ſibi p accīs quā hz a mobili:
ꝓcedo q talis mot⁹ ē idiſibilis: qz nulla diſibilitatē hz a
mobili: hz iſta diſibilitas ſic dī p accīs. Et cuz dicis: accīs
hz eē a ſbto. Nego iſtā loquēdo de eſſe formali: qz dico
q accīs ſic nō hz vnitatē formalē a ſubto: ita nō hz enti
tatē formalē a ſubto. Nō hz aūt vnitatē formalē a ſubto
qz tūc nō poſſet itelligi tale accīs ſine ſubto: qz nihil pōt
itelligi ſine ꝑpa vnitate formali: z ita: nō opz q mot⁹ dī-
caē eē in ſe talis ſimplr: q̄le ē ſuuz ſbm. Et ſi dicas: mot⁹ ē
diuiſibilis. ḡ nō pōt ſundari in i diſibili. Nego ꝛñtiā. qz
hz q̄ztū diſibile hñs ptes ſil⁹ exītes nō poſſit fundari i ali-
quo idiuiſibili: tū diuiſibile cui⁹ ptes nō ſūt ſil⁹ i actu: ſed
ſucceſſiue z in fieri: z ipſi⁹ nihil ē i actu ſil⁹ niſi idiſibile: hū
pōt fūdari i idiſibili ſubtiue: z ſic ſe hz mot⁹. q̄re rē. C Et
p ꝟ rñdet ad 2ᵐ argᵐ. qđ erat ꝛfirmatio ꝓmi cū dī. Conti-
nuitas ē de rōne mot⁹: ꝓcedit iſta. ḡ ſi mot⁹ ē in angelo. ſe
quit q angelus erit ꝛtinu⁹. Rñdet negādo ꝛñtiā: qz nō
ſeq̄t ſbm eē ꝛtinuū niſi q̄n accīs qđ ſibi ineſiſtit ē ꝛtinuū
hñs ſuas ptes ſil⁹. qđ nō pōt dici de motu ꝛtinuo. Conti
nuū eni cui⁹ nihil ē ſil⁹ in actu niſi idiſibile: hū pōt fūdari in
idiuiſibili. tale ꝛtinuū ē ipſe mot⁹: cū ſit ꝛtinu⁹ z ſucceſſi-
uus. C Vel poſſum⁹ alit rñdere ad hāc ꝛfirmation⁹: m: z
ad argᵐ ꝑᵐ q̄z denoiatio ſubti ab accīte pōt eē vel q̄ztum
ad eē accīntis: vel q̄ztū ad ieſſe. Qua duplicē denoiatione
inuit Az. in ꝑn. ſcōi topicoꝛ. Un ſbm cui⁹ ieſt albedo: pōt
denoiari vel p ꝟ qđ ē hñs albedinē: z cui⁹ ineſt: vel p hoc
qđ ē eē albū. Sz nō ſp ſz denoiat q̄ztū ad eē ſoꝛe: ſz q̄nq
q̄ztū ad ieē: ſicē appet de ſcuto: cui⁹ vna media⁹ est alba
z alia nigra: q nō denoiat ſm eē: vt dicat eē albū: aut ni-
grū: ſz bñ denoiat q̄ztū ad ieē: q est veꝛ dīe q ei ieſt albe-
doꝛ: z ēt nigredo. Et tūc a denoiatiōe q̄ fit p ieē ad denoia
tionē hz eē in accīntib⁹: nō valet ꝛñtia. Ex his pōt dici q
mot⁹ ꝛtinu⁹ z diſibilis denoiat angelū q̄ztū ad ieē: ſz nō
q̄ztū ad eē: ſic q veꝛ ē dīe: q angelus ē id cui ieſt mot⁹ cō
tinuus z diſibilis. Et cuz inferꝛ. ḡ ipſe est diuiſibilis aut
ꝛtinu⁹. Nego ꝛñtiā. C Ad ꝛdz ipꝛobationē ꝛñtis. Qñ
dī. ḡ angelus mouet i iſtāti: nego argᵐ. Ad pbationē. An
gelo nihil reſiſtit: dico q ſucceſſio q̄ ē in motu cātur vl̄ ex
reſiſtēria mobilis ad motoꝛē. vl̄ med⁹ ad mobile. vel vtri
uſq; ad moues. Reſiſtētia mobilis ad motoꝛē non est q
mouēs nō poſſit vincere ipz mobile: qz tūc nullo⁹ moue-
ret. Neq; talis reſiſtentia est q mobile contra inclinetur

ad terminum

ad ter^m intentū ab ipso mouēte: q; talis resistētia est p̄cise in motu violēto: sed resistētia talis ad motore; est: q; mobile semp est sub aliq; (tū mouet) cui repugnat imme diate succedere termin; intētus. Tū medīū resistēs mobili; mouēti est oī illud qđ mediat int̄ formā; quā hz mobile: ter^m ad quē mouet: ex quo medio puenit resistentia respectu agētis virtutis limitate: q; nulla virtus limitata pōt mouere ip̄m mobile ad terminū intētū: nisi per media ordinata nāliť int̄ formaz quā hz mobile: ter^m ad quē mouet. Lū aūt ita sit: q; angelus moueat se ex virtute limitata; finita: q̄libet ps spacij; magnitudis medijs int̄ illā ptē in qua est: ; ptē illā ad quā mouet: ; eē me^m resistens: ; cui; resistētia, puenit successio; ; ; ordinata in motu angeli. Ad 4^m qñ dī. Sequeret̄ q; p hōs nālis p̄sideraret de intellectu; volūtate angeli: sicut de motu: nego ꝯtia. Et cū dicis, q; mot^s et abstract^s sicut intellect^s; volūtas angelica. Nego hꝫ assumptū: q; mot^s nō pōt esse successiuus: neq; ordinatus que sūt de rōne ipsi^s: nisi; pha bitudiné ad mām sensibilē. Sad spaciū; ad magnitudinē. Intellect^s aūt angelicus vt intellect^s est: ; volūtas silr nullā hz habitudiné ad māz sensibilē: ; maxie q; ad p̄mā eius opationē que est intelligere; velle. Q; iste potētie nō sunt de p̄sideratione p̄hī nālis: sed bñ mot^s. Ad 5^m ar^m cū dicis q; angelus si posset moueri posset sistere se. concedo ꝯtia: q; est mouēs per intellectū; volūtatē. Falsum est tn: q; oē qđ mouet se: pōt sistere se: vt tu assumis in argūēdo. ; hoc pp motū grauiū; leuiū: que mouēt se: ; tn nō pōt sistere se: sed opz addere q; illud qđ mouet se p cognitionez: pōt sistere se: ; quū dicis. Q; posset tripudiare; saltare: pcedo ꝯtia. Ad 6^m. Qñ arguitur. oē qđ mouet diuidit ; per p̄bm. 8. phīi. ; in. 6. Q; si aliq̄d mouet est diuisibile. Rñdet q; aliq̄d moueri: vt dictuz est in corpore qōnis: ; tingit duob^s modis: vel motu hñte cōpletā successionē; ; ordinatē: vel motu nō hñte cōpletā successionē. Si loq̄mur de motu p̄mo mō: oē qđ mouet tali motu est diuisibile. Tñ oē qđ mouet: ex cui^s ratione accipit ordinatus; successio: est diuisibe: q; est tale quo d prius ſm ptē prioꝛe ipsius ptrāsit aliq̄d idez in spacio q̄z ptrāseat ſm ptē posteriorē. Et hoc mō Ar. in. 6. phīi negat indiuisibile posse moueri: q; tale nō est illud ex rōne cuius possit accipi talis successio; cōtinuitas in motu. Sed cū hoc tn̄ stat: q; tale mobile possit moueri accipiendo ab alio ordinitatē; successionez: nec rōnes Ar. in. 6. phīi. plus ꝺcludūt: nisi q; indiuisibile non pōt moueri motu hñte hō cōpletā successionē. Et qđ adducit in confirmatione de. 8. phīi. Dz oē qđ mouet: diuiditur i duo: quoꝝ vnū est p̄ mouēs; ; alterū motū. Dico q; verus est de eo qđ mouet organice: q; nō tn̄ ibi est distinctio iteraiaz mouētē; cop̄us motū: verū ē inter ptes, ppinquas potētie organice moueri: ; ptē remotā: q; tale mouet organice sicut aia mouet vnā ptē per aliā. Et p hoc vult habere Ar. q; grauia; leuia nō mouēt se isto motu q; mot^s aialiū: ex quo vult hic ꝺnē intētā: q; grauia; leuia non mouēt se p̄ motu. Tū q; nō mouēt se per cognitionē. Tū q; nō mouēt se organice: sed si indiuisibile qđ est angelus mouet: nō mouet isto mō. s. motu organico: ; ita nō opz q; diuidat in ptē mouētez: ; ptē motam. Et si instares adhuc, pbādo q; tale mobile ē diuisibile: q; mouetur ad locū: locus est q̄ntus. q; qđ mouet est q̄ntus. Rñdet. qđ mouet ad locū: nō recipit locū: sed recipit vbi: ita q; mouet ad locū tanq̄z ad terminū extrinsecū: ; mouet ad vbi vt ad terminū intrinsecū: sed vbi é duplex: quoddaz é vbi circūscriptiuū: quoddā diffinitiuuz. Angelus nō recipit vbi circūscriptiuū: hz vbi diffinitiuū: qđ aūt recipit tale vbi, nō est diuisibile: sic nec vbi é diuisibile. Ad vltimū qđ est. Si indiuisibile mouet: mouet ab alio. Rñdeo magni tudo in gñe cāe mālis ē cā mot^s; ordinatus; successionis in motu. Et cū dicis q; magnitudo nō pōt esse cā mālis mot^s: q; est extrinseca: ; mā ē intrinseca. Dico q; mā ex qua est intrinseca: hz mā in q̄. aut circa quā ē extrinseca: ; a tali mā hz successionē; cōtinuitatē ipse mot^s extrinsece; mālit; ; a vtute motiua angeli: q̄ mouet se. mot^s hz suū eē effectiue. Aduertēdū tn̄ q; ista positio: q; ſba nālis ē ſbm p̄hīe nālis: est de mēte theologoꝝ tenēdo ſbaz nālē eē illā: cui^s nālitas est rō formalis p quā appꝛopꝛiat ipi sube vt sit ſbm mot^s. Et sic sub tali ſba nālī cōprehēdunt itelligētie: ꝓter p̄mā itelligētiaz: q; nullo mō pōt moueri. Hz sequēdo p̄n^a p hoꝛ dicim^s q; ſba nālis est ſbm p̄mum p̄hīe nālis. itelli^s p ſbam nālē illā ſbaz: cui^s eē ; diffiniri depēdet a mā sensibili. Et isto mō ſba nālis idē est qđ coꝛpus nāle: ; sub tali ſba ſm p hos nō cōtinent itelligētie: q; itelli^s hz ipsos sūt imobiles. Tū ēt q; ſm p hos sūt act^s puri; simplicissimi: ; ex ꝺnti nō ipo^a ad vbi. Et tūc si q̄rat. qđ hz Ar. ē ſbm p̄hīe nālis: seq̄ndo viā Sco. logīs phīice. Dām est q; coꝛp^s p̄hīcuz est ſbm p̄hīe nālis.

Quantū ad 3^m articulū circa solutionē argumētorū; ꝓsertim circa solutionē sexti argumēti sumpti ex. 6. phī. Dubitat: vtrū rō quaz facit Ar. q; oē qđ mouet ptim ē in termino a q̄: ptim in termino ad quē ꝺcludat de idiuisibili: ; vi; q; sic: p rōnē ei^s. Quia indiuisibile qđ mouet: aut est totaliť in termino a q̄: aut totaliť in termino ad quē: aut ptim in termino a q̄: ; ptim in termino ad quē. Nō ꝓ mō: q; tūc nō moueret nec ; ꝓ mō: q; tunc hꝫet mutatū eē. q; dat 3^m. s. q; ptiz est in termino a q̄: ; ptim in termino ad quē. ; si sic: vi; q; rō sua ꝺcludat ꝓpositum suū: p quaz vult, pbare q; o ē qđ mouet est coꝛpus. Ad hoc rñdet dicēdo: q; rō ea mō q̄ accipit ab Ar. nō ꝺcludit de idiuisibili: sed solū de diuisibili. Sꝛo q; notādū: q; dupleꝛ est ptibilitas. Una ptibilitas mobilis: alia ptibilitas termini qui acgrit. si loq̄mur de ptibilitate mobilis: ; vlteriꝰ termini qui acgrit: oē qđ mouet: ex cui^s rone accipit successio; ; ordinitas mot^s: pti est in termino a q̄: partiz in termino ad quē: loquēdo de vtraq; ptibilitate. Et per hoc hz Ar., ꝓpositū suū: q; oē qđ mouet: ex cuius rone habet ordinitas; successio in motu: est diuisibile; ptibile: sed si loq̄mur tn̄ de ptibilitate termini qui acgrit tur: dicim^s q; indiuisibile qđ mouet pti est in termino a quo: ; ptiz in termino ad quē. p q̄nto ē in aliq̄ medio qđ est aliq̄d vtriusq;. Tū idiuisibile exīs in aliq̄ vbi diffiniti uo qđ ē finis mot^s preteriti hz pticuz vbi: ; p̄n^m mot^s futuri hz posteri^s vbi: p illud vbi mediū dī eē ptiz in termino a q̄: ptiz in termino ad quē. nō tn̄ est ptiz isto mō. put ptibilitas accipit ex pte ipsi^s mobilis: ; ex hoc ꝺcludit: q; non pōt moueri motu hñte cōpletā successionē: de q̄ p̄n^r intēdit Ar. 6. phīi. Circa solutionē datā ad vltimū arg^m: q; mot^s accipit successionē; diuisibilitatē a magnitudine. Quia dictū est q; magnitudo est cā mālis mot^s. Dubitat vtrū magnitudo possit eē cā efficiēs respectu successionis mot^s: ; vi; q; sic: q; oē illud qđ accipit suū eē ab alio quo: vt a cā extrinseca: vi; accipe suū esse ab illo tanq̄z ab efficiēte: vel tanq̄z a fine. mot^s āt accipit ordinitatē; successionē (vt dictū ē) a magnitudine tanq̄z a cā extrinseca. q; vel ab ipsa vt a fine: vel ab ipsa vt ab efficiēte. Nō ab ipa vt a fine: q; finis in eē reali est posterior: his q; sūt ad finez. Magnitudo aūt p̄cedit ipz motū in eē reali. vi; q; motus depēdeat a magnitudie: vt ab efficiēte. Ad hꝫ rñdetur. Concedēdo ꝺnz; ordinā: q; est de ratiōe Sco. in. 5. metaphī. q. q; q̄rit vtrū ꝓpa rō q̄ntitatis sit diuisibilitas. Ita q; mot^s nō tn̄ (ſm ipz: ; ēt Aū. an. in eodē loco) depēdet a magnitudine: vt a cā mālis: vel; ēt vt a cā efficiēte. Oz si tu dicas: mā; efficiens nō coincidunt. q; ; dico q; mā ex qua nō coincidit cū efficiēte: hz bñ mā in qua: seu circa quā: Magnitudo aūt est cā mālis circa quā: aut in qua. Et sic patet quid sit dicendum de intentione doctoꝛis subtilis ad totam q̄stionem. quare ; ;

¶Sigdē ergo nō est aliq̄ altera ſba p̄ter nās ꝓsistētes. Tex. cōmē. ij. Qō. iij.

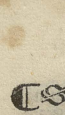

Queritur Utrum ſi esset tm̄ ſba nā consistens: phisica eēt prima phia. Et arguitur q̄ nō: q̄ stante isto casu: intellectus a sensibilib⁹ z mālibus posset abstrahere ꝛceptū ſbe: ꝛceptum entis: z sil̄r ꝛceptum vnitatis: veritatis z bonitatis. Et isti conceptus abstracti non pertinerent ad naturalem: q̄ nō haberent ordiné ad motū z ad mās sensibiles. Qō declarat: q̄ ꝛz nulla esset ſba nisi nālis: non repugnaret tm̄ (ex intellectu cōcipiēte) istis rōnib⁹ abstractis reperiri in aliquo alio q̄m in nā sensibili. Unde hec rō pōt reduci ad formā sic. Oēm rōné intelligibilé z oēm ꝛceptū iclusum in aliq̄ eēntialiter vel virtualiter pōt intellectus abstrahere: z ipm cōcipere absq̄ hoc q̄ ꝛcipiat illud a quo fit abstractio. Sz isti ꝛceptus vles includunt in substantia nāli. Ergo possunt ꝛcipi ab intellectu: nō ꝛcepta ſba nāli. Ex quo sequit q̄ quū abstrahant ab omni habitudine ad ſbam nālem: z ad motū: nō erūt de ꝙsideratione phi nālis. ergo ꝙsiderabuntur a metaphisico.

Ad oppositū tū est Alz. 6. metaphi. tex. cōmēti tertij. z cōmētator: hz q̄ si nō eēt alia ſba a sensibili: nulla esset ſba prior nāli: z si aliq̄ imobilis sit: manifestū est q̄ ipsa ſba est ꝑma: z q̄ sciēna ist⁹ est scientia vniuersalis: z p̄b̄ a prima. ¶Ad hāc difficultatē rñdetur dicendo q̄ stante casu q̄ ponit Aristo. nō esset metaphisica distincta a scia nāli. Naz metaphisica z alie sciēte: que sunt: phisica z mathematica distinguuntur penes modū diffiniēdi diuersum: qui ꝛsequit distinctionē obiectoꝝ formalū: modus diffiniendi metaphisici oino abstrahit a mā: q̄ sicut ens q̄ ens ꝙsiderat: ita z q̄odlibet inquātū in eius cōsideratione cadit: nō includit mās: quēadmodū vult Alz. 6. metaphisice tex. cōmēti. 2. ¶Aduertēdū tū q̄ ideo metaphisicus abstrahit ens a mā sensibili: q̄ ꝙsiderat aliqd q̄ est simplr abstractū p̄m esse: sicut sunt ſbe separate: z q̄ talia abstracta ꝛz esse maxime ꝙsiderank a metaphisico. Cōsequēter hz cōsiderare que sunt abstracta p̄m ꝙsiderationē: ita q̄ abstractio p̄m ꝙsiderationē est ꝓpter abstractionē p̄m eē aliq̄d q̄ ꝙsiderat. Et ꝙsideratio de abstractis p̄m ꝙsiderationem in metaphisica est ꝓpter ꝙsiderationē abstractorum p̄m esse. vbi aūt esset tm̄ ſba nālis: nō esset aliquid abstractū p̄m esse. g̃ nō oporteret ponere sciam aliquā: que abstractius ꝙsideraret q̄m phia nālis: quez ꝛz, possit considerare ens z alias quiditates abstrahendo a motu: z a quātitate. Ista tm̄ scientia seu ꝙsideratio nō ptineret ad aliquā scientiā prioꝛē phisica: q̄ stante isto casu: nulla esset prioꝛ que ꝙsideraret de ente prioꝛi simpliciter: q̄ prima entia essent nālia. Et ita ꝙsideratio de quiditate modo abstracto ptineret ad eandē scientiā ad quā spectat consideratio de qditate modo nō abstracto. i. in ordine ad motū z alias passiones nāles: z sic phisica esset prima scientia: z prima phia. ¶Sed ꝫ hoc arguit: videt enī q̄ conceptus entis abstractus a substātia nāli ptineat ad aliā scientiā a nāli: q̄ cōceptus abstractioꝝ ꝓpꝛio obiecto primo alicuius sciēte nō ptinet ad eandē scientiā. Sed ꝛceptus entis in isto casu est abstractioꝝ q̄m sit ꝛceptus ſbe nālis. igitur nō ptinet ad ꝙsiderationē sciēte nālis. ¶Ad hec rñdetur. q̄ ad hoc q̄ ꝛceptus abstractioꝝ nō egrediat lūmites scie: requirunt duo. Primū q̄ ꝛceptus abstract⁹ non sit cōmunioꝝ q̄m subiectū p̄mū. Secundū q̄ nō abstrahatur tāta abstractione q̄ sit abstractus ab ordine essentiali z habitudine ad ſbm primū: qđ dico ꝓpter mathematicā que in isto casu esset distincta a phisica: q̄ ꝙsideraret q̄ztuaē abstrahēdo ipsam ab omni ordine eēntiali. z attributione ad mā sensibilē. Unde dom est: q̄ sicut modo

in phisica cōsideratur animal z rōnale vt sunt abstracta ab homine. Ita in casu predicto sciēna nālis cōsideraret ens: z quecunq̄ abstraherentur a substātia nāli: nō modo nō circunscriberentur ab ordine eēntiali ad subiectū scientie. sed cōsiderentur vt aliqd ipsius. ¶Alio mō pōt dici ad rōnē Alz. q̄ si metaphisicus cōsideret qditates rerum solū in vniuersali: si (ex casu) essent tm̄ quiditates nāles substātiarū nālium: non essent quiditates vniuersales: z vniuersaliter abstracte: que essent cōes alijs a substātijs nālibus: q̄ (ex posito) si nullū aliud ens eēt: tunc phisica haberet cōsiderare omnū quiditates: z ita metaphisica nō esset prioꝛ sciēna nāli. Unde arguitur sic. Si metaphisica esset in isto casu alia a nāli: aut consideraret quiditates abstractas z vniuersales: aut particulares. Non secundo modo vt patet: q̄ tales nō cōsideret metaphisi. neq̄ etiā vniuersales abstractas a nālibus: q̄ tales non essent (exposito) q̄ omnis qditas esset nālis. igit̄ ꝛē. ¶Et hec est vna phabilitas ad ostendēdum intētionē Alz. esse q̄ metaphisicus ꝙsiderat qditates rerū solū in vniuersali. z nō in particulari: q̄ dato oppositoꝛ sequentia Alz. nō valeret. si tm̄ esset substātia nālis. igitur phisica esset ꝑma phia: q̄ posset dici: q̄ esset scientia distincta a nāli que consideraret quiditates particulares: vt abstrahunt a motu z a quantitate. ¶Ex his apparet quid dicendū sit ad hanc difficultatem.

Ad argumentū adductū in ꝓncipio apparet rñsio ex his q̄ dicta sunt in corpore q̄nis. Nā ꝛz intellectus possit abstrahere a ſba nāli ꝛceptū entis z substātie, semp tm̄ consideraret ista: vt sunt aliqd substātie nālis: q̄ non possent ꝙuenire alijs a tali ſba. Ex quo sequitur q̄ eēnt semp de consideratiōe nālis: cū nō abstraherenk ab ordine essentiali: z attributione ad subiectū primū sciētie nālis. Et quū dicis: q̄ nō repugnabit cōceptibus abstractis reperiri in aliquo itellectu cōcipiente. Negaē hoc q̄: intellectus concipiens si sit verus: habet conformari rei concepte.

¶Ens multipliciter dicit̄: sicut dixim⁹ in his q̄ de quotiens. z infra.

¶Alia ꝙo entia dicūt̄ eo q̄ entis. Tex. commenti. ij. Qō. j.

Queritur Utrū inherentia sit de essentia accidentis. Et arguitur q̄ sic. z accipio ipsuz accidēs: puta albedinē. Tunc quero: aut albedo per se inheret subiecto: aut per aliud. si per se habetur intentum: q̄ inherentia ad subiectum est sibi essentialis quuz competa t sibi per se: z intrinsece: si per aliud: quero de illo: aut inheret per se: aut per aliud: z procedit vt ꝓius: z ita aut dabitur ꝓcessus in infinitum: aut oportet stare in hoc q̄ albedo inheret subiecto per se. ¶D. z secundo arguit ad idem. Accidens est aptū natum ineſſe subiecto: ista aptitudo aut est sibi essentialis: aut accidentalis. Si essentialis: habetur propositum: quoniā cōpetit sibi per se z intrinsece. Si accidentalis: tunc sic ex hoc q̄ accidēs ē aptū natū ineſſe subiecto: orit analogia accidēs ad subiectū: sed illa aptitudo cōpetit accidēti accidentaliter. ergo analogia accidentis ad subiectū erit etiam accidentalis. cōsequens est falsum: z cōtra oēs phos asserētes esse ordinē essentialē inter accidens z substātiā. Igitur illud ex quo sequitur est falsum. ¶Preterea z tertio arguitur. Accipio accidens: si de essentia sua non est ista aptitudo inherentie ad subiectū: poterit cōcipi ipm accidēs sine ista inherentia. z tunc aut concipiet vt ens in se: aut vt in alio. si vt ens in se. ergo concipitur vt substātia: z ita accidens erit substantia. si vt ens in alio. ergo concipiet cum aptitudine inherentie

tudine inherētie ad ſbm: z ex ꝓceſſo ꝓcipiebat ſine aptitudine. igit̄ ꝑdictio. ¶ D. arguit 4° ꝑ Auic. 2° meta. ca. primo ſba eſt illud de cuius nā eſt eſſe in ſe. ergo a ſili accidens eſt illud de cui⁹nā eſt eſſe in alio. igit̄ ſi eſſe in ſe: eſt rō eſſentialis ſbe: eſſe in alio erit ratio formalis accidentis. ¶ Et ꝓfirmat ꝑ Boetiū z Porphiriu⁹ in de vlīs bus. Accidētis eſſe eſt ieſſe. Et Cōmē. 7. meta. cō. 1. ens ꝑtipalius dī de ſba. ſecundario z determinate hoc eſt relatiue: vt ipſe exponit dicitur de accidente.

Ad oppoſitū tū arguit̄. Data veritate huius: q inherētia aptitudinalis eſſet de eſſentia accītis: ſequeret̄ q ḡia ḡialiſſima accītiu⁹ nō eſſent ḡialiſſima: ſed hērent aliq̄ ſupueniēs genus. ꝙa ꝓbatur. q⁹ certū eſt q⁹ ab oibus ḡibus ḡialiſſimis pōt abſtrahi ꝓceptus inherentie aptitudinalis: ſi ſit de cōceptu formali ipſoꝝ: que inherētia predicabit̄ in qd: z cēntialiter de oibus iſtis: qui conceptus erit cōmunis: quo libet ipſoꝝ generum: z minus cōmunis q3 conceptus entis. ergo iſte conceptus qui eſt eſſe inherens: erit conceptus genericus cōmunis omnibus iſtis.

In iſta. q. primo ꝓmittent aliq̄ diſtinctiones. 1° videbiſ de opinione Aꝛ. 3° recitabitur opinio tenentium partem affirmatiuā. q. z impugnabitur. 4° ponetur opinio Doct. ſubtilis.

Circa 5m̄ arti^m ponit̄ diſtinctio cōis: que eſt q⁹ duplex eſt inherētia accidētis ad ſbm: quedā eſt actualis: quedā aptitudinalis. ꝑ⁹ inherētia actualis: quedam eſt in actu actualitate eſſentie: quedā eſt in actu actualitate exiſtētie z ſingularitatis. Prima inherētia eſt vnio aliquoꝝ ꝑſe: ſm eſſe ēntie: z q̄titatiuū: eo mō quo imaginamur albedinē: ſm ſuā nām z ēntiā vniri ſbe z exemplificando in ſbijs ꝓcipimus formā ſubſtātialē ſm nām eſſentiā ſuaz vniri materie accepte ſm eſſe eſſentie z qui ditatiuum ipſius: z ex forma ſbali vnita materie ſm tale eſſe: vt iſta abſtrahunt ab omni ſingularitate: z exiſtētia reſultat vnū cōpoſitū ſubſtātiale in cōmuni: ꝓpterea: q⁹ principia vlta vel abſtrahētia ab exiſtentia ſingularitate cauſant cōpoſitū ꝓportionabiliter ſm illud eſſe q̄ cauſant: z de tali cōpoſito ſbali in cōi i quo imaginamur formam ſic vnire materie. ꝙbant multe paſſiones ꝑbice. z nāles: ſic poſſumus imaginari vnionē actualē accītis ad ſbam: que vnio eo mō quo eſt in actu ꝑſupponit ſua extrema ſic eſſe in actu. vꝫ. ſm actualitatē eſſentie: que vnio tī eſt per accīs: ꝓpterea: q⁹ ſba in rōne potētie paſſiue z z receptiue: nō determinat̄ ad actū accītalē: ſed ſbalem. Scōa inherentia actualis eſt vnio aliquoꝝ extremoꝝ in eſſe exiſtentie z ſingulari. prima vnio abſtrahit ab exiſtētia z ſingularitate. 2ª concernit exiſtentiam: z ea ad que ꝙſequit̄ exiſtia. Inherētia aūt aptitudinalis eſt ipſorum vnibilū in poª: z nō in actu. vꝫ. accītis cū ſba: ita q⁹ licet accidēs ſit ſeparatū a ſbto: adhuc tū includit iſta inherētiā aptitudinalem. Iſte aūt inherētie ſic dīūt: q̄ſi 2ª que eſt actualis circūſcribiſ a demōſtatione. ꝑ³ z 3ª pōt demōſtrari. ſi iſta applicent̄ ad ſba in ordine ad ꝓprias paſſiones ſibi cōpetentes. vnde demōſtrat̄ de corpore ꝑbico in cōi: q⁹ eſt cōpoſitū ex materia z forma ſbali per vnionē actualem vnius ad alterū. De accīte demōſtratur ab Aꝛ. in lib. 7. tex. cōmen. 3. q⁹ eſt inſeparabiliter vnitū ſbe: z in ꝓmo ꝑbi. tex. cō. 39. q⁹ intellꝫ querēs ſeparationem paſſionuꝫ a ſubtis: querit impoſſia. Ex quo vult de neceſſitate ipſm accidens ſm nām z eſſentiā includere vnionē actualez ad ſbaz. Inherētia etiā aptitudinalis nō circūſcribiſ demōſtratione: q⁹ dato q⁹ intellꝫ ꝓcipiat accīs actualr ſeparatum a ſba: iſti tñ accīti cōpetit inherentia aptitudinalis ad ipſam ſbam: z hoc dato q⁹ tale accīs ſic ꝓceptū nō abſtrahat ſeu ꝓcindat̄ a ꝑdicatis ſcōi modi: que nata ſunt ſibi cōpetere. ¶ Scōa diſtinctio eſt iſta. q⁹ accīs pōt capi ꝓ eo ꝓceptu formali accidētalr: vel ꝓ denoiato ab iſta accidētalitate. de iſta diſtinctiōe videas Anto. An. z Scotū in 4° ſniaz. di. 12. q. 1. ¶ Tertia diſtinctio eſt: q⁹ aliud eſt eſſe de eſſentia alicui⁹. aliud eſt eē idē ēntialr. ꝓ mō illud eſt de ēntia alicui⁹ q̄ eſt idē illi q̄titatiue: z in ꝑmo mō q̄ eadmodū aial eſt idē q̄titatiue hoi. Eſſe idē eſſentialiter eſt ꝓuenire in eadē nā: exiſte z ſingulari: z pp hoc ꝑſone diuine dīr eē eadē ēntialr iter ſe: q⁹ hīt vnā z eādem nām ſingulare z exiſtē. Iſte idētitates ſic ſe hīt ad inuicez: q⁹ ſi teneaſ ordo ēntialis inter ſpēs idētitatū: ſic q⁹ vna ſit ꝓ: z altera poſterio: vna maio: z altera minor. dicem⁹: q⁹ q̄cḡ eſt de ēntia alicui⁹: ifert illud eē idē ſibi eſſentialr: z nō ecōtra. q⁹ certuꝫ eſt: q⁹ ſbm z ꝓpria paſſio ſunt idē ſic ēntialr: q⁹ hīt vnā nām ꝓctam ad exiſtētiaz z ſingularitatē: penes quā neutrum iſtoꝝ eſt ſepabile ab alio: z tñ neutrū iſtoꝝ eſt de ēntia alteri⁹: q⁹ paſſio nō eſt de ēntia ſbi: nec ſbm de ēntia paſſiōis: cū ca^at in diffinitione ipſius vt additū. ex. 7. meta tex. cō. 17. z. 19.

Quātū ad 2^m art^m ponunt due ꝓnes. quarū prima eſt iſta. ſbm nō eſt de ēntia accītis ſiue abſoluti: ſiue reſpectiui: z hoc loquēdo de accīte denoiatiue ſumpto. ¶ Iſta ꝑ. ꝓbat: q̄ſi dato oppoſito ipſi⁹: ſequeretur q⁹ ſbm z accidēs nō facerent vnū per accidēs: z ita hō albus nō eſſet vnū per accidens: quod eſt ꝓtra Aꝛ. 5. meta. ca° de ente z vno. tex. cōmē. 13. z. 14. z 7° meta. tex. cō. 42. ꝙa ꝓbat: q⁹ addendo aliq̄d aliciui q⁹ eſt de eſſentia eius: nō fit vnū per accidēs: maxime ſi illud cui addit eſt vnū per ſe. ſbm aūt per te eſt de eſſentia accidētis: z accidens eſt ens per ſe: vt eſt de mente Aꝛ. tex. cō. pallegati. vꝫ. 14. vbi vult. q⁹ ens per ſe diuidit̄ in decē ḡia. ergo ſequitur ꝓpoſitū. ¶ Et ꝓfirmat: q⁹ ſi ſbm eſſet de ēntia accidentis. accidēs nō diffiniret̄ per ſbaz ex additione. ꝙ⁹ eſt ꝓtra Aꝛ. in. 7. meta. tex. cō. 17. z. 19. vt ſupra allegatuꝫ eſt. ergo z cē. ꝙa eſt euidēs. Illud nō diffinit̄ ex additione: in cuius diffinitione nō ponit̄ aliq̄id ex nām z ēntiam eius: ſed ſic eſt in ꝓpoſito. igitur z cē. ¶ Ateꝫ dato q⁹ ſbm ſit de eſſentia accidētis quaꝫ ꝓponit Aꝛ. in 4° ꝑbi. tex. cōmē. 58. nō eſſet rōnabilis: ſz implicaret ꝓtra dictionē. Querit enim ſi eēt ſpaciū in quo nō eēt niſi ſonus z color: an tale ſpaciū eſſet vacuū: an nō? z rñdet q⁹ ſi tale ſpaciū nullū hīret coꝛpus: z eſſet receptiuū corporis: eſſet vacuū: ſz ſi de eſſentia ſoni z coloris eſſet ſbm q⁹ eſt coꝛpus: ex primo itellu iſtius q̄ſti⁹ ſequeret̄: ipm ſpaciuꝫ nō eſſe vacuū: z etiā eē vacuū: q⁹ poſito q⁹ ibi eſſet ſonus aut color: ex itellectu iſtius ſequeret̄ ipm ſpaciuꝫ eſſe coꝛpore repletū: z ex altera parte ponit̄ eſſe vacuū. ergo poſita iſta ypotheſi: ſequeret̄ ꝑdictio: pp quā iſta queſtio eēt irrōnabilis: neq; eēt ad ipſaz rñdendū: q⁹ nō poſſent ſaluari regule diſputationis. Cōcedēdo ꝙ⁹: z negando repugnas. Ex qbus videt̄ eē de mēte Aꝛ. ſbm nō eē de ēntia accidētis. ¶ Sed hic ſurgit vna difficultas. ſi ſbm nō eſt de ēntia accidētis: pp qd Aꝛ. ponit accidens ſm eſſe inſeparabile a ſbto: ponēdo ipſuꝫ eſſentialiter dependere a ſbto. ¶ Rñdet q⁹ ideo Aꝛ. hoc poſuit: q⁹ vult inter cām primā z ſcōaz reſpectu effect⁹ ꝓuenientis ab vtraq; eſſe ordinē eſſentialē: qui ordo ſm ipſm eſt ſimplr neceſſarius: ita q; cauſante prima: quuꝫ ſm ipm cauſet nāliter z nēcio: ēt nēcio cauſat cauſa ſecūda: z hoc eſt quod iquit Cōmē. 9. meta. cōmē. 7. quū entia nō habuerint actiones ꝓprias: nō habebunt eſſentias: volens ex hoc q⁹ quum multa entia citra primum ens ſint nēcia in eſſe: ſicut nō poſſunt nō eſſe: ita nō poſſunt nō habere cauſalitatē ſibi cōpetentē: z ita ſegtur: q⁹ ſi non cauſarent effectus ſibi cōperētes: deſtruerent̄ ēntie iſtarū cauſarū z ſm ipm ſicut ꝙ⁹ eſt ipoſſibile: ita z aīs. Hoc eſt q̄ ꝓfirmat Aug. li°. de libero arb. Deus res q̄s ꝓdidit ſic adminiſtrat: vt eas ꝓprios motus agere ſinat. Ex his ſequit̄ q⁹ quuꝫ ſbm ſit aliqua cā reſpectu accidētis: nō ſolū mālis in qua: verū etiā effectiua z cōſeruatiua: vt colligitur de mente Aꝛ. 7.

meta.tex.cō.32.nō poterit ipm esse sine ꝟbo:ꝛ ita nō ꝓpter hoc:q ſbm ſit de essentia accidētis:sed ꝓpter ordinē essentiales prime cause ad ſcōam:nō poterit accidens esse sine subiecto. ¶Scōa ꝟclusio istius ſcōi articuli que sequtur ex prima est ista.Si neutra inhereti̇a:siue actualis: siue aptitudinalis est de essentia accidentis denoiatiue sumpti:siue sit absolutū:siue respectiuū ꝓ̄o accidente absoluto. ¶Probat.Quia dato oppositō:tale accidēs in suo itelectu:quantū ad suum per se cōceptum quiditatiuū ꝛ̄ implicaret contradictionē.vꝫ.esse ad se:ꝛ nō ad ſe:ad alid:ꝛ nō ad aliud:ꝫ̄s est falsum.igit illud ex quo sequit:ꝛ q̄ sequaf arguit.Quia vtraq; inhereti̇a est formaliter respectus quarū vna est actualis respectus altera aptitudinalis:vna est ad terminū in actu:altera ad terminū in po^{t}: ꝛ cum neutrius ꝛceptus:aut ratio possit intelligi aut esse nisi ad aliquē terminū:sequit vtraq; inhereti̇am esse formaliter respectuꝫ.Illa enim entitas est formaliter respectus:que nō pōt ſm intellectū pscindi a termino:qualis est in ꝓposito. ¶Et cōfirmat hoc:q; Arꝫ.4.meta.tex.cō. 26.infert tanq̄ inconueniēs ꝓtra dicentes omnia apparē tia esse vera.Q; data opinione ipsoꝝ oia erūt formaliter ad aliquid.Tunc accipio istud ꝫ̄s illatū:aut hꝫ ꝓ̄o incōuenienti:q; oia sint ad aliqd idētice ꝛ denominatiue:ꝛ si sic:hoc nō tiñ nō est impoſe:verūetiā maxime necessarium:ꝓpterea quia oia entia citra primuꝫ ens hnt dependentiā essentialē ad ipsum primū:que dependēti̇a est eadez realiter nūc dependenti a qua vnūq̄dq; denoiatiue dicit dependens.Igit denominatiue ꝛ idētice oia:sunt ad aliquid ꝓter primū ens.Si vero intelligat ꝫ̄s illatū:q; oia eēnt formaliter ꝛ quiditatiue ad aliqd:sic q; respect^{s} includatur in essentia:ꝛ in intellectu formali cuiuscū q;: habetur ꝓpositū:quia ſm istum itellectū vnūq̄dq; absolutum ꝛ̄ suo ꝛceptu implicaret ꝛtradictionē:que ꝛtradictio nō est:vbi respectus idētificat fundamēto solū realiter ꝛ idētice ꝛ nō qditatiu e:q; cum idētitate reali respectus ad fundamētum stat distinctio formalitatū:ꝛ ex nā rei pp quā euitat ꝫdictio.Ex quo ꝛcludit:q; si absolutū includeret qditatiue ipsum respectū:ex eo q; absolutum esset ad ſe:ex eo q; eēt formalr respect^{s} eēt ad aliud:ꝛ ita nō ad ſe:ꝛ sic ſm eundē ꝛceptū formalē qui sibi competeret inquātū tale ens eēt ad ſe:ꝛ nō ad ſe:ꝛ sic ēt ad aliud: ꝛ nō ad aliud. ¶Ꝓ̄o accidente respectiuo ꝓbat hec eadem ꝛclusio.In omni eo qđ refert est assignare aliqd qđ per se primo refert:ꝛ aliqd qđ denominatiue seu fundamentaliter refert:ꝛ aliqd qđ est ꝑn^{m} referēdi:seu quo aliquid refert.Exemplū:pater per se primo refert ad filiuꝫ. Fundamētum seu ſbm quod denominatiue refertur est Sortes aut plato.principiū seu ratio referēdi est ipsa paternitas.Ista est mēs Augustini.7.de trini.ca.:.2.3.Omne qđ relatiue dicit est aliquid excepta relatione.Si igit accidens respectiuū refert:op; q; sit aliqd ꝓter ipsam relationeꝫ.Sed inhereti̇a:siue actualis:siue aptitudinalis accidētis respectiui est formalr respectus. Igit accidens respectiuū est aliqd ꝓter talem inherentiam.Sed illud qđ est tale ſm suū ꝛceptum ꝓter aliud:nō includit illud tanq̄ aliquid de essentia sui.Igitur accidens respectiuū nō includit inherentiā formaliter ꝛ quiditatiue.Ex qbus ꝛcludimus:q; ꝫ inhereti̇a vel actualis vel aptitudinalis necessario ſm Arist.ꝓsequaf vtraq; accidens:nō tñ cōpetit alicui istoꝝ per se pseitate primi modi.Tñ aliud est dicere:q; aliqd necessario ꝓsequit ad aliqd.aliud q; et per se cōpetat.primuꝫ ꝛceditur:ꝛ 2^{m} negatur. ¶Multa enim sunt necessaria que nō sunt per se:vt in primo phicoruꝫ, tex.cōmē.66.In exēplo de priuatione que necessario requiritur ad generationē cōpositi:sed tñ per accidens.

Sed ꝛtra istā ꝓnem instat Joānes de Gādauo volens:q; de mente Aristo.ꝛ Cōmen. est:q; nō solū inherentia aptitudinalis:verūetiaꝫ actualis est de essentia accidentis et absoluti:ꝛ adducit rōnes ꝓ̄o ista ꝓ̄ne quas facit Doctor Subti.in.4.sniaꝝ.dist. 12.q.prima ꝛtra se positas ab An.an.in.7.meta.q.ꝑma. Quaꝝ prima est.Illud quo aliqd formaliter est ens:est de essentia sui:sed ſba vel dependentia ad ſbam est illud quo accidens formaliter est ens:testante Arꝫ.7.meta.tex. cō.2.Accidēs est ens:q; entis.ly q; videt esse nota cause formalis.igit zc̄. ¶Item Arꝫ.dicit q; ens dr de ſba ꝛ accidente:sicut sanum de sanis:sed vrina est sana per dependentiā ad animal sanū.Ita q; ille ordo ad sanitatē in animali est rō formalis sanitatis in vrina:ergo a ſili erit in accidēte.igit zc̄. ¶Tertio.q; si inhereti̇a est alia ab albedine inhereāte.inher et aut seipsa:aut aliquo alio:si seipsa: ſtandum erat in hoc:q; albedo inherebat nō ꝑ aliud a se ſi ꝑ aliud:dabit ꝓcessus in infinitū. ¶Item 4°.:Respectus creature ad deum est idem essentialiter creature: ergo respectus accidētis ad ſbm est idem accidēti eēntialiter.ꝫ̄a ꝓbat:q; talis respectus accidētis ad ſbm videt esse intimior accidēti ꝙ respectus creature ad deuꝫ.quia accidēs diffinitur per ſbm:ꝛ creatura non diffinitur per deum. ¶Ittez inhereti̇a si sit alia ab accidēte.s.albedine: ergo erit posterior ipsa albedine:q; fundatuꝫ est posterius fundamento:quū dependeat ab ipso:ꝛ dependentia semp sit ad ꝑius:igitur poterit albedo esse sine isto respectu dependētie ad ſbm:ꝛ vlterius concipi ꝛ diffiniri sine isto respectu:sed accidens non requirit terminum respectus:nisi ꝓpter respectum:ergo poterit esse ꝛ diffiniri sine termino respectus.

Ista sunt argumenta Joā.de Gandauo que vult ipse demonstrare ꝛtra intētionē.ꝛ. Doct. subti.posterius ponēdam.Sed q; Doc.soluit ista diffuse:breuiter pstringēdo.Rndet negando q; inhereti̇a vel actualis:vel aptitudinalis sit illud quo accidēs est formaliter ens.ꝛ ad Arꝫ.vt superius allegatū est:accidētia sunt entia q; entis.ly q;.est nota cause materialis:ꝛ efficētis, ꝓptereq; q; quotiens dr cā:totiens dr in eo q; ſm se:ꝛ qz; hꝫ habitudines:que oia sunt note causalitatis:in illo qđ sequitur aliq̄d istoꝝ:ꝛ quia ſba aut entitas ſbalis:nō est causa formalis entitatis accidentis:sed trimō mālis ꝛ efficiens.¶Ꝓ̄o tāto ly.q;.ipo;at habitudiné taliuꝫ causaꝝ designataꝝ in ſba.Unde causatū vlr est illud qđ est:ꝓ q̄to est a sua cā in quocūq; gñe causē:nō tñ ꝙ ordo ꝛ dependentia ad ipsam sit de essentia ipsius causati:q; tunc nullū causatū esset absolutū. ¶Ad 2^{m} argumētum rndetur.q; sanitas in vrina est quedā forma respectiua que est respectus signi ad signatū:qui respectus fundat in aliquo absoluto.s.in colore:digestione:ꝛ dispositione aliq̄ qualitatiua vrine:ꝓpter quā vrina significat sanitatez, Sed entitas in accidēte nō est precise respectus accidētis ad ſubam:sed est aliquod absolutū ad qđ consequit talis respectus.Exemplum autem Arꝫ.valet quātum ad hoc:q; vtrobiq; est respectus ꝛ dependentia essentialis vrine.vꝫ.ad animal:ꝛ accidentis ad subiectum ꝛ in hoc est ſmilitudo.Dissimilitudo autē q̄tum ad illa que dicta sunt. ¶Ad 3^{m} rndet.q; albedo inheret accidenti inherentia distincta ab albedine:ſaltez formaliter:ꝛ qui ditatiue.Et quaꝝ querit de inherentia inherente.¶Truꝫ inhereat seipsa:vel aliquo alio.Dicendum ſm aliquos: q; seipsa inheret ꝛ statur in secūdo:non in primo:quia omne per accidēs habet reduci ad per se:testante Aristo. 2° phisicoruꝫ.tex.cōmē.66.in exemplo de causis per se: ꝛ per accidēs.Sed ista est pure per accidēs.Albedo inheret inherentia actualiter:ita q; nullo modo est per se. Ista autē inherētia inheret.est per se.igit zc̄.Unde forsan ſm istos non est inconueniens concedere istam propositionē. inherētia inheret:esse per se in primo modo:ꝛ nō tantuꝫ in secundo.Sicut quecūq; similes:similitudo est similis: idētitas est eadē:ꝛ hꝫ:ꝛ hoc ꝛcedendo q; effectus formalis ꝓdicetur

lis predicetur de causa formali: z q idem posset denominare seipsuz sicut Scotus 2 credit: q calor calefacit: z vltrius q calet: z in intentionibus generalibus z transcendentibus ens est entale. vt in. 3. distin. primi. q. 3. ¶ Sequdo tamē cōmunē opinionē: q in principijs formalibus deueniendum sit ad illud quod est ita quo: q nullo modo potest esse quod: vt in alijs. s. efficiēte: materia z fine. Dicēduz est: q inherētia nō inheret: sed est illud quo aliquid inheret: sicut albedo nō est alba: sz est illud: quo aliquid est album: z tunc dicēdū est: q ipsa inherētia albedinis inherētie: si quā habitudinē habet ad fundamentum ipsius. puta ad albedinē: quocūq; nomine vocetur: habitudo illa est eadē realiter ipsi inherētie z predicatur saltē per se in secūdo modo de ipsa inherētia: quod amplius declarabitur inferius. ¶ Et si dicas: sicut conceditur ista inherētia seipsa inheret: ita videtur ista concedēda: albedo inheret seipsa: ꝓpposito q inherētia actualis albedinis sit eadem sibi realiter: sicut vī concedēdum de mente Aristote. ¶ Ad hoc respondetur. q hoc ꝑsupposito: inherētia actualis est intrinsica inherētie (etiam q non sit eadē sibi quiditatiue) q̄z albedini. Nam inherentia actualis vel est eius dē generis cum inherētia inherente: vel saltem magis conueniunt in differentia diuisiua entis que est eē ad aliud q̄z inherētia cum albedine: propter quod dicendum est: q minus aliquo distincto a se inherentia inheret: q̄z albedo: de hoc amplius inferius. ¶ Ad 4.m respondetur negando: q dependētia accidentis ad sūbm sit essentialis ex fundamēto suo: q̄z dependentia creature ad deuz. ¶ Et ad probationē contra hoc respondetur: q terminus dependētie non ponitur in diffinitione fundamēti respectus: quia respectus sit eēntialis vel idem fundamēto: quia tunc creatura magis diffiniretur per deum: z primā causam: q̄z accidēs per subm. Sed ratio huius est q: fundamētuz respectus quādoq; est forma ifōrmās aliud z pfectio eius dē: dans sibi eē simpliciter: aut sm quid: z quuz pfectio nō possit pfecte z distincte intelligi cōceptu quietatiuo ibellectus: nisi ibelligatur illud cuius est forma. propterea terminus respectus cadit in diffinitione fundamēti: quū sit pfectibilis p talē formā: que est ipsum fundamētum respectus: z hoc habet veritatē non tantū in formis accidētalibus que sunt pfectiones sm quid subz. sz etiam in formis substātialibus: vt patet per Aristotilē diffiniētē animā: in 2° de anima. Qui in eius diffinitione ponit ipsum cozpus organicuz: quod est terminus dependentie forme sbalis: vt informātis z pfectis ad ipsuz cozpus: vt informabile z perfectibile per ipsam animā. Est tū differētia in formis substantialibus z accidētalibus. Quia in sbalibus ponitur in diffinitione ipsaz aliqd: qđ facit vnū per se: cū forma sbalis que dat sibi eē simplr. In accidētalibus aūt nō ponitur aliquod pfectibile: per talē formā accidētale: z: q̄ faciat vnū per se cū ipsa: sed solū vnum per accidēs: cū ipsa forma tali pfectibili nō det esse simplr: sed sm qd. Sicut etiā ipsa est ens sm qd: z hoc q: pfectibile sbale nō determinatur per se: vt potētia: nisi ad actum substātialem: z generaliter potentia z actus faciunt vnum per se: quando sunt eius dē generis: quod nō est in cōposito accidētaliter. ¶ Ex his ꝛcludimus: q respectus dependētie creature ad deuz est essentialis ex fundamēto: z magis idem q̄z respectus dependētie accidētis ad subm. ¶ Primum patet: q: essentialis ex est dependētia cuius cūq; ad primaz causam: q̄z ad causam secundā. Quuz virtualiter z eminenter primeat causalitatem cuiuscūq; cause secūde: z ita cum deus sit prima causa respectu creature: sūbm autez sit causa scda respectu accidētis: sequit ꝓpositū. ¶ Scdm etiaz ꝓbat: q: respectus est idē fundamēto: sine quo fundamentuz eē est impole: z implicat ꝺdictionē: sed magis impole est creatura eē sine respectu dependentie ad deū: q̄z accidēs sine dependētia ad sbm. Quod declaratur: q: sicut est magis impole creatura eē sine deo: q̄z accidēs eē sine sbto: ita est magis impole creatura esse sine respectu dependentie ad deum: q̄z accidēs sine respectu dependētie ad sbm: quia compossibilitas vel incompossibilitas respectuum ad fundamēta est ex cōpossibilitate vel incompossibilitate terminoz respectuū: ex quibus ipsi respect⁹ essentialiter originantur. ¶ Confirmatur ista solutio de idēntitate essentiali respectuuz ad fundamēta in ꝓposito: quia dependētia sue actualis sue aptitudinalis creature ad deum est illa sine qua fundamētū eē implicat ꝛtra dictionē: sed dependētia accidētis ad sbm nō est h⁹: quia licet accidēs nō possit eē sine dependētia aptitudinali ad sbm: non implicat tū ꝛtradictionē esse sine dependentia actuali ad ipsum saltē sm theologos: quicquid sit de intentione Arz. vt dicet inferius. ¶ Ad aliud respondet cōcedēdo. q respectus inherētie: sue actualis: siue aptitudinalis est posterior fundamēto: z pertractādo argumētuz de inherētia actuali. Respondet. q accidēs absolutuz est prius isto respectu inherētie: z distinctuz essentialiter ab ipo: z ꝛcedit: q ex rōne qditatiua accidētis nō repugnat sibi separari ab isto respectu: z vlterius concipi z diffiniri sine ipso. Ista tamen diffinitio non erit diffinitio metaphice loquēdo: sed logice: quia nō erit cōceptus quietans intellectū: vt dictū est prius. Et quū infertur q accidens poterit esse sine termino respectus. Negatur ꝟntia: z ad probationē dicit: q accidēs nō in eodē ordine requirit respectū z terminū respectus. Nam respectū coexigit vt ꝟsitem ipsum: sicut respectus consequit fundamētuz: z nō tanq̄z aliqd requisituz ad naturā fundamēti: qđ est ipsum accidēs: q: nullū prius sic requirit ad suū eē illud quod est posterius: z ita cōcedit: q accidens requirit terminū respectus ꝓpter respectū: vt ly ꝓpter. est nota alicuius ꝛsequētis illud quod requirit ipsum eo modo quo diceret q hō regrit rōnale ꝓpter risibilitatē in ordine tū prioris: z cuiusdā requisiti ad naturā accidētis ipm accidens regrit terminuz respectus: qui est sbm seu sba: z ita nō in eodem ordine prioritatis z posterioritatis: vtrūq; requiritur ab accidente vt visum est.

Sed contra istā determinationē istat ex principijs Doctoris subti. cui inititur ista solutio: inferēdo q ipsa ꝛtradicat Arīs. sic. Istud est vnū principiū apud Scotuz 2° sniaz. dis. prima. q. 5. Oz ille respectus est idē realiter fundamēto: sine quo fundamentū esse est impole. habita ista maiore: accipio istā minorem: z infero oppositū sue ꝛclusionis sic. Sed impole est accidēs absolutū esse sine respectu actuali ad sbm sm Arz ergo talis respectus erit idē realiter accidēti absoluto: minor est Arz. Nam ꝑmo phīcoz dē: intellīs querens separationē passionū a sbtis: querit impossibilia. ¶ Cōfirmatur. q: nō minus est impole apud Arz. q accīs sit sine sbto: q̄z q sit sine prima causa: q: vt tactū est superius ex ipsuz: est nēcia cōnexio in cāndo iter cām primā z scōaz. vt sicut cā prima nēcio requirit ad effectū: ita etiā cā scōa: ergo sicut pp nēciaz dependētiā ad primā nō pōt effect⁹ esse sine respectu ad primā: ita erit de respectu ad secūdā. ¶ Item si respectus dependētie actualis ad fundamentum accidentis respectiui est idem realiter fundamēto: z eius ꝓpria passio: pariformiter erit de accidente absoluto: quecūq; ratio assignabīf de respectiuo: eadem assignabitur de absoluto: sm Arz.

Ad hoc respōdet. q: ex alijs z alijs ꝓncipijs: necesse est inferre alias z alias cōclusiones. Istud est vnū principiū apud Arz. q accidēs necessario simplr dependet a sbto: non solū dependentia aptitudinali: sed etiā actuali. Scotus z alij theologi negant hoc ꝓpter sacramentū altaris. Igit oportet discordare ab eo in ꝛclusione. s. tenere q dependentia actualis ad subm non est

eadē realr accidēti absoluto: quū separet ab ipsa: melius est enim theologo dissentire a pho in ȝne vbi dissentit i pncipio: q̄z ȝuenire in ȝne z dissentire in pncipio: quā ȝnem nō teneret: si pncipiū cū theologo ꝓcederet. Dicēdum tñ est: q̄ ille respectus est idē fundamēto realiter: ēt ſm Alz. sine quo fundamētū eē est impoſe simplr: z hoc er nā itrinseca fundamēti: z per pncipia itrinseca specifica: nō ex aliqua cā extrinseca. Exemplū: mobile primū. s. celū nō pōt esse sine motu: nō q̄ repugnet mobili: quūz sit tātū i potētia passiua z ȝdictionis respectu motus: ſz hoc est ex habitudine necessaria itelligentie mouētis ad mobile ſm Alz. Ita in ꝓposito: si accidens nō pōt eē sine inherētia actuali: hoc nō est ex idēditate accidētis ad ſbz: sed ex habitudine necessaria inter primaz cām z ſbm in causando accidēs. ¶Ad ꝓmationē rīdebit in 4.° arti.° Et per hec que dicta sunt respōdetur ad 2.m q̄ inherētia actualis nō est propria passio accidētis absoluti sicut respectiui. Tum q̄ nō est eadē realiter sibi vt pbatū est. Tū q̄ nō ſnsequit nām accidentis per se: z itrinsece: quo ad pncipia eētialia specifica z formalia ipsius: ſz tñ pncipia indiuiduātia z materialia: q̄ talis inherētia cōpetit accidēti ab efficiente: quod efficiens respicit accidēs in esse existentie z indiuiduali.

Quātū ad 3.m arti. est aduertendū: q̄ Jo. de Banda uo in. 7. meta. q. i. tenet partē affirmatiuam qōnis: cui.° determinatio stat in. 4. ȝnibus: ȝtra doctorem in. 4. ſnia z. dist. 11. q. ȝma. ¶Primo est: q̄ demonstratio nō abstrahit ab existētia: z ab inherētia actuali: q̄ demonstratio nō est de nō ente. Sed nullo hoie existēte: homo est non ens: ergo de ipso sic absoluto nulla est demonstratio. ¶Si nullus hō esset: z tñ risibilitas demōstraretur, de ipso: oporteret q̄ risibilitas sit aliqd vel nihil: si nihil igitur de hoīe nihil demonstratur: si aliqd vel est ens in ſbto: vel ens nō in ſbto. Si ꝓmo modo ergo actu inheret: si 2.° modo: sic est ſba. ergo zē. ¶Scōa ȝclusio. q̄ accidēs nō pōt separari ab actuali inherētia. pbaf. Maz sicut ꝓprīū ſbe est esse per se: ita accidētis est esse in alio: si igitur accidens nō actualr inheret: si est ens: erit ens q̄ est ſba: ꝓhis est falsum: igit illud ex quo sequit. ¶Confirmatur. q̄ esse per se: z esse in alio diuidunt ſpm ens: ergo sicut impoſe est esse ſbam: z nō eē per se actualiter: ita impoſe est esse accidēs: z nō esse actualiter in alio. ¶Tertia ȝclusio. q̄ inherētia est de essentia accidētis absoluti: que ȝclusio directe est ad qōnem: que pbaf per rōnes adductas in pncipio qōnis. ¶Et rīdet ad rōnes Scoti. ȝtra ista ȝclusionē: ꝑsertim ad illam. Nullus respectus est de essentia accidētis absoluti. Dicit ad maiorē: q̄ nullus respectus est de essentia alicui.° totaliter absoluti: sed bñ respectus pōt esse de eētia alicui.° absoluti a termino: licet non sic absolutū a ſbto. modo accidēs. s. albedo q̄nis sit absolutū a termino ad quē nō est ſm suā entitatē: quēad modū pi est ad filiū: nō est tñ absolutuz a ſbto: q̄ ab ipso essentialr dependet. vñ nihil est absolutū a ſbto: nisi ſba. ¶Quarta ȝclusio. Aptitudo nālis distinguit realiter ab eo: cui.° est aptitudo: quā ȝnez pbat sic. Illa sunt diuersa essentialiter: quoz vnū est respectus: z aliud absolutum. aptitudo nālis est respectus illius cuius est aptitudo: z illud cuius est aptitudo est absolutū. igit zē. ¶Et ad prōbationē opposīti ſtius ȝclusionis quā adducit Scotus rīndendū est quū dicit: que eadem ḡiatione ḡiant: z eadem corruptione corrūpunt: sunt eadē realr. Si ista esset vlr vera: ſba z q̄titas essent idez realr: q̄ nō ḡiatur ſba: nisi sit quāta: vt dicit Boetius sup predicamēta. vnde si illa ꝓpositio Alz. in. 4. meta. tex. cō. 3. hz veritatē ꝺz sic intelligi: que eadē generatiōe ḡiantur eque ꝓmo sunt idez essentialiter: ſtū ḡiant ſm prius z posterius: tūc nō opz. ¶Et si dicas: q̄ sic ḡiat aptitudo: z illud cui.° est aptitudo: negatur. Nam ſz in eodē ſnstāti tēporis generet subz z aptitudo: prius tñ nāliter ḡiatur ſbm q̄z aptitudo: q̄ cā nālis est prior effectu. ¶Ista sunt q̄ ponit ꝺ doctorē.

Contra quā opinionē arguit: z primo ꝺ ꝑmā ȝnez oppositā ȝclōni docto. vꝺ. q̄ demōstratio sit existentis. Cōtra demōstratio nō est singularis. Igitur nō est existētis. antecedēs est Alz. 7. meta. tex. cō. 33. z ꝓmo posterio. ¶Probat ēt rōne: q̄ demōstratio est passiōis de ſbto: que fluit ab ipso: p pncipia specifica subti: z nō idiuiduātia: q̄ in hoc distinguit accīs per accīs ab accīte per se: q̄ vnū cātur a pncipijs intrinsecis z essentialibus scdz accīs per se. aliud a pncipijs mālibus z idiuidualibus. s. accīs per accīs. vnū ineſt per pncipia necessaria: aliud p pncipia ꝓtingētia. pbaf ꝓhis. Singularitas est intimior: nāe specifice: z q̄dtati q̄z existētia: q̄ nā specifica alicubi reperit cū singularitate: vbi nō reperit cū exīstia. ¶Boetius sup predicamenta vult: q̄ ꝓpria: z tota coordinatio ꝑtialis abstrahit ab existētia: z nō a singularitate z pbaf ēt q̄ certū est: q̄ coordinatio ꝑtialis est finita in sursum z deorsum. ꝑ posterio z. ¶Primū predicatuz est plurificabile in plures ſpēs z indiuiduaz: vt cōiter dicit: vltimū ſbm ꝺz sic esse imꝑplurificabile: sed nihil est sic iplurificabile: nisi indiuiduū z singulare. igitur zē. ¶Et confirmat: q̄ ſltē apud intellectū aligd potest cōcipi: vt singulare z imꝑplurificabile: dato q̄ nō existat: z nō econuerſo: q̄ omne existēs est singulare. Nā existētia in his inferioribus est incōicabilis: q̄ indiuidua z singularia. ¶Sz cōtra ista rōnē instatur: nā existētia est modus intrinsecus quiditatis: singularitas nō: vt est de mēte Docto. i. 2. di. 3. q. 6. q̄ ſm ipsum iportat ꝓpriā realitatez. modus intrinsecus est intimior quiditati q̄z realitas que nō é modus. ergo zē. ¶Ad hoc rīndetur. q̄ in his que sunt per se modus est intimior quiditati quacūq̄ alia formalitate z realitate sibi aduenīte: sicut prius ens est finitus: q̄z sit ſba predicamētalis: aut corpus: ex eo q̄ finitas z infinitas sunt modi qui cōpetunt enti per se: quum quilibet ista rū sit demōstrabilis de eo: existētia aūt cōpetit enti saltez creato per accīs: quū nō sit demōstrabilis de ente: nū q̄z per rōnē hois est demōstrabile q̄ sit exīs: sed bū q̄ sit finitus: z ceditē igit modū esse intimiorē q̄ditati si per se cōueniat q̄ditati: si per accīs. sicut exīstia non opz vel alir: z magis ad ꝓpositū. q̄ditas z nā pōt cōsiderari vel q̄ztū ad eē p se: z vnitatē correſpōdentē tali eē: vel 2.° mō quātum ad distinctū eē: si ꝓmo mō sic singularitas est intimior q̄ditati. q̄ facit vnū p se cū illa: singularitas enī nata é magis facere vnū p se: q̄ qditate q̄z existētia: si vo ꝓdiceret q̄ditas 1.° mō min.° distinguit (vbi qditas hz vez eē ab existentia) q̄z distinguat a singularitate: vt pbatū é. nec valet ista ȝnītia. a. est intimi.°: q̄ minus distinguit: q̄ ista intimitas nō est intimitas idēditatis: sed ordinis in cōstituēdo aliquod vnū per se: z ꝓhoc illa que magis distinguūt hoc é minus sunt idē magis possunt facere vnū p se: naz mā z forma ſbalis minus sunt idē q̄z ſbm: z ꝓpa passio ſm aliquos: z ꝑsertim Scotistas: z tñ mā z forma faciūt vnū per semō tñ ſbm cū ꝓpria passione. ¶Ad pncipale arguit. qd est pncipiū contingētie: nō est pncipium demonstrationis: sed existentia in ūtis inferioribus est hō: ergo zē. ¶Ad alia apparet: q̄ demōstratio est necessaria: quūz minor ēt: q̄ nihil ḡiatur: aut corrūpit per se: nisi singulare existēs: z ꝓpter hoc dixit Alz. 7. meta. tex. cō. 35. q̄ singulare cognoscē é cū itelligētia z sensu cū actu videt. abeunte vero exactu non palā est vtrum sit aut non sit: z paulo post subdit. mā ſm se est incognita: siue sit sensibilis: siue intelligibilis: qd non potest intelligi: nisi de materia contracta ad existentiam que est pncipium ꝓximū corruptionis. ¶Et ad illud qd adducit: q̄ homo non existēs est nō ens. Negaf. q̄ ens z eius quiditas: quum abstrahat a singulari: z ab omnib.° suis ptibus subiectiuis: de tam de non existēte: q̄z de existē: ſz ſm prius z posterius:

vel analogiē

vel analogice. Alioquin nō diuideret ens per actū z potentiā. in. 6. meta. z. 9. nisi diceret de vtroq; vnde oē illud est ens: cui nō repugnat esse existere: z pōt esse terminus alicuius potētie, pductiue: z per hoc apparet ad formaz prime rationis: q; mino: assumpta est falsa. ¶Ad aliam respondet. q; inherētia aptitudinalis rīsibilitatis est eadem cū inherētia actualis ipsius: qr rīsibilitas ē eadez res cum subto qōcūq; est aptū natū ineſſe alicui: cui est idez: illud etiā actualiter ineſt: sed sicut inherētia aptitudinalis abstrahit ab existētia: ita etiam actualis in his que sunt per se: z vnū trāſit in idētitatem alterius. secus est de his qui sunt per accidens: z important distinctas naturas z essentias: sicut est ūn, pposito. ¶Cōtra secundā ꝓnem arguitur sic. ¶Per se esse qd cōperit ſbe: aut est per se esse sub sistens: aut per se esse: vt distinguit cōtra ens in alio: aut per se esse: qd est ens in se z solitarie acceptū. Si ꝑmo sic nihil est ſba: nisi suppositū z singulare in ꝓdicamēto ſbe. Substantia secūda nō est ſba isto mō: nec qditates pdicamentales. Si secdo modo: sic forma ſbalis nō est ſba: qr est in alio tanqz in subiecto. Si 3° mō sic accidēs est ens per se: qr pōt esse ens solitarie acceptū: saltē apud theologos. in sacramēto altaris. ¶Ad formā argu. ¶Rñdetur. q; ꝓpium est substantie esse ens per se: hoc est nō in alio per inherētiam: intelligēdo illud esse inherens: qđ dat eē ſm quid alicui enti ꝓtot simplr: z nō facit vnū per se: cum illo cui dat esse: isto mō per se eē cōperit omni ſbe z accidens seclusum ab inherētia actuali: lz sit ens per se ꝓcita te tertiū modi: nō tñ per se vt distinguitur ꝓtra inherens actu vel aptitudine: sed est inherens aptitudinalr. ¶Ad ꝓfirmationē dr: q; esse per se: qđ diuidit ens est esse cui repugnat inherere: z eē in alio est illud. cui nō repugnat in herere. primū negat aptitudinē ad inherēdū. 2m ponit talem aptitudinē: z ista duo diuidunt ens: z vnuz cōperit substantie. s. esse per se: alteruz accidēti. s. esse in alio: z iste nō iportant esse actuale: sed aptitudinale: z lz ab esse aptitudinali ad actuale valeat ꝓña negatiue. vz. hoc non est aptū natū ineſſe: ergo nō actualiter ineſt: tñ affirmatiue nō valet. vz. hoc est aptū ieſſe. ergo actualiter ineſt: cōmittitur fallacia ꝓntis. Dicendū igit ad formaz arguēti q; ista vt diuidunt ens nec̄io cōperūt substātie z accidēti: z sic nihil mali sequit. ¶Cōtra 3am ꝓnez instat sic. Ens absolutū vt distinguit ꝓtra respectiuū: est ens absolutuz a termino: qr respectus diffinit per esse ad aliud: sicut absolutum diffinit per eē ad se. Naz esse ad se z ad aliud sunt differentie modales ꝓtrahentes ens ad absolutū z respectiuum: z sicut absolutuz ꝑscindit a termino: ita respectiuum ſm se est ad terminū: sicut ergo idem nō pōt esse ad se: z nō ad se: qr hoc est ꝓtradictio: sic in ꝓposito. ¶D. omne qđ includit habitudinē ad terminū: tanqz aliquid de essentia sua est ad terminū: sed omne accidēs est hūjmodi: igit zē. ¶Ad 1o videt nota: qr dato oppositō: aliquid eēt per se ad terminū z absolutuz a termino. mino: ꝓbat. Nam qōlibet accidēs includit inherentiā actualē qditatiue z essentialr per te. Sed inherētia actualis est habitudo ad terminū. ꝓbatur. Nam inherētia actualis albedinis ad superficiē fundat in albedine inherentie: quuz sit actus eius: z terminat ad superficiē: qr ille est terminus inherētie: cui albedo inherens inheret: superficies est hūjmodi: igitur zē. ¶Ad rationes que fuerunt ꝓ ista ꝓclusione soluentur. ¶Respondendo ad argumenta principalia. ¶Cōtra quartā ꝓclusionē arguit. Quia data ista cōclusione: sequeret processus in infinitū in aptitudinib⁹. ꝓña est falsum: igitur z antecedens: consequentia probatur. Aptitudo naturalis in aliquo indicatur ex nō repugnātia ad illud ad qđ est aptitudo: seu ex inclinatione naturali ad ipsum ꝓ tanto lapis non habet aptitudinē naturalem ad locū sursum: qr repugnat lapidi in quz gravis habet inclinationē ad locum sursum: z ꝓtra ipsum naturaliter iclinat. ¶Isto stante arguitur. sit. a. illud cuius est aptitudo: ꝑscindat ab omni re realiter differrēte: remanente precise in esse qđditatiuo saltem per intellectum. Tunc in ista ꝑcīone: aut ipsi. a. repugnat hīc aptitudinem naturalē realiter differentē: aut nō: si sic nun qz sibi poterit cōperire ista aptitudo: nisi violenter. sicut locus sursum cōpetit graui: z ratio est: qr ipsum. a. ꝓtra naturaliter inclinat. si. a. nō repugnat: ergo ante aptitudinē a. est aptum natum: z per ꝓsequens habet aptitudinem naturalez: z tunc̄ quere de ista sicut de priori: z sic in infinitum. ¶Contra istam ꝓclusionē sunt rationes posite in quadā questione nostra vbi, pbatur idētitas realis passionis ad subiectum. ¶Nec glosa ad auctoritatē Arz. in. 4. meta. que facit ꝓ ista conclusione: q; passio est subiectū sunt idem: est ad intentionē eius: imo magis ad oppositum. ¶Nam si intelligat Arist. q; illa sunt eadē: que eadez generatione simul generant: simultate tēporis z nature: nihil probaret de eo qđ intendit: sed magis concluderet oppositū ꝓpositi. Intendit enim, pbare: q; ens homo: z vnus homo sint idē: qr quotiescūq; generat aut corrūpitur ens generat z corrumpitur vnum: sed certū est: q; ens est ꝓius natura vno: sicut qōlibet ſbm est ꝓius ꝓpria passione. Igit nō simul ens z vnuz generant eadem generatione: z sic nō concluderent esse vnum z idem: qđ est cōtra propositū. ¶Ad illud quod adducitur de quātitate est ſbstātia. negat q; ista duo generent eadem generatione: qr certum est: q; alia mutatio est ad subiectuz: z alia est ſm quid. quare zē.

Quantum ad 2m artic. Dicendū est: q; pars negatiua questionis est vera: ꝓ cui⁹ determinatione ponuntur tres conclusiones: de mente Doctoris subti. quarum prima est: q; neutra inherentia est de essentia accidentis absoluti fundamentaliter sumpti: ſm rei veritatem. Ista conclusio pz: ex primo arti. superius posito: declarando intentionem Aristo. ¶Secūda cōclusio. inherentia aptitudinalis est ꝓpria passio accidentis absoluti substratiue sumpti: z nō inherentia actualis. ¶Prima pars pz: est dicta: qr talis inherētia est aptitudo naturalis: z aptitudo naturalis est passio nature specifice. ¶Secūda pars ꝓbat: qr illud est ꝓpria passio alicuius nature: sine quo naturam esse in re implicat contradictionem: sed accidens absolutum esse sine inherentia actuali non implicat contradictionem. igitur zē. ¶Ad 1o ꝓbatur: qr quuz passio fluat a natura specifica per differentiā eius essentialem: sicut impossibile est naturam esse sine ꝓpria differentia specifica z essentiali absq; contradictione: ita impossibile est naturam esse sine ꝓpria passione: mino: autem apparet: qr si implicaret contradictionem accidens absolutum esse sine dependentia actuali ad subiectum. Articulus fidei: qui tenet hoc esset simpliciter falsus: qr repugnās veritati: z ex hoc sequitur q; lz ſm Aristo. inherētia aptitudinalis sit ꝓpria passio nature non tamen inherentia actualis. ¶Prima pars pz: quia non est imaginabile sine ꝓtradictione naturam specificam accidentis esse in re sine inherentia aptitudinali: z hoc ex natura itrinseca accidentis: z propter hoc forte dixit Aristo. ꝑmo phisicoruz. Intellectus querens separationem passionum a subiectis zē. vt superius dictum est. Innuens q; ille intellectus implicat contradictionem: qui separat actu z aptitudine accidentia a subiectis: lz ex quiditatiua ratione accidentis sibi non repugnet separari: qr si sic: questio ponens sonuz in vacuo esse sine corpore: ex suo intellectu implicaret contradictionez: z esset irrationabilis: vt superius dictū est. Ipsam tamen proponit disputandaz in. 4. phisicoruz: vt pretulimus superius quare separatio actualis accidentis ab⁹ a subiecto: licet sit impossibilis ſm Aristo. non

tñ implicat ꝯtradictionē: z per ꝯñs nō est passio: ḡuis ꝓcederet ꝙ esset accūs inseparabile: z necessariū respectu ipsius accidentis. Et tunc ꝑm Arist. respectus aptitudinalis ipsius accidentis ad subiectū esset magis necessarius ḡz respectus actualis: sicut ꝓcederet dependētiā ad ſbm esse necessariā: nō tñ nec̃iam tanta necessitate: ḡta necessi[illegible]: est depēdētia ad primā cām: quia maius impossibile ē accidēs esse sine prima cā: ꝑm ꝑbm: ḡz esse sine subiecto: ergo oppositū est magis necessariū: z ita stat ꝙ primū impoſe implicet ꝯtradictionē: z nō alterū: z determinādo sic: quęstionē quātum ad istā ꝯclusionē: negāda esset illa ꝓpositio vlis: ꝙ ois respectus idēticet fundamento sine quo fundamētum esse est impoſe: sed solū qñ fundamentum esse sine respectu implicaret cōtradictionē ex terminis: z ex natura itrinseca fundamēti: sicut est de respectu aptitudinali accidētis ad ſbm: nō autē actuali. Sīr stando in respectibus actualis: nō pōt natura accidētis sine cōtradictione esse sine dependētia actuali ad deum: sic ꝙ ipsum eē sine tali dependētia est simplr impoſe: z hoc exnā accidētis: quum ex nā q̄ est accidēs: est ens posterius. ergo depēdēs: z sic. ergo ab alio: z vlterius: ergo a ꝑma cā: z ita ab ipsa dependēs. Nō est tñ sic possibile ipm eē sine dependentia actuali ad ſbm: vt premissum est. Et ex hoc sequit: ꝙ vna depēdentia idēticat fundamēto: z est ꝓpria passio: z alia nō. ¶ Tertia ꝯclusio. inherentia actualis est ꝓpria passio accidētis respectiui: ꝓbat ista ꝯclusio: ꝓsupponēdo: ꝙ due sunt habitudines accidētis respectiui: vna est esse in. que est ipsa inherētia actualis: alia est esse ad. que est habitudo ad terminū. Prima est ꝓpria passio eius: z cōperit ei in scō modo dicendi per se. Secūda est ds quiditate eius: z cōpetit ei in ꝑmo mō: z iste habitus lines hñt talem ordinē inter se: ꝙ scā prius ordine nature videt cōpetere accidēti respectiuo: ḡz prima: tum qr qđ est de itrinseca rōne alicuius prius cōpetit sibi ordine nature ḡz illud qđ est extraneum: a rōne eius quiditiua. habitudo ad terminum est hȝ. ergo z̄c. ¶ Min᷒ ꝓbat: qr respectus si diffinit: semp diffinit per terminū: z nō per fundamētū: vt ꝑz in diffinitione eorū que sunt ad aliqd. vbi dicit Arist. ad aliquid dicunt que cūq; hoc ipsum ꝙ sunt alio: z dicunt: vel qūlibet aliter ad aliud: vbi semp exprimit habitudo ad terminū: z nō ad fundamentū. ¶ Sed si tu dicas: ꝙ Aristo. 5. meta. distinguit species relatiuoꝝ penes fundamēta: z nō penes terminos: ex quo sequit: ꝙ a fundamētis sumunt eē specificū. Respondeō. ꝙ ideo hoc facit Aristo. qr fundamenta sunt nobis manifestioza ḡz terminis: sed hoc nō obstante habitudo ad terminos est itimior relationibus ḡz ad fundamēta. ¶ Scdo ꝓbat idez ꝑ ſppositū sic. qncūq; aliquid cōmune diuiditur per duas differētias formales: ꝓ quocūq; signo vna ꝙstituit spēm seu minus cōmune: z alia: sed ens diuidit̄ per absolutū z respectiuū: ergo ꝓ eodē signo: ꝓ quo absolutū est ad se: ꝓ eodē signo respectiuū est ad aliud: sed absolutum prius nā est ad se: ḡz insit alteri: ergo respectiuū prius nā erit ad aliud ḡz insit suo fundamēto. Discursus bonꝰ: z maior est nota. Nam quum substantia diuidat̄ per corporeū: z incorporeū: ꝓ quocūq; instanti nature corporeum cōstituit corpus. eo eodem incorporeum constituit spiritū. Diffinitio enim constituitur ex genere z differentia diuidente. minor est manifesta: qr ista duo absolutū z respectiuū sunt ĩmediate opposita drca ens: z euacuant totā naturam entis. ¶ Hoc ꝑ ſpposito ꝓbat conclusio: quia ille respectus identificatur realiter fundamento: z est ꝓpria passio eius: sine quo fundamentum esse implicat cōtradictionē ex natura fundamenti. Sed respectū esse sine inherētia actuali ad fundamētū implicat ꝯtradictionē ex natura fundamēti. igit z̄c. ¶ Maior ꝑz ex dictis. minor ꝓbat. quicqd est cēntialiter habitudo inter duo extremo necessario ad sui esse requirit illa extrema. Naz si tollantur extrema: tollit ipsa habitudo que cēntialr dependet ab ipsis in esse. Sicut ergo tollere terminū respect̄ ē destruere ipsuz respectū: ita tollere fundamētū respectus est destruere ipsum respectū: ergo impossibile est respectuz esse sine fundamento: z ex ꝑñi respectū esse absq; hoc: ꝙ actualiter inhereat fundamento. quare z̄c.

Ad argumenta principalia. Ad primū ꝑz ex dictis in primo articu. ¶ Ad 2ᵐ respondeō. ꝙ illa aptitudo nō est essentialis accidenti: hoc est quiditatiua: est tñ essentialis concomitanter: quia concomitat essentiā accidentis: essentialiter z necessario: z isto modo concedo analogiam z ordinem inter accidens z substantiam esse essentialē: q: necessario z essentialiter concomitantē: q: talis ordo necessario ozitur inter ista duo extrema: positis rōnibus formalibꝰ ipsorum: quocūq; alio circūscripto. Et quum tu dicis: si aptitudo est accidenti essentialis: ergo cōpetit accidenti per se z intrinsece. Respondetur. ꝙ competit accidenti per se 2° modo: non primo modo: z isto modo est intrinseca accidenti: quia nō distincta realiter ab ipso. Non tamen intrinseca quiditatiue: z de intellectu formali ipsius. ¶ Ad tertium respondeō. concedendo. ꝙ ipsum accidens pōt concipi sine illa inherentia: vt dictum est in corpore quęstionis in primo articulo: z quuz dicis: aut concipiet vt ens in se: aut vt in alio. Respondetur vno mō: ꝙ ad hoc ꝙ concipiatur quiditas accidentis nō opz: ꝙ concipiat vt ens in se: aut non. Nam mathematicus considerat ḡz titatem: z non cōsiderat eam vt est ens in se: aut in alio: quia non considerat quātitatem vt est substantia vel accidens: quia hec consideratio non pertinet ad mathematicum sed ad metaphȝicum: z ita mathematicus nō ꝯsiderat naturam accidentis: vt ens per se: aut vt aptū natuz inherere. ¶ Vel potest dici: ꝙ in ista abstractione cōsiderat vt ens per se perfeitate tertij modi: hoc est solitarie: nō cum habitudine ad aliud. Et quum tu dicis: tale ens per se est substantia. Negatur. quia ens per se quod est substantia: est ens cui oino repugnat inherere: modo nature accidētis in tali ꝓcisione nō repugnat inherere. ¶ Sed ꝓtra: qr ista responsio destruit seipsaz sit. Omne illud est aptuz natū inherere: cui nō repugnat sic inherere: sed accidens in tali ꝓcisione est hȝ. ergo z̄c. ¶ Respondetur ꝙ aptitudo ad inherendum est dupler: quedam est fundamētalis z remota: quedā formalis z ꝓpinqua. Prima aptitudo est ipsum fundamentum: z natura cui nata est competere ipa aptitudo formalis. sicut dicimus: ꝙ homo seclusa risibilitate est risibilis fundamentaliter tantum: hoc est: est fundamentum cui non repugnat risibilitas: que est aptitudo formalis ad ridendum. Aptitudo formalis z ꝓpinqua est respectus quidā aduenies fundamēto: constituens ipm in esse formali ꝓpinquo: ad eliciendū actuz ad quē est aptitudo. Primo modo capiendo aptitudinem: dico. ꝙ capiendo accidens in tali precisione: accidens est aptum natum inherere aptitudine remota z fundamētali. Si capiatur scdo modo sic negatur accidēs esse aptum natum inherere. sed ex hoc nō sequitur: ꝙ aptitudo formalis sit de itellectu accidentis: qđ erat ꝓpositū: sed solū aptitudo fundamentalis que nihil positiuū ponit vel absolutum vel respectiuum supra fundamētum. Hoc qđ dictū est: potest declarari exēplo. Nam alio modo homo est aptus natus disgregare risum: z alio modo homo albus. Primo mō est aptus aptitudine remota. Secūdo mō aptitudine ꝓpinqua. ¶ Ad 4ᵐ z vltimū rñdetur. ꝙ dictū Auicēne sic hȝ intelligi. Accidēs est ens de cuius natura est esse in alio: hoc est ad cuius naturaz sequitur inherentia aptitudinalis ad aliud. Illa est ens ad cuius naturam nō sequitur ista aptitudo: imo ei repugnat: z isto modo illa est ens in se: vt ens in se;

vt ens in se opponitur enti: quod est aptuz inherere. Ex hoctñ nō sequit: q ista aptitudo sit de eentia z nā itrinseca accidentis. ℙDer hoc respondet ad Boetiū: q accidētis esse est inesse: ppter hoc q hz de nā sua: q insit: saltez in aptitudine: nō tñ q inherētia talis sit de intrinseco cōceptu z formali ipsius accidētis. Unde q accidētis eē: est inesse: pōt intelligi vel essentialiter p se: z quiditatiue: vel concomitanter. ℙPrimo modo ꝓpositio Boetij est falsa. Secūdo modo vera: q: ad essentiā z quiditatē accidentis sequitur inherentia aptitudinalis: sed ista inherētia nō est quiditatiue ipsum accidens: z sic intelligit Boetius. Et sic est finis istius questionis.

¶Sed substātia oīum primū ratione z notitia z tpe. Tex. cōmē. iiij. Qō. vj.

VTrum Intentio nō sensata recipiatur cuz intētione sensata in sensu exteriori. que difficultas oritur ex cōcurrēte ꝓra Anto. an. ¶Et arguit primo q non. Qñcūq; aliqua qualitas est principium respectu alicuius actionis z alicui? actus: vbicūq; ponitur talis qualitas: ibi ponitur actio ipsius qualitatis (stante dispone materie:) sed ita est q species obiecti sensibilis: siue sit intentio sensata siue sit intentio nō sensata: est principiū actionis in sensum. ergo si intentio nō sensata recipiet in sensu exteriori: ibi erit sensatio obiecti repzesentati per talē spēz: sed sensus exterior nō ꝑcipit nociuū z vtile. ergo intentio nociui z vtilis non recipit in sensu exteriori. ¶Oz si tu dicas: q ista sensatio respectu nociui z vtilis ptinet ad po^{am} nobiliorē: z respectu istius sensationis sensus exterior est mā indisposita. ¶Cōtra: q: spēs existēs in po^{a} nobiliori pōt imutare potentiā ignobiliorē: sicut pz in somnis. ℙNaz spēs existētes in memoratiua mouent qñq; cogitatiuaz: z alio sensus interiores: ergo species existēs in virtute nobiliori poterit imutare virtutē ignobiliorē: z si sic per oppositū sequitur: q spēs existēs in aliqua virtute: ignobiliori poterit mouere eandē virtutē vel aliā nobiliorē. ¶Scdo principaliter arguit: spēs sensibilis aut est eadez cū sensatione essentialr: aut distinguit essentialr ab ipsa. Si tu des primū: ergo in quocūq; recipit spēs alicui? obiecti: recipiet sensatio: z ita sensus exterior recipiēs intentionē nō sensatam: ꝑcipiet obiectuz ipsius. Si vero dicas q distinguit essentialr. ergo sensatio erit spiritualior z nobilior ꝙ sit: sed semp forma nobilior z spiritualior hz recipi in subiecto ꝑfectiori z spiritualiori. g̃ nunq; poterit recipi spēs z sensatio in eodē sbto: aut in eadē parte subiecti. ¶Et cōfirmat. q: quecūq; sunt alterius ꝑfectionis (loquēdo de formis receptibilibus in aliquo sbto) forma ꝑfectior requirit subiectū nobilius z perfectius.

Ad oppositū tñ arguit. Agens qō agit i aliqd passum distās: prius ordine eentiali agit in mediū: hz ita est q obm sensibile cānis intentionem non sensatam immediatius respicit sensum exteriorem ꝙ interiorem. ergo prius immutabit sensum exteriorem producendo formam z itētionem nō sensatam: ꝙ moueat sensum interiorem.

In ista. q tenēt pars negatiua a nōn ullis sequētibus ꝓncipia san. Tho. Ideo p̄ arguō ꝓ illā opinionē. ex quib? rōnibus apparebit veritas partis affirmatiue. Scdo respondebo ad argumēta in principio que faciebant pro dicta opinone.

Quantū ad primū arguit. ℙPrimo ex parte obiecti 2° ex parte repītatiui. 3° arguit ex ꝓncipijs aduersarioz. ¶Primo est parte obiecti arguit sic Aut intentio nō sensata cātur immediate ab obiecto. Aut a spē sensibili multiplicata ab obiecto. Si ꝓmo mō habetur ꝓpositū. Quia cū obm extra imediate moueat sensuz exteriorē: imediate causabit in ipso itentionē nō sensatā. Si aūt dicas q ista itentio causat a specie sensata. arguit sic. Quecūq; sunt eiusdē rōnis: hñt eandē formā actiuā: z eandē virtutē seu eiusdē rōnis in. pducēdo aliquē vnū effectū in passo apto nato recipere: dato q effectus sit receptibilis in aliquo: hz spēs sensate que recipiunt in sensu exteriori z in sensu iteriori sunt eiusdē rōnis g̃ hñt eādem virtutē actiuā respectu effectus. pducibilis. maior videt de se nota. minor. pbat. Spēs iste multiplicate: aut distinguunt ex obto: aut ex po^{a} receptiua. ℙNō distinguuntur ex obiecto: vt pz. nec ex subiecto. ℙProbo. diuersitas recipientiū respectu receptibiliū nō ꝓcludit neq; causat diuersitatē receptibiliū: sicut albedo que est in hoīe z in asino: nō distinguit specifice: sed est eiusdē rōnis: sed ita est q receptiua ista z speciez sunt sensus interior z exterior. ergo penes diuersitatē ista z virtutū z po^{ar} spēs sensibiles recepte in ipsis nō distinguunt fm spēm. ergo sequitur: q si spēs sensata in extimatiua: aut in cogitatiua producit intentionē nō sensatā (cū ista sit eiusdez rōnis cum specie sensibili existent in sensuu exteriori:) illa eadē que est in tali sensu exteriori causabit eandē intentionē nō sensatam in ipso. ¶Oz si tu dicas. q itentio nō sensata non recipit i sensu exteriori: q: sensus exterior nō est mā apta nata recipere. ¶Contra hoc arguit. Forma eiusdē rōnis hz in subiecto dispositionē vnius rōnis. (ista. pbat. ꝓmo q: cōpossibilitas vel icōpossibilitas forme ad subiectum est ex rōne formali ipsius forme. ergo vbi forma sit vnius rōnis: est eque compossibilis vel incōpossibilis subro. ℙProbatur 2° ista ꝓpositio: q: dispositio cōprehenditur sub ꝓncipio mali. pn^{m} aūt male hz distingui per formā: z nō ecōtra: vt hz Cōmenta. 2° de aia. cōmen. 60. diuersitas materiez est ꝓpter diuersitatē formaz: z ꝓmo de aia cōmen. 53. mēbra leonis nō differunt a mēbris cerui: nisi q: aia differt ab anima. Ergo si forma est eiusdez rōnis: habebit dispositionē in subiecto vnius rōnis: (sz ita est: q spēs sensibiles multiplicate ab obto sensibili sunt eiusdem rōnis. probatur hec minor de mente Az. 1° de aia. ter. cō. 71. z. 76. z. 118. z. 119. vbi ꝓcedit q mediū z organum sunt eiusdez rōnis: q: recipiunt spēs sensibiles ab ipso obiecto sensibili que ratio nō valeret: nisi diceret q ipse species sensibiles essent eiusdē rōnis: q: dato oppositō nō oporteret mediū z organū eē eiusdē rōnis. Ex hoc sequit: q si spēs sensibiles hñt dispositionē vnius rōnis in. ꝓprio susceptiuo. ergo z in sensu exteriori ꝙtuz ad receptionem itentionis nō sensate. ¶Et cōfirmat. Quia hz maior: vel minor dispositio i susceptiuo faciat ad hoc q forma itensius vel remissius susciptat in ipso: tñ maioritas dispositionis nō impedit quin ipsa forma possit recipi in tali susceptiuo. ¶Scd. 2° principaliter arguit. Spēs sensibilis multiplicata in medio z in sensu aut est causa equiuoca: aut vniuoca respectu itentionis non sensate: Si dicas q est causa vniuoca. ergo eque ꝑfecta cum suo effectu. ergo in quocūq; recipietur: vna poterit recipi reliqua. Si dicas q est causa equiuoca: z per te est cā equiuoca totalis respectu itentionis nō sensate: z causa equiuoca totalis semp est ꝑstantior effectu: (q: omnis ꝑfectio que formaliter ꝓtinetur in effectu virtualiter cōtinet in causa:) ergo causa est ꝑfectior effectu: sed in quocūq; pōt recipi forma ꝑfectior: videt q non repugnet in eodē recipi formā imꝑfectiorē. ergo si in sensu exteriori recipit spēs sensibilis: recipiet z itentio nō sensata vel saltē poterit recipi. ¶Oz si tu dicas: q argumētū meū ꝓcludit q etiam sensatio nociui z vtilis poterit recipi in sensu exteriori. ¶Cōtra. q: sensatio per me nō tñ dependet a spē sensibili: sed etiā a sensu agente: sensus exterior non hz virtutez actiuaz respectu sensationis obiecti nociui z vtilis: z hoc ꝓp debilitatez virtutis cognitiue in sensu exteriori. g̃ nō sequit q sensatio possit recipi in tali sensu: hz bñ spēs eī.

Ex scdo medio. ſ. ex parte repñtatiui arguit. Illud qđ eſt repñtatiuũ formale alicui⁹: eſt repzſentatiuũ virtuale reſpectu oium que virtualiter ꝓtinẽtur i ipo. ¶Sicut repñtatiũ formale hois eſt repñtatiũ virtuale reſpectu aialis: z reſpectu riſibilis. ¶Sz ſpẽs ſenſibilis multiplicata in ſenſu exteriori ab obiecto ſenſibili eſt repñtatiuuz formale reſpectu ipſius obiecti. ergo erit etiã repñtatiuũ virtuale cuiuſcũq; virtualr ꝓtenti in eo. Sed intentio nociui z vtilis virtualr ꝓtinet in obto ſenſibili. ergo virtute ſpei ſenſibilis repñtabit talis intentio cuicũq; potẽtie cui repñtatur ipm primũ obm. ¶Et cõfirmatur. Quecũq; ſunt imutabiliter vnita: z vnũ hz ordiné eſſentialẽ ad reliquũ: vt imutabilr repñtatiuũ ipſi⁹: vnũ nõ repzſentat ſine reliquo: ſed ita eſt: q intentio nocui z vtilis hz ordiné eſſentialẽ ad aliqua accidentia ſenſibilia: z eſt vnita illis imutabilr. ergo quicqd repñtabit ipſa accidẽtia ſenſibilia repzſentabit nocuũ z vtile.

Ultimo arguit ex fundamẽto ſan. Tho. hz. n. ſan. Tho. q agens nãle prius agit in mediuz actione eiuſdẽ rõnis q̃ agat in extremũ. z dicit hoc eẽ de mẽte Alz. 7. phiſico⁹. tex. cõ. 9. z. cõmẽ. 10. qui vult. q mouens eſt ſimul cũ moto: z eſt imediatũ ipſi moto per cõtactum realẽ z mathematicũ nõ per ꝓtactũ ſolũ virtualẽ: z etiã ſcdo de aia. tex. cõmẽ. 74. vbi habet: q ſi eſſet vacuũ nihil videret: q ſpẽs coloris nõ poſſet ptingere ad oculũ. Et pbat ſan. Tho. in p̃ pte. q. 8. arti⁹. 1. q deus eſt vbiq; per hoc qđ agit z operat vbiq. Ex qua ꝺne cõcluditur: q agens corporale nõ agit in paſſũ corporale: niſi ſit imediatũ illi: vel ei localiter pñs. Sed obm ſenſibile extra nõ eſt imediatũ extrimatiue aut cogitatiue: nec ſibi localiter pñs. ergo nõ poterit cauſare in tali potẽtia ipſaz intentionẽ nocui. ¶Q̃ ſi tu dicas: q illa cauſatur imediate a ſpecie in tali potẽtia. ¶Cõtra ſpecies non cauſat niſi in virtute obiecti: z pro quãto eſt ipm obm repñtatiue: ſed obm qđ hz eſſe eẽntialiter extra: eſt pfectius q̃ ſit ipſum obiectuz repzſentatiue quod eſt ipſa ſpecies in ſenſu. g̃ ſi obiectũ extra non cauſat relinquitur q ſpecies etiã nõ poſſit ipſam intentionem cauſare.

Quo ad 2ᵐ arti. principalẽ. q. ¶His poſitis reſpondetur ad argumẽta ante oppoſitũ. Et primo ad primũ ꝑmittẽdo primo q ſpẽs põt eſſe in aliqua potẽtia duobus modis: vno mõ ſubiectiue tm alio mõ ſubiectiue z pceptiue. dicit ſpẽs eſſe ſubiectiue tm: q̃ hz eſſe in potẽtia pcedse in actu primo: z nõ in actu ſcdo: ita q obm repſentatũ per ipſam nõ pcipitur a po⁹: in qua ſpecies ſubiectat: ſed ſpẽs eſt in po⁹ ſubiectiue: z pceptiue: q̃ potentia nõ ſolũ recipit ipſam ſpẽm: ſed pcipit etiaz ipſum obiectũ repſentatũ per ipſam. ¶2° notanduz q multiplicatis ſpecieb⁹ ſenſibilib⁹ in ſenſu exteriori z interiori deueniẽdum eſt ad aliquã vnam potentiam que eſt primo pceptiua obiecti repzſentati per talem ſpeciez: ita q tale obiectuz hz poſſit percipi ab alijs potentijs nobilioꝛib⁹: a nulla tm potẽtia iferiori pcipi põt z cognoſci.

His ſtantibus. Reſpondeo ad argumentum cũ dicis: quecũq; qualitas eſt principiũ alicui⁹ actionis in quocũq; eſt: ponit actio reſpectu cuius eſt principiũ. ¶Cõcedo iſtam cum illa gloſa quã tu dediſti. vz. vbi materia z ſubiectũ natum ſit recipere talez actionẽ. Sed negat: q ſenſus exterior ſic ſit aptus natus recipere ſenſationem nocui z vtilis. Et cũ dicis: ſpẽs exiſtẽs in potẽtia nobiliori p defluxuz ipſius põt imutare potẽtiã ignobiliorẽ. g̃ per oppoſitũ ſpẽs in po⁹ ignobiliori poterit imutare potẽtiã nobiliorez. Reſpondeꝺ ꝓcedendo: q ſpẽs exiſtẽs in potentijs nobilioꝛibus per defluxũ poſſunt imutare ignobiliozes: ſed tãdẽ eſt deuenire ad aliquã vnã ignobiliorẽ que erit p̃ percepti ua ipſoꝝ obiectoꝛ: z a nulla alia iferioꝛe percipiũtur hꝺ objecta. Unde ſi tu arguas. Spẽs exiſtẽs in nobilioꝛi po⁹ põt imutari ignobiliorẽ po⁹ᵐ. g̃ qualibet ignobilio rẽ: nego ꝓsequẽtiã. q: cõmittis fallaciã ꝓtis. Cũ ſi ſpecies põt mutare aliquã ignobiliozẽ: nõ ſequitur q poſſit qualibet imutare per rõnẽ dictam: ſed tm modo illaz que põt cõcurrere cũ obiectis ad cauſandã ſenſationẽ: z que poteſt cooperari ipſi obiecto: vt in ipſa eliciat ſenſatio: z actus ſentiẽdi. Quod nõ cõcedit de ſenſu exteriori. ¶Ad 2ᵐ argumẽtũ rñdetur negando: q ſpẽs ſenſibilis ſit idẽ eẽntialiter qđ ſentire. ¶Quod pbat. Ꝺ reſuppono pmo q (queadmodum dictum eſt in corpe queſtionis: z aliqualiter probatum.) Spẽs ſenſibiles in medio z in organo nõ poſſunt diuerſificari ſm ſpeciez: neq; ex pte agentis: neq; ex parte paſſi: ſeu ſubiecti. Hoc ꝑſuppoſitũ pbat ſic. Algẽs eſt idẽ reſpectu ſpei in medio z in organo. Cũ obiectũ ſenſibile eſt illud a quo effectiue cauſantur tales ſpẽs: medium autẽ z organum que ſunt receptiua ſpẽrum ſunt eiuſdẽ rationis. Ex ſecundo de aia. ergo ipſe ſpẽs dicunt eẽ eiuſdẽ rationis. Que ratio põt ſic declarari. Ubicunq; eſt agens z paſſum eiuſdẽ rõnis: ibi eſt effectus eiuſdẽ rationis. ¶Actio enim z quicũq; reſpectus diuerſificant vel ex fundamẽto: vel ex termino. g̃ ſi fundamẽtum z terminus ſunt eiuſdẽ rationis: z actio erit eiuſdẽ rationis: q: nõ videt vnde poſſit diuerſificari actio ſm ſpẽm niſi ex altero extremorum. (Sed ita eſt q agens z patiẽs reſpectu ſpei ſenſibilis in medio z in organo ſunt eiuſdem rõnis. ergo actus proueniẽs iter iſta erit eiuſdem rationis. Et ex ꝓsequẽti ſequitur q effectus productus: erit etiã eiuſdẽ rationis: z ita ſpẽs in medio z in organo. ¶Secũdo ꝓſupponit: q quãdo ſunt duo individua eiuſdẽ ſpẽi: quicquid eẽntialiter z realiter cõpetit vni: competit etiã reliquo. iſta de ſe patet. ſi eni igni a. competit eẽ calefactiuum: z etiam igni. b. illud idẽ ſibi competit: quia eẽ calefactiuum eſt idẽ realr igni. ¶Iſtis ſtantibus probatur propoſitum triplicater. z primo q ſi ſpecies ſenſibilis ſit idem eſſentialiter qđ ſentire: mediuz ſentiet z cognoſcet ipſum ſenſibile: q: in quocũq; recipitur ſpẽs ſenſibilis: recipitur z ipſum ſentire. Ex quo ſũt idem realiter: ſed ſpẽs in medio eſt idem realiter qđ ſentire (probo iſtam. Quia ſpecies in medio eſt eiuſdez ſpẽi z rationis ſpecifice cum ſpẽ in organo: ſed ſpẽs in organo ſenſus eſt idem (per te) realiter q ſentire. ergo etiã ſpecies in medio.) Et in quocũq; eſt ſentire: illud formaliter ſentit z cognoſcit: (q: impoſſibile eſt formam eſſe in aliquo: z nõ cõmunicare illi ſuum effectũ formalẽ: q: bñ ꝓprium eſt cuiuſcunq; forme q cõſtituat ſuum ſbm. hz ſuum eſſe formale.) g̃ ſi ſentire eſt in medio: mediũ ſentiet. ¶Itẽ ſcdo ab effectu arguit. Certum eſt q in vigilãte vehemẽter diſtracto ad alia ipzmunt ſpẽs viſibiles multorum obiectoꝛ: z viſibiliũ: z tñ iſte nõ videt. Siñ in dormiente oculis aptis ipzmit ſpẽs viſibiles: z tñ nõ videt. Simiſiter dormiẽs per ſonũ excitatur: qđ nõ eẽt niſi recipe ret ſpẽm ſoni: z tñ iſte dormiẽs nõ pcipit ſonũ: q: nõ dormiret neq; ſentit. Itẽ deus põt ꝓmere actũ imaginãdi in imaginatiua ſine ſpẽ imaginabili: ſicut fecit i viſionibus pphetaꝝ. ¶Itẽ tertio ꝺicit ſibi ipſi ſan. Tho. in p̃ pte. q. 12. arg. 2. Dicit eni q in patria habebit viſio intuitiua. de eſſentia diuina: z tñ ſm ipſm nulla ſpẽs intelligibilis põt abſtrahi de eẽntia diuina. g̃ de aliquo obiecto intelligibili poteſt haberi actus z opatio actualis ſine ſpẽ: ſm ipſuz: z pbatũ eẽ. et q ſpẽs põt haberi ſine actu. ¶Et ꝓfirmat hoc. Certũ eſt q ſpẽs ſenſibilis eſt ꝑn⁹ act⁹ ſentiẽdi z cã ipſius: ſed ꝑn⁹ z cã diſtinguunt realiter a cauſato. ergo ſpẽs diſtinguet ab actu ſentiẽdi. ¶Per hoc reſpondeꝺ ad argumentũ tuum. Quum tu dicis. Si ſenſatio diſtinguitur eẽntialr a ſpẽ: ergo erit ſpecies: ipa ſenſatio q̃ ſpẽs: g̃ recipiet ſbto nobiliori z ſpñaliori: q̃ recipiat ſpẽs. Rñdeo q ſenſatio recipit in ſubiecto ſpirtualiori q̃ ſit ſubiectuz in quo recipitur ſpecies ſenſibilis: tñ

lis:mñ subiectiue:sed non oportet q ſbm in'quo recipit̃ ſenſatio ſit ſpãlius ſubiecto in quo recipit ſpēs ſenſibi lis ꝛ ſubiectiue ꝛ pceptiue. Unde ſi tu arguas. Subiectū aliquod in quo recipit ſpēs ſenſibilis eſt mãlius illo ſbiecto in quo recipitur ſenſatio:ergo quodlibet i quo recipitur ſpecies ſenſibilis eſt materialius quocunq; ſubiecto in quo recipitur ſenſatio. ¶ Negatur argumentum:qz tu commitis fallaciam conſequentis:ponēdo ꝓſequēs. Et ſic patet quantum ad iſtam difficultatem.

¶ Aliorū enī cathegoreumatū nulluz ē ſeparabile. Tex. cōmē. iiij. Qō. iij.

VTrum ſba ſit ſba ſit ſeparabilis a q̃ libet accidente. ¶ Et primo arguit negatiue loquendo de ſba in comparatione ad accidens cōmune. Et arguit ſic. aut ſba in q̃tum ſba eſt ſeparabilis ſic a quolibet accidente:aut inquantū hec. Si primomodo ergo redibit opinio illa q̃ q̃ ſba puta dei precedit quodlibet accidēs ſequit̃ q̃ ſba vt ſba p̃cedit q̃libet accidēs. Si vo dicat q̃ ſba vt hec pōt ſeparari a q̃libet accidente. Contra arguitur ſic. Data veritate iſtius ſequitur q̃ homo poterit eſſe ſine quolibet accidēte:ꝛ per ꝓſequēs ſine q̃ztate ꝛ qualitate. ꝓſequens eſt falſuz. igitur ꝛ antecedēs. falſitas ꝓſequētis patet. nihil poteſt ſeparari ab eo q̃ eſt de eēntia ipſius:ſed qualitas ꝛ quātitas ſunt de eēntia hominis. ergo zē. maior huius proſillogiſmi, patur. q̃z illa que ſunt inſepabilia ſbm ꝛceptū:videntur eē inſepabilia ſbm eē. Sed illud q̃ eſt de eēntia alicuius eſt inſepabile ab illo ſbm cōceptuz. ergo erit inſepabile ſbm eē. minor aūt proſillogiſmi, pbatur. Certū enī ē q̃ iſta homo eſt animatus. eſt p ſe in primomodo:ꝛ anima eſt de eſſentia hominis:ſed omne animatū eſt corpus organicū. corpus aūt organicū iportat q̃ztatē ꝛ qualitatem ergo homo inquantū homo includit q̃ztatē ꝛ qualitatē. q̃ ſicut includit organiçationē. ita etiã q̃ztatē ꝛ qualitatē ſine quibus corpus nō eſt organicū. ¶ Ité pbat̃ ſecundo falſitas ꝓſitis primo illati. nō poteſt aliquod eſſe corpus niſi ſit figuratū:ſed figura eſt de predicamēto q̃litatis:ergo cū homo ſit corpus nō poterit eē ſine qualitate. ¶ Tertio, pbat̃ idē. nō pōt eē homo:neq; intelligi:niſi cōſtet ex ſuis ptibus:ſed quecūq; ptes hois ſic ſe habent q̃ vna eſt extra aliã:ſed hīe ptē extra ptē eſt per q̃ztatez. igit̃ homo in ſuo cōceptu ꝛ ſbm rē de neceſſitate includit q̃ztatē ꝓſitis prima ꝛ ꝓncipalis eſt euidens. ꝓpterea. q̃ q̃ztitas ꝛ qualitas ſunt accidētia cōia ipſius ſbe. ¶ Secūdo ꝓncipaliter arguit̃, pbando q̃ falſum ſit ſbm ſpecificū poſſe ſepari a ꝓpria paſſione q̃ztū ad dependentiam: vt dicunt Scotiſte ꝛ Anto. an. dicāt eni ab iſtis q̃ quodlibet ſbm eſt prius tpe ſua paſſione q̃ztū ad indepēdētiaz: nō tamē ſbm cālitatē. Illā q; eſt cā neceſſaria ſbm reſpectu ſue paſſionis:de neceſſitate ſimul eſt cū effectu qui ē ipſa paſſio:ꝛ vt ſic eſt inſepabile ab ipſa:ꝛ ex̄ ꝓſiti ſimul tēpore. Iſtis premiſſis, pbat̃ intentū. i. q̃ hō ꝛ quodlibet ſbm ſpecificū ſimplr ꝛ per ſe eſt inſeparabile a ꝓpria paſſione quocūq; modo. Et arguit̃ ſic. Illud q̃ includit cālitatē neceſſariā reſpectu alicuius effectus tanq̃ aligd de eſſentia ſui:nō poteſt aliquo modo ſeparari ab effectu. ¶ Iſta propoſitio pz. Illā ſi nō pōt fundamentū reſpectus ſeparari a reſpectu:nec pōt eē ſeparari a termino reſpectus:ꝛ iſta eſt q̃ homo ꝛ quodcūq; ſbm ſpecificū includit cālitatē neceſſariā reſpectu ꝓprie paſſionis tanq̃ aligd de eēntia ſui. q̃ hō ꝛ quodcunq; ſpecificū ſbm vt ſic nō poterit ſepari a paſſione. minor aūt pbat̃. Aut eniz hō ꝛ quodlibet ſbm ſpecificū includit cālitatem neceſſariam paſſiōis tanquā aliquid de eſſentia ſui:aut tanquā accidens. Si primomodo habetur intentum. Si ſecūdomodo arguitur ſic. Aut enim cauſalitas iſta eſt accidens per accidens ſubiecti. Aut ꝓpriuz. ſi primomō. ergo talis cauſalitas nō competeret ſubiecto per ſe ꝛ neceſſario:qm̃ accidēs p accidēs eſt q̃ cōtingēter cōpetit ſubiecto:ergo ſi talis cālitas eſt accidēs:ꝓtingēter competit ſubiecto. Si aūt dicatur q̃ eſt accidēs ꝓprium. ſequitur proceſſus in infinitum in cauſalitatibus reſpectu ꝓprie paſſionis:qz cālitas iſta neceſſaria:eſt ꝓpria paſſio. er quo eſt accidens ꝓprium. ꝛ reſpectu cuiuſcunq; paſſionis eſt aſſignare cauſam intrinſecaz ipſius in ſubiecto cuius eſt paſſio. ergo reſpectu illius cauſalitatis erit aſſignare aliã cauſalitatem:ꝛ ſic in infinitum.

Ad oppoſitū tamē eſt Alz in. 7. meta. circa ꝓncipium. Qui vult:q̃ ſubſtantia ſit prior quolibet accidēte:ꝛ illa prioritas eſt prioritas nature:ꝛ ſbm ipſum. 5. metaphi. cap. de priori. illa ſunt priora ſbm naturam quecunq; contingūt eſſe ſine alijs:ꝛ alia non ſine illis. Et eſt tex. cōmē. 16.

In iſta. q. ſunt 4. arti. In primo aliqua neceſſaria premittētur. In 2° determinabitur queſtio de accidente communi iuxta primum argumētuz in prin. In 3° terminabitur. q. de accidente ꝓprio iuxta 2m argumentum. In 4° reſpōdebitur ad argumēta in principio queſtionis.

Quātū ad primū primo notandum eſt:q̃ poſſibile accipitur dupliciter. Uno modo pro eo q̃d poteſt eē terminus potētie ꝓductiue alicuius agentis nāturalis:ꝛ iſtomodo nihil eſt poſſibile:niſi q̃d ē ꝓducibile ab aliquo agēte nāli. ¶ Secundomodo capitur poſſibile ꝓ illo q̃d nō implicat ꝺictionē in ſe ꝛ repugnātiam in ſuo cōceptu:ꝛ tale appellat̃ ab Alz. poſſibile logicuz. 5. meta. cap. de potentia. ꝛ eſt. tex. cō. 17. Unde poſſibile logicuz ē compoſitio formata ab intellectu cuius termini nō ipli cant contradictionem. ¶ Secundo notandum q̃ alteratio ꝛ generatio ſimpliciter dicuntur eſſe due mutationes realiter diſtincte:ꝛ qz iſta ꝓpoſitio negatur ab aliquibus preſertim a concurrente. ideo dupliciter ꝓbatur. ꝛ primo ſic. Ille ſunt due mutationes: quaruz ſunt quatuor termini:ſed alterationis ꝛ generationis ſunt quatuor termini. ergo zē. Illa ꝛ aſſumpta eſt manifeſta:ꝛ minor ꝓbatur. qz mutatio eſt inter duos terminos per ſe. Alteratio enim eſt ab eē ſbm quid ad eē ſbm quid. Generatio eſt a non eſſe ſimpliciter ad eē ſimplr. 5. phiſico. tex. cō. 6. Iſti aūt ſunt q̃tuor termini. igit̃ actiones ꝛ paſſiones medie erūt diſtincte. ¶ Et ꝓbatur hoc:qz mutatiões diſtinguūtur ex ꝓncipijs effectiuis:qz cā effectiua nata eſt diſtinguere ſuū effectū ſalte originaliter ꝛ effectiue. Diſtinguūtur et ex terminis. ex ſnīa Alz. 5. phiſico. qui diſtinguit mutationes penes terminos ad quos:ꝛ magis diſtinguunt penes terminuz ad quē ꝛ denominant̃ q̃ ex termino a quo. tex. cō. 4. Sed terminus ad quē alterationis ē accidēs:gīatiõis aūt eſt ſba. Iſti aūt ſūt termini diſtincti:g̃ ꝛ mutationes ſunt diſtincte. ¶ Sdo ꝓbatur. hīdē mutationes ille ſunt diſtincte realiter:quarū vna pōt eſſe altera nō exiſte. pz hoc ꝑ ꝑmū ꝑn̄m. ſed ita eſt q̃ exiſte alteratione pōt nō eē gīatio:vt pz in multis:g̃ alteratio ꝛ gīatio diſtinguunt realr. ¶ Sz ſi dicas:q̃ alteratio que ordinat̃ ad gīationē eſt eadē realr gīationi:ſed alteratio que nō ordinat̃ ad gīationē diſtinguit̃ ab ipſa. ¶ Cōtra hanc guo ſic. Alteratio ordinata ad gīationē pōt eſſe ſine gīatione:g̃ iſta alteratio diſtiguit̃ realr a gīatione:ꝓtia bona:ꝛ añs, pbat̃. Eſto enī q̃ ſit aliq̃d vnū alterans q̃d alteret ipm alterabile ꝑ aliq̃tū tpis:ſit illud tpis. A. in vltimo iſtãti tpis. A. corrūpat̃ ꝑ aliquā potētiā ipm alterans:q̃d ſit ignis exẽpli gratia. Certum eſt q̃ ad iſtam alterationē nō ſequitur forma ſubſtantialis:qz nō poteſt ꝓduci ſoia ſbalis ſine gīante:ſed ita eſt q̃ in iſto iſtãti nō ē gīans. g̃ in iſto iſtãti nō generat̃ forma ſubſtantialis:neq; cōpoſitū:erit ergo alteratio ordiata ad generationē:dato q̃ nō

sit ḡiatio. ℙer oppositū ꝓbat. q sit ḡiatio ab aliquo generāte: qđ tñ nō sit alterans: q pono q ignis alteret stupā: z volo q in fine illius alterationis destruat vr ꝓius ignis alterās: z ꝓducat de nouo alī ignis: tūc in illo alterabili dispositio ḡiabit forma ſbalis ignis a ḡiante: qđ nō erit alterās. q̄re tē. C℞. 1° arguit aliter ad idē sic. Si ḡiatio est eadē alterationi: aut est eadē in ꝑncipio alterationis aut in fine: si in ꝑn°: z nō est ḡiatio: sine genito: ḡ in ꝑn° alterationis erit ſba genita. si vo dicis q ḡiatio ē eadē alterationi in fine alterationis. Tūc sic. Alteratio a ꝑn° vsq; ad finē est vna simplex mutatio: z nō minus simplex q̄z terminus eius: sed ita est q in ꝑn° alteratio ē vna z simplex mutatio. ergo z in fine. Ex quo sequit q nō erit in fine mutatio alteratio. z mutatio generatio.

His premissis. ista. Nō repugnat ſbe vt ſba est eē sine quolibet accīte (loquendo de accīte cōi z absoluto.) C Ista ꝑ ꝓbat duplr. ꝓmo in ꝑticulari de accidente cōi absoluto. 2° ḡialiter de oi accīte. ꝑ sic. Quecūq; sic se hñt q̄ sūt duo absoluta eēntialr ordinata ſm ꝓius z posteri⁹ z realr diuersa: nō repugnat ꝑoz eēntialr separari a posteriori. C Ista ꝑ ꝓbat: z declarat. ꝑ in ipsa sumit ſb qđ dico. duo absoluta: q si vnū eēt absolutū z alterū respectiuū dato q ista hient alias cōditiones: adhuc staret q absolutū nō posset eē sine respectiuo: q albedo a. z albedo b. cōparata ad respectū silitudinis q fundat i ipis albedinib⁹ q̄tūcūq; ista z respect⁹ sint duo eēntialiter ordinata z realr diuersa: nō poterit separari albedo a silitudine ambabus albedib⁹ positis in esse. Scdo dico. Duo eēntialr ordinata sic q vnū sit ꝓius altero: q vbi essent silā nō possent separi ab iuicē. 3° dico. Duo realr diuersa q vbi eēnt eēntialr ordinata z nō realr diuersa: z eadez: nō posset vnū separi a reliquo. sic appet de eēntia creature: z de respectu ipsi⁹ ad deū. Silr de eēntia cōpositi ſbalis: z de pēdētia ad pres itrinsecas eēntiales a q̄ pendentia fundamētū absolutū nullomō pōt separi. C Ista ꝓpositione sic declarata assumo istā minorē sub ipsa) suba vt ſba z accīs cōe sunt duo absoluta (saltē loquēdo ō ali quo accīte cōi) eēntialr ordinata: z realr diuersa: q̄ nō repugnabit ſbe vt ſba est (que quolibet tali accīte cōmuni est ꝓior) eē sine ipso. C Et ꝓfirmat ista rō: q: ꝓius in suo ꝑoz nō pendet a suo posteriori q̄tū ad eē: q̄ cū sit ꝓius in aliq̄ ꝑoz hz eē in q̄ nō intelligit posteri⁹: nō sibi nō repugnabit eē sine posteriori: z habeā ex. 5. meta. vt allegā⁹ est t. c. 16. vbi dī ꝑoza ſm ſbaz z nāz sūt q̄cūq; ptingūt eē sine alīs z alia nō sine ipsis: ad q̄ modū ꝓritatis reducit oēs alios modos: sed ſba z accīs cōe absolutuz sunt hm: ergo tē. C Scdo. ꝓbat eadē ꝛclo ḡialiter sic. Illa que sūt termini distinctaz ꝓductionū eēntialr ordinataruz vni nō repugnat eē sine reliquo (sicut ꝓductioni ꝓiori non repugnat eē sine ꝓductione posteriori) sed ita est q ſba z accīs sunt termini distinctaz ꝓductionū (q: ſba ḡiationis: accīs alterationis: aut alicuius alterius mutationis seu ꝓductionis accītalis: que distinguit ꝑ ḡiatione sim pliciter) z ḡiatio est ꝓior realr alteratiōe z quacūq; alia mutatione: igit subsātie nō repugnabit eē sine accidente. maior est manifesta: z mīor: ꝓbat: q̄tū ad secūdā partē. q ḡiatio sit ꝓior alteratione eēntialr: z aliis mutationibus accidētalib⁹: q: mutationes accipiūt eē ex ꝑncipiis z terminis ipsaz: z silr ordinē accipiunt ex ipsis. Tum q: hoc dicit Az. 5. phisicoz: vt allegatū est superi⁹ q mutationes specificant a terminis: z pariformiter nō negat q a ꝑncipijs formalibus elicitiuis. Tum q: mutatiōes sunt relatiōes z respectus de ꝑdicamēto passionis z relationes accipiūt spēm z ordinē a fundamētis z terminis. Igit q̄lis ordo iter ꝑn⁹ ḡiationis: qđ est ſba: z terminuz eius: z ꝑn⁹: z terminū alterationis seu aliaz mutationuz accītalū: talis erit ordo iter ḡiationē z alias mutatiōes; z ita. (cū ſba sit ꝑoz eēntialr q̄libet accīte: ex hoc. 7. metatex. cō. 4.) sequit ꝓpositū: q ḡiatio erit ꝑoz eēntialr qualibet alia mutatione accītali. CO: si dicas. q ordine originis alteratio ꝑcedat ḡiationē: q: nō pōt agēs nāle generare nisi ꝓius alteret ſbm ḡiationis. C Contra. si agens nāle ꝓius alteret q̄z ḡiet hz est ꝓ impfectione z limitatione vtutis actiue ipsi⁹ agētis. sed nō eni pōt agēs limitatū z impfectū imediate ex sua limitatiōe attingere terminū ꝑ z ꝑncipalr intētū: q: (quū agēs impfectū ex sua impfectiōe ꝑcedat de impfecto ad pfectū) termin⁹ ꝑ itēt⁹ a ḡiante est ſba termin⁹ itēt⁹ p accīs est forma accītalis: ḡ ꝑi⁹ tale agēs iducit formā accītalē q̄z ſbalē: sed si eēt aliq̄ virt⁹ actiua pfecta: nō hūs aliq̄ ꝑrū in passo qđ subiacet eius actiōi: ꝑ itroduceret terminū ꝑ itēt⁹: q̄z illud qđ ꝑ accidēs itēderet. Ulteri⁹ cū agēs nāle iueniat in passo dispositiones ꝑrias forme itroducēde: corrūpit eas q̄ corruptio nō pōt eē nisi ꝑ alterationē: z totū hoc ē ex resistētia passi ad agēs pp impfectionē vtutis actiue agētis nālis. Ex q̄ segtur q vbi eē pfectū agēs itroducēs formā ſbalē pus esset ḡiatū q̄z alteratū: q: nō itroduceret formas accītales dispōnētes passuz. ſz solū ꝛseruātes formā ſbalē in passo: q posteri⁹ ordine nāe itroduceret q̄z forma ſubstantialis.

Quātū ad 3^m^ arti. Utz ſba possit separi a q̄libet accidēte. ꝓptio sic q talis sepabilitas nō ꝛplicet ꝛdictionē. Notandū est q duplex est opinio de ſbto respectu passionis: z de cālitate eius. Una opinio tenet: q ſbm est tñ cā mālis passiua z in qua fundat ipsa passio: ita q ſbz nō hz nisi cālitatē mālē. que opinio ē. ſan. Tho. z sequatiū et⁹: dicētū. q nō cātur passio a ſbto: sed a cānte ſbm effectiue: p modū seqle: sicut cū ḡiat ſba: ḡiatur q̄titas: nō q ſba sit cā effectiua respectu q̄titatis exītis in ipsa: sed ſolū p viā sequele: q: quū ſba ḡiat: ḡiatur z q̄titas. Alia est via Doct. sub. que tz. q ſbm nō tñ est cā mālis respectu sue passionis: ſz ēt est cā effectiua eiusdem ex eo q ſbm ꝛcludit ꝑn⁹ eēntialia sufficiēter ꝓductiua ipius passionis que sunt genus z ōia subiecti: z ꝓpria passio fluit a ꝛfferētia specifica: z ideo subiectum pōt dici eē ꝑn^m^ efficiēs talis passionis. C Si teneāt ꝓma via respōdet ponēdo istaz cōclusionē ꝛnter. q ſba vt subsātia est: est separabilis a ꝓpria passione nec (posito ꝑn° istorum) pōt oppositū huius cōclusionis teneri: que cōclusio ꝓbat sic. Omnis potētia passiua est potētia ꝛdictiōis que est indifferēs ad quodlibet extremū eiusdē: sed potentia subiecti respectu passionis est potētia passiua nō productiua. ergo z: ergo poterit subz eē sub. ꝓpa passiōe. z sub nō eē ipsi⁹ maior ꝑncipalis. ꝓbat auctoritate z rōne. Auctoritate sic. Az. 9. meta. tex. cō. 17. ꝓbat: q omnis potentia passiua sit potētia ꝛdictionis: sic eni vult ꝓbare: q actus sit ꝓior potētia: hoc mō. Incorruptibile ē ꝓius nā corruptibili. Sed ic corruptibile est actus: corruptibile potētia. ḡ z: C Probat aūt minor: q: corruptibile pōt esse z nō eē. ſz potētia ē q̄ aliq̄d pōt eē vel nō eē vel simplr vl ꝛtz quid. ḡ z: Tūc arguit sic. aut ista est diffinitio adeq̄ta potētie passiue: aut nō. Si sic. ḡ ois potētia passiua est talis: q respicit eē z nō eē: saltē successiue: Si nō: ḡ potētia terminat ad alterā ptē ꝛdictionis: ſz nullū tale ē possibile eē vt dicit Cōmē. ḡ eēt possibile eē: z nō eēt pole esse. C℞. 2° Az. dicit: pole aūt oē ptingit nō actu eē. Aut intelligit q possibile nō sit in actu absolute z sit purum nihil simplr aut intelligit q non sit in actu: q: est possibile z in potētia: non primo modo: q: secundū ipsuz purū nihil non trans̄mutatur ad eē. ḡ secūdo mō: z ita intelligit q possibile est illud quod est sub non eē alicuius: z postmoduz est sub eē. C℞. tertio ista sunt verba Az. Est autem potētia nihil sempiternū. Ratio vero hec omnis potentia simul ꝛdictionis ē. qđ qdē eni non possibile existē: nō vtiq; existit in aliquo. Possibile aūt oē ptingit non actu eē. Ex qua ſnia colligitur: q oē quod est possibile potentia

passiua

passiua: icludit negationez actus z eē. ¶ Sc̄o ꝓncipali dicit maio: ꝓncipalis arguit rōne. passiones diuīcte entis sūt tales qrū vna icludit negationē alt̄is: g̃ po⁹ icludit negationē act⁹: z p ꝯs potētie vt po⁹ est nō repugnat eē sine actu: z eē altera ptē pōt eē in actu: g̃ po⁹ ꝺictiōis. ¶ Rūdet q nō repugnat po⁹ passiue esse sine actu in q̃tuz po⁹ est: sed bene ei repugnat in q̃tuz hec: hoc est in q̃tum est po⁹ passiua determinata i spē: sicut repugnat homini: vt hō esse sine risibilitate: sed nō in q̃tū ista aut po⁹ passiua in nā. ¶ Cōtra: aut tenet vniuocatio po⁹ passiue ad quālibet po^am passiuā: z sīt actus ad actū quelibet receptibilem in po⁹: aut nō: si dicas q sic: sic arguit. gcgd essentialiter cōpetit supioi essentialiter competit inferiori: sz eētialiter competit potētie passiue: vt passiua est: eē in re sine actu receptibili: g̃ non repugnabit potētie passiue: vt in determinata spē: z ita nō repugnabit homini in quātum po⁹ passiua talis z determinata esse sine risibilitate. Si vo teneat equiuocatio po⁹ z actus. Cōtra. ꝓntia Az. nō valeret. s. hic actus ꝑcedit hanc potētiā. g̃ oēm potentiā. stat eni q actus qui importat p hoc qꝺ ꝺico incorruptibile ꝑcedat po^am ipotratā per hoc qꝺ ꝺico corruptibile: z tamē q act⁹ nō ꝑcedat qlibet po^am. imo cōsequentia ipsa cōmitteret fallaciā ꝺ sequētis: q bñ sequeret: act⁹ incorruptibilitatis ꝑcedit omnē po^am: g̃ po^am corruptibilitatis: sed arguere ecōtra nō valet. s. hanc po^am ꝑcedit: ergo oēm: q: arguit ab inferiori ad suū supius affirmatiue vl̄r z distributiue. Vñ Az. intēdit ꝓbare: q actus simpliciter est ꝓlo: po⁹: z ex ꝓnti q̃ntus q potētia. ¶ ℔. secūdo ℨ rsp̄ōnē datā tu dicis q huic po⁹ inquātū hec repugnat eē sine actu: sicut māe celi repugnat eē sine forma ꝺali ꝑm aliquos. ¶ Cōtra. quero quid addit ly hec. supra po^am passiuā. aut addit aliqd ptinēs ad causalitatem mālē ꝑse: aut ad aliquā aliā causalitatē. Si ꝓmo cū causalitas mālis tm̄ sit eē in quo aliqd est: z istud sic eē in quo non ponat aliquā necessitatē: neq; ex pte subtī: neq; ex pte formę: g̃ adhuc nō repugnabit māe eē sine forma. Si vero des 2^m. habeē intētuz: q ipsa necessitas inerētie forme nō est ex pte subtī vt subm est. hoc est vt cā mālis in qua. Neq; valet sugere ad inclinationez māe respectu forme: q: si penes istā inclinationē forma eēt in mā neccessario: g̃ ois forma nec̄io eēt in mā: q: ad ipsam nāliter inclinat. ¶ Oz si ꝺicat. q magis inclinat in istā. ¶ Contra. maior aut minor iclinatio nō necessitat mām sub forma nisi forma eēt illa ad quā mā summe inclinaret: q nulla est: vt nūc ꝓsuppono. qꝺ alibi hz ꝺeclarari. ¶ Itē secūda rōne arguit ad hanc maiorē ꝓncipalē q omnis potentia passiua sit po⁹ cōtradictionis sic. Possibile ꝺistinguit̄ ꝑtra necessariū z ꝓssibile. ipossibile eni ita respicit non eē: z ad ipz determinat: q nullomō respicit eē. Unde impossibile est illud qꝺ nullomodo potest eē. Necessa iuz aūt ita respicit eē: q nullomō nō esse: q: necessariū ē illud qꝺ ita hz esse' qꝺ nō potest nō eē: vt pz per Az. s. meta. ca. de necessario. tex. cō. 6. Si ergo possibile ꝺictū a po⁹ passiua ꝺeterminaret ad esse sic: q nō posset eē sub nō eē illius respectu cuius est po⁹ passiua: eēt simplr necessariuz: si vero ad nō eē ꝺeterminaret: si q nō posset recipe eē: eēt ipossibile. g̃ cū possibile sit mediū inter necessariū z impossibile sic respicit eē: q etiam potest eē sub nō esse: z ita ad neutrum istoz ꝺeterminat. ¶ Item ad ides 3° arguit sic. Iō potentia passiua est ad esse: q: ét potest ab alio recipere. s. ab agēte. Si autem ab alio recipit eē q̃tū est ex se illo circunscripto: est sub nō eē: quia omnis mutatio est iter opposita: si ergo po⁹ passiua ꝺe se est sub nō eē: z sibi non repugnat habere eē per agēs. g̃ respicit eē z nō eē. ¶ Ad illꝺ qꝺ ꝺicit. q passio insequēs ſbm: g̃ fiatur ad g̃fiationē subiecti per modū sequele. ¶ Cōtra hoc argutū est superi⁹: q: termini ꝺistincti requirūt actiones ꝺistinctas: quēad modū est in ꝓposito ꝺe ꝓpria passione z ꝺe subto: quoz vnū est qualitas ꝑm viam cōem: z alterū est ſba: loquendo ꝺe subiecto in g̃ie subē: ergo ista duo ꝺiuersis acquisitionibus z actionibus inducunt ab agēte seu ꝓducuntur. ¶ Et confirmat hoc. q: illud est cā p se alicuius qꝺ circunscripto quocūq; alio ipso posito. ꝓducit effectus i eē: sed circūscripto g̃fiante ad imaginationē: z posito subiecto in esse: sequit de necessitate ipsa passio. que fluit a ꝺifferētia specifica subiecti: z ex ꝓprijs ꝓncipijs ipsius. ergo subiectū est: causa respectu passionis. Assumptū. p maiori. ꝑbat. Licet sit de se euidēs: q: cā est illud ad cuius esse sequit aliud. ¶ Itē cōfirmat: q ſbm sit cā passionis p se: q: illud est cā p se alicuius effectus: qꝺ ꝓtinet in se ꝓncipia sufficiēter ꝓducta ipsius. Sed ita est q ſbm est hō: cū a ꝓncipio ipsius fluat ipsa passio: vt dictuz est: z videt q sit cā effectiua. Tum ex rōne superius adducta de potētia passiua: que est potētia ꝺictionis. Tum q: posito subto in eē reducit ipsa passio de nō eē ad eē: in re z exītia actuali. Oz aūt sic reducit effectū de nō esse reali ad eē reale: est cā efficiēs: cuius causalitas ꝓncipaliter respicit effectū quo ad exītiā actualē. ¶ Item ista rīsio: q passio ꝓducit per modū sequele: tollit oēm viā ad ꝑbandū aliquid eē per se z realiter effectū alicui⁹ agētis: q: dicam q calor nō capit eē effectiue ab igne: sed ē sequela ignis. Similiter q mundus nō est effectiue a deo: sed est sequela dei: z breuiter q omnis effectus est sequela sue cāe: z nō a sua cā effectiue. ¶ Ex his apparet determinatio tertij articuli ꝑm primā opinionē. ¶ Oz si tenea: opinio q ſbiectū nō tm̄ sit cā mālis: sed ē effectiua. Rūdetur ad ꝺifficultatē negatiue. vs. q ſbm nō est separabile ab accidēte ꝓprio. Et hoc est qꝺ ꝺicit Sco. in meta. q: lz ſbz possit separari a passione q̃tū ad ꝺependentiā: q: in nullo ſbm ꝺependet a ꝓpria passione: nō tamē est separabile q̃tuz ad cālitatē: q: est cā necessaria ei⁹: z q: posita cā necessario causante effectū necessitate simplr: de necessitate ponitur effectus: ideo posito subiecto: necessario ponitur passio. Hec que ꝺicta sunt de separabilitate: q ſbm est separabile ab accīte: intelligant de sepabilitate ꝑm potentiā logicā: que potētia est nō repugnātia termino: z: et po⁹ metaphisica que est q in cōceptu formali ipsi⁹ ſbe vt ſba est: z in q̃tū hec ſba nō includit aliquod accīs: z ꝓp hoc nō repugnat ſbe vt ſba est eē sine quolibet accīte: saltem cōi. Sed si loquamur de sepabilitate ꝑm potētiā phisicam. z nāle: cū talis potētia respiciat mām sēnibilē z q̃tam. de qua hz ꝓduci cōpositum ex ſbale: z et cū agens nāle nō agat nisi mediantibus qualitatibus actiuis aut passiuis: non potest ſba vt ſba est naturalis separari vl̄r a quolibet accidente cōmuni: z sic ad questionem rsponsuz est eē.

Modo de vltimo artī. rīdet ad argumēta ꝓnd. Et ꝓmo ad ꝓmū ꝺicēdo: q neduz ſba in cōi: sed ét in ꝑticulari potest separari a quoꝫ accīte. Et cū ꝺicit. ergo hō poterit esse sine quātitate: concedo. ꝓntā: z ꝓs: q: hoc nō est impossibile: vt ꝺicit Sco. i reportationibus parisiēsib⁹ ꝺi. 42. q. 2. ꝓmi. Rūdēdo ad 3^m argu^m. q: ſba vt sic cōcludit precise in suo cōceptu formali illa que sunt in g̃ie ſbe: nō autem que sunt in aliꝭs ꝑdicamētis. ergo quelibet ſba poterit habere ꝺe ceptuz formalē quiditatiuum nō includendo nec intelligendo q̃tatē. Et cū ꝺi: homo est corpus organicuz z aiatū. Dico q corpus organicū qꝺ ponitur in ꝺiffinitione aie non ꝺicit q̃tatem: sed ꝺicit totū: habens plures partes specifice ꝺistinctas: nō tm̄ vt extensas per q̃tatem. z breuiter in nulla ꝺiffinitione ſbe requiritur necessario accīs. ¶ Notandū tamē q manus: caput: z cetere partes que sunt organice possunt ꝺiderari vnomō vt sunt ꝺispositiones quantitatiue seu qualitatiue: aliomodo vt ꝺicūt ptes ſpecifice eēntialiter ꝺiuersas: penes ꝺiuersas formas ſbales. ℙrimo vt organicum ꝺicit tales ꝺispositiones: non ponit in ꝺiffinitione hominis: sed bñ secundo

modo: q caput vel manus vt sunt organica scdo mō: nō dicunt nisi plures ptes ſbales: z cōpōsita plura specialia ex mā z formis substātialib⁹ specifice distinctis: z ita non describit aiatū per organicū iportās q̄ritatē z q̄litatē: ſz solū iportās plures rones ſbales eēntialr z specifice distinctas. ¶Ad secūdā, pbationē falsitatis ꝓtis: cū dr corpus est figuratū zc. Dico q figura duplr auctor: sc. Unomō ponitue. alio mō ꝓuatiue. ¶Primo mō dicit q̄dam determinationē extrinsecā alteri⁹ gn̄is a q̄ritate: z hec figura é in pdicamēto q̄litatis put dicit determinationē q̄dā q̄litatiuā extrinsecā alteri⁹ gn̄is z extraneā. ſ. a corpe z a q̄ritate: quo loquit Az. de figura in pdicamētis. in ca. de q̄litate. scdo mō figura accipit ꝓuatiue. z isto mō dicit determinationē q̄dā intrinsecā que nihil positiuū addit vltra corpus de gn̄e q̄ritatis aut de gn̄e subē: sed tñ ꝓuatione ad vlteriores ptes: sic logtur auctor: sc. ꝑncipio. z de figura. q. artifex facit figurā icisionis nihil addendo: sed ponī remouēdo. Ex his rñdet q̄ si capiat figura pruatiue: nō est possibile corpus de pdicamento subē z multo minus hoiem eē sine figura: sed hoc iplicat ꝛdictionē: z est simpliciter iposibile: sed si capiat figura positiue: nō repugnat corpoꝝ de pdicamēto subē: nō solū vt corpus sed vt ūs spēs eē sine figura: z ita nō repugnabit corpoꝝ de pdicamēto subē eē sine q̄ritate: sicut ēr sine q̄litate absq; eo q̄ ista separatio iplicet ꝛdictionē. ¶Ad tertiā, pbationē cū dicit. Nō pōt eē hō nisi ſstet ex suis ptib⁹ zc. Dico q habere ptē extra ptē pōt intelligi dupliʳ. Unomō eēntialiter z entitatiue. alio mō dimēsionaliʳ z extēsiue. ¶Primo mō ps est extra ptē: qñ ꝑm suā essentiā nō est illa ps extra quā dr eē: z hoc mō circūscripto quolibet accīte: caput est extra pedē: z distinguit ab illo: z sic vnū eē ex alio nō est per q̄ritatē sed p essentiā rei que ab alia eēntia distinguit. 2ᵒ mō ptē esse extra ptē de necessitate est p q̄ritatem. Ad ꝓpositū applicando. hō necessario ex sua ratiōe formali cōstat ex suis ptibus: quarū vna est extra aliam eēntialiter: nō dimēsionaliter z extensiue. ¶Ad 2ᵐ pn̄cipale z vltimū rñdet. q causalitas intrinseca in subto potest accipi dupliʳ. Unomō pro causalitate actualis: alio⁹ pro causalitate aptitudinali. ꝑmomō est accīs ꝑ accīs: z tñ necessariū z inseparabile: z negat q oē accīs per accīs cōtingēter insit sic q nō necessario. secūdomodo causalitas est ppria passio: z accidēs ppriū. Et cū tu dicis: q ante istā causalitatē: erit alia cālitas ꝑ or. ¶Negat. q. sic actionis nō est actio: ex. 5. phīsi. tex. cō. 10. Et motus ē nō mot⁹ in ratione ꝑncipij elicitiui: neq; in rōne termini: ita cālitatis nō est causalitas in tali genere ꝑncipij aut terminī: vnde cālitas nō cātur: sed est quo aliqd causat: sicut albedo nō est alba: sed est illud quo aliquid est album.

¶In q̄ igit̄ñ ierit rōne ipz dicēte ipz hrō cl⁹ qō qd erat eē. Tex. cō. xj. Q. ō. iiij.

VTrum predicata pertinēia ad qō quid est sint ꝑse per op⁹ intellect⁹. Quia in ista. q. adducitur opi. san. Tho. que ab An. an. ip⁹ obatur: ideo. ¶M. Fran. ¶Meritoneñ. ¶ystinēdo ipsaz: pbat tribus argumētis: q pdicata ptinentia ad qō qd est: sunt collecta ꝑm rationē z intellectū: cuius oppositum tenet An. an. z alij Scotiste. ¶Et pro primo argūmēto. ꝑsupponit duo. ¶Primū q scientia est de eternis z incorruptibilibus: ista ꝓpositio patet: ex ſnia Az. primo posterio. z. 7. meta. tex. cō. 53. Secm̄ qō ꝓsupponit é: q quotiēscūq; intellectus intelligit ꝛclusiones z ꝑncipia necessaria semp partiſormiter intelligit. nec est vez: q diuersificetur in intelligendo. ¶Istis stātibus arguit sic. ¶Omis scia est de eternis z necessarijs: sed cōclusio scibilis z ꝑncipia nō sūt eterna z nēcia: nisi per intellectū. g̃ ꝑncipia cōclusionis hñt eē p er intellectū. Discursus é bon⁹: z maior patet per ꝑmū suppositū. Oz aūt cōclo sit eterna: z ꝑncipia sint eterna patet. Sed q nō sint nisi per intellectū apparet. ¶Nā ꝛ est ꝛtingēs: puta ista. hō est risibilis. sitʳ hō é aial rōnale. g̃ si habēt eē eternū: é p q̄sto ꝓsiderarē ꝑ intellectū. ¶Secdo ꝑncipaliʳ arguit. z ꝑsupponit ꝑ: q ūs vnio māe cū forma dicat accidētalis: tñ est necessariō regīta ad hoc vt forma ſnformet mās. ¶Presupponit scdo: q licet aliqd nō sit in re: z in actuali exīstia: tñ intellect⁹ pōt id intelligere acsi eēt in se. Istud declarat. Rosa enīz nūc nō est corpus: intellectus tamē pōt intelligere rosam eē corpus cū possit intelligere omne qd pōt eē. ¶Istis stātib⁹ arguit sic. Esto q corpus sit ꝑmū pdicatuz q dlibet vnā rose: quero: aut hoc est vt rosa est in actu corpus aut i aptitudine: si ꝑmo mō. g̃ vnio actualis rosa cū corpore est in actu: sed hoc est falsum: q rosa nūc nō est corpus in actu sed in aptitudine: igit̄ rosa est corpus q̄ritatiuz ad vnionem aptitudinalē extremoz: q. q. pp istā vnionē ꝓpositio est vera z necessaria: hoc aūt nō pōt esse: nisi. p quātō intellect⁹ cōsideret rosam q̄tū ad istā aptitudinē: g̃ corp⁹ nō inest rose nisi p ꝓsideratiōnē intellectus: sed tale corpus est predicatū quiditatiuū: ergo predicata q dlibet quiditatiua nō sunt nisi per ꝓsideratiōnē intellectus. ¶Tertio arguit. ꝑmittendo duo. ꝑmū. Certū est q Az. attribuit incorruptibilitatem vniuersalib⁹. primo posterio. z. 2°. de gn̄atione: q. cum scia sit de vlibus. g̃ vlia sunt incorruptibilia. Scdo ꝓsupponit: qd Az. 2°. de gn̄atione vult q sicut de corporibus elemētalib⁹ est scia: ita de gn̄abilibus z corruptibilibus. ¶Probat ent in scdo de gn̄atione de mixtis cōpositis ex elemētis corruptibilitaz: sed ista sunt vlia. ergo vlia sunt gn̄abilia z corruptibilia. ¶Ex his arguit. Ista sunt opposita. s. corruptibile z incorruptibile. g̃ Az. diuersimode de istis locutus est: vt arguāt in forma sic. ¶Nulla opposita possunt competere vni z eidē ꝑm idē eē: sed eē gn̄abile z in gn̄abile: esse corruptibile z incorruptibile sūt opposita: z attribuit ab Az. ipsis vlibus. ergo ꝑm idē eē nō cōpetūt vlibus: sed q sint gn̄abilia z incorruptibilia nō potest esse nisi per considerationem intellectus: ergo talia sunt per considerationem intellectus.

Ad oppositū arguit: probādo q pn̄cipia cōclusionis in demōstratione habent aliquod eē ex natura rei: z arguit primo sic: illud est ens reale qō est pn̄cipium alicuius effectus realis. Sz sic est q ꝑncipia demōstratiua sunt cause z ꝑncipia alicuius effectus realis: ergo ꝑncipia demōstratiua habēt aliquod eē reale. maior est manifesta: nā causatio realis nō debēt nisi enti reali: q. iposibile est q effectus realis dependeat ab ente rōnis: ens enī reale est illud qō non ꝓsupponit ens rōnis. ¶Minor vero. pbat. ¶Nam ꝑncipia demonstratiua sunt cause notitie ꝛclusionis: sz cognitio est effectus realis: q. quodlibet qō est in predicamēto est ens reale: vt pz: ex. 5. meta. vbi distiguit ꝑs ens reale in 10. pdicamēta: ergo cū notitia ꝛclusionis causet a pn̄cipijs: ꝑncipia sunt realia. ¶Et ꝓfirmat hoc. Illa que sūt ꝑncipia agēdi z mouendi intellectū sunt realia: q. actio in intellectu z motio est realis: z ex natura rei. ¶Non enim lapis agit in intellectū: q. cōsideraī ab intellectu: sed ꝑus agit z mouet intellectum q̄z cōsideret ab illo: g̃ illa actio z motio est realis. Sed ꝑncipia demōstratiua agunt z mouēt intellectū: ergo habēt esse reale. ¶Itē scdo ex pte termini: illud qō per se terminat actū itelligēdi: z a quo dependet actus intelligēdi est ens reale: sed ꝑncipia demōstratiua p se terminānt actū itelligēdi: z ab eis dependet z mēsuratur actus intelligēdi: ergo talia sunt entia realia. Discursus est bonus: z maior est manifesta: q̄tū ad q̄libet sui ptez: q. terminare actū realē cōpetit enti reali. ¶Sī Az. 5. phīsicorū remouet a rebus q possit p se terminare motū pp mi nimā ei⁹ entitatē. Sz relatio realis hz maiorē entitatē q̄z ens rōnis: q. ens rōnis é respect⁹ rōnis: respect⁹ ā rōnis

est minoris

est minoris entitatis ꝙ respectus realis. ꝯ si relatio realis nō pōt p se terminare actū realez: multo min⁹ens rōnis poterit terminare actionē realē: ꝯ qđ p se terminat actū intelligēdi est ens reale: cū act⁹ intelligēdi sit actio realis: ꝑn⁹ demōstratiua sic termināt. ꝯ zc. ¶ Quātū ad aliā partez maioz: pbat. qz ipole ē q ens reale depēdeat z mensurek ab ente rōnis. ꝙre zc. mino: aūt pbat. Nā act⁹ intelligendi in demōstratiōe pus terminat ad ꝑn⁹ ꝙ ad ꝑnē. Ulteri us mēsurat a ꝓncipijs: ꝙto eni ꝑn⁹ sunt pfectioz: tanto actus intelligendi est pfectior. ergo mēsurat a ꝓncipijs.

In ista. q. ponā ꝑ aliqua notāda ex qbus patebit veritas partis negatiue. q. 2° respondebo ad argumenta in ꝓncipio.

Quātū ad ꝑmā ptē sunt ⁹ qtuor notāda quoz ꝑmū est: q ꝓnes ꝑmi z secūdi modi verificant z sūt vere ꝙ tū ad eē ēntie: vt eē essentie abstrahit ab esse exīntie: z itelligo sic: q ꝓpō ꝑmi modi est sic vā: q ꝓdicatū verificat de subto in eē gditatiuo: z includit i ꝛceptu formali ipi⁹. Sed ꝓpō secūdi modi sic vificat: q ꝓdicatū: lz nō includat in subto: ꝫ est in ꝛceptu formali ipi⁹: tū cōpetit sibi rōne nāe: z gditatis. Od̄ declarat sic. Nā est dāa iter accūs cōe: z accūs ppriū. accūs cōe egredit a ꝓncipijs i diuidui. accūs aūt ppriū egredit a nā specifica z quiditate. Ct⁹ notādū est: q eē ēntie tā in effectu z in re: ꝙ in intellectu obtiue abstrahit ab eē exīntie: sic eni eē ēntie abstrahit a supposito z singularitate ita ab oi exīntia. Certuz est eni ꝙ in re eē ēntie nō determinat sibi singularitatē tanꝙ aliqđ de ēntia sui: sed nā z ēntia est ꝑor nālit⁹ ipa singularitate: z sic ē ꝑor ipsa singularitate ita ē ꝑor nāl⁹ exīstētia. Sīlr in itellu obtiue nā z ēntia representant itellectui abstracta ab oi singularitate z exīntia: sic ꝫ: ꝙ species itelligibilis lapidis repūtat lapidē in cōi nō repūtādo hīc aut illū. C 3° est notādū: q dupler est eē obtiuus: z vnū ē añ actū itelligēdi: aliō post actū itelligēdi. Et ꝑ mō adhuc dupl⁹. Uno mō vt actu mouēs itell⁹m ad actū itelligēdi 2° mō habitualr: nō vt actu mouēs: ꝫ vt imediate motiuū. Exēplū vtriusꝙ mēbri. Lapis hīs eē in itellu ꝑ spēz itelligibilē repūtāte ipm: vt ista spēs actu mouet itellectū: hz eē obtiuū actualr z ꝑmo mō: ꝫ qñ hz eē ꝑ spēm itelligibilē que nō mouet actu itell⁹m: ꝫ ein. prima dispositiōe ad mouēdū: hz eē in intellu obtiue habitualr. Secūdo mō ꝓncipialr aliqđ dr eē in itellu obtiue post actū itelligēdi dependēs ab ipso actu itelligēdi i fieri z i ꝓseruari. qđ hz eē in itellu obtiue añ actū itelligēdi: siue actualr: siue habitualr: hz aliqđ eē ex nā rei. Oz aūt hz eē in itellu obtiue post actū itelligēdi: hz ꝓbe eē rōnis: z ista mō figmēta z itētiōes ſcde hūt eē in itellu obtiue. C 4.m z vlt⁹ notādū est: q eē eternū pōt accipi dupl⁹ vt alias dixim⁹. Uno mō positiue. alio mō negatiue. Illud est eternū positiue: qđ nō solū caret ꝑn⁹ durationis: sed vltra hoc hz coexistētiā ad oēs dātā tpis. Sed eternū negatiue ē ꝑcise illō qđ nō est ex tpe: seu nō icepit eē: z nō hz ꝑn⁹ durationis. ꝑ mō dicim⁹ singularia exīntia sua ꝑn⁹ durationis: (sic i telligēnā hz via Arz.) sunt eterna. Scdo mō gditates ipe abstrahētes ab oi exīntia: z oi duratiōe tpali dicūt eē eterne: qr nō sūt ex tpe nec habēt ꝑn⁹ durationis: cū abstrahāt ab oi durātione. ¶ Quod dixi de eterno: dico de necessario. Necessariū eni pōt accipi positiue qđ hz exīntiā ideſce ctibilē. z isto mō dicim⁹ itelligētias eē necessarias hz Arz. Allio mō necessariū capit negatiue: ꝓ eo qđ est ipossibile alr se hīe: z isto mō ēntie rez pūt dici eē necessariū ꝙtū ad ꝓdicata sua gditatiua: qr ipole est tales quiditates z essentias aliter se hīe: quātū ad talia ꝓdicata.

Quantū ad ſcdam ptē. q. Ihis ꝑmissis rñdet ad argumēta: z ad ꝑmū ꝑsuppositū ꝛcedēdo: q scia ē de eternis negatiue: qr de ēntijs z gditatib⁹ rez ꝙ sic sūt nec añ marie loquēdo de scia ist⁹ iferioz. Et cu dicis: ꝑn⁹ dem⁹ratiua nō sūt nec̄ia: nisi qr itellectus: sic ea intelligit. Negat h⁹: imo sūt nec̄ia z eterna ex se neg atiue: qr abstrahētes ab oi exīntia z dāa tpis. Cōsiſt⁹ ipsa ꝑn⁹ de mōstratiua antez actu itelliganꝯ: cū hēant eē in itellectu obtiue p spēs repūtates ipa: qđ eē ex nā rei i tali eē obtiuo: dñr eē eterna z nec̄ia p Arz. qr talia repūtatiua a itellu ante oēm actū itelligēdi repūtāt ipsa ꝓdicata gditatiua: vt imurabil⁹ vnita suis subtis: z sic apta nata sūt eterna liter repūtare: qđ eē obtiuū: (cū sit aliqđ eē ex nā rei:) do dicimus ꝑn⁹ demōstratiua hīe ex nā rei añ actuz intelligēdi. ¶ Ad 2m argm. rñdet ꝑsupponēdo: q corp⁹ qđ ꝓdicat de rosa nō exīste: sicut abstrahit ab eē exīntie: sic vnio sole sub stātialis rose ad suā mām abstrahit ab eē exīntie. Et sic cōcedit: q corpus qđ ꝓdicat de rosa nō exīste non ē in actu actualitate exīntie: neꝙ vnio ipsius. Concedit tamē q est in actu tā corpus: ꝙ vnio: actualitate ēntie: non simpl⁹: ꝫ obtiue in itellu. Tū ad h⁹ q corpus vificet p se in ꝑmo mō de rosa: sufficit: q hēat tale eē obtiuū in itell⁹u: in aliq̄ ꝛceptibilitate: z in aliq̄ spē itelligibili mouēte itell⁹m vt potēte imediate mouēre ad ꝛdpiēdū formā ſbalē rose cui sua mā vt vnitā. Et ꝙnꝙ sic hñte tale eē obtiuū i itellu añ actuz itelligēdi habēt aliqđ eē ex nā rei. Tū nō dico corpus verificari de rosa: qr forma rose cū sua mā ꝛdpiat vt vnita: vt tu dicis: ꝫ dico q sic vificat: qr illa ex nā sui sūt sic nāl⁹ ꝛceptibilia: z vt vnita mouēt itell⁹m p spēm: aut sūt i potētia prima ad mouēdū. Et si dicas. Iſto ē vnio in cōi: nisi in aliquo ꝓticulari. ¶ Dico q vez ē. q nō ē vnio in cōi z in vlī in re: nisi sit vnio in ꝓticulari i effectu z actuali exīstētia. Sz in eē obtiuo apud intell⁹m negat h⁹. z dato q daret: q ista nō possunt eē vnita obtiue in itellectu nisi in aliq̄ ꝓticulari eē obtiue: nō sequit pp h⁹ q tale ꝓticulare sit exīs in effectu: ꝓpterea qr singulare in ꝙtuz: singulare pōt repūtari apud intell⁹m sine quacūq; exīstētia actuali: sicut Sor. nō exīs pōt repūtar⁹ p spēm: q̄ sit ꝓpriū z formale repūtatiuū ipsius: q spēs vniformit⁹ repūtat: siue Sor. exīstat: siue nō. ¶ Ad vltimū rñdet. ꝑmittēdo vt alias sepe dictū ē: q dupler ē corruptibile: quoddā ē corruptibile potētia remota: quoddā ē corruptibile potētia ꝓpinq. Corruptibile potētia remota ē qđ hz i se ꝓncipiū corruptionis: nō tū hz oēs cōditiones nec̄io regſtas ad corrumpi: sic sūt exīntia z singularitas. Et isto mō dicimus: q illud ē calefactiuū potētia remota: qđ hz formaz in se: ꝙ pt eē ꝑn⁹ calefaciēdi: nō tū hz illas ꝛditiones nec̄io regſtas ad actualē calefactionē: q sūt approximatio passi ad ipm calefactiuū: z remotio ipediměti: z isto mō qlibet nā cōposita ex mā z forma circūscripto singulari ē corruptibilis potētia remota: qr hz in se ꝑn⁹ corruptionis: qđ ē mā ꝑma. Sz qr mā ꝑma nō est ꝑn⁹ corruptionis: nisi ꝛdcta ad exīntiā z singularitatem: ideo nā cōis vt abstrahit a singularib⁹: nō ē corruptibis potētia ꝓpinq. Corruptibile aūt potētia ꝓpinq ētz singulare: māle: sensibile: mare me ſbale: qr tale hz ꝑn⁹ corruptionis itrisecū: z oēs ꝛditiones nec̄io regſtas ad corrūpi: q sūt exīntia z singularitas: Sicut dictū est de corruptibili: ita dom ē de incorruptibili. Incorruptibile eni vno mō accipit ꝑ eo qđ non hz potentiā ꝓpinquaz ad corrūpi: z tale pōt dici incorruptibile potētia ꝓpinq. Allio mō pōt accipi incorruptibile: qđ non hz potentiā ꝓpinquā: nec remotā ad corrūpi: z tale pōt dici incorruptibile nō solū po⁹ ꝓpinq: veruz et po⁹ remota. Incorruptibile ꝑ acceptū ē illud qđ tātū excludit potentiā ꝓpinquā ad corrūpi: ꝫ nō potētia remotā: ſicē nā cōpositi vlis: q ꝫ nō hēat potentiā ꝓpinquā ad corrūpi: nī hēt potentiā remotā q est ipsa mā cōis abstracta ab exīntia: vt dictū ē: z tale incorruptibile po⁹ ꝓpinq accipit tm negatiue: q ꝫ nō hēat potentiā ꝓpinquā ad corrumpi: nō tamē ponit aliqđ intrinsecū ꝙ sibi repugnet actualis corruptio. Aliud est incorruptibile. qđ excludit nō tm potentiā ꝓpinquā: ꝫ et potentiaz remotā: z tale accipit non tm negatiue: verū et positiue: qr vltra hoc q excludit oēm potē

tiã ad corrũpi: ponit oino aliqd repugnans ipsi corruptioni: sicuti quelibet intelligẽtia ꝑm Alz. nõ tñ nõ põt corrũpi: vez ẽt hz intrinsece nãz per quã semp est: z necessario est: z oino repugnat corruptioni. ¶ Quib⁹ expositis dicim⁹: q scia est de icorruptibilib⁹ simplr: que sũt incorruptibilia positiue: sic sunt deus z itelligẽtie. Silr scia est de icorruptibilib⁹ potẽtia ꝓpinqua: que sunt incorruptibilia tñ negatiue: sicut sũt nãe vles gñabiliũ z corruptibiliũ: que vltra hoc q sunt icorruptibiles potẽtia ꝓpinqua: sunt corruptibiles potẽtia remota: z ista nõ cõtradicũt. ¶ Q. si tu dicas. Illã vlis est incorruptibilis potentia ꝓpinqua. g nõ põt ꝑdicari de corruptibili potentia ꝓpinq: nec iudi ẽntialr in ipo. ¶ Rñdeꝫ dicẽdo: q icorruptibile po⁹ ꝓpinq positiue acceptuz repugnat oino corruptibili po⁹ ꝓpinq: vt de se pz: q quodlibet tale hz nãm simplr necessariã repugnãtez oino nãe possibili: que. vz. põt esse z nõ esse: sed incorruptibile po⁹ propinq negatiue nõ repugnat corruptibili po⁹ propinq: ex eo q hz nõ habeat potẽtiã ꝓpinquã ad corrũpi: tñ hz potẽtiaz remotã: z nõ ponit aliqd qõ repugnet corruptõi. ꝙre ẽ.

¶ Patet ergo responsio ad omnia argumenta: z ista sufficiant quantum ad istam questionem.

¶ Quedã eni z illic eadem z ex spmate nũt z sine spmate. Tex. cõ. xxiij. Qõ. v:

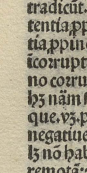

Veritur. Utrũ genita per putrefactionẽ z genita ex semine sint eiusdẽ spẽi. Arguitur q nõ. primo aucte Alz. de gñatione aialiũ dicẽtis. quecũq; nõ ex aialib⁹: iz ex corrupta materia hec gñant qdẽ: alterz aũt genus z qõ factũ ẽ neq; femella: neq; masculus. ¶ 2º arguit Alꝙ. 2º de aia. tex. cõ. 34. nãlissimũ eni operũ viuentiũ⁹ est quecũq; pfecta z nõ orbata: neq; spontaneã gñationẽ hñtia facere alterz ẽ qle ipm est: sed que hñt spontaneam gñationẽ sũt que gñant per putrefactionez. ergo z ẽ.

¶ Itẽ Cõmentator. 8. hpliũ. cõ. 46. cõtra Auicen. arguit q vni⁹ nãe est tñ vnus modus cõicãdi: quã ꝓpõẽ probat multiplr. ꝓ q diuersis gñationib⁹ ꝙm spẽm corrũdẽt materie distincte spẽ z alteri⁹ rõnis: gñatio vniuoca z ex semine est distincta spẽ a gñatione equoca. g ẽ. ¶ Maior ꝓbat. q gñationi vniuoce correspõdet semen pro mã: generationi equoce corrũdet corpus putrefactũ. iste sũt materie alteri⁹ rõnis. Et tũc vltra. vbi mãe sunt alterius rõnis: ibi ẽt forme inducte sunt hz: sed vbi mã z forma sũt alterius rõnis ab aliis ibi sũt nãe distincte spẽ. igit gñationi vniuoce z equoce correspõdẽt nãe distincte hz spẽz. Maior huius ꝓ sillogismi. ꝓbat ex sntia Alz. 2. de aia. tex. cõ. 24. z. 26. actus actiuoz sunt in patiẽte dispositõ. z. 2º aiẽ. actus vniuscuiusq; in ꝓpria mã aptus natꝰ ẽ fieri. ¶ Cõfirmat per Alz. 5. phisicoz. tex. cõ. 7. distinctaruz mutationũ ꝙm spẽm sunt distincti termini spẽ: ex ꝙbus distincte forme penes quas Alz. distinguit ipsas mutationes. igitur gñationis vniuoce z equoce erũt distincte forme hz spẽz terminãtes hz mutationes. ¶ Probat 2º ꝓncipalr. ꝓpositio Cõmẽ. si eadẽ nã posset cõicari ex semine: z p putrefactionẽ: eadẽ nã fierer nãliter z a casu. ꝓbat que sũt vniuoce: z ex semine sunt nãliter: z que equoce: sunt a casu: ꝙs illatũ est euidẽter falsum: q qõ fit a casu ẽ oppositum ei qõ fit a nã: nã primũ sit ꝙm intentionẽ nãe. 2ᵐ ꝑter intentionẽ nãe: ex hoc ẽt sequeret q aliq; vna tota spẽs posset fieri a casu. Et tũc vltra cũ illud qõ fit a casu possit fieri indifferẽter ex quolibet: z ex infinitis materijs: aliq; vna species sic fieri posset ex semine asini z indifferẽter ex qualibet mã. ¶ Itẽ qõ fit a casu est monstruosum: z quodlibet tale est impfectũ: z hoc nõ intendit a nã. igit talis nã non poterit fieri vniuoce. ¶ Ꝙ. 3º ꝓncipalr. ꝓbat. ꝓpõ Cõmẽ. si gñabile aliqd vnũ ꝙm spẽm põt gñari vniuoce z equiuoce: aut gñabit equoce semp: z ỹ necessitate: aut frequẽter: z vt in plurib⁹: aut raro: z in paucioꝛib⁹: nõ ꝑ mõ: q nunq; gñaret vniuoce: neq; 2º mõ: q; qõ frequẽter euenit nãliter euenit: igit talis effect⁹ ẽt effect⁹ nãlis siue cãs. qõ nõ ꝓcedit. igit tale gñabit raro: sed qõ raro euenit casualr euenit: z qõlibet tale ẽ oppoᵐ ei qõ fit a nã: vt paulo ante deductũ ẽ igit tale gñabile nũq; gñabit vniuoce.

Ad oppositũ est Alz. 7. meta. tex. cõ. 23. vbi hz: quedã eni z illic eadẽ z ex spmate fiũt z sine spmate: ex hoc arguit sic. si eadẽ aialia fiunt ex spmate: z sine spmate: aut Alz. intelligit q eadẽ hz nũm sic fiunt: aut eadẽ hz gen⁹: aut eadẽ hz spẽz. nõ ꝑ mõ q; nihil vnũ z idẽ nũo fit aut fieri põt vtroq; modo: sic q fiat ex spermate z sine spmate: z ꝓterea aialia que fiunt ex spermate: nõ possunt ẽ eadẽ nãliter: cũ his que fiũt ex spermate: q; nihil idez nũo gñat se: ex 2º de aia. tex. cõ. 7. Nec auctoritas Alz. intelligit: q eadẽ hz genus: q; ꝙm Alz. ẽt valde in artificializ z nullus: cũ oẽ habẽs sensum quomodocũq; sit z gñẽt est aial. igit Alz. intelligit per ly eadẽ. idẽtitatẽ specificã: z si sic habetur ꝓpositum.

In ista. q. ꝓ recitabunt due opiniones extremales: que nõ tenent. 2º ponet opinio media, ꝓbabilioꝛ: vltimo rñdebitur ad argumẽta ꝓncipalia.

Circa ꝓmũ est opinio Auerroys cõmẽ. ꝓallegato. in. 8. phisicoz tenẽs nulla aialia gẽita p putrefactionẽ seu equiuoce ee eiusdẽ rõnis cũ aialibus genitis ex semine: q̃uis in multis accidẽtibus videant silla: ꝓ qua opinione sunt rõnes adducte supius in pede qõnis que opinio falsa est: si sic intelligat de oibus aialib⁹ vlr. si cut rõnes sue ꝓtẽdere videnꝫ: que eque ꝓcedunt de aialibus impfectis: sicut de perfectis: cui ꝓdicit magꝰ theologus Aug. 3. de trini. ca. 5. Aialia tã multa nulla martũ semina rũq; cõmixtione ꝓcedẽte: siue in terra: siue in aqua: que tñ crescunt: z coeundo alia pariũt: cũ illa nullis coeũtibus parẽtibus orta sint: z rõ Augustini est: q; genituz per putrefactionẽ ꝓpagat alia iterã ꝓpagãtia: sed aial. ꝓpagãs aliud ex semine est vniuocũ ꝓpagato: q; gñatio q est ex semine est vniuoca: gñatio aũt vniuoca est qñ ꝙm formale: qõ est forma gñantis z terminus formalis qui est forma geniti sunt eiusdẽ rõnis formalis vel eiusdem spẽi. igit genitũ per putrefactionẽ: z ꝓpagationẽ sũt eiusdẽ spẽi: assumptũ aũt pater: in apib⁹ z muscib⁹: z euidens est de plãtis: q; plãte equoce gñate. pducũt semẽ: ex quo gñant alie plãte eiusdẽ spẽi. Silr ipsemet Cõmẽ. cõcedit in accitib⁹ gñationẽ fieri ab vniuoco z equoco. vnde 2º de celo z mundo. cõ. 42. cõcedit calorẽ gñari vniuoce a calore in substãtijs: z ẽt equoce ex motu z ꝓcursu radioꝛ. Cõcedit ꝓterea hoc idẽ de substãtijs. s. de igne 3º de celo. cõ. 56. vbi hz q; exitus ignis de lapide nõ est de cã⁹. trãslationis: sed de cã⁹ alterationis: hoc est nõ gñaꝫ p lationẽ: sed per alterationẽ: gñatur ẽt ignis per motũ locale: vt expsse ponit. 12. meta. cõ. 18. z ꝑ methauroꝛ de ipsef sionib⁹ ignitis: b idẽ affirmat Auer. in gñatione aialiuz. 12. metaphisice. cõ. 18. cõmẽdãdo opinionem Themistij. vespe inquit ipse videnꝫ fieri de corporibus equoꝛ: moꝛtuoꝛ z apes de corporib⁹ vacarũ: q; aũt oia ꝓdicta gñata equoce: sint eiusdẽ spẽi cũ gñatis ex semine z vniuoce. ꝓbat. q; que habẽt easdẽ opationes circa eadem obtã: z ab eisdẽ causis ꝓseruãtur ab eisdẽ corrũpunt: eosdẽ habent motꝰ: siue q̃tũ ad suꝛsuz: siue q̃tũ ad deoꝛsuz: siue q̃tuz ad motũ, pgressiuũ: z habẽt eadẽ oꝛgana motꝰ, pgressiui: sunt hec oia eiusdem spẽi: sed aialia genita p putrefactionẽ: z per propagationẽ sunt hz. g ẽ. ¶ Maior pz. discurrẽdo per singulas pticulas eius: operatio enim facit scire formã: sicut trãsmutatio mãz: nã sicut trãsmutatio est actus mãe: ita opatio forme: z si consequit cõpositũ: b est rõne forme. opationes aũt circa eadẽ obiecta sũt eiusdez rationis: vt ostẽdit Alz. scdo de anima q; potẽtie distin-

guuntur per

guunt pactus z act9 obtā: z rō est: qz effect9 hz distinguipē a cā pticulari: z nō vlz potētia aūt est cā vlis respectu act9 z opationis: obiectū aūt ē cā pticularis: igit ab obto opatio magis distinguit specifice. ¶ Cōfirmat: qz visio albi z visio nigri distinguunt bm spēz: qđ nō eēt nisi obm pmo distinguere actū: z sicut obm occurrit vt principiuz distinctionis specifice: ita occurrit ad vnitatē specificam. Neq; valet qđ dī a nonullis q opationes distinguunt ex potētia que recipit opationē: cū mā distinguat actum z formā ex. 8. meta. tex. cō. 11. nā qcqd sit de mā ex q̄ de q̄ occidit q̄ distinguit aliquo mō effectū spē: loquēdo de mā cōpositionis: que ineristit rei: tm mā in q̄ nō sic distinguit. aliogn albedo in ligno z in lapide non eēt eiusdē spēi: z ēt si daret q̄ tm mā distingueret in formis ſbalib9: non tm occēdēuz est de formis accālib9. z postremo si daret de formis accidētalibus que educunt de potētia māe: nō tm de his que nō sic educunt: quēadmodū sunt opationes sensitiue: que sunt circa eadē obiecta: z bm spēm: z hz genus. Cause ēt eedē ꝛseruatiue: aut eedē corruptiue cōclu dunt idētitatē effectus: qz effectus distincti bm spēm hnt cās distinctas bm spēm ꝛseruatiuas z corruptiuas. Cōfirmatur motus ꝛfles arguūt vnitatē in nā quā ꝛsequuntur vt ostēdit Alz. primo celi. z Cōmēta. ibidē cō. 8. mot9 vn9 nō pouenit nisi ex vnitate nāe. Deide eadē organa motus ꝛcludunt ppositū. Nā vt dicit Cōmē. p de aia. cō. 53. mēbra leonis nō differunt a mēbris ceruinisi qz aia dis fert ab aia: si mēbra nō distinguunt spē seu organa aialium: neq; aie ipsoz. ¶ Cōfirmat hoc p Galie. p cōplonuz z alios medicos qui volūt q cōpositio z figura sequitur cōplonē aialis: est eni cōpositio dispositio quedā: siue ordinatio mēbris officialibus attributa cōplonē ꝛsequēs. Arguit ē cōpositio cōplonē: cōplo vero eadē formā eandē: cū sit ppriū forme instrm in eodē instāti inductū in mā in quo forma substātialis inducit: hoc idē dī de figura: cū figura sit ex q̄litatib9 eēntialib9 associatis formis ſbalib9 pfectis. Et sic pz. maior assumpta in pncipali argumēto q̄ quecunq; media q̄liter possunt ꝛcludere vnitatem specifica siue sumptā ex accidētibus: siue ex opationibus ꝛcludūt cōpositū: sic vel sic gīatoruz. ¶ Deterea. ꝛdicit Auerroy Alz. magister suus in. 7. meta. tex. cō. 23. vt argutū est ad oppositū. q. vbi vult q̄ sicut alīq̄ fiūt ab arte z a casu: qñ. ſ. pncipiū est in mā sine arte qđ eēt pncipiū motus factionis: si idē fieret ab arte ita vult q̄ quedā nālia fiant a nā z casu: quedā nō: z Cōmē. i eodē. 7. cō. 31. vult q̄ illa possunt gīari sine semine: z p ꝛis equoce: in quorū mā pōt induci virtute celesti aliq̄ virtus similis virtuti seminis in ppagatis. ¶ Alduertēdū tm q̄ Cōmēta. non vult aialia genita p putrefactionē cōnumerari iter genita a casu: vnde in. 17. meta. cō. 13. habet hec verba. Et bm hoc ſbe que fiūt ex putrefactione collocant in eis que fiūt ex ꝛuentib9 nō in eis que fiūt ex casu: ea eni que fiūt ex casu nō habēt ordinē: neq; sunt spēs intēte a nā: iste aūt vident eē spēs intēte a nā: sed tm diminuunt a spēb9 gīatis a patre z matre: z plura eoz fiūt in tēporibus determinatis: nihil est igit in istis dre q̄ fiāt casu. Hec Cōmē. Unde si vnq; inuenit dictū a Cōmē. aut ab Alexādro q̄ hz aialia fiant a casu hoc pōt exponi duob9 modis. vno mō bm viā cōez q̄ aial genitū p putrefactionē relatum ad dī uersas causas pōt dici eē per se: z a casu: si eniz referat ad cām pticularez que est calor putredinalis fit a casu: qz talis calor nō intēdit nisi resoluere corpus in elemēta: z nō intēdit nālīter gīationē aialis qđ fit: quēadmodū intendit virtus que existit in semine: de quo natū ē gīari aial si vo hz gīatio aialis putrefacti referat ad cām vlez: que est virtus celi regitiua oium que fiūt nāliter hic inferi9: nō euenit a casu: hz est p seitēta. nā de intētione vlis causе est: vt oēs forme que sunt in potētia māe ad actū deducant. Vel aliter pōt dici ad intētionē Cōmē. q̄ generatio putrefactoz quo ad situz māe putrefacte in tali loco sub tali constellatione est euētus casu alis: sed postq̄ mā est sic dispōsita per influxū celestē: z p calorē inductū: ab influxu celesti: q̄ ducat talis spēs aialis vel talis ad quaz hz ꝓportio: seu habilitas māe disponit: z hoc a virtute formatiua: que est tali influxu. hocē p nāz. z nāliter aial generat: z p se. Nec rōnes Cōmēta. pro opinione sua ꝛcludūt ꝺ aduersariū: vt dicēt rndēdo ad argumēta principalia. ¶ Est z alia opinio pēnis9 huic ꝺria que est Auicēne dicentis qōlibet aial q̄zūcunq; pfectū posse gīari vtroq; m ō equoce z vniuoce: ita q̄ nō incōuenit hoiez posse gīari ex putrefactione z ex semine: z hoc hz ipse in tractatibus de diluuijs que fiūt p ignē z aquā: voluit eni q̄ stelle cōmixte virib9 elemētoz oia formare possint z pficere: z natura nō regrere feminā: nisi pp locū bn accōmodatū gīationi: z ideo dicit matricē nō exigi ad gīationē: nisi vt melius formet embrio: z qz raro repit pfectus locus gīationis alicui9 aialis sicut est hois pp repētinas mutationes elemētoz: ideo puidit nā certū locū: qui est matrix semine: sz tm ꝓingit q̄nq; locū gīationis cuiuscūq; aialis esse cōtēperatū in elemētis: z tūc asserit stellas ꝓducere illi9 aialis spēz: cuius locus est contēperatus z dispositus in ipsis. Et fundamēta istius opinionis possunt esse ista. vnūq; ō qz est nāliter gīabile ex his in que resoluit: sz quodlibet animal imediate resoluit in elemēta. igit quodlibet aial est imediate gīabile ex cōmixtione elemētoz sine semie: vt arguat sic: quoz est sillis modus resolutionis: est etiaz similis modus generationis: sed omnium animaliū est similis modus resolutionis: quia omnia animalia imediate resoluuntur in terrā. ergo omnium animaliuz est similis modus generationis ex terra: z per consequēs si aliquod animal pōt gīari imediate ex terra: z quodlibet sic potest gīari. ¶ Secūdo arguit. pro ista opinione cōtrarioz sunt cause cōtrarie: sed gīatio z corruptio hominis sunt mutationes cōtrarie. ergo gīationis z corruptionis sunt pncipia contraria. Constat aūt q̄ corpora celestia cum elemētis sunt sufficientia pncipia corruptionis omniū animaliū absq; agente vniuoco sue speciei. ergo similiter corpora celestia cū elementis contrario modo se habentibus sunt sufficientia pncipia generationis omniū animaliū absq; agente vniuoco ꝓpie ispeciei: qz non est maior ratio: quare eoz pora celestia cuz elementis sint pncipia sufficientia corruptionis: z nō sint pncipia sufficientia generationis. ¶ Tertio arguit. qđ potest virtus inferior potest superior: z eo amplius z nobilior. modo. probatur ista. qz virtus inferior agit mota a superiori: z cālitas sua est totaliter dependēs a superioritate igitur omnis cālitas cāe inferioris virtualiter z eminenter continetur in superiori: sed agentia pticularia ꝓducunt animalia perfecta: cum semine: vt homo hoiem. ergo multo eminērius virtus celestis poterit ea generare sine semine: cū tota virtus seminis contineatur virtualiter in virtute celesti. ¶ Cōfirmat. z redit in idem corpora celestia habēt determinatū aspectum stellarū bm quez ipse stelle habēt virtutē gīatiuā respectu horū inferioruz: sed stelle bm aliquē determinatū aspectum generant animalia impfecta sine semine: igitur bm aspectū nobiliorē poterūt generare aialia perfectioza sine semine: z hz aspectum nobilissimū animalia nobilissima. ¶ Quarto arguit. que sunt propinquioza bmo pncipio in eē: vident imediatius posse ab eo ꝓduci: sed animalia perfecta sūt ppinquioza in eē bmo pncipio. ergo imediati9 produci possunt ab ipso. ¶ Et confirmat. qz sicut se hz ars in artificialibus: ita se hz nā in nālibus. ex 2° physico. Sed ars ꝓducit artificialia eiusdē spēi ex diuersis materijs. vz. duas statuas eiusdē figure: ex lapide z ligno. ergo ēt nā ꝓducere poterit duo naturalia eiusdez spēi: vnū ex mā ipmatica: z aliud ex materia putrefacta. ¶ Sed ista opinio est

salsa: q; q cqd fit de aialibus imperfectis: tñ aialia pfecta: sicut est hō aut equus: nō videnf posse gñari: nisi vniocē z ex semine: q; hō pfecta aialia plures cās ad sui esse: z ad sui gñationē requirūt q̄z imperfecta: nō eni sufficit causa equoca solū: sed cū hac regrit et vniuoca ad oēz gñationē: cū pīm vniuoca supza equocā addat aliqd perfectionis in cāndo: vbi equoca sit limitata z finita: z ita aliqō aial pp sui pfectionē regrit vtrāq; q̄s tñ nō regrit aial impfectū: qō pp sui impfectionē pōt gñari solus ab equoca: que vt sic supplet vicē vni^ce. ⁊ nec rōnes sue concludūt. ¶ Et ad p̄mā rñdet cū dī. vnūquodq; q̄ gñale. cōcedaf maior cū ista determinatione. vnūquodq; imediate resoluit in ea ex qb^9 imediate gñat: z ecōuerso: q; vltimū via cōpositionis z gñationis est p^m via resolutionis: sed negaf minor. q; aial imediate resoluat in elemēta: sed in cadauer z in corp^9. ¶ Et pterea dī 2° ad maiorē q; nō est ꝑsilis modus gñationis z resolutionis: q; p plura media gñat animal pfectū q̄z resoluat: p̄ius enī in tali gñatione aialis gñat fetus z embrio: postea cor z epar q̄z ipsuz animal: z tñ nō resoluit p̄ius in cor z epar q̄z in embrionē: z ita nō eodē mō fit aliqd quo mō resoluit: q; per plura media fit q̄z resoluat: imo si modus suus arguēdi teneret nullū aial gñaref ex semine: q; vnūquodq; aial resoluit in elemēta. ¶ Ad 3^m dī q; si corpora celestia: cū elementis mō ꝓrio se hñtib^9 sunt sufficiēcia ꝑn^9 corruptiua aialium: nō tñ sequit q; sint sufficiētia ꝑn^9 gñatiua: q; facilius est corrūpere q̄z gñare: si enī rō Auicē. ꝓcluderet nullum aial gñaref ab vniuoco: q; nullus corrūpit ab vniuoco. ¶ Ad 3^m negat maiorē. Ad ꝓbationē dī sequēdo ꝓncipia Alz. q; cālitas cuiuscūq; cāe iferioris vtualiter: hoc ē eminēter ꝓtinef in ꝑma: q; sicut ꝑma excedit scōas in entitate ita ēt in cālitate. ⁊ tñ nō obstāte hoc non pōt cā ꝑma aut supior sine inferior: z hoc ex duplici rōne: non enī aliqd pōt ee a ꝑma simplr z imediate nisi talis effect^9 sit simplr pfect^9: q; a cā simplr pfecta cānte ex necessitate nāe: qō est cāre ꝑm vltimū vtutis sue: non pōt aliqd puenire: nisi sit simplr pfectū in ee. aial quodcūq; sicnō est simplr perfectū ens. ⁊ nō pōt aial imediate cāri: sed opz q; concurrat aliq cā media nō solū in rōne ꝓncipij mālis: sed ēt efficiētis: vt habeaf determinata z limitata pfectio aialis que sibi debef. z hoc est qō dixit Cōmenta. 7. metaphisice ter. ca. 28. z. 31. vbi hz. q; ipossibile est: vt sube separate imediate trāsmutēt māz: q; oē tale ē in mā z corpus: vñ a cā media cū sit limitata in entitate puenit limitata pfectio effectus. 2^a rō est q; de his que ꝓcurrūt ad transmutationem māe talis est ordo in cāndo ista iferiora gñabilia z corruptibilia: q; ex eoz ordine ēntiali quodlibet natū ē dare suo cāto aliq̄z actualitatē z ꝑfectionez: z ex hoc puenit q; in istis iferioribus q̄zto aliqd est pfectius: tāto a pluribus^9 causis dep̄det. ex qbus oibus patet ista ꝓpositionē assūpta ē falsam: qcqd pōt cā iferior pōt supior: quā tñ theologus cōcederet: q; ꝑm ipsuz deus agit mere libere z cōtingēter ad extra. ¶ Et p̄hoc rñdet ad cōfirmationē cōcedendo corpora celestia hīe determinatū aspectū ad hec inferiora: nō tamē ex se sūt sufficiētia ad pducēdos oēs effectus maxime pfectos sine causis vniuocis: nam edificator hz determinatū aspectū ad edificū: nō tñ pōt illud sine istrumētis pducere. z dato q; corpora celestia haberēt optimū influxū respectu gñationis hois: sicut possibile est haberi: ad huc tñ nō possent gñare hoiez: nisi cōcurrat hō. ¶ Ad 4^m rñdet. q; mālia z imālia mō opposito se habēt cū cānt a suis cāis. imālia cū possint ee simplr pfecta q̄zto sunt ꝓpinqora ꝑ ꝑn^9 tāto ꝛdiget pauciorib^9 causis: mālia vō cū sua pfectio sit in mā: q̄zto sūt perfectiora: tāto per plura media pducunf. ¶ Ad cōfirmationē ꝛcedit maior: z fili tudo in aliquo: nō in oibus: q; qō in oibus est sīle et idē. naz hz duo arti^la eiusdē specīei possint fieri ex diuersis materijs distinctis spē: vt ratio cōcludit non tamē plura aialia eiusdē spēi habēt mās diuersaz spērū loquēdo de mā cōpositionis: z nō alterationis: nā forme artificialiū sūt accidēcia. forme aialiū sūt sube. ¶ Dimissis igit istis duab^9 opinionib^9 extremalib^9. s. Auicēne z Aluer. teneda est via media: z ꝑ quā ꝑsequunf rīsiones date ad fundamēta vtriusq; opinionis. vz. q; aialia impfecta possunt gñari vniuoce z equoce: q; pp impfectionem istoz aialiū: cā equoca pōt supplere cālitatē cāe vniuoce sed in aialib^9 pfectis regrif necessario vtraq; cālitas pp fectionē ipsoz aialiū: q; vniuoca addāt aliquā pfectionē in cāndo cāe equoce: videf q̄si pfectē z cōplere cālitatez cāe equoce: ad hūc sensuz itelligēdo q; eoz cōcursu vtriusq; cāe re^u aial' gñandi, puēit vna cālitas totalis pfectior q̄z sit cālitas ptialis q; eēt ꝑse ab altera ipaz: z hoc ad qōez.

Ad argumēta

ꝓncipalia. Ad auctē Alz. primo de gñatione aialiū. Rñdet q; ibi Alz. nō plus vult: nisi q; aliq̄ aialia impfecta genita p putrefactionē (cū p̄ gñant) qdē alterz genꝰ aialiuz: qō postmodū redit ad spēm. ꝓpriaz gñantis p aliq̄ inter media: sicut rane genite ex mā putrefacta gñant ranūculos qui videnf ꝑiculi puuli: qui appellant marsilioes: z isti postmodū efficiunf rane: z ꝑsilr dicit de qbusdam vermibus qui facīt sericū: qui p̄ gñant oua: ex qb^9 generanf pāpiliones: qui postmodū trāsmutātur ad primā spēm: vnde ꝑcesserūt. ¶ Ad aliā auctē scōi de aia int ē dit Alz. quecūq; aialia sunt pfecta z nō ordata: neq; spōtaneā gñationē hñtia gñant tale q̄le ipm est: sed ex hīs nō pōt iferri q; si pfecta gñant sīle q; impfecta nō gñant: sed vult habere q; sic gñare cōpetit oib^9 aialib^9 pfectis vir: tz nō cōpetit vīr impfectis: q; nō aliqb^9 impfectis. ꝑmū ꝓbatur. nā dicīt. 4° methauroz. tex. cōmē. 19. vnūquodq; perfectū est cū pōt gñare sibi ꝑsimile: z ita, sequit saltē aialib^9: hoc est perfectū. q̄ pōt facere sibi sīle: qō nō sequitur de impfectis: ita q; auctoritas Alz. hz intelligi affirmative nō negatiue. seu cōstructiue nō destructiue: vnde si tu arguas. hoc est pfectū. q̄ gñat sibi sīle. q̄ si nō est perfectum nō gñat sibi sīle: tu cōmittis fallaciā ꝑtis destruēdo antecedēs. ¶ Ad rōnes Aluer. negatur illa maior assumpta vīr de oī nā: q; vnius nāe sit tñ vnus modus cōicandi. ista ꝛcedit in naturis pfectis nō in impfectis. ¶ Et ad p̄mā ꝓbationē: q; diuersis gñationibus ꝛc. ¶ Rñdet q; mā quedā est alterationis: quedā cōpositionis. ꝑma ē ex qua trāsmutata z corrupta aliqd gñatur: z hec nō ineristit eē qō fit. alia est cōpositionis ex qua intrinsece ꝑstituitur illud qō fit. Loquēdo de ꝓima mā diuersis gñationibus ꝑm spēm correspōdent diuerse māe alterationis: z sic generationi equinoce correspondet mā putrefacta: z generationi vniuoce mā seminalis seu semē. sed istis nō correspōdēt diuerse māe cōpositionis: q; in mā putrefacta iducīt virtute solis z aliaz stellaz quedā virtus formativa ita per se ordinata ad gñationē nālis eiusdē in spē: sic virtus formatiua exīs in semine: z hoc vult Cōmen. 12. meta. ter. cō. 18. vbi vult q; calores gñantes q̄libet spēm spērū aialis hñt ꝓprias mēsuras ex q̄ntitate motuū celestiū: z dispōnib^9 stellaz in ꝓpinqtate z remotione ipsaz: que q̄ntitas motuū ē velocitas z tarditas motuū planetaz: qb^9 alterant māe istoz iferioz ꝑ illuxus caloz q; vehunf ad hec iferiora mediāte motu z lumine. dispōnes aūt stellaz in ꝓpinqtate z remotiōe hñt itelligi: vel penes distātiā formalē: z sic ꝓpinqtatē: vel penes distantiā mālē seu situalē. ꝓmo mō calor gñans aial in mā putrefacta mēsurat: z hz ꝓpriā mēsurā respectu determinati aialis ex distātia vl ꝓpinqtate ad gradū mediū tot^9 latitudinis caloris: ita q; sic ex diuersa distātia vel ꝓpinqtate ad gradū mediū imixtione q̄litatū ꝑmaruz resultat alia z alia mixtio eloz q̄ mixtio ē dispositio ad diuersa mixta ꝑm spēz: ita doz est de caloib^9 gñantib^9 aialia: vt inq; Aluer. hñt determinatā mēsurā ad gñationē determinati aialis

in spē ex

in spē ex remotione vel propinqtate formali istoꝝ calorꝝ ſm q̄ iſti calores plus vel minꝰ appropinquanť ad gradꝫ medīi totius latitudinis caloris in mā putrefacta: ꝛ vt ſic ſub tali diſpōne ita determinatur ad vnū aial in ſpecie q̄ nō ad aliud. ¶ Pōt etiā 2° itelligi diſpoſitio ſecundū ꝓpinquitatē ꝛ diſtantiā mālem ſtellaꝝ ſm ſitum ꝛ locū penes que pōt accipi alia ꝛ alia ꝓportio in iſtis caloribus influxus a celo: ꝓo q̄to ſtelle plus vel minus cō iunguñ cū ſole ſm ꝓpinquitatē vel diſtantiaꝫ ad zenit māe putrefacte: aut ſeminalis. ꝛ ſic eſt alius ꝛ alius calor cōmixtꝰ ex viribꝰ ſtellaꝝ influxus ad vitaꝫ aialis gīandi. ¶ Ad ꝑmationē. diſtinctaꝫ mutationū ſpē ſunt diſtincti termini ſpē. Nō deſ q̄ iſta ꝓpō nō eſt p̄ᵃ ꝛ imediata: ſz dependet ab aliꝭ duabꝰ que ſi ſint vere erūt ꝛ ꝓpō vera. ſi vo vna illaruꝫ ſit falſa: ꝛ iſta ꝓpō aſſumpta ꝓo maiori erit falſa. ꝓma ꝓpō aqua dependet veritas ipſius maioris eſt iſta. forme fluentes vel forme ſm quas eſt fluxus ſunt alterius rōnis. 2ª ꝓpō eſt. foꝫa fluens vel ſm quaꝫ eſt fluxus eſt eiuſdē rōnis cū foꝫa terminante fluxū ꝛ motum. Oꝛ. añt oporteat iſtas ꝓpones eſſe veras ſi illa data dz eē vera ꝑz: q: idē vbi pōt accipi p motū rectū ꝛ circulare rem: qui motꝰ ſunt ad ſeinuicē incōparabiles. 7. phiſico. tex. cōmē. 22. Et hoc ideo eſt: q: forma terminans nō hz in ſe talē diſtōnē ſpecificaꝫ ſeu alterius rōnis: ſicut forma fluens vel ſm quā eſt fluēs. ¶ Dicī tū poſſet dici q̄ vbi fluens ſm lineā rectā ꝛ circularē ſunt eiuſdē rōnis: ſz ſi ſint alterius rōnis ſunt q̄ſtum ad aliqua accīdia ſibi cōperētia: que ſunt rectitudo ꝛ circularitas: ꝛ quo ad iſta ſit incōparabilitas nō quo ad vbi fluētia: aut quo ad motꝰ per ſe: ſed qcḋ ſit de exēplo: ſalē hoc eſt verū q̄ exiſte forma fluēte alterius rōnis a forma termināte: nō opz ex diſtinctione motuū ꝛcludere diſtōne terminoꝝ. ¶ Ad argm̄ igitur forme fluētes in gīatione vniuoca ꝛ equoca: vel etiā ſpi fluxus ſunt eiuſdē rōnis: q: dicim⁹ q̄ virt⁹ formatiua in ſemine: ꝛ in mā putrefacta ꝛ calores qui ſunt iſtra vtriuſq; ſunt eiuſdē rōnis: ꝛ hoc ꝓcedit Auerro. vt allegatuꝫ eſt in. 12. metaph. Ex quo poſtmodū ſequiť q̄ cū iſte forme fluentes ſint eiuſdē rōnis cū formis terminātibꝰ: loquēdo de formis ſm quas eſt alteratio vltimate diſponens ad formā aialis aialia ipa genita erūt eiuſdē rōnis. ¶ Ad 2m̄ ꝓncipale Auerro. negať ꝓma ꝓna Ad. ꝓbatio nez. que ſunt equoce fiunt a caſu. negať hoc etiā ſm ipm. vt dictū eſt i. q. Ex cōmēto allegato: niſi dicať q̄ mā putrefacta q̄ſtum ad aliq̄ accīdia que ſibi accidūt ſit ꝑnm̄ caſuale aialis putrefacti. vt dictuꝫ eſt ſupra: ſz q̄ſtū ad diſpoſitiones a celo influxas eſt per ſe ꝑnm̄ ꝛ non caſuale. Et ad illud. q̄ ſit equoce euenit ꝓter intentionē cē. negať hz. ita enim virtus formatiua in mā putrefacta per ſe ordinať ad gīationē muris. ſicut virtꝰ in ſemine. Et alia que inducunť nō ſunt ſ̄ ꝓpoſitū: cuz dz q̄ tota vna ſpēs poſſet fieri a caſu: ſi idē aial ſm ſpēm gīaret vniuoce ꝛ equoce: negať ꝓna: q: gīatio equoca nō eſt caſualis: niſi ex aliq̄ accīte ipediēte gīationē aialis: ꝛ influente ad aliq̄ eſſe diminutū ꝛ iperfectū ipſius: ſed cum tale accīs nō natū ſit euenire frequēter: ꝛ in pluribꝰ in tali gīatione tota ſpēs nō fiet iſto mō: q: nā facit de poſſibilibus q̄ melius eſt: Et ꝓcedo q̄ illud q̄ fit ſic a caſu: ſit: aut pōt fieri ex infinitis materijs: q: ex infinitis accidentibꝰ que poſſunt accidere materijs putrefactis: imo etiā materie ſeminali. Et tale caſuale eſt monſtruoſum ꝛ nō intentū a nā: q: natura intendit eſſe pfectuꝫ aialis: ſed impedita ꝓducit illud ſm eſſe imperfectū. ¶ Ad 3m̄ Auerroys reſpondeť q̄ raro veniſſe incōparationē ad cauſam a qua ꝓuenit ſic q̄ nō eueniat per ſe a tali cauſa itendente ipm: ſed aliud: facit effectū eſſe caſualē. vt dictuꝫ fuit in. q. de diuina ꝑſcia. ¶ Et ꝓcedo q̄ ſi aliq̄ aial in ſpecie generať equiuoce: ꝛ ex materia putrefacta nō generať ex iſta ſemꝑ: ꝛ de neceſſitate: quia tunc tale aial in ſpecie nunq̄ generareť ex ſemine: neq; etiā ex iſta mā gīatur raro: vt cōparať ad iſtā māz putrefactā alteratā ꝛ diſpoſitā ꝓo gīatione ipſius: ſed frequēter ꝛ in pl̄ibus. Et cū dicit. quod frequēter euenit nāliter euenit: cōceditur hoc. Et q̄ tale aial nāliter fit ꝛ generať: ꝛ ex hoc nihil mali ſequit. Concedit tū q̄ ſi raro euenire cōpareť ad generationē equiuocā ꝛ vniuocā: ꝛ querať vtrū aial equiuoce fiat raro vel vniuoce ꝓcedit q̄ raro fit equiuoce incōparatione ad vniuocā generationez: ita q̄ ſi iſte determinationes raro ꝛ in pluribꝰ comparent ad generationē equiuocā ꝛ vniuocam raro aial fit equiuoce: ꝛ vt in pluribꝰ vniuoce: ꝛ hoc eſt cōparare iſtas determinationes ad diſperata. Si aūt iſta determinatio raro cōpareť ad cām equiuocā a qua fit aial: ꝛ querať vtrū aial fiat ab iſta cā raro vel nō: vt in pluribus vel nō. Cōceditur q̄ fit nō raro: ſed vt in pluribus: ꝛ hoc eſt cōparare iſtas determiationes ad cām equiuocaz ſub diſiunctione ad ꝛtradictoria. vt dicit doct. ſubti. in primo. diſt. 2. q. quarta. Et ſic eſt finis.

¶ Calias ꝛ ſocrates diuerſa quidem ꝓp materiā. Tex. cō. xxviij. Nō. vj.

Queritur. Utruz materia poſſit eſſet hec: ꝛ ſingularis ꝓpria ſingularitate: ꝛ nō ſingularitate cō poſiti: cuius eſt mā. ¶ Arguiť q̄ nō. Illud q̄ eſt hoc ꝛ ſingulare eſt actuali hoc aliquid ꝛ ſingulare: ſed mā nō eſt hoc. igitur ꝛē. Cōſequētia nota: ꝛ maior eſt manifeſta: q: nihil hz ꝓpriam ſingularitatē: niſi ſit actualiter tale: minor aūt eſt Aꝛ. 2. de aia. ꝛex cōmē. 2. Tū hz q̄ mā eſt potētia hoc aliq̄d. igit nō eſt actu hoc aliq̄d. ¶ Et ꝛ ꝑmatur. ſi enim mā eſſet de ſe idiuidua: ꝛ ſingularis: ſeq̄retur q̄ vnū indiuiduuꝫ eſſet plura. ꝓns eſt falſum. igitur ꝛ añs: ꝛ ꝓntia ꝑbať. Quandocūq; eſt aliq̄ totuz homo geneū eiuſdē rōnis in toto ꝛ in partibꝰ: quicqd aduenit per ſe toti: nō repugnat partibꝰ: ſed ita eſt q̄ ſingularitas aduenit alicui materie determinate. ſ. materie huiꝰ ignis. gratia exēpli. Igit nō repugnabit per ſe partibꝰ eius: ꝛ ſi ſic ſequiť q̄ vnuz indiuiduū poterit eſſe plura. maior eſt manifeſta. ſimiliter minor: cum oīa indiuidualia ſit per ſe determinatiua illius materie cui aduenit ex quo facit vnū per ſe cum illa. ¶ Et ꝛ ꝑmať: q: vnio actualis partium in toto: cū ſit relatio realis: ꝓſupponit extrema realiter diuerſa: ꝛ in actu. Quia nihil vnitur ſibīpſi: ſz ſemꝑ vnitū: ꝛ cui vnitur ſunt realiter ꝛ actualiter diuerſa: ſed ita eſt q̄ partes eiuſdē rōnis in mā realiter vniuntť in toto mā. ergo iſte partes ſunt ſic diuerſe: q̄ vna numeraliter diſtinguiť ab alia. ¶ Sēcō principaliter arguit. ſi eniz materia ſit ſingularis ꝓpria ſingularitate: aut determinatur precise ad vnā ſingularitatē: aut ad plures. Nō ꝑmo modo: q: nā materie eſt vlis. ergo de pluribus ſingularibus predicabilis ꝓdicatione per identitatē: ꝛ in recto: ꝛ ſi ſic ſequiť q̄ eſt ꝛtrahibilis ad q̄libet tale ſingulare. ſi vo detur q̄ nō determinať ad vnā ſingularitatē. habeť ꝓpositum: q: nō eſt de ſe hoc ſingulāris. ¶ Tertio arguitur. data veritate iſtius queſtionis: mā eſſet per ſe in genere tanq̄ ſpecies. Et vlterius ſequiť: q̄ ſimpliciter ſimplicia in aliquo ꝓuenirent quiditatiue. Utrūq; ꝓns eſt falſum igitur ꝛ antecedens. Prima ꝓntia ſic deducť. Omne cōſtitutū ex actu ꝛ potētia eſt per ſe in genere: vel tanq̄ indiuiduū: vel tanq̄ ſpecies: ſed ita eſt q̄ materia eſſet hoc: q: certū eſt q̄ hec materia includit naturā materie: ꝛ ꝓprietatē indiuidualē que eſt actus eius. Igitur hec materia eſſet cōpoſita ex actu ꝛ potētia: q: omnis nā que eſt cōtrahibilis per aliquē actū: eſt potētia reſpectu eius. igitur materia ſic eſſet potentia reſpectu actus indiuidualis: ſed ſicut nō repugnat huic materie habere actū determinantē ipſaz circūſcripta omni forma: que nata ſit per-

ficere ipsaz mām in esse formali. Ita nō repugnat māe in cōmuni accepte: sic determinari per aliquē actū seu differentiā essentialē ante oēm formā sibi aduenientē. Sed oē ꝑstitutū est o3tia essentiali est per se ꝑtes in aliquo gñe. igit mā eēt per se in gñe tanq3 ꝑtes. ¶Scda ꝓnia sic deducit. Illud mā signata includēs nām māe z ꝓprietatē individualē est eque bñ simplr simplex: sicut mā in cōi: sed plures māe signate ꝙueniunt qditatiue in mā cōi z vlr. igit ꝓpositū. vz. q simplr simplicia ꝙuenirent in aliquo qditatiue. Cōfirmat: q sicut mā absolute accepta est pura potentia: ita hec mā signata. Quū sit imediate receptiua forme ſbalis: que forma recipit tanq3 in ſbto ꝓmo z immediato in eentia māe: vt nūc ꝓsuppono: q quid dicat Auerroys. sz po3 pura est simplr simplex: z ꝓmo diuersa ab omni actu. igit zc. ¶Quarto ꝓncipaliter arguit. si mā ꝓtraheret ad singularitatē: cū possit esse in alia singularitate ab illa: posset trāsmutari ab vna singularitate in aliam. ꝓns est falsum: q singularitas est eadez realiter nāe. igit est iseparabilis ab illa. ꝓntia ꝓbat. Omne illud qđ recipit aliquē actū: qui est extra qditatē ipsius: quātuz est de se: pōt esse sine illo: z ex quo est capax ipsius. ꝙter est capax cuiuscūq3 eius dē rōnis cū illo: sed ita est ꝙ singularitas est extr rōnem a formalē materie. si mā contrahitur per ipsam singularitatem: z quelibet alia singularitas est eiusdem rationis cum singularitate sibi aduenientē: sequitur q sic poterit trāsmutari ab vna in aliam. ex quo infertur: q materia nullo modo est determinabilis per singularitatem ꝓpriam.

Ad oppositū tī arguit. Effectus singularis cā est singularis. 2° phīco. tex. cōmenti. 38. z. 5. metaph. tex. cōmen. 3. Sed materia est cā compositi singularis. igitur zc. sed non est singularis singularitate compōsiti: quia illa sequitur materiam: z est effectus eius igitur zc.

Determinatio istiꝰ questionis diuiditur in tres articulos. In primo ponuntur quedam distinctiones. In secundo eliciuntur q̄dam conclusiones. Et tertio respondebitur ad argumenta principalia.

Circa primam parte premittit: q duplex est vnitas materie: quedā est vnitas priuatiua: quedā positiua: ꝓuatiua fm quā materia nata est esse vna vel potio ipsius nata est vnīri cum alia mā: z facere vnū totū ꝑstitutū ex partibꝰ. sed q nō vniat est per aliquē actū formalē ſbalē aut accidētalez: per quē distinguit ab alia: z seꝑaratur ab illa: circūscripto tī actu distinguētem: mā hec z illa facerent vnū individuū z singulare in tali nā: vnitas positiua māe est vnitas quā positiue includit ipsa mā: vt est sub actu formali distinguēte: que vltra hoc qđ distinguit ab alia mā per formā: cuz ipsa sit realiter diuersa a forma se ipsa etiaz distinguit ab alia materia determinata per aliā formā. ¶Scdo notāduz est: q individuū esse in actu ꝓtingit dupliciter. s. vel existētie: vel subsistētie. ¶Primo mō omne illud dicit esse individuū in actu qđ est tale extra intellm oīno per aliquā essentiā: seu entitatē ex nā rei: ad quā imediate insequit aliqua distinctio. Quē admoduz ptes homogence: in toto homogeneo: q partes sic se hnt: q vna hz actū distinctū ab alia. Licet non habeat esse seꝑatū ab illa: sed vnitū. Individuū aūt dr esse in actu subsistētie: qñ nō solum hz distinctū esse ab alio: verūtiā hz esse seꝑatuz: z subsistens seorsum ab illo: z isto modo partes in toto nō sunt in actu subsistētie z seꝑationis. ¶Tertio notādū: q mā pōt ꝓsiderari dupliciter. vno mō vt nā quedā distincta ab omni ꝓprietate idiuiduali: z vt sicest nā quedam vltis ꝑdicabilis de pluribꝰ indiuiduis indifferens ad qlibet tale. scdo modo mā pōt ꝓsiderari vt determinata per hecheitatē seu ꝓprietatē indiuidualez. ¶Primo modo est in potētia ad qualibet singularitatē. Ita q nullam sibi determinat: sed qualibet secū cōpatitur respectu cuiuscūq3 indiuidui materialis. ¶Scdo mō necessario est singularis saltē denominatione differētia indiuiduali sibi aduenientez: z vna numero ab vnitate singulari z numerali: que insequit ꝓprietatē indiuidualē sibi aduenientē: sicut passio suū subiectū. Nam cū vnitas sit passio entis: multiplicato ente: multiplicat vnitas. Cum igitur ratio nature z ratio singularitatis sint distincte entitates: correspondebit eis distincta vnitas. Quarū vna erit vnitas nature pluribꝰ cōmunicabilis: alia erit singularitatis incōmunicabilis. ¶Quarto notandū: q trāsmutatio est dupler: quedā est phīca: quedā metaphīca. ꝓma est subiecti vnius numero realis ad formaz essentialiter distinctā. scda est nature nō determinantis sibi aliquem actū: qui natus sit eē per se actus ipsius. ¶Quinto z vltimo notandū: q hoc aliqd z singulare ad mentez Aristo. quoddā est vltimatū qō non est ordinabile ad aliquem actū vlteriorē: qui possit esse actus eius per se z ꝓmo: aut participatiue. Et tale hoc aliqd est tantūmodo singulare per se subsistens: qđ est ipsum suppositū. Aliud est hoc aliquid: qđ nō est vltimatū: sed ordinabile ad actū vlteriorem: qui actus est ipsius tantūmodo participatiue: z alterius ab ipso per se primo. ¶Primo mō sūmēdo hoc aliquid nihil quod est alteri ratio: aut principiū essendi intrinsecum respectu alterius pōt sic dici hoc aliquid: q qlibet tale ordinat ad esse ipsius ꝑstituti seu compositi: per tale principiuz: qđ est actus ipsius cōpositi per se primo: z cuiuscūq3 intrinseci ꝑstituiui participatiue: z tale esse qđ est cōpositi hz ordinē ad eē principij: qualis ordo est forme ad māz ita q tale esse est ꝓius eē principij ꝓioritatis forme ad materiaz: quāuis esse principij sit ꝓius ꝓioritate materie ad formaz: que ꝓioritas est ꝓioritas originis z generationis: z ꝓioritas esse compositi ad esse principij est ꝓioritas perfectionis: z hoc de mente Lomentatoris septimo metaphī. cōmē. 35. vnde ꝓ tanto esse compositi est ꝓius esse cuiuslibet partis intrinsece: quia quelibet ar est: z habet esse communicatum sibi a composito.

His premissis ponunt ꝏnes. ¶Prima conclusio. „Materia est vna nūo priuatiue oiuz generabiliū z corruptibilium. Ista pclusio pz ex qōne pcedenti de vnitate materie. ¶Dō nunctiꝑbatur sic. Illud est vnuz numero priuatiue qđ non hz vnitatē quā natū est hīe ꝓpter aliqua extrinseca ipm distinguentia: quā tī hīet circūscripto extrīseco distinguente. Ista ꝓpositio pz ex diffinitione vnitatis priuatiue: sed materia oium generabiliuz z corruptibiliū circūscriptis formis distinguētibus nata est sic hīe vnitatez si ab ipsa circūscriberentur oēs forme: siue ſbales: siue accidentales distinguētes ipsaz. igit oēs tales materie essent vna numero. ¶Secūda pclusio. „Materia vna numero positiue pōt esse in genito z corrupto: z ex ꝑti pōt esse eadē omniū generabiliū z corruptibiliū successiue. ¶Probat ista pclusio. Illud qđ fm omnē suā entitatē est in diuersis individuis successiue est penitus idez nūo: ex quo de se nullam includit amissionem entitatis que sibi debet: z ex ꝑsequenti sue vnitatis super quam fundat̄ idētitas eius. Sed ita est q materia fm omnē suaz entitatē nulla facta variatione circa ipsam potest esse successiue in genito z corrupto: z ex ꝑsequenti in oibus generabilibus z corruptibilibus: igitur ꝓpositū. ¶Tertia conclusio. Alia est mā numero in generāte: z alia in genito. Ista cōclusio pz: tum ex auctoritate Aristo. 7. metaph. tex. cōmē. 28. vbi hz. Generans generat aliud ꝑpter materiā. Et similiter. 12. metaph. tex. cōmē. 17. vbi habet Aristo. Que sunt in eadem specie diuersa non specie: sed quia singularium aliud tua materia z species z mouens z mea:

vniuersali

vniuersali aūt rōne eadem: tum etiam rōne. Quia generās naturale nō producit aliquid nisi ex aliquo: in quo recipit actus eius: sed hoc nō pōt cē materia generantis: q; patiens est in opposita dispositione ad ipsum agēs. Talis oppositā dispositio nō est in materia generantis: q; n̄ hīl est in opposita dispositione respectu sui ipsius. igitur generans agit in aliam mām. ¶ Quarta conclusio. ¶ Materia est eadē numero: z indiuidualiter in omni transmutatione phica z naturali: respectu genitī z corrupti: sic q; idem indiuiduū in actu existētie: vel subsistētie qō prefuit sub forma corrumpenda est postmodum sub forma generanda. Ista cōclusio patet per Ar. primo phisicorum: z ex Auerroy ibidem. cōmē. 63. vbi h̄z. Cuz considerauerit illud qō defert vtrāq; transmutationem inueniunt ipsum idem numero z est corpus demōstratum cē. Et inferius. Est igitur vnum subiectū numero non habens dispositionē substantialem: sed habēs nāz recipiendi istas dispositiones substātiales z est in potētia ens oēs dispositiones substantiales z accidentales: z hec dicit ꝓma mā: z primū hyle. ¶ Ex ista cōclusione seq̄tur vnū correlariū. vz. q; quātūcūq; fiat dispersio z diuisio materie in transmutatione: semp tamē remanet idez indiuiduum vel ēn existentiā vel subsistentiam. ¶ Probatur hoc correlarium. omne homogeneū diuisibile in partes eiusdem rōnis cōtinet in se plures singularitates seu hecceitates in actu existentie: sed materia sic ē homogenea z diuisibilis in partes eiusdem rōnis igitur cē. probatur maior. Omne totum cōtinēs in se actualiter plures partes realiter distinctas: quarū quelibet pōt seorsū existere ab alia continet principia distinctiua illarū partium. Talia principia sūt ipse singularitates: vt de se patet. igit cē. ¶ Quinta conclusio. ¶ Materia est singularis alia singularitate a singularitate compositi: z constituti per ipsam. Ista cōclusio probatur. Quocunq; aligd est in actu extra causam z intellectum eodem est hoc z singulare. primo: q; sic esse extra causam z intellectum non competit nisi singulari: imo vniuersale siue non singulare non potest competere alicui: nisi in intellectu sit obiectiue. Sed ita ē q; materia cū sit realiter diuersa a forma vt nunc presuppono z multomagis a composito est aliquid in actu preter formā z compositum extra suā causam z intellectū: z hoc seipsa primo. ergo materia est hec z singularis seipsa primo: z non singularitate forme aut compositi: maior est manifesta: q; quicquid est extra intellectū. vt dictū est: est singulare. minor autez probatur. Quia omnis entitas precipue absoluta seipsa primo est in suo esse: q; seipsa primo recedit a nō esse ad esse. Nam licet multa cōcurrant ad suum esse: quēadmodum materia ad esse formē: z forma ad esse materie: tamen nullū concurrens est prima ratio essendi sibi in suo eē. Igitur seipsa primo ē hec z singularis. mā prima est entitas absoluta. igitur habebit propriā singularitatē distinctam a singularitate cōpositi. ¶ Et confirmatur: q; sicut materia habet entitatē cēntialiter distinctā ab entitate compositi extra intellectū z suam causam: ita habet vnitatez consequentē suā entitatem isto modo. Sed talis vnitas non est nisi vnitas singularis. igitur cē. Hoc ē qō habet Ar. 12. metaphi. textu cōmen. 27. vt sic allegatuz est: vbi vult: quia tam causa mālis q̄z formalis z efficiēs habent vnitatem z distinctionem specificā z numeralē proportionatam ipsis ꝓpriatis: per illud qō dicit. singularitū aliud tua materia z motus z mouens: z species numero: ratione autē vniuersali eadē. Utrūq; enī per se ꝓncipium cōpositi: opz habere indifferentiā consimilem indifferētie compositi: z determinationē simile determinationi compositi: q; neq; indifferens constat ex determinatis: neq; determinatū ex indifferētibus indifferentia vniuersalitatis. ¶ Preterea. z isto ꝓncipaliter ad hāc cōclusionem arguitur. Quecūq; sunt ꝓpria ēn nām: videtur etiā esse ꝓpria ratione ad hunc sensum: q; eis non repugnat esse sine posteriori: q; hoc posito: intellectus intelligens ꝑus esse sine posteriori: nō includet cōtradictionē. hec videt esse sētia Aristo. 5° metaphi. capitulo de ꝓpr: vbi Aristo. cōmendat Platonē diffinientē ꝑus h̄z naturā dicens: ꝓpria ēn substantiā z naturaz sunt: quecunq; cōtingunt esse sine alijs: z alia non sine ipsis: sed ita est q; materia saltē via origīnis z generationis est ꝓr natura forma z cōpositō. Igit mā in isto priori habebit proprium esse extra intellectū. z cōsequenter erit hec z singularis nō ab aliquo extrinseco sue entitatis. ¶ Item z 3° arguitur. Nulla cōditio que requirit in causa ad actū causandi: habet esse ab ipso causato: q; tunc causa in causando dependeret a causato: z inquantū sufficiens ad causandum esset causata a causato: z esset illud causatuz sui ipsius causa: z pro tanto poset dare cause causationem suiipsius. sed singularitas materie est necessaria conditio ad causandum ipsum compositū: q; causatum singulare requirit causam singularez. ergo impossibile est singularitatem materie esse a singularitate cōpositi: vel alterius extrinseci a materia. ¶ Preterea singularitas materie que est extra intellectum videtur esse eadem realiter materie: sicut z vnitas eius singularis. ¶ Ex hoc arguitur sic. Impossibile est aliquid dependēs a posteriori naturaliter esse idem priori realiter: quia tunc eēt prius z non prius: materia est prior naturaliter ipso composito prioritate originis. vt dictum est. Igitur nihil causatum per ipsum composituz siue qualitercūq; preexigēs naturam compositi: potest esse idem materie. ¶ Maior ꝓbatur. Ubi est vera z realis idētitas: ibi n̄ non sit formalis: ibi impossibile est hoc esse: z illud non esse. Quia tūc idē realiter esset: z non esset. Sed possibile est prius naturaliter esse sine posteriori nāliter. igitur multo magis absq; eo q; derelictum est vel causatum a posteriori naturaliter: z ita poterit esse materia hec z singularis sine singularitate compositi. ¶ Ultima conclusio. ¶ Materia non est de se hec z singularis. ¶ Probatur ista cōclusio. Nulla natura potentialis z perfectibilis per aliquem actum est de se hec z singularis: sed materia sic est potentialis z perfectibilis per diuersos actus. igitur nō est de se hec. ¶ Maior probatur: quia natura de se hec est actualissima: nullo modo determinabilis per diuersos actus. igitur si sit determinabilis: non est de se hec. consequentia probat: quia non potest talis natura perfici per formas realiter diuersas a tali natura: siue per diuersas realitates actuales: que aliquo modo ipsam perficiant vt actus ipsius: quemadmodum sunt nature intelligentiarum que sūt necessarie simpliciter: z actus puri. vt testatur cōmentator. 12. metaphi. cōmen. 30. z alibi frequenter. minor ē manifesta. igitur cē. Confirmatur ista conclusio. nam illud non est de se singulare quod de se est pluribus communicabile cum sui diuisione. materia est. huiusmodi. ergo cē. ¶ Maior probatur: quia quod est communicabile sic q; pluribus ficatur in illis non est de se hoc z singulare: sed diuiditur z numeratur per actus diuidentes ipsuz: z sic est singulare denominatiue z quasi per accidens.

Ex his respōdet ad argumēta adducta in principio. ¶ Ad primuz pz ex dictis in corpore. q. ¶ Ad 2m conceditur q; materia est vnum indiuiduū quantū ad actū subsistentie z separationis ab alijs materijs. Est tamē plura indiuidua in potentia seu in actu existentie. ¶ Ad 3m respondetur: q; materia vt natura non magis determinat sibi vnā singularitatem q̄z aliam: sed solū determinat sibi singularitatem vbi est sub aliqua forma determinata: quia plures partes z portiones materie requiruntur ad subsistētiam sub vna forma q̄z ad subsistentiā alterius. Et cuz

tu infers. ergo nō esset vna numero omniū generabiliū ⁊ corruptibiliū. ¶Respondē negando ꝓsequētiaz. ¶Est enim vna numero omniū generabiliū ꝑuatiue: vt dicū est in corpore questionis. ¶Posstitue aūt adhuc posset cē vna numero successiue: vt dictū est. q si tu diceres. ¶Plures portiones ⁊ partes materie requiruntur ad vnam formam q̄z ad aliā. ergo nō posset sic esse vna ⁊ eadē respectu omniū. Dicitur q̄ nō possit esse vna ⁊ eadē respectu omniū quantū ad actum totales subsistentie: esset tamen eadē quantū ad aliquē actum existentie. ¶Ad 4.m respondē negando: q materia cēt per se i genere tanq̄z species. ¶Quia omne qđ reponitur in genere isto modo includit genus ⁊ differentiaz essentialē quiditatiue: materia nullum genus includit neq; aliquā differētiā isto modo. ¶Quia est pars essentialis: ⁊ principiuz in genere primo diuersa ab omni genere: ⁊ similiter a differentia essentiali. ¶Gitur sibi repugnat ratio speciei. ¶Assumptuz ꝓbatur: q̄ capiendo materiā primā: ꝓ potētia pura ⁊ realitate potentiali vltima ad formam est simplicit simplex: nihil includēs quiditatiue: q̄ actus ⁊ potētia sunt primo diuersa: sic q̄ nihil vnius est aliquid alterius: ⁊ ita materia nō includit actum eēntialē generis: aut differētie quiditatiue in predicamēto substantie. igit̄ cē. ¶Ad id qđ additur: q̄ simpliciter simplicia in aliquo conuenirent cē. ¶Ad hoc respondetur: q̄ quot modis dicit compositum: tot modis dicitur simplex. Compositū est duplex. Quoddam est compositum compositione eēntialis: quoddā est compositum ex actu ⁊ potentia. qualitercūq; se habeant actus ⁊ potentia: siue se habeāt sicut res ⁊ res: siue vt realitas ⁊ realitas. ¶Prima compositio appellat cōpositio phisica ⁊ realis. 2ª metaphi. Loquendo de compositiōe phisica ⁊ reali: ista est ex partibꝫ eēntialiter ⁊ realiter distinctis: quēadmodum est compositio hominis ex materia ⁊ forma: seu ex anima ⁊ corpore. secunda autem est ex aliqua realitate determinabili ⁊ contrahibili per aliam realitatē determinantem. Quarum illa que est determinabilis se habet vt potentia respectu determinantis. Ex illa que est determinans se habet vt actus: ⁊ hoc siue iste due realitates se habeāt vt distincte res: siue se habeant vt distincte formalitates solū quarū vna non includit reliquā quiditatiue: ⁊ in primo modo. ¶Istis duabus compositionibus correspondent due simplicitates: quarum vna excludit compositionez ex partibus essentialiter distinctis: alia excludit compositionem ex actu ⁊ potentia. ¶Prima compositio nō requritur ad hoc q̄ aliquid sit per se ⁊ directe in genere: quia accidentia vt albedo: sunt in genere isto modo: ⁊ tamen non sunt composita huiusmodi compositiōe. vt habet videri. 8. metaphi. textu cōmē. 12. Secūda compositio bene requritur ad hoc: q̄ aliquid sit directe: ⁊ per se i genere. ¶Ulterius est aduertendum: q̄ tale simplex qđ excludit compositionem ex partibus essentialiter distinctis quoddam est simpliciter simplex: quoddaz vero nō simpliciter simplex: sed absolute simplex: simplicit simplex voco quod non resoluitur in plures conceptus seorsuz conceptibiles: quorum vnus sit determinabilis: ⁊ alius determinans: qui conceptus includantur quiditatiue in eo quod resoluitur: sed simplex absolute est ille q̄ nō resoluitur in plures partes essentialiter diuersas. Licet resoluatur in actum ⁊ potentiam: seu in conceptum determinabilem ⁊ determinantem: quorum quilibet potest terminare actum intelligendi seorsuz sine alio. ¶3° est aduertendum: q̄ simpliciter simplex est primo diuersum ab omni alio conceptu: ⁊ nihil includit quiditatiue: vt in. 5. metaphi. capi. de eodem: vel diuerso. ⁊. 10. metaphisi. textu commen. 12. Licet includat aliquid identice: aut denominatiue. Simplex autem qđ includit actū ⁊ potentiam: quocunq; modo includat: continet i se aliquod predicatuz: qđ predicatur quiditatiue de ipso. Et dato q̄ tale esset primo diuersum quantum ad quiditatem generis ⁊ differētie essentialis: ita q̄ nihil per se includeret in primo modo dicendi per se: quod cēt per se in genere ⁊ directe: tamen ei non repugnat vt contineat aliquid quiditatiue: quod est trancendens.

Ex his respōdeē ad argumentuz. Q̄ z materia prima accepta in se: ⁊ vt est pura potentia: nihil actualitatis includat: neq; physice: neq; metaphisice: tamen hec materia prima signata secluſa omni forma substantiali ⁊ accidentali: non est simpliciter simplex: sed includit materiam in communi quiditatiue: ⁊ potest resolui in conceptuz materie in communi accepte. ⁊ in hecceitatem sibi aduenientem: ⁊ ita quātūcunq; sit simpliciter simplex quantum ad quiditatem genericam ⁊ specificā: ⁊ etiam quantum ad differentiā essentialē: non tamē est simpliciter simplex quātum ad omnē quiditatem trancendentem seu predicamentalem: dūmodo talis predicamentalis non sit directe in genere. ¶Ad quintum argumentum respondetur: negando q̄ hec materia prima: seu mā signata per hecceitatē nō sit in pura potētia respectu cuiuscūq; actꝰ physici ⁊ naturalis: quia talis materia signata nullā formam sibi materialē determinat quēadmodū: neq; materia in cōmuni: sed bene talis materia non est in pura potētia respectu actꝰ metaphisici. Qui est conceptꝰ obiectiuus realis determinans naturam materie ad esse hoc ⁊ singulare. ¶Ad vltimum quum dicitur: q̄ si materia determinaretur per talem singularitatez posset materia transmutari ab vna singularitate in aliam. Negat̄ consequentia. Uerum est q̄ quodcunq; est indifferēs ad aliquas realitates realiter ⁊ formaliter diuersas: quantuz est ex se: potest transmutari ab vna in reliquā: modo differentie individuales sunt eedem realiter: Iz nō formaliter materie prime. ¶Et si dicas materia prima mānet singularitate corrupta. ergo sunt distincte realiter materia ⁊ singularitas. ¶Respondetur: q̄ Iz natura mā manet in se singularitate corrupta: non tamen esse singulare mānet ⁊ signatuz manet corrupta singularitate. modo singularitas non est eadem realiter materie ꝑma essentiā eiꝰ ⁊ quiditatem: sed ꝑma esse singulare: qđ habet in hoc individuo materia: quod individuuz non manet corrupta singularitate ⁊ ratione: que erat principium individuā di materiam: neq; hoc repugnat ei quod dicitur in primo phisicorum. Q̄ materia est ingenerabilis ⁊ incorruptibilis: quia hoc intelligitur de materia vt est essentia ⁊ natura extra intellectum ⁊ potentiā siue causē: sed non de materia vt hec ⁊ singularis.

¶Uerū aūt nō est diffinitio: sed cū itelligentia aut sensu cognoscunt. Textu cōmenti. xxxv. Q̄. vij.

Argumenta Ham

Utrum Singulare per se ⁊ directe i telligatur ab itellectu. ¶Et arguitur primo q̄ non: qđ quid est: est per se ⁊ primum obiectuz intellectus: singulare non habet qđ quid est. Tum quia esset diffinibile. Tum q̄: singulare in quantum singulare dicit aliquid incōmunicabile: qđ quid est autem est cōmunicabile: vel saltē sibi nō repugnat cōicari. ergo singnlare nō hz qđ quid est: ⁊ ex consequēti nō potest per se primo intelligi. ¶Ité 2° arguit: Si singulare esset primo intelligibile ⁊ directe: aut per eandē speciem cū specie vlis: aut per aliā ⁊ aliā ſpēm: nō per eandē: q̄ nulla vna ſpēs pōt aliquid repūtare sub rōne indiſtincti ⁊ distincti: sed ſpēs vniuersalis repūtat indistincte. ſpēs singularis distincte. ergo non per eandē ſpēm: neq; etiā

per aliam

per aliā z aliā: qz sicut p vnū singulare cāret spēs vlis: ita z per qlibet singulare cāret spēs eiusdē vlis: quo dato: sequit: aut q infinite spēs vlis essent in intellectu: aut q eadem spēs posset intendi in infinitū: pñs est falsum. ergo z añs: pñtia est euidens: qz spēs vlis gignit a specie singularis. ergo sicut gigneret ab vno singulari: sic posset gignia quolibet alio: sed cuz talia possint ire in infinitū sequit ppositū q talis spēs vlis vel possit multiplicari in infinitum vel saltem intendit in infinitum.

Ad oppositū tñ arguit: qcqd pfectiōis cōpetit potētie inferiori: nō dz denegari a potētia nobiliori: sed perfectionis est in potētia sensitiua q cognoscat singulare. ergo hoc nō debet denegari a potentia intellectiua que est nobilior.

In ista.q. pmo ponet z oppugnabit opi. s. Tho. Scdo dicet ad qōnem. pm viā pparaz. Tertio mouebunt difficultates ꝓtra 2m̄ articu. z soluent. Quarto respondebit ad rationes in principio.

Quantum ad pmū est opi. s. Tho. in pma parte. q. 86. articu. pmo. q singulare nō potest per se primo intelligi a nobis: sed ſ intelligitur: intelligit indirecte: z per reflexionez ad fantasmata. p. dicti nō est talis. Intellectus nihil intelligit nisi abstrahendo a mā: z ꝑditionibus materie: sed mā z ꝑditiones mālis sunt principia indiuiduantia: qđ aūt abstrahit a ꝑditionibus indiuiduantibus est vle. g intellis nihil primo intelligit nisi vle. Secūdi dicti. q intellis intelligit ipsuz singulare reflectendo se ad fantasmata: nō est: qz ly spēs vlis manet in itellectu: nunq̄ tñ per talē spēm pōt itelligere ipm singulare: nisi itellectus hūs talē spēm sibi ipressam quertat se ad fantasma: z tūc ex ista cōuersione cognoscit singulare relucens in fantasmate. Cōtra istā opi. instatur pmittendo: q duplex est abstractio. est enī abstractio speciei intelligibilis a fantasmate: z abstractio vlis a singularibus: abstractio speciei itelligibilis fit ab intellectu agente abstractio vlis a singularib⁹ fit ab itellectu possibili. z est qñ talis itellectus ꝑsideret nām in se: vt indifferentez. ad qlibet suppositū z singulare de quo talis nā est ꝑdicabilis potētia prima. Unde nunq̄ aliqđ obiectū est potētia prima vle nisi ex cōparatione intellis cōparātis tale obiectū vt ꝑdicabile ad suppositū de quo natuz est dici z ꝑdicari. Ysto stāte arguit sic. Abstractio que fit per intellm possibilē non est nisi ab obiecto cognito: sed abstractio vlis a singularibus fit per intellm possibilez. ergo itellectus possibilis pus cognoscit singulare a quo abstrahit vle. alioquin abstraheret ab incognitis. Et cōfirmatur. intellectus cognoscens nām repsitatam per spēm intelligibilē intelligit ipsam sub aliqua vnitate: qz 4. metaph. text. cōmen. 10. qui vnū non itelligit: nihil intelligit. Ysta vnitas nature que attingitur: aut est vnitas vlis: aut singularis: sed per te est vnitas vlis. ergo cognoscitur sub rōne vlis: sed cognito vli cognoscit singulare: (qz singulare z vle sunt simul nāli itelligētia) ergo in quo cognz instanti intelligit vle: intelligit etiam singulare. z. Scdo principaliter arguitur ex fundamētis. s. Tho. q ista opinio ꝺicat fundamētis suis. Tenet enim ipse: q quicqd est in re: z in effectu: est singulare. Ex hoc ꝓsupposito arguit sic. Illud qđ est in re est singulare. qcqd primo intelligitur est in re. ergo quicqd primo intelligitur est singulare. maior est ipsius: minor aūt ꝑbat. Causa nā precedit effectū. ergo qđ primo itelligit pcedit actū intelligendi: qz tale obiectum est cā z mensura ipsius actus a qua talis actus essentialiter dependet: sed mensura z vlterius cā dr̄ esse prioza essentialr. ergo qđ primo intelligit est prius oi actu intelligendi. Et ex hoc arguit sic: qđ pcedit oēm actū itelligendi est in effectu z in re: sed qđ primo intelligit est hȝ. ergo erit in effectu z in re ergo erit singulare: z ita habet ppositū. Ite 3° arguit ex fundamentis ipsius in prima pte. q. 84. ar. 7. z. q. 86. arti. p. dicit enim z intellis noster cōiunctus nihil itelligit nisi per quersionē ad fantasmata. Ex hoc arguit. Iste actus cō uersiuus quo intellis se quertit ad fantasmata nō est nisi actus cognoscitiuus quo cognoscit se. actum ꝑpium. z obiectum relucens fantasmate: sed tale obiectū relucens in fantasmate est singulare. ergo in omni suo actu intelligendi itelligit singulare. Ite 4° arguit. ista quersio ad fantasmata sm opinio. Cōcurrentis mei nō est nisi actus discursiuus quo intellis discurrit ab actu intelligēdi ad speciē intelligibilē: z a specie intelligibili ad ipsum fantasma. Ex hoc arguit. Omnis discursus ꝓsupponit notitiā simplicē illius ad qđ discurrit (qz sicut discursus ꝓsupponit cōpositionē z diuisionē: z cōpositio seu diuisio intelligentiā simplicē: ita discursus ꝓsupponit simplicem intelligentiaz:) sed per te intellis in ista quersione discurrit ad fantasmata. ergo ꝓintelligit ipsum fantasma: aut obiectū repsitatū in ipso: sed tale obiectuz est singulare. ergo ante reflexionē z quersionē ad fantasma itelligit singlare. Nec obstat q dicat q singulare precognoscitur ante ipsum discursum. quantū ad quid nominis sed nō quantū ad qd rei: qm̄ de hoc nulla est difficultas: siue enīz cognoscit vno modo: siue alio modo: semp habet ppositū q singulare pintelligit ante reflexionem. Ad. 5. arguit. Si in ista reflexione itelligitur singulare: aut intelligit per spēm intelligibilē: aut per spēm fantasticam: siue per fantasmata. nō per spēm intelligibilem: quia ista species intelligibilis per te tñ repsitat nām abstractā ab omni singularitate: z ab omni mā indiuiduali. ergo tñ per talē speciē intellis intelligit nām in se: z nō in singulari: nec per speciē fantasiabilez. Tum qz ista tñ mouet fantasiā. Tum etiā qz talis spēs est impꝺportionata itelligentiī possibili: cum sit extensa: z mālis: z intellectus inextensus z imālis. ergo nullo mō in ista reflexione ex principijs suis pōt itelligi obm singulare. Item arguit ꝓtra positionē in se. Si singulare nō est per se primo intelligibile: aut hoc est rōne singularitatis: aut rōne materie. Non rōne singularitatis. vt etiā cōcedit. s. Tho. in qōnibus ꝓallegatis: qz tunc deus qui est singularissimus z angelus nō possent seipso intelligere. Si rōne singularitatis mālis que est per mām. Cōtra. mā non impedit intelligibilitatē rei: qz sm san. Tho. est pars quiditatis rei specifice. Sed species ipsa est per se intelligibilis z directe. ergo materia non impedit per se intelligibilitatez rei. Et per hoc ꝑbatur secūda pars ꝺ iunctiue assumpte: q materia non est illud per quod singulare non est intelligibile per se. Q. si tu dicis materia cōtracta ad singularitatē impedit talez intelligibilitatē. Quero de illo qđ addit singularitas super materiā in ens tale nō est nisi ens: nō diminuens de entitate rei: sed qđ est tale nō diminuit de intelligibilitate: qz vnūqđq; sicut se hȝ ad entitatem: sic ad intelligibilitatē. ergo istud superadditū materie: non impedit intelligibilitatem rei: cuius est talis materia ꝓtracta. Et cōfirmatur. qz tale includens materiaz contractam est ens vltimatū z completū in actu. Unde ꝑhus in predicamentis. capitulo de substantia. Prima substātia est maxime substantia: z maxime in actu: sed quod est ens maxime in actu est maxime itelligibile. ergo singulare erit maxime itelligibile de se: z directe: z per hoc patet falsitas istius opi.

Quantū ad 2m̄ articulū. Dicēdū est aliter ad qōnē. ꝓ qua. Premittent pmo alique distinctiones. Scdo elicientur ꝓnes rñsiue ad qōnem. Prima distinctio sit ista: q singulare est duplex. qđam est singulare signatū. quoddā est singulare vagum: singulare vagum nihil aliud est qđ nā determinata proprietate idiui duali vaga z indeterminata. s. hac vel illa indeterminate. sicut ꝓpiendo naturaz in aliquo supposito indeter-

minate accepto. Singulare signatur est ipsa nā determinata ꝑprietate indiuiduali signata z determinata. s. Sortcitate vel ¶Platoneitate. ¶Scōa distinctio q singulare signatū pōt intelligi duob⁹ modis. vno⁰ vt est vnū p se: z sic nihil aliud est q̄ nā cū ꝑprietate indiuiduali: qr ista duo se hñt sicut po⁹ per se: z act⁹ per se. ex gb⁹ duob⁹ resultat vnitas per se. ex. 8. meta. scdo mō pōt intelligi vt est vnū per accīs: z tale est aliqd vnū nō tm̄ includens nām z singularitatē: verū etiā multa alia accīntia mālia: z indiuiduantia: sicut locus: tps: magnitudo: figura: que dicūtur p̄incipia indiuiduātia a posteriori z per accīs. ¶Pro ꝑpietas aūt indiuidualis est p̄n̄ indiuiduans a priori z per se. ¶Ultima diuisio est q aliqd esse intelligibile pōt esse vel ex nā sui: vel per cōparationē ad intellm̄ cognoscentē. Aliqd enim est de se intelligibile: qđ tm̄ nō pōt attingi ab intellu pp aliq̄z imꝓportionem ipsius ad obm. ¶His stantib⁹. sit ista p̄a ꝛ. Singulare quolibet modo sumptū est per se intelligibile. Ista conclusio patet ex dictis. singulare. n. qūocūq; sumptū in q̄tū tale: nihil diminuit de entitate rei: sed potius addit ad entitatez. g̃ nihil diminuit de cognoscibilitate: qr vnūqđq; sicut se hz ad entitatē: sic ad cognoscibilitatez. ergo tale singulare ex nā sui saltē est intelligibile z cognoscibile: z de oibus his diffusius videbit in. 7. metaph̄. ¶2ª ꝛ. singulare signatum acceptuz sub ꝑpria rōne singularitas nō est intelligibile ab intellectu ꝓiuncto: z hoc cōparando tale obm ad virtutez cognoscitiuā intell⁹ nr̄i ꝓiuncti. Ista ꝓclusio diffuse declarabit in. 7. metaph̄. pro nūc tñ ꝑbaf sic. ¶Potētia que cognoscit aliqđ vnū obm̄ distincte z pfecte: cognoscit p̄m ꝑpriā vnitatē. Sed intell⁹ noster ꝓiunctus nō cognoscit vnitatē ꝑpriā singularis. ergo nō distincte z perfecte cognoscit singulare sub ꝑpria rōne singularitatis. ¶Dico est manifesta: qm̄ ipossibile est po⁹ cognoscere aliq̄z entitatē distinctā: nisi cognoscat quicqd est idē real⁹ eidē entitati: vbi talis sit absoluta: sed ita est: q vnitas vniuscuiusq; entis est eadē real⁹ enti. ergo si ens cognoscit perfecte z distincte: cognoscit ꝓiter suā ꝓpria vnitas. ¶Dico aūt ꝑbaf: qr si intell⁹ distincte cognoscit vnitatē singularitatis: cū per vnitatē ꝑpriā vnūqđq; sit indistinctū in se: z distinctus a quolibet alio: cognosceꝫ tale obm esse distinctū a quolibet alio: z per cōs q hoc nō est illud: ꝛ intell⁹ non sic distinguit singulare a singulari. vt statim ꝑbabit. ergo sequit ꝓpositū. ¶Et cōfirmaf. ¶Nam cognitio pfecta z distincta alicui⁹ est respectu alicui⁹ intentionis vel realitatis quaz intell⁹ distincte cognoscit. Sit exēplū gr̄a. ista intentio qua itell⁹ cognoscit. distincte A. posito A. circūscripto quocūq; alio extrinseco: nō distinguit itell⁹ ipsuz A. a quolibet alio circūscribaf ab A. dīa loci: tps: magnitudinis z figure: que aduenīunt singulari a posteriori: z ipsi intentioni A. Nō. n. A. dicit esse hoc. z singulare: qr sit in hoc loco: ꝛ ideo est in hoc loco: qr est hoc. Similiter nō ideo singulare est ꝛ: qr hz hanc magnitudinē z hanc figurā: sed potius ideo magnitudo z figura est hec: quia sunt in hac cā. ¶Et hoc cōfirmaf ex ꝓncipijs san. Tho. qr accīntia capiunt vnitatē z distonez a ꝛbus. ex hoc sequitur: q cuz oibus istis circūscriptis A. nō possit distingui a qualibet alia intentione eiusdē rōnis: z spēi. intell⁹ non distincte z pfecte cognoscit A. p̄m ꝑpriam eius vnitatez. z ergo A. (qđ ponitur ratio singularitatis) nō cognoscit pfecte z distincte ab itellectu: z ratio huius dicti est: qr singularitas nō est ratio agendi in itell⁹m: ꝛ nā. Intellectus aūt cognoscit obm sub ea rōne sub qua mouet: z que est sibi ratio agēdi. ergo itell⁹ cognoscit obm sub rōne nāe: q̄ aūt singularitas nō sit ratio agendi: apparet per hoc: qr illud est rō agendi qđ est p̄n̄ assimilandi passum. singularitas nō est p̄n̄ assimilandi: sed distinguendi. ergo nō est rō agēdi: de gb⁹ supius in. 5. q. ¶Ité ponit singularitas ꝓditio determinata agētis: z ita p̄n̄ limitatiuū z determinatiuū actionis: z nō p̄n̄ agēdi. ¶Pro euidētia tñ duaz ꝓclusionū positaz ac duaz subsequētiū sunt aliq̄ notāda: quoz ꝑmū est: q aliud est singulare intelligi sub rōne singularitatis: sic q singularitas sit rō intelligēdi. Aliud est q singularitas dicaf esse obm intellectuz: aut ps obiecti itellecti. ¶Primo mō singularitas nō ꝓcipitur a nobis: qr sic ꝓcipe singularitatē est ꝓcipere ipsaz distincte z seorsum ab alia singularitate: z a nā seu q̄ditate. Se cūdo mō singularitas bñ cōcipit z intelligit a nobis: qa q̄ aliqđ vnū obm ꝓcipit adequate: qcqd eēntialr̄ includit in illo: secūdario z ex ꝓnti ꝓcipit. Sed totū singulare sic intelligit tanq̄ obm adequatū vni⁹ intellectionis. ergo ét ꝓcipiet singularitas in ipso: non tñ sic: q sit modus obiecti itellecti: aut rō itelligēdi. ¶Scdo est notanduz q in hoc ꝓuenit sensus z intellectus: q neuter apphēdit singularitatē seorsum a nā: aut ab alia singularitate loquēdo de singularitate que est ꝑpetas idiuidualis ꝓstituens per se vnū cū ipsa nā quā vocamus hecheitatē: sed tñ differūt in hoc: q intellect⁹ apphēdit ipsaz q̄ditatē seorsum a singularitate. sensus aūt nunq̄ apphendit nām seorsuz a singularitate. ¶Ultimo est notāduz q aliud é aliquid p̄mo itelligi: aliud per se intelligi: aliud est directe intelligi. Illud dr̄ p̄mo itelligi qđ p̄mo p̄mitate originis itelligit: vel p̄ p̄mitate adeq̄tionis: z hoc 2°° duplr̄: vel hz adequationē ad potentiā: vel p̄m adequationē ad vnū actū itelligēdi. ¶Primo (.i. p̄mitate originis) aliqđ intelligit qđ via originis p̄ mouet itellectū. scdo mō qui est p̄m⁹ modus adeq̄tionis qñ est tale q p ei⁹ rōnē potētia attigit qcqd attingit. 3°°. s. adeq̄tionis ad vnū actū: qđ adequatez ita q nō vt ps terminat aliquē vnū actū itelligēdi. Isto modo nos dicimus: q q̄tū bipedale adeq̄te intelligit: z p̄mo p̄mitate adequationis: pars aūt eius non sic adeq̄te neq; primo intelligit. ¶Per se intelligi est intelligi p rationem ꝑpriā: sicut per accidēs itelligi: per rōnē alterius. vt de sensibili secūdo de aia patet. Directe aūt itelligi é itelligi per ꝓpriā ispēm: z nō per reflexionē potentie ad ipsam ispēm: aut ad aliquod representatiuū ipsius obiecti. Ex ꝭbus oibus nos ꝓcludimus: q ꝛ singulare signatum nō sit per se intelligibile sub ꝑpria rōne singularitatis. vt dictū est: neq; directe itelligibile vt ꝑbabit i sequēti cōclusione. ¶Nec p̄mo intelligibile p̄mitate originis: vt ét ꝓbabit in eadē ꝓclusione. ¶Ipm tamē singulare é p̄mo itelligibile p̄m adequationē ad actū itelligēdi: q̄ potest itelligi ab itellectu nō vt pars alterius: neq; vt aliqđ eēntialiter ínclusum in alio. ¶Sit g̃ ista 3ª ꝓclusio. singulare signatū itelligit ab itellectu ꝓducto reflexe. hoc patet per expositionē cōem. ter. cōmē. 10. 3°° de aia. vbi habet q p̄ per idē p̄n̄ abstractū z separatū: sicut est itellectus: cognoscit z itelligit caro. i. idiuiduū carnis: z carnis esse: ꝛ est quiditas carnis: istud p̄n̄ in cognoscēdo carnis esse z ipsam carnē se hz vt linea extēsa ad seipsam vt circūferam: qcqd dicat ¶Bur. ¶Probaf ét rōne: q idiuiduū signatū itelligat reflexe. Illud qđ itelligit nō per ꝓpriaz ispēm: sed p reflexionē potētie ad aliqđ representatiuum ipsius: itelligit reflexe. Sed ita est: q intellectus noster ꝓductus in itelligēdo singulare signatū nō itelligit ipm p ꝑpriā ispēm imediate repūtantē ipm. Sed per reflexionem ad fantasmata. g̃ tale singulare signatū itelligitur reflexe. ¶Maio: pz ex descriptiōe eius qđ est itelligi reflexe. mior declarabit in 4ª cōclusione imediate sequēti. ¶Que sit ista. Singulare vagū p̄mo p̄mitate originis z directe in telligit ab itellectu ꝓducto: que ꝓclo directe est ꝺ. S. Tho. Ista ꝓclusio pbaf breuiter. Ars z cognitio intellectualis insequit nām: sed ita est q in actione nāli agēs, pducens nō p̄mo itēdit vlē: qm̄ tūc pducto vniuersali puta corpore: nō ptenderet vlterius actionē. ¶Neq; tale agens primo intendit singulare signatum: qm̄ producta tali singulari adhuc cessaret actio nāe. Sed primo intendit produce-

re naturam

re nām in aliquo suppositō: qđ est idiuiduū vagū. ergo sic erit in cognitione itellectuali: q ispēs repītatiua obti primo repītabit nām in aliquo suppositō idetermiate accepto. ¶Repītat. n. nā. p° cū multis accītib⁹ nām ipa ꝫ hentibus: z sein uicē mutuo (2° repītat ipa ꝫ nām in se: qm intell's pōt abstrahere oēobm iclusum in p° obto: z sic oēm rōnē itelligibilē separe ab alia rōne intelligibili: z tūc ista spēs secūdario repītabit ipsam qditatē z nām in se. 3° spēs repītat nām ipsam determinatā multis cir cūstātijs signatis relucētibus in santasmate distinctiori modo ad quam nām intelligendā cum istis circūstātijs signatis determinantibus ad hoc vt distincte possit ipa intelligi: opz itellm reflecti ad tales circūstātias in santasmate relucentes: z tunc itelligit distincte: eo mō quo distincte cognoscī pōt ipm singulare signatū z nō cognoscim⁹ singulare signatū distinctius: qz ex cognitione istaꝫ circū stātiaꝫ que repītant in santasmate: z signū huius est: q ipsum singulare cognoscimus ex cognitione istaꝫ circū stantiaꝫ: q: sicut obm intelligimus: ita ipm significam⁹. Unde si volum⁹ significare fo:. dicām⁹ q fo:. est hō longus: grossus: crispus: niger ꝛc. Et ita nos hēmus: q primū cognitū pmitate originis est singulare vagū. ¶Loquēdo de cognitione itellectiua. 2m cognitū est ipsa nāz qditas in se. 3m cognitū est singulare signatū: qđ sic itelligit reflexe: quēadmodum dictum est ꝛc.

Quātū ad 3m articulū sunt alique difficultates. Con tra 2am ꝓnez arguit triplr. p° q: illud est ma xime itelligibile qđ est maxime sensibile: ꝫ vnitas singularis sub rōne singularitatis est hō. ergo ꝛc. maio: est nō. z minor probat: q: vnitas est per se sensibilis. ex scōo de aia. g maxia vnitas est maxie sensibilis. ꝓnīa est euidēs. Sicut simplr ad simplr: ita maximū ad maximū. vnitas singularitatis est maxima. Tum q: idiuisibilis z ipluri ficabilis. Tuꝫ q: maxime realis vt de se notū est. igit ꝛc. ¶2° arguit. Si. n. ideo singularitas nō intelligit ab itel lectu nr̄o: q: nō sit rō agēdi respectu itell's: sequit q ipsa nō poterit ab aliq̄ itellectu passiuo a liqui⁹ obti itelligi: z cognosci: z ita non ab intellectu angelico: ꝓnīa est falsuꝫ. ꝓnīa est euidens. Nihil. n. cognoscit sub aliqua rōne di stincte: sic q̄lla rō sit modus obti itellecti: z rō cognoscē di: nisi sit rō agēdi z mouēdi intellm. singularitas nō est hō. g a nullo itellectu poterit aliq̄ intelligi sub rōne sin gularitatis. ¶Ité 3° arguit. intell's nr̄ cognoscit existen tiam sub rōne exīrie: ꝫ exīntia nō est ista mō rō agēdi: q: nō est nā: nec; qditas. g relinquit q aliq̄ pfecte z distin cte itelligit: qđ tm nō est rō mouēdi intellm. ¶Ad p^m rn̄ detur q sensibile cōe nō ꝓducit ꝓpīa spēm in sensu per quā faciat ad sbam imutationis: sicut sensibilia ꝓpīa: ꝫ tm facit ad modū vel ōiam imutationis vt hz videri. 2° de aia. Et ideo nō sentit nūs: aut vnitas nisi mediantib⁹ qualitatib⁹ sensibilib⁹. sic ergo nō sentimus vnitates rō ne singularitatis. s. duo obta sensibilia in cꝛtum duo: sed solū vt duo distincta loco: tpe: figura: colore: z sic de alijs: ita q vnitas: aut nūs nō capitur sine alijs accidētibus sensibilib⁹. Et ad formā arguēti quū dr: illud est maxi me itelligibile ꝛc. Cōceditur maior z negat minor. Nam vnitas nāe est magis sensibilis: q: accītia sensibilia ꝓpria que isequunt nāz: efficatius mouent sensuꝫ ꝫ accī tia que isequunt singularitatē. Nam p^a accītia sequunt entitatē que est rō agēdi in sensum z intellm: ꝫ nō accī tia que isequūt singularitatē. Et ad illud thopicoꝛ. sicut simplr ad simplr ꝛc. Rn̄det q tꝫ in his que sunt per se: z nullo° per accīs. Sicut nō sequit. albū est extēsuꝫ. g ma gis albū est magis extēsum: albū est dulce. g magis albū est magis dulce: ita in ꝓposito. vnitas nō sentit nisi me diante sensibili ꝓprio cui accītalr ꝓiungit: z q: sensibilia ꝓpria nāe vt nā est: efficatius mouent: qz accītia sensibi lia singularitatis: q: sunt accītia ei⁹ qđ est, prima rō mo uendi z nō accītia singularitatis. ió b vnitas sentit z nō illa. ¶Ad 2m rn̄det ꝑmittēdo q duplex est actio: quedaꝫ est actio nālis: qdaꝫ itellectualis. Actio nālis est illa q hz fieri respectu māe sensibilis aliquo mō. Actio itellectua lis q hz fieri respectu itell's z māe abstracte ab oi q̄litate sensibili. Si loquamur de actione nāli: p^m isti⁹ actionis formale passiuū aut actiuū est ipsa nā z qditas. vt pz per phm. 2. phisicoꝛ. Nā est p^m mot⁹ z getis ei⁹ in quo ꝛc. Si loquamur de actione itell's respectu isti⁹ actionis pōt aliqd esse p^m agēdi: dato q nō sit nā z qditas. nūmō sit entitas actualis: q: actus z itelligibile conuertunt. ¶Ad is ꝑmissis: rn̄det negādo istā ꝓnīā. Intell's nr̄ nō pōt itelli gere singularitatez: g neq; itell's angelicus. z rō est ista: q: si itell's nr̄ recipit itellectionez ab obto: recipit mediante actione nāli que fit in sensu: respectu cui⁹ nihil pōt eē rō agēdi: nisi nā. Sed si itell's angelicus recipit intellectionē ab obto: nō recipit mediāte actione nāli: vt distinguit ꝺ intellectualē. Sed imediate patit ab obto: z ita pōt imu tari ab oi entitate actuali. ¶Pōt etiā aliter rn̄deri ad pri mā istantiā itez negādo ꝓnīā eandē. ¶Pro quo est no tandū q defectus in cognoscibili arguit itensiorē virtutē in cognoscēte: vt vult Aꝛ. in lib. de sensu z sen. Si. n. visi bile ꝺiminueret in infinitū: oporteret visum crescere in in nituꝫ ad hoc vt peiperet visibile: cū aūt singularitas ipsa sit minime cognoscibilitatis incōparatione ad nām: nō opz cognoscentē nām cognoscere singularitatē: sed itell's a gelicus: qui est maioris virtutis cognoscitiue q̄ intel lectus humanus cōiunctus: pōt cognoscere ipsam singu laritatē dato q ipsa nō papiat ab intellectu humano: ex eo q talis intellectus angelicus est pfectioris virtutis cogno scitiue. ¶Sz ꝺ istā rn̄sionē adhuc instat: itell's nr̄ est sum me dispositꝰ respectu cuiuscūq; itelligibilis q̄ est oia fieri: ex 3° de aia. Sed passum sūme dispositū pōt cōmutari a quocūq; agente. igit poterit itell's nr̄ imutari a singula ritate. ¶D. q̄to passiuz est minoris po°: tāto agēs debiliꝰ pōt ipm mouere z agere in ipm pp minorē resistentiā passi ad agēs. Sz intell's nr̄ est impfectius passum q̄ sit intell's angelicus. ergo obm debilius in actualitate pote rit efficat⁹ us mouere intellm nr̄m pol'em q̄ intellm an gelicū: z ita singularitas sic poterit mouere ipm. ¶Ad p^m isto: rn̄det dicēdo: q aliqd esse sūme dispositū pōt eē vel pūatiue vel positiue. illud est sūme dispositū pūatiue qđ hz carentiā cuiuscūq; ꝓtrarij forme inducēde: ꝫ positi ue sūme dispositū est illud qđ hz oēm pfectionē necēo re quisitā ad actuꝫ agentis. Intellectus dr̄ sūme dispositus primo°: q: nō hz formā ꝓpriā forme introducēde: nō tm est sūme dispositus 2°° q: nō hz pfectā virtutē cognoscitiuā in cōparatione ad intellm angelicū. Intell's n. nr̄m nō tm est receptiu⁹ s z passiuus: verūetiam opatiuus: z ꝫ ipse in cꝛtū passiuus z receptiuus dicat eē impfect⁹: tm in cꝛtū operatiuus est pfect⁹: z esse operatiuū in ipso nihil aliud est: q̄ ipm eē cognoscitiuū. Un suum opari est itellgere. z hoc arguit pfectionē in ipso: q: ergo itell's angelicus per fectius est operatiuus q̄ nr̄. ió aliqd pōt cognoscere pfec te z distincte saltem: qđ nr̄ sic distincte attingere nō pōt. ¶Et si tu arguas. passiuū a plurib⁹ vr esse impfectius. g intellect⁹ angelicus erit impfectior itellectu nr̄o. ¶Rn̄ detur negando assumptū: q passiuū a plurib⁹ sit impfe ctius. Nā vbi passum nō pōt pfici nisi patiat: si est a plu ribus passiuū er hoc nō dr̄ impfectius. ¶Ad 2m argumē tuz rn̄det negādo: q q̄ passiuz est debilius q semp agēs posit ipm mouere. Uterū est tm ꝺ assumptū: vbi passum nō magis determinat ad actū pfectū q̄ impfectū z B cēn tialiꝰ: z ordine quodā cēntiali. Certū est. n. q mā p^a est im perfectius passiuz: q̄ ibā corpea: z tm nō sequit q si aliq̄ agēs pōt imut re sbam corpoream iducēdo aliquā formā accītalē in ipsam imediate q possit imutare mām ꝓmā imediate ad formā accītalē. Et hoc est: q: mā ꝓma deter-

mināt de se vt ppriū susceptiuū ad actū pfectionem q̄ sit accētalis act⁹.z ecōtra act⁹ substalis determinat de se ad tale susceptiuū:qđ est mā p⁹.Jn posito intell⁹ nr̄ substantia sit imperfectio⁹ intellectu angelico ex ordine eentiali quē hz ad sensum q patit passione nāli .z a nā determinat ad agēs pfect⁹:z ad for^am pfectione:q̄ sit entitas singularitatis:z hz q̄ztū ad cognitionē pfectā et⁹:z distictā : vbi aūt nō eēt iste ordo eentialis:sicut forte est in aia separata:posset intellectū posse pati z mutari ab ipsa singularitate. ¶Ad 3^m arg^m factū in pn^o articuli rndet negādo et ista ꝓntia.Existentia pcipit ab itellectu nr̄o.g̃ z singularitas.existia.n. nō tm distat a qditate z nā q̄ztū singularitas.Existia.n.hz nō sit de essentia nāe z qditatis:tm nō hz distincta formalitatē a qditate.est.n.qd z actus actualitate z qditate ipsius nāe.g̃ q̄cūq; rō est pn^m formale cognoscēdi nām : pōt esse pn^m formale cognoscēdi existiaz singularitas aūt nō est de essentia nāe:imo ꝑhibet diuersa a nā:z hz distinctaz formalitatē a nā:z ita mouēs ad cognitionez nāe nō mouet de necessitate ad cognitionē singularis ꝛc̄.

Beinde arguit.ō ista ꝓnē vltimā.Tu dicis q̄ singulare vagū p̄ itelligit ab itellectu ꝓiuncto.Cōtra.q: obm hz ꝓportionari pot⁹:hz ita est q̄ singulare vagum nō ꝓportionat itellectui possibilis.g̃ itell⁹ possibilis nō itelligit p̄ singulare vagū. ¶2° ar. Si singulare vagus p̄ itelligeret:seqūret q̄ frustra poneret itell⁹ agēs.Jntellectus.n.agēs nō ponit nisi ad abstrahendū qditatē a ꝑditionib⁹ mālibus z idiuiduantib⁹:hz q̄ te qditas ipsa pōt apprehēdi imediate ab itellectu cū ꝑditionib⁹ idiuiduantib⁹.g̃ supfluet actio itell⁹ agētis. ¶Itez 3° arguit q̄ ista positio nō sit ad mentē Doctoris subt. ¶Ponit.n. Doctor subt.in.3.di.p.in pn^o q̄ spēs spālissima p̄ intelligitur ab itellectu nr̄o cui⁹ singulare fortius z efficatius mouet sēsum (sc̄m etiā positū est supra in alia.q.arti° 2° in pn^o ꝓ ꝓma ꝓne.) Hz si singulare vagus p̄ itelligit.g̃ nō spēs spālissima. ¶Ad p^m ista ꝓ rndet: q̄ inter obm z po^am dz esse ꝓportio:sed ꝓportio semp est iter dissimilia ꝑm spēm z nām:sicut iter actū z po^am:actiuū z passiuum: totū z pres:māz z formā:que oīno sūt diuersa in nā z in spē:z ista sic se hūt:q nō hūt eundē modū essendi nālem. Ex quo sequit q̄ cū obm respectu po^e hēat talē ꝓportionem:nō opz itell⁹ hīe talē modū eēndi nāle:z: qualē modum eēndi hz ipm singulare qđ mouet ipm. ¶Pōt ēt dici in spāli:q̄ itell⁹ assimilat obto:nō qđē quantū ad esse nāle:hz q̄ztū ad aliquē actū receptū ab obto:q est spēs intelligibilis:aut act⁹ itelligēdi:z hoc est q̄ dī.1.de aia :q̄ cognitio fit per assimilationē cognoscētis ad cognitum. Jste aūt actus recept⁹ in itellectu possibili in quo repūtatur obm cū sit eius nālis similitudo:eque bñ est imālis:sicut ipse met itell⁹:q: itell⁹ sicut nō est forma extēsa in mā:z in esse dependēs a mā:ita qcūq; actus recipit in ipso intellectu est sic imālis z inextensus:q: oē qđ recipit in aliquo: recipit per modum recipientis.Unde si sensus qui est po^a in mā recipit spēm ab obto sine materia extēsa:tū multo magis itell⁹ qui est imālis.Ex quo ꝓcludit:q̄ itellectus possibilis assimilat singulari qđ recipit quantū ad spēm ipsam:que est ipsum obm repūtatiue.Assimilat inquaz q̄ztū ad eē imāle z inextensuz:qđ hz ipm obm rōne spēi in qua repūtat. ¶Ad 2^m rndet negādo:q̄ supfluat actio intellectus agentis posita ista opinione. Actio.n.intellectus agentis nō tm ponit ad abstrahendū qditatē a conditionibus mālibus:verūetiaz ad hoc vt virtute ipsius signat spēs intelligibilis in itellectu. Jn qua spē intelligibili hz obm esse imāle:qđ ꝑius hēbat eē in fantasmate māle:z extensum:z hoc est qđ egregie iquit Auerro.3. de aia.cōmen.18.actio intellectus agentis est vt trāsferat obm de ordine in ordinez:hoc est de ordine esse mālis z extensi ad ordinem esse imalis:z inextensi. Est.n.duplex actio intell⁹ agentis. Una est actio realis ꝑm quā de fantasmate gignit spēs itelligibilē in itellectu possibili. Alia est actio metaphorica ꝑm quaz de obto mālī z extenso gignit obm ꝑm esse imāle:z iextensum. Unde cū obm hēat tale esse quale esse hz suū repūtatiuū:z cū fantasma hēat esse māle extēsum:qđ est esse sensibile z imaginabile:obz repūtatū in fantasmate secūdario z ex ꝑnti hz sic esse māle:z extensum. Et cū spēs itelligibilis hēat esse spūale z inextensum:sic tale esse hz obm ipsum repūtatū in specie:z ꝑm hoc verū est qđ inquit Cōmē.qđ obm transfert de ordine in ordinē:hoc est de ordine mālīū z sensibiliū ad ordinē spūaliū z itelligibiliū. Jsto mō nos dicimus:q̄ singulare vagū trāsfert sic de ordine in ordinē: qz de esse qđ hz in fantasmate:ad esse qđ hz in spē itelligibili:que spēs intelligibilis:nō pōt ꝓduci a fantasmate solo:qz nunq̄ effectus equiuocus excedit suā cām equoca totalē.vt superius.q.alia in p^o primi arti.est ostēsum. Sz spēs itelligibilis est effectus equiuocus respectu fantasmatis:z est pfectio⁹ fantasmate.ergo nō pōt gigni solū virtute fantasmatis.ergo vt sic necessario requirit actio intell⁹ agētis. ¶Si tu dicas Cōmē.z Alz.dicunt:q̄ si qditates essent separate:vt posuit Plato:frustra poneret intell⁹ agens. ¶Dico q̄ hoc sequit̄ ex positione Platonis:qz forma separata z imālis potest sufficienter mouere intell⁹ in possibilem.Sed quiditates ꝑm Platonē erant sic separate.g̃ sufficienter poterant nō cōcurrere alio agente imāli mouere ipm intell⁹ in possibilem:qz agēs imāle pōt mouere passum imāle. ¶Ad vltimū dubiū dī:q̄ Sco.in positione illa dicit q̄ spēs spālissima est primū cognitū.qcquid sit de cognitione singularis:ita q̄ omittendo difficultatem de cognitione singularis que alibi ꝑm ipm erat pertractanda (quēadmodū z nos in.q.alia istuz passum reportauim⁹ ad hāc.q.vbi hz locū) z loquēdo de his que ꝑm oium opi.sunt per se cognoscibilia : spēs spālissima ꝑm ipm est primū cognitū ab intellectu ꝓiuncto primitate originis z in notitia ꝓfusa:ita q̄ cōparat magis vle ad minus vle:quo ad cognitionē nostram:z nō vle ad singulare. ¶Vel possumus dicere:z est quasi idē:q̄ ipse loquitur de his cognoscibilibus que possunt cognosci ꝑm propriam eoꝝ rationē z ꝑm propriā eoꝝ vnitatē.singulare aūt in q̄ztum singulare ꝑm ipsum nō est cognoscibile ꝑm ꝓpriam vnitatem.loquēdo de singulari per se:signato:z qđlibet vle potest cognosci a nobis ꝑm ꝓpriaz vnitatē.ergo loquēdo de istis cognoscibilibus.vt dictuz est:procedit p^o sua.

Quantū ad vltimū articulum. ¶Ad argumenta principalia ante oppositum adducta respondeō.z primo ad primū:pmittendo q̄ obiectū ꝑmū alicuius potētie pōt accipi quatuor modis.Uno modo primū primitate adequationis:ꝑm adequationē ad potentiā.Secundo mō primū primitate pfectionis.Tertio mō primū primitate originis.Quarto mō primū primitate p̄cisionis seu exclusionis. Primū obm intell⁹ prima primitate est ens inquantū ens:z hoc ex nā potentie intellectiue que est totius entis z ꝑm oēm ambituz entis dicente p^o.3.de aia.q̄ opz intell⁹m esse imittuz ad hoc vt oia intelligat. Obiectuz primū 2^a primitate respectu intellectus:est deus gloriosus:de quo habēt in.10.ethicorum.q̄ in ipso cōsistit felicitas nr̄a nālis. Obiectū primum 3^a primitate:est singulare vagū:vel cōparando vle ad vle:cōceptus speciei specialissime:cuius singulare fortius mouet sensuz. Quarto modo obiectū primū est ipm qđquid est:seu qditas abstracta a singularitate:qz qđqd est:seu quiditas sic separata p̄cise attingitur ab intellectu:z nō ab aliqua alia potētia : loquēdo de attingentia in cognoscēdo. Ex ista distōne apparet rūsio ad argumētum. ¶Potest ētiā dici:q̄ qđquid est primū obiectuz intellectus primitate originis respectu singularis signati vel singularis cognoscibilis ꝑm ppriā rōnem singularitatis:q̄

ritatis: q; qditas ipsa p̃intelligit ante singulare signatū: quēadmodū habitū est in corpe. q. zc. ¶ Ad aliud argm rñdet p̃mittēdo q; illud qđ est formale alicuius repsentatiuū: est virtuale repsentatiuū respectu alteri⁹: vel saltem pōt cē. Dico aūt formale repñtatiuū respectu alicui⁹: qđ p̃ z adeq̃te ipm repñtat: ꝫ virtuale repñtatiuū est respectu alicui⁹: qñ illud repñtat vt ps qditatiua: vel eēntialis vel vt aliqd idiuiduū quomodocūq; in obto p̃. ¶ 2° é notādū: q; sic se hz singulare ad vle in eēndo: ita repñtatiua ipsoz. q; sūt spēs ipse talia obta repñtātes se hñt in repñtādo: sed singulare ꝑtinet vle eēntialr. g̃ repñtatiuum singularis vtualr repñtabit ipm vle. ¶ 3° est notāduz: q; ly qōlibet repñtatiuū singularis sit vtuale repñtatiuum respectu vlis: nō tñ opz: q; quot sūt spēs singularū: tot dicanť cē spēs vlūm: qr ista repñtatiua singularū q; sūt vtualia repñtatiua respectu vlūm: nō repñtāt nisi vnū obiectū vle: z ita in rōne repñtādi oēs iste spēs ꝛcurrūt: z p̃t dici vnū vtuale repñtatiuū. Tū qr ꝛcurrit in vna rōne repñtādi respectu vlis. Tū qr tñmō vnuz obm repñtāt: z ita ex rōne repñtandi: z ex rōne repñtabilis p̃t dici vna spēs: z vnū repñtatiuū. ¶ Per hoc rñdet ad formā argmēti. dicēdo q; p eādē spēm itelligit vle z singulare: q; species p̃ē singularis: vel idiuidui vagi. secūdario z ex p̃ti est ipi⁹ vlis. ¶ Et cū tu dicis. q; eadē spēs nō pōt repñtare vle z singulare. Rñdeo ꝑcedēdo q; eodē mō nō pōt ea dē spēs ista duo repñtare: ꝫ bñ alio z alio: qr p̃ singulare scdario z vtualr ipm vle. z bñ sit vtute itellius abstrahētis qditatē z nām ab oib⁹ ꝓditiōib⁹ idiuiduātib⁹: q; itell's est p̃cisiu⁹ z abstractiu⁹ cuiuscūq; rōnis itelligibilis: q; icluditur in obto. Et qñ dr q; eadē spēs nō p̃t repñtare ib istis rōnib⁹ distincte z idistincte. Dico q; eadē spēs nō pōt repñtare sub istis rōnib⁹ p̃ z imediate illud qđ repñtat: sed repsentādo aliqđ vnū p̃: pōt illud distincte repñtare: repñtādo aūt aliqd inclusum in illo: pōt idē repñtabile, repñtare indistincte rōne illius qđ secūdario repñtat. Jn q; repsentato illud p̃ repñtabile aliquo mō ꝑtinet: sicut ps subiectiua in toto vlī. Et sit finis q̃stum ad istam qōne.

¶ Primū eni sba que vniuscuiusq; ꝓpa vniuscuiusq; que nō inest alt; zc. Textu cōmenti. xlv. Qō. viij.

In septimo metaphi. Lōcurrēs igredit mām de vnitate nāe. ¶ Pro cuius argumēto z solone. Querit: vtrū ꝑter vnitatē singularē sit dare aliquā vnitatē realē mino⁹ rē vnitate nūali. ¶ Et arguit negatiue: qr data veritate istī⁹ positionis: sequit q; in aia erūt due anime itellectiue: cōsequēs est falsum. g̃ z añs. Et ꝓtia. pbat. Certū est q; hō in cōi hz ppriā vnitatē distinctā ab vnitate Sor. vt cōcedit Sco. sed ista cōis z vlis realr distinguitur ab vnitate Sor. Qđ pbat ex fūdamētis ipsi⁹ Sco. Queciq; sic se habēt: q; vnū pōt manere alio nō manēte. illa distinguunt realr: ꝫ ita ē q; manet hō cōis: nō manēte Sor. g̃ hō cōmunis distinguet realr a Sor. ꝫ in hoie in cōi est mā: z forma q̃ est aia itellectiua: z illa ē alia a forma Sor. pp aliā z aliā vnitatē vtriusq; g̃ erūte hoie cōi in Sor. ibi erūt due aīe itellectiue. ¶ 2° pncipalr arguit. Vle est ingñabile z incorruptibile. ex. 7. metaphi. ꝫ corruptibile z incorruptibile differūt plusq̃ gñe: loquēdo de gñe phīco. g̃ qcḡd ē ipi⁹ cōis: erit alterius gñis phīci z susceptiui ab eo qđ ē singularis corruptibilis. Quo dato sequit: q; aia itellectiua hois in cōi nō possit recipi in eodē susceptiuo: cū aīa Sortis: z ita aia itellectiua hois in cōi erit quedaz aia abstracta z separata ab oi mā. ¶ Ultimo arguit. Si aial hz vnitatē ppriā distictā ab vnitate singularis: vel ab vnitate ꝓpue spēi: segt q; aial poterit trāsmutari realr ab vna spē in aliā: z ita poterit trāsmutari a forma asini ad formaz hois: z ecōtra. ꝓns est falsum. g̃ z añs. ꝓtia. pbat. Qđcūq; est indifferēs ad aliū plura distincta realr: q̃stū est ex se pōt trāsmutari ab vno in reliquū: sed ita est: q; aial ē huiusmodi respectu suarum specierum. ergo zc. Hoc idez probatur de hoie respectu suoz indiuiduoz zc.

Ad oppositū z pp parte affirmatiua qōnis arguit. Illud est ens reale: vl ex nā rei qđ est p̃n̄ agēdi (vel actiōe reali in passum trāsmutabile: vel actiōe itētionali in sensuz z intellectū) est ēt distinctū eus ex nā rei ab eo cui nō cōpetit sicē p̃n̄ z rō agēdi. Sed ita est q; nā est hoc: z nō singularitas: seu rō singularitatis. g̃ zc. Mai⁹ est manifesta: qr actio realis nō debet: nisi p̃n° reali. sili⁹ actio itētionalis in sensuz z itell'm (cum ipsa sit ens reale: z depēdeat a p̃n° elicitiuo ipsi⁹) de necessitate opz dare q; ei⁹ p̃n̄ sit ens reale. mino⁹ aūt ꝑbatur. Illud est p̃n̄ agēdi in actione nāli: z in actiōe itētionali. in quo agēs assīlat sibi passum. ꝫ illud in quo passuz assīmilat agēti est ipsa nā: z rō nāe. Qđ pbat: qr ignis generās ignē nō assīmilat ignī genito i vnitate singulari: aut in singularitate: sed assīlat tñmō in nā specifica. g̃ nā sic erit p̃n̄ z ratio agēdi: vt distinguitur a singularitate.

In ista. q. sunt ꝙtuor articuli. In primo sunt aliq necessaria p̃mittenda. In 2° cclusiones elicīēde. In 3° difficultates mouēde z excludēde. In 4° rōnes in principio facte sunt soluende.

Quātū ad p̃m ꝙtuor sunt notāda. ¶ Primo notandū est: q; est differētia inter singulare: nāz: z vniuersale. Singulare enim est illud qđ est incōmunicabile pluribus: z indiuisibile in illa. maxime hoc est verū in creaturis. Ratio enim cōmunis indiuidui tam creati q̃z increati est: q; sit iplurificabile: z indiuisibile in plura. Ratio enī z incōmunicabilitatis cōpetit tm in diuiduo creato. Ex quo sequitur q; indiuiduum creatū: z est incōmunicabile z indiuisibile in plura. z ꝓpter hoc appellatur indiuiduum: quasi nō diuiduum: seu nō diuisum: z qr tale indiuiduum est incōmunicabile: vt dictuz est: oportet vt cōstituat in tali eē per aliquā entitatē incōmunicabilē: z simpliciter idiuisibilē. Ista aūt entitas vltimate cōstitutiua ipsius est ipsa singularitas: quaz nos appellamus proprietatem indiuidualem seu hecceitatē z qz vnicuiq; entitati correspondet sua, ppria vnitas (vt hz Sco. in 2° sniaz. dī. 3. q. 6. z in eodez li. di. 12. q. ꝫ). Jō singularitati idiuisibili corrñdet sua, ppa vnitas: q; est ei⁹ passio p se p sibi cōpetēs: a qua totū singulare est vnuz. z ista vnitas dr eē realis: z ēt maxima: realis talis quidem qr est ꝑter oēz actū itellect⁹ in actuali exñtia: z in re maxima ēt qr idiuisibilis z icōicabilis plurib⁹. Maz cū de rōne vnitatis sit idiuisio (saltē ꝓcomitanter) ois illa vnitas dr esse maxia: q; est maxie idiuisa: z ita vnitas indiuidualis ē maxia vnitas z realis. Mā vo seu ens nāe ē illud qđ est actu cōicabile pluribus: vel ēt actu participatū z diuisum in plura: z est ipsa nā z qditas i multis singularib⁹ q̃ q̃stū est de se nō determinat ad aliqđ singulare: ꝫ si ē in vno singulari q̃stū est de se: sibi nō repugnat eē in alio: z ita ista nā ē ideterminata ideterminatiōe ꝓpatiua ad qđlibet singulare ad hūc sensuz: qr de se nō est determinata ad h̄ singulare magis q̃z ad illud: ꝫ bñ est apta nata determinari. Ista ēt nā est ideterminata ad vltatē i actu: z ipa vt actu ꝓcipata a plurib⁹ idiuiduis nō est vlis in actu: sed solū in po⁹. Vle eni in actu est illud qđ hz duas cōditiones. quaz vna est: q; est abstractū a quolibet supposito: z est vnū obiectū numero potentia ꝓxima dicibile: z ꝑdicabile de oi suo supposito. hoc aūt nō cōpetit nature: vt est in plurib⁹ suppositis: qr nā vt est in vna exñtia: aut singularitate nō est idifferēs ad quodlibet singulare vt dicibilis de quolibet tali ꝑdicatiōe i recto: z ꝑdicitate dicente. hoc est hoc: sed solūmodo hoc est verū de

ipsa nā vt abstracta a quolibet singulari: z vt ē vnū obz
itelligibilē nūo habēs aliquā vnitatē ꝺm quā pōt predi
cari de quolibet: dicēdo q hoc est ipm. Ista autē abstra
ctio nāe a quolibet supposito fit: vel ab itellectu agēte: vel
ab itellectu possibili ꝺm diuersas opiniones de opatiōe
ipsius vlis in actu. Scōm aliquos enī itellectus agēs facꝫ
vle in actu, p qzto de fantasmate, producit spēm itelligibilez
representatē obiectū vlr z abstracte. Et actio itellectꝰ agē
tis terminat ad nām in esse obiectiuo abstracto a quoli
betꝰ singulari. z talis nā in tali eē est vlis in actu. Secun
dū alios vle in actu fit ab itellectu possibili: q: actio itelle
ctus agētis terminat ad spēm itelligibilē abstractā ꝺm eē
sed nō abstractā obiectiue representatiue: q: primū qꝺ p
ducit ab itellectu agēte de fantasmate in itellectu possibi
li est spēs itelligibilis representās ipm singulare vagum:
vt aliqualiter, pbatū est supra. q. 35. articulo 2° cōclusiōe
4ª. Intellectus autē possibilis, cuius est abstrahere omne
obiectū: z oēm rōnē itelligibilē inclusam in ꝑmo itel
lectu abstrahit ipsam nām a cōditionibꝰ idiuiduātibꝰ: z
ꝓsiderat ipsam in se. z talis nā ꝓsiderata ab intellu possi
bili in tali eē abstracto: ꝺi esse vlis in actu. hoc est: est vnū
obiectū nūo potentia ꝓxima dicibile z predicabile de
omni supposito: cuius est nā. Secūda ꝛdītio quā habet
vle in actu est actualis attributio ꝓdicationis ipsius nāe
ad suppositū: de quo ꝓdicat: z talis actualis attributio
(que nō est nisi cōparatio itellectꝰ in ipsa nā per moduꝫ
ꝓdicabilis ad quodlibet suppositū: de quo predicat) fit
ab intellectu: z est relatio rōnis in ipsa nā: que relatio ra
tionis est ipsa vniuersalitas: z intēcio scōa. de qua cōside
rat logicus. Et de ista verum est qꝺ dicit Cōmentator in
primo de anima. cōmento. 8°. Intellectus est q facit vni
uersalitatem in rebus: sed ipsa nā substrata ipsi vniuer
salitati ꝛjuncta appellat vniuersale metaphisicum (con
siderata in tali eē abstracto) qz de ipsa ꝓsiderat metaphi
sicus: de ipsa formatꝫ diffinitiones: z de ipsa demonstrat
ꝓprias passiones. ¶Ex hoc sequit vnū corelariū: q cū
hoc ꝛcretū vle sit cōcretū denominatiuum: oportet assi
gnare in significato istius cōcreti illud quod denominatur: z illud qꝺ denominat. Quia omne cōcretum signifi
cans aliquā formā: supponit, ꝓ vtroqꝫ: z ꝓ fūdamē
to: z ꝓ forma. Fundamētū autē denominatū ab vlitate
(que est intēcio scōa) est ipsa nā. forma autē denominans
est ipsa vniuersalitas: z ita vle duo iportat: queadmodū
dictum est. ¶Sed est hic aduertendū: q vlitas non attri
buit nature vnlsomiter. Nā ꝺm maiorē z minorē ꝙuenientia in rōnibus formalibꝰ ꝙtentis in idiuiduis rep
tam ab itellectu: idē itellectus attribuit aliā z aliā rōnez
vniuersalis: istis rōnibus formalibus z intēcionibꝰ ꝓmissis: de qbus cōsiderat metaphisicus: q: eni itellectus nō
pāpit tantā cōueniētiam idiuiduoꝝ: vel speciez eiusdez
generis: qītā percipit in idiuiduis eiusdem speciei. ideo
attribuit ꝛceptui gīis seu nature istam itentionē secun
dam vlitatis que est genus: z quia maiorē reperit in in
diuiduis eiusdē spēi: attribuit spēi istā intēcionem vlita
tis que est spēs. Qm hoc nomē spēs est ipositū ad signifi
cādā ipsam vlitatē specifica. z hoc est qꝺ ingt Themistiꝰ
in ꝑmo de aia. q intēcio generis: seu hypostasis: est colle
cta ex tenui similitudine ipsorum singularium: q: singu
laria talis generis: vel spēs ipse habēt minorē ꝙueniētiā
qītatiuā in diuiduis spēi specialissime. Ex his sequit qꝺ ꝓmis
sus est: q ad rōnē vlis in actu requiritur natura ipa que
est actu participata in multis: z ipsa intēcio vlitatis attri
buta nāe per actū itellectus cōparatis talē nām vt predi
cabilē ad idiuidua: de qbus nata est ꝓdicari. Et hoc ē qꝺ
ingt ꝓbs in ꝑmo posteriorꝝ: q vle ē vnū in multis: z de
multis (supple) ꝓdicatū: ita q vtraqꝫ ꝛdītio requirit. Lo
quendo autē de natura substrata vniuersalitatis (logice)
isti nature corespōdet sua propria vnitas que est vnitas
realis minor vnitate nāli. Oꝫ sit realis: ꝓbabiliꝫ inferꝰ: q
sit minor: apparet: qz diuisibilis z plurificabilis in plu
ra: nō pluralitate specifica: que sibi opponit: sed pluralitate dispata. s. idiuidualī: cū qua stat ipsa vnitas nature.
omnis autē vnitas in pluribus plurificabilis seu cōicabi
lis est minor vnitate ipluificabili. Ex hoc apparet tertium mēbrū: vel 3ª cōditio cōperēs vlī in actu: q. s. tali vlī
in actu (formaliꝫ accepto ꝓ intentione scōa vlitatis: que
originat ab itellectu) corrūdet vnitas rōnis que insequit
ipsam itentionē scōam vlitatis: sicut passio suū sbz. z de
isto vlī in actu formaliter accepto: nō ꝓ denoiato possūt
exponi oēs auctoritates que dicūt vle causari ab intelle
ctu. ¶Scōo ꝓncipaliꝫ est notādū: q nā ipsa cui corrūdet
vnitas ex nā rei alia ab vnitate nūari hz duplex eē: quo
rū vnū est in actuali existētia: z in re (nō enī est sepata ab
indiuiduis z singularibus ꝺm eē.) Aliud esse hz obiectiuum in mente: sed tale eē obiectiuuz pōt esse duobꝰ modis. vnomō in habitu. aliomō in actu. In habitu illud hz eē in intellectu qꝺ hz esse ante actū intelligendi: aut p
ter actū intelligēdi. In actu vō quādo actus mouet intel
lectū. Si loquamur de ꝑmo eē. tale ꝑimuz eē dī eē reale:
z ex nā rei: z tale eē potest habere ipsa nā per aliquod re
presentatiuū representans ipsam in eē abstracto ab oibꝰ
singularibus. z istomō nos dicimus: q omne vle meta
phisicū hz de necessitate tale esse obiectiuuz in mente. Si
loquamur de esse actuali obiectiuo: aut istud esse obiecti
uum est ante actū intelligendi (eo mō quo obiectuz mo
uens intellectū ordine nāe precedit actuz intelligēdi) aut
sequit ipm: z ab eo causat. Si ꝑmomō: tale eē adhuc ap
pellamus esse ex nā rei. qz solū dicimus illud esse ens rō
nis: qꝺ dependet ab actu collatiuo intellectꝰ: vel ab actu
intelligēdi z fieri: z in cōseruari. z sic vlia. z nā ipsa pos
sunt ēt hoc mō hīe ex nā rei eē obiectiuū. Si 2° mō acci
pit: vt sequit actū intelligēdi z causat ab ipo: eo mō quo
causant intēciones scōe z figmēta. Aistomō quodlibet ta
le est ens rōnis: z nō dicimus nām ipam hīe tale esse. Ex
quo ꝛcludimus q ipsa nā vt in singularibus hz vnita
tē ex nā rei: eadē nā vt in esse obiectiuo intellectus in ha
bitu: aut in actu: ante actū intelligēdi: dī etiā habere vni
tatē ex nā rei. Hanc distinctionē eē obiectiuū posui etiaz
superius in quadā alia questione. z in tractatu nostro ō
formalitatibus. z alibi diffuse. ¶Tertio est notandū: q
duplex est ideterminatio nāe. Una est ideterminatio pū
natiua. alia est ideterminatio positiua. Ideterminatio
ꝓuatiua est: hz quā nā nō est determinata: sed est apta na
ta determinari. z isto mō dicimus q nā ex sua ratiōe for
mali nō est determinata ad singularitatē: sibi tū nō repu
gnat ex rōne sua formali determinari. Consimilē ideter
minationē ꝓuatiuā ponimꝰ in ipa nā respectu vlitatis.
Nō enī est determinata ex sua rōne formali ad ipaz vli
tatē. que est ab intellectu agēte: aut possibili. est tamē de se
apta nata determinari. vñ ista duo eē: qꝺ est eē vle: z sin
gulare: cōpetunt ipsi nāe per accīs: z p aliquod extrīse
cū. singularitati enī ꝙungit a gīante. vlitati autē ab itel
lectu agēte. vel possibili ꝛcurrēte obiecto in fantasmate.
Et hoc est qꝺ ingt Aui. in. 5. metaphi. egnitas est tīa equi
nitas: neqz vlis: neqz pticularis: nec in aia: nec extra: qꝺ
itelligēdū est de ipsa egnitate ꝺm rōnē suā qditatiuā ꝺm
quā ē ideterminata ꝺm qōlibet istoꝝ ee. 1ª ideterminatio
ꝓncipalis: quā hz ipsa nā: dī ideterminatio positiua z ꝺ
ria determinatiōi singularitatis: q ideterminatio ē talis:
q nā nō tīa nō ē determinata p singularitatē: verū ēt hz
eē abstractū oīno a qlibet singularitate virtute itellectus
agētis aut possibilis: z istud eē abstractū a quolibet sin
gulari appellat ideterminatio positiua z ꝺria: q ideter
minatio de necessitate regrit qꝺ ipsa nā sit vlis in actu:
qz vle in actu est illud qꝺ hz idifferētiā ad quodlibet sin
gulare. Nunqz autē nā: aut quodcūqz obiectū pōt habere

talem

talem indifferentiã: q̃ diu ꝯcipit in aliquo singulari: q̃ vt in singulari nõ est idẽ oib⁹ alijs: sed pcise illi in quo cõcipit. Ergo ad hoc q̃ nã sit cõplete vlis i actu: oportet q̃ hẽat eẽ abstractũ ab oib⁹ singularib⁹. Ex quo sequit q̃ p̃ma ideterminatio que est p̃uatiua nõ sufficit ad ly q̃ nã dicat eẽ vlis in actu: sed cũ illa regrit 2ã que est positiua. ¶ 4° z vltimo notãdũ est q̃ triplex est opinio sequaciũ Doc. subti. de ipsa vnitate nãe. ¶ Primi dicũt nãz nõ hie i singularib⁹ aliquã vnã vnitatẽ positiuã: sed pcise p̃uatiuã. ¶ Pro quo est notãdũ ꝑ illos: q̃ vnitas positiua ẽ ꝑm quã aliq̃ vnũ actu z positiue est vnũ. sic q̃ ẽ in se idiscretũ: z discretũ a quolibet alio. Unitas p̃uatiua ẽ vnitas ꝑm quã aliq̃ vnũ nõ hz vnitatẽ pp aliq̃ extrinseca distinguẽtia z diuidẽtia ipm: tñ circũscriptis ipsis distinguẽtibus: natũ est hẽ ppriã vnitatẽ eo mõ quo dicim⁹: q̃ mã p̃ in oib⁹ gñalib⁹ z corruptibilib⁹ nõ hz vnã vnitatez: nec̃ est vna: q̃ mã sor. distinguit loco z subto a mã pla. z hz est pp formas diuersas ꝯhentes z diuidentes istas mãs circũscriptis tñ formis diuidẽtib⁹ z distinguẽtibus: mã Sor. z mã Plato. eẽnt vna nũo. z hz hoc põt itelligi q̃ dicit Arz. ꝓ phis. z ꝑ de gñatione. Q̃ mã est vna nũo oium gñabiliũ z corruptibiliũ: nõ qdez vna nũo positiue: sed p̃uatiue: q̃ circũscriptis formis distinguẽtib⁹ ipaz haberet mã vnitatẽ ppriã sibi cõpetentẽ: ꝑm hoc dicunt isti sequẽtes Doc. subtilẽ: q̃ nã in multis nõ hz aliquã vnitatẽ positiuã: sed tñ p̃uatiuã. nõ qdẽ positiuã: q̃ distinguit z numerat nã p differẽtias idiuiduales ꝯhentes ipaz ad diuersa esse singularia penes q̃s dicas est alia z alia: in alio z in alio singulari: sed ista alietas z distictio ẽ tñ p extrinseca: q̃ circũscriptis istis differẽtijs ꝯhentib⁹ ipa simplr remaneret vna. z hoc saltem ad imaginationem. ¶ Ellter opi. scotista z est: q̃ nã in singulari ꝓter vnitatẽ nãlẽ habet aliã vnitatẽ positiuã ex nã rei circunscripto oi opere intellect⁹: que vnitas competit ipsi nãe: vt est in oib⁹ indiuiduis: nec est icõueniẽs hz istos: q̃ vna natura habẽs vnã vnitatẽ positiuã distinguat z numeret in pluribus idiuiduis: q̃ lz cũ vnitate nãe nõ stet multitudo opposita tali vnitati. põt tamẽ cũ tali vnitate stare multitudo opposita vnitati maiori: que multitudo est disperata respectu vnitatis nãe: z nullomõ ei opposita. ¶ Nec̃ segit q̃ nã ista vna sic plurificata in plurib⁹ dicat esse filis vnitati nãe diuine: ꝓpter tres differẽtias. p̃ma dicta est: q̃ natura diuina ꝑm ppriã vnitatẽ determinat ad existentiã. z est de se existẽs per eẽntiã. ¶ Nã aũt creata nõ determinatur ad existere nec̃ ad nõ existere: hz abstrahit ab vtroq̃. si eni determinaret ad existere: esset de se: z per eẽntiã existens. si ad nõ existere: esset ipossibile ipsam esse: qd̃ est falsũ. Secũda dicta est: q̃ nã diuina est imp lurificabilis in plurib⁹. si est in plurib⁹ suppositis: ẽ sine diuisione z numeratione sui. Quia vna numero est in tribus: sed natura creata est plurificabilis z diuisibilis in plura. Tertia dicta est: q̃ suppositũ nãe diuine nõ participat nãz diuinã: sed totã in se cõprehẽdit: z appellat suppositũ ꝑ essentiã: q̃ totã essentiã diuinã in se cõprehendit. suppositũ aute nãe create est suppositũ ꝑ participationẽ nãe create: que nã est alia z alia: alietate numerali in plurib⁹ suppositis z singularibus. ¶ Tertia opinio est aliquoz dicẽtium: q̃ nã creata hz vnitatẽ z entitatẽ positiuã ex nã rei: ꝑter vnitatẽ numerales: que vnitas alia est in nã sortis: z alia in nã plato. ita q̃ in duob⁹ idiuiduis nõ tñ sũt due vnitates singulares: verũ ẽt due vnitates nãe. ¶ Oz si tu dicas ¶ Omnis vnitas que est ꝓter vnitatẽ singularem est vnitas specifica. Si ergo in Sor. z plato. sit alia z alia vnitas nãe. q̃ in Sor. z plato. erit alia z alia vnitas specifica. z sic sortes z pla. distinguunt ꝑm speciem. ¶ Respõdet q̃ aliquid habere vnitatẽ nãe specifice distinctaz ab alia vnitate specifica potest eẽ duob⁹ modis. vnomõ i se z intrinsece. alio mõ ꝑ accñs z extrinsece. Natura in sorte z plato. nõ habet diuersas vnitates ex se: z ex nã itr isecas sed ꝑ accidẽs: q̃ per dias idiuiduales diuidẽtes z distinguentes ipsam nãm. ¶ Modo illud qd̃ hz aliã z aliaz vnitatẽ per aliqd extrinsecũ diuidens ipm nõ dr distingui hz spẽm: si talis vnitas dicat esse specifica. sed soluz illud qd̃ habet aliam z aliam vnitatem nãe specifice ex se: z ex sua ratione formali. Ideo homo z asinus distinguũtur ꝑm speciem. Non autem Sor. z Plato vt dictum est. Quia circũscriptis a Sor. z platone ad imaginationẽ nẽ differentijs idiuidualibus diuidẽtib⁹ ipsam nãm: talis natura nõ haberet distinctas vnitates: sed ꝓcise vnam. q̃ cõpetit sibi per accidẽs: z non per se q̃ habeat distinctas vnitates. ¶ Que autem istarum trium opinionum sit verior: z magis ad mentem Doc. subtilis. Existimo q̃ ꝑma z tertia sint magis ad mentem ipsius.

Quãtũ ad secũdum articulum in questione: pono quatuor cõclusiones. Prima est hec. (Quomodocũq; def vnitas nature: sive vnomõ: sive alio) ꝓter vnitatem numeralem realẽ: daf in singulari aliq̃ vnitas nãe realis minor vnitate numerali. Et ad hoc adducunt nouem rõnes. ¶ Prima rõ adducẽda est talis. Natura lapidis habet aliquã vnitatẽ realem alia ab vnitate numerali. ergo vnitas nãe que est in lapide realis: nõ est vnitas numeralis. ꝙsequẽtia est cuidẽs: antecedens autẽ ꝓbaf. Accipio nãz lapidis que est i hoc lapide: aut ista nã est talis: q̃ ex sua rõne formali sibi repugnat plurib⁹ cõmunicari: aut nõ. Si dicas ꝑmũ. ergo nõ poterit natura que est in lapide itelligi sub ratione communicabilis. aut vlis sine ꝯdictione. ¶ Probaf ꝙsequẽtia: quotiensciq̃z aliq̃d ꝯcipit sub modo cõcipiẽdi sibi repugnãte ille ꝯceptus est falsus: z implicãs ꝯdictionez: z est ratio in se falla: z de omni falsa: z de ipsa nihil põt vere affirmari ex sentẽtia Aristo. 5. metaphisice cap. de falso. Sed ita ẽ in ꝓposito. Quia ista natura est de natũra sua tã cõmunicabilis: z intelligit vt cõmunicabilis. ergo ratio ista sive cõceptus quo cõcipitur vt cõmunicabilis erit falsus. Et cõfirmaf: sicut cõceptus ille esset falsus implicãs contradictionem: quo cõciperet deus sub ratione vniuersalis: aut diuisibilis in plura: ita in ꝓposito. ¶ Iterum confirmatur: sicut intelligere hominem irrationalem est cõceptus implicãs contradictionem. Sic in ꝓposito. Lã modus cõcipiẽdi repugnet nature: ex modo cõcipiendi z ex natura cõcepta fiet vnum in intellectu aggregatũ ex duob⁹. quoz vnũ alteri repugnat. Si vo detur secũduz: q̃ nature ex sua ratione formali: nõ repugnat pluribus communicari. z hoc circũscripto omni actu intellectus. Singularitati aũt cuicũq; ex nã ipsius repugnat pluribus communicari. ergo nã circũscripto omni opere itellectus distinguit a singularitate. Sed vnicuiq; enti correspondet ꝓpria vnitas. ergo isti nature correspondebit vnitas realis alia ab vnitate numerali. Antecedẽs istius vltime cõsequẽtie declaraf. Quia multiplicato subiecto: multiplicaf passio. ergo si nã est distinctum ens a singulare: z hoc ex natura rei: sequitur q̃ etiam vnitas insequẽs naturam distinguat ab vnitate numerali. ¶ Secũdo principaliter arguitur. Unius actionis in sensum est vnum obiectũ ꝑm aliquã vnitatẽ realem. Sed ista ẽ alia ab vnitate nũerali. ergo datur alia vnitas realis ab vnitate numerali. maior: est mãifesta. Quia actio sensus. vel ipsa sensatio terminaf ad aliquod vnũ: qd̃ vnũ nõ potest esse ꝑm rõnẽ z itellectũ: cũ tale vnũ ꝓcedat z actũ sensus. z actũ itellectus. minor autez ꝓbaf. Sub illa vnitate obiectũ sensus terminat actũ sentiẽdi: sub q̃ mouet ipm sensum: sed mouet sub rõne nãe: z nõ sub rõne singularitatis. ¶ Probaf hz: q̃ illud est ꝑn^m formale agendi in quo agens assimilat sibi passum. hoc est principiuz apud oẽs phos: z apud sanctũ Thomã. sed agẽs assimilat sibi passum sub ratione nature: z nõ sub ratione singularitatis

vt etiam concedit ab aduersarijs. ergo nā est principium agendi: tam in actione reali: q3 in actione intētionali in sensum. Ex hoc arguit: sicut principium agēdi in sensu3 est ipsa nā: ita ratio terminādi actum sensus est ipsa nā. ¶Probo hoc duplr. ¶Primo gīatio vniuoca hz pro principio, formali z termino formali aliquid eiusdē rōnis: qz gīatio vniuoca est illa in qua principium formale z terminus formalis sunt eiusdem rationis: sed gīatio cōceptus in mēte. z ēt in sensu est aliqualiter vniuoca: qđ probatur ex sīnia Alz. 7. metaphi. tex. cōmēti. 30. qui vult generationē domus extra a domo in mēte eē vniuocam. ergo similiter gīatio vel, pductio obiecti i sensu erit vniuoca. g̃ si principiū formale istius actionis erit nā: z terminus formalis etiam erit natura: vt distinguitur a singularitate. Ex hoc arguit sic. qđ est ratio terminādi actionē sensus ex nā rei circunscripta singularitate est aliqđ ens reale habēs vnitatē realem: sed natura est hm̄. g̃ nā habebit vnitatem realē aliam ab vnitate singulari. Secundo pbat: idem (vz. qr rō terminandi actum sensus sit ipsa nā) sic. Sub ea ratione aliqđ terminat actum sensus: sub qua cognoscit. Sed obiectū sensibile nō cognoscitur sub rōne singularitatis: sed solum sub ratione nature. g̃ ꝛc. ¶Maio: est manifesta: mino: autem pbat: qz obiectū sensibile hm̄ ppriam vnitatem numeralem non cognoscit a sensu: neq3 ab intellectu: qz circunscripto situ: loco. z alijs que aduenium̄t a posteriori ipi singulari: si singulari sūt simillima: nulla istarum potentiarū distinguit vnu3 ab alio: sed tm̄ cognoscit hm̄ aliquā vnitatē. ergo hm̄ aliam vnitatez ab vnitate numerali. ¶Et confirmat. Oz neq3 sensus: neq3 intellectus cognoscat singulare sub ppria ratione singularitatis: qz detur oppositū. ergo sensus z itel lectus cognoscūt ipsum obiectum hm̄ conceptum sibi p priū: z alteri īcompossibile: sed quecunq3 potētia sic cōprehēdit obiectum: distinguit illud a quocūq3 alio. ergo poterit talis potētia distinguere tale obiectu3: sed hoc est falsum. igitur illud ex quo sequit. ¶Nec ratio videbit magis in. 7. metaphi. (domino cōcedēte) vbi fundabit efficatio: ibus fundamētis. ¶Ité arguit 3° principaliter ¶Sensura pma alicuius generis habet aliquā vnitatez realē: z nō nisi aliam ab vnitate numerali. ergo 2clusio vera. Antecedēs pbat. ¶Presupponēdo pmo q̃ Alz. 10. metaphi. tex. cōmēti secūdi z tertij. pbat qr rō mensure maxime competit vni: seu vnitati: ita q̃ vnitas est cōditio intrinseca mēsure: z ratio mēsurādi. ¶Presupponit secūdo: q̃ ens reale nō potest mēsurari ab ente rōnis: qđ pbat: qr cū mēsuratū dependeat a mēsura ēntialiter (si sit mensura in genere: eomō quo loquit Alz. in 10. metaphi.) z ens reale nō potest depēdere essentialiter ab ente rōnis. ergo si mensuratū est reale: z mēsura est realis. ¶Presupponit 3° q̃ iter idiuidua eiusdem spēi nō est ordo ēntialis. hoc patet de mēte Alz. 3° metaphi. tex. cōmēti. xj. vbi in hoc 2cordat cuz ¶Pla. ¶Nec valet qđ dicit Lōmē. q̃ iter idiuidua eiusdem spēi non est prius z posterius. posterius inquā. qđ ꝺstituat per priꝰ. Quia hoc nō est ad intētionē Alz. qui vult assignare rationē p̃pter quā ¶Pla. ponebat ideā speciei specialissime: p cui participationē indiuidua erāt illud quod sunt: z nō ponebat ideam generis. Ratio ipsius erat: qz in speciebus est ordo essentialis: propter quem posterius potest reduci ad priꝰ. In idiuiduis autem nō est talis ordo: z ideo idiuidua habēt reduci ad ideam spēi: sicut ad p̃us: cuius pticipatione habēt esse. ¶Nis statibus arguit sic. ¶Illud qđ est pma mēsura gīis (vt pma mēsura) est aliquod vnum vnitate reali: z nō est vnum vnitate numerali. ergo dar alia vnitas realis ab vnitate numerali. cōsequentia est euidēs: z antecedētis pma pars est nota ex pmo suppositor: z etiam ex secūdo (Sicut enim mēsura a q̃ dependet ens reale est realis: ita ois conditio que cōperit sibi in eo q̃ mēsura erit realis. Sed conditio mēsure est ipsa vnitas. ergo ista vnitas erit realis.) secūda pars antecedētis apparet ex vltimo. ¶Nā pma mēsura gīis nō est aliquid singulare: dicēte Alz. q̃ in istis nō est prius z posterius. g̃ erit alia vnitas ab vnitate numerali. ¶Ité arguitur quarto. Forme hm̄ quā proprie est comparatio ē vnitas realis: z ista est alia ab vnitate numerali. g̃ propositū. Antecedēs pbat pro pma pte: certum est q̃ nihil vnū z idem comparat sibi ipsi. oportet enim q̃ illud hz qđ fit comparatio sit aliquod in diuersis: z si hm̄ istud fit cōparatio sit aliquod in diuersis: z si hm̄ istud fit cōparatio hm̄ equalitatem aut similitudinem maxime essentialem op3 q̃ tale per qđ fit comparatio sit vnuꝫ: z habeat vnitatem vt pbat inferius. Ista aūt vnitas nō pōt esse rationis. Nam si ista vnitas eēt rōnis: sequeret q̃ sicut fit comparatio hm̄ Alz. 7. phisi. in spē spālissima: ita posset fieri in gīe. Quod pbat. Nō minus genus est vnū vnitate rationis in intellectu: z vnū itelligibile numero apud intellectum q̃z sit spēs z forma specifica. ergo si illud in q̃ fit cōparatio sit vnū vnitate ratiōis: ita q̃ ista vnitas sufficiat: nō magis erit comparatio in spē q̃z in gīe. Sz hoc cōsequens est cōtra intētionē Alz. g̃ ꝛc. Secūda pars antecedētis patet. Nihil ppriē comparat sibiipsi: neq3 idem proprie est simile sibiipsi. g̃ comparatio nō fit respectu alicuius: qđ sit vnum z idem numero: z tale de necessitate habet aliquā vnitatē. g̃ habet aliam vnitatem ab vnitate numerali. ¶Ité arguit qnto. Similitudo: equalitas: identitas sunt relationes reales. ergo habēt fundari sup aliquod vnū reale: qr nō maioris entitatis est fundatuz q̃z fundamētū. Assumptū pbat. Quia iste relationes cuz sint equiparātie fundant imediate sup vnum: sicut primū z imediatū fundamentū: vt habet phs. 5. metaphisi. cap. de ad aliqd. sed istud vnum nō est aliquid vnuz numero: qr similitudo specifica silr idētitas. nō possunt fundari sup vnitatē singularis: sed sup vnitatē nāe in spē: qr singulare in quātū singulare est: z p rōnē singularitatis ē omnino diuersum ab alio. Ista autem vnitas nāe que est realis: vt probatum est: est alia ab vnitate numerali. g̃ propositum. ¶Oz si tu dicas vt dicit Meruelis: q̃ est vnitas cōformitatis: qr vnū singulare est cōforme alteri singulari in eadē specie: z nō singulari alterius spēi: que cōformitas fundat in vno: z terminat in altero. ¶Contra hoc arguit. Quecūq3 mutuo referunt: referunt relationibus fundatis in ipsis formalr. Sed duo idiuidua eiusdem spēi. dicunt silitia silitudine mutua. g̃ quodlibet istorum fundat in se silitudinē. silitudo autez ista fundat in aliq̃ vnitate: aut g̃ fundabit in vnitate numerali: aut in aliq̃ alia vnitate. Nō est dicēdū primū: qr in singularitate (vt singularitas est) talia idiuidua sūt oino dissimilia. g̃ fundabit ista silitudo i aliq̃ alia vnitate ab vnitate numerali. z cū ista silitudo sit realis (qr hz esse circunscripto omni ope itellect⁹) sequit q̃ 2clusio erit vā. ¶Ités sexto arguit. Si ois vnitas realis est numeralis. g̃ ois diuersitas realis erit numeralis. Cōsequētia. pbat. Qđ enī z diuersum sunt imediate opposita. ex. 10. metaphisi. z quot modis dī vnū oppositoꝫ: tot modis dī z reliquum. ex p̃thopicoꝫ. g̃ qt modis dicēt vnū: tot modis dicēt diuersū. qđ sibi oppōit (idē enī oportat idē qđ vnū) g̃ si oē vnū reale ē nūale. oē diuersuz erit nūale. ¶Probat ēt eadē ꝑmissa: qr vnū ē illud qđ ē idistictū i se: z distictū ab alio. g̃ eomō q̃ aliqd ē vnū: erit ab alio diuersuz. Falsitas p̃ncipalis cōsequētis pbat. Quia si omnis diuersitas realis eēt numeralis. ergo omnia diuersa realiter: equaliter differrēt. cōsequēs est euidēter falsum: z ꝑmissa pbat. Ubicunq3 p̃ncipia sunt equalia z equaliter distictiua: ibi est eqlis distinctio: sed vnitates nūales sunt p̃ncipia distictiua respectu diuersitatis nūalis: z iste vnitates sūt eqles in oibus singularibus: z equalr distinctiue. ergo diuersitas proueniens ab istis vnitatibus erit equalis. mino: pro

prima parte p3. pro secunda, probatur. Nō enim vna vnitas numeralis est maior aut minor alia vnitate numerali: cū eque sit quelibz icōmunicabilis & idiuisibilis realr & extra itellectū. ergo vna non magis distinguet q3 reliqua. Q3 si tu instes. Si.n. ista ppō assumpta sit vera (quecū q3 pncipia distinctiua sunt equalia &c.) sequit q3 diuersitas numeralis erit maxima diuersitas: quia sumpta illa maiore addo minore: ez sed vnitates ille numerales sunt maxime vnitates in se: & reales. ergo diuersitas corrīdēs istis vnitatibus erit maxime diuersitas: qd est falsum. Cad 8 rndet: q3 maior sic habet itelligi. Quecūq3 pn[a] oi stinctiua sunt equalia: & equaliter distinctiua: diuersitas correspōdens, pportionabiliter istis principijs distinctiuis est equalis. Sed tūc dico q3 vnitates iste numerales non sunt principia distinctiua maxia distinctiōe: sed solum distinctione numerali: que pproportionabiliter istis principijs corrīdet. Unde bene sequit q3 si principia ista distinguant & sint equalia: & equaliter distinctiua: diuersitas illa que insequit ista pncipia (qlīscūq3 sit) in gradu suo erit eqlis: q3 vbi eadē causa & eque pfecta: ibi idē effectus: & eque pfectus. Cītez 7° arguit ad 2dusionē principalē. Nulla vnitas realis amouet ab aliquibus: nisi illa includāt aliquā diuersitatem oppositā tali vnitati. Ista ppō, probatur: q3 oppositum non remouet ab aliquo: nisi per aliud oppositum: aut per psentiaz eius: sed ita est: q3 indiuidua eiusdē speciei nō includunt aliquā diuersitatem extra itellectū oppositā vnitati nature specifice. ergo ab istis numeraliter distinctis: nō remouebit vnitas nature extra itellectū. maior probata est: minor de se p3: q3 diuersitas aliquor eiusdē speciei est diuersitas numeralis. Ista aūt diuersitas nō opponit vnitati nāe specifice: sed solum vnitati numerali. Et confirmāt ista ratio. Quecūq3 non sunt distincta neq3 diuisa extra itellectu3: necessario sunt indistincta & idiuisa extra itellectū. Ista propositio p3. Sed idiuidua eiusdē speciei sunt idistincta & idiuisa extra itellectū in eadem specie: q3 circūscripto omni ope intellectus Sor. nō distinguitur specie a Platone. ergo ista sunt indistincta & idiuisa extra itellectū: sed ois idiuisio & idistinctio psupponit vnitatez. q3 ista idiuidua eiusdez speciei habebūt aliquā vnitatē extra itellectū. Cītez arguitur octauo ad principale. Diuersitas maior supponiens diuersitati minori remouet aliquā vnitatez extra intellectū: quam minor remouere non pōt. Ista ppō p3: q3 ipersectū non pōt in effectū cause pfectioris: sed diuersitas specifica remouet vnitatē specificā extra itellectu3: & ista est minor: diuersitate numerali. ergo diuersitas numeralis extra itellectū nō poterit remouere vnitatez specificam sine diuersitate specifica. & per cōs cū diuersitate numerali: stat vnitas nāe specifice extra itellectū. Cītez nono & vltimo arguitur. Quecūq3 distinguunt realiter: & non sm oēm rationē inclusam in eis: habent aliqua z vnitatē realiter. Ista ppositio p3: q3 sia: & b: distinguunt realiter & nō sm omnē rōnem inclusam in eis: queniunt in aliqua vna rōne: & si non distinguunt realiter: queniunt realiter. Sed idiuidua eiusdem speciei distinguunt realiter: & nō sm oēm rōnem inclusaz in eis. ergo &c. Probatur minor primo. Quia exēpli gra. Sor. extra itellectū distinguit a Platone iquātū homo: q3 si fic. ergo omnis hō distingueret a Platone. Quia ly iquantū reduplicatiue tantū: infert vle. cōs est falsum. igit & aīs. Probat scōo eadē mior. Nulla ratio est distinctiua alicui[9] ab aliquo: qō non cadit sub 2dictorio illi[9] (sicut albedo nō distinguit albū: nisi ab eo qō cadit sub nō albo) ergo hūanitas in sorte non distinguet Sortē ab aliquo: nisi cadat sub 2dictorio hois. s. sub nō hoie: & Plato nō cadit sub non hoie: nec est verū q3 sit non hō. q3 humanitas in sorte non distinguet sortē a Pla. ergo Sortes & plato sunt idistincti in hūanitate. Ctlie rationes possent adduci ad hāc eandē 2clusionē, phandā: quas (gratia breuitatis: & ne multitudo rōnum fastidiū afferat) omittimus. CSecunda cōclusio pncipalis est ista. Unitas nāe est realis: non tñ vt habet esse extra itellectū in suis singularibus: verū etiā vt habet esse in itellectu obiectiue. Ctlec 2clusio declaratur pmittendo duas ppōnes. prima est q3 aliquid habet esse duobus modis. vno modo extra intellectum oīno. alio modo in itellectu. In itellectu aūt duobus modis. vno modo subiectiue. alio modo obiectiue. Subiectiue: sicut actus itelligendi habit[9] spēs itelligibilis. Obiectiue ad huc duob[9] modis. vno mō habitualiter & primo. Allio modo actualiter & secūdario. Primo modo: sicut obiectū in specie que non actualiter mouet itellectū: sed est in po[a] prima ad mouendum. 2°. mō q3 ipsa spēs actu mouet itellectū. Obiectuz in specie dī hoc esse actualiter in itellectu obiectiue. Sed iste scōs modus adhuc subdiuidit: q3 aliqd habet esse obiectiuū actualiter in intellectu ante actum intelligendi saltem ordine nāe. Aliqd habet esse post actū itelligēdi: accipiens esse p ipsum: aut per actū cōparatiuū intellectus. Primo mō nā vlis in actu ideterminate positiue habet esse: q3 in itellectu per spēm repsentantē ipsam. 2° mō. intentiones scōe sic hīt esse in itellectu: que itentiones scōe cāntur per actū collatiuū itellectus: & tam diu manent in ipso itellecto: q3 diu manet actus itelligendi. CScōa ppō que facit p declaratione 2clusionis est: q3 Aīz. distingues ens in aia: ptra ens extra aiam: non accipit ens in aia subiectiue: neq3 etiā i aia obiectiue: siue habitualr siue actualiter ante actū itelligendi. prima pars declaratur. Nam. 5. metaphis. distinguit ens in ens in aia. & ens extra aiaz. ens extra aiam imediate diuidit in. 10. genera. ergo qō libet qō est in genere sm ipm est ens ex aiam: sed species itelligibilis & habit[9] silr actus itelligēdi sunt vere qualitates existes per se in p̄dicamēto q̄litatis: & sunt entia in aia subiectiue. ergo entia i aia subiectiue sunt entia extra aiam ad modū loquēdi ipsius. Scōa pars ipsius ppositionis, probat: q3 genera & spēs sm ipm: capiēdo ista pro itentionib[9] pmis sunt i aia obiectiue: sed ista sunt ex animam: q3 sunt per se ingenere. ergo entia in aia obiectiue sunt entia extra aiam. Ex quo sequit q3 ens in anima distinctū ptra ens extra aiam est pāse ens obiectiue in anima actualiter post actū itelligendi: vel accipiens esse per aliquē actū collatiuū itellectus: de quo dcīm est in vltimo mēbro istius distinctionis. Ex hoc apparet 2clusio nā: q3 siue capiatur nā vt hz esse obiectiuū in aia habitualiter: siue vt actualiter ante actū itelligēdi: nā isto modo accepta est ens ex natura rei. ergo sibi corrīdet aliqua vnitas ex natura rei. cōa p3: quia vnicuiq3 entitati corrīdet sua propria vnitas: cum vnitas sit passio entis. CTertia 2clusio. Q3 vnitas vniuersalis in actu est vnitas rōnis. CPro cuius itelligentia est aduertendū: q3 vle cum sit nomē concretum: vt dcīm est superius pōt accipi: vel pro 2ceptu quē p se iportat hoc nomē vle: vel pro denoiato a tali 2ceptu: qō est fundamētū ipsius conceptus. Si capiatur vniuersale pro per se 2ceptu: tunc vniuersale isto modo nihil aliud est q3 relatio rationis. qua itellectus cōparat vnam itentionem primam in itellectu ad aliam itentionem primam per modū predicabilis: & subiectibilis. s. cōparando animal ad hominem: ista comparatio non est nisi respectus rationis in aiali derelictus ab actu collatiuo itellectus. Qui respectus rationis ex parte animalis appellatur gen[s]: & ex parte hominis respectus derelictus in eo appellatur spēs: quia ista nomina genus & species sunt imposita ad significandos istos respectus: & isti respectus sunt itentiones secunde fundate in intentionibus primis: & in cōceptibus prime itentionis: Hoc est in ipsis quiditatibus & rationib[9] formalib[9] itellectis & cōsideratis ab itellectu. Ex quo sequitur q3 vlitas que

est p se cõceptus vl'is: est cns rõnis: z eius vnitas est mere intentionalis. Et fm ℔ pót itelligi illud cõmune dcñ: q vle dependet ab itellectu: z est de cõsideratione logice. Illo modo pót accipi vle non pro per se significato. sed pro denominato a pceptu vl'itatis: qđ denominatus est fundamétũ ipsius vl'itatis: z tũc tale denoiatũ pót capi: vel p fundamẽto remoto vl'itatis: vel p fundamẽto pximo: z imediate denoiato ab vl'itate. Si capiaf vle p mõ sic nã ipsa actu exñs in singularibus: z participata ab ipsis dr vl'is. dr sic inquã: q nõ est de se hec: sed sibi nõ repugnat esse in multis: z vlterius cum sit ideterminata pximatiue z negatiue: (que indeterminatio facit ad ipsam vl'itatẽ) nã isto modo dr vl'is: nõ qdem in actu. sed remote z in po[a]. Illo modo capiendo vle nã abstracta ab oibus singularibus indeterminata positiue: z ẽtie: dr vl'is in actu: quia tota rõ vl'is: z cõpleta ẽsistit in ideterminatione nãe respectu cuiuslibet singularis. Uñ sic rõ singularis ẽsistit in ℔ q ipsa nã sit determinata p singularitatem: ita ratio vl'is ẽsistit in ℔ q ipsa nã est ideterminata in determinatione oppósita determinationi q̃ hz fieri p singularitatẽ. Iſtã ãt indeterminationẽ posituã nõ hz nã: nisi ab itellectu agente, pducẽte spẽm intelligibilẽ repsentantem ipsam abstractã. Uel ab itellectu possibili hz aliã opinionẽ: cui[o] est abstrahere qditatẽ z nãz ab oi singularitate. Et fm ℔ pót exponi illud cõmen in p de aia. cõmẽto 8. Q. itellect[o] agens est ille q facit vl'itatẽ in reb[o]. Ex quo pcludit: q vle fundamẽtale (vel p fũdamẽto pxio: vl' p fundamẽto remoto) hz vnitatẽ ex nã rei. De vl'i. p fundamẽto pxio. ℔ idẽ apparet ex dictis in scda ẽne. Illã illud qđ hz eẽ ex nã rei. hz vnitatẽ pportionalr sibi corrñdẽtẽ. Sz nã exñs obiective in itellectu: determiatẽ z positiue hz esse ex nã rei: q: sic hz eẽ ante actũ itelligẽdi vel ordine tpis: vel ordine nãe. g̃ talis nã hz eẽ ex nã rei. z p ẽns hz vnitatẽ sibi ꝓportionaliter correspondentem.

Sed quantũ ad 3[m] artl[m] circa ea q̃ dicta sunt in sur gũt due difficultates. Prima difficultas est: q: dcñ fuit in p[a] ẽne q nã hz aliquaz vnitatẽ realem minorẽ vnitate numerali: z distinctã ab illa. Cõtra ℔ argr. Quicqd est in vno numero z singulari est vnũ numero z singulare. Sed ita est q nã specifica est in singulari qđ est vnũ numero. ergo ista nã erit vnũ numero: hz: quicqd est vnũ numero est plurib[o] incõicabile. ergo ista nã vt est in singularibus: aut in quocũq; singulari erit incõicabilis. Cõtra ℔ arg[m] rñdetur: q: a fortiori dicerem. Quicqd est in vna specie est vnũ spẽs: sed ita est q nã aialis est in vna spẽs: puta in homine. ergo nõ poterit diuidi in plures spẽs: neq; plurib[o] spẽb[o] cõicari: Et tũ rñdendũ est: q sic aliqd est aiatũ denoiatiue. z aliqd p se ẽ. (denoiatiue: sicut corpus dicit esse aiatũ. per se pmo: sicut homo: q: ista est p se in pmo modo. homo est aiatus: sic etiã in pdicatis accidentalib[o] sup̃icies est alba denoiatiue. sup̃icies alba est alba. vel includit albedinez p se pmo: quia ℔m includit pdicatũ.) Ita dõm est in poosito. q aliqd est p se primo vnũ numero: aliqd per se nõ primo vnuz numero. aliquid vero pure denoiatiue: z per accns est vnũ numero. Exẽplũ primi. dicim[o] q̃ pprietas individual. l. sorteitas est vna numero p se ẽ: q: vnitas nũeral' ẽ passio p se ẽ p̃ seqñs talẽ, ꝓprietatẽ idiuiduales p quã vnitatẽ singularitati seu ẽpetati idiuiduali repugnat p se pmo diuidi in plura: z plurib[o] cõicari. Exẽplũ scõi. Sor. ẽstitut[o] ex sorteitate: z ex nã est p se vnũ numero: hz nõ pmo. est enim p se talis: q: per ptez: vel q̃si partẽ intrinsecã z essentialẽ. l. p ꝓprietatẽ idiuidualẽ q̃ est vltima te ẽstitutiua ipsi[o] Sor. nõ tñ pmo est talis: q: solũ est vnũ nũero p vnitatẽ imediate ẽsequẽtẽ suã ꝓpetatẽ idiuidualẽ. Exẽplũ tertij. nã specifica que est in sorte dr esse vna nũero denoiatiue: qñ sic denoiat singularis a ꝓpetate idiuiduali ẽpẽte ipsaz: ita denoiat vna ab vnitate ẽsequẽte talẽ, ꝓpietatẽ. Unde est verũ vle: q' qđcũq; potẽtiale z ẽpibile ẽformat ab aliquo ẽpẽte: ẽiter ẽforma tur ab vnitate ipsi[o] ẽpẽtis: z denoiat ab ipsa. Ex hoc rñdet ad form ã argumẽti. cũ tu dicis: qcqd ẽ in vno nũero: est vnũ numero. pcedo. vel per se ẽ pmo: vel p se nõ primo: vel denoiatiue: z pcedo q̃ nã isto mõ est vna nũero denoiatiue. Et cũ tu dicis. Qđ ẽ vnũ nũero ẽ icõicabile: pcedo. si sit vnũ nũero p se: si p accns z denominatiue. ego nego. Et pcedo vlteri[o]: q illud qđ est sic vnuz nũero pót eẽ: vle tz nõ vnũ nũero alijs modis. s. p se: aut p accns. Ta[a] difficultas cõis est. Ista nã hz vnitatẽ ꝓpriã z distincta ab vnitate numerali. aut g̃ tota ista nã est in vno singulari: aut non. Si dicas q̃ nõ. g̃ tale singulare est impfectũ in nã: z nõ includit rõnẽ formalẽ nãe specifice: pm oẽm sui pfectionẽ: qđ est absurdum. Si aũt dicas q̃ tota ista nã sit in singulari: z totũ est illud cuius nihil ẽ extra. ex 3° phisi. g̃ nihil istius nãe erit extra tale singulare: z ita nõ erit in alio singulari. Ad ℔ rñsum est alis: pceden dos: q̃ tota nã specifica ẽ in vno singulari. sz nõ precise: ne qz adequate in illo: ita q̃ dato: q tota sit i vno: est ẽt tota in alio. Et cũ tu dicis. Totũ est illud cuius nihil est extra. ista diffinitio sic hz itelligi: cui[o] nihil est extra. i. cui nihil deficit reqsitũ ad eẽ totus. z sic concedo q̃ in sorte. exẽpli gr'a. nihil deest qđ sit requisitũ ad eẽ hois. non tñ dico: q totũ requisitũ ad esse hois sit precise in sorte: z p hoc apparet determinatio istius questionis.

Quãtum ad 4[m] articulũ. Restat soluere argumẽta ꝓncipalia adducta ante oppositũ. Ad primũ igitur arg[m] rñdeo: negãdo ꝓtiã. s. q̃ sequitur: q due aie intellective sint in sorte. Et ad ꝓbationez rñdef premittẽdo tria notanda. p[m] q̃ oĩs entitas qditatiua alicuius gñis: siue se habeat vt totũ: siue vt ps: potest accipi vt nã: vel vt hoc z singulare: vt nãest: hoc nãliter seipsa vt hec: z ipsa vt nã: non distinguit a seipsa vt hec: nisi per hecheitatẽ: que hecheitas cũ sit eadẽ realiter ipsi nãe: ipsa z nã non sunt aliqua duo distincta realit: qr tñ hecheitas distinguit formaliter a nã: z est pmo diuersa ab ipsa in nullo conueniens cũ ipsa qditatiue eo modo quo dña ẽntialis est pmo diuersa a gñe: distinguitur ipsa hecheitas a nã formalit ex nã rei: it a q̃ ipsa natura vt nã distinguit a seipsa vt hec: distinctione predicta. Ta[o] notandũ est q̃ aliq duo nõ dicunt esse duo talia: nisi habeãt duas cõditiones: quarũ vna est q̃ sit aliqua rõ cõis vtrisq; z[a] est q̃ illa ratio realiter distinguat: z numerẽt in ipsis. Anima intellectiua vt nã: z aia itellectiua vt hec: non cõueniunt in aliqua vna rõne formali: q: superius z inferius nõ dicunt, ppie cõuenire: sz vnũ ipsoz est illud qđ cõtinet alterz. z in quo alterum cõuenit. Ite cũ aia intellectiua vt nã: z aia vt hec. se habeant vt nã z hecheitas. z ista sint pmo diuersa nõ conuenientia in aliqua vna rõne qditatiua: nõ habeẽt pma q̃dditio que est de cõuenientia in rõne formali. z ex ista nõ habetur 2[a] q̃ rõ aliq numeret z distinguat in ipsis. nõ enim nãe distinguit i nãm z hecheitatẽ: neq; ecõtra: neq; hecheitas cõuenit cũ nã in rõne nãe: neq; ecõtra. g̃ hec natura z nã nõ dicunt eẽ aliq 2° diuersa realr. Ex quo sequitur q̃ hec aia itellectiua z aia itellectiua nõ sunt due res neq; due distincta realr. Ultio notãdũ ẽ q̃ sic cõpositũ in cõi accipit vt nã cõposita (loquẽdo de composito ſbali) ita ptes ẽntiales cõponẽtes ẽstituũt ipsius cõpositũ accepte sub rõne nãe: z ita si aia itellectiua ẽstituit hominẽ in cõi: ẽstituit vt nã: z silr mã p[a] vel corp[a]. Per oppositũ cõpositũ ſbale singulare cũ sit hoc: cõstituit ex aia itellectiua vt est hec: z ex corpore: vt est hoc. Ex quo segit propositũ: q̃ cũ nã non distinguatur realiter a seipsa: vt hec) hõ in cõi nõ distinguitur realr ab hoc homine. Et

ita non

ita nō sequit̄ per ea que dicta sunt: q aia itellectiua hois in cōi distinguat ab aia itellectiua hois singularis: quia ista sunt vnū z idē fm rē. ¶ Si tu dicas: saltem hec aia itellectiua per te distinguit̄ ex nā rei ab aia itellectiua in cōi. g saltē due erunt aie itellectiue ex nā rei. ¶ Rñdeō q si hec aia itellectiua distingueret ab aia itellectiua in cōi per aliquā eēntiā que esset in ipsa: z nō cēt in aia intellectiua in cōi: tunc sequeret̄ q eēnt due. Sed nō est sic in p̄posito: q: solū ista duo distinguunt penes hecheitatē: que est vltim⁹ gradus: z vltima realitas eēntie: z non est aliq eēntia: aut qditas: imo p̄mo diuersa ab oi qditate z eēntia. ¶ Sed ꝫ hoc arguit̄. Singulare dicit aliq̄d tertium distinctū a partibus: z aliq̄d ꝑstitutū ex hecheitate z nā quā ꝫhit. g hoc singulare q̄d est hec aia intellectiua p aliquā eēntiā distinctā a partib⁹ cōstituētibus distinguet̄ ab eēntia aie intellectiue. ¶ Rñdeō: q nō quodcūq; singulare dicit aliq̄d tertiū distinctū a partib⁹ ꝑstituentibus: nisi sit vltimatū hoc aliq̄d z singulare: sed vbi sit alteri rō eēndi: nō imp̄ortat aliq̄d tertiū distinctuz a nā z hecheitate. ¶ Vel pōt dici: z redit in idē: q quotiēscunq; nā ꝫhit p se per, p̄piā hecheitatē p̄ese z vltimate. fit vnū 3m aliquo mō distinctū vel q̄si distinctū a ptib⁹: vel q̄si ptib⁹ constituētibus. Sed nā aie itellectiue nō ꝫhit per, p̄piā hecheitatē istomō: sed per hecheitatez totius singularis. z q̄si p accīs. z ita efficit̄ hoc p hecheitatē totius vltimate. ¶ Ad illud q̄d sic ꝫhit per accīs nō cōstituit aliq̄d vnū tertiū a ꝑstituentib⁹. Ex quo sequit̄ q hec aia intellectiua nō dicit aliquod tertiū distictū ab anima: vt nā. ¶ Pro declaratione ist⁹ rñsionis est aduertendū: q ee seu essentia pōt accip̄i tribus modis. Uno mō accip̄it ee p̄ut est illud per qđ aliquod p̄mo recedit a nō esse. Per illud aūt aliquid p̄mo recedit a nō ee: per qđ est extra potētiā sue cause: z i rtellectū. z istomō oē illud hꝫ p̄piū esse: seu eēntiaz: qđ est extra nihil: z extra itellectū z potētiaz sue cause. Aliomō capit̄ ee pro eēntia z qditate: z istomō illud hꝫ p̄piū esse qđ est qditas: vel aliqd ptinēs ad qditatē cōstitutiue: vel p̄dicatiue. Tertiomō capit̄ esse, put ee est actus vltim⁹: cui nō aduenit aliqs alius actus: oans simplr ee: z illud sic hꝫ p̄mo ee: qđ nō est oꝺiabile ad aliud: neq; est alicui alteri rō eēndi. z istomō tm̄ cōpositū ꝺbale. s. ipm suppositū dr hꝫ p̄piā essentiā: z p̄piā esse: qđ ee nulli alij cōpetit a singulari. Capiēdo ee p̄momō: cōcedimus q quodcūq; singulare vt distinguit̄ ꝫ nām: z ē ipsa hecheitas hꝫ proprium ee ex natura rei distinctū a nā. z sic hec aia intellectiua fm aliquā essentiā: istomō distinguit̄ ab anima vt nā: sed distinctio ista per tale ee nō ꝛcludit aliq̄ ee plura fm aliquā rōnē specificaz, sicut gradus albedinis vt tria hꝫ p̄piū ee istomō distinctū ab albedine: z tamen gradus itensionis: z ipa albedo non plurificant̄ in rōne formali albedinis. Neq; dicunt due albedines: sic in proposito de hoc singulari qđ est hec anima intellectiua: vt hec z anima itellectiua vt natura: z ratio propter quam ista nō dicuntur sic plurificari: assignabitur in sequēti rēspōsione. Si capiat̄ ēt secūdomodo, sic singulare vt singulare est, aut ipsa hecheitas nō habet p̄piū ee distinctum a nā: neq; aliquā eēntiā: q: q cḡd dicit singulare vt singulare est (de singulari creato loquēdo) est ex se cōmunicabile: sed quidditas vt qditas est cōmunicabilis: z el vt sic nō repugnat pluribus cōmunicari. g singulare vt singulare nō distinguit̄ a nā per aliquā eēntiaz vel ee qđ dicat̄ esse eēntie qditatiuū. z fm hoc dicit Porphirius q spēs dicit̄ totā qditatē seu totā eēntiā indiuiduoz̄: q: illud qđ addit singulare supra spēm z nām nō ptinet ad qditatē: sed est p̄ diuersum ab omni qditate. Capiendo ēt tertiomō: sic solū singulare cōpletū p se exīs: qđ nō est alteri rō eēndi hꝫ p̄piū ee: z cū hec aia intellectiua nō sit singulare cōpletū. istomō nō distinguit̄ per aliqđ ee ab aia intellectiua vt nā. ¶ Ex his sequit̄ vnū correlariū: q hꝫ illa que dicunt distincta eē p̄momō non dicant̄ plurificari fm rōnem specificā. illa tamē que habēt distincta esse secūdomō aut tertiomō possunt plurificari. z hoc si illa que habent distincta esse secūdomodo habēt distinctā existētiam: vel saltē sibi nō repugnet: qđ dico p̄pter hominē z asinuz in potētia obiectiua. que: q: habēt distinctas essentias isto mō: cū non repugnet eis habere distinctas existētias) possunt dici z dicunt plura aialia: z plura individua aialis. Loquēdo aūt de his que habent distincta esse 3o mō: illa dicunt plurificari in rōne indiuiduali: z in rōne specifica ꝛtracta ad eē idiuiduale. ¶ Potest aliter rñderi ad argumētū b: euius (per qđ pbat. q hec aia itellectiua. z aia intellectiua' vt nā sint due aie itellectiue formaliter distincte: z ex nā rei) p̄supponēdo q: (cū pluralitas sit fundamētū diuersitatis: q: diuersitas est relatio disquiparātie: q, hēt fundari sup multa in q̄tū multa sunt) ad hoc q plures sint fundamentū diuersitatis aliquoz̄ in aliqua vna rōne: opz q pluralitas ista accipiat̄ z cōstituat̄ ex vnitatibus cōsimilibus z cōsortalibus: q: si vnitates diffortiter accipiant̄: diuersitas inter ista nō infert pluralitatē in illa ratione in qua notat̄ eē diuersitas. vnde nō dr̄ conuenienter q homo z aial dicant̄ ee plura ḡia: aut plures spēs spāliss̄ime ex eo' q ista multitudo que est hois z aialis non accipit̄ in vnitatib⁹ cōsimilibus: ad hoc enī vt sint plura genera opz vtrobiq; accipe vnitatē genericā: z pluralitatez ꝑstitutā ex talibus vnitatib⁹. hoc qđ appet in intētiōib⁹ logicis: apparet ēt in intentionib⁹ realibus: q: hō z aial nō dicunt plura aialia: neq; plures homines: nō obstāte diuersitate aliqua ex nā rei inter hoiem z aial. ex eo q ista diuersitas nō fundat̄ super multitudinē ꝑstitutā ex vnitatib⁹ similibus. Ex quo sequit̄ q cū quodcūq; singulare distinctū ꝫ nām nō distinguat̄ a nā penes cōsimilez vnitatē: fm quā nā eōuerso distinguitur a singulari: ex istis vnitatib⁹ nō pōt inferri pluralitas z multitudo in nā: z ita hec aia intellectiua: z aia itellectiua vt nā: nō possunt dici due aie intellectiue: ēt q hec aia itellectiua distinguat̄ p aliquod ee ex nā rei ab anima itellectiua vt natura: eo mō quo dictū est supius. ¶ Sed tū occurrēs mēnitit̄, pbare q aia intellectiua vt nā: z vlr quodlibet superius respectu inferioris distinguit̄ realr: z fm rēp p̄n̄m̄ fūptum a Sco. q: illa distinguunt̄ realr quoz vnuz pōt eē sine reliquo. ¶ Rñdeō q illa, ppositio sic itelligit̄ a Doc. q illa distinguunt̄ realr: quoz vnū pōt existere p se: z p̄pria, exīstia sine reliquo: vel saltē sibi non repugnat. Sed vle seu nā cōis nō pōt existere, p̄pria exīstia sine singulari qđ definit eē: lz existat in alio singulari ad exīstiaz eī⁹. Ex quo sequit̄ q illa nō distinguit̄ realr a singulari corrupto z rō. qm̄ distinctio realis attēdit̄ penes eē z eē: exīstie vel subsistētie. nā aūt circūscripto singulari: nō est res existentie. g nō potest fundari distinctio realis iter nām cōem: z singularez. ¶ Nec que dicta sunt ad p̄m̄ arg̃m sunt dicta fm opi. Scotiste: z qui dicunt nām hīe aliquā vnitatē positiuā in omnibus, quā opi. sequēdo rīsum est ad p̄m̄ arg̃m per ea que dixim⁹: que via maioꝛē hꝫ difficultatem: cū reliqueꝺue opi. quas sequēdo facilis est rñdeo. ¶ Ad 2m arg̃m rñdeō: p̄mittēdo: q corruptibile z incorruptibile p̄nt accip̄i duobus modis. quēadmodū als dixim⁹. z est de mēte Doctoris subtilis. in 3o sñiaz. di. 22. Uno mō capit̄ corruptibile: vt est tale po⁹ remota. aliomō. vt ē corruptibile: po⁹ ꝑpinq̄. p̄momō illud dr̄ corruptibile: qđ hꝫ i se. vñ posit̄ dici corruptibile: nō tñ pōt attingere actū corruptionis: q: nō hꝫ aliquas ꝺdītiones reqlitas ad actū corruptionis. Sicut calefactiuuz potētia remota qđ hꝫ in se caloꝛē: vnde possit̄ dici calefactiuū: z non hꝫ passiū ap-
proximatū: z alia que regrunt̄ ad actū calefaciendi. Tale tamen corruptibile potentia remota non, potest exire in actū: nisi fiat in potētia, ppinq̄: sic nec calefactiuū potētia remota (quod habet in se caloꝛē: z non passum approxi-

matū: z alia que regrunt ad actū calefactēdi) nō pōt exire in actū calefactēdi: nisi fiat in po^a ppinq̄. Corruptibile vo po^a ppinq̄ nō solū hz in se: vñ possit corrūpi: verūtā imediate pōt attingere terminū corruptionis deducto quocūq; alio. Applicādo ad ppositū: qō qd est: z qditas sbe mālis est corruptibilis pmo mō. s. po^a remota: nō tñ po^a ppinq̄. Ita q ista est p se scdo mō. Quiditas ignis est corruptibilis tali corruptibilitate: sicut ista est p se 2° color est visibilis. q. aūt hoc sit vez declarat. q: certū est q mā pma icludit p se in qditate spēi mālis et hz scīm Tho. Sed mā est ex qua res pōt eē z nō eē. ex. 7. metaphi. ḡ vt sic. talis qditas est corruptibilis po^a remota. Sed loquēdo de corruptibili 1° mō. i. po^a ppinqua (cū nihil sit corruptibile: istomō nisi id qō hz mām ꝓxtā ad actualē exīstiā) solūmodo singulare exīs est per se corruptibile potētia ppinqua. Et p hoc rndet ad argmētū. cum tu dicis. Corruptibile z incorruptibile differūt plusq̄ gīe: ꝛcedo capiēdo vnifōrmiter corruptibile z incorruptibile. si po^a ppinqua actualr z positiue: q si diffōrmiter capiant: negat. Unde illud qō est incorruptibile po^a ppinq̄ negatiue pōt eē corruptibile po^a remota. hoc amplꝰ declarabit ifrius. Sed ꝛ ea que dicta sunt istat. Tu dicis. q ipsa qditas est incorruptibilis saltē po^a remota. ꝓtra: q: scia ē de eternis z necessarijs: z incorruptibilib^{9}. ḡ (cuz tales qditates sint corruptibiles pm te: z per ꝛns nō eterne: neq; necessarie) cognitio quā hz intellectus de istis qditatibus nō erit scientifica. Ad hoc rndet: quēadmodū als dictū est: q eternū capit duobus modis. Unomō capit eternum positiue. Aliomō negatiue. Eternū positiue est illud qō hz durationē infinitā z coexistētiā de se ad omnes differētias tpis. Eternū negatiue est illud qō abstrahit ab omni dīa tpis: z qō nō hz pn^{m} durationis: neq; finē. Cōsilr necessariū pōt accipi duobus modis. Unomō positiue. aliomō negatiue. Primomō illō est necessariuz qō de se hz exīstiā idefectibilē. Il necessariū negatiue est illud qō ipse ē aliter se hie. Vñ hz pmū iferat 1^{m}: nō tñ ecōtra. Illd eni pōt sic se hie: q ipse est ipm alr se hie: z tñ nō hēt exīstiā idefectibilē: qz de se abstrahit ab oi exīstia: z ab oi dīa tpis. Cōsilr dicēdū est de eterno: q eternū positiue accептū ifert eternū negatiue: z nō ecōtra. Stat eni q aliqd nō hēat pn^{m} durationis: z tñ nō coexistat de se oi dīe tē potis: sic qditates pm Arz. nō hñt pn^{m} durationis: z tamē de se nō coexistūt alicui dīe tpis: qz abstrahūt de se ab oi tali exīstia. Applicādo ad ppositū. Scīa est de incorruptibilib^{9} po^a ꝓpria q̄ negatiue: z de eternis negatiue. z silr de necessarijs. Et tūc rndet ad obiectionē mota supius que est. Corruptibile z incorruptibile Eternū z tēporale. Necessariū z ꝓtigēs. Ista sūt opposita: z differūt plusq̄ gīe. ḡ sīa z qditas est incorruptibilis. necessaria z eterna: nō vi q possit eē eiusdē rōnis cū corruptibilib^{9}: palib^{9}: z ꝓtingētib^{9}: neq; habit cū istis. Rndetur q capiēdo ista vnifōrmiter: ipsa differūt plusq̄ gīe. Una incorruptibile po^a ppinq̄ negatiue: qō negat aptitudinē ppinquaz ad corrūpi dī de ipsa qditate: z tñ ista qditas ē eiusdē rōnis cū corruptibili po^a ppinqua positiue. Ad 2° quo ē notandū: q incorruptibile po^a ppinq̄ pōt accipi vel positiue z actualr vel negatiue z quodāmō potētialr. Incorruptibile po^a ppinqua actualr z positiue est illud qō ꝓnat potētiā ad corrūpi: z actū corruptionis: z vlteri^{9} ponit aliqd p qō sibi repugnat talis po^a ad corrūpi: z actus corruptiōis. Scdomō incorruptibile ꝓnat tm actū z non potētiā ad corrūpi: nisi loquēdo de po^a ppinq̄. z tale incorruptibile po^a ppinq̄ dīcē tale negatiue. hoc est nō habēs potētiā ppinquā ad corrūpi. Cū quo tñ stat: q hēat potētiā remotā: qz nihil i se icludit per qō sibi repugnet po^a: aut act^{m} corruptiōis. z ita negat actū z potentiā ꝓpinquā z ponit potētiā remotā: vt declaratū est superi^{9}. Incorruptibile primomō pm potentiam ppinquā oi-

no opponitur corru ptibili pm potentiā ppinquā. z istō mō ꝓcedo q corrup tibile z incorruptibile differunt plus q̄z gīe z spē: hz incorruptibile pm po^{am} ppinquā 2°: non opponit corruptibili po^a ppinq̄: sed stat cū ipo: z loquēdo de tali incorruptibili. Corruptibile z incorruptibile non distinguunt pm spēm: neq; sunt alteri^{9} gīis. Ex quo apparet risio ad argmētū. Ad vltimū arg^{m} rndet negando ista ppositionē: q illud qō est indifferēs ad plura: q̄z tū est ex se possit trāsmutari ab vno in reliquuz. dī tñ q ista ppō est vera aliqbus additiōib^{9} reseruatis: q̄ruz pma est q illud qō. est ens mutabile sit singulare: ex eo q (cū mot^{9} z opatio dicat eē singularis) hz fieri circa singulare tanq̄z circa sbm: q: singulare nō recipit nisi in subiecto singulari: z hoc est qō egregie inqt phs ꝓ metaphisi. Actus z opatiōes sunt circa singularia. Scda additio ē q illa pm que fit trāsmutatio nō sint cōpossibilia. Iacentiz ē indeterminatū ad albedinē z dulcedinē. z tñ nō realiter trāsmutat ab vno in reliquū: z hoc qz sil ab vno sūt cōpossibilia. Tertia additio est: q illud qō est indifferēs z trāsmutabile nō necessario determinat sibi aliqd vnū illoz: naz dato q sibi aliqd illoz necessario determinet: nō trāsmutabit ab vno in reliquū. Ultima additio est: q ex ipso indifferēti: z illo ad qō est idifferēs nō fiat aliqd vnū idētice z realr. Ex quo sequit: q (cū nā idifferēs ad singularia nō sit quoddā singulare exīs (necessario tñ est exīs i aliq̄ singulari: hz de se: z ex sua rōne formali nō icludat talem exīstiā: z vlteri^{9} (cū ipa singularia sint cōpossibilia in tali nā. z vltimo cū ex nā z singulari fiat aliqd vnū identice z realr. nō sequit ipam. s. nām posse realr transmutari ab vno in reliquū. Ex q appet arg^{m} nō ꝓcludere: z ēt appet qd sit dōz in ista mā de vnitate nāe pm pn^{a} Doc. sbti. Sit igit finis isti^{9} qōnis cū dei bñdictione. Qō. ix.

Consequenter qrit. Utrū vle sit aliqd reale exīs extra aiam. Et arguit q nō. ꝓpetas z passio vlis est eē semp z vbiq;: sed nihil ē extra aiam qō hēat eē semp z vbiq;. ḡ nihil est ex aiam qō sit vle. ꝓntia nota: z maioz fil' cū minoz ē euidēs. Scdo ꝓncipalr ad idē arguitur. Omne qō est ex aiam in istis iferioribꝰ est corruptibile: sed vle nō est corruptibile (cū de ipo habeat scia: scia est de incorruptibilibus.) ḡ vle non est extra animaz.

Ad oppositū in arguit. vle est aptuz natū dici de multis. ḡ vle est aliqd i re antecedēs est manifestū ex ꝓ posteriorz. ꝓntia. pbat: quia ista aptitudo ad dici de multis: aut repugnat rei: aut nō. Si dicas q nō: habeo ppo^{m}: q est aliqd in re sic aptū natuz dici de multis. Si dicas q sic. ḡ intellect^{9} nūq̄z poterit attribuere istā aptitudinē alicui nāe: nisi faciat ꝓceptuz i se falsum: hoc ē nisi accipiat ipam rē sub additiōe sibi repugnāte: sed hoc est falsum. Ām ꝓcept^{9} nāe sic vlis nō est cēceptus in se falsus. ḡ ista aptitudo nō repugnat rei q̄ est nā. Scdo arguit. Obiectū nāliter ꝓcedit actū: sic cā suū effectū: sed obm intellect^{9} est ipm vle. ex 3° de aia. z ex scdo. vbi habet: q singulare est dū sentit: vle dū intelligit. ḡ reliquit q vle ꝓcedit actū intelligēdi. Sz qō ꝓcedit actū intelligēdi est aliqd in reb^{9}. ḡ vle est ens reale. Ad idē arguit. Subm scie ꝓcedit ipam sciam z actuz ei^{9}: sed sbm ē aliqd vle: ergo quēdo de sbto p. ḡ vle ꝓcedit actū intelligēdi. Et ꝓfirmat hz de mēte Auicē. p metaphi. ca. 5. Ens z res pma ipressione ipm unt in aia: nec pñt mānifestari ex aliis notioribꝰ z certioribꝰ se. Ex hoc ar guit sic. qō ꝓ occurrit intellectui z certioribꝰ ꝓmū cognoscibile ꝓcedit oēm actū intellect^{9}: sed ens in sua maxia cōitate z res sic ꝓ occurrunt intellectui. ḡ ens z res in sua maxima cōitate ꝓcedūt actū intellectus. Et scdo ꝓfirmat ex sentētia sancti Tho. qui vult: q primuz cognoscibile ab intellectu est magis vle.

ergo primum

ergo primus cognoscibile via originis: & in cognitione confusa est ens & res: & ista sunt communissima.

In ista.q. primo premittenda sunt aliqua que dicta sunt in precedenti questione. ¶Secundo ponende conclusiones. ¶Tertio rationes soluende que facte sunt in principio questionis.

Be primo premittendū est: q duplex est intētio. Una est intētio prima: alia est intētio secūda. Intētio prima est cōceptꝰ imediate abstrahibilis a re: vt hꝫ Sco. in primo sniarū: di. 23. q. i. Underes cognita dicē intētio prima: & nō quocūq; mō: sed vt cognita. Lapis eni nō est intētio prima: sed lapis vt cognitus. Intentio secūda nō est nisi respectus rōnis: qui derelinquitur in obiecto ꝓsiderato ab itellectu: qui respectꝰ causat per actū intellectus: nō quēcūq; sed p actū cōparatiuū: quo itellectus cōparat aliq plura sub habitudine supioris & iferioris. magis cōis & minꝰ cōis. predicabilis aut subijcibilis: & iste respectus rōnis est ipsa cōparatio passiua: sm q vnū obiectū itellectū cōparat ad aliud obiectū intellectū: que cōparatio sortit diuersas denoiationes. puta vlis aut pticularis: spēi aut gīis: & sic de alijs intentionibꝰ secūdis: de q bus ꝓsiderat logicus. ¶Scdo pmittendū est illud qđ dictū est de vli in precedēti qōne q vle vl pōt capi logice. & vle sic sumptum nō est nisi ipsa secūda intentio vlitatis: que est relatio rōnis. vel potest capi vle metaphisice. pro re, subtrata & denominata ab intētione vlitatis: & hoc dupliꝫ: vnomō pro fūdamēto remoto ipsius vlitatis: qđ nihil aliud est: nisi ipsa nā actu existēs in singularibꝰ. vel secūdomō pro fundamēto ꝓpinquo: qđ imediate natū est denominari ab ipsa vlitate: & est ipsamet nā abstracta ab oi singulari per actū abstractiuū intellectus agētis aut possibilis. (vt dictū est) indeterminata positiue aut ꝓte. ¶Ultimo notandū est: q aliqd pōt esse in anima vel subiectiue vel obiectiue: obiectiue duobus modis: vnomodo habitualiter. alio modo actualiter. Et actualr adhuc duobus modis. vno mō ante actū intelligēdi saltē ordine nāe. alio mō potest actū intelligēdi vt dependēs ab ipso in fieri & in conseruari.

Quibus premissis de secūdo principali ponunt 6. cōclusiones. Prima cōclusio: q vle logice sumptū est trīs in itellectu vltimo mō obiectiue: & nullo mō est extra itellectū. ¶Ista cōclusio patet: nullus respectus rōnis qui est purū ens rōnis est extra itellectus: cū tale oīno depēdeat quēadmodū dictū est ab actu itelligēdi in fieri & in ꝓseruari: imo & ab actu collatiuo itellectus. Sed vle logice sumptū est purū ens rōnis: & ē intentio scda. g̃ nullo mō est extra intellectus. ¶Secūda cōclusio. vle sumptū metaphisice. pro fundamēto remoto vlitatis est aliqd extra intellectū & ens reale. Ista cōclusio patet ex dictis in pcedēti qōne. ¶Tertia cōclusio: vle sumptū metaphisice tertiomō pro fundamēto proximo vlitatis est aliqd ex nā rei. Ad hoc faciunt rōnes adducte in pcedēti qōne: & rōnes & adducte in opponēdo ad istā qōnē. ¶Quarta cōclusio est ista: vle sumptū logice de necessitate est itellectu actualiter & obiectiue. Ista patet ex dictis. ¶Quinta cōclusio est ista. vle sumptū metaphisice. p fundamēto remoto nō est de necessitate in intellectu actualiter: imo neq; ēt habitualr: q ipsa nā circūscripto oi actu itellectus & oi repūtatiuo: est actu exīs in suis singularibꝰ: & hꝫ aliqua vnitatē vel positiua vel priuatiua extra itellectū oīno: & talis nā est fundamētū remotū vlitatis: g̃ vle sumptū metaphisice isto mō est aliqd in rebꝰ. ¶Ultima ꝓ: vle sumptū. p nā vt est fundamētū primus vlitatis de necessitate est in itellū obiectiue habitualr: & nō actualr. ¶Prima ps pz: q nihil pōt ee abstractū ab oibus singularibꝰ qđ sit obm in poꝰ prima motiuū intellectus nisi p aliqđ repūtatiuū exīs in itellectu: & quolibet tale hꝫ ee obiectiuū in itellū habitualr de necessitate: g̃ ꝙ vera. Secunda ps pz: q nō est necessariū nām in tali esse obiectiuo abstractā actualr mouere ipm intellectum ad ꝓsiderationē sui: sed pōt hīe tale ee obiectiuū abstractum habituale circūscripto oi actu itelligēdi. vt arguat in forma. Sicut se hꝫ spēs intelligibilis ad itellectū: sic se habet obiectū repsentatū per spēm: sed spēs intelligibilis in intellectu pōt manere: cessante omni actu intelligēdi: dicēte pho. 3o de aīa. cōmēdando antiquos textu cōmenti. 6. q anima est locus specierū nō tota: sed intellectus: & appellat itellectus locus spērū: q locus hꝫ virtutē ꝓseruatiuam locati: & q intellect ꝓseruat spēs intelligibiles etiā cessante actu itelligēdi: ideo intellectus est locus spērū in telligibiliū: q igīt sic est: sequitur q nā nō de necessitate in esse obiectiuo qō habet in intellectu: actualiter mouet ipsum. Ex quibus apparet determinatio questionis.

Sed restat nunc tertiū principale. vz. soluere argumēta adducta ante oppositū. Ad quoz ꝑmū di. q nā vlis sm qō est fundamētū primū & imediatū vniuersalitatis respicit ipsa singularia vt abstrahunt ab omni actuali existentia: ab omni loco: & ab omni situ: q sicut tota coordinatio presenti abstrahit ab omni existētia: ita (cū ipsum singulare sit per se in pūcto.) abstrahit ab omni existētia & ab omni loco. Uniuersale ergo metaphisicū pro ipsa nā determinata positiue & cōtrarie abstrahit ab oi ee vbiq; sicut abstrahit a loco: & ab existētia: imo pōt ēt dici q ipsa nā sic abstracta ab oi singulari est indifferens ad quodlibet tale. Sed nunq̃ aliqđ sic est indifferens a quodlibet singulare: nisi sit abstracta a quolibet singulari. & ita nā ista vniuersalis abstrahit ab esse vbiq; qđ cōpetit singularibus existentibus in quantum existentia sunt: que abstrahunt ab oi predicamento. Et cum dicis q propriū vniuersalis est ee vbiq. Dico q hoc nō est ꝓprium sibi cōpetens per se: sed soluz per accidens rōne singularium: & non rōne singularium inquantum singularia sunt: verum inquantū sunt existentia: & habent respectū ad vbi: & ad locuz. que oia sunt extra rōnem singularis: vt singulare est. Hoc idez dicimꝰ de vniuersali logice sumpto. tale vniuersale non hꝫ habitudinem ad singularia: nisi eo modo quo dictum est: & hoc vt vniuersalitas est intentio secunda imediate applicabilis intentioni prime & nature. Ad secundū argumentum respōnsum est in precedenti qōne: & cōcedo q aliquod vniuersale metaphisicū: qđ. s. est compositum ex materia & forma est corruptibile potētia remota: & est incorruptibile potentia propinqua: & ista nō cōtradicit vt dictum est in precedenti qōne. Scientia aūt est de his que sunt incorruptibilia potentia propinquat. Sed cuz hoc stat: q sit de corruptibilibus potentia remota: & per hec sit dictum sufficienter ad istam questionem.

¶Ex pdcis itaq; sillogizare opz. & ifra.
¶Dico materiā sbaz q̃ nō est hoc aliqd ens actu &c. Textu cōmēti. iij. Qō. j.

Queritur. Utz mā possit separari a forma. Et q nō possit separari a forma adducūt tres rōnes satis efficaces. Et arguit presupponendo primo. q si mā debeat separari a forma: opz q producatur in eē a deo. ¶Presupponit ēt scdo q mā ē ens in pura potētia: & q qđ est extra essentiā māe est in actu: istud pz. qm̃ quicquid est extra puram potentiam de necessitate est in actu: ergo quodcunq; est extra essentiam materie cum sit extra puraz potentiā: de necessitate est in actu. ¶Tertio presupponitur: quod illud quod additur pdicatis quiditatiuis inclusis in materia: est extra essentiam māe: sicut illud quod additur predicatis qditatiuis inclusis in

hoie:est extra essentiã hois. ¶Istis stantibus arguit sic. Esto q deus ꝑducat mãm in eẽ:q̃ro qd ꝑducitur in illa creatione:aut aliqd de nouo.aut nihil.nõ est dicẽdus q nihil.q: ois ꝑductio realis ⁊ noua est ad aliqd eẽ.g̃ opꝫ q ista ꝑductio terminet ad aliqd eẽ nouũ. Sꝫ certuꝫ est q tale esse qđ de nouo ꝑducit est eẽ essentiã mãe. Sꝫ qđ est extra essentiã mãe est ens in actu.per 1^m ꝓsuppositũ.g̃ illud esse est aliqs actus:⁊ in isto esse ꝑducit mã:g̃ relinquit q mã nõ põt ꝑduci sine actu. ¶D. arguit sic. Illud esse qđ ꝑducit:aut est aliqd additus ꝑdicatis qditatiuis mãe:aut nõ. Nõ est dicẽdũ 2^m.q: illud eẽ qđ ꝑducit non cõpetit mãe semp ⁊ de necessitate. ꝑdicata aut qditatiua cõpetũt nec̃io mãe:g̃ illud eẽ qđ ꝑducit nõ inest mãe nec̃io ⁊ sp:⁊ ꝑdicata qditatiua insunt nec̃io ⁊ semp.ergo illud eẽ est aliqd ꝑter ꝑdicata qditatiua. Tunc sic. Illud qđ est aliud ⁊ magis distinguit ex nã rei ab aliquo q̃ distinguat illud qđ distinguit soluꝫ ex nã rei:distinguit realr:qm̃ ois distinctio maior distinctione ex nã rei videt esse distinctio realis:sed ita est:q aliqd nec̃io inest ipsi mãe:⁊ semp:⁊ distinguitur ex nã rei a tali ibo:g̃ relinquit:q illud qđ sibi nõ cõpetit semp ⁊ nec̃io maiori distinctione distinguitur a mã q̃ illud. Sed exĩtia actualis distinguit magis a mã: q̃ ꝑdicata qditatiua.ergo ista exĩtia actualis distinguit realiter a mã:sed q distinguit realr a mã est forma:ergo mã erit per illud eẽ in aliquo actu formali. ¶Scdo principaliter arguit sic. Certũ est q mã fi creaf a deo ⁊ ſbm ⁊ fundamentũ creationis:sed illa creatio est accns mãe:⁊ ꝓseruatio ipsius.qđ ꝓbat. Mã creatio q̃q; ineſt mãe:⁊ q̃q; nõ.simus ergo in ꝓmo istãti in quo mã accipit eẽ:mã hꝫ tunc creationẽ.post aũt illud istans non hꝫ illam creationem:ergo creatio dicet eẽ qdam accns respectu materie. Omne aũt accns est actus:ergo q̃ creaf est fundamẽtuꝫ illius actus ⁊ forme. ¶Et ꝓfirmat hoc.certũ est enim q ſbm alicuius mutationis distinguit realr a termino illius mutationis:sed ſbm est mã:ergo opꝫ assignare aliquẽ terminũ qui nõ est realr mã:sꝫ talis terminus nõ põt eẽ nisi for^a:g̃ deo necitate opꝫ dicẽ:q q̃ creaf mã creaf sub aliqua forma terminãte creationẽ:g̃ nõ ggiabit sine foꝫa. ¶Tertio ⁊ vltimo arguit ex fundamẽtis Scoti. Materia enim per ipm est in ꝑdicamẽto reductiue:nõ directe. Indiuiduũ aũt cõpletuꝫ est per se in ꝑdicamẽto directe. Isto stante arguitur sic. Si ꝑducit mã sine forma:tunc mã esset indiuiduũ cõpletũ.sed omne tale est p se in ꝑdicamẽto:ergo mã esset in ꝑdicamẽto. Discursus bõn^z:⁊ maior assumpta ꝓbat.oẽ qđ est ⁊ aliqd ꝑ Arı.7.meta.est singulare cõpletũ:sed in isto casu in quo ꝑducit mã est hoc aliqd ꝓbat. Nam ꝑductio terminat ad exĩtes ⁊ singulare:sꝫ qđlibet tale est hoc aliqd.ergo ꝑductio ista terminata ad mãm terminabit ad ꝑ aliqd.ex hoc infert ꝓpositũ. nam omne tale singulare est in ꝑdicamento per se ⁊ directe.ergo materia erit directe in ꝑdicamento.

Ad oppositũ tñ arguit ꝓbando: q mã possit separari a forma:q; non minus dependet accns a ſba:q̃ mã a for^a:sed accns põt separari a ſba.vt ꝓz.ergo ⁊c. Iꝫ q; maior negat a Thomistis.ꝓbat sic. Magis dependet posterius a priori q̃ dependeat pus a suo posteriori.(semp enim dependẽtia est ad aliqd pius:vt ꝓz ex diffinitione dependẽtie que talis est. Dependẽtia est perigẽtia hui^9 ab ꝑ i alteritate nãe.semp.n. id qđ perigit est pus perigẽte ⁊ si fieri relinquit q illud qđ est posterius magis dependet a priori q̃ ecõtra)sꝫ accns est posterius ſba.mã aũt est prior forma via originis.g̃ magis dependebit accns a ſba: q̃ mã a forma. ¶Sed forte dicerek:q sicut accns dependet a ſba sic mã dependet a for^a: ⁊ sic for^a est prior mã:q; mã recipit esse a for^a ⁊ in ꝑ est qd posterius forma:⁊ for^a simplr est prior mã.ꝓbatur simplr. ¶Sed ꝓ ꝑ arguit. Nam dato q mã sit posterior forma in aliquo ordine:tñ simplr mã est prior for^a: vt arguatur sic.q̃cũq; sunt aliq duo ordines:quoꝝ vnus est simplr prior alio:qcgd est in ordine priori:est simplr pius q̃cũq; existẽte in ordie posteriori. Exẽpli gra.ordo ſbaꝝ est simplr prior q̃ ordo accitiũ:⁊ qcgd est in ordine ſbaꝝ ẽ simplr pus q̃cũq; exĩte in ordine accitiũ.ſz ita est q ordo originis:⁊ ordo pfectionis sunt duo ordines.g sic se hñt q ordo originis est simplr prior ordine pfectionis.⁊ ꝑ loquẽdo in nã limitata ⁊ finita:g̃ qcgd est pius origine:e simplr prius q̃cũq; prior pfectiõe:sꝫ ita est q mã est prior origine for^a:hꝫ forma sit ꝑfectione.g̃ mã simplr erit prior for^a. Discursus bon^z.⁊ maior ꝓbat q ordo originis sit simplr prior ordine pfectionis:⁊ ꝓ ꝑs q qcgd ẽ in isto ordie sit simplr prius q̃cũq; exĩte in ordine posteriori. Nã isti ordines sunt tales in nã limitata:q ordo originis precedit ordinẽ pfectionis:q: illa q̃ sunt priora gẽratione sunt posteriora pfectione. Nã.n.semp ꝑcedit de iperfecto ad pfectũ:⁊ ꝑ est ex limitatiõe ⁊ ipfectione cũ nõ possit simediate attingere terminũ itentũ. Tũc sic. Agens nãle ꝑfectũ attigit impfectũ q̃ pfectũ:g̃ qcgd est impfecti^9 est simplr ꝑfectius quocũq; pfectioꝝ:sꝫ mã ꝓma est impfectio: forma: ergo simplr prior. Tũc vltra. Nã p^a est simplr prior forma: ⁊ oẽ simplr prius in suo priori nõ dependet a posteriori:g̃ nõ repugnabit mãe eẽ sine forma. Nec obstat q.7.meta. ter.cõmen.7.dicẽs forma esse prior mã ⁊ cõpositoꝝ ibi. Etz.loquit metaphlice.vt forma est actus simplr ⁊ absolute:⁊ nõ phisice vt forma est pfectio seu actus perfectiuus materie dependens ab ipsa vt a subſtantificante: ⁊ hoc patet ex probatione ipsius.

In ista.q. teneo ꝺnẽ quã ꝓbat ista rõ.q̃ ꝓbata p rñsione ad arg^a in ꝓ^o ꝓmitto duo dicta de mẽte Sco.ꝑ^m q eẽ ẽntie ⁊ eẽ exĩtie eꝫ intellm semper se comitant ita q vnuꝫ nõ põt esse sine reliquo ⁊ hoc hẽtur a Sco.ꝓmo ſniaꝝ.di.36.ſ.n.ꝓducitur aliqd in eẽ existẽtie:ꝓducitur etiã in esse ẽntie.si aliqd est in po^a ad vnũ istoꝝ:est etiã in po^a ad alterꝝ. ¶Scõm dictũ esse ẽntie in intellu obiective separat ab esse exĩstẽtie.hoc ꝓbat. Predicamẽta.n.vt dicit Boetius sunt ꝓm esse essentie:⁊ tñ abstrahũt ab oi eẽ exĩtie:q: ista sũt vlia:⁊ tñ dicũt eẽ ẽntie:⁊ ꝑ p itellm abstrahentẽ. Licꝫ g̃ eẽ ẽntie ⁊ exĩtie separent in intellectu:tñ extra intellm nunq̃ separantur.

His stantibus rñdeo ad arg^a in pede q̃nis adducta:⁊ gra ꝺsputatiõis:⁊ de gra ſpali admitto ꝓsuppositaꝫ illa põt negari. Et cuꝫ dr mã p^a ꝓducit:g̃ acgrit aliqd eẽ nouũ:q̃ est aliud a mã. Dico q illud eẽ nouuꝫ qđ acgrit mã est esse ẽntie ⁊ esse exĩstẽtie:q: omne qđ ꝓducit: ꝓducit in esse essentie ⁊ exĩstentie.Et cũ dr illud de nouo ꝓductũ:est extra eẽntiam mãe.Dico qđ illud de nouo ꝓductũ est ens reale ⁊ ipsũmet esse essentie:⁊ exĩstẽtie:⁊ nõ est aliqd ꝑter essentiã sui ipsiamet eẽntia realis mãe.Et cũ arguit ꝺ.q illud de nouo ꝓductũ est aliud a ꝑdicatis qditatiuis:⁊ ꝑdicata qditatiua semp insunt ⁊ nec̃io mãe.esse aũt exĩstentie nõ semp ineſt mãe:g̃ illud qđ acgrit mã in tali ꝓductione est eꝫ eẽntia mãe:⁊ ꝓ ꝑs est aliqs actus ⁊ forma. Dico q esse exĩte acgsitum in ꝓductione aliquo mõ est eꝫ essentiã mãe:exĩtia.n.est eꝫ qditatẽ ⁊ essentiã mãe:nõ realiter.q sit distincta res neq; formalr:q hẽat distinctã formalitatẽ. Sꝫ eꝫ ꝺ mõ:q nõ est de itellu formali:⁊ qditatiuo materie. Dicimus.n.aliqd esse eꝫ duplr. Uno mõ realr qñ distinguit realr ab illo:⁊ sic exĩtia nõ est eꝫ eẽntia mãe. Allio mõ formalr:⁊ ꝺ dupliciter vel positiue vel negatiue. Illud.n.dr esse eꝫ essentiã alicuius formaliter positiue:qñ habet distinctã formalitatem ab illo:sicut dicmus:q

mus: q asinus est extra eentiaz hois. Illud aũt dr esse ex eentiã alicui⁹ formalr negatiue qđ nõ est de gditate ipsi⁹ nec de itelu formali: nec pdicat de eo in p mõ dicẽdi p se: z sic dicim⁹ q gradus albedinis est ex eentia ei⁹ formalr negatiue: qz hi albedo diffinit: nõ diffinit p gradus itẽrionis: sz tñ gradus nõ est ex eentiã albedis formalr positiue: qz est mod⁹ itrinsec⁹ ei⁹: z mod⁹ itrisec⁹ nõ hz distictã formalitate ab eo cui⁹ est modus: qz nõ põt distincte ꝯcipi sine eentia ei⁹ cui⁹ est mod⁹: z qđcũq hz distictã formalitate ab aliq: põt ꝯcipi distincte sine illo. Ild ꝓpositũ aũt dico q ee exĩtie qđ distinguit a pdicatis gditatiuis: nõ est ex eentiã mãe formalr z positiue: sed bñ negatiue z est realr eadẽ res cum ea. ¶ Q. si dicat. Ista exĩtia aliq mõ est ex essentiã: g est act⁹. Locedo q ista exĩtia que est ex essentia mãe est act⁹: sz nõ ẽ act⁹ oppositꝰ po⁹ ẽ sbtiue mãe p⁹: sed est act⁹ oppositꝰ po⁹ obtiue ipsi⁹. Sz mã p⁹ est in po⁹ sbtiua: nõ obtiua. Et dico q mã p nulla po⁹ põt separi ab actu exĩstẽie in re ex itell⁹ in oino. ¶ Cũ postea in ꝓfirmatione arguit. Illud qđ iest nõ semp z necio distinguit maiori distinctiõe q illud qđ semp z necio iest. Dico ꝑmittẽdo q qñ aliq duo pdicata cõpetũt alicui vniformit accepto: z q eadẽ ꝑn⁹. si vnũ cõpetit necio: z aliud nõ: maiori distõne distinguit illud qđ nõ cõpetit necio z semp q illud qđ semp z necio cõpetit. z tũc dico⁹: q pdicata gditatiua nõ cõpetũt ipsi mãe vniformiter accepte: z p eadẽ ꝑn⁹ p que cõpetit existentia. Exĩtia enim cõpetit mãe realr z ex itel lectu z oino. pdicata aũt gditatiua cõpetũt rei in ee obtiuo z abstracto nec p eadẽ ꝑn⁹. Vlaz exĩtia cõpetit necio per ꝑn⁹ indiuidualia. pdicata aũt gditatiua per ꝑn⁹ eentialia itrinseca que abstrahunt ab actuali exĩtia z singularitate. Exquo nõ sequit. q (q exĩtia nõ cõpetit semp z necessario: z pdicata gditatiua cõpetũt semp z necio) maiori distõne distinguaf exĩtia a mã q distinguanf pdicata gditatiua. ¶ D. dato q esset vez q exĩtia distingueretur maiori distõne q pdicata gditatiua: nõ sequit pp hoc q talis distinctio sit distõ realis: eo mõ: q capit distõ realis p prie: q. vz. est iter r ez rẽ: nec isto mõ exĩtia distinguit realiter z maiori distõne. Exẽpli gra. accipiat ista ꝓpõ. hõ e aial: z ista alia. hõ est exĩs. maiori distõne distinguit existẽtia ab hoie. q aial: qz aial cõpetit hoi in p mõ dicẽdi per se: z distinguit ab eo ex nã rei. Exĩtia aũt nõ cõpetit hoi in p mõ dicẽdi p se: g distinguit maiori distõne q. distinguaf aial: z tñ exĩtia non distinguit realr ab hoie. Et cũ dr. ois distinctio maior distõne ex nã rei est distõ realis. Dr negãdo hoc: qz daf latitudo in distõne ex nã rei: aial distinguitur ab hoie ex nã rei: z aial rõnale silr: sz plus aial q aial rõnale: qz ꝑm⁹ dicit partez. z 2m⁹ dicit totũ. z tñ aial nõ distinguit realr ab hoie: z ita cũ exĩtia nõ distinguaf realr: nõ erit actus formalis. ¶ Põt etiã dici breuiter q existẽtia semp z necio cõpetit eentie: vt hz vez ee z reale: nõ tñ vt hz esse. sz qđ: z obtiuũ. ¶ Ad 2um ꝑncipale cũ dr. illa creatio mãe fundaf in mã: z est accĩs z nõ põt creari mã sine creatione. Ad hoc rndeo ꝑmittẽdo: q creatio dicit dependentiã in essendo rei create ad deum: z ista põt hie duplicem habitudinẽ: vnã ad nõ esse imediate precedens esse: aliã ad ipsum esse rei create: quasi ꝓhabitũ: exẽ plu gra. simus in p istãti creationis lapidis. in illo istanti lapis põt hie respectũ ad ipm nõ esse qđ imediate pcessit: põt etiã in quocũq istãti posteriori esse lapidis cõparari ad seipm: qñ ꝓhabitũ in aliquo istãti priori: glibet istorũ respectuũ est respectꝰ rõnis. Tũc dico q dependẽtia quã hz in p istanti ad deũ ꝑm respectũ ad nõ esse imediate precedens: est creatio. Illa aũt dependentia penes respectuz ad esse ꝓhabitũ est ꝑseruatio rei create. Et ista dependentia ad deum est eadẽ res cum creatura: cui dependentie aduenĩunt duo respectus rõnis. quoz vno ipsa dependentia est creatio: z alio est ꝑseruatio: z talis dependẽtia nõ est accidens creature. loquẽdo de accidẽte eo mõ quo loquit Porphi. qđ adest z abest ꝓter subtã corruptionẽ: sed est accĩs metaphysice. hoc est exneũ ab eentia rei create: qđ accĩs isto mõ est idẽ realr cũ re creata. Et cũ dr. creatio qñq inest: qñq nõ inest. Dico q ꝗtũ ad illd qđ p se importat creatio: qđ est ipsa dependẽtia semp manet ad deũ dante eẽ: sed nõ est formalr creatio nisi vt hz respectuz ad nõ esse: z ita dependentia corrũpit ꝗtũ ad respectũ rationis que hz ad nõ ee pcedẽs: nõ ꝗtũ ad entitatẽ. Cũ dicit creatio est accĩs. Illego z dico q est idẽ cuz mã p⁹. Et si dicas: qđ distinguit est act⁹ formalis: pcedo. si formalr: distinguit. creatio aũt nõ distinguit formalr: sz entitatiue z eẽntialr. ¶ Ad ꝓfirmationẽ cũ dr. sbm alicui⁹ mutatiõis distinguit realr a termino z. Dico pcedẽdo maiorẽ: negãdo minorẽ. vz. q qñ pducit mã fit sbm. Est eni bene sbm simplr: nõ tñ in ꝓposito: sic q qñ pducit p creationem fit sbm trãsmutatiõis. Vñ duplex est pductio. vz. simplr z est subita cõuersio: z trãsit⁹ de nihilo in aliqd. alia ẽ pductio trãsmutatiua. Si loquamur de pductione simplici: sic dico q terminus pductionis z sbm nõ distinguuntur realiter: sed bñ loquẽdo de pductiõe transmutatiua. z sic Cõmẽ. z Alz. locuti sunt: q sbm z termin⁹ distinguuntur realr. In creatione aũt nõ est aliqđ sbm trãsmutatũ. Ergo nõ est mutatio. Nunq eni est mutatio vbi nõ est sz mutatũ: qđ trãseat de puatione ad formã: ordine durationis z tpis. ¶ Ild vltimũ rndef q hoc aliqd z singulare põt intelligi. Vno mõ p singulari vltimato qđ non põt ee rõ alicui eẽndi in ee singulari: z appellaf singulare: z bñ aliqd vltimatũ. Alliomõ põt accipi bñ aliquid z singulare qđ ita est bñ aliqd q põt ee alteri rõ eẽndi. Et isto mõ mã põt ee bñ aliqd. Et ad hãc itentionẽ logt phs 2° de aia ter. cõ. 1. dicẽs q mã est po⁹ bñ aliqd. spes aũt sz qua⁹ aliquid dr bñ aliqd 3m⁹ qđ ẽ ex ipsis: ẽ simplr bñ aliqd. l. p se subsistẽs hñs actualitatẽ vltimã nõ ordinabilẽ p se ad aliquẽ actũ vlteriorẽ: z isto 3° mõ mã nõ est bñ aliqd. sed bñ p mom⁹: qz in isto casu vbi mã crearet sine fo⁹a eẽt talis entitas q posset ee ꝑn⁹ eẽndi alicui inee idiuiduali z singulari.

¶ Ectus aliꝰ alteriꝰ est materie z forma. Textu cõmenti. vj. Q. ij.

Queritur. Utrũ in cõposito sbali sint plures forme sbales realr diuerse. Et arguit q nõ. Unius entis vnicũ est ee. sed ee est a forma. g vnũ ens hz vnaz formã. maior est manifesta. ee eni z ens se ꝓsequunt: qz se habẽt sicut effectꝰ formalis z cã formalis. minor ẽt ẽ nota: qz cũ forma sit ꝑn⁹ eẽntiale intrinsecũ dat p z ꝑncipaliter ee. q si erũt plures forme: erũt plura ee. ¶ Et confirmat ꝑmo hoc ꝑ Alz. 7. meta. cap. de vnitate diffonis. vbi vult qđ genus nihil est ꝓter ea quoz est genus. ¶ Confirmat 2° qz vult ꝓterea ibi: q dria vltima sit tota sba rei: z diffinitio. ¶ Et 3° ꝓfirmat qz vult ibi vlterius q in substantijs non est ordo. Sed si i composito eẽnt plures forme nulla istarũ ꝓpositionũ esset vera: qz genus eẽt aliud ꝓter differentiã. ꝓpterea qz genus sumeret a forma pore: z dria a forma posteriore. Silr dria nõ esset tota suba rei: qz nõ ipoꝛtaret formã gñis: z 3° esset ordo in substantijs: qz vna esset prioꝛ altera posterioꝛ.

Ad oppositũ tñ arguit. Illa distinguunt realiter in aliquo: quoz vnum nã aut tpe precedit reliquz. Sed ita est q forma sbalis corporis (aput corpus est altera pars compositi) precedit tẽpore ꝗzunq aliã inductã in viuẽte. ergo z. maioꝛ est nota minoꝛ aũt ꝓbat: qz oportet formã pficientẽ aliqđ vnũ pfectibile ꝓsupponere ipm in esse: sed corpus organicum est pfectibile ab aia. g ꝓsupponit ab aia. ¶ Et ꝓfirmat. Omne extensuz de necessitate distinguit realr ab eo qđ est inextẽsum: sed forma corporeitatis de gñe sbe est extẽ-

sa. anima aũt intellectiua est simplr inextẽsa: g̃ forma corporeitatis distinguit realr ab aia itellectiua in homine.

In ista.q dimissis alijs opinionib⁹. tm̃o recitabitur opinio Tho. cum suis fundamẽtis z motiuis z impugnabitur. ¶Secũdo ponetur opinio doc. subtl. ¶Ultimo articulo soluẽtur rõnes. San. Tho. Deinderationes in principio questionis.

Circa pr̃imũ articulũ ẽ opinio. s. Thome z suorũ sequatiũ: q̃ in quolibet cõposito ibali sit tm̃ vna forma ibalis dans eẽ cõpletũ z perfectũ ipsi mãe. ¶Dicto quo est notandus q̃ lz fm ipm forma ibalis sit vna simplr in re: z vna simplex res: est tm̃ plures virtualiter: z hoc p quãto põt esse p̃n⁹ pluriũ: z distinctarũ operationũ: in ipso cõposito: z fm hoc est quoddam p̃n⁹ illimitatũ virtualr p̃tinẽs plures formas: illas. s. q̃ nata sunt esse p̃n⁹ illaz opationũ q̃rũ ipsa est vtualr p̃tetiua: z hec videt esse sntia Aẽ. in. 2. de aia. tex. cõmẽ. 31. vbi vult: q̃ vegetatiuũ p̃ineat in sensitiuo: sicut trigonus in tetragono: z sicut impfectũ p̃tinet in pfectiore: ita q̃ sensitiuũ z vegetatiuũ sit vnũ fm ibam: plura aũt in rõne p̃n dpũ operatiui. Et rõ istius est: q̃ quãto aliq̃d est pfectꝰ: tanto vi posse eẽ p̃n⁹ pluriũ operationus sine distinctõe in sui ba. Ex quo sequit: q̃ aia itellectiua i hoie poterit eẽ vnũ p̃n⁹ respectu oium opationus: que sunt a virtute vegetatiua z sensitiua. ¶Dicto qua opinione adducunt 14. rõnes. p⁹ rõ est ista. nas data opi. Scoti q̃ sint plures forme ibales in eode: sequit q̃ ois forma ibalis post primã formã erit accidẽs. p̃ns est falsum: q̃ z añs: p̃ntia probatur per differentiã quã ponit cõmẽtator in p̃mo phi. inter formã ibalẽ z accidẽtalẽ: q̃ ibalis aduenit enti in potz accidẽtalis aduenit enti i actu. ¶Oz si tu dicas. Accidẽtalis aduenit enti in actu cõpleto: ibalis aduenit enti in actu incõpleto. ¶Cõtra. certũ est q̃ Lomen. p phisi. z Auicẽ. vult: pbare: q̃ nulla forma ibalis ẽ de eẽntia materie p̃me z arguit: qm̃ dato hoc sequeret: q̃ quecũq; forma adueniret mãe p̃me: eẽt accidẽs: sed certus est: q̃ data hipotesi: q̃ forma ibalis aliqua eẽt de eẽntia mãe p̃me illa esset icõpleta: g̃ relinquit q̃ erit forma accidẽtalis p̃z ipz q̃ aduenit enti in actu icõpleto. ¶D. 2°. Aẽ. p de generatione cõ antiquos: arguit q̃ si elementũ eẽt p̃n⁹ mãle in gñatione ibali: sequeret (inqt) q̃ omnis gñatio ibalis esset alteratio: sed certus est q̃ alteratio est ad formam que est accidens: g̃ gñatio que fieret extra p̃n⁹ mãli q̃ est elementũ esset ad formã accidẽtalẽ. Sed certum est q̃ forma elemẽti est actus incõpletus. g̃ q̃ aduẽit enti in actu incõpleto est accidens. ¶D. 3°. aut tu intelligis q̃ forma ibalis p̃ior aduenies mãe p̃me sit icõpleta: q̃ imperfecta: aut q̃ potẽtialis ad aliã formã. si tu intelligas p̃mũ: certũ est: q̃ forma ibalis asini est impfectior q̃z forma ibalis hominis: aut eq̃: z tm̃ certũ ẽ q̃ illud q̃d aduenit asino in suo actu ibali est accidẽs. Si aũt itelligas secũdo mõdo cõtra. Sicut mã p̃ma se hz ad actũ sic forma ibalis ad potentiaz. Sed mã p̃ma de se nullo mõ est in actu: g̃ forma de se nullo mõ est in potẽtia: z per p̃ns nõ põt esse potẽtialis ad aliã formã ibalẽ vlteriorem. ¶D. 4°. forma ibalis dat esse simplr: sed q̃d dat esse simplr dat esse completũ. ergo forma ibalis dabit esse cõpletũ. ¶Itez 5°. arguit fm Aẽ. p̃mo de gñatione. Gñatio vnius est corruptio alterius: z ecõuerso: sed si in aliquo cõposito ibali sint plures forme: tũc hec propositio nõ erit vera. q̃ separata aia itellectiua ab hoie: ex pli gratia. nõ gñatur aliquid: sed remanebit illud q̃d p̃fuit in hoie. g̃ relinquit q̃ ista propositio est falsa. ¶Oz si tu dicas: q̃ Aẽ. itelligit de corruptione totali: nõ aũt de partiali. ¶Cõtra. nihil dicit simpliter de aliquo nisi illud sit tale fm oẽs ptes: aut fm plures z potiores. (vt hz videri in. 5. phisi. Sicut nihil dicẽ eẽ calidũ nisi habeat plures partes caliditatis: aut potiores) sz potiores ptes in gñatione z corruptiõe sunt forme vltime, ergo nihil dicet corrũpi: nisi corrũpat fm oẽs eius ptes. Ex quo sequit: q̃ corrumpet fm vltimã formaz q̃ faciebat ad eẽ ipsius. ¶Item 6°. arguit: data veritate isti⁹ opi. sequeret: q̃ oẽs forme ibales precedẽtes vltimã eẽnt frustra z ociose: z sequẽs est falsum. ergo z antecedẽs falsitas z sequẽtis patet: q̃ nã nihil agit frustra. sc̃o meta. z. 3. de aia: p̃ntia probat: q̃ fm Aẽ. 2. de aia. p̃us p̃tinet in posteriori sicut trigonũ in tetragono. g̃ vegetatiuũ continet virtualiter in sensitiuo z intellectiuo: sed q̃d p̃tinet vtualiter in alio supfluit z est ociosum in nã si p̃tineat formaliter. g̃ zc̃. ¶Oz si tu dicas: q̃ pz⁹ contineri in posteriori hz intelligi tm̃ virtualr: mõ quo impfectũ p̃tinet in perfectiore: nõ tm̃ hz intelligi q̃ tale p̃ius p̃tineat in posteriori fm eẽntiã z ibam rei: q̃ cũ ista p̃tinẽtia virtuali stat distinctio fm eẽntiã z ibam. ¶Sed z. illã Aẽ. loco prealegato dicit: q̃ trigonũ p̃tinet in tetragono. Sed certũ est q̃ trigonũ nõ est impfectius tetragono: imo pfectiꝰ: q̃ figura triãgularis est pfectior q̃drãgulari: sicut ternari⁹ est pfectior nũs q̃z q̃ternari⁹: vt docet Aẽ. p̃ celi z mũdi. ergo nõ pẽse est p̃tinẽtia virtualis vegetatiui i sensitiuo. z sensitiui in intellectiuo: sed est ẽ p̃tinẽtia fm eẽntiã z ibaz rei. ¶Itẽ 7°. arguit: quecũq; p̃dicabilia accipiunt a diuersis formis: vnũ nõ p̃dicat de altero: nisi per accns: sicut apparet de istis p̃dicabilib⁹ grãmaticũ z logicũ. Nã q̃ grãmatica z logica sunt diuerse formeliõ ista est per accns: grãmaticũ est logicũ. Sed p̃te in hoie sũt diuerse forme: aut in aliquo individuo ibali: g̃ p̃dicata que sumuntur ab istis: p̃dicabunt de se inuicẽ p̃dicatione p accns: z ita cuz viuũ aial z hõ accipiant a diuersis formis vt tu dicis: vnum p̃dicabit de aiali per accns. z aial de hoie: q̃d ẽ euidenter falsum. ¶Oz si tu dicas: q̃ ppositio sumpta ẽ va. vbi forme diuerse nõ habẽt ordinẽ eẽntialẽ inter se. neq; ad aliq̃d vnũ 3m⁹: aliter ipsa est falsa. ¶Cõtra. eque bñ logica z grãmatica hñt ordinẽ essentialẽ iter se: sicut aia vegetatiua z sensitiua: ita q̃ nulla rõnem poteris assignare de istis formis qn possit assignari de logica z grammatica: sed ista nõ predicant de se inuicẽ pẽse. g̃ zc̃. ¶D. 8°. arguit ad p̃ncipale. In hoie nõ⁹ sunt plures forme ibales. De quo magis vi. g̃ neq; in alijs: p̃ntia est euidẽs: z añs probat: qm̃ dato opposito sequit: ceũ poz fit aia vegetatiua aia sensitiua: z sensitiua poz aia intellectiua: vt concludit opi. de pluralitate formaz: q̃ plãta fiet aial brutũ: z aial brutũ fiet hõ. ¶Prima p̃ntia probat: q̃ fm Aẽ. de plãtis. triplex est genꝰ viuẽtiũ. quoddã viuit vita vegetatiua sicut plãta: quoddã vita sensitiua: sic aialia: quoddã vita itellectiua. sic hõ. g̃ aia vegetatiua p̃stituit plantã. in quocũq; igit istãti embrio in matrice viuit vita vegetatiua: erit plãta: q̃ impssibile est p̃stitutiuũ eẽntiale alicui cõpeteret nisi illud p̃stituat p tale p̃stitutiuũ in eẽ p̃uenieti tali cõstitutiuo: sed p̃stitutiuũ plante est aia vegetatiua que cõpetit embrioi i aliq̃ poti. g̃ talis embrio erit plãta. ¶Oz si tu dicas: q̃ aia vegetatiua p̃stituat plãtã. si ipa nõ ẽ ordinabilis ad aliã formaz ibalẽ: sed in pposito non est sic. ¶Cõtra. vnaquecz forma nata est dare suũ esse formale suo pprio subto: siue ordinet ad aliud siue nõ: z g̃ forma vegetatiua dabit aliq̃d eẽ formale embrioni: sed tale esse formale nõ est nisi esse vegetatiuũ q̃d cõpetit plante g̃ zc̃. ¶Scda p̃ntia probat. s. data opinione de plu. formaz: sequitur q̃ brutuz fiet hõ: q̃ certũ est q̃ sensitiua dat aliq̃d esse sensitiuũ ipsi embrioni: z nõ dat eẽ rõnale. g̃ ẽ sensitiuuz irrationale: sed tale sensitiuũ p̃icit postmodũ p rõnale. g̃ brutũ fiet hõ: z irrationale fiet rõnale. g̃ idẽ transmutabit ab opposito in oppositũ. ¶Itẽ ad p̃ncipale 9° arguitur Data ista opinione: sequit q̃ erit aliq̃ forma in mã ppetua z eterna. p̃ns est falsum: g̃ z añs: p̃ntia probat. Agẽs generans nihil corrũpit: nisi illud sit icõpossibile foie generande: vt cõcedit ois schola p̃bor⁹: sed ita est: q̃ si ex aliq̃ ibã cõposita z corporea generaret alia subtãtia corporea

forma

forma corporeitatis que est in corrupendo: nō repugnat forme grauiande: imo est sibi cōpossibilis: & necessario requisita ad eē ipsius: ergo ista forma corporeitatis nō corrumpetur ab aliquo agente generante: g̃ erit forma corporeitatis coeterna mūe: & ita redibit opi. Aluicē. ¶ Et confirmatur. Alx. 2. de gñatione. tex. cō. 34. hz: q̃ in habētibus simbolū. s. in elemētis facilior est trāsitus: sed illa facilitas hz ipm nō est nisi: q̃ cū elementū trāsmutat in elemētum: si hz qualitates simbolicas: agens gñans nō corrūpit illas q̃litates. Et ex hoc colligit: qđ cū difficilius sit transmutare plura q̃z pauciora: in talibus hñtibus q̃litates simbolicas facilior est trāsmutatio. Unde cō Alx. fundatur, i ista ppositione. agens trāsmutans aliq̃d passuz iueniēs in tali passo formā cōpossibilē forme introducende non corrūpit ipsaz. Ex quo sequit intētū: q̃ cū forma corporeitatis sit cōpossibilis oi forme mālī: nunq̃ corrumpetur a generante. ¶ Ité ad pncipale 10° arguit. Si in aliq̃ inditiduo subē cōposite eēnt plures forme sbales: aut ille forme educerent de eadē potentia māe: aut de alia & alia si p mō: q̃ arguit duplicīter. ¶ Tum q̃ cōmentator. 12. meta. cōmē. 11. vult: q̃ potentie in mā numerent & distinguant sm distinctiones spēz & formaz: q̃ si spēs seu forme sunt plures: relinquit: q̃ potentie sunt plures: & hoc ē qđ vult Alx. 3. phīi. q̃ si posset egrotari & sanari sunt idē. sanitas & egritudo erunt idē. ¶ Ū ēt q̃ duo act⁹ pficerēt eandē potentiā. Cūa quelibet istarū formaz sbalū eēt perfectio māe sm eandē potentiā: pñs est falsum: q̃ actus pficiens vnā potentiā adequate: pficit hz vltimū capacitatis sue: g̃ talis capacitas & potentia nō poterit pfici a alia actualitate. Et vlterius sequit ex auctoritate preallegata 3. phīi. q̃ si sit idem posse respectu egritudinis & sanitatis q̃ erit idem sanitas & egritudo. ¶ Si autez dicas: q̃ iste forme sbales educunt de mā sm diuersas potentias. Cōtra. iste potētie in mā nullū habēt ordinē essentialē inter se cū sint imediate fundate in mā: & imediate consequantur entia māe. ergo neq̃ iste forme sbales que educūtur de talibus potētijs habebunt ordinē inter se essentialez: & ergo in eodē erūt plures forme sbales: nullū habentes ordinē inter se. ¶ D. 11° arguit. si in aliquo idiuiduo sbe essent plures forme sbales sequeret q̃ daret aliq̃d simplicius in corporib⁹ q̃z sit elementū: pñs est falsum. g̃ & anis: pñtia. pbat: q̃ elementū puta ignis. & est ignis: & ē corpus. ergo in q̃tū corpus includit aliquā formā p̄iorem q̃z sit forma per quā est ignis: forma aūt per quaz est corp⁹ est p̄or: & pstituit in isto p̄iori aliq̃d cōpositū qđ est soluz includens formā corporeitatis & mām primā: forma autē sbalis ignis cōstituit cōpositū includēs formā sbalē ignis formā corporeitatis: & mām primā. g̃ habeē pposituz: q̃ aliq̃d erit simplicius igne. ¶ Ité. 12° arguit: q̃ data veritate istius opinionis sequit q̃ simplex erit cōpositū aut mixtū: pbaē pñtia: q̃ cōpositū qđ est mixtū: aut p eandē formā est corp⁹ & mixtū: aut p aliā & aliā. Si per eandem habeē ppositū. sip aliā & aliā: & cū foia corporeitatis pus pstituat cōpositū q̃z forma mixtiōis: & tale cōpositū pstitutū nō sit nisi corp⁹ simplex. g̃ corp⁹ simplex fiet mixtū p formā mixtiōis sibi aduenīētē. ¶ Ité. 13° arguit ad pncipale. Si in aliquo idiuiduo sbe sūt plures forme sbales aut iste habebūt ordinē iter se: aut nō. Si dicas q̃ non. g̃ totū cōpositū ex ipsis formis erit vnū vnitate aggregationis. si aūt dicas q̃ habeant ordinē: aut iste ordo ē essentialis: aut accūtalis. Si dicas q̃ ē ordo accūtalis. g̃ poterit nō eē iste ordo iter istas formas: & p pñs segr idē qđ pus: q̃ totū cōpositū erit vnū p aggregationē. si aūt dicas q̃ ē essentialis. g̃ iste ordo erit de essentia forme que ordinat ad alterā: & tūc gr̃a exēpli. sit illa forma aia sensitiua que ordinat ad itellectiuā: aut enī iste ordo erit de essentia aie sensitiue in q̃tū sensitiua est: aut in q̃tū sensitiua hois. Si 2° mō: g̃ aliq̃d erit in essentia spēi qđ nō pținebit in genere aut in diffinitione speciei: cōsequens est falsum: g̃ & antecedens: cōsequentia patet: q̃ ordo iste nō ē de essentia aie sensitiue accepte in genere: & anima sensitiua: vt est in aliis tanq̃ in genere ponitur in diffinitione hominis. ¶ Ita q̃ diffinitio hominis non cōprehendit nisi rationez sensitiui in cōmuni: & propriam differentiaz specificā. g̃ cuz iste ordo essentialis includus in specie nō includatur in diffinitione: sequitur: q̃ aliquid erit essentiale in spē qđ nō pținebitur in diffinitione eius: qđ erat p̄obanduz. Si primo mō. ergo omnis anima sensitiua erit ordinabilis ad intellectiuā: ex quo ordo ad intellectiuam est de ratione sensitiui vt sensitiuum est. ¶ Item. 14° & vltimo arguit. data illa positione sequeretur q̃ eēnt due anime sensitiue in homine. (Dato q̃ sensitiua in homine ordinetur ad intellectiuā) probatur cōsequentia: q̃ certuz est q̃ hō & asinus conuenīūt in rōne sensitiui: & nō in illa ratione que sit ordinabilis ad animā intellectiuā. (Differūt enī q̃ hō habet sensitiuam ordinabilē ad intellectiuaz: asin⁹ nō) ergo alia est rō sensitiui in qua conuenīūt hō & asin⁹: & alia in qua differūt: & p pñs erūt due sensitiue in hoie.

Licet ista opinio videat apparēs ex argumētis adductis: tamen ipsis nō obstantib⁹ teneo aliā opinionē tanq̃ pbabiliorē & magis pconā veritati catholice: & phie. ¶ Et pterea pmo arguit ꝺ ipaz ex fundamentis Aristo. & Auer. scdo per rōnes. ¶ Pmo sic. Auerroys sup 4° phisicoz. cōmē. 71. tractatu de vacuo: ponit differētiā inter motū a alium & motū elemētoz: dicens. necesse est q̃ inter motorē & rem motaz sit resistentia: & ipsa resistētia aut erit ex ipso moto (qñ. s. motuz ex se diuiditur in motorem in actu: & rem motaz in actu: sicut est dispositio in animabus & corporibus celestib⁹.) aut erit ex ipso medio in quo mouetur: & hoc erit quando res mota non diuiditur in motorem & rem motaz in actu sicut est dispositio in corporibus simplicib⁹. ¶ Hoc idem sentētialiter dicit Aristo. 8. phisicoz tex. cōmen. 28. Ex ista auctoritate manifeste habeē: q̃ animal mouens sic diuiditur in duo. s. in motorē & motum: quoz vtrūq̃ est in actu: sed si in aliali: & per cōsequens in hoie nō esset nisi vna forma substātialis. s. anima rōnalis: non eēnt in ipso duo in actu: sed solūmodo vnum. s. aia rōnalis. aliud autē esset in potētia. s. mā pma: ergo in hoie & quodlibet alio aiali sunt ad minus due forme substantiales. s. aia. & forma dās esse corporis: q̃ est altera pars eius: vt sit in ipso motor in actu. s. aia: & motum in actu aliud ab ipso. s. corpus. ¶ Ad hoc dicunt quidam: q̃ aia non mouet corpus sm q̃ vnitur corpori vt forma: sed per potētiā motiuā cuius potētie motiue actus psupp̄oit corpus effectū in actu per aiam: & sic aia sm vim motiuā fit pars mouens: & corpus aiatū fit pars mota. ¶ Sed hec resp̄sio nō soluit argumētū: qñ sm hoc nō magis diuideret aial in motorē & motū in actu: q̃ elementū. qñ eodez mō dicēt q̃ forma elemēti nō mouet sm q̃ forma: sed p potentiā motiuā: cuius actus p̄supponit corpus elemēti pstitutū in esse per formā elementi: vt illud qđ est forma elementi sit mouēs sm vim motiuā: & corpus elemēti sit motum. Concordant autez Aristo. & Cōmentator q̃ aial diuiditur in motorem & motum in actu: nō autē elemētū. ergo hoc est solū: q̃ illud qđ mouetur in aiali p se: & p alia forma substantialē in actu a forma mouente. ¶ D. secundo anima vt forma corpis & aia vt mouens per potentiā motiuā non est aliud & aliud in actu: sed est vnū & idem in actu: pñs duos modos: videlz dare esse seu actū pmū ipsi corpori: & actū scōm qui est mouere. Sz Auerroys dicit q̃ aial mouens se: diuidit actu in motorem & motuz: ideo opz q̃ motum sit actu diuisum a mouente. qđ esse non potest nisi mouens sit actu diuisum ab actu moti. Unde Cōmētator. 8° phisicoz cōmē. 30. facit quoddam argumētum volēs ostēdere: q̃ etiaz elementa diui-

dantur in motorem ⁊ motum: ⁊ soluit dicens. Si igitur aliquis dixerit q̄ corpora simplicia sunt cōposita ex materia ⁊ forma: quoꝝ vtrūq; est distinctum ſm diffinitionem a reliquo: dicemus ad hec q̄ prima mā non est existens in actu: ⁊ illud q̄d mouetur ex se debet diuidi in motorem ⁊ motum in actu: q̄m illud q̄d est in potētia neq; mouet: neq; mouetur. Si igitur lapis. verbi gratia. moueretur ex se contingeret vt esset mouens ⁊ motum eodē modo ſm formā: q̄m non est existens in actu nisi ſm formam. ¶ Ss. 3° Aristo. 8mo de anima tex. cōmē. 71. pbat: q̄ anima non est numerus compositus: ex punctis que sunt in corpore: quia tunc impossibile esset animam separari siue absolui a corpore per corruptionem ipsius anime: vel per aliū modum: q̄ impossibile est pūcta a corpore separari nisi corpus diuideret in puncta: q̄d est impossibile: vt patet. 6° phisicoꝝ: ⁊ ideo si anima esset numerus cōpositus ex punctis que sunt in corpore: anima nō posset a corpore separari: sicut nec pūcta possunt. ¶ Habet ex his Aristo. 2° impossibili q̄ anima non possit a corpore separari: q̄m tunc animal mori nō posset: nisi p corruptionē sui corporis: q̄d etiam Alz. habet p̄o impossibili. vnde in hoc loco dicit cōmētator sic. Deinde dedit eis. s. Alz. aliud impossibile. s. dicentibus animā eē numerum cōpositū ex punctis que sunt in corpore: ⁊ est q̄ anima non est abstracta a corpore: ita q̄ impossibile est q̄ aial moriatur nisi per corruptionem sui corporis. Ex his apte cōcludit q̄ apud Aristo. est impossibile q̄ animal nō possit mori nisi per corruptionē sui corporis: sed si in aia li esset tm̄ vna forma. s. anima nō solū hoc esset impossibile imo necessarium. Quare ⁊c. ¶ Ss. 4° Aristo. primo de anima tex. cōmē. 72. probat q̄ anima non est corpus: q̄ tunc duo corpora essent simul. s. corpus q̄d esset aia: ⁊ corpus in quo eēt anima: quoniā ipsa est vbiq; in corpore viuo. Ex hoc apparet q̄ opinio Aristo. fuit: q̄ anima animalis ita esset forma corporis animalis: q̄ tamen non esset pars formalis intrinseca ipsius corporis aialis: q̄ sic: nō sequeretur q̄ in animali essent duo corpora q̄ruis ipsa esset corpus: sicut non sequit̄ q̄ in homine sint due anime: q̄ruis anima rōnalis que est anima: sit in homine tanq̄ pars ipsius hominis: sed solum sequeret si aia esset pars corporis animalis: q̄ in animali esset corpus: ⁊ aliquid aliud: posito q̄ anima sit corpus. Sicut etiam q̄ aia est pars animalis: bene sequitur. igit̄ si in animali est anima: in aiali est aliud ab aia: q̄ semp totus includit aliquid aliud a parte. ¶ Ss. ⁊ quinto principaliter sic arguitur: ſm Aristo. 2. de anima. tex. cōmen. 7. Anima est actus corporis phisici ⁊c. Sed corpus phisicū est aliquid in actu per formā substātialē. ergo anima informans corpus presupponit ex parte ipsius perfectibilis aliquā formā substantialē in actu. Iam detur oppositū. ergo anima nō esset actus corporis: sed tm̄ esset actus māe prime. ¶ Sed ad hoc respōdetur q̄ aia cōtinet in se virtualiter formam mixti seu formaz corporeitatis ⁊ anima sub ratione qua anima presupponit seipsaz: vt supplet formā mixti. ¶ Sed contra istam responsionem instatur. Aut enim ipsa anima, ppter cōtinentiā virtualem ſm quam ptinet formā mixti: habet aliquā distinctionez realē in se ⁊ in essentia sua: aut nō. Si dicas q̄ sic. Contra q̄druplicitet. Tum q: habetur in tētū: quia ex ista cōtinentia virtuali cōceditur distinctio realis forme mixti ab anima. Tum etiā q: hoc est falsum: q. vz. ipsa anima vt vna forma habeat distinctionem realem in eēntia. Tū tertio: q: forma que est anima non esset eque simplex sicut forma mixti. Tum quarto: q: si aliqua distinguunt realiter in essentia aie sint ista. A. ⁊ B. aut enim. A. se tenet ex parte informātis: aut ex parte informabilis. Si detur primuz. g̃ erit actus māe: ⁊ non erit actus corporis. Si detur secūdū ergo relinquitur q̄ materia ſm. B. presupponit aliquid ex parte informabilis: q̄d erit. A. Sed quecūq; duo in forma sic se habēt q̄ vnū est in formās alterū informabile: illi sunt distincti actus ⁊ distincte forme realiter: q: nihil informat seipsum: ergo. A. ⁊. B. in aia erunt distincte forme. Si autem tu dicas q̄ ppter cōtinentiā virtualem aie respectu forme mixti nulla sit distinctio realis in ipsa anima ⁊ forma mixti: sequitur q̄ anima ſm rez est actus materie: ⁊ non corporis: cuius oppositum tz Alz. Unde non est dicendum: q̄ (quum Aristo. loquitur de anima prout est principium reale) posuerit ipsam esse principium ⁊ actum primum corporis ſm rationem ⁊ intellectum: q: pertractat ibi de principio viuentiū realiter: ⁊ phisice. ⁊ nō logice. ¶ Aliter respondent aliqui dicentes: q̄ anima est actus corporis in quo corpore includitur anima: ⁊ corpus constituitur per animam: q: per animam corpus est organicum: ⁊ est potentia vitam habens. Dicitur autem anima actus primus corporis respectu actus secundi qui est operatio. Talis enim potentia ad actum ſcdm non est abijciens ⁊ excludens animam. ⁊ dicunt q̄ ista locutio anima est actus corporis: est similis huic. calor est actus calidi: ⁊ lumen est act⁹ lucidi. non q̄ seorsum sit lucidum sine luce per aliam formam: sed quia est lucidum per lucem. Similiter dicunt q̄ anima est actus corporis: non quidē constituti in esse corporis sine anima per aliam formam: sed q: est corpus per ipsam animam. Et probant hoc per textum Aristo. 2° de anima. tex. cōmen. 10. vbi dicit. q̄ cuz dicit: anima est actus corporis potentia vitam habentis: tale non est abijciens animam siue excludens. ergo sequitur ſz Alz. q̄ in tali corpore includitur anima. ¶ Sed contra istam solutionem instatur. Iam Aristo. 1° de anima. tex. commen. 4. dicit. q̄ anima non est corpus: q: corpus non est in alio tanq̄z in subiecto: imo corpus est subiectum ⁊ materia ipsius. Et ex hoc concludit q̄ anima est forma ipsius corporis: q: corpus est sibi subiectum: sed si hoc est verum: impossibile est vt in corpore: cuius anima est actus: includatur anima: ita q̄ sit pars formalis ipsius corporis. q: tunc aia esset actus sui ipsius: aç ēt subiectū. Unde aliter aia est actus aiati: aliter corpis. est enī act⁹ aiati: nō tanq̄z subiecti: ſz tanq̄z ps formalis ⁊ actualis ipsi⁹. quū enī de eēntia ipsi⁹ animati sit aia: si eēt actus aiati tanq̄z subiecti: tunc aia eēt subiectū anime. Et si dicit q̄ anima rationalis est forma corporis humani. ¶ Hoc habet intelligi subiective: q: ſ. corpus humanū est subiectum anime rōnalis. ¶ Et per hoc apparet q̄ corpus per aiaz nō est organicum. ¶ Iam corpus cuius anima ē actus (sicut forma est actus materie) non includit animam: ergo sicut non est corpus per animam: ita per eandem non est organicum: sicut enim corpus est subiectum ⁊ materia anime: ita corpus organicum. ¶ Quod etiaz dicitur. q̄ per animam est potentia vitam habens. Contra. anima est vita corporis: ergo sicut impossibile est animam esse in potentia ad vitam que est anima cum habet eam: ita impossibile est vt anima sit in potentia ad vitam. non enim idē potest esse in potentia ad seipsum. ¶ Quod etiam dicit q̄ anima est actus corporis primus qui est in potentia ad actum secūdum. ¶ Contra. Illud quod est in potentia ad operationē vite: nō est in potentia ad vitam. imo actu habet vitam. Aristo. autem dicit q̄ anima est actus corporis habentis in potentia vitam. ¶ Preterea secundo. dato q̄ posset intelligi (quemadmodum dicunt) q̄ corpus cuius anima est actus: sit in potentia ad vitam (hoc est ad operationem vite:) Quum dicitur q̄ ista potentia animā non excludit ſm Aristote. Contra. ex hoc non concluditur: q̄ anima sit constituens corpus tanq̄z forma ipsius: sed solū q̄ in tali corpore est anima in actu sicut in materia existēte sub forma ignis: est, potentia ad comburere: que potentia nō excludit formam ignis: sed

quāuis

quãuis talis materia actu habeat formã ignis: non pp hoc sequit q talis forma sit pars materie siue de essentia eius. ¶ Quod aũt dicunt q ista locutio. aia est actus corporis. est similis huic. calor est actus ignis: z lumẽ est actus lucidi. ¶ Dicendũ q hoc est falsum. imo potius est similis huic. Calor est actus ignis: z lumẽ est actus solis: quãtuz ad hoc videlicet. q: sicut corpus est qd materiale respectu aie de cuius essentia non est aia: ita ignis est subiectuz: z quid mãle respectu caloris: de cuius essentia nõ est calor: z ita ẽt sol est subiectũ lucis de cuius essentia nõ est lux: siue lumen: sed ista locutio. anima est actus animati: bene est similis huic. Calor est actus calidi. Nam anima est actus animati: q: est pars formalis ei9: z sili calor est actus calidi: q: calor est pars calidi. Ob autez hoc sit veruz: manifestuz est: quoniam hec est falsa. Calor est actus calidi potẽtia calore habẽtis. impossibile est enim vt res sit in potẽtia ad aliquã partem sui. Nũc aũt Aristo. dicit: q anima est actus corporis potẽtia vitam habẽtis siue aiam habẽtis in potẽtia: sz ista (anima est actus animati) bene est similis huic (calor est actus calidi) quia sicut impossibile est: vt animatũ sit in potẽtia ad aiam. appello autẽ caliduz: illud cuius pars est calor: z similiter animatum cuius pars est anima.

Postmodum per rõnes arguit cõtra ipam opinionez in se pncipalr. Et primo per rõnes nãles. Secũdo per rõnes theologicas.

Quãtum ad pm qutupliciter arguit. Primo sic. Impossibile est eundẽ effectum z eiusdez rõnis causari a quibuscũq; z ẽtucũq; diuersis agẽtibus. ista ppõ. pbat: q: diuersa agẽtia alter9 rõnis: habent formas per quas agunt alterius rõnis: z actiões alterius rationis: z hoc colligitur ex mẽte Cõmenta. in. 5. phiicoz cõmen. 38. Nam ẽm ipsum alia z alia forma z alterius rationis: concludit aliã z aliam actionẽ z alterius rationis: z ex consequenti alium z alium terminuz. Nec eadem sententia habetur ex. 8. metaphi. tex. cõmen. 12. Si. agens aliud: z actio alia. ¶ Probatur etiam ratione hec eadem ppositio. q: agentia alterius rationis nõ videntur posse aliquid efficere z generare qõ sit terminus mutationis substantialis: niſi alterando ipsum passum alterationibus diuersis z alterius rationis. Sicut etiã. ipsorum qualitates alterantes sunt alterius rationis. Ista maioze pncipali sic ppsita z pbata subsumo istam minorem. Sed corpus viuum qualitercũq; z a quocũq; corrũpatur: semper in ipso remanet idez cadauer: z idem effectus eiusdem rationis. hec minor patet ad sensum z experientiam: quoniaz tale cadauer habet accidentia eadẽ z eiusdem rationis cum accidentib9 que erãt in ipso viuente. Idem quoq; apparet ex motu z ex operationibus eius: quoniam easdẽ operationes habet z motus cadauer in quod corrũpitur viuum: qñ corrumpitur ab igne: cuius operationibus z motibus cadueris in quod corrumpitur idem viuum ab aqua: z ab alijs corrũpentibus. Motus autem z operatio eiusdem rationis arguit ipsum suppositum esse eiusdez rationis ex sententia Cõmenta. primo celi z mundi. commento. 8°. Motus vnius non puenit niſi ab vnitate nature: ergo (cum tale cadauer derelictum non possit idez produci a diuersis agentibus) non est aliquid de nouo productum: sed tñ est aliquid derelictum. Sed ita est: quod nunc habet vnam formam substantialez que nõ est anima: ergo prius habebat duas: per quarum vnaz constituebatur viuens. z per alteram corpus. ¶ Et confirmatur: z in idem redit. Corrumpentia diuersaruz rationum: non nata sunt inducere in idez passum effectũ eiusdem rationis. Sed ita est q corrũpentia (per suppositum) sunt diuersarum rationum: ergo nũq; effect9 erit eiusdem rationis. seu forma inducta in mã: ergo per oppositum si effectus est eiusdem rõnis: sequitur q nõ est aliquid de nouo productum ab agentibus sic diuersis. ¶ Itez arguitur secũdo principaliter. presupponẽdo: q materia z forma substãtialis sunt causa omnium accidentium saltem absolutoz. Ista ppositio. pbatur: q: forma substantialis est prima perfectio mãe nata imediate pficere z actuare materiã. Non enim nata est prius pficere aliqd accidens qz substantiã materie. Tum q: forma pficiens presupponit suum perfectibile prius ordine nature z originis: substãtia autem non potest presupponere aliquod accidens ordine nature: quuz sit prior quolibet accidente natura: ex septimo methaphisice. textu cõmenti quarti. Tum q: perfectio determinata ad aliquid pfectibile nata est cõstituere vnũ per se cũ illo. Modo ex forma substãtiali z accidẽte nõ potest fieri vnum per se. Et quo pcludimus q mã prima prius nata est habere oez suam perfectionem actualẽ a forma substantiali: qz sibi adueniat aliqua alia forma accidentalis. ¶ Isto presupposito stante arguitur. Nullum accidens maxime perfectum z absolutuz fundatur imediate in mã prima: sed solum mediãte forma substãtiali: sed eadem accidentia sunt in animali viuo z mortuo. ergo in mortuo presupponitur eadẽ forma substantialis: que prius. Sed talis forma substãtialis nõ est aia. ergo est aliqua alia forma que prefuit in viuente. Maior est nota ex dictis: minor autez apparet ad sensum z experiẽtiaz: q: ti equus sit albus: eadem albedo remanet in cadauere: que prefuit in ipso viuẽte. ergo zc. Cõsequẽtia primo illata est euidẽs: q: nisi esset eadem forma substãtialis: nõ essent eadẽ accidentia: quum accidẽtia nõ migrent de subiecto in subiectum: ¶ Sed ad hoc faciliter respondet dicendo: q ista accidentia nõ sunt eadem: sed similia: que cõsequuntur alias formaz de nouo genitam. Nõ declaratur. q: agẽs corrũpens: generãdo aliquid de aliquo corrũpendo: assimilat ipsuz illi corrũpendo: quũ nõ possit perfecte ipsuz genitum sibi ipsi agenti assimilari. Ex quo sequit: q generat cadauer cum accidentibus similibus corpori corrũpendo. ¶ Cõtra rñsionẽ in se p° instat: q: agens gñans nihil generat de accidentibus: niſi que per se insequuntur formã generandã. z habent ordinem essentialẽ ad ipsaz. Sed talia accidentia non per se competunt forme cadaueris: sed per accidens: neq; habent ordinem essentialez ad ipsam formaz cadaueris. ergo zc. Maior est manifesta: q: agens quantum dat de forma: tantum dat de accidentibus cõsequentibus ad formam: vbi sit ordo essentialis z per se: sed vbi sit ordo accidentalis: sicut agẽs nõ intendit illa accidentia: ita non generat illa: z quum sit ordo accidentalis forme generande ad talia accidentia: poterit generare cadauer sine istis accidentib9: quod est euidenter falsum. ¶ Item si dicas: q ista accidentia per se competũt forme ex natura generationis. Aut hoc erit ex ratione agentis aut ex ratione materie: aut ex ratione forme que inducitur. Nõ ex ratione agentis seorsuz: q: tale agens semper induceret consimilem effectum. Non ex ratione materie vt de se patet. Nec ex ratione forme inducte: q: semper induceretur cum similibus accidentibus: q: vbi agens eiusdem rationis: z materia eiusdem rationis: ibi sequitur effectus eiusdem rationis: vt colligitur de mente Aristo. 8° methaphisice. Si agens idem z materia eadem: quod factuz est: est idem. Et probatur etiam ratione. Quia inter extrema eiusdem rationis nõ nata est sequi niſi habitudo z actio eiusdez rationis. Ex quo sequitur: q a consimili agente in ipsa materia: semper produceretur forma cadaueris cum similibus accidentibus: quod est euidenter falsum. ¶ Item arguitur secundo contra fundamenta istius respõsionis. q: agẽs producens intendit sibi assimilare passuz in forma qua

agit: z nō ipsi corrumpēdo: qz tunc quum corrūpendū sit oppositum actioni agentis z formę qua agit: agens producēs assimilaret effectum suum suo oppositō: z ita calidum assimilaret effectū suum frigido: qđ est impossibile. Unde forma qua agit agens corrumpens ipsuz viuum: opponit ipsi corrūpendo: qz magis impedit actionem eius qz promoueat. ergo sequit q per actionem agētis naturalis: ex natura actionis cadauer non assimilaf aiali corrumpendo. ¶Item 3° ad principale arguit. Si esset verum quod dicit ista opinio: sequeretur q homo nō vere generaretur: neqz nutriretur. Et vlterius q non posset corrumpi. Ista sunt absurda incōuenientia. ergo z antecedens ex quo sequuntur. ¶Primum consequens deducitur sic. Aristo. in primo phisicorum. vult q tria sint principia ipsarum rerum naturalium. videlicet materia: forma: z priuatio. ¶Habet etiam in. 7° metaphisice: q forma est terminus formalis generatiōis. Sit ista maior. (ita intelligendo. s. q licet generatio sit compositi vt termini totalis: est tamen forme vt termini formalis. Et ratio ipsius est: quia nihil potest esse illud qđ terminat generationem: nisi ipsum habeat aliquid quo terminet ipsam generationem: qz vnicuiqz qđ correspondet prout quo. Si enim aliquid agit vt qđ. de necessitate aliquid est sibi ratio agēdi vt quo. Similiter si aliquid terminat aliqz actionem vt quod: oportet dare q aliquid sit ratio terminandi eandem actionem. vt quo.) Isto stante assumit ista minor sub illa propositione maiore. Sed in generatione hominis (stante ista positione) nullus potest assignari terminus formalis generationis qui sit de essentia hominis (probatur ista minor: qz illud est aut materia: aut forma que anima intellectiua: aut aliqua forma precedens animam intellectiuam. ¶Non materia: vt de se patēt. ¶Non anima intellectiua: quia ista nō est terminus actionis agentis naturalis. ¶Non forma precedēs: quia illa corrumpitur in instāti quo homo generatur: z per consequens terminat actionem corruptiuā: z non generatiuam) ergo relinquitur: q homo: aut cōpositus: quod est hic homo: non posset dici vere generari. ¶Et cōfirmatur. ¶Nihil est qđ. respectu alicuius actionis: nisi per aliquid quod est quo. sed i tali casu nihil est quo respectu hominis. ergo homo non potest esse quod. respectu generationis. ¶Secundū consequens deducitur: z deductio eius patet ex deductione primi. Certum est q in nutricatione aliquid generaf vt terminus formalis: sed per istam positionem nullus terminus formalis potest assignari. ergo zc. ¶Q2 si tu dicas q ipsum compositum terminat actionē virtutis nutritiue. Hoc improbatum est: qz nihil potest terminare actionez in ratione quod: nisi per aliquem terminum formalem sibi inexistentem: qui nullus est in proposito. ¶Q2 si tu dicas q producitur anima intellectiua: vt in materia que aduenit per nutricationē. ¶Contra dupliciter. ¶Primo quia producere aiam intellectiuam vt in materia est agere ad vnionem anime intellectiue cum materia: z non est agere ad aliquem terminum substantialez formalem. Sed actio terminata ad vnionem non est generatio. ergo zc. ¶Item secundo quia omnis actio substantialis noua est ad aliquem terminum formalem substantialem nouum: alioquin aliquod compositum generaretur de nouo: z nihil esset sibi ratio generandi de nouo acquisitū: sed ista sunt absurda: z incōuenientia: ergo actio nutritiua non potest esse ad compositū quod nutritur: neqz ad vnionē forme cū materia: nisi ponatur forma que sit ratio generādi passiue: z terminādi actionē agētis. ¶Tertiū cōsequens sic deducit. Corruptio substātialis est ad aliquē terminū substātialem formalē (vt prius) qui desinit esse per actionē corruptiuā agētis: sz nullus est talis in proposito: vt ē cuidēs ex dictis. ¶Q2 si tu dicas q corrumpitur ipsum compositum quod est hic homo. ¶Cōtra dupliciter. Tum quia nihil potest corrumpi: nisi sit sibi aliqua ratio corrūpendi. Tum etiam quia (sm opinan. Thome.) idem esse hominis est ipsius anime separate a corpore: z totius. ita q anima habet idem esse cum toto. Alioquin (dicit ipse) non posset idem homo numero resurgere: dato q esse hominis esset interruptum: z totaliter corruptū. Sed anima intellectiua remanet post separationem a corpore in suo esse: z habet idem esse extra corpus: quod habet in corpore. ergo sicut esse anime intellectiue non corrumpitur: esse totius nō corrūpitur: quum hoc z illud sint idem. ¶Item quarta z penultima ratio cōtra vnitatē formą: quz presupponit duo. ¶Primo q nulla forma pōtinet virtualiter aliam esse realiter: quia essentialiter illa que nō potest cōtinere virtualiter effectus illius alterius z non potest esse principium operationum illius alterius. Ista ppositio patet. quia sicut effectus sunt repugnantes z contrarij. ita forme videntur esse ptrarie z repugnantes. ¶Secūdo presupponit: q esse quantum extensibile: esse cōpositum ex cōtrarijs: esse corruptibile: ist effectus repugnant anime intellectiue. ¶Iaz anima intellectiua est imaterialis z spiritualis. ideo nō potest esse principiū aliquorum istorū effectuū: qui effectus puentunt a forma corporeitatis: z a forma mixti. Ex his arguitur sic. illa forma nō est essentialiter eadez alteri: nec pōtinet virtualiter illam: que de se z per se nō potest esse principium operationum illius: nec cōtinet virtualiter tales operationes. Sed ita est q anima intellectiua non potest esse principium operationū prouenientiū a forma corporeitatis: qm nihil potest esse ratio essendi alicui in aliquo esse: qđ est sibi omnino incōpossibile z repugnās. Sicut albedo non potest dare esse alicui quod sit repugnans albedini: sed esse corporeum: quantum: z extensibile sunt effectus omnino repugnātes anime intellectiue: z sunt effectus forme corporeitatis. ergo anima intellectiua nō cōtinet virtualiter formā corporeitatis: nec est sibi eadem essentialiter. ¶Et confirmatur. Quandocūqz de aliquibus duobus verificātur duo cōtradictoria realia z realiter distincta illa realiter distinguūtur: sed de anima intellectiua z de forma corporeitatis verificātur sic duo pntradictoria: qz forma corporeitatis est quāta: anima intellectiua non. imo habet in se positiue z actu aliquid quod repugnat extēsioni. ergo anima intellectiua z forma corporeitatis distinguūtur realiter. ¶Item quinto z vltimo arguitur ad principale presupponēdo duo. primū (quod dicit Aristo. scōo de aia. tex. cō. 24.) q actus actiuorū sunt in patiente dispositō: z in tex. cō. 26. Actus vniuscuiusqz in ppria materia natus est fieri. Ex quo infertur q in materia subtantiali vltima z specifica: pr° op3 ponere aliquā formaz imediate disponētē ad vltimā formā. ¶Secundū presuppositū est q forma vltimate disponēs necessitat ipsam mām ad formā vltimaz. Ista ppositio p3: quoniā passiuz sume dispositū natum est perfici immediate ab agente circūscripto quocūqz alio. vt colligit de mēte Aristo. 9°. metaphi. tex. cō. 10. ¶Quibus stantibus arguit sic. Sit ita q ex semine habeat pduci z generari aliqua forma substantialis vltia: que sit verbi gratia. forma specifica asini: istam formam specificam de necessitate precedit forma vegetatiua: quia ex sentētia Aristo. in. 16. libro de aialibus. Embrio prius viuit vita plante qz vita sensitiua. Tūc arguitur. ista forma substātialis precedēs: aut manet cū forma vltima introducta: aut desinit esse. Si dicas p^m: habeo ppositū: q due forme ibales sunt simul. Si dicas scōm.

Quoniā ista forma precedens imediate disponit ad formā vltimā. ideo cōtra istos negantes tales dispositiones imediatas z necessarias. Arguit

multipliciter

multipliciter q tales nō corumpantur. ¶Et primo diuisiue sic. si habet corumpi: corumpetur ab aliquo contrario. aut tale cōtrarium erit forma vltima. aut erit ipsa materia: aut agens generans. ¶Non est dicendum p̄mū: propterea: quia dispositio ad illd ad quod dispōit ipsa dispositio non habet oppositionem z contrarietatē. immo conuenientiam z conformitatez. ergo virtute istius forme non corumpetur ista dispositio. ¶Non est dandū etiam secundum: q. s. corumpatur a materia. Tū quia materia nō agit: sed est principium mere passiuum. Tuz etiam quia ista dispositio est ratio proportiōis z assimilationis materie ad ipsam formā. ¶Neq; dandum est tertium: q corumpatur ab agente: quia illud nō corumpitur ab agente: quod est maxime promotiuuz: z nullo modo impeditiuum actionis agentis. Sed ista dispositio est huiusmodi: quia maxime est consona agenti: siue facilitans z perficiens eius actionem. ergo cē. ¶Et confirmatur: quia agens generans: per actionem suam assimilat sibi passum in quod agit: sed materia sub ista dispositione assimilatur agenti: z simile non corumpitur a simili: ergo cē. ¶Et iterum cōfirmatur: quia agens generans: z per se generat: z per accidēs corumpit. per accidens autem corumpit propter incompossibilitatē alicuius forme existentis in passo ad formam quam generat vltimate. (ita q tota ratio corruptionis alicuius in passo est repugnantia z incompossibilitas forme ad formam vltimate introducēdam.) Sed hic nulla potest reperiri repugnātia: z incompossibilitas. ergo hec forma precedens formam vltimam non corumpetur ab ipso generante. ¶Item arguitur secundo ad idem generaliter de omni forma disponente. Et presuppono vnum: videlicet q forma vltimate disponens ad formam vltimam siue sit substantialis: siue accidētalis: talis in q̄ forma vltimate disponens in quocunq; instanti causatur: non stat cum forma corumpenda. patet hoc presuppositu: quia tunc forma corumpenda esset in materia cū dispositionibus omnino repugnātibus tali forme. Tūc sic. Ista forma vltimate disponens in eo instanti in quo vltimo introducitur: aut simul erit cum forma generanda: ita q in quocunq; instanti est ista dispositio: est illa vltima forma generanda: aut in alio z alio instanti. Non in alio z alio instanti: quia (quum inter quecūq; duo instātia cadat tempus medium) sequeretur q in aliquo tempore materia esset sine vlla forma substātiali. Quod probatur: q vltima dispositio vel forma disponens ad vltimam formam generandam: non stat cum forma corumpēda: ergo in illo instanti in quo ē talis vltima dispositio non erit forma corumpenda. ergo nulla forma substātialis erit in materia. ¶Nec potest dici q sit aliqua dispositio accidentalis in materia sine forma substātiali fm Thomam. z ita remanebit materia nuda in toto illo tempore. ¶Si autem dicas q in eodem instāti est illa forma disponens: z forma vltima generanda. ¶Contra arguitur sic. Aut illa forma disponens est prior: origine z natura forma vltima generanda: aut posterior. Si tu dicas q est prior: habetur intentum: quia quum illa vltima dispositio: sit in materia mediante aliqua forma substantiali quā presupponit: z illa forma substātialis nō sit illa forma generanda: q illa non presupponit: sequitur ordine nāe illā dispositionē vltimā: sequit q i eodē instāti erit aliqua forma substalis cum forma vltima generanda in mā. Si vo dicas q ista dispositio est posterior: forma gīanda. Cōtra sequeret q alteratio precedēs dispositiones ad illā formā generandaz nō h̄et aliquē terminū z erit infinita. p̄mitia declarat: q talis terminꝰ aut est forma substalis vltimo genita: aut est aliq̄ forma accidē talis sequens talē formā. Nō est dādū p̄mū. pbat hoc triplicīter. primo: quia forma substantialis est per se terminus gīationis: ergo nō est per se terminus alteratiōis: z maxime hoc sequitur expositione magistri Francisci de neritono: qui vult: q gīatio nō distinguatur realiter a forma genita. ergo sicut forma substantialis distinguitur realiter a forma accidentali: ita generatio ab alteratione: z ergo qđ est per se terminus vnius: nō est per se terminus alterius. Item 2° ois mutatio finita prius est finita intrinsece q̄ extrinsece. forma substalis est terminꝰ extrinsecus alterationis. ergo prius h̄z aliquē terminū intrinsecū quo intrinsece finit: qui nō videt posse assignari sequendo opinionem istoz. Ité 3° motus z terminꝰ sunt eiusdē rōnis: sed ita est q forma substalis non est eiusdem rōnis cū alteratione: neq; cū forma que per alteration ē acquirit. ergo forma substalis nō pōt sic esse terminus. Si vo dicatur 1m mēbrū. s. q terminus per se alterationis sit forma accidentalis: illa. s. que per se sequitur] forma substalē vltimo genitā. Istud destruit: q in quocunq; est mutatio: in eodē est terminus mutationis: hoc ē de mente Alz. in multis locis: z presertim in primo de gīatione. tex. c. 23. z rō huius est: q: mouens per motū intēdit pficere ipsum mobile: z nō destruere: z motꝰ ē actus z perfectio mobilis. Et propter hoc dixit Alz. ibi: z in p̄ phisi. z in. 5. Oz idē sbm manet sub vtroq; termino mutationis. Stante ista maiore assumo istā minorez. Sed forma accidētalis sequens formā vltimā genitam non est in eodē sbiecto in quo est alteratio precedens: (q: alteratio est in cōposito ex mā z forma corumpenda. Vltima dispositio est incōposito ex mā z foza generanda. ergo nō idē sbm sub mutatione z termino mutatiōis. ¶Sed ad hāc gīalē rōnē cū in p̄n° di. aut forma dispones est in eodē instāti cū forma generāda cē. ab istis rīdet: q in quocūq; instāti est vltima forma generāda corrūpit z desinit ee vltia forma disponens: z ipsa dispositio iducta ab agēte in mā. ita q p̄m esse forme gīande est p̄mꝰ nō esse ipsaz dispositionū: z tūc agēs gīans inducit in māz nudā formā gīandā. ¶Cōtra (qcqđ sit de incipere ee: z definere esse.) Nos logmur de ee forme vltime disponētis. Et querit: vtz talis forma vltima disponens: quū habeat suū ee: in quo instāti h̄z p̄mū ee: z precedit argumētū vt prius: q: aut in eodē instāti: aut in alio: z ita vt prius. ¶Preterea cōtra illud qđ hic dicit q. vz. in p̄ ee forme vltime gīande vnit ipsa forma māe nude. ¶Cōtra hoc arguit: q: h̄z in eodē instāti in quo forma vltima disponēs h̄z p̄m nō esse: introducat forma gīanda: tū primā disponēs ipse corrūpunt q̄ forma vltima introducat z prius est imaginari mām nudā carentē quacūq; foza: q̄ mā ipsa perficiat forma vltima. Ex hoc arguitur sic. Algens nullā formā generat de mā: nisi ad quaz mā determinat per aliqđ intrinsecū. g forma genita nō vnitur māe nude. p̄mitia p̄z. Et aīs est cōmēta. in. 12. meta. commē. 18. vbi vult: q agēs nihil extrahat de mā: nisi in ipsa sint. p portiones z habilitates ad formaz extrahendam. ¶Hoc ēt cōfirmat rōne: q: sicut se h̄z agens in causando effectum: ita mā in causando subiectum z mālis. Sz agēs sic se h̄z in agēdo q nihil agit nisi determinet: vel sit determinatū ad propriū effectū. pducendū. Ergo sic se h̄et mā: q nihil causabit mā liter respectu forme in substātificādo formā: nisi per aliqđ intrinsecū determinetur ad ipsam. ¶Oz si tu dicis q agēs pducit determinatā formā in materia ex p̄mitia ipsius ad mām nō habentē contrarium z repugnās agenti. ¶Cōtra. q: agens phīcus in agendo presupponit mām que prius ordine originis z via gīationis presupponit q̄ ipsum agēs agat.] Propter h̄ dixit Alz. p̄ phīsi. q mā est in genita de qua agēs generat.) Et agens presupponens talē mām: presupponit ipsam magis inclinatā ad vnā formā: q̄ ad aliam: si de ipsa dz pducere determinatā formā. (¶Hec secūda propositio arguit sic. sicut se h̄z agens ad mām in generādo

sic se hz ad ídinationé mãe ẽ ad dẽminatã formã gĩandã. Sed sic se hz agẽs gĩans i gĩando q̃ pſuppõit mãm ad hꝫ q̃ pducat for: am. ℈ ad hꝫ q̃ pducat de ipſa determinata formã pſupponit ipſaz magis determinatã z ídinatã ad illã. Iſta ꝓpõe aſſũpta, p maiore z probata: ſubſumif iſta mior) ſz ita ẽ q̃ in illo iſtãti nãe in q̃ mã cõſideratur nuda: hz eſſẽ ídinationẽ ad oẽs formã: z nõ magis ad vnã q̃z ad aliã. ℈ de ipſa oẽs forme educenf: aut nulla.

Hec argumẽta hz videanf̃ pcedere ſ̃ ponẽtes fieri reſolonez uſq; ad mãz ꝑmã: tñ efficacẽ pcedũt ſ̃ ſan. Tho. q̃ põit nullã ultimã diſpõnẽ prenia ad formã gĩandã manẽ i aduentu forme. Uñ mã (ex iſta opinione) nõ determiat itrifece ad formã q: p nullã formã ſibi ierſitẽ. Neq; extrifece. q: nõ p agẽs. (q̃ꝺ pbat.) Tũ q: agẽs nõ determiat mãz p for: am ſuã ſbalẽ: q: illa imediate nõ agit. p ipſũz Thomã. Neq; p formã accitalẽ: q: illa nõ attingit in actione ſua terminũ ſbalẽ: ut als declarauit: z ẽ de mente doctoris ſubtilis in. 4. di. 12. q. 3. Tũ q: maior diſpõ regrit in mã: z in maiori gradu reſpectu forme pfecte q̃z ipfecte. Uz daretur: q̃ reſpectu impfecte ſufficit determiatio que fit p agẽs: nõ tñ vi hꝫ ſufficere reſpectu pfecte. ¶ Et confirmaf hoc: qa ſi in mã nulla fiat diſpoſitio preparans mãm poſitiue ad formã: hz ſolũ puatiue diſponẽs: precíſe in illo gradu fiet diſpõ quo forma corrũpit: z tũc diſpõ corruptiua i mã eẽt. ſufficiẽs, p gĩatiõe cuiuſcũq; foꝛe ſiue pfecte: ſiue impfecte: z tũc vi ſeq; q̃ quodlibet poſſet gĩari ex quolibet z nõ determiatũ ex determiato: qõ ẽ falſũz. Nec ualet fugere ad ordinẽ formaz: ſic q̃ impfecta precedat pfectã: hꝫ nihil ẽ: q: mã nuda põt imediate pfici ab agẽte põte ſm illã formã quã põnet vtualiꝛ: z quũ ſit idifferẽs ad quãcũq; foꝛmã: poterit quãcũq; recipe: ubi nõ ſit impedies. ¶ Preterea. ultio arguit ſ̃ corruptiões iſtaz diſpõnũ: duz tales affirmãt: q̃ in aduẽtu cuiuſcũq; forme corrũpanf̃. Mã certũ eſt q̃ alteratio ſeu accõs iductũ p alterationez poſitiue diſponẽs ad formã gĩandã hz eẽ pfectuz in illo gradu: quo ultimate diſpõit ad formã. aliogn alteratio non eſſet finita aut terminata. Aut ergo tale accidens corrũpit in iſtãti quo hz eẽ acquiſitũ z cõpletũ: aut in alio. Nõ ꝑmo modo: q: accidens ſil' eſſet z non eſſet in eodez inſtãti: ſi in alio: ℈ inẽ hoc z illud mediat tẽpus: ℈ in toto tpe inter medio alteratũ geſcet quo dato ſequitur: q̃ generatio forme ſubſtãtialis nõ eſt finis alterationis precedẽtis: qõ eſt contra Auerroym primo phiſicoꝝz: z ita generãs nõ generaret alterãdo: ſz moueret imediate ad formã ſubſtãtialẽ: qõ eſt ꝺra Azz. z oẽs philoſophãtes: z contra ſenſum. Et ulterius ſequit: q̃ paſſum ultimate diſpoſitũ nõ perficeret imediate ab agẽte põte nõ ipedito: qõ eſt ꝺra Ariſto. 9. meta. Unde põt ſic formari ratio. Nullũ accidẽs corrũpit in fine alterationis per quã acgrit: q: in illo iſtãti pficit. Igitur ſi in illo inſtãti corrũperet: in illo inſtãti ſil' eẽt: z nõ eẽt. Sed põte forma ſubſtantialis nõ gĩat niſi accidentia inducta per alterationem corrũpanf̃. z in illo inſtãti gĩatur quãdo accidentia illo corrũpit. ℈ forma nõ gĩat in fine alterationis: uel ſi ſic. ſequit: q̃ forma gĩat quãdo accidẽtia inducta per alterationẽ adhuc manẽt: qõ eſt ppoſitũ. Iſta rõ pcedit contra ſan. Tho. qui ponit diſpõnẽ ad formã ſubſtãtialẽ terminari ad aliquẽ gradũ ad quez neceſſario ſegf̃ corruptio foꝛe corrũpẽde: z gĩatio foꝛe gĩande p modum ſequele. Nõ ſic Sco. q̃ põit tñ terminũ extrifecũ iſti' alterat iõis: z nõ itrifecũ: z ẽt q̃ nullus ẽ ℈ dus i alteratiõe induct' ab alterãte: ut alterãs ẽ: q̃ ſit in cõpoſſibilis foꝛe corrũpende ſz talis iducit uel a ℈ iante: uel a ſubſtãtia genita: z ita alteratio finit extrifece: z rõne agẽtis: z rõne termini. De hꝫ videas in. 4. di. 12. q. 3. Sz tũc ex iſta opinione reſpõdẽdum eſſet ad obiecta ſuperius cõtra reſponſionẽ de termino extrinſeco: de quo aliqs.

Poſtremo arguitur theologicé: q. vz hec via negãs pluralitatẽ formaꝝ: contradicat fidei catholice z vitati: cũ ex ea ſequaf̃ q̃ corp⁹ ieſu chriſti viuũ nõ fuiſſet idẽ corpus qõ erat mortuũ: qõ eſt cõtra doctores catholicos ſacratiſſime fidei: z preſertim cõtra Aug. z Ambro. qui multis rõnibus nituntur oſtẽdere q̃ idẽ fuerit oĩno corpus chriſti viuũ z mortuum. Et ꝑmo preſupponit vnũ fundamẽtũ: q̃ ad vnitatẽ numeralẽ effectuũ regrit vnitas forme: ſicut ẽt mãe. Et hoc colligit de mẽte Ariſ. 12. meta. tex. cũmẽ. 27. Et rõne, pbat. Sicut enĩ cõpoſitũ depẽdet eẽntialiter a mã: ita z a foꝛa: z principalius a forma q̃z a mã: quum forma ſit ꝑm⁹ z principalius cõſtitutiuũ cõpoſiti. Ex hoc arguit. illõ qõ depẽdet ab aliquo eſſentialiter q̃ztũ ad eẽ depẽdet ab eo dẽ eẽntialiter q̃ztũ ad vnitatẽ ſũte eẽ: q: quocũq; aligd ẽ ens: eſt ẽt vnũ: cũ ens z vnũ cõuertant. ex. 4. meta. tex. cõ. 3. Sed ita eſt q̃ cõpoſitũ dependet eſſentialiter a forma: q̃ztũ ad eẽ. ℈ ẽt q̃ztũ ad eius vnitatẽ: z ita nõ erit vnuz q̃ idẽ: niſi habeat vnã z eandẽ formaz. ¶ Iſto ſtante data iſta poſitione dupliciter, pbatur ꝓſequẽtia ꝓncipalis. ꝑmo ex vnitate corporis in ſe. 2° ex nã diuine hipoſtaſis. ꝑmo ſic: q: in corpoze chriſti mortuo nõ remãſit aliqua forma que prefuit i corpoze viuo: ſed alia p te virtute diuina fuit in chriſti corpoze creata. Ex quo ſequif̃ q̃ totũ cõpoſitũ reſultãs ex mã ꝑ⁹ z ex forma 2ª creata nõ habebat idẽ eẽ: neq; eãdẽ vnitatẽ: quẽadmodũ ꝓz ex premiſſo ſuperi⁹. ¶ Et cõfirmat q̃ hoc corpus ꝑm ſuũ eẽ diſtigue bat realiẽ ab illo: q: ab alia z alia forma ul' diuerſa reſultat aliud z aliud eẽ cõpoſiti realiẽ diuerſum: hz i ꝓpoſito fuerũt forme realiẽ diuerſe. ℈ diuerſa cõpoſita: z diuerſa eẽ cõpoſiti realiẽ. ¶ Etiã ꝓfirmat 2°. Ma ꝑm ſan. Tho. cõpoſitũ dicit tertiã entitatẽ diſtinctã realiter a ſuis ptib⁹: ſed ita ẽ q̃ ex foꝛa illa creata z ex mã ſua reſultabat vna 3ª entitas realiẽ diuerſa ab entitate totius cõpoſiti: que reſultabat ex vnione aíe intellectiue ad mãz chriſti. ℈ hec entitas z illa erãt realiẽ diuerſa. Sz 3ª entitas z ipſuz cõpoſitũ ſubſtãtiale ſunt p ſe oĩno idẽ ex nã rei. (Licet diſtinguant ꝑm rõnẽ.) ℈ relinquif̃ q̃ hoc corp⁹ ieſu chriſti viuum: z illud mortuũ diſtinguebant realiẽ z eẽntialiter. Sed quecũq; diſtinguunf̃ ſic realiẽ z eẽntialiter ſũt ſimpliciter diuerſa. ℈ corpus chriſti viuũ z mortuũ erãt ſimplicit diuerſa. ¶ Et 3° ꝓfirmat hꝫ ex fũdamẽto ſan. Tho. ſic. Totũ eẽ hoꝝ ẽ eẽ aíe intellectiue: ut dicit ipſe. ℈ totũ eẽ ieſu chriſti viui q̃ztũ ad eẽ hoꝝ erat eẽ aíe intellectiue. ſed tale eẽ aíe intellectiue nõ habuit corpus chriſti mortuuz: q: in eo nõ erat alia intellectiua. ℈ relingtur q̃ hec corpus z illud erãt ſimplicit diuerſa. ¶ Sed forte tu dices q̃ fuit idẽ rõne mãe: z rõne hipoſtaſis. ¶ Cõtra. Quuz ex igne gĩaf̃ aer: certũ ẽ q̃ eadẽ mã ẽ in igne: z in aere genito. z tñ nõ ꝓcedit q̃ ignis z aer ſint idẽ numero. Ex quo ſequit q̃ nõ maioꝛe idẽtitatẽ z vnitatẽ hꝫet corp⁹ chriſti viuũ z mortuũ: q̃z ignis corruptus: z aer genitus ex ipſo. ¶ Et ꝓfirmaf: q̃ oppoſita ꝺraria ad ſe inuicẽ ſuccedũt in eodẽ ſubiecto: z in eadẽ mã. Et tũ nõ ꝓcedit q̃ vnũ ſit alio: aut q̃ hẽat idẽtitatẽ cũ ipſo pp idẽtitatẽ ſubiecti: z ita corpus chriſti viuũ z mortuũ nõ hẽnt maioꝛẽ idẽntitatẽ q̃z duo ꝺraria z oppoſita ad ſe inuicẽ ſuccedẽtia in eodem ſubiecto. ¶ Itẽ 2° ꝓfirmaf. Illa que ſunt idẽ ꝑm mãm: ſunt idẽ ꝑm qd z diuerſa ſimplicit: ſicut apparet de igne q̃ gĩaf̃ ex aere. ℈ corp⁹ chriſti viuũ z mortuũ eẽt idẽ hꝫ qd: z diuerſum ſimplicit. Ex q̃ ſequit q̃ iſte ppones q̃s ꝓcedũt theologi. vz. idez corp⁹ chriſti iacuit in ſepulchro qõ prefuit in cruce: z ſili' iſta. idẽ corpus chriſti qõ fuit in ſepulchro reſurrexit ad vitã: eẽnt falſe ſimpliciter: z ve ꝑm qd. Et ita articulus fidei eſſet falſus ſimpliciter: z verus ꝑm qd: qõ abhorrẽt aures catholice audire: z ſapit manifeſtiſſimã hereſiz. ¶ Immo ꝓbat q̃ illud corpus qõ iacuit in ſepulchro ſimplr nõ poterat reſurgere ad vitã: q:

illud non

illud nō pōt resurgere ad vitaz: cui repugnat simplr ois vita. Sz ita est q illi corpi repugnat ois vita: qđ pbaf: qz qđ destruit oino z desistit eē pp vitā ei sic repugnat viuere: ꝫ tale corpꝰ qđ erat in sepulchro est hoc: qđ pbaf: qz tale corpꝰ erat qđaz ꝓtitutū realr diuersuz ꝑm san. Tho. ab oibꝰ ptibꝰ sil supptis. s. mā z forª illa q habat eē illi māe quā tu appellas formā vicariā. Sz certū ē q cū fuit vnita aia intellectiua māe desyt eē: z corrupta fuit forª vicaria: z ex pnti ꝫ entitas corpis in ꝫtū tale corpus. g nullo mō ista corpi potuit vita cōpetere: aut ipm viuificare.

Ex parte hipostasis diuine deducitur 2° pncipalr pª ꝓntia psupponēdo q sicut verbū diuinum assumpsit nām humanā ad vnitatē hipostasis z psone: ita potuit assumere lapidē z nām diaboli: imo sil z semel pōt ipm vbuz vtraq; nām suppositare: z ad vnitatem sui suppositi assumere. C Ista stante arguit: illa q sunt diuersa simplr z ꝑm. ppria formas specificas pñt i eodem supposito vniri a vnitatē suppositi. g nō maiorem idētitatē habuit corpus xpi viuū z mortuū q̄ duo diuersa simplr. imo cū opposita pñt sic assumi ad vnitatem suppositi: sequeret q corpus xpi viuum z mortuū nō maiorē idētitatē haret q̄ duo oppositā simplr que ad vnitatē hypostasis assumerent. vz. exēpli cā. si tātē assumptione hois verbum assumeret a sinum: ideꝫ suppositus esset rationale: z irrationale: z ita q̄lis eēt idētitas rōnalis ad irrationale: talis est corporis xpi viui ad corpus mortui. C Ad sulte alie rōnes possent adduci: que sūt ipsorum theologoꝝ: sed iste pro nunc sufficiant.

Bico ergo aliter ad qōnē: ponēdo aliqua notāda. C Primo notādū est: q quecūq; due forme sbales specifice vltimate sunt incōpoles in eodem supposito. loquēdo nāliter. Rō huiꝰ est: q forª specifica vltima dat vltimatū esse cōpletū z ꝑfectum. Nihil aūt hz esse cōpletum z pfectum in actu duabꝰ rōnibꝰ: q tunc aliqua ista: z circūscripta: nil minus suppositū hūs esse vltimatū p aliā formam cōplete z sufficiēter haet eē: z ita aliquid esset cōpleta ratio essendi alicui sufficienter z pfecte: quo tū subtracto: nihil minus suppositū hūs eē haet cōpletū z pfectuz eē. Ex quo sequit: q cuicūq; cōpetit vna forª specifica vltima: nō pōt ei altera competere. C 2° notādū est: q forme ille sbales dñr incōpoles: q̄rū vna ꝓtinet vtualr altera: illa aūt forª vtualr ꝓtinet aliaz cuiꝰ effectus z opationes pōt supplere z cāre ipsa circūscripta: sed forª mixti pōt eē pnᵐ opationū z effectū ꝑuenientiū a forª corporeitatis. g forª mixti vtualr ꝓtinet forªm corporeitatis. Declaraf aūt ꝑ minori. Certū ē q effectus forme corporeitatis sunt eē ꝫtuz: z eē extēsibile: eē corruptibile. Hēc aūt istos effectꝰ pōt supplere forª mixti z elemēti sine forª corporeitatis. g sequit ꝑpoᵐ: q forª mixti ꝓtinet vtualr formā corporeitatis &c. Silr vlterius cū aia itellectiua possit eē pnᵐ oium opationuz z effectuū ꝑuenientiū ab aia sensitiua: qz nullus effectꝰ talis repugnat aie itellectiue. Sequit q aia itellectiua ꝓtinet vtualr aiaz sensitiuā. z q̄ dixi de aia sensitiua: dico etiā de vegetatiua: z ꝑ opᵐ cū aia intellectiua nō possit eē pnᵐ effectuū ꝑuenientū a forª corporeitatis: qz ex rōne aie itellectiue nō pōt sequi eē ꝫtū: eē extēsibile: eē cōpositū ex ꝑtjs. z eē corruptibile: cū oia ista repugnēt aie intellectiue: sequit q aia itellectiua nō ꝓtinet vtualr forꝰmam mixti: aut formā corporeitatis. C Ex qbꝰ sequunt duo: quoz pmꝰ est: q aia sensitiua z aia itellectiua vt distincte forᶜ sūt incōpoles in eodē sbto: ꝫ pz ex dictis. C 2ᵐ qđ sequit est q forª corporeitatis z forª mixti vt distincte forᶜ sunt incōpoles in eodē. C Sed ō istud ꝑᵐ cor instat. ꝑ q: nō vi q aia itellectiua vtualr ꝓtineat aiaz sensitiuaz z eiꝰ effectꝰ possit supplere: q: certū ē q aia sensitiua ē ꝫta z extēsa. itellectiua aūt ī extēsa. g sensitiua nō pōt cōtineri vtualr i itellectiua. C Ité 2° aia sensitiua hz opones organicas. intellectiua aūt nō organicas. g vna nō ꝓtinet aliā. C Ad ꝑᵐ rñdet q illud qđ est de se in extēsum z ꝫtuz: nō pōt ꝓtineri virtualr neq; realr z idētice in eo qđ est in extēsum z imāle de se. Sz illud qđ est extēsum p accīs z ab extrinseco: bene pōt ꝓtineri i māli z ī extēso. Ad 2° sic est ō aia sensitiua: q ipsa tm̄ p accīs est extēsa. s. p quātitatem sibi aduenientē. g nō repugnabit ei sic ꝓtineri in aia itellectiua. C Ad 2ᵐ Rñdet san. Tho. q aia intellectiua hēt aliquas operationes que cōprehēdunt a mā z sūt imerse māe: aliquas vero opationes que supegrediunt māz: z sunt oino eleuate a mā. Prime opationes sunt sensitiue que exercent per organa z dependēt ab organis secūde opationes sunt opationes itellectiue: que sunt intelligere z velle: in qbus aia nō vtit organo. Et ꝑm hoc pōt dici: q aia itellectiua est forma cōprehēsa a mā in ꝫtum sensitiua. sed in ꝫtō itellectiua ē forma supegrediēs māz. Dicit g: q nō est incōueniēs q eadē aia itellectiua sit pncipiū illimitatū istaz operationū alteriꝰ z alteriꝰ rōnis: potēs vtrāq; opationē exercere: aut per seipsam: aut mediāte organo corporali. C Sed ꝰ ista dicta: z ꝑ ꝰ qđ dicit: q aia intellectiua vt intellectiua: est forma eleuata a mā arguit ouplr. 2° ꝰ hoc qđ dicit aiaz intellectiuā nobiliorē ꝑ hoc q est minꝰ imersa māe. C Primo sic. hō non est hō mediāte aia intellectiua nisi ꝓout aia itellectiua informat corpus. g nō operat opatione ppria hois nisi ꝓout aia itellectiua informat corpus z ipsaz māz. g hō vel nō intelligit ꝑm aiaz vt per ꝑnᵐ formale ipsius: vel si intelligit hz aiaz: intelligit per ipsaz vt informat corpus: ꝓntia ꝑma est euidēs: qz sicut se hz aia in eēndo: ita se hz in operādo. pbaf aūt assumptū. Mā cōpositū ex suis ptib⁹ n ō est illud qđ est nisi ex suis partibꝰ: z nō ex partibus vt sūt diuise z separate: sed vt sunt vnite. sicut apparet de mente Aꝛ. in. 7. metaphi. circa finē de syllaba ba. qz nō cōponit ex. b. z. a. nisi vt vnitis: z hoc est verū ꝑm ipsum nō solum de partibus mālibus quas vocat elemēta: verū ēt de partibus essentialibꝰ que sūt mā z forma. Ex quo sequit: q aia intellectiua quomodocūq; se hēat ad opatiōes suas: semp est cōprehensa a mā z imersa māe. C Arguit secundo. Alia intellectiua ꝑm gradū supremū sue pfectiōis eēntialis informat mām: sed intelligere nō pōt cōpetere aie intellectiue ꝑm aliquē gradū supiorē q̄ sit supremꝰ gradus. g intelligere nō cōpetit sibi vt excedit mām sed solus vt informat. Alis est manifestū. Nūc dato oppositō: sequit q hō per aiam intellectiuā non erit species ꝓxima angelo: qz hō nō est hō nisi vt aia informat mām: z g si nō ifomaret ꝑm gradū supremū: nō esset hō spēs ꝓxia angelo: qz aia intellectiua ꝑm suū gradū supremū est imediata angelo. C P. cēdo tu dicis q anima intellectiua per intelligere superegredit māz: qz quāto forma est nobilior tanto minus est immersa materie. C Contra. Istud imergi est vbū metaphoricū. aut per illud magis: aut minus imergi intelligit maior z minor gradus nobilitatis: z sic sic non est verū q maior z minor gradus nobilitatis faciat formā supere excellere māz: sic q ipsa nō ifomet: qz certuz est. q forma mixti est nobilior q̄z forma elemēti: z tamen vtraq; forma informat māz. Aliut tu intelligis illud imergi sic. q minus imergi est abstrahere a situ z a loco: z si sic intelligis: nō est ad ꝓpositū. vz. q aia intellectiua dicatur minus imergi māe: qz abstrahat a situ. qz certū est cū ipsa sit sba imālis (quomodocūq; se hz ad corpus) abstrahit ab oi situ: qz per te nulla sba imālis est situalr in loco (cgd sit de positiōe nra.) g adhuc posito q abstrahat a situ de se: ipsa tū est imersa māe: qz ipsaz actualiter informat. Ex quo sequit q rñsio ꝺ superegressione māe z minori imersione nō satisfaciat. C Ideo iuxta premissum corr̄ᵐ est dicendū q forma imālis pōt ꝓtinere virtualr formaz mālē. Pro quo modus ponit talis. Quia forma que est ꝑnᵐ illimitatū quodāmō: z est ꝑnᵐ pluriuz operationū

dissimiliū quenō pñt exerceri p vnā determinatā partē
corporis: sed regrit diuersas ptes dissimiles z difformes
in cōplexione: poterit talis forma exercere illas opatiōes
organicas p diuersa organa: nō obstāte: q ipsa sit imālis
in se. Sed ipsa sic in essendo pficit totū corpus organicū
z qualibet ptez ei⁹: ita z in operando. z ita regrit ad lꝫ vt
possit pfecte opari in tali corpe opationes ꝙuenientes toti
z partib⁹ suis: q suum p̄m z adequatū pfectibile hēat p-
tes dissimiles: z difformis cōplexionis. Ex quo sequit: q
cū aia itellectiua sit pfectissima for⁹ physica iter oēs alias
formas: z sit actus corpis: poterit ipsa supplere vicez aie
sensitiue: z ita ꝓtinebit ipsam aiam sensitiuā vtualr: z ēt
sbaliter. Ex quo apparet: q ꝓpō assūpta est falsa: q for⁹
imālis: q tñ est act⁹ corpis pñcies corp⁹ in eē: nō possit ꝓ-
tinere vtualr for⁹ⁿ aliquā mālē eductā de po⁹ materie.

Quātū ad 2ᵐ artᵐ. Ex his ponunt (rñdēdo ad qō-
nē) q̄tuor ꝙnes. quaz p̄ma est ista. Oz i mixto
inaiato. silr z in corpore elemētari est tñ vna for⁹ sbalis.
Ista ꝙclusio ꝓbaf. q: forma ꝓtinēs vtualr aliaz est incō-
plis illi: vt distincta realr ab ipsa. Sed forma mixti cō-
tinet virtualr formā corporeitatis. Consilr dom est ō for⁹
specifica elemēti z de for⁹ corporeitatis. ḡ. zc. C1ª cōclu-
sio. Jn quolibet aiato de necessitate opz dare ad minus
duas formas sbales. Ista ꝙclusio lz satis pateat ex dictis
ꝑ priorē opi. tñ adhuc ꝓfirmaf auctibus Az. z Cōmē. ac
etiam rōne. C Primo sic. p⁹ auctoritas Cōmē. est primo
metaᶜᶜ: cōmē. 17. Genus iquit ipse est aliud a mā. Gen⁹
enim est for⁹ vlis: mā aūt ꝑm q est in ea: nō dz eē in actu
aligd oīno: z ex eis q recipit nullaz hz formā oīno: neq;
vlem: neq; particularē: sed p̄ recipit formā vlez: z postea
mediāte forma vl recipit formas alias vsq; ad idiuidua-
les: z est vna nūq; ꝑm q est sbm formaz indiuidualiū: z
multa ꝑm formas: q: diuidit in eas. Et postmodū sub-
dit. Gen⁹ aūt est vnū in for⁹ media iter actum z po⁽ᵉᵐ⁾ in
multis. Ecce q̄z clare dicit Cōmēta. q mā p̄ p̄ recipit for
mas vlez: z postmodū alias vsq; ad formas idiuiduales.
C Ad idē est qd dicit Cōmē. 7. meta. cō. 35. Nomē forme
dicit de for⁹ vl̄ que declarat gditatē spēi: z de forma ptcu-
lari que est forma māe demōstrate. Et in eodē. cōmē. 43.
Manifestū est q diffinitio est sermo cōpos⁹ ex dūbus: z
nō dicit ex dūbus z gñe: q: gen⁹ apud ipm est for⁹ vl̄is: z
dūa est ptcularis. Et q ipse intelligat de for⁹ q̄ est altera
pars cōpositi: z nō pōse de for⁹ declarāte: appet p illd qd
dicit in p̄ phi. cō. 1. Que enī iquit ipse sunt pter māz p̄ᵐ
z vltimā for⁽ᵐ⁾ sūt māe cōposite: z for⁽ᵉ⁾ cōposite. Si datur
for⁹ vltima: cū vltimū hēat ordinē ad ꝑfus opz dare ꝑfus
in rōne for⁽ᵉ⁾. C Item in 6° phili. cō. 59. ostēdit: q ptes or-
ganice aialis hñt distinctas formas specificas. vñ ait. Est
z motus gñati alicui⁹ totⁱ⁹ cōpos⁹ ex motib⁹ ptiū i gña
tionib⁹ cōpositis ex motib⁹ diuersis. Et postea dic. Non
sequit vt trāsmutatū qd̄ pcedit in ea sit de spē trāsmuta-
ti posteriōris: lz de alia spēi: lz trāsmutatio dicat eē eiusdē
spēi. Ex q̄ sniа vult: q in gñatione in q̄ gñant ptes orga
nice a ialis nō opz vt trāsmutatū posteri⁹: lꝫ est genitū: sit
de spē geniti ptiōis: lz trāsmutatio sit eiusdē spēi in lꝫ qō
est transmutatio sbalis. Et exēplificat ipse: sic dom⁹ cōpo
nitur ex gñatiōe alioz corpoz: nō segtur vt ptes trāsmu
tationis sint eiusdē spēi: z hoc silr ingt ipse parū post. Sic
dicit in gñatiōe a ialiū z alioz corpoz organicoz. C Itē
dicit. 12. meta. cō. 27. cāe ingt istaz sunt eedē in for⁹ gñati
z diuerse in for⁹ spāli. Et intēdit (ingt ipse) p hoc qd dic
in eadē for⁹: formā gñatez: z p hoc qd dicit: z differūt ꝑm
formas: formas spālissimas. Multe alie auctes possent
ad hoc ꝓpositum induci ꝑm Az. z cōmē. sed q: locus ab
auctē nō multū est efficax: ideo iste adducte p nūc suffi-
ciant. C Rōne ēt ꝓfirmaf sic. Qm statim sequeret ꝑdictio
dato opp⁰ istius ꝙnis. qd declaraf. q: corrupto a iato: se
queret: q aliqd vnum esset in actu sine generatiōe sub-
stantiali: corrupta for⁹a sbali in ispo. Et vlterius seqret: q
nō esset in actu: q: nō p formā sbalē corruptā: neq; p ali-
quā aliā: q: illa nō potuit gñari i taz puo tpe: aut i. istāti
in quo corrūpit viuēs: vt declaratū est ipugnādo priorē
opinionē. ḡ ad vitandā ꝑdictionē opz ponere ad minus
duas formas sbales. C Et ꝓfirmaf lꝫ de hoie: q: aia itel-
lectiua si sit forma hois sbalis: non pōt supplere vicē for⁽ᵉ⁾
corporeitatis: vt declaratuz est supius. ḡ ad min⁹ in hoie
erunt due for⁽ᵉ⁾ sbales. C 3ª ꝙclusio est ista. Nō sunt tot for
me sbales in cōposito: quot sunt ꝑdicata qditatiua. Ista
ꝙclusio ꝓbaf. Ille forme nō sunt distincte realr: quaz vna
ꝓtinet aliā virtualr. Sed forme sbales que sumunf a di
uersis ꝑdicatis essentialib⁹ vna ꝓtinet aliam virtualr. vt
ꝑz ex dictis. ḡ relinquit q nō sunt tot forme sbales distin-
cte. C 4ª z vltima ꝙclusio. Jn quolibet cōposito sbali tot
sunt forme sbales realr distincte ptiales: quot sunt ptes
organice realiter distincte. Ista ꝙclusio ꝑz ex dictis: z ma
xime ex snia Auer. in. 6. phi. cōmē. 59. allegato.

Quantū ad vltimuz arti. ad rōnes alteri⁹ opi. rñ-
det. Et p̄ ad p̄mā: dando eandē rñsionez
quā ipsi dant. Oz illud qd aduenit enti in actu pfecto: est
accīs. C Sz ad istantias que adducunf de forma corpo-
reitatis ꝑm Auic. dz q rō cōmē. in p̄ phi. ꝓcedit ꝑ ipsum.
Tenebat. n. ipse q for⁹ corporeitatis esset coeterna māe: z
de eēntia ipsi⁹: ita q ex mā p̄ᵃ z ex forma tali fiebat vnū
ens in actu z vnū suppositū in actu cōpleto z pfecto: qđ
suppositū erat ita pfectū in eē formali cōpetēte tali nāe. s.
māe: sicut forma vltima hois ꝓstituit hoiez q̄ sicut vltima
te ꝓstituit hoiez q̄tū ad oē eē hoiale qđ debeē hoi in q̄tū
hō ē: ita ista forma ꝓstituebat mām z eēntiā māe in vlti-
mo eē formali qđ posset sibi cōpetere in q̄tū talis nā aut
suppositū subsistēs in tali nā. ḡ sequit. q gcqd aduenisset
māe cū aduenisset ei sic in actu vltimo cōpleto: z esset ei
q̄tū ad suū esse pfectū aduentitia z eēnea: fuisset sibi acci
dens ppea: q: accīs est illud ad qđ sba nullo mō in rōne
susceptiui: z q̄tū ad suū eē qđ sibi cōpetit in q̄tū sba: p se
z essentialr ordinaf. Sic dicēdū est de mā: q ex quo ha-
buisset actū vltimatū in eē suo formali i rōne susceptiui
nō fuisset per se z essentialr ordinata ad aliā formā sbalē
z ita ois forma sibi adueniens fuisset accīs. C Per idez
rñdet ad 2ᵐ de p̄ de gñatione. Oz si elementū fuisset ꝑnᵐ
māle in trāsmutatione sbali: q gñatio fuisset alteratio.
Quia elementū est ens in actu cōpleto: nullo mō in q̄tū
tale ordinabile per se ad aliquā formam siue sbalem siue
accidētalē. Loquēdo de illis formis que sunt ppie pa-
siones insequētes ppias formas sbales. Et tūc sequit q
gñatio sbalis esset alteratio: pterea q: tale susceptiuz
qđ est elemētū nō esset per se ordinatū ad illā formaz que
esset terminus alterationis: q: ex susceptiuo z ex susceptā
bili nō fit vnū per se: nisi vnū sit per se ordinatū ad aliud:
z cum in alteratione sbm nō per se ordinet ad formā ꝑm
quā est alteratio. ideo talis forma est oīno tali sbto accidē
talis: z ita ex rōne impfectionis nō ꝙcludit rō Arī. sed ex
ordine sbti ad formā. C Ad 3ᵐ argᵐ. Rñdet ꝑmittendo
q potentia z actus possent accipi dupliciter. vno modo
potentia z actus sunt differētie entis diuisiue: z sic potē-
tia capitur ꝓ potētia obiectiua ꝑm quaz aligd pōt esse
obiectū alicuius potentie ꝓductiue. De qua potentia lo
quit Arī. in. 9. metaphi. z actꝰ sibi corrīdens est actꝰ exīs-
tie: z ista sūt diuisiua entis: q: oē ens: aut est in actu exīs-
tie: aut in potētia obiectiua: sic q est poss eē. Alio mō ca-
piunt actus z potētia ꝓ potētia subiectiua vel actiua:
z actus sibi corrīdēs est actus formalis. De qua potētia
loquit Arist. in. 5. metaphi. ca. de potētia: z etiaz in. 9. Lo
quendo de potētia z actu primo modo. Quādo arguis
in fine rōnis. Cōcedo maiorez assumptā: q sicut se habet
materia ad potentiā: sic se habet forma ad actū. Et cuz tu
dicis: mā nō est in actu. Illego istā. Loquēdo de actu op-

posito

posito potentie obiectiue. Si vo loquamur de potentia z actu secundo mo. ¶Nego maiorē: qr mā est ens in pura potentia: sed forma nō est ens in pura actualitate: qr solū actus purus simplr oino cōpetit ipsi deo. Unde sic deus est ꝑm simplr in actualitate: ita mā ꝑ ꝑm in potentialitate loquēdo de potētialitate subiectiua. Aut aūt formalis q cunq; sit vel accītalis: vel sbalis ex impfectione sui hēt qd vltra hoc qd est actus possit eē potētia subiectiua vel receptiua alicuius actus. Ex hoc rndet ad illud in ꝑn° rationis diuisiue. Cū eni tu dicis: aut forma ꝑt aduenies dī potentialis: qr impfecta zc. Dico qd vtroq; mō est potentialis sic intelligēdo qd totū cōpositū ex mā z forma priore est potētiale per se z ꝓfectibile per formā vltimaz: z qr totū sic est potētiale: nō ex ꝑtī forma dī potētialis: qr qd cōpetit toti per se: cōpetit parti per accīs: vel saltē ꝑ se nō primo. ¶Aduertēdū tn: qd ista totū cōpositū vt dictū est recipiat formā vltimā per se ꝑ. rō tn recipiendi nō ē ipa forma prior: sed mā ꝑma: que est receptaculū z fundamētū ꝑmū oium formaz. ¶Oz si tu dicas: dictuz est qd forma sbalis est aliquo modo potentialis ad aliā formaz. Forma potētialis est forma impfecta. forma impfecta est illa cui deficit aliqd: sicut habeī. 5. meta. cap. de pfecto. Tūc q̄ritur. Aut sibi deficit aliqd sbale: aut accidētale. Nō accidētale: qr tunc forma vltima esset accidēs. ¶Non ēt sbale: qr tunc forma vltima eēt de essentia ipsius forme ꝑoris: qđ nō ꝑcedit. ergo zc. ¶Ad hoc rndet q forma prior est impfecta z deficit sibi aliqō accidētale. ¶Prio quo aduertēdum: qd accīs accipit prio eo qd accītaliter ꝑficit aliō z ꝯz qđ informat. Vel prio eo qđ est cēneū a qditate: sic qd non est de eentia ipsius: eo mō quo ꝺña extraneaꝯ generi: z in ꝺrius in recta linea ꝑdicamētali suo supiori. Et sicut duplex est accīs: ita duplr pōt dici aliqd accidentale. Un si accītale accipiaī prio extraneo: dico qd forme priori aduenit aliqd accidētale. Si aūt accidētale alio mō accipiaī ꝑ eo. vz. qd dat eē ꝑm qd: z nō per se informat: dico qd forme priori nō sic aduenit aliqō accīs: z per ꝯns nō est sit impfecta. ¶Ad 4.m rndet: qd esse simpliciter pōt intelligi vel ꝑ esse vltr sumpto: vel prio esse cōpleto z pfecto. ꝑmo mō negat qd forma sbalis det esse simplr: qr nō est verū qd talis forma det quodcūq; esse. ergo nō dat eē vltr. scōo mō cōcedit qd aliqua forma sbalis dat sic eē simplr. alia vo nō. Illa forma que est vltima dat esse simplr hoc est pfectum z cōpletū: alie vo nō dant sic esse sed oēs ordinant essentialr ad tale esse. Si tn esse simplr accipiaī vt distinguit cōtra eē ꝑm qd: z esse simplr sit esse sbale qđ distinguit cōtra esse accidētale: sic quelibet forma sbalis dat esse simpliciter. ¶Ad 5.m rndetur dando eandē rnsionē que data est superius. qd gīatio vnius est corruptio alterius: z econtra. loquēdo de corruptione totali z gīatōe. ¶Animad uertendū tn qd nō habet intelligi: qd gīatio vni° sit corruptio alteri°: in ꝑdicatione eentiali. Sed solū mō hz intelligi cauſaliter z cōcomitanter: qr ad gīationē totalē vnius: segtur corruptio alteri°: z econtra: z cū tu dicis: qd hoc hz itelligi in qua cūq; gīatione z corruptiōe: qr nihil dicit ſimpliciter tale: nisi sit tale ꝑm oēs eius ptes: aut saltez priores. Rndet cōcedēdo: qd nihil dī simplr tale nisi sit tale zc. intelligēdo denominationē fieri simplr: quia nihil denominat simpliciter ab aliq forma: nisi habeat esse cōpletū z pfectū sub illa forma. Et ita nihil dī esse genitum cōplete z pfecte: nisi sit aliqd corruptū z ecōuerso. ¶Dofsum. Et dicere: qd corruptio vni° est gīatio alterius: vl in fieri: vel in facto cē. Et ita nihil corrūpit qua cunq; corruptione siue partiali: siue totali: nisi aliqd generet vel fieri: vel in facto esse: z per hoc soluit ois qō. ¶Ad 6.m rndet qd vegetatiuū z sensitiuū cōtinent in intellectiuo vtualr: sicut dictū est in corpore qōnis. Sed corporeū vel forma corporeitatis nō pōt cōtineri virtualiter in intellectiuo: z ēt sensitiuo: in q̄ztū sensitiuuz est. ¶Et cum tu dicis: qd forma corporeitatis ꝓtinet in sensitiuo aut intellectiuo: sicut trigonū in tetragono. ꝓcedo qd sic continet virtualr in illo sicut impfectū ꝓtinet in pfecto. eo mō quo dicim qd vnūquodq; impfectū cōtinet vtualr in suo pfectoi. nō tn pp hoc sequit: qd impfectū ꝓtineat in pfectoi sbaliter. ¶Et ad Az. in p celi qd ternarius est pfectior quaternario. Rndet qd vnū nūm eē pfectiorē alio contingit dici dupliciter. vel qr cōior: vel qr actualior z pfectior. Si loquamur ꝑmo mō ꝓcedo: qd ternarius est pfectior q̄ternario qr ternari° in oīb° entib° repit: vbi nō repit q̄ternarius. In oi eni ente citra deū est ternari°. vnitas: spēs: z ordo: vt docēt theologi: z ēt phi. In oi ente ēt siue limitato: siue illimitato est ipse ternarius vnitas: veritas: z bōitas. In oi ente ēt reperit qd: quale z q̄ztū. Loquēdo de quātitate pfectionali: vt docet Az. to. meta. volens: qd oē ens oi enti cōparatū: est sile: vel dissimile: eq̄le vel ineq̄le: idez vel diuersum: idētitas: vel diuersitas: fundat super ens in q̄ztū qd. Sīlitudo vel dissīlitudo sup ens: in q̄ztū q̄le. eq̄litas vel ineq̄litas super ens in q̄ztū: q̄ztū. Ex quo seqtur qd iste ternarius est numerus pfectior qui a comunior z vniuersalior. Et hoc est qđ dicit Az. in p celi ostēdēs qd iste nūs reperit in oibus corporib°: qr corpus est qđ ē diuisibile scdm tres diuisiones: z ita ꝑm nūm ternariuz. z ꝓbat p ostmodū ex trib° signis talē nūm eē cōiorē. z ꝑm est hoc qđ allegat. s. qd iste nūs datus est nobis a nā ad sanctificationē deoz: in quo laudamus deos: qr multiplex ternarius repit in deo: z in intelligētijs. Repitur eniz in ipsis memoria intellectiua: intelligēcia: z volūtas. Sīlr ībstātia: virtus: z opatio. Quaternarius vo nō sic hz locuz in intelligētijs. Sed si loquamur de nūo perfectiori ꝑm actualitatē z essentiā: negaī qd ternari° sit pfectior quaternario: qr ternarius z qlibet nūs minor potentialr acceptus: z q̄ztū ad ei° vnitates māles) ꝓtinet in maiori. Oz aūt ꝓtinet aliud est perfecti° illo. q̄re zc. ¶Ad 7.m rndet p mittēdo: qd ꝑdicata qđā accipiunt a forma ꝑoris: quedā a forma posteriori. Exēplū. hō sumit ab aia intellectiua: albus ab albedine. ꝑdicata que sic sumunt a talib° formis quedā sumunt a formis nō hūtib° ordinē eentiale inter se: sed accītalē sicut albū z hō. quedā vo sumūt a formis habētibus ordinē talē: sicut aial sumit a forma ꝑoris: que est aia sensitiua. Ratiōale sumit a forma posteriore. s. aia intellectiua. ¶Predicata que sumunt a formis habentibus ordinē accidentalē: vnū nō predicat de alio per se: sed bñ ꝑdicata que sumunt a formis hūtib° ordinē essentialem. ¶Aduertendū tn qd illa ꝑdicata eentialia ꝑsle sumāt ab ipsis formis: vnū nō predicat de alio per se: neq; illud qđ sumit a forma ꝑoris. neq; illud qđ sumit a forma posteriore. Un ista nō est va p se in p mō neq; in 2° mō. Rōnale est aial. Neq; ista: aial est rōnale. Sed vbi predicata nō ꝑsle sumunt ab ipsis formis: sed ab aliquo includēte formā ꝑoris z formā posteriorē: qđ tn ꝓncipalius includit formā posteriorē q̄s ꝑoris: ꝑdicatū sumptū a forma ꝑori pōt p se ꝑdicari de eo qđ sumitur a forma posteriori: hz nō ꝑsle sumāt ab ea. Sicut ista ē p se: hō ē aial. Nam hō hz sumāt ꝓncipaliter ab aia itellectiua: tn nō ꝑsle sumit ab aia itellectiua: qr vltra aiaz itellectuā hō includit aiaz sensitiuā. ¶Per hoc rndet ad formā argumēti cōcedendo maiorē cū istis ꝺditiōib° q̄s ꝺixim°. ¶Et cū tu dicis qd nō valet ēt in hūtib° ordinē eentiale: qr grāmatica z logica habēt ordinē eentialē: z tn grāmatica nō ꝑdicat de logico. Rndeo qd hz dare ordo eentiali; iter obiecta de quibus ꝑsiderāt iste artes: nō tn sequit: qd sicut ē ordo eentialis z necessarius in obiectis: qd sic sit ordo eentialis iter artes z scias in ordine ad intellectū adūcentē ipsas. Uerus est tn: qd vbi scie habētur ꝑsecte: qd eēt ordo eentialis inter ipsas: z tūc ista erit necessaria logicē est grāmatice: qr ad ꝑfectionē logice regrit perfecta a scia grammatice. ¶Ad uertendū vlterius qd predicatum sumptum a forma po-

rem nō ꝑdicat p se de predicato sumpto a forma posteriori nisi ex forma ꝑori z forma posteriori possit fieri vnū per se. Unde lz detur ordo eentialis iter formas qui est necessarius: nō tn iste ordo est per se pseitate in predicando nisi ambe forme faciāt vnū per se: q3 qđ nō est pse z de se vnū nō est alicui p se vnū: z ita nihil pōt per se ꝑdicari de ipso. ¶Ad ꝓpositū: lz sit ordo eentialis ex ꝓsupposito inter logicā pfectā z grāmaticā pfectā: ista tn non erit per se logicū est grāmaticū, ꝓpterea q: logica z grāmatica non faciunt vnū per se/sed vnū p accōs: z hoc q: vnū istorum nō est per se forma respectu alterius. ¶Ad octauū respōdet dicendo q forma vegetatiua dat eē plāte loquēdo de forma vegetatiua que nō est per se ordinabilis ad aliaz formā sic q nō est p se in potentia ad illā. Et cū tu dicis forma vegetatiua in aiali dat eē vegetatiuū: g̃ dat esse plāte. Nego ꝓntiā: ꝓpterea: q: ista nō est forma vltima: sed est forma potētialis ad aliā formā vlteriorez. ¶Et per lz respōdet ad pbationē secūde ꝓntie de sensitiua. q si ponat distingui ab intellectiua: dat eē sensitiuū: sed nō eē sensitiuum in aliq̃ spē determinata. Et cū tu dicis: dat eē irrationale: dico q dat tantū eē irrationale negatiue z puatiue. sic q illud cui dat eē. s. ipm cōpositū: nō est rōnale: est tn aliqđ cui nō repugnat rōnalitas: z tale sensitiuum qđ sic dat eē irrationale (. s. negatiue z puatiue tn) nō cōstituit bruti: sed sensitiuū qđ dat esse irrationale positiue z ꝓrie: ꝓstituit bruti. Unde irrationale positiue z ꝓrie est illud qđ nō tn negat rōnalitatē: vez ēt ponit aliquid qđ repugnat rōnalitati. sicut foīa ꝓspecifica asini sensitiua nō tn negat rōnalitatē in asino: vez etiā pōt aliquid repugnans rōnalitati. ¶Q3 si tu dicas sensitiuuz ordinabile ad formā viteriorez est in aliquo gñe: g erit in aliqua determinata spē. ¶Dico q esse in determinata spē: pōt esse in fieri: vl in facto eē: mō nihil est in gñe: quin sit in determinata spē: altero istoz modoz: z ꝓcedo q tale sensitiuū qđ ordinat ad aiam itellectiuā est in fieri in spē humana. si aut intelligas q illud qđ est in gñe sit in determinata spē in facto eē. negat hoc. z hoc nō est impossibile: sed maxime necessariū: sequēdo ꝓncipia Az. ¶Ad 9m argumentū rñdet negādo ꝓntiā: qm forma corporeitatis: z forma mixtionis: dicunt esse idē realr ꝑm viā quā teneo. cū igitur formaz ꝓducibiliū mixtiones sint opposite z disperate: sequit q et forme corporeitatis erūt opposite z disperate: qđ declarat sic. ¶Dis trāsmutatio est ex oppositis: ergo forma dans eē vltimū rei: que lz corrūpi: est opposita forme gñande. Sed forma corporeitatis z mixtionis sunt dispositiones ad formā vltimā: g̃ erunt opposite tales forme mixtiōis z corporeitatis. ¶Potest ēt rñderi tenēdo: q forma corporeitatis z mixtionis nō distinguantur realr. negādo ꝓsequētiā rōnis ꝓncipalis: z ad ꝓbationē dicet: q agēs generans nō tm corrūpit illud qđ sibi repugnat formalr: veruz ēt virtualr. Unde repugnantia virtualis est respectu effectuū vel dispositionuz eoz que formalr repugnant. sicut dicimus q cā intensionis albedinis virtualiter repugnat caliditati. cuz. igitur ita sit q forma generāda z corrūpenda formaliter repugnēt: dispositiones facientes pro istis formis virtualiter repugnabunt: z p ꝑns agens itendēs corrūpere formā aliq̃s ꝓbalez secūdario: z ex ꝓsequēti corrūpit oēs eius dispositiones: que faciebant p ꝓseruatione ipsius. Itez si iste dispositiones aliquo mō ꝓseruarent a forma ipsa que corrumpit. corrupta ipsa forma ꝓseruāte: secūdario ex ꝓnti corrūpūtur ipse dispositiōes ꝓseruate. Ex quo ꝓcludim9 q agēs corrūpēs: z corrūpit ea que sibi repugnāt formalr: z ea q̃ sibi repugnant virtualiter: z quasi per accidens: q: rōne forme cuius vltima corruptio intēdit ab agēte. ¶Et ad confirmationē cū dicit in habētibus simbolū (in scdo de gñatione) facilior est transitus. dico q ꝓto lz est verū: q: q̃litas simbolica non ita resistit agenti: z resistendo debilitat: sicut qualitas ꝓria. Un si resistit: per accōs resistit: z nō p se. ¶Ad 10 difficili9 ē (vt ting Az. ubi.) trāsmutare plura quoz quodlibet p se resistit agēti q̃z trāsmutare paucioza. Ex quo seqr: q facili9 possit trāsmutari elemētū habēs q̃litatē simbolicā: q̃z aliud elementū hns q̃litates oino repugnātes. Ulterius agēs corrūpēs: in agendo nō agit in q̃litatē simbolicā: sed tm in q̃litatē ꝓriā. Sz q: corrūpit formā simalē corrūpendaz secūdario z ex ꝓnti corrūpit q̃litatē simbolicā. Et ꝑm hoc possum9 dicere: q q̃litas illa simbolica manet duplr. Un q: nō est de intentiōe corrūpentis: vt ipsam corrūpat: neq; agit in ipsaz p se corrūpēdo. Tum q: ꝓsili9 regiātur: z ita remāeāt suo sili. z ꝑm hoc pōt itelligi intētio Cōmē. in. 2. de gñatione, q qualitas simbolica manet. ḡre zē. ¶Ad decimū. Rñdet ꝑmittēdo distinctionē ꝓsuetā dari a Scotistis de potentia: q: duplex est potētia. subiectiua. z obiectiua: q̃ distinctio dicta est a nobis in tractatu nostro formalitatuz z alibi diffuse. Potētia subiectiua q̃dā est absoluta z fūdamētalis: q̃dā respectiua: vt hz videri in p̄ phīli. qua distinctiōe ꝑmissa. Rñdet q pōt dari, vtrunq; q iste forme sbales educunt de eadē potētia subiectiua fundamētali. Et cū tu dicis de mēte Cōmē. q potētie numerant ad numerationē actuū. Rñdeo q ipse intelligit vel de potētia obiectiua que sic nūāt ad nūationē act9 erūtie. Uel si itelligat de po9 iubtiua: itelligit de po9 respectiua nō absoluta. Et ad illō qđ dr. z, phī. Q3 si posse sanari z posse egrotari sunt idē: sanitas z egritudo erunt idē. Dico q loquitur de po9 obtiua: z actu sibi corrūdente. Et ꝓcessum ē talē potētiā nūari ad nūationē actuū. Pōt ēt dari aliō mēbrū: q de eadē po9 educant iste forme. Et cuz tu dicis q forme nullū ordinē eentialē habebūt. Rñdet negādo h̄. mo pōt eē ordo eentialis iter formas: dato q nullus eēt ordo ipsaz potētiaz in exīdo suo subto: q: po9 pōt ordinari q̃tū ad terminos z terminatiue: lz nō ordinent inter se. ¶Pōt ēt dari: qđ iste forme hūt ordinē eentialē inter se. Et cū tu dicis: imediate fundant in mā p9. g̃ nullū hūt ordinē. Negat ꝓntia: q: a sili, ꝑ passiones imediate fundant in suo, ꝑo subto: z tn hūt ordinē eentialē inter se. Ita q p ꝑus vna iest suo subto: q̃z alia. Nō tn sequit q illa q̃ pri9 inest sit rō recipiēdi alia: q: primū z imediatū susceptiuū est ipm sbm: qđ tn nō ē po9 ꝑpin q̃ receptiuuz sēde passionis nisi h̄ passio sit in ipso recepta. ¶Ad vndecimū arg̃m rñdet negando q dē aliqđ simplicē elemēto: ꝑm viā quā teneo: q: foīa corporeitatis z foīa mixtiōis sūt vna foīa realr z sbalr. Sz lz aliā viā haberem9 dicere: q dat aliqđ simplici9 ipso elemēto. Nō qdē in facto eē. lz in fieri. Et ad Az. q elementa sunt corpora simplicia rñdet. q sūt corpa sūme simplicia in facto eē: q: nō dat aliqđ cōposituz in actu cōpleto: z ꝓfecto: qđ sit simplicē elemēto: lz bñ aliqđ est simplici9 i fieri: vt dictū ē. Neq; ēt elemētū dr corp9 simplex simplicitate opposita cōpōnenti ex ptib9 eentialib9 lz simplicitate opposita mixtiōi: z compositiōi ex mixtibilib9. Et ex his appet solo ad sequens qđ est. 12m arg̃m. ¶Ad 13m rñdet ꝓcedēdo: q iste forme sbales h̄nt ordinē iter se. Et cuz tu dicis: iste ordo eential erit de eentia foīe que ordinat ad alterā. Dico q tu es valde grossus: si existimas q lō ordo alicui9 dicat essentialis: q: sit de essentia ei9: lz lō ordo est eentialis: q: ē necessari9 iter aliq̃ que sic nēcio ordinant eentialr: z ita cū ordo sensitiue hois ad aiam itellectiuā sit necessari9: lō iste ordo dicitur eentialis. Et cū tu dicis: aut iste ordo ē eentialis sensitiue hois in q̃tū sensitiua ē. aut in q̃tū sensitiua hois. Dico q est ipi9 sensitiue hois: in q̃tū sensitiua hois ē. Et cuz tu dicis: q diffō hois nō idicaret totā eentiā hois z qcqd ptinet ad totā eentiā hois. Rñdeo q diffō hois indicat qcqd ptinet ad qditatē hois. Iste āt ordo cū sit respect9 z relo: n ē d qditate hois: q: nullū ꝓspectuū ē d eēn9 ent ab soluti: z ita diffō hois n ex ꝑmit istū ordinē. Un tu nō distinguis inter

stinguis iter illō qō est p se: z illud qō necessario cōcurrit. aliqd enī necessario cōperit alicui: qō tū nō p se cōperit. sicut p̄uatio est p̄n̄m necessariū trāsmutatiōis: z tū est per accīs p̄n̄m. sic est in proposito. ordo nēcio ocurrit ad eē hominis: z tū nō est de eēntia hois: z dato q̄ eēt de essentia adhuc nō sequit: q̄ sensitiua nō: qō p̄inet in aiali: qō diffinit hoiez: nō exp̄mat istū ordinē saltē p̄missiue: z potētia liter: quēadmodū exp̄mit eēntiā hois p̄missiue: z potētialiter: z ꝫ loquēdo de aiali vt est altera ps diffōnis hois: z nō vt determinat̄ per ōia specifica q̄ est rōnale. ¶ Ad vltimū arg̃m. Rñdet negādo ꝫntiā. ℔o quo est notādū q̄ sicut vle z p̄ticulare distinguunt ꝫ rōne ex opinione tua (ita q̄ idē pōt cāre distinctos ꝓcept⁹ obiectiuos rōne tñ distinctos) ita ꝑm opi. meā eadē res p̄tinet in se distinctas rōnes formales obiectiuas hñtes in se aliq̄ nō idētitatē z distōné ex nā rei. Sēsitiua g̃ hois pōt accipi vl in rōne sensitiui vel in rōne ꝓpria z p̄ticulari. Et iste sūt distincte rōnes formales obiectiue: que ꝫ distinguuntur ex nā rei: sunt tñ idē realr. Si accipiat sensitiuū sub rōne cōmuni: sic ꝓuenit sensitiua in hoie cū sensitiua in asino: z vt sic sub ista rōne nō est ordinabilis sensitiua in homine ad aiam intellectiuā: nisi potētialiter z p̄missiue. Si vo ꝑsideret sensitiua in homine sub rōne ꝓpria: sic distinguit a sensitiua in asino: z vt sic positiue z actu est ordinabilis ad itellectiuā. Ex quo sequit. q ꝫ in eadem sensitiua sint due rationes formales obiectiue que relucēt in ipsa sensitiua: nō tñ sequit q̄ sint due anime sensitiue: nisi essent realiter distincte. sicut ꝺatur exemplum. Duo gradus caliditatis in eadē caliditate numero: non sunt due. calidi tates: nisi quando sunt realiter distincti z separati.

Ultimo tam ad rōnē p̄ncipalē in p̄n⁹. q. respōde tur. ℔remitt̄edo: q̄ sicut ens z vnuz diuidit in cōpositū z simplex: ita eē: z vnū eē. sic q̄ eē non magis determinat ad cōpositū q̄z ad simplex: quēadmoduz nullū diuisum sibi determinat aliquod diuidentiū. Tñ nō est imaginādū: q̄ eēntia alicuius sit cōposita: z tamē eē sit simplex: sicut ergo ens compositū q̄ est vnū icludit multa entia p̄ticularia: ita eē cōpositū: multa esse p̄icularia. Falsum est ḡ q̄ vnū esse cōpositū sit ab vnica forma: tū dicēduz est q̄ eē totale ipsi⁹ cōpositi vltimate z cōplete est ab vnica forma. s. a forma vltima per quā totū q̄ est in ipso cōposito se hꝫ vt potētiale: z vt mā respectu illius vltime forme: z sic totū esse illius cōpositi totalis est ab illa vnica forma cōpletiue z perfecte. ¶ Ad cōfirmationē cū dicebat: q̄ genus nihil est p̄ter eas que sunt ḡtis species. Rñdet q̄ illa auctoritas trūcate adducit. Sed ꝺicit Aꝛ. si est aliqd: est qdē vt mā. Unde si ōia specifica eēt tota eēntia z qditas rei: suppleret genus in diffōne: q̄ ōia specifica sufficiēter explicaret totā essentiā diffiniti. Unde vult Aꝛ. ibidē: q̄ genus ipoztat q̄qd est in diffinito p̄ter ōia vltimā z formā vltimā a qua accipit differentia z totū illud ipoztatū per genus se hꝫ vt potētiale z vt mā respectu vltime ōie. Unde pertractat ibi de vnitate diffinitionis q̄ō p̄missis in posteriorib⁹ Analeticis: z q̄ō pertractat in. 8° meta. de vnitate cōpositi: z sicut vult ibi. q̄ vnitas ꝑ se cōpositi est ex p se actu: z p se potētia: ita vult cōceptū diffinitiuū esse per se vnū: q̄ est ex per se cōceptu actuali: z cōceptu potentiali. Et sicut in. 8° meta. vult q̄ actus sit p̄ncipalior: eā cōpositi entitatis: z ex ꝫntiā vnitatis eī. Ita in. ꝑposito vnitas diffōnis p̄ncipalr est a ōia vltima rei. Ex qb⁹ nō sequit: q̄ in potentiali q̄ ipoztat p genus: nō icludant multe forme: q̄rū q̄libet se tenet ex p te mā: quēadmoduz in cōposito ſbali includunt multe ptes: organice que differūt ꝑm spēz p formas specifice distinctas: z tū q̄ totū icludēs illas formas ordinat vt qō dā p̄fectibile z potētiale ad vnā formā vltimaz. Ideo ex istis z illa fit vnū per se. Unde vlr est verū q̄ in compositis ẽz aliqd est p̄fectius cōpositū: tanto plures ptes organicas eēntialr distinctas icludit. Et tū nō obstāte illa pluralitate: cōpositū tale est p̄fect⁹ vnuz: q̄z illud qō non tot ptes includit: z sic ꝺ: esse verius vnū: q̄ p̄fect⁹: nō tū q̄ idiuisibilibus. ¶ Per hoc rñdet ad secūdā ꝑmatio nē: q̄ ōia vltima est tota ſba rei. ℔oc nō est intelligēduz sicut ṽba sonant: q̄ tunc in oi diffōne cōmitteret negatio: q̄ vel genus nō pertineret ad ſbam rei: vel rōne differētie vltime bis diceret. ¶ Intelligendū ẽ ergo q̄ tota ſbstātia rei cōpletiue z p̄fectiue est ab vltima ōia: hoc ẽ q̄ ipsa cōplet z p̄ficit totam ſbam rei. ¶ Ad tertiam ꝑmationē cū dicebat: q̄ in substātijs nō est ordo: intelligēduz est: nō q̄ forme in aliquo vno cōposito nō sint essentialr ordinate: sed nō est ordo facies aut tolles nugationez: q̄ sicut dicit Aꝛ. ibi. si est nugatio in diffōne addēdo ōiam poz posteriozi vt dicēdo aial bipes hñs pedes: alius ordo addēdo ōiā posteriozē poz nō tollit ipam nugationē: vt dicēdo aial hñs pedes bipes. Ita q̄ ali⁹ z ali⁹ ordo nō facit z tollit nugationē: z ℔ maxie segē negādo: q̄ ōia vltima sit cā vnitatis diffōnis: vt declaratū ẽ in metaphisicis. Q. de termino acquisito per motus distinctos spē.

¶ Eadē est materia vt p̄ncipiū oīb⁹ que sunt ꝛc. Textu cōmēti. xj. Qō. iij.

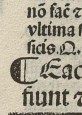

Queritur. Utꝝ materia sit eadē numero omniuz generabilium z coruptibilium. Uidetur q̄ nō. 7. meta. Generans gñat aliud pp mām.

Ad oppositū est Aꝛ. p̄ phisi. z p̄ de gñatione.

Respōdetur p̄mo: in qōne ista ponit triplex distinctio. ¶ Scēo multiplex cōclusio: ex quo patebit respon deo ad argumētuz in p̄ncipio. ¶ Tertio difficultas mouēbitur ꝛ̄ soluet.

Quātū ad p̄mū p̄ma distinctio est: q̄ vnitas nūalis est duplex: quedā est vnitas actualis. q̄daz est vnitas aptitudinalis. Unitas actualis est: qua aliq̄ actualr est vnū nūo. Unitas aptitudinalis qua est vnuz in aptitudine: sicut due aque: aut aliqua duo eiusdē rōnis: z homogenea nata sunt vniri z esse vnū. ¶ Scēa distinctio est hec. Unitas actualis quedā est insequens formā totiꝰ: que distinguit ꝑ mām. oppositā qditati: q̄dam est insequēs formā ptis que distinguit ꝑ māz: que est altera ps cōpositi. Quedā est vnitas que insequit ens ꝑm q̄ ens. 2^{a} z 2ª vnitas ẽ vnitas formalis. 3ª vnitas ẽ vnitas entitatiua. 3ª distinctio. duplex ẽ mā: q̄daz est mā p^{a} seu remota: q̄dā 1ª seu ppinq̄: hec distō pz ex terminis.

Be secūdo. ℔iuersis gñationib⁹ ꝑm nūm corre spōdēt distincte māe sde: nūaliter distincte. Ista pz. Oīs alie dispōnes q̄litatiue z q̄titatiue nūaliter distincte sunt in mā. Sor. z alie sunt in mā ℔la. ¶ Scēa ꝑ ẽ: q̄ mā p^{a} est vna nūo oiuz gñabiliū z coruptibiliū p p̄uationez distōnis formalis que sumit a forma ptis. Istud ꝓbat. Oīs illud qō nulla formā hꝫ de se: sed ẽ p diuersuz ab oi tali forma: nō pōt distingui ab alio itrinsece p aliq̄z vnitatē que cōsequit formā: in eo q̄ forma. Sz mā p^{a} de se nulla formā includit: z est p diuersa ab oi forma ptis. ergo ꝛc. ¶ 3^{a} ꝫ est: q̄ loquēdo de vnitate actuali: q̄ ꝫsegē ens hꝫ q̄ ens: mā p^{a} pōt eē vna nūo respectu oiuz formaz ad sciui cē succedētiū: z ℔ vult Aꝛ. in p̄ phisi. z p̄ de gñatiōe. Oīs dato q̄ oppositio nō eēt trāsmutatio ab vno in alterz. cōfirmat ẽt ꝑm ipm. Idē ſbm in transmutatione ſbali manet sub vtroq; termino trāsmutatiōis. ¶ 4ª cōclusio est ista. q̄ cōparādo mām p̄ma ad indiuidua simul actu exīntia: materia talis est alia z alia ꝑm vnitatē numeralē positiuam insequētē ens ꝑm q̄ ens: hoc est vt vnitas ẽ passio entis: z cuiuslibet iferioris ad ens. pbaꝫ duplr. ℔rio sic. gñans hꝫ Aꝛ. gñat aliud pp māz: que mā non tñ est alia

alietate forme: z pp vnitatē formalē que ī sequit ipaz formā quā hz: verū ēt est alia alietate ppria que ī sequit vnitatē ipsius vt ipsa est distincta a forma. Nā sicut materia in cōposito ſbali loquēdo de mā pma est pncipiū distinctiū eēntialr a forma: sic dhz ppriā vnitatem distinctam ab vnitate forme: que vnitas nō tm̄ est vnitas specifica: sed etiam numeralis: qr cōpositi singularis sunt pncipia singularia. ¶ Probat scdo hec eadē ꝟ. Giians hz mām suā pfectā forma ſbali: sed māz genti vel giandi pficit ipsuz giians ꝟ ſli forma in spē: hz ip ossibile est eandē mām habere formā in esse qeto aut eē pfectam formā: z carere forma: seu hze ipsam in fieri: g mā giantis z geniti nō sunt eadē. ¶ Loquēdo de vnitate que īsequit formā totius que est qditas: ponitur ista ꝟclusio que ē gnta. vz. omnes mām sunt vnū qditatiue. pbat. qr nā mām qditatiue accepta predicat eēntialr z in recto in pmo modo dicēdi per se de hac mā z de illa: z hz rōnem vniuersalis ꝓdicabilis de istis. igit oēs mām singulares sunt vnuz in nā mām eorum. ¶ Sed ꝟ Auerroys. 12. meta. cōmēto. 14. habet q mā pma nō hz cōitatē alicuius predicabilis de pluribꝫ sed ꝓcise cōitatem ꝑm causalitatē intrinsecā: z in hoc distinguit ipsam a cōitate generis predicabilis. z hoc dicit esse de intentione Aliz. declarantis nām mām. igitur materia nō est sic vna. ¶ Itē instatur contra aliā cōclusionem vbi dicitur q loquendo de vnitate īsequente ens in se z in suis inferioribus ois mā in quocūq; cōposito naturali ē vna nūo positiue. Cōtra. habet ipse in eodē cōmento q mā circūscripta forma nullā hz vnitatem nisi pziuatiuaz per carentiā formaz z diaz indiuidualium. igitur conclusio falsa. ¶ Ald hec respondetur q nā materie in esse abstracto a suis indiuiduis hz rationem vniuersalis predicabilis vt declarat in. q. de indiuiduatione. ¶ Ald cōmētatoꝛ ē dē q intētio sua est q resoluendo aliqō cōpositū singulare in materiā primā ſalte per intellectuz remanet mā pma nuda: que licet sit cōicabilis per modū principij materialis pluribus indiuiduis per causalitatē intrinsecā: que sibi debetur inquantum est mā: ista tm̄ mā nō est cōmunis cōitate vniuersali: que cōitas īsequit formā licet potentialem ad aliam formam vel ſaltem ad aliam realitatē forme: cōitas aūt materie ꝑm causalitatē īsequitur hanc naturaz pure potentialē ad formā. Ex hoc nō sequitur q abstrahendo nām mām ab omnibꝫ indiuiduis. nō sit talis nā vniuersalis. ¶ Et si dicat q materia in cōi predicatur de hac mā nō in recto sed in obliquo. Cōtra. qr hec. ppositio hec mā. est mā est essentialis. quia predicatū includit in ratione subiecti: sed predicaᵐ de eēntia subiecti predicatur in recto. ¶ S. quod dicit totam quiditatem alicuius predicatur in recto. materia in cōi est hō respectu huius mām: qr hec mā nō addit supra māz nisi hecheitatē: que non pertinet ad quiditatē. Nec obstat qđ dicit cōmētator primo phīcoꝛ commēto. 69. mām nō habere quiditatem. ¶ Respondet q pro tāto dicit hoc: qr vult totam quiditatē compositi nālis eē formam partis a qua mā est primo diuersa. Loquēdo igit de quiditate que est forma partis mā nullam talem habet quiditatē: sed loquēdo de quiditate que sumitur ab ente seu ab essentia sic mā habet quiditatē. ¶ Ald secūduz respondetur q loquendo de vnitate que sumitur a forma partis indiuiduali vel a differentia eius sic mā pma non est vna numero positiue: sed tm̄ pziuatiue. vnam tetigit cōmētator z aliam presupposuit. Nec valet: istaz nō posuit. ergo negauit ipsam. ¶ Sexta cōclo: q loquendo de vnitate aptitudinali: q apta nata ē cōpetere ipsi māe alr dōm hz aliqs Scotistas: alr hz alios. Pro opinione aliquoꝝ ponit ista ꝟ. v. q oiuz giabiliū z corruptibiliū est eadē mā nūo. Probat q̄cūq; sūt eiusdē rōnis: z oino homogenea ipsa nata sunt ꝓstituere aliqđ vnū nūo. Sz oēs māe sunt eiusdē rōnis: qr nō oant duo pma in genere cause mālis: sicut neq; in aliꝭs: g ex oibus materijs pōt fieri vna mā: z dicunt isti: q oēs māe dicunt esse vna mā nūo pziuatiue: seu aptitudinalr. Naz q sint diuerse seu diuise: hz et ab ipsis formis originalr ꝟhētibꝫ z diuidētibꝫ ipas mās: ita q ipsis circūscriptis. vz. circūscripta forma ſbali: q̄titate: loco: z situ: oēs māe eēnt vna. ¶ Ellia Scotista: q opinio tenet oppositū. Pro qua ponit ista ꝟclusio Q: oēs māe diuise z separate circūscriptis eē et oibꝫ formis ſbalibꝫ seu accītalibꝫ: adhuc distinguunt: vtputa si due māe fierent ex vniuersuz adhuc vna eēt distincta ab alia. z hoc q suas eēntias: ita q seipsis distinguerent: q distinctio tm̄ eēt nūalis: z nō specifica: cū distinctionis ꝓpr eēnt ipse hecheitates. Nunq̄ tm̄ ꝓcedit: q iste māe distinguerent formalr: vt distinctio formalis est a forma: vt forma est altera pars cōpositi: quare etc. Per hoc ꝓs rūsio ad argumentum adductum in ꝓncipio.

Be tertio ꝓncipali ī surgit vna difficultas: qr Ari. dicit q giians giiat aliud pp māz z nō pp formā: cū 7°. meta. dicat q forᵃ separat z distinguit. Ad hāc difficultatē rūsum ē alias. epilogādo tm̄ ad hꝫ ꝓmittū tur alique ꝓnes. ¶ Prima ꝓpō est ista. q forᵃ est ꝑnᵐ distictiuū sic mā. pbat. qr eadē sunt ꝑnª eēndi z distinguēdi: sed forᵃ est eque bñ ꝑnᵐ essendi sicut mā. g etc. ¶ Scda ꝓpō. q forᵃ magis distinguit q̄z mā: qr qđ est magis ꝑnᵐ z ꝓncipalius eēndi: est magis ꝑnᵐ distinguēdi: hz forᵃ est ꝑnᵐ ꝓncipali eēndi. g etc. ¶ Tª ꝓpō: forᵃ appropriate nō est ꝑnᵐ distinguēdi: pbat. illud qđ est ꝑnᵐ assimilādi: nō est ꝑnᵐ distinguēdi: qr assimilare z distiguere sūt opposita: vl saltē disperata. hz forᵃ est ꝑnᵐ assimilādi: qr agēs p formā suā assimilat sibi passuz. z hꝫ nō in singularitate: hz in nā: z in spē: g nō est ꝑnᵐ distinguēdi appropriatate. ¶ Ultima ꝓpō: mā appropriate dr eē ꝑnᵐ distinguēdi: qr nullo mō est ꝑnᵐ assimilatiuū. g ei magis ꝓuenit distiguere appropriate: q̄z forme. Ex hꝫ ꝓs solō difficultatis.

¶ Quecūq; vtiq; sic transmutantur ad inuicem ad materiaz oportet redire. Textu cōmenti. xiij. Questio. vij.

Queritur Utrum idē nūo per poᵗⁱ diuinā possit reparari qđ est corruptū. ¶ Ista questio nō est ptractāda ex principijs nālibꝫ: hz tm̄ theologicis. solum hic introducit vt videat q̄tum ex ꝑncipijs. s. tho. z alioꝝ ꝓtineat veritatē. Et arguitur primo negatiue. Si. n. corruptū iteꝝ reparat: ista ḡiatio aut est eadē cuz ꝑma ḡiatione: aut est distincta: si dicas q est distincta. Arguit sic. Ubicūq; sunt due productiones z due ḡiationes: ibi sunt duo genita distincta: hz per te hic sunt due ḡiationes. g sunt duo genita seu producta. Si dicas q ḡiatio 2ª est eadē cū ꝑma. Aut. n. ꝑma est 2ª. Aut 2ª est ꝑª. si dicas q ꝑª est 2ª. ḡiatio 2ª ꝓsupponit ꝓriorē. ergo si prima est 2ª: ꝓsupponit ista 1ª ḡiationi altera ḡiatio ꝓioꝝ. Si dicas q 2ª est ꝑma. Arguo sic. qđ ḡiat ꝑma ḡiatione: ꝑ capit eē: z nunq̄ amplius fuit. g si 2ª est prima sequit q per ista ḡiationes: ꝑ capit esse ipm regiatū g nō est regiatū. hz ꝑ ḡiatū. Sz pbat ꝑᵐ assumptū. p maiore. s. q si sint due ḡiatiōes distincte: q sint duo genita. qr gii tio est eadē cū re genita. pbat. qr si nō est eadem: aut ꝓcedit ipsaz rem genitā. aut sequit: aut est simul cū ipsa. Nō est dicēdū q ꝓcedat. qr ḡiatio est mutatio instantanea: z in eodē istāti est cū re genita. Et per idē non pōt dici q sequat: sequeret etiā q si ipsa ḡiatio sequere tur. ꝓprius res genita eēt q̄z ḡiaret: qđ est ipossibile. si vo dicas q ḡiatio est simul cū re genita. g est ea ē: qr nō vr q ista ḡiatio possit eē nisi ex identitate vnius ad alteruz: q̄re sequit: q si due ḡiationes. g duo genita. ¶ Secūdo principaliter arguit. Si destructū est regiatū: certum est q in aliquo

q̄ in aliquo tpe fuit p̄mo gñatiū: fit illud tp̄s A. cuz postmodū regñat: in aliquo tpe regñat: fit istud tp̄s B. tunc arguit sic. Si idē nūo genitū in tpe A. regñet in tpe B. g̃ tp̄s A. fiet tp̄s B. Q̄m si mensuratū est idē: z mensura dz esse eadē. Sed hoc est impossibile: qm̄ tunc pteritus inquātū preteritū fieret p̄ns: z ēt illud regñatum inquantū preteritum fieret p̄ns. ergo impossibile est q̄ destructuz regñetur.

Ad oppositū z p̄z pte affirmatiua q̄nis arguit Aug. 22. de ciui. dei. ca. 20. inqt de carne nr̄a reparanda in resurrectione: sic oib⁹ modis ista p̄sistet: neq; ei⁹ mā vllis nāe laribꝰ mānisset. vñ vellet eam reparet ops. Ex quo ꝓducit: q̄ si totalr̄ destrueretur caro humana: posset ipsa eadē numero reparari.

Circa istam q̄nez. Primo est opi. s. Tho. in. 4. sñia. di. 44. q. i. q tenet ptē negatiuaz q̄nis: z vt meli⁹ videat opi. sua: erūt. 4. facienda. Primo ponā opi. san. Tho. cū eius motiuo z fundamento. Scōo arguā ꝓ. Tertio soluā eius fundamentū seu motivum. Ultimo rñdebo ad argumenta in p̄ncipio. q.

Quantum ad p̄m: p̄m ipm est aduertēdū q̄ corruptibile est i duplici ꝺiꝛa q̄ꝺa corruptibile q̄ totalr̄ corrūpit: z definit eē: sic q̄ hz eē totale interruptū: q̄ꝺa est corruptibile: cui⁹ eē totale z idē manet. Primū corruptibile ē sicut nā bruto: z alioz: quoz forma totalr̄ corrūpit seu desinit eē: q̄ꝺa est corruptibile cuius forma manet: z idē eē totius: sicut nā hūana: cuius for⁹ que est aia itellectiua post corruptionē manet in suo esse. Et hz idē esse (p̄m ipm) q̄ꝺ est eē totꝰ z cōpositi: qm̄ si hꝫet aliud eē a corpe z a cōposito: seq̄ret q̄ vnio for⁹ ꝺ alis cuz mā esset accītalis. Si loquamur de tali corruptione talis corruptibilis: cui⁹ eē idē manet post corruptionem: idē nūo p̄t reparī p potiam diuinaz. si loquamur de alio corruptibili: cui⁹ eē totale est iterruptū z desinit eē: z non retinet idē esse: illud nō p̄t reparari in idētitate numerali: neq; reparari idem numero de imensa potentia dei.

Quantum ad 2m. Contra istam ponem instat. Et arguit p̄mo ꝓ fundamētū sue p̄nis per q̄ tenet: q̄ idē nūo in nā humana p̄t reparī: z non in alijs. 2° ꝓ ꝺnem: z arguit sic p̄mo. Et p̄supponoꝫ illud q̄ ꝺicit. s. Tho. in p̄a pte. q. 89. ar. p. q aia itellectiua hz eē impfectū ex corpus: z in corpore hz eē pfectū: ex quo p̄supposito arguit ꝓ fundamētū suū. Nūs oino idē eē nō videtur esse impfectū ex eo q̄ pfectionē suā seu suuz esse non cōicat alteri. Sed aia itellectiua extra corpus per te retinet idem eē q̄ hēbat in corpe: z idē eē totꝰ. g̃ nō est ꝑfecta separata a corpe: ex eo q̄ suū esse nō cōmunicat corpi: maioꝫ. pbaꝫ q: cōicare suū eē alteri vel pfectionez alteri: nō est recipe pfectionem ab illo: ſz magis ꝺare. Cñ ſz ad aliq̄ꝺ q̄ꝺ est pfectū i se ꝓsequat cōicare suā pfectionē alijs: ſicut est ꝺe itelligētia: ad quā ꝓsequit̄ ista pfectio: q̄ est cōicare eē alijs in mouēꝺo orbē. tū ex ista cōicatione itelligētia nō p̄iꝺit in se: q: tūc sequeret q̄ deus nō cōicando eē istis iferioribus: eēt impfectior in se: z ita pfectionē alicui⁹ recipet a creatura: minoꝫ aūt est tua: qui ꝺicis q̄ aia sepaꝛata hz oino idem eē: q̄ꝺ est eē totius. Ad 1tez arguit 2°. Quecūq; hñt idē esse oino: vnū respectu talis esse nō p̄t ꝺici impfectius reliquo. Sz aia itellectiua z totū cōpositum q̄ꝺ est hō hñt idem eē. ergo aia itellectiua nō ꝺ: impfecta in tali eē: si sit separata: z tū totū cōpositū est pfectius in tali eē. Et p̄firmat. Impossibile est q̄ sit eē alicuius: nisi sit illud q̄ꝺ est hius eē. Sz ita est q̄ eē aie itellectiue est idem esse cū esse totius. g̃ sequit: q̄ si eē totius est: z totuz hius idē esse. Ad 3tez arguit ex alio fundamēto ꝺ. s. Tho. tenet ipse q̄ cōpositū ꝺicit tertiā entitatē ꝺistinctā realr̄ a suis ptib⁹. Ista 3a entitas totalr̄ ꝺefinit esse in morte hominis: aliquin hō nō vere mor: ez: sed quoꝺcūq; hz ea interruptū z ꝺestruit q̄ꝺ tum ad suū esse: nō p̄t idē nūo reparari. g̃ idē hō nūo nō poterit reparari. Ad 4° ꝑm ipsum ꝓprie passiones ꝺistinguunt eēntialr̄ a sbtis potaie: z maxime potentie sensitiue: que (p̄m Aꝛ. in de sensu z sen. in p̄n°. z in de somno z vigilia) fundant immediate in cōposito. silr̄ q̄ꝺitas ꝺistinguit essentialr̄ a sba: ista oia corrūpunt: z ꝺefinūt eē in morte hois. ergo eaꝺez passio: z eaꝺē q̄ꝺitas nō poterit per potentiā ꝺiuinā reparari.

Secundo p̄ncipalr̄. Contra ꝺnē in se arguit etiaz. Si. n. deus ꝓducat aliq̄ꝺ in istātia. z ꝑseruet ipm in tpe imediate sequēti: certuz est: q̄ tale corruptum erit idē nūo per te in istātia. z etiā in tpe sequēti medio: atq; etiā in istāti b. ad q̄ꝺ terminat tale ꝑs intermediū. g̃ vbi ꝓducat aliq̄ꝺ in istanti a. z in tpe medio nō ꝑseruet: z iterū in istāti b. ipsum ꝓducat relinquit̄ q̄ erit idez esse in instātia. z in istāti b. pbaꝫ ista ꝓmissa. Idētitas ipsius esse in istāti b. z in istāti a. si ꝺepēꝺet eēntialr̄ a ꝑseruatione ipsius esse in tpe intermedio ꝺependet in aliquo gñe cause: aut in gñe cause mālis: aut formalis: efficiētis: aut finalis. Non p̄t ꝺari q̄ ab illo eē sic ꝑseruato essentialiter ꝺependeat in aliquo gñe cause: vt p̄z ꝺiscurrēꝺo per oēs. ergo nullo° eēntialr̄ idē eē in istāti a. z in istāti b. ꝺependet ab ipso ꝑseruato in tpe itermedio. Probaꝫ ista p̄missa alio me⁰: q: si esset illud q̄ tu ꝺicis: q̄ idētitas istius eē in vtroq; instāti ꝺependeret ab ipso eē ꝑseruato in tali tpe medio. g̃ deus q̄ꝺ erat in istāti p̄rioꝛi nō posset creare in instanti posteriori. Probaꝫ p̄missa. Nā idētitas eē in istāti isto posteriori ꝺependet eēntialr̄ ab ipso esse ꝑseruato in tpe medio ꝺependētia eēntialiſz nihil idē z vnū p̄t esse z ꝓduci sine eo a quo essentialiter ꝺepēꝺet. g̃ nō poterit idē esse z ꝓduci in istāti posteriori: nisi ab eoꝺem agente eēt ꝑseruatū in tpe itermedio ꝛc. Ad 1tez 2° arguit. p̄zsupponēꝺo p̄ q̄ q̄cūq; sic se hñt q̄ vnū est p̄us eēntialiter: z aliud posteriꝰ: vnitas z idētitas p̄rioꝛis essentialiter nō ꝺependet a posteriori eēntialr̄. Cñ ſz ad ꝺistinctionez p̄rioꝛis ꝺistinguatur posteriꝰ: nō tñ ecōtra. vt p̄z in exēplo. Nā stante vnitate in cā p̄t esse pl'alitas in effectu. Ad 2° p̄supponit: q̄ duratio z ꝺiuersitas tp̄is seu instantium: in q̄bus aliqua fiunt est posteriori essentialr̄ ipso eē q̄ꝺ fit z g̃ñat. Isto stante arguit sic. Diuersitas posterioris essentialr̄ nō ꝓducit ꝺiuersitatē p̄rioꝛis in sua vnitate z idētitate: sed instātia z tp̄s in quo ipm eē p̄manens durat: sunt posteriora eēntialiter re ꝺuratē. g̃ ſz instātia ꝺiuersificent̄ siue tp̄s res p̄manens z esse positū in tpe nō ꝺiuersificat. maioꝫ p̄z ex suppositis. minoꝫ apparet. q: siue instātia in tpe cōicent ad seinuicē: siue nō: semp remanet idem esse. Nam esse p̄manens ꝺistinguit eēntialr̄ a succes siuo: z remanet idē in esse: q̄buscūq; instātib⁹ ad seinuicē succeꝺentib⁹. Ita q; non obstāte q̄ instātia ꝺiuersificent: semp tñ remanet idē esse: loquēꝺo de esse cāto z ꝓducto. ergo cū vnitas z idētitas ipsius nō ꝺependeat essentialr̄ a tpe: variato tpe: z ipso nō ꝑseruato in tpe: aꝺhuc poterit idem reparari. Hoc p̄t̄ sic confirmari. Si esse esset idem in a. z in tpe sequēti: z vlterius sit in b. intelligendo per b. instās aꝺ q̄ꝺ tale tp̄s mediū terminat: ꝓcꝺeres q̄ ipsum esse est oino idem. ergo etiā vbi esset in a. z in b. z nō ꝑseruaret in tpe itermedio: aꝺhuc esset idem. Probo q: in isto casu nō ꝺestruit̄ nisi hoc q̄ꝺ est durare in tpe in termedio: q̄ꝺ est posterius essentialr̄ ipso esse ꝺurante. g̃ pp ꝺiuersitatē huiꝰ q̄ꝺ est durare: q̄ꝺ est posterius esse ꝺurante nō variabit̄ ipsum esse. Q. sitū ꝺicas: mensuratum ꝺependet eēntialiter a mensura: sed ita est: q̄ tp̄s est mensura istius esse. ergo non poterit esse idem esse nisi sit idem tp̄s. Rñꝺeo q̄ mensuratū ꝺependet essentialr̄ a mensura que est eius mensura essentialis: sed nō ꝺependet eēntialiter a mensura que est eius mensura accītalis: mō esse p̄manēs ꝺependet accītalr̄ a tpe: q: tp̄s nō mēsurat ipsum ens permanens: in q̄ꝺtum p̄manens est: sed vt hz esse in fluxu: z in motu: ex. 4. phīi. Sed vbi mensuratum ꝺepēꝺet eēntialr̄ a mēsura: variata mensura: varia-

tur mẽsuratũ. Ista° dicim⁹: q scia mẽsurat a scibile: z ita variato scibili variat scia. ¶ Itẽ 3° ar. ꝓsupponẽdo ꝑ°: q mutatiões ille q̃ hñt terminos eiusdẽ rõnis: hñt eẽles cõpolitatẽ vel icõpolitatẽ: z q̃s ipaꝝ est polis vel ipolis in se. ¶ Presupponit ẽt 2° q mutationes oppo^tę hñt terminũ eiusdẽ rõnis: sic gñatio z corruptio hñt ipꝫ nõ eẽ: vna p termio a q: altera p termino ad quẽ: ita q nõ esse ipsi⁹ gñatiõis qõ ẽ termin⁹ a q ipsi⁹: est eiusdẽ rõnis cũ nõ eẽ: qõ ẽ termin⁹ ad quẽ corruptionis. Ista stãte ar. sic. Si aliqd gñat: nihil pcedẽs gñationẽ ẽ eiusdẽ rõnis cuꝫ nihilo destructiõis i qõ cedit ipm destructũ. ¶ Probo hãc maiorẽ: q vtrobiq; nihil ꝑuat ipꝫ eẽ: z hꝫ eẽles incõpolitatẽ respcũ eẽ: z ei eẽles opponit. Sꝫ nihil pcedẽs gñationẽ nõ ipedit q̃n ipꝫ eẽ idẽ possit gñari. g̃ z ipꝫ nihil in qõ cedit ipm destructũ nõ ipediet: q̃n ipꝫ destructũ possit reparari. ¶ Probat ꝓntia. Qz si nihil sequens destructionẽz alicui⁹ ipedit, pductionẽ eẽ cui opponit: ꝫ eẽt pp maiorẽ oppõẽ ipsi⁹ nihil ad eẽ: aut q; vnũ nihil magis pturet eẽ q̃z reliquũ. Sꝫ nullũ istoꝝ ẽ. Est. n. eẽles oppõ z eẽlis ꝑuatio respcũ eẽ. g̃ si nihil pcedẽs gñationẽ nõ ipedit q̃n idẽ eẽ, pducat z possit pduci: sequit etiã: q nihil sequẽs destructionẽ nõ ipediet. ¶ Et ꝓfirmat. Qz est eẽlis potestas ex pte, pducẽtis z eẽlis polꝫtas ex pte rei ꝑduci bilis: qz nõ vt q̃ ipa res, pducibilis gñ est destructa iclu dat maiorẽ ꝺdictionẽ ad eẽ: q̃z vbi nõ eẽt destructa: z ipꝫ nihil i qõ cedit ipꝫ ꝺstructũ: nõ magꝭ ꝑuat eẽ: neq; magis oppõit q̃z aliꝫ: nihil pcedẽs ipaꝝ gñationẽ. g̃ segt q̃ idẽ esse destructũ poterit reparari: seu nõ iplicat ꝺdictionẽ q̃n ipm possit in vnitate nũali reparí. ¶ Sed hꝫ surgit vna difficultas. Utrũ idem nũo possit reparí ꝑ po^am nãlem. ¶ De hoc videas Sco. in. 4. ſnia. di. 43. q. 3. q tenet partem affirmatiuã ꝺ san. Tho. z ibi videbis mirabilia.

Quãtũ ad 3^m art. ¶ Ad arg^a i ꝑn° q̃ facit ad opp^m qõnis rñdeꝛ: z ꝑ ad fundã^tã qbus nititꝛ san. Tho. ꝓbare: q eẽ iterruptũ nõ possit idẽ nũo reparí. cuꝫ dicit: q̃ sia intellectiua desineret eẽ q̃stũ ad oẽm sui entitatem: nõ posset eadẽ nũo reparí. Negat ꝓntia: silr negatur: q̃ aia intellectiua hẽat idẽ eẽ cũ eẽ totí⁹ cõpositi. hñ. nẽ falsũz: vt ꝓbatũ ẽ. Et ad rõnẽ ei⁹ cũ dicit: q tũc vnio aĩe intellectiue cũ corꝑe eẽt accitalis: negat ꝓntia. Mã vnio nõ ẽ nihili ad ens: sꝫ entis ad ens: z vnũqõq; qõ hꝫ entitatẽ exꝛ suã cãm: hꝫ ẽt, ꝑpriũ eẽ: q; nõ ẽ imaginãdũ q̃ aliq^d sit ens ex se: z nõ hẽat ꝑpriũz eẽ: sꝫ aia intellectiua vnit corꝑi. g̃ aia intellectiua hꝫ ꝑpriũ eẽ: z ẽt corꝑus vt tactũ ẽ. q. 19. supi⁹ de idiuiduatiõe. vñ ista vnio est p se receptiui cũ p se recepto. Nihil ãt põt recipe scipꝫ. g̃ p se receptiuũ: z p se receptũ hñt ꝑpriũ eẽ. Nec segt q̃ ista vnio sit accitalis: qz q̃s receptiuũ est tale per se: z receptibile est etiã, p se (ad qõ p se ordinat ipm receptiuuz) totũ ẽ p se resultãs ex ipsis. z vnio ptis cũ pte est etiã p se. g̃ cuꝫ corꝑus sit p se receptiuũ aie: z p se ordinẽ ad ipsam aiam: vt ad per se receptibile) totũ resultans ex istis erit vnum per se.

Quãtũ ad vlti^m. Ad arg^a in ꝑn°. ¶ Ad p^m qõ addu cebat in ꝑn° gõnis: ꝺo: q ipm arg^m multiplr peccat: z nulla est ꝓpõsitꝑ q̃ nõ sit falsa: qõ declarat discurrẽdo ꝑ ipas. Lũ tu dicis. illa q̃ hñt distictas pductiões nõ ꝑñt eẽ idẽ nũo. Rñ° q verũ est q illa q̃ sũt distinctis pductoib⁹ totalib⁹ pducũt: illa nõ sũt idẽ nũo. Sꝫ si illa hẽant distictas pductiões successiue seu mutatiões: nõ opꝫ q ad distictas pductiões sequat distinctio termini, pducti: qõ declarat: z theolo^ce z phisice. Theologice: qz resuscitatio erit distincta ꝓductio seu mutatio a gñatiõe: z tũ tu ꝓcedis: q idẽ nũo hõ poterit resuscitari. Hoc ẽ qõ vult Aug. 3° de trini. ca. 9. Ult. n. q idẽ possit gñari vniuoce z eq̃uoce. Iste sũt distincte mutatiões: z tũ idẽ termin⁹ nũo: vel saltẽ nõ repugnat eidẽ termio nũo pduci distictis mutatoib⁹. ¶ Robt ẽt phice: qz idẽ vbi põt ãgri p motũ circulare z rectũ: g mot⁹ adeo sũt alteri⁹ rõnis' q sũt ad seinuicẽ icõpabiles. ex. 7. phi. ex. cõ. 22. Utrũ ẽ fallacia ꝑntis ex distõne mutationũ inferre distõnez terminoz. bñ eni ex terminis distictis ꝓcludũ⁹ i ꝑntia bona z formali distõne mutationũ: sꝫ nõ eꝫ: sꝫ rõ peccat hꝫ ꝑñs. Silr rñdeꝛ: q̃ dato q eẽnt distincte mutatiões: nõ sequit q mutatio ꝓterita sit mutatio ꝑñs: intelligẽdo de ꝓterita in q̃stũ ꝓterita: z de ꝑñti in q̃stũ ꝑñs ẽ. vñ ego dico: q fiẽ de⁹ posset repare idez, pductũ nũo: ita posset repare eadẽ mutationẽ. Et cũ tu dicis: aut mutatio 2ª fiet p^a: aut p^a fiet 2ª. Dico q illa mutatio q̃ est p^a fiet illa que est 2ª: tũ p^a vt p^a: nõ erit 2ª vt 2ª. ¶ Nzo q̃ notãdũ q̃ in illa mutatiõe q repat a deo ẽ ꝓsiderare duplicẽ respectũ. Primꝰ respect⁹ ẽ ad tps ꝓteritũ cui coexti: z ẽt ꝓsiderare respectũ in ipsa ad tps ꝑñs cui coexistit. Lz g̃ ipsa mutatio z ꝑa idest eẽntia mutatiõis varieẽ ꝑm istos respect⁹: nõ tñ diceret variari ꝑm suã eẽntiã: z q̃stũ ad respectuz coexistie: ad tps ꝓteritũ. Deus nõ põt facere q ista mutatio nõ fuerit sub isto respectu: z ita nõ põt facere ꝓteritũ nõ fuisse: tñ põt facere illud qõ ẽ ꝓteritũ: z habuit exitia ad ꝓteritũ hẽ coexistiã ad tps ꝑñs. z p hꝫ appet rũsio ad argumẽtũ. ¶ Ad 2^m cũ tu dicis. Si idẽ effect⁹ nũo reparí: fuit, pductus in aliq; tpe z̃. ꝓcedo totũ vsq; ad hũc passum: cũ tu dicis. g̃ nõ poterit ipse effect⁹ idez nũo reparí: nisi tps a. fiat tps b. Ista ꝓntia nõ ẽ necia: qm̃ ad distõnẽ posteriꝭ nõ segt (in ꝓntia formali z necia) distõ ꝓnis: sed bñ eꝫ. ¶ Dõ tps a. z b. sũt posteriora eẽntialr effectu repato: z distincta eẽntialr ab ipso. g̃ ad distõnẽ tpis non segt distõ rei pmanẽtis. Si ẽt dicereẽ q idẽ tps a. fieret tps b. nõ eẽt inconueniens. Et cũ dicis. ꝓteritũ in q̃stũ ꝓteritũ fiet ꝑñs. Nego hꝫ assumptũ: qz tps ꝓteritũ vt ꝓteritũ ẽ dicit respectũ ad aliqd imaginatũ ꝑsitũ. vt tps ꝑñs respectuz ad aliqd imaginatũ coexñs ipsi tẽpori ꝑñti. Isti⁹ respectus rõnis: z ita q̃stũcũq; variarent isti respectus: non tñ sequit q variaret eẽntia tpis in se. ¶ Et si dicas. Unitas tpis est ei⁹ ꝓtinuitas: z silr vnitas mutationis z mot⁹ est ꝓtinuitas. g̃ destructa ꝓtinuitate destruit ei⁹ vnitas: sed tps a. nõ ꝓtinuat b. g̃ nõ põt eẽ idez. ¶ Rñdeo q alia est vnitas ꝑm quã aliqd est vnũ in se. Alia est vnitas hꝫ quã vnit alteri. Prima est vnitas absoluta. 2ª ẽ vnitas respectiua. Cõtinuitas tpis: hꝫ sit vnitas ptis ad ptẽ: cui vnit: z sit vnitas respectiua: non tamẽ est vnitas ipsius ptis tẽporis ꝑm quã est eadẽ sibi ipsi. Unde ista vnitas non est continuitas: sed manet semper manente essentia isti⁹ partis temporis: dato q alteri parti non continuetur.

¶ De primo quidẽ igitur ente z ad qõ omnes. z infra.

¶ Quoniam vero est hoz quidem vlti muz vsus vt visus visio: z preter hanc nullum sit alterum a visu opus. Textu cõmen. xvj. Questio. j.

Queritur Utrũ actio possit diuidi in actionẽ i manẽtẽ z trãseũtẽ. Et ꝓbat: q nulla sit actio i manẽs: ꝓte supponẽdo q actio est ab agente in passuz. Ages aũt est tale per potentiã actiuã: q po^a actiua est ꝑn^m trãs mutãdi alterũ in q̃stũ alterũ. Ex hoc arguit sic. Illa actio nõ manet in agẽte que recipit in altero ab agente in q̃stũ alteruz est: sed actio est hꝰ: qz transit in passium qõ ꝑm Arz. est alterũ ab agente. ergo relinquit q nulla actio possit eẽ i manẽs: cũ nõ maneat in agẽte. Si eni maneret in agẽte: sequꝛet q actio eẽt sua absoluta: qõ est absurdũ. ¶ Et ꝓfirmat: qz auctorem ser ꝓncipioz. Actio est ꝑm quã in illud qõ subijcit agere dicimur. Si g̃ dicimur agere i illud qõ subijcitur ergo ꝑm z passium recipit actionẽ. ¶ Item 2° arguit ex

fundamentis.

fundamētis Doc.subt. q ois actio sit trāsiēs: q: ꝑm ipsuz po[a] passiua ꝛ actiua distinguunt ex nā rei: sed actio transit a po[a] actiua in passiuaz. ḡ ois talis actio recipit ex po[am] actiuā. ḡ est actio trāsiēs. ¶ Jtē 3° arguit ꝯ Doc. subti. q ista diuisio sit supflua ꝑm ipm: q: ex fūdamētis suis: ꝛ hz et[a] opi. ois actio fundat in agēte. ḡ ois actio est imanēs. Ex q sequit et ꝑm ipm: q oē agēs mutabit: q: oē ill ꝺ mutat qꝺ recipit aliquā formā de nouo: hz agēs est hꝺ. ḡ ꝛc.

Ad oppositum tñ est Alz. 9. meta. vbi vult: q actio sufficiēter diuidat i imanentē ꝛ trāseūtē. Et exꝑplificat de imanēte. Sic visio est in videte: speculatio in speculāte. De transeunte. sicut contextio est in contexto: edificatio in edificato.

In ista. q Declarabunt ꝑ multa de actiōe imanē te ꝛ transeunte: ex quib[a] patebit determinatio qōnis. Scꝺo instabit ꝯ dicta in ꝑ articulo ꝛ solu etur. Tertio' resꝑnꝺebit ad argumēta in principio.

Quantū ad hm est ꝑ sclēdū q actio trāsiēs hz sub. est illa ꝑm quā aliqd pducit i eē reali: vel est termin[a] actionis de gīe actiōis recepꝝ ex supp[m] agēs: que actio trāsiens hz duas ꝛditiones: qrū vna est q trāsit in aliqd ex ibtiue ꝛ termiatiue: exꝑli gra. Edificatio trāsit in aliqd ex: puta in domū: vt in terminū: ꝛ etiaz trāsit in ipsaz domū vt in sbm: q: edifica[a] recipit ibtiue i domo edifica[a]. Actio imanēs q̄zū spectat ad ꝑpo[m] ē illa ꝑ quā nihil pducit ad ex in eē reali: hz hñ in eē ītētionali: q̄ hz trāseat ad aliqd ex vt in terminū: nō tñ transit in aliqd ex vt in sbm. Exꝑli gra. ¶ Olitio trāsit in obm volitū vt in terminū: q: volitio hz fieri circa voli[le]: nō tñ trāsit ibiectiue in obm volitū: sed manet in volūrate: aut in supposito volēte ꝑ volitionē: ꝛ hz obm pducat in aliquo eē ꝑm qꝺ (puta i eē volito) ꝑ ipsaz tñ nihil pducit in eē reali sicut fit ꝑ actionē trāseūtē. Qꝺ dixi de volitiōe: dico ꝺ speculatione: de visione: ꝛ de oib[a] istis opatiōib[a] q̄ manēt i ipso operāte. ¶ 2° notādū q ista actio imanēs distinguit ab actione trāseūte: de q̄ est mētio in ꝓposito: q: ista actio imanēs ē de gīe q̄litatis: actio trāsiēs est de gīe actiōis vl' est termin[a] actiōis talis q recipit vel pōt recipi ex agēs. Silr ista actio imanēs est gra sui: ꝛ ē vltim[a] finis po[a] operantis: nō gra alicui[s] alteri[s]. ꝓducibilis ꝑ ipsaz i eē reali. vt ꝺcīs est: hz actio trāsiēs est gra alteri[s] vel est aliqd pductum ꝑ ipsaz ex agēs. de p[a] actione facit mētionē Alz. ꝑ ꝛ 10. ethic. volēs. q iste actiōes sunt vltimi fines po[a]. Silr in 10. meta. vult: q ꝑter op[a] qꝺ op[a] vocat istas opatiōes imanētes: nō fit aliqd aliꝺ: ꝛ aliq̄ alia actio. Iste ät actiones ꝺīr opationes ab Alz. pp duas ꝛditiones q̄s hñt q̄ ꝓueniūt ꝓxiſſimo mō actiōi de gīe actiōis. p[a] ꝛditio ē q illa actio depēdet ꝓtinue a sua cā in fieri ꝛ ꝓseruari. sic calefactio ab igne calesciēte. Scꝺa ꝛditio est q trāsiit aliꝺ vt i terminū. Istas duas ꝛditiones hz ista opatio imanēs que est volitio: aut intellectio. Jntellectio eni depēdet ꝓtinue a sua cā: puta ab intell'u ꝛ obto in eē. nō dico i fieri successiuo: q: eē itellectiōis est esse pmanēs idiuisibile qꝺ totū sil' acqrit. Sed dico q depēdet in suo eē (qꝺ accipit i ꝑ instāti) ꝛ in ꝓseruari a sua cā: q circūscripta nō est ipsa i tellectio in itellectu. 2[a] ꝛditio est q de necitate ꝓsupponit aliqd ex: vt terminū ipz: ꝛ penes has duas ꝛditiones dicim[a] ipsam itellectionē ꝛ q̄zcūq; ꝓsilem operationē eē actionē: nō qꝺ de gīe actiōis: hz de gīe q̄litatis. Ex quo sequit' cor'elarū q actio trāsiens h assignata: q̄ agēs formal[r] agit: ipo tat relationē ꝛ ē for[a] respectiua: q: de gīe actiōis. Sz actio imanens h assignata est for[a] absoluta: qꝺ appet de mente Alz. locis ꝑallegatis: vbi vult q tales opationes sunt pfectiones po[a] opantis: respect[a] aūt nō ē for[a] pficiēs sbm in aliq̄ gradu pfectiōis. ḡ ꝛc. ¶ 3° principali est notādū: q actio trāsiens pōt accipi ꝑm viā Sco. vel ꝓ actione qua agēs formal[r] agit: vel ꝓ actione q̄ est terminus istius actionis formalis que appellat actio acta. Si loquamur de actione p[a]: ita hz duas ꝛditiones: qua ꝛ p[a] est: q p ipsam aliqd in eē reali pducit: vel educitur. 2[a] ꝛditio est: q ipsa transit in aliqd vt in terminū: accipiente eē reale per ipsaz: trāsit qdē terminatiue: hz nō ibtiue: q recipiat in aliquo ex ihz agens. Propterea q: actio qua agens formal[r] agit: nō separat a fundamento primo ipsius: ꝛ ab eo qꝺ est prima rō fundādi: sed po[a] actiua est. prima rō fundandi ipam actionē ꝛ relationez ꝓsitem actionē: po[a] aūt actiua est in agente. ḡ ꝛ actio. Sz loquēdo de actione acta: actio ista est talis: q p ipsam nihil in eē pducit: sed est termin[a] pducē[s]: trāsit tñ in aliqd ex agens nō solū vt in terminū. verūetiā vt in sbm: q ät ista actio vere appellet actio appet de mēte Simpliciꝯ supper ꝓdicaméta: vbi q̄rit pp qd facere ponit ꝓdicamentū: ꝛ nō factio: ꝛ rñdet q factio ꝺ̄ de actione ꝛ effectu actionis: facere ät tñm ꝺ̄ de actione: hz certū est qꝺ effect[a] actionis nō est ipsa actio de gīe actionis: sed effect[a] eius: ꝛ tñ ꝑm ipsuz talis effect[a] actionis est actio ergo nō tñ datur actio qua agens agit: verūetiā actio acta. Actio qua agēs agit semp est de gīe actionis: hz actio acta est in omni prē dicaméto in quo pōt ee mot[a]: aut aliqua for[a] q possit terminare actionē realr. Q̄ ꝺ̄ et ꝺ̄ ista actio acta: apparet de mente Alz in. 2. de aīa. tex. cōmen. 140. vbi hz q actio visus est ipsa visio: visio. n. nō est actio de gīe actionis: sed termin[a] eius. ḡ ꝑm ipm datr actio ꝓducta. Idē ꝺ̄ hz Cōmē. in. 3. ꝓhico. cōmēta. 18. vbi hz q motor ꝛ motum sunt diuersa: actio tñ est eadē iter ipsa: ꝛ loquit' de actiōe que est motus: capiēdo motū pro for[a] fluente. ¶ Ex his apparet q cū dam sit in ꝑ° notādo: q actio trāsiēs est illa p quā aliqd in eē reali pducit' vel educit': itelligit' de actione de gīe actionis. Quū ꝺ̄ ꝺ̄ q actio trāsiens trāsit in aliqd ex ibtiue ꝛ terminatiue: hz itelligi de actiōe acta ꝛ producta Hz Sco. in qlz. q. 13. circa finē ꝺ̄cat: q actio trāsiens est de gīe actionis: h hz intelligi ꝑm ipm de actione qua agens formal[r] agit: hz loquēdo de actione acta verū est illud qꝺ ꝺ̄ q ipa recipit in aliq̄ ex ipm agēs. ¶ 2° cōpleméto istius articuli ꝑmi est 4° ꝛ vltimo aduertendū: q actio que de ꝓdicamētū pōt distinguī in actionē imanentē: ꝛ in actionē trāseuntē. Hz hoc nō sit ad itentionez phi in. 9. meta[ce]. Jꝺ 2° quo est notādū: q sicut ad formā inductā in aliqꝺ passium: ex suppo[m] agēs est aliq̄ actio de gīe actionis: ita ad formā inductam in ipso agente est aliqua actio eius dē gīis. Sicut. n. calor inducit in ligno prēsupponit actionē de gīe actionis in ipso igne gīanteita volitio ꝛ itellectio que sunt for[a] imanētes ꝓsupponunt actionē de gīe actionis per quā tales forme in esse reali inducunt: ꝛ tūc illa actio de gīe actionis que est ad formā inductā in ipsom et agente. ꝺ̄ esse actio imanens: illa vero q̄ est ad formā trāseunte ex suppo[m] agens dicet actio trāsiens. Sed ista distinctio. vt dixi: nō est de mēte phi: dicit. n. in. 9. meta. q ꝑter actionē imanenté non est aliqꝺ aliud opus. Opus aūt vocat terminū operatum: sed ꝑter actionē de gīe actiōis que est ad formā imanē tem est aliqs actus operatus: puta ipsa volitio: aut itellectio. ergo actio imanens ꝑm ipm nō est de gīe actionis. ¶ Aduertendū tñ q agēs pōt hīe respectū vnū ad terminum qui ꝓximo producitur: qui est terminus totalis ꝛ adequatus. Aliū respectū pōt hīe ad formā quā inducit in sbm vel in passium. 3[um] respectū pōt hīe ad ipsum passum. Isti respectus sunt distincti. Illiud. n. est terminus totalis ipsius gīationis: qui est ipsum cōpositum. Illiud est forma que inducit in mā. aliud est sbm siue mā substantificans formā. Respectus ät distinguunt ad distinctionē terminoꝝ. ergo isti respectus sunt alij ꝛ alij. p[m] respect[a] appellat ꝓductio actiua. scꝺs appellat ꝺ̄uctio: vel eductio actiua. tertius respectus appellat transmutatio actiua: seu actio qua agēs formal[r] agit. Istis tribus respectibus actiuis correspondent tres respect[a] passiui:

vn⁹ in termino totali: q appellat̃ ꝓductio passiua. Alius in termio formali seu in for⁴: q appellat̃ iductio passiua. tertius i ſbto ſiue in mā q appellat̃ trāſmutatio passiua: ſiue passio. ¶Penes p̄ᵐ reſpectū termin⁹ totalis ꝓduct̃ p ſe z p̄° : p quē reſpectū for⁴ nō ꝓducit nili p accīs : ſz bñ p ſe z p̄ iducit̃. ¶Penes 3ᵐ reſpectū ſbm trāſmutat̃ z patit: ſz ab iſto reſpectu nō denoiat̃ termin⁹ totalis: neq; formalis: q; falſuz eſt dicē: q cōpoᵐ ſbale trāſmutat̃. z ſili for⁴: ſed bñ ſbm: cui⁹ trāſmutatio ē act⁹. ¶Primi duo reſpect⁹ actiui: z etiā paſſiui corrñdentes ſunt de gīe relōnis ſm Sco. in. 4. di. 13. q. i. z in qōnib⁹ de. aīa. ¶Reſpect⁹ aūt tertius q eſt trāſmutatio actiua z ali⁹ reſpect⁹ ſibi corrñdēs ſunt de gīe actōis z paſſiōis. ¶Dico q̄ eſt notādū q; reſpect⁹ ſm Sco. ſunt in duplici diīa: qdā ſunt reſpect⁹ intrinſec⁹ aduenientes: qdā ſunt reſpectꝰ extrinſec⁹ aduenientes. ¶Reſpect⁹ p̄mo⁹ ſunt illi q oriunt̃ ex nā fundamēti poſito termio: ſicut poſita albedie A. z albedine B. de neceſſitate ſurgit ſilitudo a. ad b. ¶Reſpect⁹ intrinſec⁹ aduenientes ſunt illi q nō oriunt̃ de neceſſitate ex nā fundamēti poſito termio: ſicut poſito igne agēte: z ligno cōbuſtibili nō de neceſſitate ſeqūt cōbuſtio z actio in ipſo cōbuſtibili: ſz regrit applicatio agētis ad paſſum: z diſpō paſſi. ¶mi reſpectus ſunt de gīe relōnis. ſcdi reſpect⁹ ſunt de gīe actiōis: vel paſſiōis: vel alio⁹ ꝓdicamēto⁹: de qb⁹ agit auctor. 6. ꝓncipio⁹. Tertiꝰ ppᵐ reſpect⁹ agentis q eſt ꝓductio actiua ad totalē terminū ꝓductū: z reſpectus inductiōis actiue ad formā inductā eſt de gīe relōnis: q; non pōt poni agens z terminus totalis in fieri: aut ipſa forma: quin tales reſpectus de neceſſitate oriant̃. Sed reſpectus agētis ad ſbm trāſmutatū cū ſit extrinſecus aduenies. vt dictū eſt: eſt de gīe actionis: z ex p̄miſſi dicendum eſt ꝓſlr de reſpectibus paſſiuis correſpondentibus iſtis actiuis

Ex hiſ inſert correlariū rñſiuū ad qōē motā in p̄n⁹ q; diſtō actōis i trāſeūtē z manentē nō eſt diſtō actiōis q̄ eſt ꝓdicamētū ſeu de gīe actiōis. ¶Ita q; vtraq; actio dicat̃ eſſe de gīe actionis ad mētē phi. ſz q̄z eſt ex tale ꝓdicamētū actiōis: z vtraq; eſt actio. ꝓducta: q̄rū vna manet i agēte: nō q̄ in q̄ſtū agens eſt: ſz in q̄ſtū pfectibile p ipſaz actionē. Alia vo eſt pfectio alicui⁹ extrinſeci opati. Ita q; diſtō Ar. actiōis in actionem imanētē z trāſeuntē eſt diſtō actionis acte z ꝓducte.

Quantum ad 2ᵐ arti. Contra ea que dicta ſunt primi articuli: z pbatū: q; actio qua agēs formal⁹ agit ē in agēte. Cōtra. q̄ oē agens mutaret. ꝓnſia pbat̃. Tū q; qđ recipit aliq̄ forma de nouo mutat̃ ſm illā. Tuz ēt q; Ar. 5. phiſico. dicit q; ad actionē nō eſt actio: q; ad motū nō ē motus. Ista ꝓnſia nulla eēt: niſi diceret̃ q; actio eēt mot⁹. ¶Ad ꝑ rñdet negādo ꝓnſiam. Et cuz dicis. oē qđ recipit aliq̄ for⁴ de nouo: mutat̃. Rñ°: q; qđā ē mutatio ad ſe z qđā eſt mutatio ad alterū ſm Sco. in. 2. di. i. q. 5. ¶Mutatio eſt ad ſe ſm quā acgrit forma abſoluta: que poteſt acgri ppria acqſitione alio nō acqſito. ¶Mutatio ad alteruz eſt reſpectꝰ forme que acgrit aliq̄ alio acqſito. Ar. nō ponit ad aliq̄ forma eſſe motū: niſi que pōt p ſe acgri: z ideo negauit ad relōnē eē motū: q; relo nō pōt acgri: niſi aliquo abſoluto acqſito in aliq̄. Si loquamur de mutatione in ſe: nego q; oē illud qđ recipit aliq̄ forma mutet ad ſe: niſi illa forma ſit ad ſe. hoc eſt abſoluta. Sz ſi forma ſit forma ad alterū: ꝓcedo q; tale recipiens formaz mutet ad alterū. Actio autez nō eſt forma abſoluta z ad ſe: ſz eſt forma ad alterū: q; ad terminū ꝓductum: z ita recipiens actionē mutat̃ ad alterū: ſi eſt actio nō aduenit ipſi recipienti: niſi p hoc: q; terminus aliq⁹ ꝓduct⁹ abſolutus alicui alteri acgrit: z ita mutat̃ ad alterum. ¶Motus aūt aut mutatio ppie dicta ſm Ar. nō eſt ad formā reſpectiuaz ꝓter vbi. ſed ad formā abſolutā. ¶Vel poſſumus aliter dicere ſcdo q; mutatio eſt de duplici oppoſito: ad duplex oppoſitū: ſi eſt de ꝓuatione mutatiōis ad ipſaz mutationez: z de ꝓuatione termini mutationis ad ipm terminū. Agens aūt recipiens actionē nō trāſit de duplici oppoſito ad duplex oppoſituz. q̄ vt ſic nō mutat̃. mino. 2 p3: q; ꝓciſe trāſit de ꝓuatione actiōis ad ipſam actionē: ſz nō trāſit de ꝓuatione termini ad ipm terminū: z hoc loquēdo de agēte actione trāſeunte. ¶Datur etiā ad hoc 3ª reſponſio. Negando: q; oē recipiēs aliquā formā mutet. q; ſi tu dicas: ſalte ſequit: q; oē agēs recipiēs actionē patere tur. Negat̃ ꝓnſia: q; nō oē recipere eſt pati. qđ declarat̃: q; certuz eſt q; actio p̄cedit paſſionē. Sicut cā nā p̄cedit effectum: in eo inſtanti in quo agens recipit actionē: in eo inſtanti nature nulla eſt paſſio: q; in illo inſtanti nature in quo eſt prius nā: nō eſt poſterius nā: z in eo inſtāti nature in quo actio aduenit agēti eſt ipſa receptio. q̄ receptio nō eſt paſſio. q; paſſio nō p̄cedit actionē: ſed ſequit̃ actionez. Dico ergo q; omne qđ recipit aliq̄ formā receptione paſſionis: z paſſione inſequēte actionē: patit̃. z qđ recipit aliquā formā p ſimplicē inherentiā actualē forme inherentis ad ipſum ſbm: nō patit̃. nam iſte reſpect⁹ inherentie actionis ad fundamētū eſt de gīe relationis: ſicut etiā quecūq; inherētia cuiuſcūq; reſpect⁹ eſt hꝰ. ¶Ad 3ᵃᵐ probationē ꝓnſie. ¶Rñdet dicēdo: q; Ar. in. 5. phiſico. nō probat: q; ad actionez nō ſit motus per hoc medium. q; actio ſit motus: ſed per ſile. vz. ſi ad motū nō ſit motus. ergo neq; ad actionem eſt actio: ꝓnſia patet a ſimili: z tunc vltra. Ad actionē nō eſt actio. q̄ ad actionē nō eſt motus. Iſta ꝓnſia pz. q̄m ex oppoſito ꝓnſis: inſert oppoſitū antecedentis. Da. n. q; ad actionez ſit motus. (cum motus ſit neēio cātus ab aliquo agente) ergo mot⁹ ꝓſupponit actionē: z ex p̄miſſi ſequit̃: q; ſi ad actionē ſit motus. q; ad actionē erit actio. Vlterius ſequereſ. pceſſus in infinitū: q; ſit ad actionem eſt motus: z cā mot⁹ vel effectiua vel formalis: qua agens agit: eſt ipſa actio. igit̃ actiōis eſt actio. Et tunc vltra: aut. n. illa actio que eſt cā mot⁹ ꝓſupponit motū aut nō. Si nō pariſo miter ſtandū erat in p̄⁹: z dicendū erat q; ad actionē nō erat mot⁹. Si ſic: ergo ꝓſupponit aliqua actio prio⁹: z tunc q̄rit̃ de iſta vt ꝓius: z tūc aut erit ꝓceſſus in infinitū. aut ſtabit̃ ad hoc. q; ad actionē nō eſt motus. ¶Sōt etiā dicti: q; argu⁹ Ar. tenet̃ p locū a minori. vz. ad motum nō eſt motus: ergo ad actionez nō eſt actio. ¶Ad motus. n. eſt actus potētie paſſiue. Actio aūt potētie actiue. Si ergo potētia paſſiua ſine motu poſſet pōt exire in actuz ſuū qui eſt motus: multo magis vt q; poᵃ actiua poſſit exire in actionē: nulla actione p̄cedēte: z tunc poſt modū ſequtur. ꝓpoſitū phi: q; ad actionē nō eſt motus: ex quo ad actionem non eſt actio.

Quantū ad vltimū arti. ¶Rñdet ad argumēta ante oppoſitum cōcedendo: q; actio eſt ab agente: z dico q; actio qua agens formal⁹ agit eſt ab agēte: z etiā actio acta. Sed prima ſemp manet in agente. 2ª q̄z recipit in alio ēt agens. Et cū tu dicis q; actio qua agens agit trāſit in paſſuz z eſt trāſiens: q; potentia actiua agentis eſt p̄n⁹ trāſmutādi alterz: in q̄ſtum alterz. Dico q; paſſum q̄z eſt ſimplr alterū ab agēte: q̄z eſt alterum ſm qd. vbi enim agens agit in aliquid extra ſe: paſſum eſt alterū ſimplr. Sed vbi agens agit in ſe. ꝓducēdo aliq̄ formā: paſſum eſt alterū ſm qd. ꝓpter qđ dixit Ar. q; potentia actiua eſt p̄n⁹ trāſmutandi alterz: in quantū alterum. de notando: q; potentia actiua vel eſt principiū trāſmutandi alterum ſimplr qđ eſt ſimplr diuerſum ab agente: aut ſi non eſt principium trāſmutandi alterū in quantū alterū ſm quid: ꝓpterea q; agens. ꝓducens in ſe aliquā formā nō recipit ipſam in q̄ſtum agens: z ſed in quātū paſſum. Vnde ſicut potentia actiua p accīs eſt in paſſo in quātum paſſum eſt. ſicut ars medicine z ſanādi p accīs eſt in ſanato in quātū ſanatum eſt. ſicut dī 2° ꝑhiſi corū: q; medicus per accīs ſanat ſeipſum. ¶Ita dicimus

q; actio

q̄ actio ſm quā agens formaliʒ agit: per accīs est in ipso passo: ſed per se est in ipso agēte. ꝛ ecouerso actio acta per accīs est in agente: ꝛ per se est in passo. Et q̄ dicis: q̄ se quereꝫ q̄ actio eēt forma absoluta. Nego ꝓntia: qz actio nō pōt itelligi esse sine termino. mō illa forma est respectiua que ſm suū esse nō pōt pcindi a termino. Ex quo cōcludiꝫ q̄ cū actio sit ad terminū est foꝛa respectiua. Per iam dicta pz ad ꝓmationez de auctoꝛe ser principioꝛ. ¶ Ad 2m argum. Rñ. ēt q̄ ista ꝓntia nō valet: actio recipitur in potētia passiua que distinguitur ex nā rei a poa actiua. ergo ista actio est trāsiens: qz actio nō est trāsiens: nisi qz recipiꝫ ex̄ suppositū agens: vel saltē nata est recipi: mō ꝛ detur: q̄ aliqua actio recipiaꝫ in aliquo eꝫ potentiam actiuā: nō tñ sequit: q̄ q̄libet talis recipiaꝫ eꝫ suppositū agens. ¶ Ulterius ista ꝓntia nō valet. Actio recipitur in poa passiua vel in passo: g̃ recipiꝫ in aliquo eꝫ poam actiuā. ꝓntia nulla é. ¶ Pro quo notādū: q̄ dupliʒ recipiꝫ poa. Uno mō pro fundamēto potētialitatis actiue: aut passiue. Alio mō pro respectu potētialitatis actiue aut passiue. Primo mō poa est aliqd absolutū eo mō quo dr̄ calor est potentia calefactiua. Scdo mō potentia est forma respectiua ꝛ respectus. Si capiaꝫ poa primo mō (cū eadē res absoluta sit ratio agendi ꝛ recipiēdi) eadem res absoluta est potentia actiua ꝛ passiua. Si autez accipiatur scdo mō: sic ꝓcedo: q̄ potentia actiua ꝛ passiua distinguunt formaliʒ ꝛ ex nā rei: ex quo apparet falsitas ꝓntie. ¶ Ad 3m argumentū dicēt in questione sequēti: quia tangetur eadem difficultas

¶ Quorūcūqz ígit alteruz aliqd est qō fit ꝑter vsum horū actus in facto est. Textu. cōmenti. xvj. Questio. vj.

Utrum actio fundeꝫ in agēte ta nq̄z in sbto. ¶ Et argr̄ ꝓmo ex fundamētis Scoti hoc eē falsum. Naz data ista pōne: sequit̄ q̄ diuisio quaz ponit ipse actionis in imanentē ꝛ trāseuntez est supflua ꝛ supuacanea: qz si actio qua agēs formaliʒ agit manet in agente. ergo ois actio erit actio imanēs. ¶ Oz si tu dicas q̄ actio est dupler. Actio respectiua: ꝛ actio acta: ppositio Sco. intelligiꝫ de actione respectiua ꝛ nō de actiōe acta. ¶ Cōtra ex hoc sequitur q̄ argumentū qō adducit in pō metaphs q. 6. ad declarādā intentionē Az. nihil ꝛcludit. Dicit. n. arguēdo ad intentionem eius: q̄ actio vera manet in agente: ꝛ actio acta tranſit in mām exteriorez. Ex 3 arguit volēdo, pbare: q̄ ex actione ꝛcludimus ibum eius esse singulare: qz actio singularis recipitur in singulari: g̃ actio aūt est actus singularis. ergo hz recipi in subiecto singulari. Ex hoc ꝛcludit. ipse q̄ ex actione acta nos inuestigamus illud in quo est talis actio: esse singulare. Si aūt actio acta nō esset vera actio. tunc nō rñderet ad intentionē Az. ¶ Itez argr̄ ꝺ ista distinctionē de actione respectiua ꝛ de actione acta: qz data ista diuisione sequit: q̄ vni passioni corrñdebūt due actiōes. sit ita q̄ ignis a agat in b. In igne a. erit vna actio respectiua. ꝛ in b. actio acta. b. aūt hz tm̄ō vnam passionē: qz est vnū passum. g̃ vni passioni corrñdebunt due actiones. ¶ Ité 1° arguit̄ ꝓncipaliʒ. Si eēt verū q̄ actio respectiua reciperet in agente: cū ſm Sco. distigua tur realiter ab agente: ꝛ reciperet ipsam. ergo omne agens inq̄ztum agens moueret: ꝛ semp moueretur: ꝺns est falsuz. igit̄ ꝛ añs. Oz sequaꝫ arguit̄. Omne qđ recipit aliq̄ forma realē de nouo: post ꝓmationē eius mutatur seu mouet. Sz agens recipiens ipsam actionē recipit formā realiʒ distincta ab ipso agente: ꝛ tráſit de ꝓpatione istius forme ad ipsaz formā. ergo realiʒ mutat. Ad hoc facit qđ dicit ꝑhus in. 5. ꝑhlico. q̄ ad actionem ꝛ passionē nō est motus: ꝛ q̄ actionis nō est actio. Naz tunc esset ꝓcessus in infinitū: ꝛ vr̄ pbare. ter. cōmen. 13. q̄ actio non recipiꝫ in agente: qz si reciperet actionē: hoc esset mediante actione: ꝛ illa actio iterū reciperetur mediante alia actione: ꝛ sic in infinitum. ¶ Ultimo arguiꝫ. Data veritate istius positionis: q̄ actio recipiaꝫ in agente: sequiꝫ q̄ vni actioni corrñdebunt due passiones. pbatur ꝓsequentia. Certū est q̄ omnis receptio alicuius forme est passio: sed agens recipit formā que est actio respectiua. ergo recipiendo ipsam patitur. 2° actio acta recipiꝫ in passo. Receptio aūt istius actionis adhuc est passio. ergo actioni respectiue corrspondent due passiones: quarum vna est receptio actionis respectiue: alia est receptio actionis ꝓducte ꝛ sic due passiones.

Ad oppositum tñ argr̄. Impossibile est aliquā formā eē i aliquo sbto: nisi cōmunicet suū eē formale ibto: qz dū forma est in aliquo ibto informat ipm: ꝛ informando dat eē formale: ꝛ vlterius ꝓstituit ipm in tali esse formali. Sicut albedo si est in ba: necessario cōstituit ba in esse albo: sed per te actio respectiua recipiꝫ in passo. ergo omne passum aget ꝛ erit agens per talem actionem.

In ista. q. gnq̄z sunt videnda. Primū vtruz actio fundeꝫ i agēte. Scōm est vtrū actio sundetur in motu. Tertiū vtruz actio distinguaꝫ essentialiʒ a motu. Quarū mouende sunt instantie ꝺ dicta. Quintuz soluende sunt rationes in principio questionis.

Circa primum ponit̄ ista ꝛclusio: q̄ ois actio qua agēs formaliʒ agit fundatur in agente. Et ꝓmitto epilogādo breuiter distōné data ꝛ in ꝓcedēti qōne q̄ talis est. Actio capiꝫ duob⁹ modis. vno mō pro actione respectiua. alio mō pro actione acta ꝛ ꝓducta. Actio respectiua vel est ad terminū trāseuntez ex agēs: vel ad terminū manentē in agēte. Si primo mō dr̄ trāsiens: vt dictū fuit. Si scōo mō dr̄ imanēs: ꝛ nō dr̄ trāsiens rōne sui: q̄ ipsa recipiaꝫ eꝫ agēs: sed rō terminū ꝓducti p ipsaz. scōo mō dr̄ actio imanēs ꝛ rōne sui: ꝛ rōne termini. Actio alio mō pōt capi pro actiōe acta ꝛ producta: ꝛ ista est terminus ꝓximus actionis: que si manet in agente: ꝛ est imanens: si recipiaꝫ eꝫ agens est transiens. Que distinctio (vt diximus) est ad mentē Arist. ꝛ nō prima. ¶ Loquēdo de actione primus dicta pono ꝛnez: q̄ actio talis quecūq̄ manet in agente. Que cōclusio ꝓbat aliqb⁹ medijs. ¶ Et primo sic. Quorūcūqz principioꝝ effectꝰ sunt incōpolēs: ꝛ ipsa ꝓnᵃ sunt incōpossibilia. Sz ita est q̄ effectus actionis ꝛ passionis sunt icōpossibiles in eodē: ꝓbatur. Agere est effectus actionis. s. effectus formalis. pati effectꝰ formalis passionis. Sed ita est q̄ agere repugnat passo. Sicut pati repugnat agēti. ergo ꝛ ꝓnᵃ istoꝝ erunt icōpossibilia: ꝛ ita actio nō erit cōpossibilis passo: neq; recipiet in ipso. ¶ Itez 2° argr̄. sit ita q̄ aliqō agēs agat i duo passa. Aut. n. istud agēs agit vnica actione: aut plurib⁹. Si dicas q̄ agat vnica actione: ꝛ ista recipitur in passo. ergo idē accīs nūo recipiꝫ in pluribus. Si dicas q̄ idē agens agit plurib⁹ actionib⁹. ergo idem agens simul habebit duas actiōes eiusdē specīi. ꝺns est ꝓtra viā tuā. q̄ idē simul possit hꝫe plures actiones. g̃ ꝛ̄. ¶ Item 3° quecūqz referunt mutuo relatione realī: referuntur ꝓpijs relationib⁹ eritib⁹ in ipsis formaliʒ. Ista ppositio ꝓbat. Tum qz relatio hz referre ꝓpriū fundamentū. Et qz alioquin relo nō esset mutua. ¶ In hoc distinguiꝫ relo realis: a relone rōnis: qz relatio rōnis nō est in fundamento qō refertur per ipsam: sed bñ relatio realis: sed ita est q̄ agens refertur ad patiens relatione realī ꝛ refertur per actionē: ꝛ per respectuz actionis. g̃ talis respectus fundabiꝫ in agēte. ¶ ꝺ. causa nā ꝓcedit suū effectum: sed effectꝰ ipsius actionis est passuz in q̄ztū passuz. ergo actio nō fundabitur in passo: vt passum est. minoꝝ

pbat:q; passum: vt passiu; est nõ ꝑstituitur in tali eẽ: niſi per actionẽ. ℊ actio est ꝑor nã ipso passo in ratione passi.

Quantũ ad 2m vidẽdũ est vtrũ actio fundet in motu tu ꝛ vr̃ q; sic; p auctorẽ. 6 ꝓncipio. ℣ctio in motu firmabil'. ℊ �means ipm sbm ꝛ fundamentũ ipsius actionis est motus. ℂ Ad hoc arg'm rñdet ꝓcedo q; actio qua agens formaliter agit: fundat in agente: sed actio que est terminus istius actionis est motus ipse. Ad auctorẽ. 6. ꝓn'm dico: q; ipse non vult q; actio respectiua fundet in moto. Sicut in sbto: q; cuꝫ dicat ipse: q; motus est in actiõe sequeret q; sicut mot' est fundamẽtũ ꝛ sbm actionis: ita actio esset sbm ꝛ fundamentũ motus: ꝛ ita daret circulus in fundatis ꝛ fundamẽtis. ſ. in dependentia eẽntiali fundati ad fundamentũ. Vult ergo ꝓdictus auctor: q; actio est in motu: hoc est q; nõ pot eẽ sine motu. ꝓnt motus se extendit tam ad mutationẽ diuiſibilẽ: q; etiam indiuiſibile: ꝛ hoc loquẽdo de actione respectiua que est respectus agẽtis ad passũ ꝛ nõ de actione que est simpliciter ꝓductiua: quarũ diſtõ in fine ꝑmi arti. ꝓcedentis q̃nis declarata fuit. Loquẽdo de ista actione ꝓductiua: ista pot eẽ sine motu ꝛ quacũq; mutatione diuiſibili vel indiuiſibili: q; nõ est respectus agẽtis ad passum q̃ transeat de ꝙuatione ad formã: vbi nulla est mutatio: sed loquendo de actione trãsmutatiua ista nõ est sine motu aut mutatione: ſ; sicut ista nõ est sine mutatione: aut sine motu: ita e; motus: aut mutatio nõ est sine actione. Vult ℊ q; actio sit in motu nõ gdẽ ibtiue: ſ; ꝓsecutiue. sic q; seinuicẽ ꝓsequuntur actio transmutatiua ꝛ ipse motus.

Be tertio vidẽdũ est. Utruꝫ actio realiter distinguat a motu aliq; mõ: ꝛ arguit vna opi. q; nõ. Quoꝫ opposita sunt eadẽ: ꝛ ipsa sunt eadẽ: ſ; ita est q; illud: q̃ opponit motui opponit et actiõi. Probat ista. ges opponit motui: ꝛ ges et opponit actioni. Sicut. n. mobile q̃ nõ mouet: gelcit: ita agẽs q̃ nõ agit: gelcit ab actiõe. ℊ vtriꝫ ges opponit: relinquit ℊ q; mot' ꝛ actio sint idẽ: maior vr̃ de se nota. maꝛie vbi opposita q̃ sunt eadẽ dñr eẽ opposita ꝙuatiue: q; vbi eadẽ ꝙuatio: ibi idẽ hitue: cũ ꝙuationes nũeñt ꝛ distinguañt ad nũationẽ ꝛ diſtõnem hituũ. ℂ Itẽ arguit 2° ad idem. oẽ illud q̃ est foꝛa fluens ꝛ successiua hñs ptẽ post ptẽ in successione: vr̃ eẽ mot': ſ; ita ẽ q; actio est forma successiua hñs ptẽ post ptẽ in fluẽdo. ℊ actio est mot': maior: ẽ manifesta: q; successio ꝛ fluxus sunt de rõne mot'. minor: ẽt est manifesta. ꝛẽ. ℂ Cõtra istã opi. q̃ ꝛ q; actio sit eadẽ realiter motui: arguit sic. Illa distinguunt realiter: quoꝫ vnũ pot manere: alio nõ manẽte. Istã ꝑsuppono ꝑ nũc: q̃m dato oppositoꝫ sequitur oppom primi ꝓncipij: ſ; ita est: q; actio pot manẽ nõ manẽte motu: aut mutatõe. ℊ actio diſtinguit realiter a motu: minor: ꝑbat. Nã certũ ẽ q; graue exñs in loco deoꝛsuꝫ hꝫ aliq; opationẽ sibi ꝓpriã trãseũte motu. ℊ ꝓpom, ꝑbat assumptũ: q; q̃ est in meliorꝫ diſpõne: q̃ hꝫ eẽ ꝑfectius nõ vr̃ puariꝫ eo q; est ꝓpria ꝑfectio ipsi'ꝫ ꝛ finis ꝓpri' eiꝰ. Sꝫ opatio exrẽdẽdo nomẽ opatiõis ad opationẽ siue imanẽtem siue trãseuntẽ: siue sit opatio ad formã siue nõ) est ꝑfectio ꝛ finis ꝓpri' ipsiꝰ opantis. ℊ graue exñs in deoꝛsum ꝛ quiescẽs gete oppo' motui (cũ heat eẽ ꝑfecti' ꝛ sit in meliori diſpõne: q̃ hꝫ eẽ surſuꝫ) nõ caret ipsa opatione que est ꝓpri' finis: ꝛ vltima ꝑfectio eius. ℂ Per ℏ rñdet ad arg'm: ꝛ p̃ ad primũ ꝓcedẽdo maioꝛẽ: ſ; negãdo. minoꝛẽ. Ꝛio q̃ notãdũ: q; alia est ges q̃ opponit motui: alia q̃ opponit actiõi. ges que opponit motui dr̃ ges simpliciter: sed ges oppositi actioni: est ges ꝑm. qd. ꝛ tũc dico q; ista duo. ℣. vtriꝫ ges nõ est vna: ꝛ eadẽ: ſ; alia ꝛ alia ꝛ vna opponit motui ꝛ nõ actioni. Et ita gescens ꝑm motũ: nõ gescit ꝑm opationẽ aut actionem. ℂ Per hoc rñdetur ad 2m arg'm ꝓcedẽdo maioꝛẽ ad hũc sensum: q; illa forma q̃ ꝑm se fluit. ꝛ hꝫ ptes fluẽtes rõne sui: ꝛ nõ rõne alterius: illa est motus: cum motus formaliter sumptus (ex 3° ꝓpi.) nõ sit niſi fluxus foꝛe. Sꝫ vbi aliq; foꝛa non fluat ꝑ: ꝛ p se sed p accñs rõne alteriꝰ: nego q; ista dicat eẽ mot'. Et tũc nego minoꝛẽ q; actio sit forma ꝑ. ꝛ p se fluẽs: ſ; est fluens p accñs: ꝛ rõne motus: cũ quo accñtaliter ꝛiũgit. ℂ Oꝫ aũt aliq̃d sit forma fluẽs: ꝛ nõ sit mot' ipse formaliter sumptus: aut ẽt mãliter, p formã fluẽte: declarat. Ubi eni ad q̃ ẽ motus localis nõ est mot' q; est fluxus formẽ: neq; est motus acceptus p forma fluẽte: q̃ est tale q; in ipso gescit: mobile tñ vbi pot eẽ fluẽs: vbi ꝛiũgat cũ motu: ꝛ ita ratione motus cũ quo accñtaliter ꝛiungit vbi dr̃ eẽ forma fluens. ℂ Sed insurgit vna difficultas: vtruꝫ actio ꝛ passio sint idẽ realiter: cui' difficultatis tenet ps negatiua. ꝑbat tñ sic. Illa nõ sunt idẽ realiter: quoꝫ vnũ pot eẽ sine reliq̃: ſ; actio pot eẽ sine passione. sic est in agente. pducẽte aliq̃d nullo ꝑ supposito subto. ℊ actio diſtinguit realiter a passiõe. ℂ Itẽ 2°o is. ppositio negatiua in qua remouet vnũ genꝰ gñalissimũ ab alio gñe gñalissimo: est simpliciter ꝑ ꝛ immediata. ℊ ista erit immediatissima. Nulla actio est passio. ℂ Aduerte dum tñ. p intelligentia istius difficultatis q; hoc nomen actio est equiuocũ (vt hꝫ Sco. in 4° sniarũ. dt. 13. q. 1.) ꝑmo ad actionẽ que est opatio imanens (put intellectio ꝛ volitio dr̃ actio: ꝛ tñ in rei veritate sunt q̃litates) 2° ad respectũ q; est, pducẽtis ad, pductũ. 3° ad respectũ inducẽtis ad inductũ. 4° ad respectũ trãsmutantis ad trãsmutatũ. 5° ad formã actã ꝛ, pductã in q̃ztũ includit respectuꝫ: q; est eẽ ab. Respectus tñ importatus ꝑ eẽ ab: pot eẽ multiplex vel esse ab: hoc est ab agẽte in q̃ztũ, pducẽs: vel eẽ ab agẽte in q̃ztũ est inducẽs vel educẽs: vel ab agẽte in q̃ztũ est trãsmutans. in 5a ſupra posita significatione nõ accipit eẽ ab: vt iportat respectũ qui est ab agẽte in quãtũ, pducẽs: neq; in q̃ztũ inducens. Sed ab agẽte in q̃ztũ trãsmutans: ꝛ esse ab iportat respectũ de gñe passionis: ꝛ tũc actio in ista 5a significatione iportat duo. Unũ tanq̃ aliqd cõnotatũ: ꝛ aliud tanq̃ ꝓncipale significatũ. Cõnotatuꝫ est ipsa foꝛa acta. formale significatũ est ipse respectus iportat' per esse ab: de gñe passionis. Omnibus istis modis ꝑt accipi ꝛ dici actio equoce. Scõm 4m moduꝫ actio diffinit ab auctoꝛe ser ꝓncipioꝛ: dicendo: q; actio est illa ꝑm quã in illud q̃ subiect' agere dicimur. Scõm qntã significationẽ 5m modũ accipiendi actionẽ Aꝛ. 3° phiſi. exponit q̃ztuꝫ ad oia que dicit de actione: ita q; ea que ponit ibi: intelligit ꝑm qntã significationẽ: ꝛ pp hoc dicit de actione: de q̃ loquit: q; est opus ꝛ finis huiꝰ. ſ. actiui. opus autem ꝛ finis huiꝰ est ipsa forma absoluta que vt fluẽs est mot'. vñ ꝑmittit ibi q; motus ẽ actus actiui ꝛ passiui actiui vt ab ipso. passiui vt in ipso. dr̃ ergo actio ipsum actũ siue opa vel finis agentis: in q̃ztum est ab ipso agente.

Quãtũ ad 4m articu. Cõtra ea que dicta sunt obijcitur. Tu dixisti q; actio acta includẽs respectũ ad agens: qui iportat p eẽ ab. est actio: ꝛ iste respectus iportatus per eẽ ab. est respectus de gñe passionis: q̃m ly esse ab. iportat idẽ q̃ eẽ ab agẽte in q̃ztũ est transmutãs: sed sic iportare est iportare trãsmutationẽ passiuaꝫ: ergo ly esse ab. iportat respectũ de genere passionis. Hoc dicta sunt in vltimo pcessu superiori. Sꝫ 5°. Aꝛ. 3° phiſi. ter. cõmẽ. 22. distinguit actionẽ per esse ab. ab ipsa passione. volens q; actio ꝛ passio sint idẽ: sed distinguit solũ per istas habitudines: que iportant p eẽ ab. ꝛ per eẽi. ℊ actio acta q̃ztũ ad istã habitudinẽ que est eẽ ab. distinguit a passione. ℊ nõ iportabit respectũ passionis ꝑm istã habitudinẽ. ℂ Itẽ arguit. Tu dixisti q; actio acta includẽs respectum qui est eẽ ab. ꝓncipaliter formaliter significat istũ respectũ. ꝓnotat aũt istã formã, pductã que est terminꝰ actiõis de genere actionis. Contra. Nomẽ significans respectũ passiuũ ꝛ formã absolutã: sic q; ꝓnt ipalius significat respectum q̃z formã: dꝫ ipsi poni magis a respectu q̃z a forma: sed ita est q; nomen impositũ respectui passiuo est hoc quod dico passio. ergo totum hoc actio acta: ꝛ respectus qui est esse

est esse ab magis dz significari ꝛ noiari noie passionis: qz noie actiõis: ꝛ p ꝫs actio in 3ª significatione magis dicetur eē passio qz actio. ¶Ad ȝ̃ndeꝫ. Ad pmũ. q Alz. dicens q esse ab. in actione distinguit a passiõe: nõ logt de actione q̃ est genꝰ ꝛ p̃dicamẽtũ: ȝ de actione q̃ est 2ª⁹ pro ducta: ꝛ terminꝰ actiõis: put actio est p̃dicamẽtũ: ꝛ qõ sit vez apparet ex tex. cõ. 19. Quũ. n. pmiſſet: q neꝯ est aliquẽ vnũ actũ eē actiui ꝛ passiui: ꝛ diciſſet q act² actiui est actio: actus passiui est passio: pbando pmũ. ſ. q actio sit actus subdit. Opus. n. ꝛ finis est actꝰ hui⁹. ſ. actiui. Actionem igit appellat ipm opus opatũ: ꝛ finẽ actiõis agẽtis. Tale opus operatũ est ipa 2ª⁹ pductaa q̃ vt in fluxu: ꝛ vt fluens est motꝰ mãliter sumptꝰ. Ista aũt 2ª⁹ pro ẽgto est ab agẽte: ꝛ est effectꝰ eius appellat actio. ¶Dco ẽgto aũt recipit in passo: appellat passio. Cũ eē ab agente ꝛ recipi in passo sunt distincte hitudines: ꝛ ad diuersos terminos. Alia. n. habitudo est eē aliqd q̃ passum trãsmutat ab agẽte: ꝛ alia est hitudo eē aliqd q̃ recipit in passo. Quilibet tñ istoꝝ respectuũ est de gñe passionis: quoꝝ. vnus est trãsmutatio passiua: vel rõ ꝺm quã aliqd trãsmutat passiue. Alius respectus passiuus est 2ª⁹ receptibilis ad ipz passum: vt receptiuũ. p pmũ respectuz distinguit actio acta a passione: quã circũloquit Alz. p istã hitudiné que est eē in. Cũ nõ distinguit Alz. actionẽ a quacũq; passiõe seu respectu passiõis: ȝ solũ ab illa que iportat p eē in. q respectus passiõis euidẽs⁹ iportat p talẽ hitudinẽ: ꝛ ex ȝ apparet rãsio ad argm̃. ¶Ad 2m̃ argm̃: rñdetur pmittẽdo vnã regulã: q qñ sunt aliqua duo: quoꝝ vnũ itelligit ꝛ cognoſcit ab itellectu altero ignoꝝato: vel vnũ est manifestius reliq: illud q̃ est imanifestũ: hz significari ꝛ declarari per illud q̃ est manifestũ. Respectus passiuus qui est trãsmutatio passiua est nobis imanifestior forma acta. ꝛ pducta est nobis manifesta. ergo respectus hz significari noie ipsi⁹ forme. forma aũt talis dicitur: q̃ effectiue est ab actione trãsmutatiua. ergo totũ iducens respectuz ꝛ formã significabil noie actionis. ¶Ad. 3itu q̃ras. Unde ẽ q forma pducta denoiat actio. ¶Rñdet. q effectꝰ qñqz imanifestꝰ noiat noie cause. vbi cã est manifesta: qñqz eõ uerſo circũlogmur ipsam cãm per nomẽ ipositũ effectui. (Sicut charitas est qdã hitus volũtatis. vt dicit Theologus que ignoramꝰ ipz significamus per effectũ: ꝛ iponit nomẽ isti habitui ab ipso effectu. Charitas. n. idez est qõ dilectio.) Sic in ꝓposito. Actio. n. que est qdã 2ª⁹ respectiua: est formaliter ꝛ fundamentaliter in agente: loquẽdo de actione que est genus. Ipsam tñ formã respectiuã ignoramus: ꝛ q: itelligimus ꝛ cognoſcim⁹ effectũ: signamus ipsam p effectuz ꝛ dicimus: q effectꝰ est actio: q: effectiue est ab actione. ¶Hoc apparet etiã 2º ethico. vbi hz: q actus iparatus a volũtate est electio: nõ qdẽ vt sit formaliter electio: q: actus qui est formaliter electio: est ipsa volitio: sed est electio: q: effectiue ꝛ causaliter est ab electione. ¶Ex his oibus sequunt aliqua correlaria. ¶Primũ est q̃ actio ꝺm quintã signatiõnẽ ꝛ motꝰ sunt idẽ realiter. ¶Motus. n. nihil aliud est q̃z ipsa forma vt fluens: 2ª⁹ vt fluẽs est motus. ꝛ eadẽ 2ª⁹ vt est ab agẽte est actio acta. q̃ actio acta ꝛ motus sunt idem realiter. distinguunt tñ ꝺm rõnẽ formaliter: qm̃ ex alia cõparatione: ꝛ respectu alteri⁹ termini 2ª⁹ pducta est motꝰ: ꝛ ex alia dicit eē actio. p respectũ ad agẽs dicitur actio. per respectũ ad formã pfectã ad quã fluit ꝛ tendit dicit esse motus: ꝛ sic ex alia atq; alia hitudine actio ꝛ motꝰ sunt idẽ ꝛ distinguunt. ¶Scõm correlariũ: q actio motus ꝛ passio sunt idez mãliter ꝛ realiter. ¶Probat: q: 2ª⁹ pducta penes diuersas habitudines dicit esse motus: actio ꝛ passio. ¶Per habitudiné ad agens: est actio. vt dictũ est. ¶Per habitudinem ad formã pfectaz dicit esse motus. Eadẽ 2ª⁹ per hitudiné ad passuz in q̃ recipit dicit eē passio. loquẽdo de istis terminis actione ꝛ passiõe mãliter: qm̃ sicut actionem actã dicimus ipsam formã q̃ est ab agẽte: ita passionem appellam⁹ ipsaz formã receptã in passo: ꝛ dicit passio recepta. ¶Utrũq; correlariũ apparet ex dictis Alz. in 3º phiſi. qui vult q vn⁹ motꝰ sit actio ꝛ passio mãliter. Licz ista duo distinguant ꝺm rõnem: ꝛ ꝺm eē ab. ꝛ ꝺm eē in. ꝛ est. tex. cõmẽ. 22. ¶Apparet ꝫ idẽ p aliud exẽplũ q̃ ipse ponit de distãtia q̃ est iter locũ sursum ꝛ deorsuz: volens q sit eadẽ distãtia mãlis a sursum in deorsum: ꝛ ecõtra: ȝ nõ est idem distare. Distare. n. nõ tñ importat ipsam distãtiã: ꝛ spaciũ iterceptũ iter ipsa extrema: verũetiã ipsos terminos distãtie. ꝛ tũc alia distantia formalis est a deorsuz in sursum. ꝛ alia a sursum in deorsuz. Ista sunt idẽ mãliter: ȝ distinguunt ꝺm rõnẽ. ¶Duc vsq; hec que dicta sunt sint dicta exponẽdo mentẽ Alz. in 3º phiſico. de actione acta q̃tũ ad illa que dicit de ipsa actiõe. Sz ptractando itentionẽ Alz. de actiõe: put actio est genꝰ distictũ ꝺ passiõne realiter ꝛ eẽntialiter: est aduertendũ: q formale in actione ꝺm ipm Alz. est esse ab ℔. esse aũt ab ℔ põt itelligi vt iportat respectũ passiuũ: vl vt iportat respectũ actiuũ vt iportat respectũ passiuũ signat idẽ q aliqd eē ab aliq. Cũ ista ꝓuertunt: vel ſalte ſe ꝛsequunt a. est ab ℔. ꝛ a. est aliqd q̃ est ab alio. eē aũt ab alio iportat respectũ passiuum: ꝛ ℔ ptinet ad genꝰ passiõis: ȝ eē ab hoc põt accipi vt iportat respectũ actiuũ: ꝛ signat idẽ q eē illud a quo ẽ aliqd. ꝛ tũc ly eē ab hoc est formale in actione. put actio est p̃dicamentũ ꝛ genꝰ: q: actio est ꝺm quã ab aliq est aliquid. passio aũt est ꝺm quã aliqd est ab aliq: mõ eē aliqd ꝺm q ab aliq est aliqd: ꝛ eē aliqd ꝺm q aliqd est ab aliq. Iste sunt distincte rõnes: ꝛ tũc capiẽdo ly eē ab ℔ put iportat respectũ actiuũ: ꝛ actionẽ de gñe actionis: ꝛ ly ab hoc put iportat respectũ passiuũ: ꝛ passionẽ de gñe passiõis: ista nõ sunt motꝰ realiter: ꝛ entitatiue. Sz bñ ista duo actio ꝛ passio hñt aliqd idẽ mãliter. ¶Motus. n. qui est 2ª⁹ fluens est illud ad qõ terminat actio. ꝛ ita possumus dicere: q actio est ipse motus mãliter: ꝛ termiatiue. de rõne. n. materie est terminare actionẽ agentis. ergo cũ motus terminet actionẽ: vt motus eē mãle in actione. Silr passio est motus mãliter ꝛ ſbtiue: nõ qdẽ. q passio fundẽt in motu: q: ois respectꝰ ipsius forme fluentis ad agens fundatus in ipsa est respectꝰ intrinsecus aduenies de gñe relõnis: ſz q: passio ꝛ motꝰ sein uicẽ ꝛcomitant in eodẽ ſbto. ideo pñt dici esse idẽ mãliter ꝛ ſbtiue: q: sicut motus est i mobili: ita passio est in mobili ſbtiue: cũ passio sit respectus mobilis ad mouens: ꝛ ista sufficiunt ad saluandaz intẽtionẽ Alz. q̃tũ ad ea que dicit de actione ꝛ passione. Dicit. n. q actio ꝛ passio sunt idẽ ꝛ sunt vnus motꝰ: sicut via ab Athenis ad Thebas ẽ ꝛ: qõ est itelligendũ de via accepta pro ipsa magnitudine mãli: ꝛ nõ pro ipso motu facto sup ꝛa tale magnitudiné. motꝰ. n. hinc illuc: ꝛ illinc huc sunt diuersi: ꝛ alij penes diuersos terminos. Alij⁹. n. est motus. vt est ab Athenis ad Thebas: alius q est ecõuerſo: ȝ sint idẽ mãliter. ℔ pz per aliud exẽplũ q̃ ponit ipse de distãtia: q: ȝ sit eadẽ distãtia a sursuz in deorsuz: ꝛ ẽ nõ tñ idẽ distare: qm̃ distare vt dictũ est nõ tñ importat distantiã ꝛ magnitudiné: verũetiã pnotat terminos distantie: ita ad ꝓpositũ actio ꝛ passio sunt vnus motus mãliter. Actio. n. est vnus motꝰ mãliter terminatiue: q: actio terminat ad motũ. hoc est motꝰ est illud p q̃ agẽs est agens: per respectũ iportatũ p eē ab hoc. itelligẽdo per esse ab hoc eē a quo. Agens. n. ꝺm Alz est agens per istuz respectũ actiuũ qui est esse a quo. Silr passio est idẽ motus mãliter ꝛ ſbtiue: nõ qdẽ q̃ fundẽt ipsa passio in tali motu: (vt dicit Bur.) q: (vt dictũ est) ois respectꝰ fundatus in tali motu: est respectus inducti ad inducens: vel educti ad educens: ꝛ ois talis respectꝰ est itrinsecus aduenies de gñe relationis. ergo nullus istoꝝ respectuu⁹ est passio de gñe passionis: sed passio ꝛ motꝰ sunt idẽ mãliter ſbtiue cõcomitãter. Qm̃ in quocũq; fundat motus: sun datur ipsa passio: q: aũt actio sit in agente subiectiue (lo-

quēdo de actione respectiua) z passio in passo: apparet p tex. Alz. dicētis in hoc capō. opz actū ineſſe vtrisqz. s. motiuo z mobili. motū. n. est in ipso posse. ¶ Dotiuum aūt in operari. g̃ vult q̄ille actus q̄ est opari: insit ipsi motiuo. ¶ Oz si tu instes. Qz dicit etiā Alz. in isto capō. q̄ cui isunt hec. s. actio z passio: motus est. g̃ p̄m ipm vr. q̄ motꝰ sit illud in quo vt in sbto fundat actio z passio. ¶ Rñdet dicendo. q̄ alia lra z alius tex. hz; cui hec isunt: motꝰ ineſt. z hoc erit verū: qz actio est in passo terminatiue: qz terminatur ad passum. ¶ Passio aūt sbtiue est in passo: z in eodez sbto recipit motus: qui est forma fluens. g̃ cui isunt hec duo. s. actio z passio (alterū. s. terminatiue: z alterum sbtiue) motus ineſt. ¶ Vel possumꝰ dicere: stante ista lra: motus est q̄ cui hec duo isunt (nō qdē sbtiue: vt in sbto seu in fundamēto: sz vnū terminatiue. vt dictū est: alterz sbtiue) motus est: qz cū passio fundat in mobili in quo mobili: fundāt etiā motus: videt sequi q̄ actio insit motui. ¶ Non quidē tanqz in fundamento: sed ꝯcomitanter subiectiue: quia in quo cūqz est vnū tanqz in sbto: est etiā reliquū. Vnde videtur q̄ qñ aliqua vna forma fundat in aliquo vno sbto: quicqd recipit in tali subiecto: videt cōcomitanter recipi in forma recepta: motus ineſt mobili z passo: passio ineſt passo. ergo videtur quasi ꝯcomitāter recipi ipsa passio in ipso motu: quia recipitur in subiecto z fundamento cōmuni.

Quantum ad vltimū articu. ¶ Restat mō soluere argta p̄ncipalia adducta ante oppositum. ¶ Dico g̃ ad primū negādo: q̄ distō data ab Alz. 9. metaph. z a Doc. subti. de operatione imanēte z trā seunte sit supflua. Et ad pbationē rūsum est in. q. p̄cedēti. arti. p̄mo. notando 2°. vbi dictū est: q̄ distō actionis in duo mēbra p̄dicta nō est ipsius actionis que est p̄dicamētum: sz ēt actiōis acte z p̄ducte. Vñ nō plus vult Alz. ibi nisi q̄ actio acta: aut recipit in agēte: (nō qdē in q̄tū agēs est: sz inquantū p̄fectibile. vt dictū est:) aut recipit in aliq̄ ex ipm agente: illa que manet in agente est imanens: illa que recipit ex est transiens. ¶ Sōt etiā dici tenendo: q̄ distō detur de actione que est genꝰ negādo qō inferꝫ: q̄ ois actio dicat esse imanens: qm illa actio de gñe actionis est imanens que nō tm recipit in agente: verūetiaz est ad terᵐ in ipo agente receptuz: z sic duplr manet ipsa actio: forr. s. z terminatiue. Actio aūt trāsiens est illa: que sz maneat in agēte forma': nō tm est ad terᵐ in agente receptū: sed in alio quo ex: z ita sz maneat forma' in agēte tm trāsit terminatiue. ¶ Ad motiuū qō statim tangit: q̄ si ponat actio relᵘᵃ qua agens agit: z actio acta q̄ duabꝰ actionibus corrñdebit vna passio. ¶ Rñdetur p̄cedendo p̄ns z p̄ntiam dicendo: q̄ non tm hoc est verū q̄ duabus actionibus: quarum vna est actio de gñe actionis alia de gñe aliquo absoluto corrñdet vna passio: verūetiaz duabus actionibus de gñe actionis pōt corrñdere vna passio: z sic declarat Sco. in 4°. sniaz. di. 6. q. 2. Certū est. n. q̄ deus z sol: vel hō z sol producunt ipsum gñabile duabꝰ actionibus. Quia testante Cōmen. in. 5. phīi. cōmē. 38. Si forma est alia z alia: actio erit alia z alia: z tm cum sit vnum genitū z productū: z vnū passum ibi tm erit vna passio. Oz si tu dicas: q̄ idem passum trāsmutāt a duobꝰ agentibus. ergo idez refert per se primo ad diuersa: z ad duo. Dico q̄ tota ratio ꝑpter quā aliquod vnū relatiuum nō pōt per se primo referri ad duo: est qz cui terminus dicat esse causa relationis seu respectus. si vnus terminꝰ causat sufficienter z adequate ipsam relationē: non poterit idem essentialiter dependere z primo a duobus: qz impossibile est eundē effectū dependere a duabus causis totalibus z sufficientibus. ¶ Ex hoc sequit ꝓra Thomistas: q̄ (cum per vnū filiū sufficienter causet ipa paternitaē referri ad plures filios: sed vbi terminus nō sit causa totalis z sufficiens ipsius respectus seu relationis: poterit idem per se primo referri ad diuersa. sic in proposito genitum quod generatur a duobus agentibus: a nullo eorum generatur tanqz a causa sufficienti z totali: sed a duobus simul. ergo respectus passiuus qui erit vnus dependebit essentialiter ab istis duobus agentibus: z ita stantibus duabus actionibus erit tm vna passio ex vnitate passi: aut termini ꝑducti. ¶ Sed quia istatur. Oz si actioni respectiue: z actiōi acte corrñdet vna passio: z dicat q̄ actio acta nō est vera actio. Ergo argumētū qō adducit Scotus ꝓra se: nō esset ad propositū: neqz etiā rūsio ad ipsum. ¶ Rñdet negando ꝓntiam. vult. n. Doctor q̄ per actionem actaz transeuntē in mām exteriorē ꝑcludimus obiectum ipsius: z ibm esse singulare. Et instat cōtra se: q̄ actio manet in agente: z nō trāsit extra. ergo ex hoc nō pōt cōcludi ꝓpositū. Rñdet ipse q̄ hz actio qua agens agit manet in agente: non tm actio acta. De qua est itentio in proposito: z per quā ꝑcludit in ꝓposito: nō curando: vtruz illa actio acta dicatur esse vere z ēntialiter actio: vel nō: quia de hoc nō facit mentionē Aristo. sed solum vult hic q̄ actiones z generationes qualescūqz sint: hūt fieri circa singularia: tanqz circa obiecta: z sic habet intentū. ¶ Ad 2ᵐ argumentum patet rūsio ex qōne p̄cedēti: dicit tm q̄ sicut in principijs que se habent vt qō: nō est processus in infinitum: ita etiā in principijs formalibus seu eliciti uis (siue sint principia in rōne actus primi: siue in ratione actus secundi ꝑductiui) datur status. ¶ Ex quo est notādum: q̄ in omni actione veniendū est ad aliquod vnum principium effectiuum: qđ est ita qđ. q̄ nullo modo pōt eē quod sicut (exempli gra.): ignis agens in lignum: ita est illud qō agit: q̄ nullo modo pōt eē alterī quo: seu ratio formalis agendi. Aliquid vero est ita quo: q̄ nullo modo potest esse quod. sicut (exempli gra.) Potentia intellectiua est ita quo homo intelligit: q̄ nullo mō pōt esse qō itelligit: qz omnino ista est falsa: intellectus ꝓ potentia intelligit. Sicut datur status in principijs effectiuis z formalibus: ita etiā in terminis ipsis qui sunt ab aliquo agente. Aliquis. n. terminus ita terminat vt qui q̄ nō pōt esse alterī ratio terminādi: z aliquis ita est quo: q̄ nullo mō pōt esse qui. Applicando ad ꝓpositū. Actio respectiua est illud quo agens formalr agit: z est ita quo: q̄ ei repugnat esse qō: nō solū in ratione principij: verūetiā in rōne termini: z propter hoc dixi Aristo. 5° phīico. Oz actionis nō est actio: neqz vt termini: neqz vt subiecti. Vñ sicut dē similitudine: q̄ similitudo non assimilat: sed est quo aliquid assimilatur. ꝑductio nō producitur: sed est quo aliquid producit. Albedo non est alba: sed est quo aliqd est album: ita dicimus q̄ actio non agit: neqz agit: sed est quo aliqd agit: z ita negat: q̄ actiōis aliquo modo possit esse actio. Et cum tu dicis: q̄ Alz. 5° phīi. ter. cōmē. 13. probat hoc: q̄ actio non sit in agente. Nego tibi hoc: q̄ de hoc nullam facit mentionem ibi Alz. ¶ Ad illud qō tu dicis: q̄ probat ad actionem z passionem nō esse motum per hoc: qz ad motum nō est motus: quod argumētum non valeret nisi actio esset motus. Nego tibi q̄ argumentuz procedat per hoc mediū. (verbi gratia. Actio est motus (sed solum modo per simile: z per locum a minori: quēadmodū dictum fuit in qōne p̄cedenti: ad instantiā motā in p̄ncipio secundi articuli. vz. ad secundā pbationē illius ꝓntie. Et ita apparet q̄ liter instātie inducti z tue nihil ꝑcludunt. ¶ Ad vltimum argumentū respondet negādo: q̄ vni actiōi corrñdeant due passiones. nō qdē negat hoc tanqz impossē: sed qz nō sequit expositione mea. Et cū tu dicis. Actio recipit in agente. g̃ agēs in recipiēdo patit. Dictū est in qstione p̄cedenti: q̄ actio ista nō recipit in agēte: mediante aliquo respectu de genere passionis: q̄ ista receptio nō est passio: vt patuit fuit ibi. sz recipit mediāte respectu de genere relōnis: que est

ipsa inherentia

ipsa inherentia actionis ad agens. Dico tñ q ꝓis illatū nō est impossibile: q sic̄ super idē fundamentū possunt multiplicari respectus intrinsecus aduenientes qui cōsequunt nām fundamēti: multo magis poterunt multiplicari respectus extrinsecus aduenientes, qui nō ꝙsequūtur nām fundamēti posito termino. Exemplū primi. super eadē albedine possunt multiplicari plures similitudines respectu plurū terminoꝝ: que similitudines de necessitate oriunt: positis extremis. Respectus aūt de gīe passionis sunt extrinsecus aduenientes. g̃ poterunt multiplicari isti respect̄ passiui respectu pluriū terminoꝝ: z ita idē passium poterit hīe vnū respectū passiuū ad formā quā respicit: z aliū respectū passiuum ad ipsum agens a q̄ trāsmutat. Erit ergo tñ vna actio de genere actionis in agente: z tamē duo respectus passiui in passo: quoꝝ vnus est transmutatio passiua: alius est receptio forme in subiecto. ¶Primus respectus iportat habitudinem ad agēs trāsmutās. Scōs respectus iportat habitudinez ad formā: vt receptibile in ipso passo: tanq̄ in ꝓposito susceptiuo. Et sic ꝑ quantū ad istam questionem. quare zc.

¶Vnū qz multis modis dicitur. z ifra. ¶Dicitur aūt ex cōtrario: z ostenditur ipsum vnū zc. Tex. cōmē. ix. Qō. j.

VTrum pluralitas z diuisibile sit ꝓius indiuisibili. ¶Arguit q non: qz pluralitas z multitudo diffinit ꝑ vnitatē. dicendo. multitudo est aggregatio vnitatū. g̃ vnitas z indiuisibile nō diffinit per multitudinez. ꝑ ꝓtia: qz aliter daret̄ circulus in prioritate z posteriōritate essentiali. ¶2° que sunt per se sensibilia vnū nō magis diffinit per reliquū. q̄z ecōtra: sed vnitas est per se sensibilis: sicut multitudo. ergo zc. tenet ꝓtia cū minori. ex 2° de aia. tex. cōmē. 133. z tex. cōmē. 64. maioꝝ ꝓbat: qz que sunt per se sensibilia: sunt cognoscibilia a sensu: non per altez: sed per rōnem ppriā. ¶Tertio. illa que sic se habēt q vnū est ꝓius alteroꝝ ꝓius includit in rōne posteriōris. posteri9 diffinit per ꝓius: z nō ecōtra: ista ꝑ: sed vnitas est ꝺ̄or essentialiter multitudine: z includit in ipa. ergo zc. ꝓtia ꝑ. z minoꝝ est et euidēs: nā vnitas ꝓstituit multitudinē: z est ēt de ītellectu formali ipsi9: qz nō pōt multitudo itelligi qn intelligat collectio seu aggregatio vnitatum.

Ad oppositū tñ est Arz. 10. metaphi. tex. cōmē. 9. vbi ꝓcludit. Dicāt aūt ex contrario. z ostēdit ipm vnū ex diuisibili indiuisibile. ꝓpter magis sensibilē multitudinē eē z diuisibile q̄z idiuisibile ārē rōne ꝺ̄or multitudo indiuisibili propter sensum.

In ista. q. ꝓmittit distinctio de vno. 2° recitabitur opinio que nō tenet. 2° dicet ad qōnē.

Circa primū vnuz capit duobus modis. vno mō simplicit̄ z absolute. alio mō determinate z scōm qd. primo mō est passio ꝙuertibilis cū ente simplr: sic q̄ de quocūq; ꝺ̄i ens. dicit vnū. z sic nō distinguit ꝺ̄ multitudinē: imo multitudo est vna: sicut ens. Alio mō vnū distinguit ꝺ̄ multitudinē: z opponit el. de primo loquit Arz. 4° metaphi. ter. cōmē. 3. z Lom men. ibidē ꝺ̄ Auicē. z in. 10. metaphi. comento. 5°.

Quantū ad 2m articulum est opinio Lōmē. in. 10. metaphi. cōmē. 9. que cōsistit in duabus cōclusionibus. ¶Prima q̄ vnitas est pura ꝓuatio: quia ꝓuatio diuisibilitatis. 2° q̄ vnitas opponit multitudini tñmō oppositione ꝓuatiua. ¶Ad primā conclusionē ponit hec vba Lōmen. Quia indiuisibilitas est ꝓuatio diuisibilitatis. z diuisibilitas est q̄si habitus. dedit tibi in hoc q̄ diuisibilitas est magis manifesta indiuisibilitate: z qz diuisibile est multū. z multū est manifestius singulari: z ēt diuisibile est maius. z maius est manifestius minori. ergo concedere multū est ante concedere indiuisibile. ¶Probat igit Lōmen. ex triplici medio: q̄ diuisibile est ꝓius indiuisibili. ¶Primo: qz diuisibilitas ē magis manifesta q̄z indiuisibilitas: quia habitus est manifestior ꝓuatiōe. ꝓterea qz ꝓuatio diffinit̄ per habitum. indiuisibilitas est ꝓuatio diuisibilitatis. Et est aduertēdum q̄ Lōmē. dicit q̄ diuisibilitas est quasi habitus: qz qđ est simpliciter ꝓuatio est nō ens. indiuisibilitas vnitatis ꝓsupponit in eo cui cōpetit realitatē positiua: que est ꝑfectior q̄z illud qđ ꝓsupponit diuisibile: qz idiuisibilia aliqua: sicut in ība: que admodū deus z intelligentie sunt ꝑfectiores substātijs diuisibilibus: qđ aūt est ꝓuatio simplr respectu alterius ē simplr imꝑfectius. ¶2° ꝓbat Lōmen. qz multū est manifestius q̄z vnū. diuisibile est multū. indiuisibile vnū. assumptum ꝓbat: qz multitudo includit vnitatē. z nō econtra. ergo multitudo est magis sensibilis. ¶Ultimo arguit. maius est manifestius minori. omne diuisibile est maius idiuisibili sibi correspōdēte ceteris paribus. Et addit Lōmē. q̄ ꝑs dixit multitudinē esse magis manifestam: ne aliquis dicat q̄ multū est ꝓuatio vnitatis: quoniā tunc multitudo cognosceret̄ per vnitatē. ¶Secundā conclusionez determinat dicens. vnū opponit pluri ſm habitum z ꝓuationem. indiuisibilitas enim est ꝓuatio diuisibilitatis. multum ergo z vnū sunt ꝑria ea ꝑrietate ſm quaz sunt ꝑria ꝓuatio z habitus: z vocauit ꝓuationē z habitum cōtraria: qz ꝑria reducunt̄ ad hoc gen9. ¶Contra istā determinationē instat. z primo ꝺ̄ primā cōclusionez ꝓmo sic. nulla pura ꝓuatio cōstituit aliqd intrinsece z eēntialiter qđ sit per se z directe in genere. sed vnitas ꝓstituit intrinsece z essentialr ipsum numerū. de genere q̄ntitatis. ergo zc. maioꝝ est nota: z similiter minoꝝ. nā in. 10. metaphisi. tex. cōmē. 4. ꝺ̄ q̄ numerus est pluralitas vnitatū. 2° qđ est mensura entis positiui: z primū metrū in genere q̄ntitatis nō est pura ꝓuatio. Ista ꝓz: qz mensuratum essentialiter dependet a mensura: maxime si sit mensura intrinseca z essentialis rei mensurate: qz dependētia talis semp est ad ꝓius z ꝑfectius. vnitas aūt est mēsura intrinseca numeri. ex sententia Arz 10. meta. tex. cōmen. 71. ¶3° qđ attribuit ꝑfectissimo entī non est ꝓuatio: sed vnitas est ḧ: qz deus est ſume vnus. g̃ zc. ¶4° ꝑfectio simpliciter nullā dicit ꝓuationē: qz ē quid melius ipz q̄z nō ipm: vt dicit Anſel. monologion. 15. vnitas est perfectio simplr: qz ei nō repugnat infinitas formalis: ꝛ3 bene ꝓuationi repugnat: nā deus ḧz infinitam vnitatem. ¶Ultimo nulla ꝓuatio suscipit magis z minus: cum sit simplr nō ens q̄ntū ad suū formale significatū. vnitas suscipit magis. z minus: qz simplex est magis vnum q̄z cōpositū. ¶2° arguit ꝺ̄ 2am cōclusionē: qz expositio cōmenta. destruit ſam Arz. Nā ꝑs vult q̄ vnuz z multa opponunt ſm ꝓuationē z ēt oppositione ꝑria. vñ hēt hec vba. Quia ergo quatuor modis oppositiones dicuntur: z hoz ſm ꝓuationē dicitur z alteruz cōtraria vtiq; erunt: z neq; ꝺ̄dictio: z neq; vt ad aliquid dicta. dicit autem ex ꝑtrario: z ostendit ipm vnū. Ex quibus vbis ꝑz q̄ Arz. ab oppositione que est inter vnū z multa tñ excludit oppositionē relatiuā: z ꝺ̄dictoriā. Unde pōt fieri argui cōtra Lōmen. vnum z multa non cōtrariant ḧz Lōmentatorē: nisi cōtrarietate que est inter habitū z ꝓuationem: sed ꝑtrarietas que facit vnū modū oppōnis distinguit ab oppōne: que est iter ꝓuationē z habitum. ergo ab oppōne que est iter vnū z multa. excludunt tres alij modi oppōnis. Cui9 oppositū dicit ꝑs. qui vult q̄ opponant oppōne ꝓuatiua: z ēt ꝑria. ¶Itē si ꝑs dixit. ió vnū z multa opponi ꝑrie: qz ꝑria reducunt̄ ad habitū z ꝓuationē. a sili debuisset dicere q̄ opponunt ꝺ̄dictorie. qz habit9 z ꝓuatio reducunt̄ ad ꝺ̄dictionē: cū habitus z ꝓuatio sint ꝺ̄dictoria circa ſm aptū natum. ¶Et qui-

bus appāret ip̄obatio istius modi dicēdi quo ad vtrā-qz p̄cōnē. Sed ḡlatores Auerroys nituntꝫ defendē ip̄m dicentes ad instantias p̄ vtrāqz conclusionē. Ad primas dicunt q̄ in vno: siue accipiat in cōcreto: siue in abstracto est p̄siderare duo. Vnū. s. formale: aliud māle. Forma le est ipsa indiuisio quā iportat vnitas. z sic vnum dicit simplr. p̄uatione aliud māle est ipsa entitas: que est fundamētū idiuisionis. z sic vnū est qd positiuū. Et per hoc soluūt istātias ad p̄mā p̄nē: dicendo q̄ p̄cludūt q̄tuz ad substratū z māle in vno: ꝫ nō q̄tū ad formale. Silr ad instantias p̄ scdam p̄cōnē dicūt: q̄ vnum rōne substrati z mālis repugnat multitudini repugnātia p̄rietatis: z sic itellexit Alz. sed vnū q̄tuz ad formale p̄cise repugnat repugnātia que est p̄m habitā z p̄uationē: z sic itellexit Cōmentator. Vnde possum⁹ dicere q̄ vnū repugnat simpliciter repugnātia p̄uatiue multitudini. z ꝫ qd repugnātia p̄rietatis. p̄m. pbaf: qz qd repugnat p̄m formam repugnat simplr. p̄z ista. vnū aūt est hꝫ respectu multitudinis repugnat eni rōne idiuisionis: que est forma vni⁹: eo mō quo 2⁹ phi. dī q̄ p̄uatio est quodāmō ip̄es. ter. cōmē. 15. 2^m. pbaf. qd repugnat rōne māe: repugnat p̄m qd. vnum repugnat multitudini rōne māe repugnātia p̄rietatis. qz rone entitatis q̄ est māle in ipso: vt dictū ē. igit repugnat p̄m qd assumptū. p maiorē. p̄z: qz mā nō p̄ncipalr p̄stituit eē: ꝫ forma. g̃ p̄m qd in. cōpatiōe ad formā. ¶ Contra vtrā qz excusationē. p̄ p̄mā. vnū est p̄a passio entis: vel rōne fundamēti: vel rone alicui⁹ additi supra ens: nō p̄ mō: qz idē fozet passio suiip̄si⁹ p̄m idē. z sic eēt p̄us z posteri⁹ p̄m idē z respectu eiusdē. si 2° mō: vel illud additū est positiuū: vel negatiuū. si p̄ mō. habeā ītētū. si 2° mō: ꝫ duplicit. Pio qz nulla negatio vel p̄uatio est eadē realr enti positiuo: qz tūc idē realr eēt negatiuū z positiuū: z ita ens realr z roniē. ꝫ vnū vt est passio entis: z sub ea rōne sub q̄ē passio est idē realr enti. g̃ vnū nō est simplex negatio: aut p̄uatio. 2° qz negatio z p̄uatio est realr z formalr nihil. si igit vnū vt est passio entis ē negatio. igit qd ē formalr nihil ē passio entis: z qd dictū ē de vno: vt ē passio entis in cōi dicat de quolibet ente: z vno in p̄ticulari: qz teste Alz. 4° metaphi. ter. cōmē. 3. idē est ens z ens hō: z vnus hō. ¶ Contra secundā exp̄onē arguit: qz si vnum repugnat repugnātia p̄rietatis rōne entis ipsi multitudini: igit multitudo nō erit ens: qz nullū p̄riū z oppo^m p̄dicat de oppositō. p̄tia est euidēs: qz rō p̄rietatis in vno: ē ipsa entitas per te. ¶ S. sub ea rōne vnuꝫ repugnat multitudini sub qua nō p̄stituit multitudinē: qz nullū repugnās z p̄riuz in q̄tū tale p̄stituit intrinsece suū p̄riū z oppositum: sed vnū p̄stituit multitudinē in q̄tū ens: z nō sub rōne indiuisionis: qz p̄cedit q̄ multitudo est ens: z nō q̄ sit idiuisa. igit ꝛc. vnū nō p̄riat multitudini rōne entis. ¶ Sed hic isurgit difficultas: qz si vnū rōne illi⁹ qd addit supra ens: siue sit positiuū: siue negatiuū p̄riat multitudini: q̄ mō vnū in q̄tū vnū z p̄m. pp̄ria forma p̄stituit multitudinē: z est ps ei⁹. ¶ Rūdet p̄m. S. Tho. z satis bñ: q̄ nō est icōuenies aliq̄ eē opposita vno mō. s. si p̄siderent ꝫ se vt hñt formas p̄pas. z alio mō nō eē opposita si p̄sideret vt alterz icludit in altero: z est ps alteri⁹. Exēplificat ō corpore de gr̃ie subē si accipiat vt est inaiatū z sub rōne tali opponit aiato: vt sub tali forma. Si vō corpus accipiat vt p̄cedibile p aiam: z p se ordinabile ad ipam: nec nō ad eē toti⁹ cōpositi vt ps intrinseca ei⁹. sic nō opponit: sed magis p̄stituit aial. Exēplificat in nūis ē binarijs ꝫ forma qua est binari⁹ nō p̄stituit trinariū: qz vna spēs nō p̄stituit aliā. Si vō p̄sideret q̄tū ad mālē in nūo: q̄ est vnitas sic p̄stituit. Applicādo ad ppm ip̄m vnū in se acceptū: vt habēs suā formā. pp̄riā oppositā multitudini: qz nec vnuꝫ est multa nec ecōuerso. opponunt aūt nō aliter q̄ p̄rie. p prie accipiēdo oppōnē inter ea: qz z si aliquo mō opponant p̄uatiue: sicut indiuisibile z diuisibile: vt dicit Alz. tū nō p̄pe: qz p̄uatio nihil dicit formalr positiuū: ꝫ solaz negationē: ꝫ bū ꝓnotatiue. vnū vō nō tm̄ ꝓnotatiue: ꝫ et formalr iportat positiuū. si aūt vnū p̄sideret vt qdaz ic̄opletū: z vt icludit in multitudine. z ē ps ipsius: sic nō cōponit sibi. ¶ Sed ꝺ: qz vnū p̄m illud qd est: z p̄m. pp̄riā formā cōstituit multitudinē. ¶ Respondet q̄ z si ꝫ pro p̄ria forma constituit: nō tamen vt sic precise acceptū: z vt completum in suo esse: sed vt p̄m talem formā est ordinabile ad aliud: z ita vt incompletum.

Bimissa igit opinione Auer. Alr dī ad. q. ponēdo duas ꝺnes. q̄rū p⁹ est. vnū siue simplr sumptū: siue p̄m qd dicit aliā realitatē positiuā ab ente distictā formalr z er nā rei ab ipso: que tm̄ est eadē realr enti. Prima ps ꝫ er dictis supi⁹: ꝫ forte inuit Auer. 4° meta. ter. cōmē. 3. dū dixit. q̄ ens z vnū significāt eandē rez: sed modis diuersis. eadē eni res induens duos modos positiuos est ens z vnū: nā pro q̄tō est illud quo aliq̄d recedit a nō esse. z est er nihil simplr denotat ens. p q̄tō vō eadē res induit hunc modū: q̄ est illud qd est: z non est alterū. est vnū. z vnitas isto mō accepta nō est p̄uatio diuisionis. q̄tū ad istū formale significatū: sed est positio pp̄rie identitatis: que non est aliud nisi ip̄m esse ipsius: z nō alterz. Sed qz credo Cōmētatorē fuisse alteri⁹ opinionis: vt p̄z ex miss⁹ est supra. ideo dimittat auctas: z teneat rō supra posita. ¶ 2ª pars ꝺnis est ꝑz: qz passio distinguit formalr a subto: cū sbm cadat in diffone passionis: vt additū. ex 7° metaphisice ter. cōmē. 17. vnū: qualitercūq; sumptū est passio entis. igit ꝛc. ¶ 3ª pars ꝺnis ꝑz p Alz. 4° metaphis. vt superius allegatū est. ens z vnū inquit ip̄e important eadē nām: z se sequunt: quēadmodū p̄m. z cā: que non distinguunt realr: sed solū rōne formali. ¶ Secunda cōclusio. vnū qd distinguit p̄ multa est posterius p̄m rōnē. pluralitate z diuisibili. quo ad nos: p̄ius tamē simplr z quo ad nām. Prima pars istius cōclusionis ꝑz per rōnē Alz. in lra: vt superius expositū est a Cōmētatore: qz qd est sensibilius est nobis noti⁹ eo qd nō est sic sensibile. pluralitas z diuisibile est hꝫ respectu indiuisibilis qd est vnū. g̃ ꝛc. Scda ps. pbaf: qz vnū est mensura diuisibilis per quā cognoscit: vt hꝫ Alz. supra. ter. cōmenti. 2. z 21. z est p̄m. mensura aūt z principiū est p̄ius nā principiato z mensurato. igit ꝛc. non eni est inconueniēs idē respectu eiusdem in diuerso gr̃ie notitie z p̄rioritatis esse p̄us z posterius: z silr notius z ignotius. Ex quo sequit q̄ quecunq; rō seu diffō assignabil de vno per multitudinē illa erit mālis respectu illius que erit de multitudine per vnitatē. p̄ima erit p notiora z p̄riora quo ad nos. Scda erit per notiora quo ad nām: z per p̄riora simplr. ¶ Aduertendū tm̄ q̄ multitudo vno mō considerata est p̄rior vnitate: que alio mō p̄siderata est posterior. z non incōuenit idē p̄m diuersas rones p̄siderat⁹ esse p̄ius z posteri⁹ aliquo. multitudo eni iportat diuisionē. z scdo diuisor aggregationē: seu diuisa ipsa simul accepta. Si cōsideret multitudo q̄tū ad diuisionē: sic est p̄or vnitate quo ad nostrū modū intelligēdi: nec sic diffinit multitudo per vnū: sed vnū per multitudinē: dicendo q̄ vnum est qd nō diuidit: sed multitudo p̄siderata ꝫ se: vt aggregat vnitatē: seu ipsa diuisa est posterior vnitate: z diffinit per ipsam dicēdo: pluralitas seu multitudo est aggregatio vnitatū. ¶ Ulterius est aduertēdū q̄ diuisio que p̄supponit vnitati: que cōuenit cū ente nō est diuisio continui: que p̄intelligit vnitati q̄ est p̄m. nūi: sed est diuisio quā cāt p̄dicto. s. q̄ hꝫ ens z illud ens dr diuisa: eo q̄ hꝫ ens nō ē illud. vñ ē iste ordo ex nā rei: q̄ ꝫ signo nature: itelligit ip̄m ens. z in 2° ipsa diuisio. z in 3° ipꝫ vnū q̄tū ad ens realitatē que p̄uat ipsam diuisionē. z 4° ipa multi⁹ q̄ ex vnitatib⁹ col. igit z aggregatū. q̄tuis. n. ea q̄ diuisa sūt multa sint: nō tm̄ hñt rōnē multoz: nisi post q̄ sti z illi attribuit q̄ sit vnū. ¶ Ex his apparet determinatio. q.

¶ Ad argumēta

Ad argumenta ꝑncipalia ꝑz ꝛndeo ad ꝑm ar^m ex his q̄ dicta sūt. ¶Ad 2^m dō q̄ lz vnitas sit p se sensibilis: sicut multitudo. ista tñ nō sentiunt sine sensibilibus ꝓpijs. Et si ista duo sint applicata ad sensibilia, ꝓpa: multitudo est magis sensibilis q̄z vnitas: qz gcḡd sensibilitatis ēi vno: ē in multitudine cū additiōe: nā sit a. vnitas. a. nō fac̄ multitudinez nisi a. addat alia vnitas q̄ sit b. Et ista duo aggregata faciūt ali gd sensibili^e q̄z a. ¶Ad vltimū ꝑz de ordine prioritatis z posterioritatis vnius ad multitudinē: vt dictuz est.

¶Dꝛia gñe sūt: quoꝝ nō est cōis materia: nec gñatio adiuicē: vt quoꝝ alia sit gura cathegorie. spē vo quoꝝ idez est gen^s: sz diuſa foꝛa. Tex. cō. xij. Nō. ij.

Queritur Utꝛ idez termin^s possit acgri p diuersos motus specifice distictos. ¶Arguit q̄ lz sit falſuz, z ꝑ sic. si daret q̄ foꝛa fluēs nō eēt eiusdem rōnis cū foꝛa termināte: seqret q̄ foꝛa non flueret vt pficeret: sz magis vt coꝛrūperet. ꝙ̄s est falſuz. ḡ añs. z ꝓsita ē euidēs: qz in termino flux^s nō ē aliḡd eiusdē rōnis cū forma fluēte. ḡ foꝛa flueret ad sui coꝛruptionē. ¶Ꝑ. 2° via in terminū nō hz aliō eē specifici^m a termino: qm̄ via vi ee eiusdē rōnis cū termino: sic hz Cōmēi 5° phi. cōmē. 9. vbi hz: ꝙ ire ad frigꝰ nihil aliō est q̄z ipz frigꝰ ad qō tēdit mobile: sz foꝛa fluēs ē via ad terminū fluxꝰ ḡ erit eiusdē rōnis cū termino. ¶Ꝑ. 3° z vltimo. foꝛa fluēs hz rōnē icōpleti: termin^s vo entis cōpleti. cōpletū z icōpletū: pfectū z impfectū nō variāt spēm. ergo foꝛma fluēs z impfecta: z terminus qui est pfectio ad quā tendit foꝛma: nō distinguent ſm spēm.

Ad oppositū tū ar. qz idē vbi pōt acgri p motū rectū z circulare: g motus ſm Aꝛ. 7° phi. tex. cōmē. 21. nō sūt ad seinuicē cōparabiles: z ita dispati^t: z alteri^s rōnis. Ex hoc ar sic. termin^s q̄ acgrit p vtrūq; motū: aut ē idē cū foꝛa fluēte ſm vnū motū: z non ſm aliū: aut ē idē foꝛe fluēti hz vtrūq; motū. nō pōt dari 2^m. qz tūc idē ſm nūm z hz spēz eēt idē duob^s distictis spē si daꝛ ꝑ^m: habeō ꝓpo^m: qz idē termin^s hz nūz z hz spēz: erit idē ꝑse alteri motui z foꝛe fluēti: z distict^s ab altero motu. z sū sic sequit: q̄ aliq̄ foꝛa fluēs nō ē eiusdē rōnis cuz foꝛa terminante. ¶2° ar. idē vbi ꝑt acgri p motū sursuz: z p motū deorsuz: q̄ vident differre spē. sil^r idē pedale in q̄ntate vi posse acgri p motū augmētatiōis z diminutiōis q̄ fūt mot^s distincti hz spēz. ḡ sequit idē qō ꝓus. ¶Ultio ar theologice: qz i diuinis ꝛco mō q̄ possum^s ibi imaginari motuz z fluxū foꝛa fluēs nō ē eiusdē rōnis cuz foꝛa terminante. Nā fluxꝰ foꝛe vl foꝛa hz quā ē fluxꝰ: sūt dicere z ſpirare: lꝫ ēp ducē p modū itellis. z pducē p modū volūtatis: q̄ foꝛe sūt alteri^s rōnis: z tñ termin^s ist^o motuū ē ēntia diuina: q̄ ē alteri^s rōnis a dicere z ſpirare. qz dꝛe z ſpirare impoꝛtāt respect^m z relōnes: ēntia diuina est ens absolutū. q̄re ꝛc.

Pro riſione ad istā difficultatē ꝑ pmittent due distinctiones. 2° rndebit argumentis in principio.

Quātū ad ꝑ^m notādū ē: q̄ mot^s capit duob^s modis. vno mō formalr. alio mō mālr: vt hꝫ Commē. in 3° phi. vbi vult q̄ mot^s vel accipit ꝑ fluxu foꝛe: vel accipit ꝑ foꝛa fluēte. z sc̄ds modus accipiēdi motū ē vior z ꝑm^s famosior. ¶2° distō ē ista. foꝛa fluēs pōt accipi vno mō vt impfecta. alio mō vt pfecta. ꝑ mō capit foꝛa fluens in q̄ntū fluēs: z vt sic dic̄ ordinē ad vlteriorez pfectionē. 2° mō capit vt terminās motū. si capiat foꝛa fluēs vt impfecta: sic pfectū z ipfectū nō variāt spēz: z ita foꝛa fluēs pōt ee eiusdē rōnis cū foꝛa termināte. si ēt capiat foꝛa fluēs vt dic̄ fluxū z ordinē ad vlteriorē pfectionē. sic ēt pōt ee eiusdē rōnis cū foꝛa termināte. ꝓpterea qz accīs sepabile sic ē ille fluxꝰ z ordo nō variat spēz. ¶Sz ꝛ instat: qz vi q̄ successiuū z pmanēs distiguāt spēc^e: sic ꝑz Aꝛ. i ꝓtis. sed foꝛa vt fluēs hz eē successiuū: z terminās hz eē pmanēs. ḡ ista nō sūt eiusdē spēi. ¶Ad hꝫ rndet q̄ successiuū pōt capi formalr vl fūdamētalr. 2°° capit ꝑ eo cui competit successio: q̄ successio nihil aliud ē q̄z ordo alicui^s succedentis ad aliḡd cui succedit. z isto° successiuū z pmanēs sūt eiusdē spēi. Si capiat successiuū ꝑ°: successiuū ipoꝛtat illō qō succedit: z ipm ordinē successiōis: z adhuc successiuū z pmanēs nō distiguūt hz spēz. Et ad Aꝛ. rndet: q̄ ipe accipit successiuū z pmanēs: vt sūt qdā modi attributi ipsi q̄z titati magis vsitati: z notiores q̄z sint dīe eēntiales q̄ntitatis: ꝑ q̄s circūlogk ipsas dīas eēntiales icognitas. Ita q̄ successiuū z pmanēs q̄ntū ad ea que circūloquunt distinguunt ſm spēz: nō tñ q̄ntuz ad ipsos modos in se.

Nunc ex his rndet ad arg^m. Et ad ꝑ^m dō: q̄ foꝛa fluēs fluit vt pficiat. ¶Ꝛo q̄ ē notādū q̄ termin^s motus qdā ē itrisec^s: qdā extrisec^s. Ex^m i alteratiōe termināta ad gñationē foꝛe sbalis: termin^s itrisec^s ē q̄ltas vltima te disponēs ad foꝛmā sbalē gñandā: lz termin^s extrisec^s ē ipsa foꝛa sbalis gñanda. ¶Ꝛo dō stāte rndet. q̄ ois foꝛa fluens vel ordiat ad aliḡd eiusdē rōnis tanq̄z ad terminuz: vel ad aliḡd alteri^s rōnis. si ꝑ°: tūc fluit vt pficiat i se: lz 2° mō: vt pficiat i alio: z aliq̄ mō ēt i se: qz nō ē dare fluxū foꝛme fluētis sine aliq̄ termino itrisec^o ipsi^s fluxꝰ eiusdez rōnis cū foꝛa fluēte: lz postmodū extrisece terminet ad aliō. ¶Ꝑ ꝛ rndet ad 1^m. Dia dī ee eiusdē rōnis z gñis cum termino itrisec^o vel extrisec^o: lz nō ē eiusdez rōnis cū termino q̄ltercūq; termināte: z sic itellexit Cōmē. loco pallega. ¶Ultio rndet ad vlt^m: qm̄ dī q̄ termin^s hz rōnē cōpleti. Dico q̄ cōpletū pōt itelligi vl vltiate: sic q̄ nō ordinabile ad aliud simplr: vel sic q̄ nō sit ordiabile ad aliud eiusdē rōnis. si ꝑ° termin^s itrisec^s vel extrisec^s pōt rōnē cōpleti: z tale cōpletū pōt ee alteri^s rōnis ab icōpleto: z etiā eiusdē rōnis cū eo qō est icōpletū. si vo capiat aliomodo dico q̄ aliḡd eiusdē rōnis cū forma fluēte: pōt hꝫe rōnem cōpleti: lz nō vltimati. cū hoc tū stat q̄ terminus vltimatus sit alterius rationis a forma fluente.

¶Quod quidē igitur sapiētia circa ꝑncipia scientie. z infra.

¶Propter qō z mathematicā sciaz partes sapientie prime esse est ponenduz. Cap. ij. prima parte in fine. Nō. j.

Queritur Utꝛ metaphisica subalternet sibi oēs alias sciētias. Que qō mouet pp cōcurrētem male determinātē istā mām. ¶Et arguit ꝑ q̄ sic. Illa scia subalternat sibi alias: q̄rū subta pt demōstrare: sed meta^ca pōt demōstare hꝫ phisicalis: z sic sibiecta alia: z sciarū. ḡ meta^ca subalternat sibi sciam nālē z alias. maioꝛ vi nota. minoꝛ asūt ꝓbatur. qm̄ ex ꝓncipijs metaphisicalib^s vi posse probari coꝛpus mobile: seu ens mobile eē. Istud enim est vnuz ꝑ^m meta^ce: vniuersum est pfectū ex suis ptib^s: sed ps vniuersi ē ens mobile. ḡ ens mobile est. Sil^r metaphi. ꝓbat entia immobilia eē. ḡ vi posse probare entia mobilia eē. ¶2° ꝓncipaliter arguit. ꝓma cā est de cōsideratione scientie metaphisicalis: sed in ꝓma causa virtualiter cōtinet effectus omniū rerū: z metaphisicus pōt ꝓbare ꝓmaz cām eē: vel saltem cōsiderat ipsam ꝓmā cām eē. ergo poterit ꝓbare quelibet effectū esse virtualiter contentum in ipsa.

Ad oppositū tñ argt. Data vītate istī^s: seqret q̄ scie speculatiue nō essent tres ꝓtē sub scia speculatiua in cōi. Cōsequēs est falſuz: z ꝛ Aꝛ. 6. metaphi. tex. cōmē. 1. q̄ sequat argt. Nā Aꝛ. diui-

dit sciam speculatiuā in cōi in tria mēbra. Jn mathematicā: phicā: z metaphicā: aut in ista diuisiōe cōprehendit scias subalternas: aut nō. si deꝫ pm. ḡ fuit diminutꝫ z isuf ficiēs: qz nō enūault scias subalternas. que sūt plures q3 due. si deꝫ 2m. habeꝫ. pp om: qz cū in ista distictiōe cōphendat scias istas: que nō sunt subalterne. ḡ mathematica z phisica hic enumerate nō sunt scie subalterne.

Jn ista.q. Pmo pmittenꝫ q̄dā diſtōnes. 2o ponenꝫ q̄dā cōclusiones. Ultio rnd̄eb̄ir ad arg̃. **Quantū** ad pm artim. Pria diſtō est ista. Aliqd potest ꝫhi duob9 modis. Unomō p diam eēntialē. Alio mō p dām accitalē. Primo mō ꝫhīt aliqd qñ cū ꝫhēte facit vnū p se: eo mō q̄ alt. z q̄libet supi9 i recta linea pdicamētali ꝫhīt ad iferi9 per ppias dias eēntiales. Scdo mō aliqd ꝫhīt: qñ ex ꝫhibili z ꝫhēte fit vnū p accīs. C 2a diſtō est ista: q aliqd dr subalternari duob9 modis. vno mō p denoiatiōne extrinsecā. alio o p denoiatione intrinsecā. Scia subalternat alteri scie p denoiatiōne extrinsecā qñ subalternat rōne subiecti: qđ ꝫtinet ib alio sbto: z ex subalternatiōe subti scia dr extrinsece subalternari. 2o mō scia dr subalternari intrinsece: qz ex se: z ex nā sui subalternat alteri scie: sic minus cōe sub magis cōmune. C Ex his iferī z declarat: qd sit subalternatio: subalternare eni nihil aliud est: q3 ib m: vel mediū alteri scie participaliter ministrare: z ib loquēdo de subalternatōe scie ad modū loquēdi. Atz. p poste. Et ex pñti sequit q subalternari est accipe ab alio ptē subti: vel saltē ptez medij: vel mediū. C Ultima distinctio ē: q ad subalternationez q̄tuor regrunt. q̄rū pm est: q scia subalternata hēat ib3 cōtentuz sub ib to alterius: sic minus cōe sub magis cōi. 2a 2ditio q scia subalternata addit sbm accidentalem ad sbm scie subalternātis: que ꝫtituit vnū per accīs sub tali subto. 3a 2ditio est: q scia subalternās est scia pp qd respectu pncipiorꝫ scie subalternate: z scia subalternata est scia qz. 4a 2ditio est: q scia subalternata subalternat ad minus duabus scientijs: z non tñ vni.

Quantum ad 2m arti elicunt q̄tuor ꝫnes: q̄rū p est ista: q scia subalternata nō attēdit penes supi9 z iferi9 p se accepta. Probaf ista: qz dato oppositō: seqret q quot sūt supiora z inferiora in recta linea pdicamētali: tot eēnt subalternationes. ꝫms ē falsuz: vt de se p3. ḡ z aīs. falsitas ꝫntis ēt pbaf: qz sic se ib3 sbm ad sbm: ita scia ad sciam: sed p se iferi9 ē ps subtiua superioris. ḡ scia de iferiori ē ps scie de supiori. C 2a ꝫ ē ista. Scia subalternata est de subto vno p accīs. hec pbaf iductiue in pspectiua z musica. C Probat ēt auctr Linco. in p posteriorꝫ. sbm inqt scie subalterne addit supra sbm scie subalternātis 2ditionē accitalē: que nō est egrediēs a nā sbiecti. C Ex ib apparet q̄liter sbm scie subalterne addit dām accitalē: z ib est qđ cōiter dr: q sbm scie subalterne supaddit aliqd alteri9 gīis ad sbm scie subalternātis. Nā si supraddītio alicui9 eius scē gīis cū eo cui sit supadditio faceret sciam subalternā: sequeret q scia de triāgulo 3m q ꝫ tres: subalternaret scie q̄ habeꝫ de figura. Probaf etiā q sbm talis scie subalterne sit vnū ens p accīs. Nā q3diu pcedit in 2ceptib9 per se: ex rōne primi subiecti pñt sciri pn p se ad 2cludendū passionē de iferioribꝫ. ḡ semp scia que erit de iferioribꝫ quo ad istas passiones 2clusas per pn virtualr ptēta in ipso subto cōi. erit ps scie de tali sbiecto: vel erit eadē 3m gen cui ipsa: sed ens p accīs: q3uis sit notū ex sensu: z silr pn ei: tñ nō pñt sciri pp qd: nisi p rōnē vtriusq; ptis: vel alteri9 q ptinēt ad sciam supioreꝫ: sic pn linee visualis nō pñt sciri pp qd: nisi p rōnez linee z visualitatis. C 3a ꝫ. Scia subalterna subalternat pluribus scientijs. Probaf ista ꝫ. Alla scia subalternat pluribꝫ scientijs: q accipit pn ex euidētiā pncipiorꝫ a plibꝫ. Sz scia subalterna ē hꝫ. ḡ tē. maior vī nō: qz scia subalternās tribuit pn subalternate: cū ipsa sit pp qd respectu pncipiorū scie subalternate: respectu q̄rū ipsa scia subalternata ē qz. Jta q ones demōstrate in scia subalternāte sunt pn ad demādas passiones in scia subalternata. minor aūt pbaf. illa scia accipit pn a pluribꝫ scientijs: cui sbm est cōpositū ex realitatibꝫ diuersaz rōnū. ista. ppō. pbaf. Nam sbm sic cōpm ptinet oppositas passiones: vel saltē diſparatas. ḡ oppositā pn aut diſpata p q demōstrant passiones. ḡ si ista pn debēt cognosci: nō cognūt in vna z eadez scia: sed in plibꝫ (Explī gra. Jstud est vnū pnm i pspectiua: visio 3m lineā rectā est pfectissima visio. si ib3 pn barī: phabīt in duab9 scientijs. z p pn sciaz. s. mathematice z nālis. in mathematica eni pbaf q linea recta est brevissima z pfecta: in nāli p: q agēs nāle. q3to ē magis apropriatū passo: tāto pfecti9 agit. Ex quo 2cludit. q cuz linea recta sit brevissima. obm approximatū po: p ipsaz pfecti9 attingit. Et ita sequit q obm visibile approxima tū poc visiue pn linea rectā causat pfectissimā visionem. duo pn accipiunt in pbatiōe isti9. q̄rū vnū demōstrat in mathematica: z alter in scia nāli) Tūc sic. scia que accipit pn z euidētiā ab alijs scientijs illis. ḡ scia subalterna: pribus scientijs subalternabit. C 4a ꝫ est ista. scia metaphisi. nō subalternat sibi alias scias. que ꝫ seq ex alijs. Jsta ꝫ p3. Tū qz subta alia z scia nō addūt ad sbm metaphisice dām accitalē: ſz potī eēntialē. Tū qz alie scie non accipiūt pn sua spālia. z euidentiā ipsoz a metaphisica: qm vna queq; scia (maxie nālis z mathematica) hīt propria pn immediata z p se nota in suo. pprio gīie ex 2ceptu termino z 2ceptoz in talib9 scientijs. Cm ꝫ aliqs pn in meta (qđ geometer tñ z use cognōscit) possit pfecti z distictius cognōscī a metaphisico (cui9 est cognōscere oēs q̄dtates: z oēs 2cept9 terminoz distincte) tñ geometro illud pn est immediatū z p se notū. Neq; pbaf illud pn metaphisici: sed ex 2ceptu vsuſo terminoz sit geometro ꝫ euidēter vā: ſz q3diu scia nō recipit euidētiā suoz pncipioz ab alia scia nō subalternat illi. ḡ mathematica nō subalternat metaphisice. Nd dixi de mathematica. dico ēt de nāli. in qua multa sunt pn p se nota: z euidētia ex terminis: q̄rū euidētia nō ē a metaphisica: sic sūt ista. Plura entia ee: motū ee: nām. ee: z multa alia que sunt de se euidētia.

His positis de 2o arti rndeꝫ ad pm arg̃m 2cdo maiorem: z negādo minorem. C Et ad pbationē dr: q ens mobile est ps vniuersi: ſz ens mobile ee nō est euidēs: nisi ex nālib9: nō ex metaphisica. Et cū tu dicis q metaphisicus pōt pbare entia immobilia ee. ib negarē a cōmī. p phisi. cōmī. vltimo. z alibi frequēter. tū admittendo q metaphisic9 possit pbare entia immobilia ee: nego istā ꝫntiā. Pōt pbare entia immobilia esse. ḡ entia mobilia. Rō istius est: qz nihil pōt pbare metaphisicus in scientijs spālibus: tanꝫ passionē de aliq subto nisi illa passio icludat pp qd z virtualr i subto metaphisice: z pn illius passionis adeqte sic virtualr includant in tali subto: sed in subto cōissimo: qđ est ens: nō icludit pp qd respectu passionis spālis: sed solū respectu passionis cōissime: z cum passio demōstrata in scia nāli sit passio spālis: nō poterit metaphisicus ex pncipijs acceptis ab ente demōstrare aliquā talē passionē: z per 3ms nō pōt demōstrare ens mobile: aut corpus mobile. C Sed ꝫ aī. qz vī q sic posset demōstrare entia immobilia ee: q possit etiam demōstrare ens mobile ee. C Rndeꝫ negādo pntiā: qm entia immobilia si possunt demōstrari in meta. pñt demōstrari p pn supta immediate ab ente: qz ppietates z passiones entis: que sūt necessariū vel ꝫtinges act vel po. depēdēs: vel idepēdēs: que oēs dicunt ee passiones entis. C Ꝫ. nō valet: q sic demōstrat vnū: demonstret z reliquuz. pterea qz vnū ptinet ad cōsiderationē metaphisici. puta ens immobile: ex eo q est pncipium z causa subiecti primi metaphisice. s. entis inquantum ens est: vt dicit in 6o metaphiſi. in pn o vel pro quāto est prima pars subiectiua entis in q3tū

nis in q̃stū ens est: qō nō pōt dici de ente mobili: cū sit ps subiectiua entis valde remota ab ente: z nō sit p̄n^m ipi^o. ex quo seq̃t. q̄ dato q̄ metaphisic^a posset pbare entia immobilia eē (vel tanq̃ p̄n^a sui subiecti: vel tanq̃ ptes subiectiuas p̄mas z p̄ncipaliss^mas) nō seq̃t q̄ posset pbare entia mobilia esse: sed oportebit hic p̄n^a spālia multa ad ista, pbāda pter p̄n^a que sumunt ab ente. ¶Ad 2^m dō q̄ artifex cōsiderās aliq̃ vnā cām totalē alicuius effect^i: z p bās ipam: pōt pbare effectū eē: sed vbi cā nō sit totalis z adeq̃ta: nō sequit q̄ possit effectū demōstrare. Deus aūt nō est cā totalis z adeq̃ta respectu effectuū cōsiderator in scia nāli. q̄ si pbat deū eē: nō seq̃t ipm posse pbare effectus nālē eē. ¶Vel aliter pōt dici: z meli^o: q̄ cōsiderās cās alicui^s effect^i: vt est cā talis effectus in q̃stū talis: hꝫ cōsiderare ipſ effectū: z demōrare ipſ eē. Sꝫ tūc negat: q̄ metaphisic^a cōsideret deū: vt est cā effectuū nālū: in q̃stū nāles sunt sed pōt se in q̃stū entia. q̄ ad ipm spectat cōsiderare effectus nālē in q̃stus ens: z vt ē ps subtiua entis. z nō vt tale ens est. ex quo nihil mali sequit. quare zc. Qō. ij.

Sub eodē textu q̄rit. Utrū sciēcie medie: sicut pspectiua: musica: z astronomia sint magis phīce q̃s mathematice. ¶Et arguitur q̄ sint magis phīce. p^o aūcte Alz. 2° phi. tex. cōmen. 20. vbi hꝫ. Demōstrat aūt: z q̄ magis phīca q̃s mathematica: vt pspectiua z armonica: z astronomia aūcas est expōsa: q̄ iste tres scie sūt magis phīce. Rursus ibidē Alz. in q̄t. Geometria q̄dē eni cōsiderat de phīca linea: nō in q̃stū phīca. pspectiua vō cōsiderat de linea nāli in q̃stū nālis est. ex hac habet q̄ pspectiua cōsideret lineā cōsideratiōe nāli. ¶Itē ad hoc facit qō dicit Cōmē. in hoc loco dicēs. Cū Alz. dicit q̄ pspectiua cōsiderat de linea mathematica: nō sic q̄ mathematica: sed sic q̄ nālis: non dꝫ itelligi q̄ cōsideratio eius est cōsideratio nālis: sꝫ itēdebat q̄ cōsideratio eius est ppinqa cōsideratiōi nāli. ¶Arguit ēt rōne: naꝫ mathematicus abstrahit a q̄litate sensibili. pspectiua nō: imo cōsiderat lineaꝫ vt est in q̄litate sensibili. ¶Itē q̄nes pspectiue vt plurimū sūt nāles. q̄ zc. p̄tia ē euidēs: q̄ scia hꝫ denoiari a fine. ¶Item q̄nes pspectiue cōcludunt p maiorē mathematicā: z minorē nālez. q̄ magis debēt dici phīce q̄ mathematice. tenet. p̄tia: q̄ minore cognita z sūpta sub maiori sil^r tpe cōgscit q̄. nō sic ē de maiore. ¶Ultio scia capit vnitatē distinctionē z denoiationē a rōne formali subti. sbm aūt pspectiue cōponit ex q̄dtate mathematica tanq̃s ex mālī. z dāa phīca tanq̃s ex formali. q̄ magis dꝫ dici phīca q̃s mathematica.

Ad oppositū est Cōmē. Et arguit rōne: q̄ scia capit vnitatē z denoiationem a p̄ncipijs demōstratiuis: nō a q̄nib^s: sed p̄n^a demōstratiua in ist^is scēt^ijs mediꝫ p̄ncipalr sunt mathematica. q̄ zc. maior est nō: q̄ p̄n^m in specu^b est sic finis in agibilibus: vt dī. 2° phi. tex. cōmen. 89. z a fine vnūquodq; denoiari iustū est. 2° de aīa. tex. cōmē. 49. pbat ēt rōne: q̄ de hac q̄ne: q̄ terra est rotūda cōsideat astronomus z nālis: sed nō penes diuersa media: q̄ astronomus penes medium a mā abstractū: z nālis p mediū circa mām cōsideratū. Ib ēt dicit. S. Tho. in 3ª pre. q. 8^a. ar. 2. mino: pꝫ: q̄ p̄n^a in ist^is scēt^ijs mediꝫ: vt plimū sūt mathe^ca applicāt ad q̄nes aliq̄ mō nāles. vñ p̄ poste. dī. q̄ p̄n^a geometrie cōcludūt passiones medicine. s. curari tardius de vulneribꝰ circularib^s. q̄re iste scie videnī magis mathematice q̃s nāles.

Ad hanc q̄. p̄mitto q̄ distinctio scia z^a nō ē penes diuersa subta i ordine ad diuersa p̄dic^a: nā illa distinctio nō ē simplr z^a: q̄ dat altera hoꝝ z ēntialiorꝫ: sꝫ ista distōne obtoꝝ penes diuersa p̄dic^a: ē alia hoꝝ z ēntialiorꝫ. igit zc. maiorꝫ pꝫ: z minorꝫ pbat: nā distinctio obiectoꝝ p̄supponit distōnē suoꝝ p̄ncipioꝝ a qb^s fluūt z emanāt passiones diuerse: q̄ idē vt idē nō est natū facere nisi idez. ex. 2. de gen. tex. cōmē. 55. igit diuersa obta p̄tia distincta p̄dicata nō sūt z^a distōnis scia z^a. z ib est q̄ dīgt Alz. p̄ poste. ca. 25. Altera aūt scia ē ab altera q̄ncūq; p̄n^a nō sūt ex eisdē: neq; ex alterutris. ¶2° p̄mitto q̄ a diuersis p̄ncipijs obiectoꝝ scibiliū sumunt diuersi modi diffiniendi. ex q̄b^s pter habet distinctio scia z^a. z ib pōit Alz. 6. meta^ca. tex. cōmē. 2. distīguēs phīcā a mathe^ca: z dīna. ¶3° p̄mitto: q̄ cū tripler sit scia: q̄stū spectat ad ppositū: vꝫ. pure mathematica: pure nālis: z media. Iste tres scīēcie p̄ntiplicē modū cōsiderādi z diffiniendi. scia pure mathe^ca cōsiderat q̄stitatē simplr z absolute pter q̄litatē sensibilē. nā geome^a z arisme^ca cōsiderat q̄stitatē siue cōtinuaꝫ: siue discretaꝫ abstrahendo a q̄litatib^9 sensibilib^9. scia vō nālis cōsiderat p se z directe q̄litates sensibiles in q̄stitate siue cōtinua: siue discreta: ita q̄ per se z p̄ cōsiderat q̄litates sensibiles. z p̄n^a eaꝫ: cū per se p̄ cōsideret corpus nāle: vt icludit p̄n^a hꝰ q̄litatū: q̄ sūt mā vt p̄n^m potēciale z mobile: z forma vt p̄n^m opationis z motus: q̄stitatē aūt in q̄ sunt hꝰ q̄litates cōsiderat secūdario z̄ directe. z nō nisi in habitudine ad motū. Scia vō media nō cōsiderat q̄stitatē simplr z absolute: nec q̄litates sensibiles in q̄stitate: aut p̄n^a ipsaꝫ p̄ abstractiōe: sed ecōuerso q̄stitatē siue cōtinuā: siue discretā in q̄litate sensibili. cōsiderat p̄maria itētione: ita q̄ itētio ei^9 p se z p̄ ferī sup q̄stitatē. secundario sup q̄litatē sensibilē. z ecōuerso est de scia nāli: naꝫ p se p̄ ferī sup q̄litatē sensibilē. secūdario sup q̄stitatē. ¶Ex q̄ sequit q̄ scia media q̄uenit in aliq̄ cū vtraq; s. mathematica z nāli: cū mathematica: q̄ ei^9 itētio p̄ma est circa q̄stitatē: quē admodū est itētio mathe^ca: ꝫ differt ab ipsa: q̄ nō cōsiderat q̄stitatē simplr abstrahendo a q̄litatib^9 sensibilibus: sicut mathematica q̄uenit ēt cū nāli: q̄ cōsiderat q̄litates sensibiles: de q̄b^9 ēt cōsiderat nālis. differt autez ab ipsa: q̄ nō p se per se cōsiderat hꝰ q̄litates. z p̄n^a ipsaꝫ: quē admodū cōsiderat nālis: magis tn̄ q̄uenit cū mathe^ca q̄s cū nāli: q̄ hec scia p̄ncipalr cōsiderat q̄stitatē: z nō qualitates sensibiles. ¶Ex quo sequit q̄ scia media magis est de gīe sciaꝫ mathematicaꝫ q̄s nāliū: z eis magis subalternat. ¶Ex his apparet determinatio questionis.

Ad argumēta in p̄n^o. Ad p^m rñdeo q̄ Alz. i illa aūcte non plus vult: nisi q̄ iste tres scie medie sunt p̄pinqores nāli: z magis communicāt cū ipsa q̄s mathema^ca pura. z ib ē verꝫ vt dicñ ē. ¶Sil^r ad 2^dam aūctē dō: q̄ pspectiua cōsiderat lineam mathematicā: nō in q̄stū mathe^ca. ib ē: nō pure mathematice: sed in q̄stū phīca. applicādo eā ad mām sensibilē: z ib ēt dicit aūcas Cōmē. z ita cōsiderat talē lineā cōsideratione q̄si mixta ex duabus cōsiderationibus: p̄ncipalius tamen cōsideratione mathematica q̃s phīsica.

¶Ad rationes p3. Ad p̄mā dico q̄ ex hoc mathematicus differt a perspectiuo: q̄ abstrahit a talibus qualitatib^9 sensibilibus: pspectiuus nō: neq; a lie scīēcie medie: vt dictum est: ppterea differunt a mathematica pura. ¶Ad aliā posset negari antecedēs: tū admisso: negat q̄stia: q̄ si scia denominaī a conclusionib^9 denoiaī a posteriori. a p̄ncipijs aūt que vt plurimū sūt mathematica in ppōsito denominaī a p̄ori z essentialr. Et cum dicis q̄ a fine vnūquodq; denoiaī: p̄cedit hoc in nālib^9. in speculabilibus aute nō opꝫ. Vel si p̄cedaī ēt in scīēcijs: hoc nō est cōtra ppositū: q̄ p̄n^m in speculabilib^9: vt dictū est: se hꝫ vt finis agibilib^9. ¶Ad aliā. p̄cesso antecedente: negat q̄stia cū ei^9 pbatiōe: nā habita maiore de oi: z minore sub ipa simul tpe cognoscit maiorꝫ minorꝫ z q̄. z q̄ discursus sillogisticus si depēdet a pmissis: p̄ncipalius depēdet a maiori: si maiorꝫ sit mathematica. videt totus discursus p̄ncipalr eē mathematicus. ¶Ad vltimaꝫ rñdeꝫ q̄ scia capit vnitatē z denominationē a ratione formali subiectiua si sit dāa per se z essentialis subiecti nālis: z nō si sit differētia accidētalis: sic est in ppōsito. ¶Nec ad questionem.

¶ De substantia quidez theoria: nã substantiarum principia. ⁊ infra.

¶ Etenī si totum quoddã oẽ: sba est prima pars. Textu cõmẽti. tj. Qõ. j.

VTrum ens sit genꝰ. ¶ Et arguit ꝙ sic ꝑ auctẽ Cõmenta. 12. meta. cõmẽ. 2° circa finẽ. vbi declarãdo expositionẽ Allexãdri sup lram Alz. ibi. (Qm̃ si ẽ totũ fuerit ẽsi aliqd vniuersum) Cõmẽ. ponit hec vba. Et accipit Alz. vniuersum loco generis: ne accideret dubitatio: que accidit Allexãdro: cũ genus dr quãdoq; vniuoce: qñq; ꝑm ꝓmus ⁊ posterius. Et tõ omisit hoc nomẽ genꝰ: ⁊ accepit vniuersum in suo loco. Et tõ si ẽ genus fuerit intellectũ per vniuersũ: erit vã expositio. Hec Cõmẽ. Sed certũ est ꝙ Alz. per vniuersum intelligit ens. ḡ ens ꝑm Cõmen. est genus. ¶ Scõo arguit ad idẽ. 4° thopico 2. in fine. vbi ponit ꝛ sideationes ꝓstructiuas ad terminãdũ ꝓblemata generis inquit si aliqd semp sequit ad aliud: ⁊ nõ ꝙuertibiliꝫ difficile est separe ab eo ꝙ nõ sit genus ens: sequit semp ad quodlibet ꝑdicamentũ: ⁊ ꝑdicaf in qd: ⁊ vniuoce: vt statim ꝓbabit. igit ens erit genus. ¶ Tertio arguit. illud est genus: cui cõpetit diffinitio gñis. ens est hꝺ. ḡ ẽ. maio: est nota minor: ꝓbaf. ens ꝑdicaf in qd de pluribꝰ differentibꝰ spẽ. Oz ꝑdicef in qd. ꝓbaf. Tũ qz ꝑdicaf per modũ determinabilis ⁊ ꝛhibilis. Tũ qz ꝓdicaf per modũ essentie: vel ſbſtẽtis: seu p se ſtãtis: cũ entitas rei sit ꝑmũ habitũ ⁊ ꝓductũ i re. ⁊ qlibet istoz modoz ꝑdicãdi est modus ꝑdicandi in qd. igit ẽ. ¶ Et cõfirmaf: qz ꝑm Sco. in ꝑ. di. 8. q. 3. Ens ꝛhit ad sua iferiora per aliquos ꝛceptꝰ dicẽtes: qle. sed qꝺlibꝫ sic ꝛctũ hꝫ rõnẽ potentie respectu ꝛhentũ: qz ois ꝛceptus qlitatiuus est actꝰ respectu ꝛhibilis: qꝺ admodũ est ꝺãa essentialis respectu gñis. igit ens ꝑdicaf ꝑ modũ potẽtie: sed sic ꝑdicari est ꝑdicari in qd: qui est modus ꝓdicandi ꝓprius generis. igitur ẽ.

Ad oppositũ tamẽ est Alz. 3° metaphi. tex. cõmenti. 10. vbi hꝫ: ꝙ si ens ⁊ vnũ essent genera nulla ꝺãa eẽt ens: qꝺ est intelligẽdũ ꝙ nulla ꝺãa esset ens quiditatiue: cũ ois ꝺãa sit extra genus q ditatiue: sicut formale est extra mãle. genus enĩ est mãle respectu ꝺãaz ꝛhentiũ: ⁊ ẽt respectu ſpẽrũ: vt vult Alz. 7. metaphi. tex. cõmẽ. 43. igit omnis ꝺãa esset extra ens q ditatiue. ꝙñs est fallsum: qz ⁊ si ens nõ ꝓdicaf quiditatiue de differentia vltima: cuz sit simplr ꝑdicaf tñ quiditatiue de nõ vltima. alioquin quelibet ꝺãa eẽt similiter simpler: qꝺ nõ cõcedit. ꝙntia ꝓbaf: qz si sic. ois differentia esset ꝓmo diuersa a genere: ita ꝙ nullũ genus includeret quiditatiue: vt vult Alz. 6. thopicoꝝ. ca. 8° quare esset ꝓmo diuersa ab ente.

In ista. q. primo ponenf quedã distinctiones. 2° ponenf ꝛclones. 3° rñdebit ad arg̃a in ꝓn°.

Prima distinctio est ista: genus ⁊ ꝺãa qñq; sumũtur a diuersis rebus: qñq; sumunf ab eadem re: sed a diuersis realitatibꝰ: intelligẽdo ꝙ realitates diuersas qditates que sũt distincta obiecta formalia. Exẽplũ ꝓmi. ponẽdo plures formas in ꝺoie realr diuersas: ab aia sensitiua sumit aia: ab aia ꝛtellectiua sumit rõnale. Exẽplũ scḋi. in albedine que est vna simplex res color sumit a realitate potẽtiali: ⁊ pfectibili ꝙ realitate quãdaz actuale: a q̃ accipit hec ꝺãa que est eẽ disgregatiuuz: que due realitates hꝫ sint vna simplex res: vna tñ realitas ꝛcipit vt pfectibilis per aliã: ac si eẽt distincta res ab alia: ⁊ ita realitas a q̃ accipit ꝺãa pficit illã a qua accipit genꝰ. alioquin spes cõstituta ex gñe ⁊ ꝺãa non eẽt ꝑ se vna: qz sicut in cõposito reali nõ est ꝑ se vnitas: nisi ex ꝙ se actu: ⁊ ꝙ se potẽtia: vt vult Alz. 8. meta. tex. cõmẽ. 15. sic in cõposito rõnis. vñ in. 7. meta. tex. cõmẽ. pallegati. assignat Alz. vnitatẽ diffinitionis: eo mõ quo ꝑmisit in posteriorib⁹ analeticis: ⁊ declaraturus erat in. 8° vbi supra. Ex quo ꝓcludimus diffonẽ ꝓstitutã ex gñe ⁊ ꝺãa esse per se vnũ ꝛceptũ qz est ex ꝑ se actu: ⁊ ꝙ se poꝰ: ⁊ appello per se actũ ⁊ ꝙ se potẽtiã illa que sũt in eodẽ ꝑdicamẽto. ¶ 2ª distictio est. duplex est ꝛctio: vna est ꝙ aliquã realitatẽ ⁊ formalitatez distinctã a ꝛhibili: alia ꝙ modũ intrinsecũ: qui nullã ponit realitatẽ ⁊ formalitatẽ distinctã a re: qua ꝛhit. Exemplũ ꝑmi. oẽ genus qõ ꝛhit ꝙ ꝺãam que semp ipoꝛtat salẽ realitatẽ distinctã a ꝛcto: vt color per disgregatiuitatez ⁊ aial ꝙ sensibile. Exẽplũ scḋi. Albedo ꝛhit ꝙ gradũ ꝛtensionis: vt duo aut tria ad diuersa id uidua: qrũ nullus ponit formalitatẽ distictã ab albedine. cuz albedo vt duo: ⁊ vt tria sint eiusdẽ rõnis formalis: qz hñt eãdẽ diffõnem.

His positis ponunf ꝛnes. Quaz ꝓma est ista. nullũ idifferẽs ad finitũ ⁊ infinitũ intẽsiue: aut ẽt cui repugnat hic rõnẽ potẽtie pfectibilis p aliud põt esse genꝰ. ista ꝛ pz ex dictis: que ꝓbaf sic. oẽ genus est potẽtiale ad ꝺãam: sicut realitas ad realitatẽ: sed nullũ indifferẽs ad finitũ ⁊ infinitũ est potentiale ad aliquã realitatẽ. igit cẽ. maioꝛ est nota ex ꝓmissis. minoꝛ ẽt pz: nã qꝺ est potẽtiale ⁊ pfectibile per aliquã realitatem: necessario est finitũ: nullũ finitũ est ĩdifferẽs ad finitũ ⁊ infinitũ: qz qꝺ est actu finitũ nõ põt stare cũ ĩfinitate intẽ ſua. igit ẽ. ¶ Sed ꝛ hoc qꝺ ĩfinitatẽ ꝓhibere aliquid esse genꝰ: ⁊ reponi in gñe arguit: nã Alz. 6. thopico 2. cap. 19. rephendit diffonẽ linee recte: que est. linea. recta. ẽ: cui mediũ nõ exit extrema. ⁊ subdit rõnẽ: qz si linea recta est ĩfinita sibi nõ cõpetere hꝫ diffinitio: qz linea ĩfinita nõ hꝫ extrema. Ex hoc arguit. nulla diffõ est increpanda: qz nõ cõpetit ei cui icõpossibile est eẽ in gñe. diffinitio linee recte: que dicta est repꝛhẽdit ab Alz. qz talis nõ competeret linee recte ĩfinite. igit nõ est incõpossibile linee infinite recte eẽ in gñe. ¶ Ad hoc breuiter posset rñderi ꝙ rõ nõ ꝓcludit ꝛ ꝓpositũ. nõ eni dicimus ĩfinitatẽ extenſiuã tollere ab aliquo rõnẽ gñis: aut ꝙ nõ sit in gñe: sed sollẽ itẽſiuam. Alz. aũt in ꝓposito loquit de infinitate linee extenſiua: cũ qua posset stare ratio generis. Vel aliter rñdẽdo ad intentionẽ Alz. repꝛhẽdit diffinitio data: qz recto nõ repugnat formaliꝫ infinitas, linee bene repugnat talis infinitas: qz linea est lõgitudo: cuius extrema sunt duo pũcta. si ḡ assignanda est aliqua diffinitio linee recte oz assignari vna diffinitio: que sit recti: ⁊ alia que sit linee: qz linea recta cũ sit vnũ per accñs nõ põt hꝫre vnã diffõnẽ. illa aũt diffõ que est recti nõ oz repugnare infiniti: qm̃ recto nõ repugnat infinitas: qz si repugnaret diffõ recti infiniti: ⁊ rectũ repugnaret ei: qz cuicũq; repugnat diffõ. repugnat ⁊ diffinitũ. Ḥ aũt diffõ. linea recta est: cui mediũ superaddit finib⁹: vel ẽt cui mediũ non exit extrema. repugnat ĩfinito: ⁊ ꝓpterea hec increpat ab Alz. nõ qz non sit bñ data respectu linee: hꝫ respectu recti: nã linee in ꝙtũ linea est: bñ repugnat ĩfinitas: cũ sit lõgitudo sine latitudine ⁊ ꝓfunditate: cui extrema sunt duo pũcta: ⁊ sic linea ĩcludit eẽntialr terminationẽ ⁊ finitatẽ: hꝫ rectũ nequaq̃. ¶ Sz est difficultas. si darẽ ĩfinita albedo intẽſiua: vtrũ ista eẽt in gñe. Rñdeꝛ ꝙ sic: qz solũ ĩfinitas itẽſiua que sac illud cui est ĩfinitas eẽ ens pfectũ simplr: excludit rõnez gñis: sed ĩfinitas intẽſiua in albedine: aut ꝙntitate nõ cõcludit illud cui ẽ ĩfinitas sic eẽ pfectũ: qz nõ segf. Ḥ est pfectiſſima albedo. ḡ pfectiſſm ens simplr. ⁊ sili ꝺ q̃ntẽ nũq̃ eni ad sũmũ in iferiori segf sũmũ in supioꝛi: seu vlr: nisi illud sit pfectiſſimũ ꝓntũ sub illo vlr. q̃ntitas aũt ⁊ albedo nõ sunt pfectiſſima ꝓnta sub ente. igit nõ excludũt potẽtialitatẽ respectu alicui actus pfectiui ipsoꝝ: ⁊ ꝙ se quẽs possent eẽ in gñe. illud aũt qꝺ est pfectio simplicit. qẽ ad modũ ens nõ põt ꝛhe actualr in se aliquã potentialitatẽ ad talẽ actũ. alioquin nõ posset ꝛhe infinitatem

intensiuam

intẽsiuã que est in ente simplr perfecto: cui repugnat ab alio excedi. igit nõ põt intẽsiuã tale ens hẽ potẽialitatẽ. que regrit ad rõnẽ gñis: q̃re ens nullo mõ põt eẽ genus. ¶Scda ꝓlo que sequit ex ꝓma. nullum ens cui repugnat ẽhi per distinctã realitatẽ ab ipsa põt eẽ genꝰ. Ista cõclo ꝓz ex dictis: nã oẽ genꝰ est potẽiale: z pfectibile p dãã: ꝫ oẽ tale pficit p realitatẽ: que est eẽ rõnẽ formale eiꝰ: cũ dif ferẽtia ipoꝛtet hꝫ realitatẽ. igit si cui repugnat ẽhi z determinari p talẽ realitatẽ nõ põt esse genus. Ex hac ꝺcluſione sequit q ens nõ põt eẽ genꝰ. q̃ sibi repugnat sic ẽhi. Tũ q̃ est idifferẽs ad finitũ z infinitũ intenuꝰ: ꝑm quaꝫ infinitatẽ illud. cuiꝰ est infinitas ẽ pfectio simplr: z nullo mõ limitata: z ex ẽnti nõ põt pfici p aliud a se. Tũ quia illud q̃ sic ẽhit hꝫ rõnẽ ptis ẽntialis respectu illius. ad q̃ ẽhit. enti repugnat hẽre rõnẽ partis: q̃ ꝑs hꝫ rõnẽ impfecti. ex 3° phi. tex. cõmẽti. 64. Nullũ ens q̃ icludit ẽntialiter in nobilissimis entibus: z in ꝑente simplr pfecto pt eẽ hꝫ. igit ꝛc. ¶Ex his oibꝰ sequit hoc cꝛrelariuꝫ: q̃ genus ꝑdicat in qd: q̃ ꝑdicat p modũ potẽtie: z p modum ptis ẽntialis. ¶Hꝫ adhuc istat: q̃ saltẽ ens ꝑdicat p modũ determinabilis. q̃ p modũ potẽtie ¶ Ad hꝫ rñdet negãdo ꝛñtiã: q̃ nullũ determinabile ꝑdicat p modũ poc nisi determinet p distinctas realitates. ens aũt determinat p modos intrinsecos: q nõ hñt distinctã realitatem z formalitatẽ ab ente: vt alias visum ẽ. ¶Sed ꝓ: q̃ ens nõ icludit istos modos: tanq̃ aliqd de essentia eius. q̃ videt q hñt in q̃dã poꝰ determinabilitatis respectu ipsoꝝ. Rñdet q ista poꝰ nõ est poꝰ phisica: z realis: sicut est poꝰ determinabilitatis in gñe: vt declaratũ est in q̃one de vniuocatione entis: sed hec est solũ metaphisica: que est q hoc in suo ꝺceptu formali nõ icludit hoc tan q̃ aliqd de essentia sua. z sic ꝺcipit q̃si vnũ sit extra aliud: sed hoc nõ ẽ ẽ extra realr: ac ẽt formalr p distinctas formalitates: sic albedo q̃tũ ad suũ ẽtellectũ formalẽ est extra suũ gradũ intensionis. z tñ suus gradus nõ hꝫ distinctã formalitatẽ ab albedine: sicut nõ hꝫ distinctã ꝺceptibilitatẽ. genꝰ aũt est extra dãaꝫ ꝓhentẽ formaliter per distinctas formalitates: ac ẽt realiter q̃tũ est extra ꝑte sui: sed si includit idẽtice dãam. hoc est solũ rõne tertiꝭ: in quo genus z dãa ꝓueniunt. ens aũt hꝫ ex se rõne sue infinitatis permissiue: z ex sua maxima illimitatione: vnde includat per idẽtitatẽ qcqd ẽhit ipm: imo quodlibet q̃ est sibi compossibile.

Ad argumenta ꝓncipalia. ad cõmẽ. dr q genus q̃ꝫ dr vniuoce de suis spẽb̃ꝫ: q̃si. vꝫ. iter spẽs nõ est ordo essentialis depẽdẽtie: sicut inter hoiem z asinũ: iter quos q̃uis sit ordo ẽntialis ꝑfectionis: non tñ depẽdẽtie. sic tale genus nõ dr hꝫ ꝑius z posteriꝰ ꝑm dependentiã: sed solũ ꝑm eminẽtiaꝫ: z vt sic vꝫ ꝑdicari vniuoce respectu illiꝰ q̃ ꝑdicat hꝫ ordinẽ dependẽtie. q̃uꝫ vo genꝰ recedit ab ista vniuocatione: z ꝑdicat de spẽbꝰ. quaꝫ vna depẽdet in eẽ ab alia. z vna est cã alteriꝰ: que ad modũ est numer z figura vna. spẽs enim numeri ẽstituit in eẽ ab alia saltez q̃tũ ad mãles vnitates. istud genꝰ q̃ est numerꝰ: ꝑdicat ꝑm ꝑius z posterius ꝑm depẽdentiã z cãlitatẽ: q̃ igit ens dr de entib̃ hꝫ ꝑius z posteriꝰ ordie depẽdentie ẽntialis: noluit Alꝛ. accipere z dicere q̃ totũ ens se hꝫ ad sua iferiora: seu ad suas ptes: vt genꝰ: ne videret negare iter partes entis istum ordinẽ cãlitatis z depẽdentie: quũ aliqd genꝰ dicat vniuoce. Hꝫ est nõ ꝑm istũ ordinem: sed loco generis posuit vniuersuꝫ: ex q̃bus nõ segr q̃ Alꝛ. velit q̃ ens sit genꝰ. z ad illud q̃ dicit Cõmẽ. supra. post ꝓmꝫ ꝛñtiã. ibi. s. Dico ãt q Alꝛ. itendebat dicere apud me: q̃ ens: aut dem̃at vnum genꝰ: z vna nãm: aut genera diuersa: dico q̃ ista disiuncta Cõmẽtatoris est vã. ꝑ 2ã parte. z ex ea nihil mali segr. ¶Ad 2m̃ argm̃: q̃ sumit ex 4° thopicoꝝ: rñdet q Alꝛ. in illa consideratione dicit: q̃ si aliqd semp segr ad aliud ꝛc. difficile est euadere q̃ nõ sit genus: sed nõ dicit q̃ sit impossibile. q̃ꝺ. i. ipole est: neq; facile: neq; difficile dr. quãuis g̃ ens sequat semp ad q̃libꝫ: z ꝑdicet in qd z vniuoce: non tñ ipole est ab eo separe rõnez gñis: vt ostsum est: Sũt tñ alig terministe q ꝓcedũt ens eẽ ꝑmũ ꝑdicamentũ. z dicunt hoc esse de intẽtione phi: quoꝛ intẽtiõi oino aduersat phs hic in textu allegato dicens. Si aliqd q̃ sequit ad oia: ponat esse genus ad oia: male ponit: z sub intulit. plura sunt que oia sequunt vt ens: z vnuꝫ. Ex hꝫ sequit q̃ ens nõ est genꝰ. Sed ad hoc rñdent q Alꝛ. dicit ens nõ eẽ genꝰ ad oia ꝑdicamẽta. Sed hoc euasio nulla est: q̃ Alꝛ. infert. Si g̃ ens genus assignauerimꝰ: palam q̃si genꝰ erit oiuꝫ: eo q̃ ꝑdicat de eis. de nullo eni genus: nisi de spẽbꝰ ꝑdicat. ¶Sed ad hoc dicũt q̃ ens est genꝰ oiuꝫ. de qbꝰ ꝑdicat q̃dtatiue: sed nõ alioꝛ. ꝺ. phs ifert q̃ si ens sit genus oiuꝫ. g̃ vnũ erit spẽs entis: z tñ certuꝫ est q ens nõ magis ꝑdicat q̃dtatiue de vno: q̃ de q̃to z quali: z aliis ꝛcrẽs alioꝛ ꝑdicamẽtoꝛ: cũ vnũ sit paꝰ entis: z cõcedũt isti ꝛcreta ꝑdicamentoꝛ esse hẽ ad ens: sic passiones eiꝰ. ¶Ad 3m̃ rñdet: ꝓcedẽdo maioꝛẽ. si ꝑdicat in qd p modũ ptis ẽntialis: sed tũc negat minoꝛ: vt declaratũ ẽ i coꝛpoze. q. ¶Ad ꝑmationẽ dr q oẽ ẽhibile per aliq̃ realitatẽ distincta hꝫ ordinẽ ad ipm: sicut poꝰ ad actũ. Si vo ẽhit p modos intrinsecos nõ est vez: vt declaratuꝫ est pa q. de vniuocatione entis. ¶Sed ꝓ: q̃ ois q̃litas est actꝰ. ex 5° meta. ca. de q̃li. z q̃ꝺ ꝑdicat in q̃le: ꝑdicat p modum actꝰ. actꝰ aũt refert ad potẽtiã: cũ sint relatiua. igit si modi intrinseci dicũt q̃le circa ens ipoꝛtãt aliq̃ actũ q̃lifican tẽ ipm ens. Rñdet q modus est q̃lificãs ens: sed nõ ꝓpe pficiẽs. Tũ q̃: ens ꝓtinet ipm ẽdẽtice z formalr ex sua illimitatione z infinitate ꝑmissiua. Tũ q̃: ẽt in p signo nãe cõtinet modũ sibi cõpossibilẽ virtualr: sicut ihm ꝓtinet ꝓ ꝓpriã passionẽ. ex quo sequit q̃si sibi aduenit formalr nihil sibi addit q̃ nõ sit ẽtũ in ipso. ¶Sed ꝓ: q̃, cũ modus aduenit enti in eẽ formali: aut addit aliqd enti: aut nihil. 1° mõ non: q̃: modus est aliqd ex nã rei. si ꝑmomõ habeẽ itẽtũ: q̃ ꝺcipiẽdo ens sine mõ: ens vr aliqd impfectũ. ¶Et ꝓfirmar: q̃: illud est imꝑfectũ q̃ natũ est habere aliqd: vbi ꝺcipit sine illo: sed ens natũ est hẽ modũ intrinsecũ. puta infinitatẽ z per intellectũ ꝺcipit sine illo. igitur ens sic ꝺceptũ est impfectũ. ¶Cõfirmat 2° q̃: Sco. in octaua di. ꝑmi dicit q̃ q̃ res ꝺcipit sine mõ: ꝺceptꝰ ẽ imperfect. z q̃ꝫ ꝺcipit cũ mõ est pfectꝰ: sed ꝺceptꝰ nõ est talis vel talis: nisi q̃ ꝓformalr rei ꝺceptibili. igitur ꝛc. ¶Ad hꝫ rñdet ꝓcedẽdo q̃ modus aduenies enti addit aliquid ex nã rei. Et cũ iferr. igit ꝺcipiendo ens sine mõ: ens erit aliqd impfectũ. negat ꝓntia: solũ sequit q̃ ꝺceptꝰ erit impfectus ẽt ipoꝛ. i. hoc est nõ adeq̃tus rei que ꝺcipit. z ita si ens erit impfectũ. hoc erit q̃tũ ad ꝺceptũ z modũ ꝺcipiendi. nõ aũt q̃tũ ad rẽ cõceptã. ¶Et ex hoc pater rñdeo ad ꝑmã ꝑmationẽ: nã aor assumpta est falsa: si ẽtelligat de impfectiõe ex ꝑte rei. que ꝺcipit. si vo ex ꝑte ꝺceptꝰ concedit: vt dictũ est. ¶Aduertendũ tñ q̃ si ens concipit sine mõ ꝑse cõcipiẽdo ipm ꝑm suã rõnẽ formalẽ. in quo cõceptu abstrahit a mõ qui non est de essentia sua: ens sub isto ꝺceptu nõ dicẽ impfectũ. ¶Et ad ꝓbationẽ: cum arguit. illud est impfectũ q̃ natuꝫ est hẽ aliqd ꝛc. Rñdet ꝓcedẽdo. ꝓpositionẽ cũ ista additione. si hꝫ q̃ dr impfectũ careat aliq̃ ꝑfectiõe: aut ẽt ẽtelligat esse sine illa in aliq̃ signo. in quo talis ꝑfectio nata est sibi in eẽ. aliter nõ: naz catulus ante nonũ diẽ nõ dr ꝓpriẽ ꝓuaꝰ visus: aut impfectus ꝑm visuꝫ: q̃ ꝓ tali ꝺpe nõ natus ẽ videre: aut hẽ visum. Ad ꝓpositũ applicãdo: q̃ cõcipit ens q̃ditatiue in isto signo: nõ natũ est hẽ aut ꝺcipit cũ mõ qui nõ igredit q̃ditatẽ eiꝰ. igit ex hoc nõ põt dici impfectuꝫ: lz forte posset ꝓcedi: q̃uis ẽt ipoꝛ ꝓie: q ꝺceptꝰ esset impfectꝰ: q̃ nõ determinatus: nec adeq̃tꝰ rei a qua accipit: lz non diceret impfectꝰ ex ꝑfectione deficiente sibi in tali signo: que nulla deesset. ¶Ad secundaꝫ ꝑmationem patet ex dictis.

¶ Sempiterna autez cuius elemēta ne cesse est accipe. Tex. cōmēti. v. Q. cō. tj.

Queritur. Utrū metaphisice pos sit pbare pmas sbas se paratas eē. ¶ Et arguit q nō: aut enim mediū p qđ pbaret sbas separatas eē: eēt māle: aut imāle. Si det pm. ꝯ erit mediuz phisicū z nāle: qz oē iclusēs māz: aut alīquo mō ꝛcernēs ipsam est phisicū z nāle: cū Az. vlit ephisicā diffinire per māz sensibilē. Si vo det q tale mediū sit abstractū a mā. ꝯ intelliget ab intelle ctu possibili: ꝑ per ipm mediū dz induci ꝛclusio intenta. quo dato: sequit q circa tale mediū erit opatio intellect⁹ agētis: qz testāte Cōmēta. 3. de aia. cōmēto. 18. Intellect⁹ agēs facit poētia itelligibilia actu itelligibilia: z silr po⁹ intellecta actu intellecta: z hoc idē vult Az. ibi paz ante. Et tūc sic. Intellectus agēs nō hz aliquā opationez: nisi qz abstrahit qditatē a māz: z a ꝛditionib⁹ mālib⁹. ergo ta le mediū abstractū habebit habitudinē ad māz z cōditiones ei⁹: sed quodlibet tale est māle: ꝯ zē. ¶ 1° ꝓncipali ter arguit. quicunqz pōt pbare sbstātias separatas esse: pōt pbare nūm sbaz separataz: z earū ordinē: sed meta phisicus nō pōt hz. ꝯ zē. maior patet. z minor pbatur: qz nulla via vtit Az. 12. metaphi. z. 8. phis. z alibi ad pban dū nūm intelligentiaz: nisi via motus. ꝯ circūscripto mo tu nō pōt haberi nūs z ordo intelligentiaz: sed metaphi sicus abstrahit a motu. ꝯ zē. ¶ 3° z vltimo arguit. mediū per qđ metaphisicus pbat ꝑnē data: aut ē puz nāle: aut purū metaphisicū. si ꝓmo mō habeā itētū. si 2° mō. ꝯ tale mediū est abstractū a mā. z ꝑsilr a motu. Ex hz arguit sic. Mediū p qđ demōrat aliq ꝛclusio dz esse noti⁹ ista ꝑne. ꝯ tale medīū erit nōtius. ꝑns est falsum: qz tunc abstracta essent nobis notiora z euidentiora: qđ non conceditur.

Ad oppositū tñ est Auicē. z Alexāder afrodise us. Alber. Sco. z cōplures alij.

In ista. q. ꝓponūt quedā distictiones. 2° determinā bit qō. 3° soluent rōnes in ꝓnō qōnis.

Circa ꝓmū notandū ē q po⁹ actiua ē dupler (vt ēt dixī alias) quedā est po⁹ ꝓductiua simplr abstracta a rone mutationis z mot⁹: que dā est po⁹ actiua trāsmutatiua que est ꝑn⁹ ꝓductiuuz p motū z trāsmutationē. de ꝓma po⁹ ꝓductiua simplr fac mentionē Az. in ꝓno octaui meta. vbi vult q po⁹ actiua simplr dī in pluribus ꝙz aliq eoz que dicunt ꝑm motū. vbi hz Cōmen. cōmen. ꝓ. q potentia z act⁹ dicunt in plu ribus ꝙz in reb⁹ trāsmutabilib⁹. De ista po⁹ ꝓductiua fa cit mentionē Cōmē. in 7° metaphi. cōmē. 31° circa finez. vbi vult q illud qđ mouit Az. ad ponēdū agens separa tū a mā fuit factio virtutū imāliū: qz illud qđ nō est mix tū cū mā necesse est fieri ab eo qđ nō est mixtū cū mā. De ista po⁹ ꝓductiua fine trāsmutatione facit mentionem Auicē. 9. metaphi. vbi vult q itelligētia superior causat intelligentiā inferioꝛē per simplicē emanationē z ꝓductionē. Cū quo ꝛcordat Az. 12. metaphi. tex. cōmenti. 36. vbi vult q ꝑma itelligētia mouet ſcdās ad actū appeten di z intelligēdi. z per ꝑns causat talē actū: qui cū ꝑm ipz Az. sit sba sēde itelligentie: causat sbam ei⁹: z hz ꝓ simplicē ꝓductionē: qz ibi nō subijcit aliqđ sbm. z ex ꝑnti ibi nō est trāsmutatio. Hanc eandē sniam hz Cōmē. in cōmē. ipi us tex. ꝓallegati. z in cōmē. 44. vbi ꝑ Auicē. iuehit: q di cebat duo. ꝓmū erat q itelligentia ꝓducit intelligentiaz. 2° q vna tm vnā ꝓducit: z q vna actio tm cōsequit vnū agēs in ipsis itelligētijs: Cōmen. ꝑdicit Auicē. in secūdo dicto: z nō in ꝓmo imo ꝙuenit cū eo in ꝓmo: dicēs q ibi nō est ꝙuentus: actio: z cōsectio: vt vna ꝓsequat vnum agens: sed tm est illic cā z causatū: quēadmodū itellectuz est cā intelligentis, Et ita cōcedit: q sicut intellectuz (hoc est obiectū itelligibile) est cā itelligētijs in ꝙztū itelligēs ē: p hoc qđ in eo causat actū intelligēdi: sic intelligentia su perior causat intelligētiā iferioꝛē: sed tale obm cāns actū itelligēdi in intellectu est cā effectiua: qz obm intelligibile respectu intellectionis nullā aliā hz cālitatē: nisi efficie tis: vt ēt declarat Cōmē. in. 36. cōmē. 12. metaphi. in exem plo de balneo: qđ ꝑm ipm mouet (sicut efficiēs) in mēte. z extra mouet vt finis. ex quo sequit ꝑm ipm: q intelligē tia effectiue cāt aliā intelligētiā. z hoc sine quocūqz motu aut mutatione. qz ibi nullū sbm transit de ꝓpatione for me ad ipsam formā. que est ipsa intellectio: q est ꝑm ipm z Az. eadē cū sba intelligēte. ¶ 2ª distinctio ꝓncipalis ē ista: q quatuoꝛ cāe pōt ꝛsiderari duob⁹ modis: vno mō metaphisice. alio mō nāliter. ꝓmo mō ꝛsiderant quatuoꝛ gña cārū: vt dant eē circūscribēdo motū z mutationē. vt exēpli gr̄a. efficiēs ꝛsideraf a me^co ingztuz est. pducens: z nō trāsmutās. rō eni ꝓductionis z trāsmutatiōis in effi ciēte sunt diuerse: z respiciūt diuersa. vt alias dictum est: qz trāsmutatio est act⁹ mutabilis in ꝙztū mutabile ē: z ita respicit sbm mutatū. ꝓductio aūt ē actus ꝓducti: z ita respicit ipsum ꝓductū. mō termin⁹ ꝓduct⁹: siue formalis siue totalis distinguit realiter a subiecto mutato. ꝯ ēt iste dō rōnes: quarū vna est ꝓductio: z alia trāsmutatio: sūt simplr diuerse: z ēt ad scīnuicē separant: vt ostēsum est in ꝓ notabili. Ultīo rō ꝓducentis: seu dantis eē est ꝓoꝛ z cōioꝛ rōne trāsmutantis: vt declarabit inferi⁹: z qz rōnes cōes z vles maxime abstrahentes a motu z a mutatione ꝑnt ꝛsiderari a metaphisico. Ito efficiēs in ꝙztū ꝓducēs maxi me ꝛsiderabit a meta^co. Silr finis seu cā finalis pōt cōsi derari vno mō vt attingit ꝓ opationē z motuz. alio mō vt est ad qđ ꝑm eē res ꝑm suā eēntiā ordinat: ita q hz res nō possit attingere finē suum: nisi mediāte opatione ꝑs motu: tū ꝓoꝛ est rō ipsi⁹ finis in ꝙztū est ad qđ res ꝑm eē ordi nat: ꝙz sit illud ad qđ ordinat ꝑm opationē z motū: qz si cut eē rei est ꝓ⁹ motu ordine nāe: z opatione ipsi⁹: ita ēt ordo rei ꝑm eē: ꝓcedit ordine nāe ordinē rei ꝑm operatio nē z motū. Et vt sic finis in isto prioꝛ hz ꝛsiderari a meta phisico. Silr mā z forma ꝛsideranf ab eodē artifice: in ꝙztū sunt ꝓn⁹ entis z qditatis: mā pro ꝙzto est ps qditatis rei specifice ꝑm Sco. z ꝑm. S. Tho. Uel pro ꝙzto ꝑm Cō men. est deferens qditatē: sed mā z forma: vt dāt eē ꝓ mo tū sunt de ꝛsideratiōe phice nālis. ¶ Sz ꝛ hz vltimū dictū istaf: qz Cōmē. in ꝓ phisi. cōmē. ꝓ. vult q metaphisice cōsi deret tm de trib⁹ causis. s. de motore: hz est efficiēte: forma z fine. Nālis aūt ꝛsiderat de oib⁹ ꝙtuoꝛ causis. ꝯ ꝑm ipm metaphisice non ꝛsiderat de mā. ¶ Ad hz rndetur q tres cāe tm appꝛopriant metaphisico: z ab eo appꝛopriate cō sideranf: que sunt iste nūc dicte. s. efficiēs: forma: z finis: z mā nō appꝛopriat meta^co. Nō ē: qz metaphisice oino ab strahit a motu: z trāsmutatiōe: mō iste tres cāe nō ita cō cernūt motū z mutationē: sicut mā: qz mot⁹ est act⁹ z pfectio māe: z diffinit ꝓ ipsam: que ē ꝑn⁹ ꝑn⁹ potētiale z mo bile. z mā nō sic appꝛopriat meta^co: q aūt mā sit de cōsideratiōe metaphisici. appet de mēte Cōmē. in. 2° phi. cōmē. 21. vbi vult q ꝛsideratio de mā in ordine ad formaz sit ꝛsideratio nālis: ſz in ꝙztū ē vnū entiū: z vt est ps subtīa entis: ē ꝛsideratio ꝓ phi. z ita vt ē ꝑn⁹ eēntie: vel vt est ps subtīua entis: abstrahēs a motu z mutatōe: ꝛsideraf a ꝓ phō. qz fiē ens qđ ꝓ considerat abstrahit a motu: ita z qđlibet ens in ꝙztū cadit sub cōsideratione metaphisici.

His positis de 2° ponunt due ꝓnes, ꝓ determi natione qōnis. ¶ Prima ꝛ ē ista. Metaphisicus pōt pbare sbstātias separatas esse. Et arguit sic. illa demōstratio est metaphisica respectu alicui⁹ ꝓnis: ꝓ qua demōrat ipsa ꝛ. ꝓ aliqđ mediū abstractum z motu z a mutatiōe. qđ ē certi⁹ z euidētius ꝓne illata: sed sbas separatas eē pōt demōrari ꝓ tale mediū. ꝯ zē. maior vi nō: z minor ꝑbat: qz ꝓ rōnē effectibilis in ꝙztū effectibile

est per rationem

est p rõnẽ depẽdẽtis in q̃tũ depẽdẽs est põt demr̃ari ꝑdicta ꝯclusio: ꝙ effectibile in q̃tũ effectibile nõ includit motum ⁊ mutationẽ eẽntialr ⁊ p se: ꝙ solũ accñtalr: ⁊ p accidens: qz si sic. Qẽ effectibile esset trãsmutabile: cui⁹ oppm oñsum ẽ in p° notabili. g̃ tale mediũ: qđ sumit ex effectibili: ẽ purũ meta cum: ⁊ nõ nãle. Silr tale mediũ ẽ euidẽtius intellni q̃ sit ꝯclusio illata: qz euidẽti⁹ est apud itellm q̃ aliqd sit effectibile ꝑm ꝓductionem: q̃ sba separata sit. g̃ cẽ. Et qđ dictũ ẽ de effectibili dicaf ẽt de depẽdẽte: qz dependẽtia ꝑscindit a motu: ⁊ a mutatione. ¶Sed ad hr̃ndeꝺ q̃ mediũ meta cum hz sumptũ nõ hz cuidentiã nisi ab aliq̃ nãli sẽibili cũ abstrahaf ab ipso. ¶Cõtra hr̃ argr. Hz intellꝰ depẽdeat a sensibili nãli q̃ ad no am simplicem terminoꝝ: nõ tñ q̃ ad notitiã cõplexã ꝑn°ª ⁊ ꝑnuz deducendaꝝ ex pncipijs. Quo ad ꝑn⁹. ¶Probat: qz ꝑn⁹ cogiscimus ex lumine nãli intellꝰ hita no simplicia terminoꝝ dicente Alr. p° poste. ¶Pncipia cogiscimus in q̃tũ terminos cogiscimus. Hta q̃ dato qđ itellꝰ nõ ꝓcipiat ex sensu extrema pncipij ẽ ꝯuncta in re: adhuc tñ intellꝰ euidenter cognoscit veritatẽ ꝑncipij: ⁊ vt sic nõ dependet ab aliqua notitia cõplexa sensitiua i re: sicut dato: q̃ nunq̃ sensus ꝓperet extrema vnita in re istius pncipij. Qẽ totũ est mai⁹ sua parte: adhuc facta cõpõne terminoꝝ in intellectu istius pncipij: itellꝰ firmiter assentiret: q̃ omne totũ est mai⁹ sua pte. ¶Hoc idẽ pz de ẽnibus: qz no cõclusionũ nõ depẽdet nisi ex no ꝑn°ª ⁊ deductione ipsarum ꝑnum ex pncipijs. ¶Pncipia aũt sunt ex se nota vel saltẽ pst esse euidẽter nota. Et deductio ipsaꝝ ꝑnum ex pncipijs est de se euidens: dicẽte Alr. ꝓ prio. Sillogismus pfect⁹ nullius idiget vt appareat euidẽter neci⁹. ergo no talium ꝑnuz loquẽdo de no cõplexa accepta a sensibilib⁹ ⁊ nãlibus. ¶Hta ꝑ hr̃ matur hoc qz passiones entis sunt p se note de ente ꝑm m ultos: sue sint passiones simplices siue diſiuncte. Tum quia tales passiões hñt ꝓceptus simplr simplices: ⁊ ita nõ hñt mediũ per qđ demr̃antur de ente: quod sit diffo earum ⁊ silr ens. Tuz etiã: qz dato qđ aliqua passio esset posterior alia: non vidẽt per quã passiõez prioꝛ posſit oñdi de ente: nec facile est videre istũ ordinẽ passionũ ad ipm ens. Tũ etiã: qz dato q̃ peꝑeret iste ordo quẽadmodum ponit. Anto. Alr demr̃aret passio posterior ꝓ prioꝛ: ꝑmisse ꝑ quas demõstraret ꝯclusio: nõ ẽnt multuz euidẽtiores ꝑne. Ex quo infert: q̃ cũ cã vel cãtũ: effectiuũ vel effectibile: dependẽs vel idependẽs sint passiones diſiuncte ipsius entis: sunt per se note de ente. quarũ euidentia ⁊ notitiã q̃tũ ad inherentiã formalẽ ista ꝙ passionũ ad ens nõ accipit intellectus ex sensibilibus nãlib⁹: hz ex solo lumie nãli intellꝰ habitis terminis in itellectũ: qb⁹ cõpositis ad seinuicez: statim est euidens ipsi itellectui ex suo lumine ꝑdicatum in eo ẽbto. ⁊ pp hr̃ dixit Alr. 6. ethic. q̃ habitus quo itellꝰ assentit pncipijs per se notis appellat itellꝰ. Ex hr̃ argr. per se notũ est apud intellm per habitũ metaphĩcalẽ q̃ aliqđ ens est effectibile: ⁊ ex ꝑnti. q̃ aliqđ ens ẽ effectiuũ. Tunc ex hoc ꝑn° meta° a quo in sua cognitiõe ⁊ euidẽtia nõ dependet meta us a nãli: arguit sic. Tale effectiuũ aut est effectuũ a se: aut ab alio. si a se. q̃ est ꝑm ꝑn̄m ⁊ ꝑmũ ens: si ab alio: ꝛro de illo: ⁊ cũ nõ sit ꝓcessus in ĩfinitũ: in ordie eẽntiali effectiuoꝝ: deueniẽdũ ẽ ad aliqđ vnũ qđ ẽ effectiuũ simplr ieffectibile: qđ nõ est effectiuũ vtute alterius. Hta rõ tota ꝓcedit ex pncipijs ⁊ ex terminis metaphĩcalib⁹. ¶Htez ⁊ 2° pncipalr argr. ꝓsupponẽdo triaꝑimũ est q̃ hz sit idẽ ꝑm entis: ⁊ ꝑm ꝑn̄m: ⁊ ꝑm mouẽs: non tñ ꝑbando vnũ: ꝑbam⁹ reliquũ. Et h: qz hz ista sint idem ꝑm rez: distinguunt tñ ꝑm ꝓceptũ formalẽ: qz stat q̃ aliqđ vnũ sit ꝑm ꝑn̄m ⁊ ꝑm entis: qđ tñ nõ est ꝑm mouens ad hũc sensũ: q̃ cãet realr ꝑm motũ i celo. ¶Multi n. ꝓcedũt prima itelligẽtia ẽ ꝑm ꝑn̄m finale: ⁊ ꝑm entis: ⁊ tñ nõ ẽ ꝑm mouens. Assumptũ ꝑbat. vz. q̃ illa que sunt idẽ in re ꝑm entis: ⁊ ꝑm mouẽs ꝑbãdo vnũ nõ ꝑbam⁹ reliquũ. Jdẽ enim est hoc aial rõnale: ⁊ risibile: ⁊ tñ si ꝑbam⁹ risibile de aliquo. s. de hoie: nõ ꝑbam⁹ aial rõnale de illo. ¶Hz supponit 2° ꝑncipali q̃ rõ dãtis eẽ: est ꝑor ordine nãe: q̃ sit rõ monẽtis: hz rõ mouẽtis sit ꝑor ordie oziginis quo ad nos: q̃ sit rõ dãtis eẽ. hz ꝑsupposituꝝ ꝑbat. Tũ qz rõ dantis eẽ est cõior ⁊ vlior q̃ rõ mouẽtis: qz oẽ mouẽs est dãs eẽ aliq̃ mõ: ⁊ nõ ecõtra. Et illud est ꝑius aliquo ordine nãe a quo nõ ꝙuertit̃ subsistẽdi ꝓntia: ex libro ꝑdicamẽto ⁊ ex. 5. meta. ca. de ꝑor. ter. cõmẽ. 16. Tũ ẽt qz rõ dãtis eẽ respicit ꝑm effectũ: qui est eẽ ex sñia Alr. 4° meta. ⁊. 6. in ꝑn° ⁊ auctor de cãis hoc ꝓfirmat dicẽs: ¶Prima rerũ creata ⁊ est eẽ. g̃ cãlitas que respicit ipm esse est cãlitas ꝑs simpli: ⁊ nõ cãlitas que respicit motũ. Ex quo iferr ꝓpositũ: q̃ rõ dãtis eẽ est ꝑor rõne mouẽtis. Hz ꝑsupponit q̃ qcqd de mõstrat nãlis: demr̃at p motũ: aut p ꝑn⁹ mor⁹ in q̃tũ sũt ꝑn potẽtialia ⁊ mobilia. hoc appet discurrẽdo p oẽs libros pbie nãlis. ¶His stãtib⁹ arguit sic. ¶Nãlis non pot ꝓbare p media nãlia ꝑm ꝑn̄m ⁊ ꝑm entis eẽ. ergo si hz ꝓbari ab aliquo artifice. ꝓbabit a metaphisico: ꝓntia ẽ euidẽs. ⁊ añs. ꝓbat. Illud nõ ꝓbat nãlis qđ nõ ẽ cludit essentialit in motu: aut in pncipijs ei⁹ in q̃tũ mobilia sũt: aut ordine eẽntiali nõ sequit ad ista: sed eẽ ꝑm entis nõ ẽcludit eẽntialr in motu: neq; in pncipijs mor⁹: nec ordine eẽntiali: sequit ad motũ eẽ ad ꝑn⁹ mor⁹: q̃ in ꝓntia eẽntiali nõ sequit: hoc est ꝑn̄m mouẽs. g̃ est ꝑm ꝑn̄m: aut ꝑm entis. g̃ cũ nãlis nihil ꝓbet: nisi coaccepto motu: sequit ꝓpositus. ¶Et ꝓfirmat: hoc q̃ ille ꝓceptus nõ cãt aliũ ꝓceptũ in intellectu qđ nõ ꝓtinet ẽtualr vel eẽntialr. Sed ita est q̃ ꝓceptus phĩcus de deo nõ ꝓtinet ẽtualr: neq; eẽntialr ꝓceptũ metaphĩcũ. de eodẽ. g̃ cẽ. ¶Dato: est nota: q̃ qđ nõ ꝓtinet aliud in entitate. aut in cognoscibilitate nõ pot facere illud actu cognitũ in intellectu. ꝓtinere in entitate ẽ ꝓtinere eẽntialr. ꝓtinere in cognoscibilitate ẽ ꝓtinere virtualr: hz qđ neutro mõ sic ꝓtinet nõ pot ducere intellectũ in cognitionẽ alterius. minor ꝓbr: q̃ ẽ ꝑm mouẽs non cõtinet eẽntialr esse ꝑm entis: qz eẽ ꝑm entis nõ sequit qđ ꝑm mouẽs in ꝓntia eẽntiali. vt dictũ est: neq; ẽt sic ꝓtinet ẽtualiter. qz ꝓtinẽs ẽtualr aliud est pfectus ꝓtẽto: vel saltẽ nõ ipfectus: qz ꝓtinẽtia ẽtualis vel est equoca vel vniuoca si est ꝓtinẽtia cãe equoce: cã equoca totalis in suo ordine ẽ ꝑfectior suo effectu: qz oẽs pfectionẽ quã hz effect⁹ hz a sua cã. g̃ ois pfectio in effectu virtualr repit in cã. Et ista ꝓpositionẽ q̃ cã equiuoca totalis in suo ordine sit pfectior effectu ꝑsuppono ꝓ nunc: cuius ꝑbatio habet superi⁹ in. q. vtrũ sba pot fundare relationẽ po actiue. arti⁹ ꝑ in ꝑn° ⁊ in 4° sñiaꝝ. di. 12. q. 3. a Boc. subt. Et hoc iferr ꝓpositũ: q̃ cũ ꝓceptus ꝑmi entis sit mouẽtis sit imꝑfectior q̃ ꝓceptus ꝑmi entis: ꝓcept⁹ ꝑmi mouẽtis: nõ ꝓtinet ẽtualr ꝓceptũ ꝑmi entis: q̃ aũt talis ꝓcept⁹ sit imꝑfectior. ꝑbat. Tũ qz cõcept⁹ ꝑmi entis est abſolut⁹: ⁊ ꝓcept⁹ ꝑmi mouẽtis est respectiu⁹: ⁊ ꝓcept⁹ absolut⁹ est pfectior respectiuo. Tũ qz ꝓcept⁹ ꝑmi entis cõpetit deo ex se. ⁊ per nãz ꝓpriã. Ꝯceptus ꝑmi mouentis cõpetit ex alio: ⁊ extrinsece ipsi deo. g̃ cẽ. ¶Sed ꝙ istã rõnẽ instatur. qz fantasma ꝑducit spẽm intelligibilẽ in intellectu possibilu: ⁊ tñ spes itelligibilis ẽ pfectior fantasmate. nõ obstãte q̃ ipz fantasma sit cã equoca respectu spẽi intelligibilis. Silr obm sensibile ex: est ipfect⁹ spẽ sensibili recepta in sensu: qz obm extra ẽ mãli⁹: ⁊ spes sensibilis est imãlior. g̃ ꝓpo assũpta est falsa. ¶Rñdeꝺ q̃ ꝓpo de obto cognoscibili sic hz itelligi. nullũ ipfect⁹ eẽntialr ⁊ obtiue pot ducere intellectũ i notitiaz pfectioris. fantasma aũt hz sit ipfect⁹ q̃tũ ad esse respectu spẽi itelligibilis: nõ tñ ẽ ipfect⁹ obtiue: imo pfect⁹. Quia fantasma repñtat ipm singulare: spes itelligibilis nãz abstractã a singulari. mõ singulare in q̃tũ singulare ẽ pfectius obm in re ⁊ in effectu q̃ sit ipsa nã. ¶Ad hr̃ saĉ qđ dicit Alr. in pdicamẽto subẽ volens q̃ ꝑma sba que est singu-

laris:est maxime ſba.z p ꝺ̄ns maxie ens:z ita cū sanctaſ/ma:q̄ztū ad illud qꝺ̄ repūtat per ipm:ꝺicat eē pfectꝰ:po terit cāre spēm intelligibilē:iꝫ ad ꝑpoᵐ ꝓceptꝰ primi mo uētis:neq; eēntialr:neq; obtiue ē pfectior q̄ ꝓceptꝰ pmi entis.g̃ iste ꝓceptꝰ nō ducer in cognitionē alterꝰ. Ad ꝫ etiā de sanᶜᵉ pōt ꝺici ꝺ̄cuit q̄ cū sanᶜᵉ ꝺcurrit itell's agēs ad cāndā spēm intelligibilē.z ideo fanᵐᵃ nō est cā totalis. sicut assumit in ꝑpoſito. ¶Ad illud de specie sensibili: cū ipsa spēs sensibilis sit similitudo deriuata ab obto:z vte rius diminuta deficit alicꝫ mō a pfectione obti.obm.n. hꝫ esse realius tale vel tale in se ipso:q̄z in specie sensibili. Unde color hꝫ verius eē colorꝭ:z realiꝰs z̄ et actualiꝰ: q̄z spēs colorꝭ que nō est color:nisi repūtatiue. Et vlteriꝰ spēs sensibilis est mālis z extensa in organo:z si ꝺ̄ intentionalis: q; per ipsam pot sensitiua tendit in obm vt in terminū:nō tn̄ est intētionalis vt ꝺistinguit ꝫ māle.vñ q; spēs pficiūt sub iecta nō in se:ſꝫ in ordine ad obta ideo ꝺ̄r intentionales. ¶Ex ꝫ ad ꝑpoᵐ.(quū ꝓceptus primi entis:nec q̄ztū ad esse:nec q̄ztū ad rōnē obtiuā sit imperfectior ꝓceptu primi mouētis:nec q̄ztū ad eē:nec q̄ztū ad obz adequat ꝓceptui pmi entis.) Segt q; ex ꝫ nō possit illud cogſci. Et p ꝫ hꝫ euidentiā 2ª rō adducta. ¶Itez 3° ꝑncipalr arguit. Illa scia nō pbat p̄ᵐ ꝑnᵐ eē q̄ ꝺ est deus:q; nō ꝺat euidētiā pre missis:ex qbus hec ꝺclusio iferr:sed scia nālis nō ꝺat eui dentiā ꝑncipijs ꝺemōſtiuis z pmissis ex qbus hec ꝺclu sio iferr.metaph.sic.g̃ zē.maior vī nota.z mīor:pbat:q; cognitio metaph.ꝺe deo excedit cognitionē phī nālis ꝺe eoꝺē:tam extēsiue pp multitudinē ꝑpietatū z passionū cognitarū ꝺe ꝺeo:q; plēs ꝑpietates ꝺe ipso considerat metaᶜᵃ q̄z nālis extēsiue:q̄z et intensiue pp pfectionē cogni tionē z altiorē modū cogſcēdi qué hꝫ meta et loquendo ꝺe cogne q;.Illaz in tali cogne est ꝺare latitudinē z excel sum pm magis z mīus. Tn̄ ad altiorē cognez loquēꝺo ꝺe cogne:q; attingit meta.q̄z nālis:q; pfectius est cogno scere ꝺeū in q̄ztū p̄ᵐ ens q̄z in q̄ztū est p̄ᵐ mouēs. Ex quo apparet vitas ꝫnis: q; si pfectior cognitio habef ꝺe ꝺeo a metaph.nō ergo certitudo z euidētia istius ꝫnis. Ad mum ens est.hꝫ a nāli. ¶Et ꝑfirmat hoc:q; hꝫ meta.depē ꝺeat a nāli quo ad notitiā incōplexā habendam ꝺe ter minis suoz p̄nᵒˣ ac etiā ꝫnum:nō tn̄ dependet quo ad notitiā cōplexā ꝺe istis. ¶Item 4° principalr arguit.si eēt verū q; metaph.nō posset ꝓbare p̄ᵐ ens eē:q; mediū per qꝺ ꝓbaref est abstractū a sensibilibꝰ:z nālibꝰ ex qua abstractione ab ipsis hꝫ tale mediū euidentiam:sequeref q; nulla ꝺemōſratio posset fieri i metaᶜᵃ z mathᵉᵃ que nō esset nālis.Cōsequēs est falsum.igit z añs:z ꝑnia arguit. q; per te tota rō pp quā mediū ordinatū ad istā ꝓbandā. p̄ᵐ ens est nāle:q; abstrahit a nālibus:sed qōlibet mediū in quacūq; ꝺemōſratione abstrahit a nālibus: aut est ab stractū.g̃ zē. ¶Itē vltimo arguit. Illa scia que ꝓbat p̄ᵐ ens esse ꝺat euidentiaz oibus ꝫnibus in scia metaᶜᵉ.vel pmissis ad oēs tales ꝫnes.Sꝫ scia nālis nō ꝺat euidētiā oibus ꝫnibus metaph.neq; pmissis ad oēs tales ꝫnes: metaᶜᵃ vo sic.ergo zē.ꝑnia est nota.cū mīori.maior ät ꝓbat:q; recentialiꝰ est ordo z ꝺepēdentia scie ad ꝑnᵃ ibti: z ad ipm sbm q̄z ad alia:z ergo si scia nō hꝫ euidētiā ab altera scia quo ad alias ꝫnes:nec quo ad istā ꝫnē:in qua ꝺemōſratur p̄nᵐ sui ibti. ¶Confirmat hoc. Tum q; ꝺetur q; scia hēat euidentiā z certitudinez quo ad ꝑnᵃ sui ibti ab alia scia(cum tota certitudo scie sit ex certitudine ibti: z p̄nᵒˣ ipsius)sequit q; ois ꝺclusio in tali scia hñte certi tudinē ab alia:certificabit per illā aliā scientiā. Tuz etiaz q; ꝫnes in scientia virtualr ꝓnent in ibto primo illius scie:cuiꝰ est obm pmū.ergo ois certitudo obti erit certitu ꝺo illaz ꝫnuz ꝺeducēꝺarū ex principijs in obto virtualr ꝓtentis. ¶Et ꝑfirmat 3°.q; si vna scia ꝺepēꝺet ab alia q; ad illa a gbꝰ eēntialiꝰ ꝺepēꝺet:vel respectu quoz est ordo scie eēntaliorꝫ:multo magis q; ad alia. Et pp hoc hꝫ euiꝺentiā rō Aluič.ꝺ Aluerroym:q.vꝫ.phica eēt simplr ꝑor metaph.ꝓterea:q; ab ipsa phisica metaph.accipet oēm euiꝺētiā polem hēri ꝺe ꝑncipijs ibti ipsius. Ad ꝺ ex hoc pōt sic argui. Illa scia est simplr ꝑor alia:q; accipit ab alia oēm euiꝺētiā z certitudiné possībilē hēri ꝺe ꝑncipijs sui ibti.(z notāter ꝺi oēm euiꝺētiā possībilē hi: q; vt est ꝺe mēte Aluerro.2.phisicoꝝ.cōmē.22. In eaꝺez scia i qua est aliq̄ ꝺ sbm:pñt ꝺemōſrari ꝑnᵃ illius ibti:et ꝺemōſratione si gni z a posteriori:sed ꝺemōſratione pp qꝺ nō pñt ipsa ꝺe mōſtrari.¶Et quo segt:q; eaꝺē scia in qua est tale sbm:nō hꝫ oēm certitudiné z euiꝺētiā polem hēri ꝺe ꝑncipijs ip sius ibti.Sꝫ vbi hꝫet talē euiꝺētiā nō posset euaꝺere qn eaꝺē scia eēt simplr ꝑor seipa.Ad ꝺ assumpta ista maioꝝ: que ꝺclarata est:accipio istā mīnoꝝ:)hꝫ metaph.hꝫ a phi sica oēm euiꝺētiā z certitudiné polez hēri ꝺe ꝑncipijs sui ibti.ergo simplr est ꝑor physica metaph.mior;pbat:q; deꝰ z itelligentie sunt ꝑnᵃ entis in q̄ztū ens est:ex.4.z.6.me taph.ꝺicente Alz.in ꝑn°.6. Principia z cause querūtur entiū in q̄ztū entia sunt.vbi cōiter p ꝑnᵃ entium exponit ꝺeꝰ z itelligētie.Et 4° metaph.oñdit Alz.metaph.ꝓsiderare ꝑmas cās:q; ꝓsiderat effectū primaz cārum,mō ꝺe ꝺeoꝝ z ꝺe itelligētijs quo ad suū esse nō pōt hīi rō ꝺeclā tiua nisi in phīca nāli.g̃ segt ꝓpositū:q; phīca nālis est simplr ꝑor. ¶2ª ꝺclusio ē.q; metaph.nō pōt ꝓbare ibas separatas eē a ꝑori.hec pz. Tum q; sunt cause ibti primi metaphi.vt pz ex ꝺictis. Tum q; sunt prime ptes ibtiue. Oz cause ibti nō ꝺemōſtrenf a priori:pz p Aluerro.2.phi sico.cōmē.12.vt allegatū est:z.12.metaph.cōmē.5. Oz pri me ptes ibtiue sic non ꝺemōſrenf:pz per ihm.2.de anima. cōmē.17.z.6.metaph.cōmē.j. Ratio pmi est: q; nihil est prius istis in scia. Ratio secūꝺi est:qm q;q; est euiꝺēs ꝺe ibto primo est euiꝺēs ét ꝺe primis ptib⁹ eius.ergo sicut nō fit ꝺemōſratio a ꝑori ꝺe ibto:ita nō fit ꝺe ptib⁹ ibtuis. ¶Sed contra Aluerro.instat:q; hꝫ ipse locis allegatis. vꝫ.2° phisicoꝝ.cōmē.22.z.12° metaph.cō.5. Q; cause ibti primi pñt ꝺemōſrari a posteriori.g̃ ꝺeus z itelliᶜ poterunt ꝺemōſrari in metaᶜᵃ:item ꝺicit q; ibm nō pōt ꝺemōſrari esse a priori:quare ex causis ibti cognitis cognitioe q; nō po terit ꝺemōſrari eē a priori ꝺe ibto. ¶Itē 2ª ꝺicit Aluič. q; ꝺi cat sibi:q; negat artificē posse ꝓbare ꝑnᵃ sui ibti eē siue a priori siue a posteriori:z tn̄ ꝓcedit hāc sciam metaph.p bare primas causas eē.primo sue metaph.ca.ꝑ.que sunt cause sui ibti qꝺ est ens. ¶Ad hec rñdet. Et ad primū q; cause ibti ꝓbant vbi nō sunt ꝑme ptes ibtiue ibti primi adequati:itelligētie aūt sunt hꝰ respectu entis:z sic etiaz sbm primū primitate perfectionis in scia nō vbi ꝑma sit pars ibtiua ibti adequati.vnde in scia ꝺe aia non ꝓbat aiam itellectiuā esse:ſꝫ solū q; est ꝑnᵐ itellectionis in ho mine.ꝑsupposito q; fit si ꝓbat eē ꝓbat per hitū cōez toti scietie nāli. ¶Ad 2ᵐ ꝺi q; eē est ois ibile ꝺe ibto p rōnem formalē ibti seu per ꝑnᵃ eius.nō tn̄ ꝺemōſrabile.ens.n.qꝺ importat per eē nō solū est primū qꝺ iest vnicuiq;ſꝫ etiaz est per se notū ꝑm se ꝺe illo:q; p nihil certius z euiꝺētius ꝺe re inest ipsi rei ꝑm se:z quo ad nām q;q; sit ꝺe ordie z cognitioe quo ad nos.si igit eē ꝺemōſrf ꝺe ibto p rōnē ei⁹ aut ꝑnᵃ sua nō ꝺemōſrabit p il lud qꝺ sit cā iheretie esse ad ipm sbm:ex quo imediatissime iest ei:z ista ꝺemōſratio nō erit ꝓprie ꝺemōſratio:sed q̄ꝺā ostēsio et a posteriori respēꝺi ꝺi⁹ ostensi.Demōſratio ꝓprie est p priora z notiora quo ad nām si fit pp qꝺ qō nō est in ꝓpōsito:vel aliter pōt ꝺici q; si eē ꝺemōſrf ꝺe ibto p ꝑnᵃ sua nō ꝺemōſrabit nisi p ꝑnᵃ nota notitia q; in scia cuius est sbm.g̃ si ꝺemōſrabit eē hoc erit tn̄ a posteriori z in ꝓcessu:q; nun q̄z erit ꝓcessus pp qꝺ:nisi resoluanf ipsa ꝑnᵃ in ꝑnᵃ sua priora:qꝺ no pō test fieri in eaꝺez scia in qua est tale sbm ꝺe qua ꝺemon/

stratur esse;

stratur esse: sed prima rñsio magis est ad mentē auctoris. Ad 2um dicit q intellē pbātur ee in meta^{ca} nō ex eo q sint cāe subiecti: sz q: pncipaliores ptes subtiue ibi pmi: z tūc negādū eēt pm 2uicēna q geqd est euidens seu notus de subto sit notū de pmis ptibus ibtiuis. stat. n. q aliqd in scia sit notius q ad nos q̄ esse de ptib^{9} subtiuis: lz p^{o} de subto sit notissimū quo ad nos z pſuppo^{m} toti scie.

Modo quātū ad 3^{m} articu. Ad arg^{ta} pncipa lia rñdet. Et primo ad p^{m} dō q medium per q̄ demōst pmū pn^{m} ee: est imāle abstractum a mā: in q̄ est subz trāsmutatiōis z motus z put ipa est pn^{m} potentiale z mobile: sz tale mediū non est imāle abstrahens a mā: vt est pn^{m} eēntie z quidditatis rei: vel saltem vt est deferens q̄dtatē: z aliquo mō nēcio cōcurrēs ad ipsaz q̄dtatē z eēntiaz: z pcedit q tale imāle ē effect^{9} ipsius dei pducentis iḡztum producens est: z nō inḡztuz trāsmutās: z sīl' dei sinientis: iḡztū finis ē cā rei pm eēntiā: z non pm opōnē: z motū. vt dñm est i corpe qōnis. ¶ Oz si tu dicas: q illud medium nō cogīscit: nisi per habitū phīcū z nālē. ¶ Concedit: q ad cognitionem istius deuenit ex cognitione nāli. Sed dicit q habito isto medio z cognito pbice z naturaliter itellectus abstrahē do considerat ipm mediū paliū hitum ab hitu nāli: q p hitū metaph^{9}. quo cognito per ipz demōrat ipam ẏnem: mere metaph^{9}. Vñ ab ipo medio abstracto ab oi motu z mutatiōe z ab oi mā sensibili icipit ẏsideratio me^{ca} z demōratio pmi phī. er his pcedit: q phica ẏprioz metaph^{9}. ordie originis: z via doctrie: lz ordine nāe metaph^{9}. ē simplr prior. Et B̄ ẏcedit Cōmē. 6. metaphi. pmē. 3. vbi hz q metaphica discimus post phisicā: lz meta^{ca} sit prior nā z ita non plus cōcludit instantia: nisi q ordine originis phica precedit metaph^{9}. z presupponitur ab ipa. quo ad notitiaz simplicē terminoruz hūdī: tam de pncipijs q̄z ēt de ẏnib^{9}: nō tñ quo ad notitiā ꝓplexā ipoz. ¶ Ad 3^{m} argu. Rñdet: dō q̄ ex ordie mobilīū: nō tñ inḡztū sūt mobilia: sz etiā hz ee: pūt cognosci itelligētie z nūs ipsaz. vñ celi nō tñ dependēt ab itelligentijs hz motuz: verum ēt ee: q: itelligentia dat ipsi celo figurā z q̄ztitatez z cetera accītia q̄ regruntur ad motū circulare: z B̄ vī ee de mēte Auer. in de suba orbis. Vbi vult q corpus celeste nō idiget vtute mouēte il loco tm̄: sz vtute largiēte ipsi celo i se: z in sui suba pmanētiā eternā. z multa alia dicit ibi q̄ vīr facere ad istā ẏnez. Et nos cōcludimus q̄ ex mobilibus inḡztum hīt ordinem eēntialē hz ee possum^{9} cognoscere me^{ee} ipas intelligētias: ita quod lz prius phice z nālr ex mobilibus cognoscam^{9}. ipas intelligentias inḡztū sunt mouentes ordine originis: tñ ex mobilibus q̄ztū ad eēntiā ipsoz z ordinē eēntialē q ꝓsequr eēntias eoz posſumus meta^{ee} abstrahēdo per intellectū a motu z mobilita te cognoscere ipsas intelligentias iḡztum: sūt cause istoz mobiliū pm esse. ¶ Ad ultimum. Rñdet: q illud medium est metaphīs. z est abstractū pm cōsideratiōnē. Et cuz tu dicis q abstracta non sunt nobis cognita pfecte. Respōdet q̄si hoc est verum: hoc hz intelligi de abstractis pm esse z pm considerationem. sicut sunt deus z itelligentie: sed loquendo de abstractis tñ pm considerationem: hoc est falsum. Alioquin cōmunissima z vniuersalissima nō essent nobis pmo z perfecte cognita ordie nature z in cognitione distincta: q̄d falsum: z contra Auic. primo metaphi. capto. 5. vbi vult q ens z res pma ipressione ipz̄munt in ania: nec pūt māifestari ex alijs notioribꝰ z certioribꝰ se. Ex quo ꝺdidit q̄d nihil ē nobis notiꝰ z certiꝰ cognitōe distincta ipso ente cōmissime sūpto. q̄re z̄c.

¶ Sensibilis vo subſtātia mutabilis. si autem mutatio est ex oppositis z medijs z̄c. Textū cōmē. vj. Questio. iij.

VTuz media ẏrioz sint composita ex ẏrijs. Arguit q sic. pmo aucte Alz. 10. metaph^{9}. tex. 9mē. 23. z in de sensu z sen. c. de colore: vbi hz q mediꝰ colores sūt ex extremis. Et B̄ idem sentit o saporibꝰ z odoribus medijs. Hoc ꝓfirmat Cōmen. p phic. cōmē. 56. z. 47. z. 5. phico. 9mē. 52. z alibi frequēter. ¶ Probaf etiā rōne. Illud q̄d pticipiat aliq̄ hz magis z minꝰ est oppositū ex illis: lz media iter ẏria pticipiant ipsa ẏria pm magis z minꝰ. g̃ z̄c. Maior vī nota z minor phaf. fuscū. n. vī magis album q̄z rubeum: quare z̄c.

Ad oppositū vī ee auctoz ser pn^{o} z qui dicit q for^{a} ē cōpōni ẏtinges simplici z invariabili eēntia ꝓsistens: lz media ẏrioruz sunt forme. (vt patet. quare z̄c.

In ista. q. p̄ reaitabit opio quā nō teneo. 2° ponetur opinio Doc. subti. 3° rñdebitur ad argumēta i pn^{o}.

Est vna opinio .q. pio qua adducunf aliq̄ rōnes: quarū pma est ista. Agēs nāle q̄ agit in ſbm hñs forma ẏriā nō subito itroducit totā formā inten^{uo}: lz in tpe z partē post partē. tūc fit ista successio aut est ex incōpossibilitate partiū forme: aut ex insufficiētia agētis: aut ex ſbto nō potēte recipe totā formā: aut postremo pp q̄litates z disp̄ones ẏrias. Vñ pmo mō q: ptes forme sunt eiusdē rōnis z sunt portiones eiusdē forme nate pstituere vnā formā totalē. Vnde 2°: q: si agens est impfectum amoueat ipfectio z q̄rat vt prius. Vñ ēt 3°: q: sicut iste ptes for^{e} sunt eiusdē rōnis iter se: ita z in ordine ad ſbm z susceptiuū: z ēt in fine oēs ptes for^{e} sunt simul in eodez ſbto. igit ista successio est per disp̄ones ẏrias in ſbto repugnātes for^{e} itroducēde: z sic simul sunt ẏria in formis remissis. ¶ 2° sic. Dē illud q̄d stat cū motu ad aliq̄z formā stat simul cū eē remisso illius for^{e}. ista pz: q: in motu qui fit pm aliq̄z formā for^{a} itroducēda pm quā fit mot^{9} hz eē impfectū q̄d semp pficit. nā talis mot^{9} nō est nisi for^{a} fluens z incōpleta. vt di. 3. phico. Sed for^{a} ẏria ex qua subz mutat stat cū motu: q: talis est cā successiōis in motu hz Cōmen. 4° phic. cōmen. 71. q: successio nō pōt ee nisi rōne for^{e} ẏrie in mobili exīntis. igit z̄c. ¶ 3° sic. Certū est q̄ i mixto manent q̄litates elementoz remisse. alr nō magis disponeret mā ad formā mixti q̄z ad formā elemēti. igit cū q̄libz pars mixti sit mixta z q̄litates elemētoz sint ẏrie sequit q̄ in eadē pte māe sint q̄litates remisse ẏrie. ¶ 4° sic. Sint aliq̄ agentia ẏria que sint apta agere mutuo ad seinuicez in disp̄one debita ad agendū z patiendū: z iter ista sit mediū q̄ sit aer: z ista agentia sint calidū z frigidū sub talibus gradibꝰ q̄ alterū possit agere in reliquū per mediū hoc totū est pose. tunc cū agens nō possit agere in distans: nisi agendo in mediuz vt hz videri ex 2° de aia. tex. cōmen. 74. z vtrūq; istoz agat in reliquuz: sequit q̄z vtrūq; ager in mediū: z cū actiones sint ẏrie. igit for^{e} ẏrie permanētes erūt in eodē ſbto: lz nō erūt ibi pm eē inten sum. ergo pm eē remissuz. ¶ 5° sic. Si ẏria nō pūt nāliter eidē simul inesse: sequit q̄ q̄n aliq̄ ſbm trāsmutaf continue de vna for^{a} in aliā formā ẏriaz forma corrūpenda hz vltimū istans sui eē vel de forma gīanda dare pmū inductū per motuz. q̄ns vtrūq; est falsuz. ex. 6. phico. tex. cōmē. 47. z. 8. phic. tex. cōmē. 69. igit illud ex quo sequit. ẏntia pz. nā totū tps in quo subz est sub forma corrūpenda: z totū in q̄ est sub for^{a} gīanda totū hz z totū illud totaliter se exclūdūt si ẏria nō ponunf sil: z vlterius nullū tps mediū est iter illa: alr ſbm p aliq̄d tps careret vtraq; for^{a}. Ex hoc argī. Si aliq̄d frigidū alteret ad calitatē: mot^{9} remissionis frigoris erit vsq; ad aliq̄d istans datū citra q̄ nihil erit inductū de calitate. g̃ in illo istanti erit vltimum eē frigiditatis: vel si nō: saltē dabit p^{m} inductū de calitate: z ita p^{m} i motu calefactiōis. ¶ Vel alr formet rō. instās co-

pulans vtrūq; tps: vel se tenebit ex pte for^{k} q̄ corrūpit: vel ex pte for^{k} q̄ acgrit. si p^{o} frig^{o} hēbit vlt^{m} sui ēē. si 2° dabit p^{a} mutatio i calefa^{n}^{e}. ¶ 6° Agēs nāle nihil corrūpit nisi cāndo aligd icōpo^{e} corrūpendo: z ita ēt nō remittit aliq̄ formaz: nisi cāndo aligd icōpole ille fm aliquē gradū z ps q illud cāt in maiori gradu vel minori corrūpit graduz ipsius p̄xīntis. quare zc. ¶ Ult^{o} arguit. Dē qō mouet hz aligd vtriusq; extremi. igit cū mot^{o} sit a ꝺuo in ꝺriuz hz aligd vtriusq; ꝺuz: q̄ ppō Alz. in. 6. tex. cōmē. 32. nō ēet vera nisi ꝺua seinuicē cōpaterent in eodē sub gradibus remissis. ¶ Sz nō obstantib^{9} istis rōnibus teneo parte negatiuā. q. pro qua pte p arguit aucte Alz. 4. metaph. tex. cōmē. 27. vbi hz q si ꝺua ēent simul: tūc ꝺdictoria ēent simul. vñ dic sic. Nim aūt ipole est ꝺdictionē sil'ēē vera de eodē: palā q: nec ꝺua sil'ineē eidē ꝺtingit. Et time ꝺiate subdit ꝓbationē: q: vt dicit vnū ꝺuū est ꝓuatio alter^{i}: qō nō est intelligēdū q vnū ꝺuo: sit ꝓuatio alterius ēentialr: q: qōlz ꝺuo: est formalr aligd positiuum: sz i rel ligit illatiue seu ꝓsecutiue. nā ad pōnē vni^{9} segt negatio alterius. Et ꝑ q: ēentia vnius est icōpolis ēentie alterius. sequit. n. in ꝑ subto est albedo. ergo in ꝑ nō est nigredo z econuerso. z per pōnē tuā ponendo ꝺua simul segt. in ꝑ subto est albedo z etiā nigredo: q̄ ista duo verificabunt de eodē sil'. vz. q in eo sit nigredo z nō sit nigredo: nec vadet fugere ad denoiationē: dōo q hz fm no denoiat nigrū nisi nigredo sit vltra dimidiū toti^{9} latitudinis: aut in eē ītenso respectu albedis: nā vn^{9} gradus albedinis est ēentialr albedo: z in ipsa saluat cōplete rō specifica albedis: q: simplex in quocūq; est fm se totū est: albedo ē for^{a} simplex: sz ꝑ Alz. ēentia vnius ꝺij icludit ꝓuationē alterius. ergo si in aliq̄ subto sit albedo nēcio segt in ipso eē ꝓuationem nigredinis. Cōfirmat: q: si euaderet tale subm nō denoiari q̄tū ad eē: q denoiatio hz fieri per ꝓcreta denoiatiua: nō tñ euadit denoiatione q̄tū ad ineē: de q denoiatione hz 2° thopi. c. 2°. q̄ sz dareē q tale subm nō eēt nigrū: nō tñ ꝑ ista pōnē ꝺz ꝺcedi q in eo nō sit nigredo: q: tūc positio ꝓcederet q nigredo ieesset tali subto: z nō iesset: qō est ꝺdictio. ¶ Ad pn^{m}. Diuersitas diuersificās aliq̄ genus in spēs est ꝺietas. hoc ꝓbatur aucte Alz. in. 10. metaph. tex. cōmē. 7 4. ingrit. n. ibi que sunt ille ꝺie que faciunt specificā ꝺietatē: z determinādo se ꝺicit q ꝺie specifice sunt tales: alie āt sunt ꝺie māles z accītales nō pti nentes ad spēm: sed ad idiuidua. Et ꝓbat ēt ꝑ assumptū rōne: q: ꝺie p se diuidētes gen^{9} in spēs sunt oppo^{ce}: alio qn possent ꝓuenire vni z eidē: qd est falsum: q: diuersificant ips gen^{9}: z faciūt ipm diuersum in diuersis: ista oppō nō pōt eē nisi ꝺietate: q: nō est oppō ꝺdictoria: q: spēs cōstituīt per ꝺiaz: z nō ꝓstituit in eē p simplicē negationē: sicut ē negatio ꝺdictionis: neq; per eandē rōnez est oppō ꝓuatiua: q: ꝓuatio formalr est pura negatio: ꝺia spe^{ca} nō est formalr negatio: neq; ē oppō rela^{ti}^{a}: q: talis oppō est accidētalis. g̈a sufficiēti diuisiōe talis oppō iter ꝺias specificas est oppō ꝺietatis. ¶ Et ꝑ ad ppo^{m}. vbicūq; reperīt ꝺia spe^{ca} ꝺuo: ibi reperīt oppō z repugnantia ꝺietatis: sz in formis accītalib^{9} sub gradib^{9} remissis repe ritur ēentialr talis ꝺia spe^{ca}. g̈ ibi est oppō ꝺietatis. igit sicut in gradib^{9} itensis nō se cōpatiunt adiuicē: ita neq; i remissis. pbat ista vltima ꝑtia: q: nā ꝺuo: est q mutuo se. expellāt z vicissim sint. Cōfirmat: q: vbi est equalis rō repugnātie ibi est eadez incōpolitas. sic est in ꝓposito: z pterea hz efficaciā ꝺ pōnē. s. Tho. q vult q̄ introductione gradus for^{k} tota ēentia for^{a} introducat: z p ꝺs ibi est tota rō repugnātie ꝺietatis. ¶ 3° principalr arguit. Im pole est duas spēs que sunt ēentialr act^{9} ꝓstituere vnam per se spēm eque simplicē cū ꝓstituentib^{9}. ps ista: q: vnitas p se in ꝺceptib^{9}: ac ēt in rebus est ex p se actu z p sepo^{a} igit si qōlz ꝓstituēs est ēentialr eque i actu nō facient vnū per se z maxie qō sit eque simplex cuz ꝓstituentib^{9}. nā vr implicatio ꝺitiōis q aligd sit ꝓstitutū ex plib^{9} formis: z tñ sit simplex. ps ista maioz assūpta: sed due for^{k} ꝺrie: ēt sub gradibus remissis sunt ēentialr actus: q: sunt for^{k}: z for^{a} z actus formal' quertunt: sunt ēt actus vltimi specifici quoz nā determinat per vltimas ꝺias specificas: z ois ꝺria vlterioz preter specifica spēi spālissime est mālis: z p accīs ex 10° metaph. tex. cōmen. allega. igit tales for^{k} ꝺrie nō pūt facere vnū per se: sic ē mediū iter ꝺria: tale ēt me^{m} ꝓstitutū est for^{a} eq simplex: sic extrema: q: ois for^{a} accidētalis ē simplici z inariabili ēentia ꝓsistens. Et pbat ēt rōne: q: for^{a} accītal' solū cōponit ex gñe z ꝺria: z nō ex diuersis rebus. Cōfirmat tota ista rō. nā si albedo z nigredo cōponūt rubeū: aut fuscū: segtur q totū cōpositū qō ē vnū per se resultās ex istis eēt pfectius suis ptib^{9}: z ita fuscū erit pfecti^{9} albedine. ꝺntia. pbat: cū totū ꝓpositū vnū per se sit aligd distīctū a suis ptibus ēt sil'ſūptis. vt vult Cōmē. 7. metaph. tex. cōmē. vltimi: tale includit oēm pfectionē sua: z ptiū: z vltra ꝑ addit actualitatē z pfectoez totius: quam ipm totū superaddit ptib^{9}. igit zc. ¶ Rndet q totū per se vnum est perfectius suis partibus fm entitatem z ēentiam: non tñ fm virtutem z actualitatem. nā hz mixtum sit perfectius in enti^{re} q̄z elti ignis: ignis tñ ē actualius z actiuius. sic est de medio re^{u} extremorū. est. n. perfecti^{9} i entitate: sz non in actuali^{te} z vtute. ¶ Sz ꝺ. q: vtus z actualitas insequitur entitatē rei z proportionatur ei: q: ēentia z quiditas vniuscuiusq; est actus ei^{9}. per Alz. q q̄ quid erat eē vbicq; appellat actū z formā igitur q̄ est pfectius in ēentia z entitate: est etiam perfectius in actualitate z vtute. Et ad instātiā de igne ꝺcs. q hz ignis sit actiuius mixto quātuz ad actiōez corruptiuā: tñ nihil phibet mixtum hre aliquā actionē perfectiuā q̄ est p fectio intrinseca nobiliorē q̄z sit actio ignis. ¶ 4° principalr argit. Si q̄litates ꝺrie nō se cōpatiunt in gradibus intēsis: sequit q nec ēt in remissis. ꝺntia. pbatur: q: repugnātia fm gradus intensus i formis: aut est formal': aut vtualis formalis attēditur penes formā specificam vtualis penes vtutem z excessum alicuius vnius sup alterū: si foralis: cuz ista sit a for^{a} spe^{ca}: sequit q ista repugnātia erit fm totā spēm: z q̄libz idiuiduū ei^{9}: vt de se ps. si vo sit vtualis: qua rōne grad^{9} itēsus for^{k} secū cōpatit graduz remissuz. vbi ē ppo^{o} repugnātie ex pte itēsi supra remissuz maioris ie q̄litatis: multo magis gradus itēsus secū cōpatietur aliū itēsuz ꝺriū: vbi grad^{9} q ē corrūpēdus magis resistit q̄z vbi est remissus: z hoc maxie hz vitatem in esse permanſiuo: quicquid sit in via ad corruptionem.

Teneo igit ꝺnē ista: z rōnū. p q ēnōn^{m} q extrema i medio nō ꝓuenīut nisi vtualiter quemadmoduz ꝺr de elīis ꝓcurrentibus ad gnōnez mixti: z ad eē ipsi^{9}: in quo non est ꝓuenientia formalis sz solus vtual': tū quia for^{a} elti manet in mixto: sicut imple ctum in pfecto: sicut vegetatiuū ē in sensitiuo. z trigonus in tetragono. ex 1° de aia. tex. cōmen. 31. Tū ēt q: hz in mixto non sint q̄li^{te}s elīozum: sunt tñ q̄li^{te}s silēs qualitatibus ipsozum: quib^{9} mixtum cāt silēs effectus: sicut elta. vz. mixtuz hūectat deiccat infridat z calefacit: z als opationes ꝓsilēs opōnibus eltaribus. Tū q: i mixto est vna for^{a} subalis ptnēs in vtute sua actiua formas elīoz nō fm subam vt ptes suas: sz fm vtutē. Tum postremo: q: mixtū hz po^{am} q̄zdā nō solū subtiuā: sz ēt formalē seu pri mā p quā ē prime resolu^{te} in elta. Et ꝑ vt eē itentio ꝑhi. p^{o} de gnōne tex. cōmē. 84. cū dicit: q elta manēt i mixto in po^{a} z vtute ex his ad. ppo^{m}: ꝺico q colores medij nō sūt cōpositi ex extremis q̄cūq; cōpone actualr: sz solū virtuali q̄ cōpō nihil aliud est nisi nālis ꝓuenīētia medij cū extremis magis q̄z sit vni^{9} extremi cuz reliq. Et qb^{9} segtur q̄ media iter ꝺria. vt exēpli gra. colores medij nō dicunt medij per pticipatiōem extremoz: nec ēt q: sint media p abnegationē extremoz: sic vr moralis ē me^{m} inter

duo vitia

duo vitia ꝫ dsir medij 4°.p° pp nalem ꝓueniētiā medij ad extremum: acetia p approximationez quam non hz vnum extremum cum reliquo. 2° qz alterans remouēdo extremum non inducit statim aliud: sed trāsmutat alterabile per formas medias ꝓius q̄z perueniat ad extrema. 3° ꝓpter respectum ad sensum quē immutat. nam colores medij nec perfecte cōgregāt visum: nec pfecte disgregant. 4° qz teste Arz. in de sensu z sensa. ab eisdem cāis gnāntur quāuis diuersimode se hnībus: a quib⁹ gnantur extrema. ¶Aduertendū vltimo q̄ sicut ē cōpō essentialis ex mā z forᵃ: z cōpō q̄zᵘᵃ que est ex partibus integralibus: ac postremo compō hz gradus perfectionales: ita per oppoᵐ est simplicitas: z simplicitate opposita primis duobus modis forma intensibilis est simplerˣ: sed non simplicitate 3°°: qz i tali forᵃ sūt diuersi gradus pfectionis: z vtutis q̄ cōpō nō repugnat simpliᶜᶦᵗᵉ entie forᵉ.

Quibus ꝓmissis rndēdū est ad rones oppositе opionis q̄ contra dicta nullo mō cōcludunt. ¶Ad primā cū dr. agens nāle qđ agit p mā argumēti z alioz sequētiū ꝑmittit q̄ successio in acquisitiōe forᵉ p motū nō ē ex icompositate primum forᵉ: neq; ex insufficiētia agētis: hz posset dici q̄ ex limitatiōe sue hoc ꝓuenit: qz est agēs finitū z limitatuz: z oē tale agit cū resistentia: z p ꝫns successiue: ꝫ hz dimittat dico aūt q̄ successio ē ex diuisibilitate forᵉ in ptes graduales: que sūt portiones ipsius eiusdez rōnis. nam albedo. exēpli gra. est forᵃ homogenea eiusdē rōnis in toto z iptibᵒ: z ex quo ē homogenea est diuisibilis in infinitū: ex q̄ est diuisibilis in infinitū ē acgibilis p motū z successiue: z ex quo est acgibilis p motū est forᵃ hns. q̄zdā cōtinuitatē ꝑmuz ꝓbat: qđ ē demōrabile de toto in homogeneis ē demōrabile de ptibᵒ eiᵒ: cū totū z ptes in ist̄is sint eiusdez rōnis: hz deuisibilitas in partes eiusdē rōnis est demōrabile de toto homogeneo. ergo hoc demōstrabit ō ptibᵒ. 2ᵐ pz: qz qđ est diuiᶦᵉ in partes potest ptibilr z successiue acgri. Vltimum ꝓbatur: qz nisi forᵃ habeat continuitatem in ptibus nō acgrēt: nisi per mutatiōes instātaneas: z ista continuitas ē virtualis z intēsiua. Successio er̄i motu pōt esse ex parte mobilis. Ex eo q̄ vna ps eius est ꝓpinqor mouēti: z ex ꝓnti nata ꝓius pñci ab ipo q̄z alia z hoc accipiendo ptē aī ptē in infinitū: hz ēt possit dari ps que tota sit possit pñci ab agente ꝓpter perfectionē eiᵒ. vt vr velle Arz. 8. phico. ter. ꝓment. 23. vt ēt exponit Lomē. Successio potest ēt ee ex pte dispōnū repugnantiū forᵉ introducēde: ista trī dispōnes sunt forᵃ ꝓria abiicenda: pro cuius abiectiōe iducitur ab agente forᵃ media: ad cuius iductionē abijcit aligs gradus extremi ꝓriꝰ. exēpli gra. Cū calidū incipit alterare frigidū nō ē intelligendū q̄ introducatur gradus calitatis per se distictᵃ a gradu frigiditatis: ꝫ introducitur forᵃ media que q̄zuis sit eque simplex sicut extreme: trī hz aliquid de vtroq; extremo: qz pticipat rōnez vtriusq; vtualr eo modo quo dcm ē. Et ex hoc apparet qđo mobile duz mouet pticipat de vtroq; extremo in forma media. Et qđo friditas expellit: qz introducitur aliquid sibi incōpossᵉ. s. forᵃ media que ꝓpata ad extremū tz locū alteriˢ: nec ēt ex hꝫ segtur vltᵐ eē i friditate si fiat cōtinua deperditio per formas medias approximando ad extremū introducēdū. s. de tepido ad intēsᵘ te pidū: que tepiditas i eē itēso totalr excludit friditatē: z in eo instāti q̄ hz eā i aliq̄ certo gradu in illo instāti friditas hz pᵐ nō eē: i q̄ instāti calitas hz vltimū nō eē pcedēs eē z sicnō dat pᵐ in calefactiōe friditatis. ¶Sz ꝫ hꝫ istak: qz in ꝓrijs imediatis: si ꝓriū corrumpēdū remittit vsq; ad aliq̄d instans: z nihil alterius ꝓrij introducit vsq; ad illd istās: ꝓriū corrūpēdū hēret vltimū sui eē: vl̄ dareť pᵃ mutatio ꝓrij inducēdi: vtrūq; ꝑnis est, ō Arz. 8. phi. vt allegatū ē. supra. Et ꝓntiā ꝓbat Scotˢ. 2° sniaz. di. 2. q. 9. ſi. n. sit solus motus remissionis egritudis vsq; ad aliq̄d istās: z tūc pᵒ: iducat aliq̄d sanitatis: vel egritudo remouēda haberet vltimū sui in eē: qđ negat phs vel si nō: sanitas sal tem imediate sequēs egritudinē hret ꝓmū sui esse: z tunc esset prima mutatio motus sanationis. qđ est ita incōueniens sicut de prima remissiōe motus egritudinis incōueniēs etiā vr q̄ agēs remittat egritudinē: nisi cāndo aliquid incōpossibi inquit ipse. ¶Ad hoc rndet Scotus in postpdicamentis. q. 39. q̄ impoſe est accipere vltimuz instans forme precedentis que hz esse pmanens in sbto qđ transmutat in quo termino illa forma pcedens corrūpenda hēbat eē: ꝫ vltimᵘˢ termiⁿ forme pcedētis est primus terminⁿ forme subsequētis: in quo termino est forma subsequēs z nō pcedēs. Et ad illud qđ inferť q̄ darē tur pᵃ mutatio forme subsequētis: negat q̄ det ꝑma mutatio initians motū ad formā subsequētē: qui motus iteratur ex motu deperditiuo forme pcedentis z acquisitiuo forme sequētis. motᵘˢ iste est vnus ex vnitate termini ad quē principalis ex vnitate mobilis z tpis: neq; est verū dcm quia ꝓma sanatio: qz nō tm̄ motus ad sanitatez est ex introductione sanitatis: hz etiā ex deperditione egritudis. ¶Ad itentionē doctoris vbi allegat exponēdus est. alit sibi ꝓdiceret. ¶Ad illud q̄ ꝓriū expellit per incōpossē dicetur inferius. Hec dicta sunt pro solutione ꝑmi argumēti z mā alioꝝ que sequunť. ¶Ad 2ᵐ pcedit maior. z ad minoꝛ dicit: q̄ hz forma ꝓria ſtet cum motu: imo ipsa sit motus māliter sumptᵘˢ loquēdo de forma ꝓria que acgritur in fine motus: z vltius ſtet cum ꝓrio ꝑm quid qđ est mediū inter ꝓria simplr. vt Cōmen. vult. 5. phicorum. cōmen. 19. z. 12. metaph. cōmen. 6. non tm̄ stat cum forma ꝓria simplr. Et cū dr q̄ forma que est alterū extremū contrarioꝛ est cā successionis in motu pcedit: sed nō est pcisa causa z totalis hꝰ successionis: sed etiaz ꝫiuisibilitas forme que acgritur: z alia vt ꝑmissuz est. ¶Ad 3ᵐ negatur: q̄ qualitates elementoꝛ maneant in mixto. vt dictū est: sed ꝓsimiles gnantur. Et ad ꝓbationē q̄ mā non magis disponeret ad vnā formā mixti q̄z ad formaz elementi: negat ꝓntia. naz ad formā mixti disponit mā per alterationē elemento nō tm̄ alteratoꝛ: sed etiā corruptorum in instanti quo generat mixtū. Unde ꝑm diuersam mixtioⁿez elementoꝛ ꝓcurrentiū in gnatione mixti mā magis disponit ad gnationē vnius ꝑm spēm q̄z alteriusˢ: vt. vz. ex ipsis corruptis ꝑm ſbas z qualitates suas agens nāle de mā educat formā ꝓuenientē mixtioni elementoꝛ prius alteratoꝛ. elemēta aūt nō simul ꝓcurrūt ad gnationē elemēti: sed vnū pōt ꝓuertere aliud in sui nāz. ¶Ad 4ᵐ admisso casu: dico q̄ agētia ꝓria agunt in mediū ꝑm diuersas ptes medij ꝓpter diuersam approximationē agētiuz ad partes medij: que nō ꝑnt esse eque approximata cuiꝰ pti medij: illa prius pñcit ab agente que est ei ꝓpinqor z tunc ptes alterate ad ꝓria: aut sunt eq̄ in actu p formas ꝓrias: aut nō: si sic. cū vnū ꝓriū sit actiuius reliq̄: illa que erit in actu ꝑm illud ꝓriū actiuiˢ: ceteris paribᵒ alterabit aliā ptem ad qualitatē ꝓsimilē sibi: z aget in ipsam corrūpendo formā ꝓriā per formas medias. vt dictuz est supra vbi vo ꝓria eēnt equalis vtutis in agēdo z resistendo: qđ nō dat: si cetera eēnt paria: puta agētia extrinseca: eēnt eq̄ efficaciter agētia: neutra pars alteraret aliam: aut agens extrinsecū nō trāsmutaret illā corrūpendo oppositā q̄litatē in ipsa. ¶Ad 5ᵐ pz rūsio ex dictis: q̄ in actionibus ꝓrij in alterū ꝓriū nō dat vltimuz corrūpendi: qz agens ꝓriū agit per formas medias. vt dictū est. Et cum dr q̄ tps mensurans eē corrūpendi excludit totū tps forme ꝓrie inducēde: trāseat. Et cuz tu dicis q̄ in illo instāti medio qđ ꝓtinuat vnū tps cum alio erit vltimū esse ꝓriū corrūpendi. negat hoc: imo ante ꝫ sit introductus aligs gradus caliditatis per itroductionē forme medie in esse inten⁰: puta tepidi: erit deperdita tota latitudo frigiditatis. Exēpli gra. Cū introducēt tepiditas vt octo frigiditas

hẽbit primũ nõ eẽ eius: z in illo instãti erit vltimũ nõ eẽ caliditatis pcedens esse ipsius: z imediate post hoc introducetur aliqs gradus caloris z remittet tepiditas: i instãti ergo medio vtriusq; tpis illud qđ alteratur est sub neutro ẽrio: sed est sub forma media in esse itenso in quo forã corrũpenda hz primũ nõ eẽ: z si arguat de ẽrijs imediatis. dictũ est supra. ¶Ad 6m etiã rñsum est: q agens nãle corrũpit formã extremã ẽriã per aliqd incõpoſeet: qr teſte Cõmẽta. vt allegatũ est supra mediũ ẽriaꝫ aliquo modo extremo nõ repugnãtia incõpolitatis: sed soluz quo ad esse pfectũ ipsius acquirendũ. ¶Ad vltimũ pceditur maior. z ad minorẽ dr q subz alterabile qñ est sub forma media hz aliqd vtriusq; extremi pro qđto mediũ hz conuenientiã nãlem cum ipsis magis qz vnũ extremũ cũ altero. Et si instet de ẽrijs imediatis q ppõ Alz. nõ põt verificari. Rñdet q alterabile dum est sub ẽrio qđ corrũpitur in esse remisso disponit ad alterũ ẽriuz. Et ex eo q sic disponit dr hẽc aliqd de termino ad quẽ: z sic ois dispõ inducta que sit via ad corruptionẽ forme abiciẽde: sicut est gradus forme qui remittit est incõpoſe z repugnans forme z eẽntie ei? quo ad eẽ pfectũ ipsi?. eẽntia ẽm eẽ pfectũ depdit per gradũ remissuz ab alteráte cãtuz. Uel melius dicẽdũ est q corruptio for? fit p incõpoſe: sed nõ remissio: z hz est verũ. vt pz. Uel 3o põt dici q icõpoſe vel est itrinsecũ vel extrinsecũ. ad corruptionẽ forme nõ requritur incõpoſe itrinsecũ: sed extrinsecũ: qđ est ẽriũ agens ad expulsionẽ forme: quare argumentũ nihil concludit.

Ad argumenta in pn̄o ad Alz. pz. qd dicendum sit ex dictis in corpore q. ¶Ad Cõmen. dicit q est opinionis opposite. z ideo auctes siue nõ cõuincunt. ¶Ad rõnẽ rñdetur q participatio illa nõ est ẽm esse: sed solum ẽm conuenientiã naturalem z ptinentiã virtualẽ ẽm quã medium magis conuenit cum extremis qz extrema inter se.

¶Est igit aliqd tertiũ pter ptraria materia tc. Text. cõmẽ. vj. Nõ. iiij.

VTrum metaphisicꝰ ꝑsideret de duabus cãis que sunt mã z efficiens. vt q nõ p Cõmẽ. in. 12. metac. cõmẽ. 6. vbi hz q nãlis ꝑsiderat duo gña cãrum vz. mãm z efficiens: ẽmus phs alia duo. s. formã z finẽ tñ. ¶Jtẽ q metaphisicus nõ ꝑsideret mãm apparet p eundẽ Cõmẽ. comẽ. 8 phisico. ꝑ vbi vult q phicus ꝑsiderat de qtuor cãis: metaphisicus. tñ de tribus. s. motore forma z fine. ¶Jtẽ q mã nõ sit de ꝑsideratione metaphisici arguit. nam mã nõ est scibilis: nisi per analogiã ad formã. forma est ẽnm operationis z motus. talis ꝑsideratio in ordine ad formaz est tñ nãlis. ergo tc. Confirmat per illud qđ ponit Cõmen. 2o phic. cõmẽ. 21. vbi hz q qđ ẽmissuz est. vz. q ꝑsideratio de mã vt est sbm for? est nãlis: z hz dicat ibidem q si ꝑsideret vt vnũ entiũ: ista ꝑsideratio est ẽmi phi. hz nõ ꝑducit nisi q mã ꝑsideraꝫ a metaphisico in qztũ est ens: z est vna pars sbtiua entis. sed sic ꝑsiderare mãm nõ est ꝑsiderare ipsaz. vt est ẽnm z cã: de quo qrit in pñti. igit tc. ¶Jtez si mã z efficiens ꝑsideranꝫ a metac: aut ꝑsideranꝫ a ꝓriori: aut a posteriori. nõ p°. vt testat Cõmẽ. ꝑ phic. cõmẽ. vltimo. qztũ ad mãm: sed qztũ ad efficiens ostendit ipse. cõmẽ. s. z. 6. 12. metaph. q nulla alia via põt demstrare materiã z efficiens esse nisi via motus: omnis alia inutilis est z vana. sed via motus est tantum naturalis. igitur.

Ad oppositum est ipsemet Cõmẽ cõmẽ. s. ꝑ allegº. 12. metaph. vbi dicit q cõicant iste due scientie. vz. naturalis z metaphisica in ꝑsideratione de ẽncipijs subẽ sensibilis: qzuis aliter z aliter ꝑsideret hz ẽncipia: qr nãlis ꝑsiderat ea vt sunt ẽncipia sbẽ sensibilis in eo q sensibilis: iz metaphicus i eo q suba: huius opinionis est Auicẽ. ꝑ metaph. c. 1. Alexãder afrodiseus. vt recitat Cõmẽ. 12. metaph. 2 mẽ. s. Albertus mag. in pn̄o sue metaph. c. 3. Scotus. s. Thomas z alij.

¶No determiatiõe istiꝰ. q. ¶Primo ponũtur qđã notãda. Secundo ponet ꝓcõ determinatiua. q. 3o rñdebit ad argª.

Circa primũ est ẽmũ nõndũ q qzuis qñqs ad trãsmutatiões nãles 4.or cãe ꝓcurrant: due tñ ẽncipaliꝰ ꝓcernũt motũ z pnª motr. vz. mã z efficiẽs qz forma z finis. ẽma ps declarat: z ẽmo quo ad mãm: qr illud marie ꝓcernit motuz qđ ponit in diffone motus: mã est hꝰ. G tc. ¶Maior est mãifesta: z minor declarat. nã diffinitat motr. dr q est actꝰ entis in poª ẽm. q in poª. mã aũt est ens in pura poª subtiua z passiua. igit mã icludit in diffone motus. Et ꝑterea non declarat nã trãsmutatiõis z motr: nisi per mãm. vt pz ẽmo phisico. ẽmo de gñatiõe. z. 12. metaph. nã dr ibi q nõ est trãsmutatio z motr: nisi fit subm deferes trãsmutatiões. iungt. n. Cõmẽ. ꝑ phic. cõmẽ. 71. q si trãsmutatio esset fine mã alterũ istoz accideret. aut q trãsmutatũ eẽt fine trãsmutatiõe: aut q transmutatio esset in nihilo tanqz in subto. Quo ad efficiẽs. phat ipm ꝓcernere motũ: qr vbicũqz loquit Alz. de efficiẽte semp appellat ipm primũ vñ motus: ex eo q efficiẽtia actio passio: vt ꝑsideranꝫ a nãli nõ sunt sine motu: a qbus pñt abstrahi alie rõnes nõ ꝓcernẽtes motũ: sicut sunt ꝓductiuũ z opatiuũ: de qbus ꝑsiderat metaphisicus. ¶Ex hꝰ notãdo sequit hꝰ corm: q qzuis he due cãe ptineãt ad nãle z approꝑnẽ ei: magis tñ ei approꝓpriatur mã qz efficiẽs. phatur: qr illa cã que tñ iuenit in nãlibꝰ trãsmutabilibꝰ est magis phiª z nãlis qz illa que aliqñ inuenit eẽ illa: mã est hꝰ z nõ efficiens: qr nusqz est mã sine trãsmutatione: efficiens aũt iuenit vbi nulla est trãsmutatio: qr in itelligentijs iuenit efficiẽs sine motu. pficiunt. n. sc inuicẽ per modũ intelligẽtis z itellr: ex 3o de aia. cõmẽ. 14. z. 15. metaᶜᵉ. cõmẽ. 36. z. 44. intells aũt est cã itelligẽtis i istis effectiua sine motu. Due aũt cãe q sũt forª z finis approꝓriant metaᶜᵉ. Tum qr in istis ꝓrioribus est rõ dantis eẽ qz sit rõ mouẽtis. vt dictũ est alias. Tuz qr hę due cãe repiunt in imobilibꝰ z abstractis. C2o notãdũ ẽncipaliꝰ q 4.or cãe ꝑsideᶜᵉ a metaᶜᵉ abstrahũt a seipsis vt ꝑsideranꝫ a nãli. nã vt ꝑsideranꝫ a metaᶜᵉ abstrahunt a motu: z ab his q ꝓcernũt motum: z ꝑcise ꝑsideranꝫ in qztũ dant eẽ vel extrinᶜᵉ vt efficiẽs z finis: vel itrinᶜᵉ vt mã z forª. sũt. n. ista vt ꝑsideranꝫ a metaᶜᵉ pnª eẽntie cõpositi ptinẽtia ad eẽ z ad qditatẽ rei. Et hãc ẽnẽ teneo nõ tñ de mẽte Alẽti Sco. z alioꝝ. iz eẽt de mẽte Auer. q. n. ẽm ipm efficiens forª z finis ꝑsiderent a metaᶜᵉ: pz per ipm. vt allegatũ est ꝑ phico. cõmẽ. ꝑ. q mã ꝑsideratꝫ a metaᶜᵉ. pz ꝑ ipm. 2o phic. cõmẽ. 21. Jz forte tu dices: metaᶜᵉ nõ ꝑsiderat mãm z efficiens: nisi a posteriori z ꝑsideratiõe q: sed a ꝓriori ꝑsideranꝫ a nãli. Contra. qr in. 12. cõmen. s. z. 6. z ꝑ phico. cõmẽ. vltiº z 2o phico. cõmẽ. 22. ista ẽnª nõ demõstrant eẽ: nisi demstratione signi. igit a nãli nõ magis ꝑsideranꝫ seu pfectiori mõ qz a metaᶜᵉ. C3o notãdũ q ꝑsideratio de cãis sbẽ sensibilis siue gñabilis z corruptibilis siue eterne põt eẽ duobꝰ modis. vnoº qztuz ad esse: alioº qztũ ad rõnẽ ẽncipiãdi: z qztũ ad qd ẽ. Sicꝫ ẽnª sbẽ sensibilis põt ꝑsiderari. vnoº in qztũ ẽnª sbẽ sensibilis. alioº in eo q sba simplr. Et hꝰ colligunt ex cõ. s. 12. metaᶜᵉ. vbi Cõmẽ. hz hꝰ vba. post hꝰ incipit Alz. declare ẽnª eterne sbẽ z posuit ẽt hꝰ q declatũ ẽ i nãlibꝰ z ꝑsideranꝫ de eis ꝑsideratiõe ꝑpria huic scie. vbi q. a. q ẽ sba z bª z forª. z q ẽ ẽnm z finis. Et postmodũ inferius subdit: nãlis declat ea eẽ ẽm q sunt ẽnª sbẽ mobilis phs aũt ꝑsiderat de eis hz q sunt ẽnª sbẽ i eo q sba est nõ sbẽ mobilis. Ex q 2o eliciunt duo: q rũ ẽmũ ẽ q ad phicuz spectat. pbare eẽ ẽnª vtriusq; sbẽ: z q metaᶜᵉ accipit ea z psupponit tanqz pbata in scia nãli: q. n. mã z forª sint: z q sint sbe corporis mobilis:

mobilis ⁊ vlterius q̄ ſube abſtracte ſint ꝓbat pb̄icus ⁊ me⁹: q̄tū ad hoc accipit a nāli. 2ᵐ quod ponit 2ᶜᵘᵐ eſt q̄ cum dr̄ q̄ ad metaᶜᵘᵐ ſpectat ingrere ⁊ cōſiderare p̄ñ ſube ſenſibilis ſiue corruptibilis ſiue eterne: vez eſt in rone p̄ncipādi ⁊ q̄ſtum ad quid ē: nō aūt i rone eēndi ⁊ q̄ᵐ ad q̄ eſt. nō. n. ꝓbat metaᶜ⁹ māz ⁊ formā eēneq; ibas ſepatas a mā eē: ſed hoc accipit a pb̄ico ꝓbat aūt b̄ oīa eē p̄ñᵃ ſube ſenſibilis in q̄ᵐ mobilis: metaphic⁹ vero ꝓbat ea eē p̄ñᵃ ſube ſenſibilis in eo qō ſba: z̄ in b̄ rep⁹ehēdit Cōmē. Alexanᵐ qui dixit: q̄ pb̄icꝰ ingrit p̄ñᵃ ſbe ſenſibilis: cor rupt⁹ eſt vtroq; mō tam i rōne eēndi q̄ in rōne p̄ncipiandi. ⁊ z̄ñ q̄ metaᶜ⁹ ingrit p̄ñᵃ ſube ſēſibilis, eterne eſt vtroq; mō. pᵐ apꝓbat 2ᶜᵒʳ. 2ᵐ negat. ¶Sed ꝟ. Cōmē. 6. meta. cōmē. pᵒ. hz q̄ eiuſdē ſcie ē ꝑſiderare de aliquo ſi ē ⁊ qd ē igit ſi metaᶜ⁹ ꝑſiderat de p̄ncipijs ſube icorrupti⁹ᵗᵉ qd ſūt: ergo ꝑſiderat ſi ſūt: vl̄ p oppoᵐ ſi p̄ hs nālis ꝑſiderat de iſtis ſi ſunt. hz ergo ꝑſiderare qd ſunt. ¶Rñ q̄ eiuſdē ſcie ē ꝑſiderare ō aliquo ſi ē a ꝓoꝛi: ⁊ p cāz ⁊ qd ē. ſi eni aliq̄ ſcia ꝑſiderat de aliq̄ ſi eſt pp qd ſue p cām: eadez ꝑſiderat de illo qd ē: aliq̄ tñ ꝑſiderat de aliq̄ ſi ē p effectus que nō ꝑſiderat qd eſt: ſic p̄hia nālis reᵘ ſuba: ⁊ ſepataruz vt dr̄ñ ē. ¶Sz q̄ſtus 2ᵐ dr̄ñ ime⁽ᵉ⁾ ſupra poſitū ipꝛobet Cōmē. Aluicē. tñ Sco. ⁊ alij ſentūt cū Aller⁹ quā diſputationē determiauim⁹ i q̄dā. q. ordiaria. de hac mā ſufficit tetigiſſe itēr̄ oēz cōmēti quā h̄ āno nō ꝓ vītate: ſz ꝓ reuerentia ſcholarium ſequimur.

Quantuz ad 2ᵐ arti. ꝟ determiatiua. q. eſt quod metaᶜ⁹ ꝑſiderat de mā ⁊ efficiente ꝑſideratiōe ꝓpria: ⁊ nō tñ ꝑſideratiōe ptinēte ad nāle. ꝟſta ꝟclō ꝓz ex dictis: ⁊ ex illa pte 2ᵉ. 6. pallega. vbi dic̄ Commen. Alz. icipit has duas cās. ⁊ ꝓ mālē ⁊ declauit eas p illas ꝓnes easdē qb⁹ ſuit vſus in ſcia nāli. ⁊ tō vt q̄ hic ꝑſidera⁹ nō ē ꝓpria huic ſcie: ſz ē ꝑs ſcie nālis: ſz q̄ vicine ſunt h⁹ ꝑſiderationes: ⁊ nec̄e eſt vti vna ea⁹ in altera q̄ſi p̄ñ⁹ ſecit rememoratione de l⁹ qō declatuz eſt i ſcia nāli ſz tñ h̄ magis gñaliꝛ p̄ſcrutat q̄ in nālib⁹. Ex quo 2ᵗᵒ ego eliceo q̄: q̄ mā ⁊ efficiens ſunt de ꝑſideratione p̄ñᵗᵉ pbi. nālis: forma aūt ⁊ finis de p̄ñᵗᵉ ꝑſideratione metaphici: Alz. pᵒ determinauit i h̄ lib⁹ de ꝑſideⁿᵗᵉ mā ⁊ efficientis. vt ex his facil⁹ determiaret. de forma ⁊ fine: ⁊ de determinādo de mā ⁊ efficiente ꝑus declauit māz eſſe p illas easdē ꝓnes quib⁹ vſus ē i nālib⁹ demīando ipz⁹ eē: nō q̄ ꝑsideratio ō mā h̄ i. 12. meta. ſit oīno nālis: cū in rei vītate vterq; artifex. ſ. nālis ⁊ metaᶜ⁹ h̄eat ꝓpriā ꝑsideratiōe de mā ⁊ forᵃ: ſz q̄ iſte ꝑsideratiōes ſūt multū ꝓpique: neciū eſt vt ꝑsideratio pb̄ica itroducaꝛ i metaᶜᵃ per modū p̄ncip⁹: ſic̄ figs in geom⁽ᵉ⁾. pbaret q̄ oē ptinuū eſt diuiſi⁽ᵇˡᵉ⁾ i ſinitū: vt facil⁹. pbaret iſtā ꝟnē. ſup data re ctaz lineā. ꝟigit triāgulū eglatez collocare. pᵃ. pbatio nō eſſet. ꝓpria geom⁽ᵉ⁾: ⁊ pb̄ie nālis: itroduceret tñ talis demīatio vt eēt p̄nᵐ demīandi ꝟnē dictā: ita fēē Alz. nā vt facil⁹. pbaret q̄ mā ⁊ forᵃ ſūt p̄ñᵃ ſube: in q̄ᵐ ſuba eſt: p̄miſit ꝑsideratiōez de mā ⁊ forᵃ: ⁊ z̄ q̄ declatū ē in nālib⁹ p moᵐ p̄ncipij: ⁊ ñ p modū pp̄e ꝑsideratiōis. Ex q̄ ꝟcludit q̄ tā nālis q̄z metaᶜ⁹ ꝑsiderat ō mā ⁊ forᵃ: ⁊ ñ eodē mō: q̄z metaᶜ⁹ gñaliꝛ ꝑsiderat q̄ nālis ⁊ vl̄⁹. Cōſiderat. n. pb̄ieᶜ⁹ ō mā ⁊ forᵃ: in q̄ᵐ ſūt p̄ñᵃ ſbe i eo q̄ ſēbil⁹ vl̄ mobil⁹: metaᶜ⁹ āt nō ꝑsiderat aliq̄ iſtoꝛ modoꝛ: ⁊ ſup dcm ē. Cōſtat āt q̄ ꝓce pt⁹ ſbe in eo q̄ ſba. ē ꝓcept⁹ cōioꝛ q̄z ꝓcept⁹ ſbe mobilis. Cōſiderat q̄ metaᶜ⁹ vtꝛ mā ⁊ forᵃ ſint p̄ñᵃ ſube vt ſuba ē Et ſi ſic vtꝛ ſint p̄ñᵃ aliꝛ p̄ñtoꝛ: aut nō: ⁊ ſi ſic: vtrū ſint. p̄ñᵃ vlīa: aut pticlaria: ⁊ certū ē q̄ iſte ꝑſideⁿᵗᵉ⁽ᵉ⁾ eſt metaᶜᵉ nō nāles ⁊ vlīores q̄z pb̄ice. ¶Sz ꝟ. q̄. Cōmē. pfato 2ᵗᵒ circa finē dic̄: q̄ ꝟmo Aller⁹. verificabit cū dic̄: q̄ ꝑsideraᵒ nāl⁹ ē ſbtis: q̄ ſūt i motu ſz q̄ accipit p̄ñᵃ iſtoꝛ a p̄ pbo: ſi intelligaꝛ q̄ iſta p̄ñᵃ ſint cā forᵃ⁹ ⁊ finaꝛ ac mālis ⁊ moues. Et iferi⁹ addit: iſta aūt p̄ñᵃ ſunt nālis tñ: cū fuerint intella ex iſtis h̄ duo tñ p̄ñᵃ: cā. ſ. mālis p̄ᵃ ⁊ pᵐ moues. ¶Itē iſtaꝛ p arg̃ᵐ q̄ dūcit Cōmē. ꝟ h̄ q̄ aſſerit q̄ p̄ñᵃ vtriuſq; ſcie. ſ. nālis ⁊ metaᶜᵉ. ſūt alia ⁊ diſticta. arguit ſic. ſi p̄ñᵃ ſcie nālis ſūt alia a p̄ncip⁹ meta. vt tu dicis. g̃ iſte ſcie ſunt diſticte ⁊ nō ſūt vicie: neq; cōicāt i ꝑsideratiōe de mā ⁊ foꝛa q̄ ſūt p̄ñᵃ ſbe ſenſibilis. ⁊ tō mā ⁊ foꝛa nō ꝑsiderant h̄ ꝓpria ꝑsideratiōe ptinēte ad metaphiſica: cui⁹ op poᵐ dcm̄ ē. ¶Ald h̄ rñdet ⁊ ad pᵐ q̄ Cōmē. nō plus vult: niſi q̄ cā mālis ⁊ moues ſunt de p̄ñ⁽ᵗ⁾ ꝑsideratiōe pbi: nō āt foꝛa ⁊ finis: ſz iſta duo ſcdario ⁊ ex p̄ñti ptinent ad ip̄m: ad metaᶜᵘᵐ ꝟo foꝛa ⁊ finis p̄ncipaliꝛ ſpectāt: ſcdario mā ⁊ efficies: ꝑsiderat nālis māz ⁊ efficiēs abſoᵗᵉ demīando p̄ᵃᵐ mām eē ⁊ pᵐ motoꝛē eē: forᵃᵐ āt ⁊ finē nō ꝑsiderat abſoᵗᵉ: q̄z nō pōt pbare ſic euidēt ⁊ ime⁽ᵗᵉ⁾ ex me⁹ nāli aliq̄ō p̄ñᵐ eē p̄mā forᵃᵐ ⁊ ſilr finē vltᵐ. ꝑsiderat. n. p ꝟ per ſe forᵃᵐ vt ē pfectio māe trāſmu⁽ᵗᵉ⁾ ⁊ finē vt ē termin⁹ motus agētis. Tel alr nālis. ꝓbat māz ⁊ formā eē. ⁊ fili⁹ ſbas ſepataas eē: ac ēt efficiēs ⁊ finē: q̄z ſunt: ſz iſta q̄d ſint: demīrat meta⁽ᵉ⁾: metaᶜ⁹ demīrat q̄d eſt p̄ᵃ foꝛa: ſz nō pōt demīrare: q̄z eſt. ¶Ideta⁹ igit accipit a nāli aliq̄ē eē pᵐ motoꝛē ſim plr imo ⁱᶜᵐ. ⁊ ꝟcludit illū eē p̄ᵃᵐ formā ⁊ vltᵐ finē. p māz formā. p q̄ſto ē actꝰ ſimplicißᵐ⁹ ⁊ actualißᵐ⁹ imitabil is a q̄cūq; ſm determinatū gradū pfectionaliꝛ: ⁊ q̄ſi exēplar oiuz. p ducibiliū: q̄ vt ſic: ē ēt efficiēs. p q̄ſto ponit vnūq̄ q̄z in ſuo eē: aut i gradu ſue pfectiōis: finis vltim⁹. p q̄ſto eſt ſūmū bonū ⁊ appeti⁽ᵗᵉ⁾: penes cui⁹ acceſſuz vel receſſuz cuncta mēlurant⁹ i eē. ¶Tel ēt metaᶜ⁹ oñdit p̄ᵐ p̄ñᵐ eſſe vltᵐ finē 2ʳ. vno⁹ vt ē illd pp qō amatū ⁊ deſideratū vnūq̄ q̄z ſit in actu ſm ſuā opatiōez. alio⁹ vt ē pfectiſſimū ens in q̄ q̄lz nā itellectualis hz pfecte getari: iſta āt nō pōt demīa re phiſic⁹: ſz tñ metaᶜ⁹: p ſuppoſito tñ aliq̄ p̄ñᵇ nāli: ⁊ remote. ⁊ tō foꝛa ⁊ finis ſūt p̄ñᵃ apꝓpata metaᶜᵃ: efficiēs vō ⁊ mā ſunt apꝓpata nāli q̄ ſi ꝑsideranꝛ a meta⁽ᵉ⁾ ēt ꝓpria ꝑsideratiōe ptinēte ad metaᶜᵘᵐ oz ipz⁹ vti aliq̄ p̄ñᵉ nāli vt tādē deueniat ad ꝓpriā ꝑsiderationē metaᶜᵃᵐ hñ dā de ipſis. ¶Aduertēdum tñ q̄ ⁊ in p̄ᵃ foꝛa q̄ eſt de⁹ cō currat rō efficiētis. Cōmē. tñ nō ꝓcedit q̄ metaᶜ⁹ demīet p̄mū p̄ñᵐ eē p̄mū efficiēs: ñē ꝓcedit ip̄m demīare eē p̄mā formā: eo q̄ ꝑm ip̄m efficiēcia actio. puēᶜ⁹ ⁊ h⁹ ꝓcernunt motū ⁊ mutatiōnē. vt oñdit ipſe. 12. meta. 4. 4. 2ᵉ⁰ vbi re prehēdit Aluicē. q ponebat ista in itelligētijs ꝓcedit. n. ibi cauſam ⁊ cauſatū per modum intelligētis ⁊ intellecti: ⁊ tñ negat ibi. puētū actionē ⁊ cōſecutionē pp rōnē dictaz. Intellm tñ eſt cā. itelligētis in gñe cāe efficiētis: q̄z hz ip̄m obz in mēte mouet vt efficiēs. vt dic̄ i eodē. 12: 2ᵗᵒ. 36. in exēplo de balneo: q̄ō in itellu mouet effectiue: vt ex⁹ mouet vt finis. ¶Sz ō h̄ inſtaꝛ. nā ſi pb̄ificus ime⁽ᵉ⁾ ex me⁹ nāli. pbat ſbas ſepataꝛ a mā eē: vi. pbare ſbam ſeparatā eē p̄mā formā. ¶Rñdet negādo ꝓntiā: q̄z hz iſta duo ꝟcurrant in eodem ſba ſepata ⁊ pᵃ foꝛa: q̄z tñ diſtiguunt rōne nō ſeq̄ q̄ pbādo vnū, pbet alterz. ¶Ald 2ᵐ rñdet: q̄ p̄ñᵃ vtriuſq; ſunt alia: nō q̄dē ſm eē: q̄z ſunt tādē ibto. vt dicit Cōmē. hz pōſe dint tu mō ꝑsiderādi: nō eſt āt icōuenies diuerſas ſcias ꝑsiderare eādē rē modis diuerſis: ſicut q̄ſti tas ꝑsiderat a nālī ⁊ a metaᶜ⁽ᵉ⁾: hz diuerſis ꝑsiderationib⁹: aut modis ꝑsiderandi: ⁊ per h̄ patet ad queſtionem.

Ad argumēta p̄ñ⁽ᵗᵃ⁾. ad primuz ꝓz ex dictis. ¶Ad 2ᵐ dr̄ q̄ 2ᶜᵒʳ ꝓ tanto dicit metaᶜᵘᵐ ꝑsiderare primū motoꝛē: q̄: talis min⁹ ap ꝓpriat nāli q̄z māz: q̄ ꝑm motoꝛ reducit⁹ in primā forᵐ. vt dictū eſt: loquit⁹. n. de his in auēte adducta: que p aliq̄z apꝓpriationē p̄ſit dici ptinere ad metaᶜᵃᵐ: q̄ñ āt in iſtis 2ᵈᵒ⁽ᵉ⁾ excludit moues a cōſideratione metaᶜᵃ: log⁹ de mouēte ſm eius abſolutā apꝓpriationē z nō cōparatiue ad aliū p̄ñᵐ. ¶Ad 3ᵐ rñdet: q̄ hz foꝛa ſit rō cōſcēdi māz via origis ⁊ q̄ ad nos: tñ hz ſe: cū ab ipſa dependeat forᵃ nō ē vez. ē. n. vnū p̄ñᵐ ō ſecoſcia⁽ᵉ⁾. Tel dōz ē q̄ q̄uis

forma notificet mãz quo ad ꝯsiderationẽ ꝑdicã a nãli: nõ tñ q̃ ad ꝯsiderationẽ meta^{am} que est per abstractionez a sensibilib^{9}. Et ad illa: q̃ for^{a} est ꝑn^{m} operationis z mot^{9}: dz q̃ est etiã ꝑn^{m} eẽtie rei z qditatis: z vt sic ptinet ad metaphĩcã: z p hoc ad ꝛmationẽ dz q̃ nõ solũ ꝯsideraꝫ vt pars ſbtiua entis: ſz ét vt est ꝑn^{m} cõpoſiti quo ad eẽ z q̃ditatẽ. vt dictũ est in corpore. q. ¶Ad vltimũ rñdeꝫ q̃ cludit mãm z efficiẽs eẽ: nõ posse demꝛari nisi a nãli. Et hoc cõcedit ſm Cõmẽ. sed in rõne pncipij: z q̃ sint ꝑn^{a} ſbe sensibilis hoc põt ꝓbare meta^{cus}: z pcedo q̃ ista ꝑn^{a} esse nõ pñt ꝓbari nisi via mot^{9} z a posteriori: sed in rõne pncipiandi pñt ꝓbari meta^{ce} saltẽ a posteriori: z q̃ aliquid possit ꝓbari in rõne pncipij: z nõ quo ad esse patet ex 2° de aĩa. vbi probatur aĩam esse ꝑn^{m} vegetandi sentiendi zc. Ex hoc medio: q: est quo viuimus sentimus mouemur z intelligimus. Et tñ nõ ꝓbaꝫ aĩam esse: q: est ſbm primũ z adequatũ libri de aĩa: tale nõ probaꝫ esse: ſz ꝓsupponit tori scie ſm Auerro. z Auicẽnam: qcqd dicat Scotus. z Albertus. Vel alr ista ꝑn^{a} ſube sensibilis non pñt ꝓbari quantuz ad q: est: nisi a nãli z via motus: sed q̃stũ ad qd est pñt ꝓbari a metaphĩco: cuius est ꝯsiderare qditates oium entiũ z ꝑsertim qditates abstractas ſm esse a motu z a mã: ista tñ qd sunt ꝯsiderat a posteriori: z si dicaꝫ que ꝯsiderant qui qditatiue ꝯsiderant a priori ista sunt hꝫ. vtru ꝓcedis. ergo zc. rñdeꝫ cocedendo maioꝛẽ si sit ꝯsideratio pure quiditatiua per simplr priora: sed istaz cõsiderationẽ nõ habemus nos: ſz qditates tales cognoscimus per qualdam diſcriptiones sumptas saltem originaliter ex effectibus a quibus abstrahendo venamur huiusmodi descriptiones.

¶Oia. n. materia sunt z eius que marie sunt substãtie vltie. Hec hẽt translatio noua: ſz antiq̃ cõmẽtatoris sic hẽt. Et hec substãtia est illud: qõ est maꝫ valde. Textu cõmẽ. xv. Qõ. v.

Queritur vtrũ cõpoſitũ ſbale per se vnũ sit ꝑfectius foꝛa. Et arguit q̃ nõ aucte Cõmẽ. 2° ꝓhĩco^{z}. cõmen. 4. vbi hꝫ forma est dignioꝛ hic hꝫ nomẽ ſba q̃z cõpoſitũ: quñ per illaz est cõpositus in actu: z cã est dignioꝛ cãto: hoc idẽ vult Cõmẽ. 7. metaph^{a}. cõmẽ. 7. vbi dicit: z intendebat q̃ quũ forma sit priꝛ cõposito ex mã z forma z cõpoſitũ est ſba: sequit q̃ forma sit magis ſba q̃z cõpoſitũ. ¶Dzo hac parte arguit etiaz rõne: q: illud qõ est essentialr actus: est ꝑfectius eo qõ tantũ est actus ptipatiue forma est essentialiter actus. ergo zc. consequẽtia nota cũ minoꝛi. ¶Maioꝛ probaꝫ: quia actus est perfectio simpliciter cuz reperiatur formaliter perfectiſſimo ente simpliciter: z actus q̃stuz est ex se potest esse formaliter infinitus. igitur zc.

Ad oppositum tamen videt esse hic Aristo.

In ista questione primo videndũ est de oꝛdine potentie forme ad materiã z cõpoſitũ. Secundo de perfectione.

Circa primum ordo accipit multipliciter ad positũ tñ duob^{9} modis accipit. vno mõ ſm originẽ. alio mõ ſm ꝑfectionẽ: z isti duo oꝛdines in creaturis sunt oppoſiti: q: õ sunt priora via originis: sunt posteriora ſm ꝑfectionẽ. Et hoc est ex limitatione seu impfectione nature: q: nã limitata semp procedit de impfecto ad pfectũ: in nã illimitata z simplr perfecta est totũ oppoſitũ. nam que sunt priora via originis ibi: sunt priora etiã via ꝑfectionis: q: oꝛdo istoꝛ duoꝛ sit oppoſit^{9} in creaturis patet per illud Aristo. 9. metaph. tex. cõmen. 15. vbi dicit priora gnatione sunt posteriora ſm ſbam z pfectionẽ. ¶Aduertendũ tñ q̃ prius origine est posterius pfectione in creaturis: vbi sic oꝛdinata comparant ad idẽ z nõ ad diuersa: z vbi ista se hñt in eodem gne. primũ declaratur. nam actus est simplr priꝛ po^{a}: ex 9° metaph. tex. cõmen. 13. vbi de actu ꝓbaꝫ tripler priꝛitas respectu potentie. s. diffinitione gnatione z ꝑfectione. z inter alias probationes hec vna. s. ꝓbans priꝛitatẽ tẽporis seu gnationis: omne quod est potẽtia ens: fit ab actu ente. vt de se patet. sed illud a quo fit potẽtia ens: est distinctũ suppoſitaliter ab ente qõ fit: sed vbi in eadẽ natura limitata concurrat potẽtia z actus semper potentia precedit actum. 2^{m} probatur. s. q̃ ista debeant comparari ad idem genus: quia in materia cum aliquid generat formam substantialez consequitur aliqua forma accidẽtalis: quia aliqua qualitas. Et tamẽ ista qualitas nõ est perfectioꝛ forma substantiali.

His premissis ponuntur ꝓnes. prima est ista forma est simplr priꝛ mã: ista ꝛclusio ꝑz: q: actus est simplr priꝛ potentia. vt hic immediate ꝓmissum est forma est actus materia est ens in potentia. ergo zc. ¶Ité forma est cã per quã mã est in actu. vt supra allegatum est. Et hoc etiã vult Cõmen. 2° phĩcoꝛz. cõmen. 30. sed causa est priꝛ causato. igit zc. ¶Sz cõtra hanc ꝛnem instaꝫ: q: Cõmenta. ibidẽ dicit: q̃ materia est causa forme ſm q̃ forma non potest inueniri nisi per materiã. igitur mã erit priꝛ forma. ¶Item ordo originis in corruptibilibus videtur simpliciter priꝛ ordine perfectionis. mã precedit originẽ formã. igitur mã est priꝛ. Confirmaꝫ: quia saltẽ ſm aliquos theologos materia est separabilis a forma z nõ ecõtra: ſz prius non est impoſse separari a posteriori: ſz bene ecõuerſo. igitur zc. ¶Ad ista rñdeꝫ z ad primũ q̃ mã z forma sunt ſibiinuicem cause q̃stũ ad causalitatẽ eis cõpetentẽ: non quantũ ad esse. Et hoc vult Cõmenta. 3° phĩcoꝛũ. cõmen. 65. vbi dicit mã inuenit per formã ſm q̃ forma est ꝑfectio eius: forma aũt inuenit per mãm ſm hoc q̃ mã est ſubiectuz eius. Et 2° phĩcoꝛz. cõmen. allegato: post q̃z dixit q̃ materia est causa forme subdit: forma aũt est causa materie ſm q̃ materia non potest esse in actu demonstrato nisi per illam. Hoc idem ꝓmaꝫ per illud quod habet etiã Cõmenta. primo phĩcoꝛz. cõmen. 70. vbi habet hec verba. ſbm sustentat formã ſm q̃ forma non potest esse sine ſubiecto: forma aũt sustẽtat ſubiectũ ſm q̃ est cõplementum eius: z ſm q̃ ſubiectum non potest denudari a forma. Ex hiis sequitur q̃ cuz causalitas forme sit priꝛ causalitate materie: q: materia nõ sustentat formaz: nisi forma informet ipsaz: sequitur formã esse simpliciter priꝛẽ materiã. Ad hoc facit ratio adducta de mente Arist. in 9ª metaph. q: nihil qõ est in potentia fit in actu nisi p actũ aut habens formã z actum. igitur forma nõ est in materia nisi per formam igitur forma precedit mãm. ¶Sed contra. quia si cõpareꝫ priuatio z forma ſibi oppoſita ad materiaz prius nã ineſt priuatio materie q̃z forma. ergo mã prius est priuata q̃z formata. Rñdeꝫ q̃ priuatiue opposita que hñt oꝛdinẽ nature si cõparant ad tertiũ: qõ de nolat eẽ prius nã nõ sic est ꝑius q̃stũ ad ieſſe: ſz solũ q̃stuz ad aptitudinẽ: q: v5. tale prius natũ est ineſſe q̃stũ ex nã ſubiecti: nisi oppoſitũ eius educaꝫ p agẽs extrinsecũ: sic est de forma respectu priuationis: q: priuatio ineſſet materie nisi agẽs extrinsecũ educeret formã. In hñtib^{9} oꝛdinẽ nature positiue qõ est ꝑius nã q̃stũ ad aptitudinẽ est etiã prius q̃stũ ad ineſſe. ¶Sz 5. q̃cqd sit de oꝛdine iter priuationẽ z formã in cõmuni. saltẽ loquendo de forma signata z in particulari z ꝓpatione ſibi oppoſita. priuatio natura z tẽpoꝛe precedit formã quantũ ad ũ esse: z ita materia ſub ꝓpatione precedit formã. Respondeꝫ q̃ forma z materia si comparent ad idẽz numero materia ꝑcedit formam. si vero

formam.si vo ad idem specie forma est simpliciter prior: ꝛ sic intelligit conclusio proposita q forma precedit materiā quantū ad esse:ꝛ etiam quātum ad causalitatē que debetur forme respectu causalitatis materie: vbi ista respiciunt idem in specie. Si vo respiciunt idem numero: forma est prior solum ꝗtum ad causalitatē:semper itelligendo de priozitate nature:nō temporis:q; in quocunq; instanti temporis forma informat materiam materia substantificat formā. ¶Ad illud qō adducitur cōtra conclusionem de ordine originis dicit q argumentum precise concludit de materia ꝛ forma relata ad idem numero.ꝛ hoc conceditur. ¶Ad aliud de separabilitate materie a forma.hoc non cōcederet phs:non quidez propter hoc q esse materie sit esse forme:aut totaliter causatuz a forma:sicut aliqui ignorantes naturā materie temerarie affirmant:sed tm hoc est propter cōtrietionē causarū simpliciter necessariā:sm phm:q; impossibile est cām primā causare fine causis secundis. Cum igitur forma sit causa materie:pro quanto est in actu formali:ꝫ nō in actu entie:pro tanto deus non potest causare materiam sine forma:q; forma est causa secūda respectu cause formalis materie. Sed si teneremus viam theologorum:plertiz Doctoris subtilis:sicut non implicat contradictionem:deū facere materiam sine forma:ita neq; formā sine materia: quia non plus dependet forma substantialis a materia ꝗ accidens a subiecto. Si igitur potest facere accidens sine subiecto:vt in sacramēto altaris:ita in ꝓposito. ¶Sz contra:quia tunc iste forme essent spūales.ꝛ fi sic.essent intellectuales. ¶Respondetur negando consequentiaz:q; sicut quantitas est eiusdem nature si sit separata a substātia:sicut si esset in substantia:ita in proposito:nam iste forme si esset sine materia:essent eiusdem nature:que ꝫ non essent extense in materia:essent tamen extensibiles p materiam qō repugnat forme pure intellectuali. Vel potest dici q ꝗuis forma sit magis ens:ꝛ substantia ꝗ mā:nō tamen est minus dependens:imo magis:propter quaz dependentiam non repugnat materie separari a forma: sed bene econuerso.ꝛ hec dicta sint sequendo Doctorez subtilem.in 2° distin.12ª.q.2. ¶Secunda conclusio.forma est prior composito.ista patet:q; forma est ꝑ materia:vt dictum est.ꝛ materia est prior composito:sicut principiū est prius principiato:ꝛ quicquid ē prius priori:est prius posteriori.igitur zē. ¶Tertia conclusio.cōpositus est magis ens ꝛ substantia ꝗ forma.probatur.illud qō includit omnē perfectionem alterius:ꝛ vltra hoc aliam superaddit est perfectius illo compositū. est hō respectu forme.igitur zē.minor patet:q; compositū addit ad formā perfectionem materie. ¶Dices materia est imperfecta:ergo est ens in potentia.Contra.materia hz gradum perfectionalē determinatum in entibus.per quez distat a summo ente:ꝛ mensuratur ab ipso. ¶Iteꝛ materia est substantia:cū sit principiū intrinsecū compositi substantialis:ꝛ ex nō substantijs non fit substantia. ¶Item materia est perfectior quolibet accidente:ꝛ causa ipsius.ex primo phīi.tex.cōmen.80.materia cū forma est causa eorū que sunt.inquit Aꝛ. Rursum:sicut quodlibet accidēs in suo genere habet suā perfectionē determinatā:ita materia. ¶D. materia habet propriā essentiā:cum sit extra suam cām ꝛ intellectū.essentia ꝛ actus essentialis cōuertuntur. ¶Até bonū dicitur equaliter enti.primo ethicoruz. ergo mā cū sit distinctū ens a forma habebit propriā bonitatem. ¶Contra illud qō dicitur q materia est ens in potētia:arguit:q; materia nō est ens in potentia obiectiua:cū tale sit purū nihil.quēadmodū est nunc antichristus:sed materia est ens in potētia subiectiua:ꝛ tale ē entialiter ens:vt dicit Cōmen.cōmēto.8.12ⁱ metaphīi.est enī tale ens primū receptaculū ꝛ fundamentū omniū formarū:vt dicit Aꝛ.1° de generatione.tex.cōmē.4. vbi Aꝛist. vocat materiā pandores.i.receptaculum. ¶Probat etiā rōne: q; materia sit per se ꝛ essentialr ens:q; qōcūq; recedit ab vno extremo ꝓtradictionis imediate.ꝛ statiz est sub reliquo:sed materia est extra nihil:qō est ꝓtradictoriuz entis.igitur continetur per se sub ente:aut saltez est realr ens. ¶Confirmatur: q; qō per se ꝛ directe continetur sub diuidente alicuius vnⁱ cōmunis diuisi:continetur sub diuiso: sed materia continetur sub potētia: que diuidit ens:quia ens diuiditur per potentiā etiam subiectiuā ꝛ actum formalē aliquo modo:ꝫ ista nō sint prima diuidētia:sed potentia obiectiua ꝛ actus existentie.igitur zē. ¶Preterea arguit ad principale.illud qō ordinat ad aliud tanꝫ ad finē est ignobilius illo ad qō ordinatur.esse forme ordinatur ad esse cōpositi: sicut ad finē.ergo zē.maior est manifesta: quia finis est nobilior his que sunt ad finez. Unde Cōmen.5.metaphi.comen. 3° complementū largitas ꝛ bonū nō inuenitur in rebⁿ; nisi propter finem.minor etiā patet:quia forma non inducitur ab agente in materia: nisi propter esse cōpositi. ¶Et preterea.qō fit per accidens est ꝑpter illud quod fit per se: quia omne per accidens habet reduci ad illud qō est per se: sicut ad prius ꝛ perfectius.ex scō phi.tex. cōmenti.66. forma fit per accīs:compositū fit per se. igitur zē. ¶Iterū confirmatur: quia Comen.7.metaphīce.tex.cōmenti.35. Ordo totius ad partes est ordo forme ad materiam:ꝛ ordo partis ad totuz:ꝛ ordo materie ad formaz:sed quicquid habet rationez forme est actualius ꝛ perfectius eo qō habet rationē materie.igitur totum est actualius ꝛ perfectius forma. ¶Item 3° phīsicorum.totum ꝛ perfectum conuertuntur.igitur qō habet rationem partis est imperfectum.consequentia patet:q; totum ꝛ pars sunt correlatiua.igitur si vnū est perfectū. reliquum est imperfectū: cum presertim sint relationes disquiparantie:ꝛ sint superpositionis ꝛ suppositionis. ¶Item 7° metaphi.tex.cōmenti.8.esse hoc aliqd subsistens:ꝛ esse seperabile ab alijs maxime competit substātie:sed ista competunt composito.non forme: nā forma non est subsistens:cum sit in alio tanꝫ in subiecto: neq; etiam est separabilis a materia ꝛ ab alijs:sed ista competunt composito:vt de se patet.igitur zē. ¶Sed cōtra ista conclusionem instatur:quia Aristote.septimo metaphīce.textu commenti septimi.concludendo dicit ex intentione.quare si species est prior materia: ꝛ magis ens: ꝛ ipso quod ex vtriqz est:prior erit propter eandem rationem. In ista auctoritate ponit formam esse priorez composito: eo modo quo est prior materia:sed ponit formā non tm priorem priozitate simpliciter ꝛ ordine originis vt dictum est supra.sed etiam ordine perfectionis.igitur forma consimili priozitate precedet ipsum compositum. ¶Ad hoc respondetur q auctoritas nō cogit:quia Aristoteles premittit q forma est prior: ꝛ magis ens materia: ꝛ sic tangit duo comparando formam ad materiaz scz priozitatem ꝛ maiozitatem in entitate ꝛ substantia. Cum vero comparat formam ad compositū:comparat secundum priozitatem:non secundum maiozitatem. Et hoc insinuat cum dicit.prior erit propter eandem rationem:naz qua ratione forma est prior materia:quia sicut principium principiato:cuz sit aliquo modo principiū materie:ita forma eadem ratione est prior composito:sicut principium principiato: sed quantum ad pfectionem substātie ꝛ entitatis hic nulla sit cōparatio. ¶Sed contra: quia in forma respectu materie cōcurrit duplex priozitas.s.nature seu originis ꝛ perfectionis: ꝛ vtraq; priozitate forma precedit materiam.igitur cuz consimili priozitate precedat compositum: quia dicit q prior erit forma ipso composito propter eandem rationem.sequitur ꝓpositū vt prius. ¶Rndetur q in forma ocurrit duplex priozitas:vt tu dicis:ſz priozitatē nāe Aꝛ. distin

quit ꝺ̄ ꝓioritate pfectionis:z ꝑm ꝓioritatē nāe ⁱ cōparat forma ad vtrūq; tā ad māz q̄z ad cōpositū:sed nō ꝟz poritatē pfectionis:ma si sic cōparasset:sicut explīt in cōpatione soīe ad māz vtrāq; poritatē:ita ēt fecisset in cōpatiōe soīe ad cōpositū:qđ nō feē.Vel ꝺz est ꝟz Boe.in ꝗlibe.q.9.q cū soīa sit ꝑn̄ ꝓncipale cōpositū.ly ꝑus.z magis nō itelligit ꝟz pfectionē:ꝟz ꝟz ꝓncipalitatē z idepēdētia:qz entitas ꝓncipij ꝓncipalionis:qđ est soīa ē indepēdēs re ꝓncipia ti qđ est cōpositū:z re ꝓncipij mīn ꝓncipalis:qđ est mā. ꝓncipiatū eni depēdet a ꝑn̄ z ꝑ quē ꝓncipalioī:z non ecōuerso.Aduertēdū tñ vt dicit Doctor noster:soīa in cō posito hz duplex eē.vnū est eē ꝓpriū qđ nō tñ est eē essen tie:verū ēt est eē exīntie qđ cōpetit soīe:vt distinguit essen tialr a cōposito.Aliud est esse cōicatū sibi a cōposito.per ꝑm eē forma hz eē p se.p 2m ꝟz eē per accīs:qz ad eē totius ptes sunt:z exīstūt p accīs.quo ad ꝑm esse:forma est ꝓioz cōpositoz:z eēntia cōpositi est ꝑn̄ eius.quo ad 2m:forma est posterioz cō posito.z eēntia cōpositi est ꝑn̄ essendi vnicuiq; pti.z re talis eē cōpositi soīa fit per accīs:qz forma ꝑm ꝓpriū esse ordinat ad eē cōpositi vt ad finē.z ꝑm hoc dixit Alz.7.me ta.tex.cōmē.59.qđitas hz rōnē cāe:qz est rō essendi oib9 ptib9 suis intrinsecis z essentialibus.¶Sed ꝺ̄ ℔ arguit: qz ꝟz ℔ vi.q forma genereē per se.nā ex quo soīa hz ꝓpriū eē.quo est ens per se:vt distinguit ab eē cōpositi:z vnūqđ q; eo mō fit quo hz eē:sequit q; soīa fit per se.¶Ad ℔ rñdeē q; esse p se vno mō accipit ꝓ eo qđ hz vltimā actualitatē:sic q; nō est p se ordinabile ad aliquē actū simplr vl tra illū quē hz.alio mō ꝓ esse quo aliqd ꝑ recedit a nō eē ꝑmo autē recedit a nō esse per illud quo aliqd est eē intelle ctū z potentia sue cāe.si loquamur de ꝑ esse certuz est q; soīa nō est ens per se:nec fit p se:qz eē soīe ꝑ se ordinat ad esse cōpositi:qđ esse est actus vltimus forme participatiue:vt dictū est.¶ Vo loquamur de 2° eē:qđ est ꝓpriū soīe:cū tale esse sit ex ꝓpria nā in alio:tanq̄z in ſbto.istō eē neq; est esse per se:neq; fit per se:vt distiguit ꝺ̄ esse in alio. Sed qūo.g forma est ens per se q̄tū ad ꝓpriū eē.¶ Rñ deo soīa ꝺ̄ esse p se.hoc est essentialr.z per nāz intrīsecaz: qz nō per aliud.z sic per se perfectiue primi modi:ꝟz cū ℔ stat q; in alio sit ens:z sic fiat:z sic nō ꝟz p se pfectiue tertij modi.hoc est solitarie.hec dicta sunt ad questionē.

Ad argumēta

ꝑncipalia rñdeē.Ad ꝑmuz q; aucas Cōmē.nō cogit:qz ipe est opinionis opposite ad qōnē.Ad rōnē q; vtiē in cōfir mando opionē suā ꝺ̄.vno mō q; fi rō sua valeret:nulla cā eēt eq̄ pfecta eēntialr cū cāto i entitate aut i ſba:qz vnū qđq; cātū ē illō qđ ē in entitate z ſba:a sua cā:qđ si ꝓcedi tur:nulla erit cā vniuoca cū cāto:qz ista fūt eius ꝺ̄ spēi:z ita eq̄ pfecta.Alr pōt ꝺici q; rō sua solū ꝺ̄ ducit in causis efficietib9 z vniuocis.iuxta illud Alz.2° meta.tex.cōmē. 4.Vniq̄q; marie ipm alio z est:qz qđ aliis ⁱest vniuocatio ſz i causis formalib9 nō tenet:qz si sic.seq̄ret q; effect9 formalis ꝑdicaret de cā formali.z tūc ista ꝟnitia eēt bōa. albedo est cā q̄re lignū est albū.igit albedo ē magis alba 3°° ꝺ̄ q; rō Cōmē.tenet in causis totalib9:sed soīa nō est totalis cā:q̄re cōpositū est in actu actualitate eēntie:qz eēn tia cōpositi nō solū est ꝑ formā:ſz ēt ꝑ māz:qz teneo māz ptinere ad qditatē z eēntiā rei.¶Ad rōnē vltimā:q; forma est eēntialr act9:ꝓcedit q; est act9 formalis:z vt sic nul lo mō mā est act9 de se:qz repugnat māe oīno informare: cū sit ſbm subsistēs oī forme:ac ēt vltimū:cū hoc tñ stat q; mā sit act9 eēntialis:vt dictū est supra.¶Et ꝑterea.qđ est eēntialiter act9 est pfect9 eo qđ est act9 ptiē patiue:si cetera sint paria:vt qđ est actus ptiē patiue nō includat ꝑ se il lud qđ est act9 eēntialiter:sed oporteret q; vnū ꝺistingue reē cōtra aliud:qđ nō est in ꝓposito.quare ꝛc.

¶Silr aūt ꝛi artib9. medicialis.n. ars rō sanitatis est.Tex.cō.xviij. Q.ō.vj.

Queritur

Utrū in mā rerū nālium aliqd soīe ꝑexīstat in mā ante sui ꝓductionē coagēs ad cōpositi gīā tionē.¶Et arguit q; sic:aucte Cōmē.3.me ta.cōmē.15.vbi hz.Ex actu z po9 nō fit vnū nisi p agēs extrahēs ad actū:qđ non largit ei multitudinē:sed pfectionē.Et hoc arguit sic.Agēs qđ ꝓducit aliqd ꝑm totū suū eē.in ꝓducendo nō tñ largit p fectionē:sed multitudinē in entib9.Sz agēs extrahens for mā nālē de po9 māe nō largit multitudinē:sed pfectionē tñ largit ꝛc.¶Jtē illud qđ est in actu nō ē aliud ab eo qđ est in po9:sed illud qđ fuit in po9 est in actu:z nō sūt duo diuersa:vt ingt Cōmē ibi.Sed si forma nō ꝑexīsteret in mā:forma in po9 z forma in actu eēnt aliq̄ duo diuersa: qz distinguerent sicut ens z nihil:quū forma in potētia sit nihil:si nihil eius ꝑexīstat in mā realr.igit ꝛc.

Ad oppositū

est phs.7.meta.tex.commē.29. vbi habet:q; sicut domus fit tñ ab extra.sic vtiq; z ignis:sed forma domus nihil hz reale preexistens in materia.igit neq; forma ſbalis ignis.

In ista.q.

vna tz ptē affirmatiua.Alia negatiua.

Pro prima

opinione sūt multe aucte z rōnes ꝓma aucas est Alz.2°phi.tex.com mē.3.vbi diffinit nāz per hoc qđ est ꝑn̄ mouēti z gesce di ei in quo est eē.z ibi vult q; ꝑn̄ nāle est in reb9 nālibus:sed tale nō pōt eē ꝑn̄ passiuū:sed actiuū:qz dicit q; tale ꝑn̄ nō est illud in quo est aliqd.s.mot9:sed ꝑn̄ qđ ē in alio:p ℔ innuēs istud ꝑn̄ nō eē passiuū.Tūc sic.Istud ꝑn̄ qđ nō est in quo aliqd recipit:sed ipz recipit in alio: aut est forma corrūpēda in gīatiōe nāli:aut gīanda.nō ꝑmū:qz quū istud ꝑn̄ coagat gīanti ad formā gīandā esset ꝑn̄ sine ꝓprie corruptiōis.igit ꝺandū est 2m.s.q; istꝺ ꝑn̄ est forma gīanda.z si sic.sequit q; hz forma ꝟz aliqd sui pest in mā.¶Cōfirmat ista rō.Illā que est ꝑn̄ motus z getis ꝛc.ꝑncipalius ꝺ̄ de forma q̄z de mā.er 2° phīsi. tex.cōmē.12.sed quū forma sit actus hz rōnē ꝑncipij acti ui.mā quū sit in po9 receptiua oppōsita actui:hz rōnem ꝑncipij passiui.igit nā hic diffinita magis accipit ꝓ ꝑn° actiuo q̄z passiuo.g si in oib9 nālibus sit nā ꝓ ꝑn° passi uo in oib9 nālibus erit nā:vt est ꝑn̄ actiuū.z tunc segtur idē qđ ꝓius.¶Cōfirmat 2° hoc idē 2° phīsi.tex.cōmē.3. ponit Alz.ꝺiam inter nālia z artificialia:per hoc q; nā lia hnt in se ꝑn̄ sui motus:nō aūt artificialia:aut igitur istud ꝑn̄ est actiuū aut passiuū.nō 2° mō:qz eque bñ ar tificialia habēt in se ꝑn̄ passiuū sue factiōis:sicut z nā lia:alioquin ipossibile esset ea fieri.g tale ꝑn̄ est actiuū. z tunc idē qđ ꝓius.¶Jtē 2° phīsi.tex.cōmen.78.Si do mus esset eoz que nā sunt sic fieret a nā:sicut nunc fit ab arte.Et in eodē.tex.cōmen.86.Si ars nauifactiua eēt in lignis:sili faceret nauē.¶Ex hoc arguit.si domus fieret a nā:sicut fit ab arte:eodem modo fieret.z a ꝓsimili ꝓnci pio sed ab arte fit vt a ꝓncipio actiuo.ergo ꝛc.Similiter ex ꝺa aucte.Si ars nauifactiua esset in lignis:sili face ret nauim:sicut nunc nā in nālibus opat:sed ars est ꝓn cipiū actiuū.ergo ꝛc.¶Jtē ibidē tex.cōmē.84.Ꝺicit Alz. q; a nā sunt quecūq; a quoꝺaz ꝑn° in seipsis mota acce ꝺunt ad aliquē finē.ꝑn̄ aūt a quo aliqd mouet est actiuū:sic ꝑn̄ in quo sonat ꝑn̄ passiuū.g ꝛc.¶Jtē 6° meta. tex.cōmē.j.Alz.phās phīsicā nō esse practicā arguit ℔ ex obiectis:volēs q; ꝑn̄ factibilū ē in facēte:vt ars z itellē z hꝺ:nālū in moto.z hoc hz intelligi de ꝑn° actiuo.alio qn ꝺīa iter artificialia z nālia nulla eēt:z rō Alz.ad ℔ ad ducta peccaret p equocationez ꝓncipij:qz aliter sumeret respectu artificialū.z alr respectu nālū.¶Jtez 2° phīsi. tex.cōmē.66.Alz.reducit casum z fortunā ad nām z itel lectū:sed certū est q; casus z fortuna sunt cause efficiētes: ſz p accidens.igit nā per se est cā efficiens rei naturalis.

¶Confirmatur

¶Confirmat per illud 3° ethi. violētū est: cui⁹ p̄n⁹ est extra: nō p̄ferente viz passo. hoc aūt eēt in gīatione nālis passium nō p̄ferēt viz agēti extrīseco. ḡ gīatio naturalis eēt violēta. ¶Ité Alz. 7. meta. tex. cōmen. 29. dicit q̄ a nā fūt in quorūcūq; mā est ps aliq̄ forme: que sic mouet mām. sic mouet ab extrīseco. ¶Rōnes ēt adducuntur ad hāc p̄nē. Tū q; dato opposito. q. sequeret q̄ foīa nālis crearet: q; p̄duceret de nihilo sui: z q̄ ēt annihilaret: q; q̄n corrūperet vteret in nihil. Tū q; gīatio forme nālis eēt violēta. p̄nīa p; ex dictis: maxie ex 3° ethi. vt allegatū est. ¶Ad odus ponēti formas quo ad p̄ncīa eaz in mā p̄ter positionē vetustissimā phoz: vt Anaxagoze. Empedoclis: Democriti: z aliōz. varius est qdē z diuersus: quē p̄stringēdo sic ponit p duo notabilia p̄mittēda. ¶Primum est. in mā est duplex po⁹. s. passiua. z actiua. Passiua po⁹ est p̄m quā mā est apta nata recipe oēs formas: que mā nō est qd: nec q̄lez: nec q̄ztū aliq̄d i actu: nec aliq̄d aliōz p̄dicamētōz: sed est quodlibet istōz in potētia subiectiua z receptiua: vt dī. 7. meta. tex. cōmē. 8. Alia est po⁹ in mā formalis: p̄m quā est habilis z facilitata ad recipiēdū formas: z ista aut est vna respectu oium formarū reducibiliuz de po⁹māe subtiua: aut plures vna. Si ponit vna: vna erit inchoatio gīalis respectu oiuz foīarū: vt vi velle Auī. in p̄ tractatu sue sufficiētie. cap. 1° etiā Linconiēsis in libello suo de luce. ponēs formā corporeitatis coeternā māe: que est ichoatiuū quoddaz re⁹ oium formaz gīabiliū z corruptibiliū: z dicūt hoc eē de mēte Alz. p̄ phīi. ter. cōmē. 50. vbi hz. Opz p̄n⁹ semp manē. igit tur forma manet semp in mā p̄m aliq̄d sui: saltē in rōne gīis: qđ est foīa corporeitatis. Ḃ ēt vi velle Cōmē. p̄ meta. cōmē. 17. z Sā ingt recipit p formas vles. z sic deinceps vsq; ad idiuiduales. Ista forma corporeitatis est q̄si habit⁹ in mā hñs ortū a creāte māz: qui dat eē māe: z disponit ipsam ad eē specificū forme: z vocat habitus. Tū ex eē qđ hz p̄mālitiuū in mā ad modū habitus. Tū q; preparat dispōnit: z inclinat illud in quo est ad formā gīandaz. z in isto habitu ichoant oēs foīe que hūt eē potētiale in illa: que forme in isto eē potētiali nō hūt eē distinctū ad seinuicē: q; act⁹ est qui separat z distinguit. ex. 7. meta. commen. 49. eē aūt actuale istaz formaz est a gīante. ¶Secūdo notādū: ponēdo vnū ichoatiuū formaz: q̄ sic se hz gen⁹ ad dūā z ad spēs: ita ista forma cōis ad alias foīas in eē cōpleto. gen⁹ eni p̄net dūas mō p̄fuse: sed cōtinet spēs mō distincto p dūas ẜhētes. sic ēt foīe que hūt eē idistinctū z p̄fusum in foīa cōi: deducunt ad eē distictū p q̄ litates z diuersas dispōnes ad formas distinctas: z p̄m hoc ista forma corporeitatis nō distinguit realr p̄m essentiā a formis specificis: que forme sunt vnū in ẜba māe: q; sunt vnū in mā a qua capiūt vnitatē. ēt q; sunt ibi potētialr: q; po⁹ dicit idistictionē: quā opponaī actui: cui⁹ est distinguere. Ex quo sequit q̄ iste forme nō solū sunt idistincte in forma cōi: que est corporeitatis: sed ēt iter se. p̄ut p̄m eentiā fūt in mā: q̄zuis forte posset dici istud ichoatiuū cōe esse aliud z aliud in respectu ad diuersas foīas in actū deducēdas a gīante. Illo mō ponit ichoatio forme ponēdo vniuersaliq; forme p̄priā ichoationē i mā: que est ipsamet forma gīanda p̄m eē eentie: que foīa in eē eentie est po⁹māe: nō quecūq; sz formalis. vū sicut forma in actu cōpleto ē act⁹ māe. sic in po⁹ est po⁹ māe. Ex hac dicta opio: q̄ quū gīaī aliq̄d cōpo⁹ gīaī tanḡ terminus totalis: sz foīa hz eē exīte est termin⁹ formalis: ita q̄ nō gīaī forma p̄m essentiā: sed hz exīttaz. ¶Et si querāt an forma sit termin⁹ totalis si gīet hz exīttā. ¶Rndet: q̄ nō pōt eē termin⁹ totalis q̄n gīaī: vt in hac: q; termin⁹ totalis ē ille q p se fit: z gīaī p̄fectate tertij modi: ita q̄ ē solitarie z in se acceptū. i. p se subsistēs. ¶Sed ista opinione sunt multe auctes z rōnes. p̄ q; Alz. dicit 1° phi. ter. commē. 15. q̄ p̄uatio ē spēs z nā: sz hac nō vi vez: nisi q; foīa i pfecta est p̄uatio respectu suiipsi⁹ in eē pfecto. p̄uatio aū p̄cedit gīationē cōpositi: z forma in eē pfecto. ḡ forma in aliquo eē sic p̄cedit. ¶Ps. Cōmen. p̄ phi. cōmē. 79. hz hec vba. Si mā in sua nā eēt formata: nō reciper oēs formas: nisi ens gīaret ex ente: quēadmodū si in sua nā eēt p̄uatio simplr: tūc oino nihil gīaret ex ea. Ex his vult cōmē. q̄ p̄uatio iportat aliq̄d: z nō pure nō ens: sed eē tale nō est nisi forma gīanda in eē impfecto. igit zc. ¶Ité Cōmen. p̄ phi. cōmē. 81. z Sā p̄m q̄ accidit ei p̄uatio est innata appetere se assimilari p̄ p̄n⁹ p̄m q̄ p̄ns: z hac est appetere recepcionē foīe. Et intelligere hac appetitū illō qđ mā hēt de motu ad recipiēdū formā. ¶Dec Cōmē. Tūc sic. illō qđ hēt mā de motu nō est nisi forma fluēs z impfecta: q; talis ē mot⁹ māl⁹ sumpt⁹. igit forma impfecta p̄cedit gīationē cōpositi. z hac ponit ichoatio ei⁹. ¶Ité p̄ phi. cōmē. 62. Quēadmodū gīatio albi. hz q̄ est mot⁹ idiget hac z opposito suo: ita z trāsmutatio in hac. z in eodē cōmen. ingt. Insp̄mate eni qđ sit hō non cessant p̄tes sp̄matis recedere: z p̄tes hois fieri donec foīa humana p̄ficiat. z hac si foīa humana sit p̄tibilis. igit p̄m ip̄m foīa sbalis p̄tibilr acgrit z p̄fectur in motu: qđ nō vi posse poni. s. p̄tibilitas ista nisi penes eentiā z esse forme que acgrit. ¶Ps. p̄uatio hz oēs: vt distinguit a negatiōe ei⁹ gen⁹ formaliter. ideūdit aliqd positiuū. qđ positiuū nō pōt eē mā: q; Alz. p̄ phi. reph̄endit Dla. qui nō distinxit inter p̄uationē z māz: vt dicit Cōmē. ibi. cōmē. 66. z phs tex. cōmē. 79. z Cōmē. ibidē. Igit tale positiuū qđ includit p̄uatio nō est mā: neq; cōpositū: vt de se pz: neq; forma corrūpēda que est in termino a quo ipsi⁹ mot⁹: q; talis foīa q̄ndq; nō manet: manente p̄uatiōe. marie si fiat trāsit⁹ ab illa ad formā vltimā generādā p formas itermedias: sicut si fiat trāsit⁹ a spermate p formā sanguinis z carnis ad formā hois: aut eq. certū est: q; cū foīa sanguinis aut carnis: manet adhūc p̄uatio forme hois: z nō manet foīa sp̄matis. igit p̄uatio non p se iportat formā in termino a quo mot⁹ que est foīa corrūpenda. igit positiuū qđ iportat est foīa gīanda in termino ad qđ. ¶Ité Alz. p̄ phi. tex. cōmē. 43. nō ex quolibet fit quodlibet: sed ex determinato fit determinatū. ḡ q̄ fūt nālr fūt ex p̄n⁹ determinato: sed illud determinatuz nō pōt eē mā: quū sit in po⁹ dictiōis. igit opz q̄ sit aliqd foīe qđ est in mā ante gīationē ei⁹. ¶Cōfirmat. q; si foīa gīabilis nō p̄esset in mā hz eē formale formabile: nō posset assignari rō q̄re ex semine nucis magis gīaret nux q̄z oliua. igit opz dicere q̄ foīa nucis hēat in illo semine aliqđ eē ante sui gīationē. ¶Ps. foīa ante sui gīationē ē aliqd. z nō est mā: vt manifestū ē. ḡ foīa ante sui gīationez hz aliqđ eē distinctū a mā: p⁹ pars antecedentis. p̄bat. quia p̄ns: tū q; ead foīa ante gīationē ē in po⁹. z postea i actu sz nō pōt eē idēitas iter aliq̄: nisi vtrūq; sit ens. ḡ foīa ante sui gīationē ē aliqd. 2° ead ps antecedētis. p̄bat. q; illud qđ nō est magis aliqd q̄z chimera nō pōt p̄duci. igit si foīa ante sui gīationē eēt oino nihil ipsa nō posset p̄duci. ¶Et p̄firmat: q; p̄ phīi. vt supra allegatū ē. tex. cōmē. 79. Alz. reph̄edit Dla. qui dicebat aliqd fieri ex nō ente simplr: sz nisi foīa sbalis hēret aliqd eē: ex eēt aliqd aū sui gīationē: ipsa fieret ex nō ente simplr. fieret eni ex nihilo sui: qđ negat phs. ¶Ité nullū agens finitū pōt supra di stantiā infinitā: eo q̄ nihil pōt supra mai⁹ sez iter ens z nihil est distātia infinita: quū sint ꝺ dictoria: z in nullo conueniūt. ḡ si foīa nālis pōt p̄duci p agēs nāle nō est simplr nihil ante q̄z p̄ducat: z tū nō hz eē nisi in mā. ¶Sz ꝺ ista op. istaī. p ꝺ ne isti⁹ opionis in se. Dein ꝺ modos ponēdi. p̄ ficti foīa aliq̄ sit coeterna māe in quo cūq; accipiatur illa forma vt est coeterna: segr q̄ frustra ponit mā in q̄cūq; trāsmutatiōe esse ſbm eius: cō sequēs est falsum ex p̄mo phīi. z p̄mo de gīatione. igitur zc. cōsequentia p̄batur nō enim ponitur mā esse necessario subiectum in trāsmutatione ſbalī: nisi vt aliqd sit deferens transmuta-

tionē:vt dicit Cōmen.cōmē.71.hº phi.z cōmē.63.z ēt vt aligd maneat idē sub vtroq; termio trāsmutatōis.er.12. meta.tex.cōmē.6.sed forª ꝑm ee eentie est ingibilis:z manet eadē in tota trāsmutatōe:sequit q; qcqd ponat aliud deferēs trāsmutationē supflueret.¶Et ꝑ firmat:nā transmutatio sbalis:quū sit actus ibi mutabilis:aut erit actus māe:vt distinguit ab eentia forme:aut essentia forme:aut vtrūq; sil'.Si pº cui⁹ vt ibi trāsmutatio est actus eiusq; vt ibi est id qđ est termin⁹ trāsmutationis.igit termin⁹ qualiscūq; iducit⁹ p trāsmutationē imediate pficiet eēam māe nō forme.qđ est ꝺ opinātes. Si 2ºº.g gnatio sbalis erit p z p se actus forme vt ibi:qđ est ꝺ Alz.p phili.z pō g.e. ¶Et sequit vlterius q; gnatio sbalis eēt motª:quū ibi eiª esset ens in actu formali:ꝙns est falsum ꝺ Alz.5.phili.tex. cōmē.7.z.8.Si vo detur 3m:sequit idē qđ pus:q; mā nō subiiciet trāsmutationi sbali rone sui:sz rone forª sbalis: q; sic ꝓpriaz aliquo mō habet eē:z ēt p ipsaz subsisteret motui z trāsmutatiōi.¶Sed ad hāc rōnē forte rūdet q; terminus iductª p gnationē pficit mām tanqz ibi:sz formam seu essentiā forme ꝑfectē pficit formaliter.¶Contra dupliter: qđ est essentialiª actª nō est poª pfectibilis p aliū actū eiusdem rōnis cū ipso.termin⁹ inductª est hº.cum eentia forme:q; nō distinguit:nisi sicut pfectū ab impfecto. 2º q; ee eentie forme ꝑcedēs in mā est actus pfectior qz esse exīe: qđ inducit a gnante.Et h vltimū.phaſ.Tum q; eē eentie rei sbalis ptinet directe ad genus sbe.esse exīe:qđ p gnationē acquirit:nō genº aut sbe est nobilissimū genº.g qđ directe ptinet ad ipm est pfectio nobilior:nō ptinēte: sicut est ee exīe.Tum q; nobilissima pfectio vniuscuiusq; cōpetit ei p suū ꝓpriū genus.z suā ꝓpriā diam que ptinet ad essentiā z quiditatē rei.Tum 3º:q; plus excedit hō in poª asiaz in poª in pfectione:qz hō in actu hoiem in poª. hō aut in poª excedit asinū in poª p eentiam.z hō in actu hoiem in poª p exīā.g esse existere nō est pfectio eentia z quiditate rei.Ex quo infert ꝓpm q; essentia rei non erit poª pfectibilis p exīā:eo mō quo ponūt isti in gnatiōe sbali.¶ꝺ.2º ꝺ principaliter arguit. In omni trāsmutatōe:z maxime in gnatione sbali est assignare terminū formalē gnationis.aut g talis terminus est forª sbalis gnanda.hz essentiā:aut ꝑm exīā.Si ꝑmomō:qđ nāliter ꝓducitur: seu capitesse ꝑm aliqd sui nō preest in mā ꝑm illud ee in q; producit.igit forª nō preest in mā ꝑm essentiā:siue in gne:siue in spē.z p ꝙns si sic producat producit de nihilo sui.Si detur q; forª ꝑm exīā terminet gnationē.Tūc arguit.Existentia ista forme g est rō terminādi:aut est sba aut accis: nō sba:q; forª sbalis est simplex:nō cōposita ex pluribus partib⁹ sbalibus:maxime q; vna sit in poª ad aliā:siē hic ponere:q; eentia forme esset in poª ad exīam ꝑm istam pōnē.Si vo exīa sit accis:z eet terminus formalis gnationis quū motª z mutatio denoiet a termio foali ipsi⁹ gnatio sbalis esset accitalis:z eet gnatio ꝑm qđ:z nō simpliciter.¶Sed ad h forte dicª nō paſse eentia forme:neqz precise exīa est terminª:sz forª vel eentia forme sub exīa. Sed ꝺ:q; si essentia sub exīa terminat gnationē:aut sub rone eentie:aut sub rone exīe.Si pºº.g eentia ꝓducetur z hꝫ intētū q; nō pest in mā.Si 2ºº.g accis terminat gnationē.¶ꝺ.eentia forme sub exīa:aut dicit paſse eentiā:aut paſse exīā:aut vtrūqz nō ꝺ.vel 2ºº pte.g ꝺaſ 3m. ¶Sed ꝺ dupliciter.Tum q; forª sub exīa dicit vnū p accis quū sit aggregatū ex sba z accite:vt ꝓcedit rūsio.igit non poterit p se terminare gnationē. 2º q; eentia forme:vt sub exīa ipoꝛtat respm ad exīā.g sub rone respectiua eēt termin⁹ gnationis:qđ est absurdissimū.¶Et pterea exīa:aut forma vt est sub exīa nō pōt esse terminus alicui⁹ actionis:nisi in agente sit ꝑnm formale agēdi.exīa nō est hº.Sed nā z essentia forme ꝑm oēs:z est de mēte Alz.2º phili.cōmē.3º.Natura est ꝑnm mouēdi z quiescēdi zc.z hoc pz rone:q; ꝑnm formale agēdi est illud quo agens assimilat sibi passum.hꝫ est nā:nō quecūq; rō idiuidualis sicut est exīa:que potius est rō distinguēdi qz assimilandi.¶3º ꝓncipaliter arguit ponit ista opinio q; eentia forme est in mā ante gnationez sub ee icōpleto z iperfecto:z deducit ad ee pfectum a gnante.¶Contra.si sic.sequit q; forma sbalis suscipet magis z minº.phaſ.nā per te forma ante sui gnationē hz ee incōpletū:z post gnationē hz ee cōpletuz.g est pfectio:qz ꝓprius.ꝙns est ꝺ oēm phiam:q; hꝺ dato:forma sbalis eēt diuisibilis z partibiliª acqsibilis:z ita p motū suuz ēt gnari eēt intendi z remitti.Ista oia ipoꝛobat Alz.in ꝑdicamētis q; sba nō suscipit magis zē.z q; in sba nō est motº 5º phi si.cōmē.10.¶Itē q; spēs sbarū sunt sicut spēs nūoꝛ octauo meta.cōmē.10.quarū rō ꝙsistit in indiuisibili.¶Itē q; gnatio forme sbalis mēsurat instāti.phaſ rone.z q; in formis sbalibus nō sint gradus ꝑm quos suscipiāt magis z minus.maxie in formis pfectis qcqd sit de formis elementalib⁹.sic quecūq; forme suscipiunt magis z minº: cū intendunt aut remittunt necessario in eis deuenit ad mediū eentialiª ordinatū inter extrema:qđ necessario aliqd ꝓpus pmutat qz in extremū.a quo extremo quū recedit necesse est deueniri ad illud mediū.Et quū receditur ab eo medio necesse est deueniri ad alterū extremoꝛ:sed forme sbales nō sunt hº:q; si forma sanguinis ponat tale mediū inter formā seminis z carnis:non est necesse q; mā exīs sub forma seminis:quū recedit a forma seminis trāseat ad formā sanguinis:nā lz mā nō possit trāsire ad formā carnis si sit sub forma seminis:nisi ꝓpus perueniat ad formā sanguinis:tñ exuta forꝺ seminis:nō est necesse eā adire formā sanguinis:sed corrupto semine pōt idui forma aque:z postmodū forma lapidis aut ligni.igitur quū p recessum ab vno extremoꝛ in formis sbalibꝫ non necessario puenit ad mediū:qđ sit eentialiª ordinatuz iter formas:z ēt p recessum ab illo qđ ponit mediū nō sit necesse māz trāsmutari ad altez extremoꝛ:sicut in exēplo a forma sanguinis ad formā carnis:aut seminis:sz imediate poterit trāsmutari ad formā aque:z ꝙnter ad aliā formā mixti.¶Relingꝫ:formas sbales nō hꝫe gradus ꝑm qđs suscipiāt magis z minus.¶ꝺ.hoc idē ꝓbatur. Quecūqz forma suscipit magis z minº acqrit p motū z successionē.z silr depdit:sed forꝺ sbalis depdit in instāti:q; si aial subito corrūpit:subito amittit aiam hz quelibet graduz ipsiº:ita q; nō ꝓpus ꝑm ee sensitiuū qz ꝑm ee vegetatiuuz: sed subito.ita cito sic corrūpit aial:corrūpit eiª aia qz tum ad quodlibet sui ee:z si aia que vtualr est multiplex ipotētijs z vtutibºeiª idiuisibilr corrūpit multo magis alie forme sbales erūt idiuisibiles.¶Cōfirmat 2º forꝺ que in sua eentia hz gradus denoiat sbm i quo ēhz magis z minus:sic albedo denoiat sbm suū magis vel minº albū.sz forma sbalis nō est hº.nā quelibet hō cuilibet hoi ē eqliter hº:z sic de aliis.¶Ad hāc rōnē dicº q; pfectū z ipfectū ꝓput dicūt diuersum modū eendi in forꝺ.s.in actu:z in potētia nō facūt magis z minº in forma.forꝺ eni q; hz gradus ꝑm quos suscipit magis z minº hz illos ꝑm vtrūqz modū eendi.s.tā in poª qz in actu.oēs eni gradus qs hz calor in actu phabuit in poª:sic nihil sit in actu:nisi ꝓfuerit in poª.Ex q; segt q; pfectū z ipfectū ꝑm eādē rōnē potentie: aut actus facūt magis z minus i forma:sicut albedo vt qtuoꝛ est pfectioꝛ in poª qz albedo vt duoꝛ:que ē ēt i poª. ¶Sed ꝺ forma que ptinet pfectū z impfectū in eadē rōne potētie aut actus:suscipit magis z minus.forma sbalis est hº ꝑm te.g zē.minoꝛ.phaſ:nā sicut ee eentie z exīe ptinet forꝺe in actu:ita etiaz in poª.¶Sz ee exītie ꝑm opinātē est pfectiº ee eentie:et accipiēdo vtrūqz in poª.igitur.¶Cōfirmat ista rō.z redit in idē.Dis illa forꝺa suscipit magis z minº:q; oēs gradus qs hz i actu ptinet i poª forꝺa sbalis est hº.g.phaſ:qz gradus ꝓductus a gnante cōtinebaſ potentialr in forma.aliogn fuisset ipole ꝓduci.

¶ꝺ.gradus

C̄ꝺ. gradus quicunq; actualis forme intēsibilis acquisitus: quū est deducꝛ ad actū non educit nisi de poᵗ opposita actui ad quez deducit: talis nō est nisi poᵗ obtiua. de q̄ agēs exhibit actū. de tali poᵗ exhibit agens gradū quēcunq; forme sbalis: si quos hꝫ gradus. igit talis gradus qcūq; sit pfuit: in poᵗ: siue sit esse: siue essentia. C̄ꝺ. ad pncipale 4ᵘᵐ arguit. forma que pest in mā ante gnationē: aut vnit mātei: seu est in ipsa sm quēlibet gradū: qui natꝰ est sibi copeteret: dato q̄ hēat gradus sm te: aut non. Si p mō: qꝺ vi dōm: qꝛ entia eiꝰ est idiuisibilis. igit a gnante nō deducit ad esse pfectū: z p ons sm nihil ipiꝰ capit eē. Si vo dek 2ᵐ: segt q̄ ille gradus q̄ deducit in ipsa forma: pducitur de nihilo sui: qꝛ q̄tūcunq; modicum istud: cūmō sit aliqd positiuū: siue sit entitas: siue modus entitatis semp hēbit esse de nihilo sui p̄ supposito. C̄ Et cōfirmat. z redit in idē: qꝛ illud qꝺ acquirit p gnationē: aut est aliqd pzeter totū illud qꝺ pfuit in mā: aut nihil: z hoc siue ptineat ad essentiā foꝛ: siue cōpositi. Si 2°. g̃ nulla: erit gnatio. Si p mō. g̃ illō erit de nihilo sui exista positiōe: z ita creabit. C̄ꝺ. 5ᵘᵐ in entialr ordinatis z eiusdē rōnis agēs cōtinēs virtualr gradū pfectioꝛe z supioꝛe ptinet virtualr quēlibet gradū iferioꝛē: lz nō ecōuerso: sed gradus actualitatis eiusdē forme sunt eiusdē rōnis: z sūt entialr ordinati sm istā opinionē: qꝛ vn̄ est in poᵗ ad alterꝫ: g̃ agens cōtinēs virtualr posterioꝛes ptinet virtualr quēlibet poꝛē: lz agens nāle ptinet virtualr posteriorē. g̃ z quēlibet poꝛem. poterit g̃ pducere pᵐ gradū: sicut z vltimuz. frustra g̃ ponet gradus iproducᵗ. C̄ Cōtra modū ponēdi istaz opinionū arguit. z p p̄ pᵐ: q ponit vnū ichoatiuū gnis reᵘ forma: z spāliū. arguit sic. Forma spālis: que ichoatur in gne: aut est aliqd pter formā gnis: aut nihil. nō 2°: quia spēs supra genꝰ addit dāā entiale: que dicit distinctam entitatē a nā: seu entia gnis: qꝛ teste Az. 7. meta. cōmen. 43. genꝰ est quoddā possibile respectu spērum: z se hꝫ vt mā reᵘ ipsaz. Et pterea nulla est gnatio reᵘ taliū formaz in spē: si nihil addit supra formā gnis. si sic. forma specifica qtū ad illud qō addit supra genꝰ nō est ichoata in forma generica: z quū gnet qtū ad id qō addit gnat de nihilo sui. C̄ꝺ. sic genꝰ hꝫ, ppriā vnitatē distinctā ab vnitate spēi: vt vult Az. 5. meta. ter. cōmē. 12. ita forma gnis hꝫ vnitatē distinctā ab vnitate forme specifice. Sꝫ vnūqōq; qō est vnū p suā vnitatē est indistinctū a se: z distinctuz a quolibet alio. igit forma specifica iporzat aliquā distōnē supra formā generica. z si sic. sequit q̄ in foꝛa corporeitatis forme specifice hnt aliqō eē distinctū. Cui oppoᵐ dicit opinio. C̄ꝺ. si in forma generica ichoat forme specifice: aut tales forme ptinēt ibi sm aliqd sibi ppriū: aut nihil. Si 2°. igit nullū hnt ichoatiuū qtū ad illud eē ppriuz: qō sibi ꝑuenit. Si p mō. igit foꝛe ꝑie z repugnātes erūt in entia forme generica. z pbat ꝓnia: qꝛ foꝛe specifice cōtinent ibi qtū ad entiā ppriā z gditate eaz in spē: lz repugnātia z ꝑietas foꝛaz est ex differētijs specificis ipsarū: que ptinēt ad eaz gditate z essentiā specificā: qō. pbat qꝛ si forma specifica hois repugnat forme specifice asini: hoc est: qꝛ rōnalitas hois repugnat irrationalitati asini. igit tales formen̄ ptinent in forma generica sm entiā: nec valet dicere q̄ ibi ons fuse z indistincte ptinent: quia si ibi sunt sm ppriā essentiā sunt ibi sm quodlibet qō ptinet ad entiaz: z ita sm pprias dāas essentiales: z p ons sm ppias vnitates: ad qs sequunt distōnes earū. C̄ Et pterea. si oaᵗ vna forma que sit ichoatio oium formaruz gnis abilū erit cōis oib⁹ gnabilib⁹ nō solū elemētatis: lz et elitis. z si sic. oporteb it dare gntū corp⁹ eē itellm: z in re: ex q̄ elta z mixta fiūt: qō iprobatū est p p̄hi. z p meta. Ex lꝫ apparet et iprobatio scōi modi ponendi reᵘ cuiusq; forme, ppriā ichoationē i mā ex repugnātia z ꝑietate foꝛaz et qꝛ nō euadit creatio: nisi auferat oino ois gnatio nāl. qꝛ opz semp dicere q̄ aliqō nouū: qtūcūq; modicū, pducit: z illud nullo mō pfuit. C̄ Sed spāliꝫ arguit p istū modū: nā si vnaqueq; forma, pducibilis hēat, ppriā formaz in mā. igit quelibet forma individualis hēbit, ppriā inchoationē: qꝛ qlibet talis est p se, producibilis nō foꝛa specifica vel generica: sed tales forme idiuiduales sunt infinite. g̃ erūt infinite forme ichoate in mā sm entiā: qō est impossibile. C̄ꝺ. forma que sm entiā pest in mā: aut est corruptibilis sm tale: aut nō. si sic. g̃ gnabile z corruptibile nō ꝙuertunt: qō est p Az. p celi. ter. cōmēti. 126. Si nō. g̃ idez nūo poterit nāliꝫ redire post qꝫ erit corruptū. pbat ꝓnia. Dē illud qō est in potētia mātei. agens pōt educē ad actū: sed per te cū corrūpit cōpositū forma manet in mā in entitate potētiali: qꝛ sicut agens istā entitatē possibilez non eduxit: ita nō corrūpit: sed solū actualē. si g̃ eadez nūo remanet forma in poᵗ. idē cōpositū nūo reparabil. C̄ Sed ad lꝫ forte dicere, q̄ sm Az. nō reparat idem nūo: nisi sit idē mor⁹ geniti z repati. C̄ Cōtra. quicqd sit de dicto phi: tū certū est q̄ entitas vna nūo cōpositi est ex vnitate foꝛe. vnde si per decē mor⁹ distinctos iducat vna forma nūo in mā cōpositū est vnū nūo. z rō est: qꝛ sicut entitas cōpositi depēdet a causis intrinsecis: ita z vnitas. potissima autē cārū itrinsecaꝝ est foꝛa reᵘ cōpositi. C̄ꝺ. ex ista pōne segt q̄ ois vna forma esset due forme: z forma eēt cōposita ex distinctis rebꝰ. vtrūq; ons est falsum. g̃ tē. Probat pmo qtū ad pᵐ ons. Ille sunt due res: quaꝝ vna manet: altera corrupta: vel nō manēte p pᵐ: lz entitas isti foꝛe i poᵗ manet: nō manēte actu qđ habuit: z ecōuerso. ergo actualitas z potētialitas forme sunt due res: z vltra: quū iste due res cōpetāt forme eidē nūo. ista forma qñ esset in actu cōponeret cū actu: z qñ eēt in poᵗ cōponeret cū potētia tanq̄z cū reb⁹ realiter diuersis. C̄ꝺ. in diuersis materijs nūo distinctis: sunt ēt diuerse inchoatiōes reᵘ eiusdez foꝛe. g̃ in mā aque z terre sic erūt ichoatiōes distincte respectu forme asini. aut g̃ ābe deducunt ad actū pfectuz si ābe ꝑcurrāt ad gnationē asini: vt si darez q̄ ekta ꝑuenīt ad gnationē mixti: aut nulla: aut vnaᵏ sic: z alia non: non 2ᵐ aut 3ᵐ. ꝑz. g̃ dabit pᵐ. g̃ sic sūt due ichoatiōes foꝛe asinine ita erūt due foꝛe ibi genite: qꝛ sic vna inclinatio hꝫ pfici p vnū terminū: ita due pficient duobus. C̄ Et ꝓfirmat: qꝛ nūata mā necesse est nūari ea que sūt in ea: qꝛ ipole ēali qd vnū z idē nūo sil⁹ uenīri in plurib⁹ nūo differentib⁹ mā aūt que actualr est sub diuersis formis distinguitur nūo. igit z inchoatio exūs in ipsa. C̄ꝺ. ꝑ illud qō dicit inchoatiuū foꝛe coagere ad gnationē eius. cuicūq; cōpetit eē pnᵐ formale agendi alicui supposito nō pōt eē p se agēs: qꝛ agere p se p̄supponit eē p se. foꝛa sbalis est hꝫ. loquēdo de illa que est in mā: z est ps alteriꝰ: aut g̃ ichoatiuum forme erit rō agēdi: supposito in quo est: aut extrinseco agēti: nō 2°. qꝛ nihil formalr agit: nisi p formā: que sit in ipo: vt ꝑz 2° de aīa. ter. cōmē. 24. vbi Az. declat diffinitione aie p eē pnᵐ intrinsecū: quo viuim⁹: sentim⁹ zc. Neq; ēt est dāū pᵐ: qꝛ tunc supposituz in cui⁹ mā est tale inchoatiuū ageret ad corruptionez sui: igit nullo mō erit rō agendi. C̄ꝺ. tale inchoatiuū si ageret: ageret i sbz ppriū deducendo ipm ad actū pfectū illius forme: cuius eēt inchoatiuū: sed nulla forma agit in sbm ppriū maxima actione sbali: aut ēt vniuoca: qꝛ tunc aut gnaret se: z deduceret ad eē simplr: aut scōe forme sbales: vel accidētales eiusdē rōnis inducte per motū eēnt in eodez subiecto. vtrūq; cōsequens est impossibile euidenter. ꝓnia q̄ztū ad vtrūq; ons. pbat: nā si forma in eē incompleto agit ad gnationē sui in esse cōpleto. ista gnatio esset ad eē simpliciter forme. z ex ꝓnti esset vniuoca: quia principiū formale z terminus formalis essent eiusdē rōnis. Ex quo sequitur q̄ quū agens actione vniuoca prehabeat formā eiusdē rōnis cū forma quā, pducit: op⁹ dicere: vel q̄ vna z eadē forma, pducit se ad esse simpliciter: qđ est impossibile. z contra Az. 2° de anima. commen. 47. vel saltez q̄

due forme eiusdez rōnis ſbales vel accītales ſunt in eo dē ſuppoſito: qđ eſt ip̄obatū. ſ. meta. cap. de eodē z diuerſo. ¶ Contra illud. q̄ actio cēt violēta niſi poneretur in mā actiuū intrinſecū coagens agenti extrinſeco. ſic arguitur ĩchoatiuū intrinſecū agens: aut eſt ſufficiēs actiuū ad generationē forme vel cōpoſiti: vel non. ſi ſic: quū ſit agens nāle nāliter z neceſſario agit in paſſum ſibi ppōrionatū z approximatū: cum q̄ habeat mām in qua eſt. p paſſo ſufficienter approximato ēt. ppōrionato tale ĩchoatiuū ſemp̄ aget in ꝓducendo formā: reſpectu cui⁹ē ĩchoatiuū: z ita ſi vna queq̄ forma hz in mā ꝓpriā ĩchoationē oēs forme ſimul educerent de mā: vel ſaltē illa cuius ĩchoatiuū eſſe fortius: qđ videt falſum: q̄ imꝑfecti⁹ non videt poſſe per ſe z ſufficiēter. ꝓducere: qđ eſt ꝓfecti⁹. forma aūt gīanda que eſt in actu eſt ꝓfectior ſeipſa vt i po⁹. igit vt in potēia nō deduceret ſe ad actū. Si vo ĩchoatiuū intrinſecū ſit inſufficiens actiuū: agens gīans extrinſecū ꝓius aget q̄z intrinſecū: q̄ hō agens eſt mouēs motū. z extrinſecū eſt ꝑncipaliter agens: aliogn intrinſecus ſemp̄ egiſſet: niſi moueat ab extrinſeco: z ita mā nunq̄ eſſet ſub eſſe quieto alicuius forme. igit agēs extrinſecū in illo ꝓiori quo agit: quum nullum habeat ꝑn̄m intrinſecum ſibi coagens aget in mām actionē violenta: z ita nō euadunt in nālitatē actionis: quā conantur euitare.

¶ Diuiſa igit iſta opinione tanq̄ ſuperuacanea. q̄ non ſunt multiplicāda entia ſine neceſſitate. Et quū ex ſola potentia ſubiectiua māe poſſit ſaluari nālitas gīationis: z euitari creatio forme. Eſt ponenda opinio penit⁹ huic oppoſita: quā inſequit Doctor ſubtilis. Pro qua ponēde ſunt quedā diſtinctiones. ¶ Quarū ꝑma eſt. eoz que gīant: quedā gīant vniuoce: quedā equoce. Illa gīantur vniuoce: q̄ oz ꝑn̄m formale z terminus formalis ſūt eiusdē ronis: vel ſm aliquos: quoz gīans z genitus ſūt eiusdē ſpēi. Equiuoce aūt quoz ꝑncipiū z terminus formalis ſunt alterius rōnis: vel generis z genitū ſūt alterius ſpeciei. Exēplū primi. hō hoiem gīat vniuoce. Exēplū ſecundi. ſol gīat vermē ex putrefactione. ¶ Diſtō. eoz que gīant vniuoce quedā gīant imediate: vt ignis ignē. quedā mediate: vt asinus aſinū: z hō hoiem mediāte ſemine. ¶ Ex his ponunt aliq̄ ẏnes. Prima eſt. nulla forma nālis ante ſui gīationē eſt totaliter ab itra: ſic dixit Anaxagoras: z alij philoſophi qui dicti ſunt epicurei. quoz opinio erat q̄ quodlibet cēt in quolibet: ſicut Arꝛ. ꝓbat. recitat. nā ſm iſtos nihil fit aut gīat ſimpliciter. imo ſi ex aq̄ appareat fieri aer. ille aer nō fit aut gīatur in rei veritate: ſed ꝓius erat in aq̄: z nō apparebat pp mixtionē ei⁹ cū ꝓtib⁹ aque: ſed agētia nālia nihil faciunt ſuis actionib⁹: niſi expellere accītia z diſpōnes occultates formas latentes in mā: ſicut ſplēdor lapidis ꝓtiosi occultatus per lutū: aliquādo per terſionē z luci remotionez manifeſtat. ¶ Contra iſtā opinionē iuehit Arꝛ. ꝓ phiſicoz vbi. probat. quodlibet nō eē in quolibet: imo abſurdū eſt dicere. quodlibet eē in eo. ex quo gīat. z iſta opinio eſt ꝺ ſenſum: nā videm⁹ ex paruo ligno gīari ignē multo maioz. abſurdū aūt cēt dicere q̄ ille ignis ibi ꝓfuiſſet actu. z nō apparuiſſet nobis. Opinionis iſti⁹ falſitas oſtēdit ab Arꝛ. ꝓ phi. p gnq̄ ẏnes q̄s ponit ibi. Quare eius ipugnatio hic omittit. Impugnatio hui⁹ opi. incipit ter. cōmē. 35. ¶ Dicit eſt. forme nāles nō ſunt totaliter ab ex. ſa datoze formaz: vt tenuit plato z alij ſtoici: quoz ipſe ꝓnceps fuit. dixerūt eni iſti. agētia nālia ſolū diſpōere mām ad ſuſceptionez alteri⁹: z alteri⁹ forme: qua diſpoſita ſoze introducunt a datoze formaz mediante ſua luce. ¶ Et ꝓ iſta opinione vt dicit Cōmen. 7. metaphi. commēto. 31. plato inducit q̄tuor rōnes valde difficiles. q̄rū ꝑma eſt. Oē q̄d educit de po⁹ ad actū: opz q̄ educat ab aliq̄ exiſtēte in actu: q̄ nihil agit vt eſt in po⁹. ſed ſolū vt in actu. vt etiā eſt de mente Arꝛ. 3° phiſi. commen. 17. Sed plante z aialia que fiunt equoce ex nō ſemine. educunt de potētia ad actū. ꝺ educunt ꝑ aliqd qđ eſt in actu. cōſtat autem q̄ agens in actu nō apparet niſi forma abſtracta. i. ſepata a mā: q̄ ſolū talis abſoluit ab oi potentialitate. forma aūt cōiuncta māe q̄ditū eſt in mā eſt potentialis. ¶ Et ꝓtē rea nullū vniuocū forme eſt iducitiuū talis forme: q̄ tūc talis gīatio nō eſſet equoca. ꝺ quecunq̄ gīant equiuoce ſi gīant ab agēte ſepato. ¶ Pa unter ceteras fortiſſima eſt. Quelibet forma ſbalis tā eleméti q̄z mixti: tā aiati q̄z inaiati que dicit eſſe aia nō eſt cōplo q̄litatū ꝑmaz: neq; etiā ſecūdaz: ſed eſt quedam forma addita illis cōpoſitionibus. Querit ꝺ vtrū talis forma ſupaddita generet a ſe: aut ab agēte extrinſeco: nō a ſe: q̄z tūc talis gīatio eēt a nō gīante. ex quo nihil gīat ſe: ſed ſeipm̄ ſaluat. 2° de aia. text. cōmen. 47. ꝺ talis forma gīabit a gīante extrinſeco. z ſi ſic. neceſſe eſt illud eē indiuiduū eiusdē gīis. primi vel ſpēi cū genito: aut erit forma ſeparata. cōſtat aūt q̄ in gīatione aie ex ſemine indiuiduū gīans z genitū nō ſūt eiusdē ſpēi vel gīis. primi. ꝺ opz dare formā ſeparatā q̄ ſit agēs in tali gīatione. Vltimū aſſumptū forte. ꝑbat ſic: q̄z neq; ſemen: neq; aliq̄ virtus exīs in ſemine poterit dici eiusdē ſpēi vel gīis. primi cū aia que gīatur. Decampli⁹ declarabunt inferi⁹. ¶ 3° rō. in tranſmutatione elementoz ex ſeinuicē nō fit actio ꝑm formas ſubſtātiales ipſoz: ſed ſolū ꝑm q̄litates. q̄ actio z paſſio eſt tm̄ rōne ꝓtietatis: vt ꝑbat ꝑ de gīatione. cōſtat aūt q̄ forme ſbales nō ſunt ſuſceptibiles ꝓtietatis. z ex ꝑmiſſis nō ſunt ex ſe actiue: aut paſſiue: vt dicit hic Cōmen. igit quum elemēta educunt de po⁹ ad actū. neceſſe eſt vt educanť per aliqd exiſtens in actu. ꝓtinēte virtualiter ꝑfectionē forme elementaris. tale nō videt eē niſi forma ſepata: vnde q̄z ex duobus elemētis gīat tertius. ambo elemēta corrumpunť cū formis ſubſtantialibus. quū aūt q̄litates non generēt ſbam: gīans inducens formā ſbalē in mā erit ſba ſepata. i. nō cōiuncta materie: vt ꝑbatū eſt. ꝺ z ē. ¶ 4ª rō eſt exꝑimētalis. videmus enim a motu gīari ignē in actu ex eo q̄ eſt ignis in potētia: z nō poſſumus dicere q̄ motus facit ignē. ſeu formā ſubſtantialē ignis: ex quo motus eſt accīs. ꝺ opz ponere formaz ſeparatā gīantē formaz ignis q̄z gīatur ignis in motu cōfricationis aut colliſionis duoz corpoz in ſeinuicem. Silr q̄z gīatur ex reflexione radioz ſolariuz in ſpeculo concauo: radius nō ꝓducit ignē: ſed agens ſeparatū. ¶ Ex his ꝺcludit plato ẏnē ſuā ſupra poſitā. Cui vt dicit Cōmen. cōmē. pallegato obedit ſeu ꝺſentit Auic. ponēs oēs formas eē ab intelligentia agēte: que erat hz ip̄m decima intelligētia applicata orbi lune. z hz h vba Cōmē. Auic. obedit iſtis ꝓpoſitionib⁹. credidit oēs ſoias eē ab intelligentia agente: quā vocat datorē formaruz: z exiſtimat q̄ ēt Themiſtius dicat hoc. In entib⁹ vo que gīant ex ſemine manifeſtū eſt de eo: z iam dixit hocapte in tractatu. libri ſue abbreuiationis. In oibus vo formis apparet. h ex hoc qđ dixit in. 6. ſue abbreuiationis de aia. q̄ anima nō eſt illud in quo ſunt oēs forme tm̄. ſ. intelligibile z ſenſibile: ſed eſt illud quod ponit oēs formas in materijs: z creat eas: z eſt manifeſtū q̄ ipſe intēdit per hāc aiam formā ſepatā. Nec Cōmē. ¶ Opinio ꝺ tā Auicē. q̄z Themiſtij fuit: q̄ oēs forme ſbales rerū gīabiliū z corruptibiliū ſunt a forma ſepata⁹ mā: h illā formā ſepatā nō cōſiſ noiarēr. Nā Auicē. noiauit illā intelligētiā agentez datorē formaz. Themiſti⁹ vo vocauit eā aiam celi. i qua dixit eē nō ſolū intēționaliť z obtiue oēs formas tā ſenſibiles q̄z itelligibiles: ſed ēt potēialiť z effectiue voluit eē oēm formā ſbalē gīabilē z corruptibilē. Dixit eni aiam celi creare in mā oēm formaz que gīat z corrumpit. In tractatu enim de ſpermate expſſe aſſerit oēs formas corum que generantur ex ſemine creari ab anima celi. In ſexta vo parte libri de aia. hoc generaliť conceſſit de oib⁹ generabilib⁹ z corruptibilibuz. hos autem libros vocauit

libros

libros abbreuiatiões.qz abbreuiādo dicta antiquoz in summa collegit melioza: z ꝑncipalioza. ¶Iuius opinionis videt et fuisse Alpharabiꝰ in suo libro de duabꝰ philosophijs: vt innuit Cōmē. in hoc eodē cōmēto: ita q oēs voluerūt ſbm z mām fieri ab agente particulari ꝓducto māe. formā ꝟo ab agēte vlī separato. ¶Sed ꝯ hanc opinionē arguit Cōmentator in hoc cōmēto. inferens ex hac opinione ꝙtuoz inconueniēcia. Quoz ꝑmꝰ est q gīiatio nō fit ab agēte mālī: z ꝓsequētiā ꝓbat. nam ſm istos. gīiatio formę nō est nisi ab agēte ſepato. igit z generatio simplr erit ab hꝰ agēte: q ꝯtra illatū sit inconueniens sic deducit. Eiusdē agentis est finis: z id qđ est ad finē. idē medicꝰ eni iducit ſanitatē z calorē in corpoze aialis per medicinam calidā. Et idē edificator disponit lateres z ligna: z iducit formā domus: ꝯstat aūt q gīiatio formę est finis alterationis. vt ostenditur primo de gīiatione. in ꝑn° text. com mēti. j. vbi ostēdit q gīiatio est ipossibilis: z alteratio ē ipossibilis: z hoc nō nisi q gīiatio est finis alterationis. ergo eiusdē agentis est alterare mām z gīiare formas: sed alteratio māe per istos est ab agente mālī: z ſm veritatez ita est. g etiā gīiatio formę est ab eodē agēte particulari: siue mālī. C 2m inconueniēs qđ deducit Cōmē. est q generans nō est formans: q ꝯtud sequatur patet: qr illud est formans qđ iducit formā: sed generans nō iducit formā: eo q ignis generans ignem nō indꝰcit formā ignis ſm istam opinionem: sed iducēs formā est agens ſeparatū: qđ est dator formaꝝ. aut aīa celi. ergo generans nō est formās: q aūt ꝯtud sit inconueniens arguit: qr sicut in artificialibꝰ: ita in nālibus: sed in artificialibꝰ generās est formās: qr generās domū formāt domū: z generās ſtatuā formāt ſtatuā. g ēt in nālibꝰ generans hoiem formāt hominē: z generās equū est formās equū. C 3m inconueniēs: q ſbm z ſua forma sunt duo in actu. q ꝯtud sit inconueniens est manifestū: qr est subito z forma fit vnum in actu. s. vnus homo: aut vnꝰ equus. igit ſbm z forma fūt vnum in actu: z duo in potentia. pz ꝯtia: qr vnū i actu z multa in actu opponunt: vt hꝫ videri. 5° metaphi. cap. de vno. vnum enim in actu pōt esse multa in potentia: vt. 6. phīi. text. cōmenti. 3. z q ꝯtud sequat probat: quia a diuersis agentibus in actu nō cōcurrentibus ad eundē effectū fiunt diuersi effectus in actu: sed agens māle z ſm māle sunt diuersa agētia in actu: z nō cōcurrentia ad eūdem effectū: qr agens māle facit ſbm ſm ꝯtā opinionez: z agēs ī māle facit formā. g ſbm z forma fūt duo in actu. C 4m inconueniens est q vnū in actu ſm q est vnum in actu dependet a duobus agentibus nō subordinatis. q ꝯtud sit inconueniēs pz: nā effectus vnus: vt vnus in actu nō habet nisi vnū agēs: qr si hꝫ plura agentia: opz illa esse subordinata. iurta illud phī. 2° phīi. cōmē. 26. Sol z hō generant hominē ex mā: z q ꝯtud sequat manifestū est: qr tam homo qꝫ equus qui est vnus effectus in actu pz q hꝰ dependet ab agēte mālī gīiante ſbm. z ab agēte īmālī gīiante formā. Et q ꝯtra agentia non sint subordinata patet ſm istos: qr si essent subordinata ambo attingerēt eundē effectū numero. z quicquid esset terminꝰ actionis vnius: esset etiā terminus alterius: qđ est ꝯ opinantes. C Aduertendum tñ ꝓ ampliori notitia ꝯtarū opinionū ꝙuenientiū in cōclusione q ¶Plato z Auicē. in aliqbus discordāt: nā plato ꝓter ideas qs dixit esse specialiū ſperū darek vnū agēs ꝑmꝰ ico: corporeū a quo create sunt oēs idee vna cū toto vniuerso: quā opinionē secuti sunt oēs ¶Pīani: iudei: z sarraceni. De quoz secta fuit Auer. hi oēs tenēt dari vnū creatorem: a quo oia celestia z terrestria, pcessere: siue visibilia: siue inuisibilia. aliogn mundus fuisset eternꝰ: nisi ēt vnū ꝑmū a quo creata sunt oia Discōueniēs g fuit ¶Plato ab Auicē. in pōne vniꝰ primi creatoris oium. in alio aūt ꝙueniūt q agēs māle ē illud qđ imediate disponit mām z ſbm. agens aūt sepatū immediate introducit formā. C Cōtra ¶Platonē quantum ad creationē nō arguit Cōmētator in sepe dicto cōmēto: sed solū ꝯ illud in quo ꝙuenit cū Auicē na. z hoc duplr. Et primo sic. nō est processus de extremo ad extremum: nisi per mediū: sed ītrāsmutabile incorporeū: z trāsmutabile corporeū sunt duo extrema: quoz mediū est ītrāsmutabile corporeū: g nullū ītrā mutabile incorporeum imediate poterit trāsmutare māz: sed necessario trāsmutat mām: mediante corpore ītrāsmutabili: qđ est corpus celeste. sicut ergo motus hoꝝ inferioꝝ reducit ad motorem īmobilē mediante motu celi: ita trā mutatio māe reducitur in agens īmateriale mediante agēte nāli: qđ est celū. C Secūda rō est ista. Generās z genitū inuicē assimilantur. igit impossibile est q forma separata a mā simplr īmediate, pducat formā imixtā māe. z ex cōsequenti intelligentie nō possunt imediate transmutare mām. Et hec que adducta sunt contra ¶Platonē z Auicē. sufficiāt ad impugnationem aliozum. vz. Themistij z Alpharabij. Ex quo cōueniunt in cōclusione: licet discordēt in mō ponendi dictā ꝙnē. C Sed restat soluere argumenta platonis. C Ad ꝑm. quum arguit. Omne qđ reducit de potentia ad actū ꝛc. Rīndet. in pallegato cōmento: dicens: q quū cōsiderata fuerit demonstratio Az. in hoc loco sup hoc: q forme materiales sunt generantes formas māles apparebit q semina sunt illa que dant formas rerū generatarū a seminibꝰ per formas quas dederunt semina generātia: ita q nulla forma aīalis: ac ēt plante est a forma separata. s. ab idea: sed fit ab ipso semine per virtutez formatiuā existētem in ipso infusam semini ab eo a quo decisum est semen: z hec virtus formatiua nō generat a celo: neq; ab aliqua intelligentia: sed generat a decidente semen: siue sit hō: siue bos: siue quodcūq; aliud. In alijs aūt que gīiantur equoce: z per putrefactionē corpora celestia: vt dicit Cōmē. sunt illa que dant corporibꝰ putrefactis aligd loco seminis z virtutū que sunt in seminibꝰ sicut ergo semina z eorum virtutes formatiue sunt effectiue a plātis z animalibꝰ: ita mā putrefacta que disponit ad formā aialis: z virtus existens in ea est effectiue a corporibꝰ celestibꝰ: nā in ſpiritibus iclusis in corpore putrescibili virtute celi: qđ est alterās ꝑmū īpuimit q̄dā virtus formatiua que est virtualr effectiua: seu potenialiter tale aial generādū. z ſm aliā z aliā virtutē generat aliud z aliud aial. C Ad 2m rīndetur: concedendo assumptum. vz. q quelibet forma ſbalis in quocūq; ente. z maxie aia est forma addita cōplexioni: vt dicit hic Cōmen. qr dicit q aie nō fiunt a cōplexionibꝰ ſm opinionē dicentiū aiam esse cōplexionē. Et cōceditur q talis forma gīiat ab aliquo indiuiduo eiusdē generis vel ſpēi cū genito. Et quum dicit q in gīiatione aie ex semine indiuiduū gīians z genitū nō sunt formalr eiusdē ſpēi vel gīiis ꝛc. Rīndet q lz indiuiduū gīians z genitū nō sint formalr eiusdez gīiis, primi vel ſpēi: sunt tñ vtualr z per virtutē actiuaz que ꝓducet effectiue ipm aial generādū: q̄re semen p virtutē formatiuā existē in ipso est idē in ſpē vtualr. licet non formalr ipsi genito. C Ad 3m rīndetur: q illud qđ mouet mām necessario est corpus hīs q̄litatē actiuā: aut potentiā. que agit per corpus hīs q̄litatē actiuā. vñ non tñ est actio z passio p q̄litates ꝓmas: sed ēt p formas ſbales elementoz agentiū per q̄litates tangꝫ per instrā ſm ipsum Auer. Et quū dī. elemēta nō esse cōtraria ſm formas ſbales ipsoz: sed tñ ſm q̄litates. istud negat: qr hoc est contra Az. 2. de gīiatione. cōmēto. 48. z cōtra eundē Cōmēta. primo phīi. cōmē. 52. verū est q nō sunt ꝯria: capiēdo ꝯrietatē stricte: eo mō quo capit Az. 10. metaphi. cōmen. 13. 14. z. 22. z in predicamentis: sunt tñ ꝯria, aut ꝯrietas sufficit ad transmutationem. qualitates igitur elemētorum virtute elementoz introducunt ipsas formas ſbales in mā: vel pōt dici ad mentē Sco. q facta alteratiōe p

qualitates dispōnētes ad formā ſbalē ignis in mā de q̄ dz gīari ignis.z hoc ab igne gīante de tali mā ſume dispoſita z calefacta forma ſbalis ignis educit formā ignis de potētia in actū. ¶Et cū dr ignis nō agit in q̄ztū ignis. ¶Reſpondet q illud qđ debet alicui potentie primo.ſm q primo distinguit ꝑ partē:debet illi rōne omniū suaz partiū. Si igit agere debet primo composito ex mā z forma.igit debet illi rōne oium partium.z ita rōne mātē:cō ſequēs est falſum:qz cōpetit ſolū rōne forme.forme enīz est agere:mātē vo pati.2°de gīatione.z hoc est:quia forma hz ſrietatē.ergo ignis in q̄ztū ignis nō agit:ſic q̄ agere debeat ꝓmo igni. ¶Aliter rndet Sco. Ignis non agit in q̄ztū ignis actione in ſenſuz:qz ſenſus non est ſbe ignis ideo ſubdit. Agit in q̄ztuz calidus:ſed q agat in mā nālī alia actione nō incōuenit. ¶Vel 3°mō dici pōt q ignis in q̄ztū ignis nō agit imediate:qz actionē talē opz p̄cedere actionē p qualitates:z illa p̄cedente:ſequit postmodū actio ignis per formā ſuā ſbalē. ¶Sed arguebat:qz q̄n ex duobus elemētis generat 3m:ambo de necessitate corrumpunt z̄c. ¶Rndetur q nō opz generans z genitū in facto esse int simul:ſed ſufficit q̄ sint simul in fieri:z dum gīabile fit.vñ.7.phiſi. ¶Motus z motū sunt simul nō tñ opz q̄ mouens z motuz sit simul in fine motus:ſic in ꝓposito. ¶Ad 4m rndet Cōmen.q quia ſbm foze nō hz esse niſi ꝑ formā.Ideo actio agētis nō pēdet ab ipo niſi qz pendet de forma.Et post subdit. Illud qđ generat ſbm forme.est illud qđ generat formā:z nō gīat ſbm niſi qz generat formā. ¶Nec Cōmē. ¶Ex hoc ad propoſitum.motus generat ignez z formā ignis:nō tanꝝ agēs p̄ncipale:ſed tanꝝ instrumētale:corpoz seinuicez pcutientiū:que accipiunt in gīatione ignis:tanꝝ agēs p̄ncipale.Silr dum gīat ignis a radijs reflexis: p̄ncipale agēs est ſol:z radij reflexus:seu motꝰ radij reflexus ē agēs instrale. Ex quo cōcludit q oē qđ fit:fit a suo ſilī:vel virtualr vel formalr. ¶Hec rnſiones dātur ad argumēta ¶Platonis:ſequendo p̄ncipia z dicta Cōmen.que q̄ztū satisfaciant obiectis:posterius videndum erit.

¶Tertia cōcluſio p̄ncipalis ponenda pro determinatiōe qōnis est iſta.foza ſbalis ante sui gīationē non hz aliqđ esse actuale in mā:siue cōpletū:siue incōpletū. Iſta cōcluſio pz ex impugnatiōe opinionis Alber.z Tunconiēſis: que prima posita fuit ad qōnē in ꝓn°. Tū qz talis forma in tali eē:aut esset ꝓducta:aut nō.ſi nō.ergo esset increata qđ est falſum.Si esset ꝓducta.vel igit ex aliquo sui:vel ex nihilo.Si ex nihilo.igitur forma ſm esse tale:eēt creata.Si ex aliquo sui:tunc esset ꝓcessus in infinitū.Tum qz ſi forma habeat tale esse in mā ante gīationē:sequeretur q̄ semp erit aliquod cōpositū ex mā cū forma ſhz generationis:z per ꝓns non erit ens in pura potentia:nec erit trāsmutatio huius totius in totū nullo ſensibili remanente eodē:qđ est ꝓ Alz.ꝓ de gīatione.tex.cōmen.23. hec aliqualr discuſſa sunt ſupius. Et tō hec ſufficiant.

¶Quarta ꝓcluſio.forma ſbalis ante sui gīationē nō hz in materia aliquod p̄ncipiū actiuū qđ fit ꝓductiuū z effectiuū essentie z ſubstantie eius. ¶Ad ꝓbationē iſtiꝰ cōcluſionis est aduertendū:q ꝓnm actiuū formaliter pōt intelligi duobus modis,vno mō:q per eius actionem attingat essentiā forme ſbalis:tanꝝ terminū formalem ſue actionis.alio mō q fit actiuū:inducendo aliquaz formā:que sit diſpoſitio ad formā ſubstantialē generandaz. ¶Primo mō negat res nāles habere tale ꝓnm intrinſecuz ſue gīationis ſbalis:ſed ſcdo mō concedit marie in his que gīant ex semine. ¶Et vt melius intelligat ex positio videndū est,quid sit semen.Et ſcdo,ad qđ ponitur:in quibus sit semen:aut rō seminalis. ¶Quantū ad 1mū dr q semen est ſba corporalis generabilis z corruptibilis medians inter generans z genituz non p̄ncipaliter ꝓtenta a nā:ſed vt sit via ad aliqđ cōpositū gīandū ſimile generanti. Ratio autez seminalis pōt dici aliq̄ q̄litas cōſequens formā ſeminis diſponens actiue:aut paſſiue vt ex ipſo aliqđ genereť a nā p̄ncipalr intentū dr semen. esse ſba corporalis que corrūpit. Nā in gīatione pfectorū nā hz talē determinatū,pceſſum:vt pcedat ab imperfecto ad perfectū:vt forma que est prior in gīatione naturali semp sit imꝑfectior hoc est qđ dicit Alz.9.metaphiſi. tex.cōmēti.15. ¶Priora gīatione sunt posteriora pfectōe. i.sunt posteriora ſm ſbaz z pfectionē. Et sic in gīatione ex semine nā inducit vltimā formā pfectā:mediantibus aliis formis imꝑfectis:z nō manentib⁹ in termino. In semine eni sunt q̄tuor.ꝓmū est q semen est ſba corporalis: que pōt gīari z corrūpi.2m est q forma seminis non est vltima:quā intendit ipſm gīans:ſed est ꝑma vel media in ꝓgreſſu gīatiōis nālis.alioquin ea habita ceſſaret generatio.3m est q forma huius ſbe que est semen non manet:ſed corrūpit:qz imꝑfecta est:z nō est intenta a generante:vel a nā:vt sit in termino:ſed vt sit via in gīatione vltime forme.4m qđ est in semine est quedam q̄litas p̄ns formā imꝑfectā seminis:que ꝓcurrit ad agendū diſpoſitiue:vel ad patiendū. Et de hac rōne seminali logt Cōmentor 7°metaphiſi. cōmēto.31.z.12.metaphi. cōmen. 18.vbi appellat iſtas virtutes formatiuas erūtes in ſemibus virtutes diuinas.z hoc ét ex ſnia Galieni. z Alz. ¶Ex hoc ꝓcludit.in qbus sit semen vel rō ſeminalis:nā ſolū in illis formis reperit:que ſūt vie ad alias formas: z non manent in termino:nec intendunt finaliter a nā:ſed corrumpunt.z hoc in ꝓgreſſu nāli. Et quibus ſequit q forma corporeitatis que diſponit ad aiam:z manet quę ipſa nō est ſemen:neq; rō ſeminalis. Quātum ad 2m.ad qđ ponit ſemen. Rndet q semen nō ponit vt sit p̄ncipiū actiuū attingens vltimā formā ſubstātialē gīandā. ꝓbatur.ponēdo iſtam ꝓpositionē. Nullū imperfectū pōt esse p̄ncipiū ꝓductiuuz totale entis perfectioris.ſic omnis entitas,ꝓducta vt ꝓducta est accepta a causatione vel causalitate ipſius ꝓducentis:ſed ipossibile est ab ente imperfectiori esse causalitatē:z causationē entis perfectioris.ergo z̄c.maior patet.minor ꝓbat.nam ſi a minori ente ꝓducit maius z pfectius tollit ois ordo nobilitatis z pfectionis in agentibus. Nobilius enim agens est qđ ꝓducit nobiliorē effectū. Si vo imꝑfectius posset ꝓducere perfectius nunqz ex nobilitate ꝓducti possemus arguere nobilitatē in ꝓducente:qđ Alz.negat. Secundo ꝓbatur hoc idem ſic.quicquid est in ꝓducto ē in ꝓducente formalr:aut virtualr:ſed ꝓtingens aliud formaliter vel virtualr q̄ztū ad oēm ſuā entitatē nō ē imꝑfectꝰ ꝓtēto:ꝓducens totale in ſuo ordine reſpectu ꝓtī est hꝰ.g z̄c.maior ꝓbat:qz ſi plus entitatis sit in ꝓducto q̄z in ꝓducente.quero de iſta entitate q̄ excedit ꝓductū ipm ꝓducēs a quo sit effectiue.nō a ꝓducēte:qz iam ſua entitas equat ꝑ aliud qđ est in ꝓducto.g iſta entitas data: aut erit a ſeipſa:aut a nullo:quoz vtrūq; est abſurdū.minor ꝓz:qz ſi ꝓducēs ꝓtinet formalr qcqd est in ꝓducto.certū est q equat ſibi.ſi virtualr.ergo ꝓducens erit ꝓfectius:qz ꝓtinētia iſta virtualis erit ꝓtinētia cauſe equoce:z ꝓbatū est:q talis cauſa ꝓducēs effectū ꝓtinet virtualr totam entitatē z ꝓfectionē effectꝰ.igitur talis cā equoca non potest eē imꝑfectior effectu.quum non possit esse equalis ꝓfectionis cū effectu:qz equoca erit ꝓfectior:qđ est propoſitū. ¶2°ꝓbatur hoc idē.Cā vniuoca nō pōt eē imꝑfectior ſuo termino.g nec equoca.añs ꝓz:qz vbi vniuocatio.ibi vnitas ſpēi.z p ons ꝓfectio eadē ſm ſpēm:ꝓntia ꝓbat:qz cālitas que cōpetit nobiliſſimis entibus z vniuerſaliſſimis nō ē imꝑfecta:neq; imꝑfectior termino ſuo:ſic nec vniuoca. Equoca est hꝰ:qz talis cōpetit deo z itelligētijs.ſimiliter corporibꝰ celeſtibꝰ q̄ ſunt nobiliſſima corpora. igitur iſtis oibꝰ nō cōpetit minor ꝓfectio in cāndo q̄z agētibus vniuocis. ¶3°ad idē ſic.qđ cōpetit agenti equoco ptialr

concurrenti

ocurrēti cū alio agēte ad pductionē vnī⁹ termini: multo plus cōpetit totali agēti equoco respectu sui termini: ꝙ certus est ꝙ cā equoca ocurrēs cuꝫ cā vniuoca est pfectio⁹ cā vniuoca secū ocurrēte ad pductionē eiusdē termini. igitur cā equoca totalis ocurrēs ad cāndū eūdem effectuꝫ sine vniuoca erit pfectio⁹ ꝙ cā equoca partialr ocurrens ad cationē eius. ad aiā⁹ vi nota: qr qñ ocurrāt ad tdē cā vniuoca ⁊ equoca: vniuoca addit aliqd pfectionis ad cā litatē equocā: qr talis equoca est aliqualr iperfecta. ergo vbi ocurrit se sola ad cāndum eundē effan cā ista totalis cōtinebit duplicē pfectionē. vnā que debet sibi: vt est equoca excedēs vniuocā secū ocurrentē: ⁊ aliā que debetur vniuoce coagēti. ad mino⁹ pbat. Alz. 12. metaph. ponit totuꝫ ordinē accitalē depēdere ab aliq̄ specie essentialr superiore in cāndo: qr difformitas vniformis debet reduci ad cām vniformē. ergo oibus gñalibus ⁊ corruptibilibus o⁹ esse aliq̄ cām suplorē que sit cā vniformitatis in otinuatiōe gñationis. C 4° ꝓncipalr arguit. Nulla forma dat pfectius esse effectiue q̄ꝫ si daret seipam illi entitatiue: aut formalr: ꝙ si forma cās equoce daret se alicui entitatiue nō daret pfectī⁹ esse seipsa: neq; ꝓstitueret ipm in esse pfectio⁹ q̄ꝫ erit. ꝓ primuꝫ esse. ergo si dat esse effectiue: nō dabit pfectī⁹ esse sua. ꝓ ista entitate. maio⁹ pbatur: qr nō posset dare agens aliqd pfectius alicui q̄ꝫ dando suā entitatem. Cū tota cālitas agētis sit sua entitas ⁊ tota cātio sit a sua entitate totali. C Confirmat tota rō: qr modus dādi esse formalr ⁊ entitatiue in forma est perfectio⁹ q̄ꝫ modus dādi esse effectiue: qr primus est dare esse essentialiter ⁊ intrinsece. scds est extrinsece: ⁊ q̄si accidētalr. si igitur forma dans eē pfectio⁹ mō q̄ pōt sibi cōpetere nō dat pfectius eē seipsa: multo mīꝰ si dat eē mō ipfectio⁹ ex quibus oibus stat ipsa ꝓpō ꝓmissa. vꝫ. nullū ipfectī⁹ pōt eē ꝑn^m totale pducēdi pfectī⁹. C Sꝫ ꝓ istā ꝯnē istat. illud qō pōt eē ꝑn^m corruptiuū in aliquo gñe respectu pfectionis pōt eē ꝑn^m gñatiuū pfectionis in eodē gñe: sed in gñe ubarum impfectius pōt corrūpere pfectius: qr aqua corrūpit ignē: ⁊ tñ aqua est impfectio⁹ igne. ergo impfectius in tali gñe: poterit etiā gñare. ad aiā⁹ videt nota: minor ꝓcedit a Doctore subti. in 4° dis. 12. q. 3. q. impfectū in eodē gñe corrūpit pfectū: ⁊ pꝫ etiam exprimētalr de aqua corrūpente igem. C Ad hoc rndet negādo istā ꝓtiā. Imperfectū pōt corrūpere perfectū in eodē gñe. ergo potest gñare: tuꝫ qr facilio⁹ est mutatio corruptiua q̄ꝫ gñatiua: qr facilius est destruere q̄ꝫ ꝓstruere. vt hꝫ primo ꝓio⁹. ⁊ 7. thopico⁹. Tum qr inter pfectū ⁊ impfectū eiusdē gñis pōt eē formalis repugnātia ⁊ ꝙietas respectu eiusdē susceptiui: ⁊ penes talē repugnantiā possunt forme hīe ad seinuicē trāsmutationē: ⁊ ex hoc sequit q̄ pūt sibiūuicē succedere in eodē susceptiuo. Tum qr satis videtur q̄ in eodem genere forma pfectio⁹ possit relinquere imperfectionem: ⁊ ecōuerso: qñ vnū pōt succedere alteri in eodē genere. Tuꝫ qr impfectius in eodē genere potest esse actiuius q̄ꝫ pfectū saltē actione trāsmutatiua ⁊ corruptiua: lz nō actione pfectiua que sit respectu alicuius pfectionis pficientis sbm. Exemplū. ignis est pfectius actiuū q̄ꝫ mixtum ꝑm actionez ꝓmo mō sumptā: sed mixtū ꝑm actionem secūdo modo. C Sed ꝓtra cōparādo actiuū ad actiuum qō est simplr pfectius ꝑm entitatē ⁊ essentiā est simpliciter pfectius ꝑm virtutē. igit si corrūpendū sit pfectius ꝑm entitatē: erit etiā pfectius ꝑm virtutē in resistendo corrumpenti. C Rndet ꝙ arg^m. tāgit difficultatē de reactione ⁊ aliam quā alias disputaui: que. vꝫ. actio sit facilio⁹ vel difficilio⁹. an generatio vel corruptio: p⁹o nūc tñ dicē dum est: qr nihil prohibet agens impfectius essentialr eē pfectius accitalr aliquo corrūpendo vel penes vtriuslz ꝓtarij applicationē diuersam ad totū passium in quod agit: aut ad partē eius in quā ꝓmo agit: ⁊ tunc erit ꝓportio maioris inequalitatis: vel totius ad totuꝫ penes qlitates actiuas aut passiuas: vel totius ad partē ꝓpter maiorem cōtrarietatez totius ad partē resistentē q̄ꝫ sit totius passi ad eandē partē vt determinat in mā de reactione: ⁊ dixi penes qualitates actiuas aut passiuas: qr tales pūt esse itensioris virtutis in agendo: aut resistendo in impfecto q̄ꝫ in perfecto: qr nō incōuenit ipm corrūpendū non obstante qꝫ sit pfectius ꝑm sbam habere qualitates minus actiuas: aut resistitiuas ꝓpter quas indispōnit sbm forme corrūpende vt ipsa forma postmodū nō possit resistere corrūpenti. nam lz in dispōsito sbto per qualitates ꝓias forma corrūpenda sit resistētia ipsius forme sbalis ad agens corrūpens: ipsa tñ ex indispōne sbti redd it impotens ad resistēdū: quū eius esse dependeat a sbto in eē ⁊ in ꝑseruari. C Sed adhuc instat ꝓtra fundamētū prīcipale ꝓnis ponēde: ꝓtra hoc. vꝫ. q causa equoca totalis alicuius effectus in aliquo ordine sit ꝓstantio⁹ effectu: qr quicqd sit de alijs: instantia videt in promptu de specie sensibili que pducit totaliter ab obiecto sensibili extra ꝙ doctorē subti. ⁊ tñ species hꝫ est pfectio⁹ obiecto sensibili: quia hoc est māle: species autē habet esse immāle aliquo modo: ⁊ immāle excedit materiale ꝑm pfectionē. similiter santasma in sensu. pducit speciē intelligibilez: ⁊ tñ santasma est impfectius. C Respondet. q spēs sensibilis deficit a pfectione obiecti: cuius est spēs: qr est deriuata ⁊ diminuta similitudo eius: qr lz ipm repsentet: nō tñ est tale realiter in actu quale est obm: nō enīꝫ spēs albedinis est realiter ⁊ actualiter albedo: sicut albedo est in subiecto albedo: ⁊ hꝫ verius ⁊ realius esse albedinis q̄ꝫ habeat spēs ipsa: ⁊ ita deficit a realitate ⁊ veritate illius qō repsentat. vnde lz cōcedat q pōt sibi albedo obiectiue ⁊ repsentatiue: nō tñ q sit albedo realiter: ⁊ sic ꝓcessit Alz. visum esse colorez in potētia nō in actu. 2. de aia. C Ad illud qō additur q spēs sensibilis est imālis. Negat qr est spēs extensa in organo ⁊ medio: ⁊ in istis sbtis recipit extēse: q autez tales spēs dicant itentionales hoc est: qr sunt itentiones: per quas potētie tendūt in obta: vt intentionales appellent: put itentionale distinguit ꝓtra absolutū: non ꝓtra māle. nam hꝫ itentionale iportat tendētiā in alterū vt in terminū. species enīꝫ repsentatiua alicuius obti in hoc distinguit a formis accitalibus: quaꝫ sunt spēs: qr ille pficiunt sbm in se: nō in ordine ad aliud: iste autē spēs q̄ꝫ sint in sbto semp: tñ principalius in q̄ꝫ tū sunt tales iportant hitudines ad eaꝫ obiecta tanq̄ꝫ ad terminos. C Alij aūt moderni se expedientes de ista difficultate dicunt speciem sensibilē cāri nō tñ ab obiecto extra: sed etiā a sensu agente: ⁊ ita obm nō est causa totalis. C Sed hec respōsio est ꝓtra Doctorē in ꝓmo sniaꝫ. di. 3. q. 7. ⁊ ꝯ Augu. hꝫ q doctor exponit ibi auctem Augusti. 11° de trinita. capitulo secūdo. respondendo ad argumenta opinionuꝫ. Ad illud de santasmate rndet q cuꝫ santasmate cōcurrit intellectus agens ad causandā spēm. Et ꝓterea lz santasma eēntialiter sit impfectius spē intelligibili: nō tñ obtiue ⁊ repsentatiue: qr obm qō repsentat per santasma qō est singulare est pfectī⁹ obto repsitato per spēm intelligibilez qō est vle. Et vlterius santasma obtiue ꝓtinet eēntialr spēm intelligibilē: qr obm relucens in santasmate ꝓtinet essentialiter obm relucens in spē. C Sed ista 2ª rnsio ꝓsupponit spēm intelligibilē ꝯ repsitare vle: sed si poneret repsitare ꝯ singulare. tūc instātia de santasmate haberet efficaciaꝫ. ideo teneat prima rnsio. Ex his apparet ꝓpō premissa superius. s. nullū impfectius pōt esse ꝑn^m pductivum pfectionis: que nō est negādo ꝓpter aliquas ꝓticulares instantias. Ex hoc ifero ꝓnem principaliter intentā sic. Nullū simplr impfectius ꝑm spēm vel genus pōt eē totale ꝓncipium actiuū in suo ordine respectu perfectionis: sed semē est impfectī⁹ simplr fo:ª viuēte. igit ⁊c. ad aiā⁹ est ꝓbata: minor est Aug. 12. de tri. ca. 17. Omne viuens ꝓstantius nō viuente: viuētia ingt nō viuentibus

ad

preferenda iudicamus. Ad hoc rñdet q̄ semē nō agit virtute ppria: ꝫ virtute decidētis semē: z impfectius pōt eē ꝑn^{m} productiuū pfectionis: i virtute alicui^{9} pfecti. ¶Cōtra. cause accītalr ordinate nō nēcio simul ꝯcurrunt ad effectū. Decidēs semē z ipm̄ sum accītalr ordinat⁹. igit non opꝫ simul ꝯcurrere ad effectū cāndū: z ita vnū. ſ. semē nō agit in virtute decidētis. ¶Dato ꝑz: minor ꝑbat: q̄ decīso semine nulla est actualis cātio decidentis ad effectū: q̄ ꝓtinuat gñatio siue decidens sit: siue nō sit: cāe āt eēntialr ordinate nēcio simul ꝯcurrūt. ¶Cōfirmat: q̄ in virtute nō entis nihil agit eo mō quo ē nō ens: ꝫ decidēs semē. q̄nq; non est q̄ vīuens aut aīal gñat: sicut sortes gñatur ꝓie suo exīte mortuo. silr dato q̄ sit hꝫ rōnē nō entis respectu setus gñandi. ꝑbat: q̄ non est ꝑs ipsi corpori ex quo gñatur. ergo quū sit absens hꝫ rōnē nō entis: gñans aūt simul est cuꝫ genito: q̄ mouens est simul pītalr cuꝫ moto. 7. phīci. ꝯ. tex. cō. 10. igit decidēs semē respectu generationis est non ens. ¶ℌ. Nihil formalr agit nisi per formā que sit formalr in ipo. vt est de mēte Alꝛ. 2° de aīa. q̄ actiones z operationes agētis si sunt elicitiue ab agēte: opꝫ q̄ in ipo sit ꝑn^{m} formale elicitiuū ist⁹ actionū. nihil. n. agit per se per formā que sit in alio. igit si semē agit ad terminū ſbalez viuētis: nēcio virtus per quā agit est formalr in ipso vndecūq; efluxerit: aut igit erit ſba: aut accīs. si accīs igit per talē virtutē nō pōt attingere formā viuā: q̄ neq; semē: neq; aliq̄ accīdens exīstēs in semine est eque pfectū cum forma viuēte si ſba est illa virtus quē admodū multi dicūt de virtute formatiua seminis z spiritu gignitiuo. ¶Cōtra q̄ talis spūs non est viuens. igitur sequit idem q̄ ꝓius. ¶Rñdet q̄ spūs gignitiuus est viuens in po^{a}: ꝫ nō in actu: z hoc est q̄ vult Cōmenta. 12. metaph. cōmē. 18. vbi hꝫ. virtutes que sunt seminibus que facīut aiata nō sunt aiata in actu: sed in potētia. Sꝫ 2tra. si tales virtutes sunt in po^{a} aiata: aut in po^{a} passiua: aut actiua. si ꝓmo mō hoc est falsum: q̄ tales virtutes formatiue nō pīt recipe vitā: hoc etiā nihil est ꝓpositum: q̄ dicere q̄ tales virtutes pīt recipere aiam z vitaꝫ est extra ꝓpositū: q̄ de hoc nō disputamus vtrū possint trāsmutare passiue ad formā viuentez: sed querimus de ꝑn° actiuo a quo effectiue trāsmutant: z vtrū ipse gīent aiam: z tunc dicere q̄ iste virtutes sunt in po^{a} actiua ani mata: tu petis ꝑn^{m}: q̄ hoc ipugnamus. naꝫ idē est ac si dicerctur. iste virtutes pīt ꝓducere aiam: q̄ pīt po^{am} actiuam respectu eius: z sic assignat idem per idē. si vo detur q̄ iste virtutes sint in po^{a} actiua aiate: q̄ pīt efficere aiaꝫ hoc ipbatū est. ¶Sed aliter rñdet dicēdo q̄ argumēta supius adducta ꝯcluderent. si aia simpliciter gīaretur. ¶℞o quo notādū ꝑm istos: q̄ ꝑm Cōmēta. 7. metaph. cōmē. 31. z. 12. metaph. cōmē. 18. Duplex est agens. vnuꝫ ꝓducens z faciens: aliud mouens z extrahens. ℙPrimuꝫ est sicut ille qui facit figurā. Scōm est agēs q̄ mouet materiam ad formā ꝑm Cōmen. dicūt isti: gīans nō est agēs ꝓducens z faciens: ꝫ mouens z extrahens. Inquit enīꝫ Cōmenta. illo cōmē. 18. 12° metaph. gīans aiaꝫ nō est dicere q̄ ponit aiaꝫ in mā: ꝫ extrahit illud q̄ est aīa in po^{a} ad esse animā in actu. Exhis dicitur q̄ agens ꝓducens z faciens semp est nobilius vel eque nobile cuꝫ ꝓducto: sed agēs extrahens nō opꝫ. vnde. 7. meta^{ce}. cōmē. palleg. vult q̄ corpus per aliq̄s qualitatē actiuā extrahit formā gñandaꝫ de po^{a} materie. ¶Cōtra hoc arguit. Quocūq; mō agēs cauſet terminū opꝫ q̄ ꝑhabeat ipſuꝫ in sua virtute actiua. ꝑbat: q̄ cātione z cālitate agētis totus terminus accipit eē. Et oēm entitatē z pfectionē quā hꝫ terminus hꝫ ab agēte. igit talis entitas z pfectio est in virtute: aut in forma agētis p quā agit: sed virtus aut forma agētis ꝓportionalr z equalr entitati sue. igit agens nō est ipfecti^{9} termino quez: ꝓduat: ꝫ ipole est mīn⁹ ens ꝑm gen^{9}: aut etiā ſpēm: ꝑhabere maius ens ꝑm gen^{9}: aut speciē. g̃ nō est dīa in agēte q̄tū ad pfectionē sue actiōis: z si ue sit extrahēs siue ꝓducēs. ꝓsupponere. n. māim de q̄ sit eductio forme vel in quā sit impressio forme ꝓducte nō tollit quin oporteat formā ꝑhaberi in virtute agētis: p quam educit de nō eē ad esse. ¶Ad 2um 2um adductū posset dici. vno° q̄ nō dicit Cōmē. q̄ corp^{9} habens q̄litatē actiuaz per ipſaz q̄litatē: sicut per ꝑn^{m} actiuum gīt: sed per formā suā ſubalez gīat: per q̄litatem disponit. vnde q̄ Cōmē. dicit: q̄ corp^{9} hīs q̄litatem actiuā: aut potētiā generat: per potētiā itelligit formā ſubalē. alio mō pōt dici ad 2um 2um dicendo Cōmēta. fuisse oppositе opīniōis: quā tenemus. ℑō de cōmēto nō est curandū. ¶ℌ. ad pncipale arguit: q̄ semē nō ꝯcurrat actiue ad formā gīandam que est aia. nā ꝑm medicos ꝑtum cōcipitat⁹. dī. 18. virtus existens in semine corꝛūpit: que est virtus formatiua. quū embrionē plasmauerit. naꝫ cōsumato ope suo vana esset eius permanētia. est. n. semen de ꝓximo conuertibile in illud q̄ debet gīari: z ita magis habet rationē passiui q̄z actiui. ¶Er hꝫ arguit. Nullus effect⁹ ē fine p se cā efficiēte: sed in eo instāti quo corp^{9} vltimate ordinatū aiaī seu viuificaī nō est semē neq; virt⁹ eius formatiua ꝫ istos. g̃ zē. ¶Ad hꝫ rñdet. q̄ cā in actu requirit effectū in actu in fieri: sed nō in facto esse: sperma. n. si generat hominē nō est simul cū homine genito: sed est silr cum hoīe duꝫ est in gīari. ¶Sed 2tra. eo mō quo agens per motū est in actu: eo mō effect⁹ est in actu. z ecōuerso: q̄ cā in actu z effect⁹ in actu quo ad effectus sibi ꝓpor^{1es} in fieri vel i facto eē simul sunt z nō sunt ex 5° metaph. text. cōmē. 3. z 2° phīco. textu cōmē. 17. Sic. vꝫ. q̄ sicut effect⁹ in fieri regrit causam in actu respectū fieri a qua essentialr dependet: ita effectus in actu i facto eē in eo instāti quo accipit esse cōpletū z perfectū ꝓsupponit cām in actu dātem tale esse: aliogn tale esse cōpletū esset a nullo: ꝫ in eo instāti quo inducīt aīa in corpore vltimate organiçato z dispōsito aīal: aut viuēs capit esse cōpletū. igit opꝫ ibi aſignare aliq̄z cām ꝓducentē aiam: sed hꝫ agens nō est semen: neq; aliq̄ virtus eius vt deductuꝫ est. ergo zē. ¶Et ꝓfirmat. nā quū rei pmanētis sit dare primū esse genīti ex 8° phī. tex. cōmē. 69. Simus in illo instāti quo cōpositus ſubale p° est: aut ꝑmo mō est a se: aut ab alio: aut a nullo. nō ꝑmo mō: q̄ nihil gīat se q̄tum ad esse simplr z ſubale. sicut esset in ꝓposito: neq; pōt dici q̄ sit a nullo: q̄ tūc suū esse esset indepēdēs simplr: q̄d videt absurdū. ergo dandū est q̄ ipm̄ cōpositū accipiens esse cōpletū sit ab alio a se: z ita ab aliq̄ cā que est i actu respectu effect⁹ in talī esse. ¶Sed 2tra hꝫ q̄d dī. virtutē for$^{u.am}$ corrumpi seu nō esse q̄n inducīt aīa in mā. nā in eodē instanti tpis est inductio vltime forme disponētis ad aiam: z iductio aie: z sic vltima organiçatio z aiatio: ꝫ organiçatio est a virtute for^{ua}. ergo in isto instāti i quo est animatio z inductio aie est vr for^{ua}. ¶Ad hoc dī. q̄ licet organiçatio z aiatio sint in eodē instāti tpis: sunt tñ in distictis instātib^{9} nāe: ita q̄ ꝑus nā est inducta vlt^{a} for^{a} disponēs anteq̄z inducāt aīa vel educāt de po^{a} subtr: z in eo instāti nāe quo est aiatio: cū virtus for^{ua} nullā hēat operationē supfluit. z ꝓ ꝑs in tali mēsura q̄ est istās non est talis vtus: saltē in talī instāti ē termiata z cōpleta ois ei⁹ cālitas z opatio. g̃ in instāti q̄ corp^{9} aiaī nullā hꝫ cālitatē: ꝫ ipole est in talī istāti aiatiōem eē sine cālitate sue cāe. g̃ aiatio nō est a vtute for^{ua}. ¶Et ꝓfirmat: q̄ cā z cātū in actu fūt silr nā z nāli itelli^{a}: q̄ nō solū se ꝯcomitant in q̄cūq; instāti nāe ꝑm ēē sed et ꝓ q̄cūq; instāti vnū itelligit z reliquū. Alij dicēt ad hꝫ q̄ vtus semis manet i tota alteratiōe ꝓcedēte in ductionē vltie for^{e} disponētis: z in instāti inductionis isti⁹ for^{e} desinit eē: z hꝫ ꝑm nō eē. Et hꝫ vi dse Scot⁹ in. 5. meta ꝑh. z 7. ꝫ tūc isurgūt maiores difficultates z tu ꝑsidera. oporteret. n. ponere gñationē for^{e} dispōnētis per modū ſeqlle: aut gñatiōez for^{e} ab agēte sepato. ¶Sꝫ ꝑter ista vi

dendum est

dendū ē ad qd ponit semē: ⁊ qd sit termin⁹ actiōis eius. ¶Rñdet q semē agit ad alterationē puiā seu pcedentez terminū gñationis. Aduertēdū tñ q nō agit vt sufficies actiuū. nā virtus actiua vniformis nō pōt agere in passo vniformi effectū difformē: ꝫ virtus actiua seminis est vniformis: q semē est homogeneū. igit virt⁹ actiua seminis nō pōt cāre tantā difformitatē: q̄z apparet in partibus organicis aialis: nec p ꝓñs pōt alterare ad tantā difformitatē. Ad 1o huius rōnis ps. q difformitas in effectu vel accidit ex difformitate agētis vel passi. vñ virt⁹ q̄ facit tantā difformitatē organoz in corpe aialis est actio difformis influētie celi siue caloris celestis q̄ q̄stū ad ꝺ ē cōsona vtuti diuine: ⁊ ad istā actionē difformē aliq̄ mō cōcurrit semē vt ꝓcausa. Et ꝺ vt velle Cōmē. cōmēto pallegato vbi dicit: q vtutes formatiue in seminib⁹ hñt ꝓprias mēsuras ex q̄titate motuū celestiū ⁊ disponib⁹ stellarū in ꝓpingtate ⁊ remotione ipsaz. ¶Sz ad istā rōnem pmissam medici rñderent semē nō ē vniforme virtua'r ex eo q decidit a diuersis ptib⁹ corpis aialis a qbus retinet virtutē effectiuā illaz ptiū: etiā nō est vniforme: q semen viri agit i semē mulieris q̄ est alteri⁹ rōnis a semine agēte. Quicqd sit de hoc saltē certuz est q influētia celestis coagit semini ad alterationē vltimate disponentē ad formā aialis ⁊ principalius ꝓcurrit q̄z semē: ⁊ qđ dictuz est de semine intelligit de rōne seminali: q rō seminalis nihil aliud est q̄z forma ꝺalis semis: vel aliq̄ q̄litas actiua ꝓñs formā ꝺalē semis. ¶Sz in surgit difficultas adhuc a quo cātur effectiue forma aialis vel cuiuscūq viuētis. ¶Rñdeo q tales forme in mā disposita nō iducunt nisi a deo: q tales forme nō a semine vt pbatū est: nec a decidente semē: q decisio semine pōt statim corrūpi: nec celuz quū nō sit aiatū: nec itelligentia quū ista nō agat: nisi mediante corpore celesti ⁊ motu ipsi⁹. vt vult pha: ⁊ Cōmē. ꝓsert. 2m. 7. metaphisi. cōmē. 28. ad nihil igit tanq̄z ad terminū attingit itelligentia: ad qđ non attingat mor⁹ aut corpus celeste: q ista duo s. itelligentia ⁊ ozbis nō agunt ex equo vt duo attingētia imediate eundē effectū eo mō quo virtus actiua in semine viri coagit virtuti actiue in semie femelle ad alterationē puiā forme aialis introducēde: ⁊ eo mō quo obm itelligibile itell⁹ ꝓcurrit actiue ad itelligēdi: quoz vnū in agendo nihil recipit ab alio: ꝫ ozdine eentiali sic agant q vnū ꝓncipali⁹ agit q̄z reliquuz sed intelligētia agit in hec inferioza mediante motu. vt habitū est in cōmēto pallegato qui mor⁹ est ab ipsa. ¶Est etiā articulus ꝺānatus Parisi⁹ q intelligentie educant formas de mā. relingit igit q solus aliquis fit cā effectiua istaz formaz. ¶Sz oꝛ dubiū: q vī q iste forme creent quū producant de nihilo. ¶Rñdet q creatio est productio de nihilo vt ly nihil excludit tam cām mālem ⁊ subiectiuā q̄z formalem oppositā vel disperatā: qđ ꝑbatur. nam si qd fit de aliquo tanq̄z de ꝑbto non est creatio ꝺm oēs. silr si quid fit de aliquo tanq̄z de positiuo termino a quo siue fit oppositu: sic si albū fieret ex nigro: siue fieret ex disperato: sicut albū ex dulci nō esset creatio. Ex omni no nihilo in re gcqd fit de his que sunt in deo est creatio maxime theologica: de qua est sermo in pñti: ⁊ addo q ly de nihilo. importat ordinem tpis: aut nature positiue: ita q̄z nō esse: aut nihil ꝑcedit esse tpe: aut etiā nā positiue: qđ dico ꝓpter itelligentias que pducunt a deo de nō ē ad esse tantūmō ordine nature priuatiue nō positiue ꝺm ꝓbm. ⁊ ꝫ nō terminant creatione theologica: ꝫ bñ phisica. vt est de mente doctoris. in 2° dis. 1ª. q. 2. Assumptuz aūt de ordine nature positiue phaſ. si deus ab eterno creasset mundū: nō esse mūdi ꝑcisisset esse tantūmō ordine nāe positiue. nō tpis. ⁊ q nō tpis appet. naz ante talē creationē nō fuisset tps nisi imaginatuz: nō reale: ꝫ q ordine nāe positiue ꝑcisisset. phaſ: q mundus ꝺm theologos est tot⁹ nā possibilis vt distinguit ꝺ nām nēcia. g sibi nō repugnat hēre potentiā ante actū ordine tpis: ⁊ ꝓñs in suo ꝓceptu formali nō includit: vt sit. ergo pōt pduci de nō ē ad eē ordine nāe positiue: qđ nō est de intelligētijs ⁊ toto mūdo ꝺm Alz. quū hēant nāz simplr nēciaz. Applicando ista ad ꝓpositū forma pducit de aliquo tanq̄z ex sbto: ⁊ ēt tanq̄z ex termino a quo. igit non creat. ¶Sed ꝺra saltē entitas forme vt distinguit a mā: quū non pre existat educet de puro nihilo sui ad aliqd esse. nā pducitur de nihilo sui tanq̄z ex termino a quo': ⁊ ēt ex nihilo tanq̄z ex ꝑbto q̄ sit ps ipsius. igit creat. Ad hoc rñdetur q licet forma pducit de nihilo sui ꝑbtue ⁊ terminative tñ pducit de aliq̄ tanq̄z ex termino a quo: ⁊ etiā tanq̄z ex ꝑbto ꝑsuppposito: q vtrūq; ꝑsupponit in sua pductōe. ꝺ ei⁹ pductio non est creatio: q creatio nullū illoz ꝑsupponit. Et addo q forma ꝓpria nō pducit neq; gñatur: sed cōpositū: sed tm̄ fit ⁊ gñatur vt in hoc: ⁊ ita per accīs. vt ꝑz. 7. metaph. tex. cōmē. 27. ⁊ sicut nō gñatur ita nō pōt dici creari loquēdo de forma que in esse depēdet a mā: ⁊ silr in fieri. ¶Sed cōtra: q prius forma est aliquid in se ante q̄z insit ꝑbto in quo sit. in isto prioꝛi non ꝑsupponit ꝺm. ergo creat. Rñdet q prioꝛ est forma ꝺm essentiā ⁊ q̄ditatē ante q̄z insit: q ineſſe ꝑsupponit esse: non tñ forma est ꝑor in existēdo ⁊ q̄stū ad esse existētie ipso subto: imo ecōtra ꝺm ē prius quū ipa forma in fieri depēdat a subiecto ⁊ terminet actionē agētis vt in hoc. vñ ꝓsitas nāe forme ad ꝺm est tñ ꝓsitas q̄stum ad ꝺceptū formalem ⁊ q̄ditatiuū: q. vꝫ. forma pōt ꝺcipi cōceptuz formali suo sine subto ⁊ si diffiniſ forma per ꝺm. diffiniſ tñ per aditamētū. vt ꝑz 2° de aia. ¶Sed adhuc instat cōtra hoc q̄ste forme sint imediate a deo: q̄z ista positio videt cōuenire cū opinione Plato. ⁊ Aluicē. q̄stum ad hoc q iste forme exeant ab agente supioꝛi: quā ipugnat Aluerro. 7. metaph. cōmē. pallega. Et tunc oportet rñdere Ad rōnes Aluerroys adductas supius. ¶Rñdeo. ad hoc ꝺ q ista opinio nostra dissentit ab opinione Plato. in hoc q nō ponit istas formas viuētes esse simul creatas a deo ⁊ coꝛporibus infusas. quēadmodū posuit plato: sed successiue. pducit factis dispositionib⁹ in coꝛpoꝛib⁹ nālibus gñabilib⁹ ⁊ coꝛruptibilib⁹. Dissentit etiā ab opinīe Aluicē. in hoc q ista opinio non ponit istas formas. pduci ab aliqua intelligētia citra deuz: sed ab ipso deo puia dispōne facta in coꝛpoꝛe nāli. ¶Sed q̄ videntur rōnes Aluerro. militare ꝓtra hāc pōnez. ꝛō discurrēdo p ipsas vt videat q̄stum ꝓducant sic rñdet: ⁊ ꝓmo ad ꝓmā q accipit medīū ex fine: ⁊ ex his que sunt ad finē: quū ꝺ q ex opinione sequeret q gñatio nō fit ab agēte māli ⁊c. rñdetur negando ꝓñtiam. nā forme nāles nō viuētes sunt ab agēte māli dispositiue ⁊ etiā effectiue: q sunt termini actionis nālis agētis mālis: ⁊ inducunt ab ipso: sed q̄stuz ad riaz: ꝺco q licet nō inducant a talib⁹ agentib⁹: sunt tñ ab ipsis ⁊ pñt ꝺici generari ab ipsis: q inducēs formā ad quā imediate ⁊ necio sequit coꝛdine nāe tñ: ⁊ non tpis alia forma generat illā formā: sed agēs māle est hō respcū aie ergo ⁊c. vnde inducta forma coꝛporeitatis ⁊ vltimata organicatione in mā de⁹ necio necitate imutabilitatis: vī etiā ineuitabilitatis ꝺm ꝓbm. pducit aiam: per accīs tñ ea pductione qua pducit aiatuz cōpositū. ¶Sed ꝺra. q sic pducere nō est nisi pducere dispositiue aiaz: q aia nō est terminus actiōis eius qđ iducit formā coꝛporeitatis. Dico q sic agere est agere plusq̄z dispositiue. nā actio agētis mālis ꝺm ꝓbm iponit necitatē agēti. ꝓmo qđ est deus ⁊ ꝺm theologos de⁹ necio necitate imutabilitatis ex legib⁹ ꝑfectis a sapia sua ⁊ ꝺm influxū generalē agit in ducēdo formā in mā. igit sicut si ponerer forma gñari p modū seqle ꝓcederet cōpositū gñari ab agēte māli: multo magis vī hoc posse ꝓcedi in ꝓposito. Ulterius quum gñatio sit terminus alterationis ex ꝓmo phīco. ⁊ ꝓmo de gñatiōe ei⁹ est gñare: cui⁹ est alterare vltimate mām: ⁊

quũ agẽs mãle alteret mãm: ista mõ nõ agẽs imãle: sequ-
tur ꝓpositũ. Addo ẽt q agens disponẽs mãm in tpe pro
itroductiõe forme q3 diu forma eius inducta ꝓcedit vlti
mã formaz ordine tpis tale agens tñ agit dispositiue: q
nõ necitat ad illã formã vltimaz: in ꝓposito aũt non est
sic: q vltima organiçatio necitat corp⁹ z agẽs ad aiatiõez
in eodẽ istanti tpis quo inducit hȝ organiçatio z sic gñat:
¶Sed arguebat q eius dẽ agẽtis est finis: z id qȝ est ad
finẽ zc. ¶Rñdet q verũ est vbi agẽs habet in vtute sua
actiua vtrũqz: sed vbi ꝓpter pfectionẽ finis agens nõ cõ-
tinet ipsum nõ oportet. Et ad hoc faciũt exẽpla adducta
de calore z sanitate z de edificatore: z quũ inferꝝ q gña-
tio est finis alterationis ꝓcedit: ꝛ tñ finis extrinsec⁹ nõ in
trinsec⁹. ¶Ad 2m incõueniẽs qȝ deducit Lõmẽ. q gene
rans nõ esset formãs: patet per idẽ q gñans in aiatis est
formãs simplr: in aiatis etiã eo mõ quo dictũ est: subm
formaꝝ forma vltima disponẽte: z etiaz forma vltima ad
quã disponit ex necitate nãe ꝑm phz z theologũ ex cõi i-
fluxu z generali ab agente nãli. Ad 3m incõueniẽs q sb-
iectuz z sua forma essent duo in actu zc. ¶Rñdetur negã-
do ꝓntiam. Et ad ꝓbationẽ: q agentia que nõ cõcurrũt
ad eũdẽ effectuz cãnt duo in actu. Dicit q vez est vbi ista
agentia nõ sunt essentialr ordinata inter se z respũ effe-
ctuũ: quoz vnus nõ ordinatur ad aliũ: sed non est sic in
ꝓposito. nã agens nãle subordinatur ꝑmo agẽti in tota
actione ꝓcedente inductionez formez: z subm z forma fa-
ciũt vnũ ꝑ sein actu: vt dr ꝑ ꝑz: argumẽtũ tñ militat ꝑ pla
tonẽ q ponebat ideã separatã a sensibilib⁹ iducere talẽ for
mã ꝋbalẽ in mã: idea aũt z agẽs particulare mãle nõ pñt
eẽ ẽntialr ordinata: q ꝑm ꝓplato. sunt eiusdẽ spẽi iter q
non est ordo est essentialis: sicut nec inter individua eiuꝰ
dem speciei ex 3o metaphꝫ. ter. cõmẽ. xi. z in hoc Alz. cõmẽ-
dat ꝓplatonez. ¶Sed adhuc instaꝝ: q: vbi agẽs aliud z
actio alia ꝑm Lõmen. 5. phico. cõmẽ. 38. sed idea z quod
cũqz agens separatũ si ponaꝝ cum agente mãli erunt agẽ
tia diuersa. igit z actiones. z per ꝓsequens termini erũt
diuersi. igitur effectus erunt duo in actu vt ꝓius. ¶Re
spondeꝝ q termini formales vtriusqz actionis erunt di-
uersi: essentialiter tamen ordinati. vt dictuz est: sed termi
nus totalis z ꝓmus generationis erit vnus. sipsuz cõ
posituz qȝ constat ex termino formali vtriusqz actionis.
¶Et si dicas. idẽ terminꝰ nõ potest terminare duas actio
nes: sicut sunt iste. ¶Rñdet negãdo hoc bene vez est q
duas actiões dispatas z nõ subordinatas nõ põt idem
terminꝰ per se terminare: sed si actiões sint subordinate:
hoc assumptũ est falsum. nã pro tãto est verũ q idẽ termi
nus ꝓmus vnius põt esse terminꝰ alterius: q: agẽs mã
le inducit formã vltimate disponẽtez ad formã alterã in
eodẽ gñe subali: z qlibet istaꝝ facit vnũ per se cuz alia z
est ꝑnᵐ essendi ipi cõposito in eẽ subali simplr: ac ẽt amꝫ
be ordinanꝫ ad vnũ esse qȝ est totius compositi qȝ per se
ꝑmo terminat vtrãqz actiõez: qȝ dici nõ poterat ꝑm pla
tonẽ. vt de se ꝑz. Ex his appet ad formã argumẽti quuz
dr vnũ in actu z multa in actu opponũtur: verũ est si sint
in actu vltimo cõpleto: z vnuz nõ ordinaꝝ ad aliud: sicut
nõ est in ꝓposito. Et ad illud q a diuersis agẽtib⁹ nõ cõ-
currẽtibus ad eũdem effectum sunt diuersi effectus: ꝑz q
ista agẽtia cõcurrũt ad vnum z eũdem effectũ qui est pri
mus terminus z totalis vtriusqz. vt dictũ est. ¶Sed cõ
tra. agẽs mãle nõ potest ꝓducere aiam: igit neqz cõpo-
situm aiatũ. ꝓtia ꝓbaꝝ: q ꝑ te tale agens excediꝝ a pfe
ctiõe aie. q cũ cõpositũ aiatũ sit pfectꝰ aia: sequit ꝓpositũ.
Rñdet q effectꝰ pfectior aliq cã nõ põt eẽ ab hȝ causa. si-
cut a ꝑnᵒ totali z imeᵉᵒ: sed vbi cã pfecta ꝓcurrit cuz alia
imfecta sic q eq imediate ꝓcurrit ad cãtionẽ effectꝰ cum
imfecta: talis effectus pfectior põt cãri ab imfecta: ꝑser
tiz vbi in effũ pfectior ꝓcurrũt duo termini formales eẽn
tialr ordinati gsũt termini actiõis vtriusqz agẽtis: z sunt
ꝑnª essendi ipsi effectui vt est in ꝓposito. ¶Sz ꝛ. qz pa-
riformiter posset dici q virtus formª existẽs in semine sil
ꝓcurrit cum intellia z celo ad cãtionẽ aie. ¶Rñdet q in-
telliª z celum nõ ꝓcurrũt cum virtute formatiua imedia
te ad cãtionẽ aie sicut deᵒ ad cõpoᵐ: aiaᵐ: neqz in ipsa aia
est aliqd cãtũ tan q3 terminꝰ imediatꝰ actiõis celi z itelliᵉ
sicut est in composito actionis diuine z actiõis nãlis. Et
lz deᵒ respũ cuiuscũqz actiõis agẽtis nãlis: ad cuiꝰ termi
nũ formale effectiue ꝓcurrit. sit cã vlis: respũ tñ illiᵒ ter-
mini ad quẽ nõ attingit actio nãlis sicuti est aia ẽ agẽs
ptiᵉ z speciale. ¶Vel põt breuiter dici ad istantiã q effe
ctus pfectior nõ põt cãri a cã imfecta ꝑm illã rõnez que
excedit virtutẽ eiᵒ cãtiuã: z ita lz aial sit imediate a virtu
te formatiua existẽte in semie: nõ tñ sub ea rõne sub qua
virtus: aut sensitiuũ: hȝ sub aliq rõne ꝓpri. s. sub rõne co-
poris: eo q rõ cãndi ipm aial nõ est aia: sed forma corpo
reitatis: z sic aial sub rõne corporis nõ excedit virtutẽ for
matiuã. ¶Sed adhuc instaꝝ: q: a silr dicta q aia est a vir
tute formatiua ꝑm vnũ eẽ qȝ est eẽ ꝋbale: z nõ ꝑm esse vi-
uens aut sensitiuũ. ¶Rñdet q qñ in aliquo ꝓcurrũt 2ª rõnes
formales realr dicte põt illud cãri ab vna cã ꝑm vnã
illaz z nõ ꝑm aliam. z si vna illaz necitet ad aliam illud
poterit esse a duabus cãis ꝑm aliaz z aliam rõnẽ. sicut est
in ꝓposito de aiali. includẽte formã corporeitatis z aiam
que sunt 2ª forme realr dicte: sed vbi rõnes formales in
eodẽ sunt idẽ ꝑm rem nõ põt illud cãri realr ꝑm vnã rez
nõ ab vna cã. quin etiã causaret ꝑm aliam sicut se hñt in
aia esse ꝋbale z esse viuens. ¶Ad 4m rñdet negãdo illud
inconueniens sequi ex ista põne doctoris: bene sequitur
ex opinione platonis: ꝓpterea q idea z agens mãle ꝑm
ipsum sunt eiusdẽ rõnis: quia ponit idea vt hȝ gñatio vni
uoca que ꝓsupponit vnitatẽ speciei iter gñans z genitũ:
inter que nõ põt esse ordo essentialis. vt dictũ est. ¶Et ad
illud qȝ infert q si agens separatũ z mãle essent ordina-
ta essentialr ambo attingerent eundem effectũ. ꝓcedit de
effectu totali qui est terminꝰ primus seu adequatus: sed
nõ de effectu qui est terminꝰ formalis. hoc nõ opz. Etiaz
dicit ad hoc q deus ꝓcurrit ad ꝓductionẽ cuiuscũqz ter-
mini ꝓducti ab agente nãli per cõmunẽ influxũ gñales:
specali vo ꝓcurrit cũ ꝓducit animã. ¶Sz alia duo ar-
gumẽta adducebanꝫ. ¶Primũ erat nõ est ꝓcessus de ex
tremo ad extremuz nisi per mediũ zc. ¶Ad hoc rñdetur
dicẽdo: q hȝ agẽs nõ procedat de extremo ad extremum
sine medio in aliquo sensu: non tñ simplr: ita q actione
eiusdẽ rõnis agat in mediũ qua agit in extremũ. sol. n. ge
nerat minerã in visceribꝰ terre z nõ gñat in medio: neqz
in ꝓficie terre z maxime hoc est verũ qñ mediuz nõ est
eiusdẽ rõnis cum extremo. q si daret idem agens eadem
actione eiusdẽ rõnis ageret in mediũ z in extremũ. simi-
liter si agens agat per duas virtutes actiuas alterius rõ-
nis per vnã virtutẽ põt agere in extremũ z nõ in mediũ:
sicut sol illuminat mediũ z generat vermẽ in ventre terre
per aliaz z aliã virtutẽ. ¶Ex hoc ad ꝓpositũ dr q agẽs
separatuz actione vnius rõnis agit in corpus celeste cau
sando motũ per quẽ alterat mã z disponit corpus ani-
malis mediante colore celestiz luce z influẽtia vt de ipso
educat forma: qua facta dispositione ab ipso agente sepa
to qȝ est deus educit forma de mã sic dispositã. ¶Et ad
formã argumẽti. Agens imãle nõ põt imediate agere in
mãm: nisi mediante aliquo corpore in trãsmutabili ꝓce
ditur hoc z est sicin ꝓposito: sed nõ opz q agat in mediũ
eadẽ actione qua agit in extremũ. s. in mãm corporalem.
Et ꝓcedo q a tali agẽte nihil põt ꝓuenire imediate nо-
uuz nisi positis causis medijs actiuis aut passiuis hȝ ꝛ. sicut est in ꝓposito. ¶Et si dicas facta dispõne in mate
ria agẽs imãle nõ põt sine medio in rõne cẽe efficiẽtis ali
qd attingere in mã. s. ꝓducẽdo i ipsa aliqȝ formã ad quã
nõ ꝓcurrat aliud agẽs: negaꝝ hȝ: q: solũ illud hz ꝓcurrere

quod habeꝫ

qđ hz in vtute sua actiua formã pducẽdã qđ est agẽs ꝑm. vt pbatũ est supra. ¶Sed ẏtra mouens est simul cũ moto. ex. 7. phisico z. tex. cõmẽ. 10. Rñdetur q sufficit q sit simul ꝑm vtute nõ ꝑm esse. ẏtra: qr ar. Alz. q si imouentibus z motis eẽt pcessus in infinitũ ex oibus istis posset fieri vna magnitudo ẏtinua infinita: hoc autẽ nõ seqret vbi mouẽs z motũ simul essent tm̃o ꝑm virtutẽ. Rñdeꝫ q vnũquodq; motũ simul est cũ moto: loquẽdo de mouente primo: z de silitate: nõ qdez localis: sed de silitate que est per indistãtiã ad motũ: aut ꝑm esse: aut ꝑm virtutẽ sic est agẽs imãle respcũ corpis sil' h est indistãs: q̃suis agẽs corporeũ simul sit localr cũ eo qđ imediate mouet ab ipso: z ex hoc sequit ađ ꝓm phi q si essent infinita mouẽtia corporalia cũ ista sint simul cũ prime moto per ẏtactũ mathematicũ ex oib istis fieret vnũ ẏtinuũ infinitũ. ¶Alia ratio fuit adducta. gĩans z genitũ inuicẽ assimilant zc. ¶Rñdeꝫ pcedẽdo hoc assumptũ vel assimilatiõe forma li' in gĩatiõe vniuoca simplr vel assimilatiõe virtuali in gĩatiõe equoca in qua pcedit conuentia z silitudo virtualis forme inter gĩans z genitũ: vbi agens hz formaz quã pducit virtualr tm̃ in se z nõ formalr. Et q; in omni gĩatiõe sit talis conuentia pz ex. 7. metaph. tex. cõmẽ. 30. z in. 12. metaphi. tex. cõmẽ. 13. vbi propter talẽ conuentiaz Alz. pcedit oia fieri ab vniuoco aliquo mõ. In ꝓposito sequẽdo ponẽ istã inter pducẽs sepatũ z pductũ. saiam est conuentia z silitudo virtualis: sed inter agens mãle z pductũ qđ est terminus totalis est silitudo formalis. ¶Sed ẏtra: qr ois talis gĩatio esset equoca que esset alicuius forme viuẽtis. ¶Rñdeo negãdo consequẽtiã: qr dato q forma viuẽs sit ab agẽte sepato z sic a iatio cozpis organici tm̃ totũ aiatũ nõ solũ est a tali agẽte sepato: sed etiã ab agẽte mãli qđ est eius dẽ rõnis cũ pducto: mõ in gĩatiõe vniuoca sufficit ad vniuocationẽ q pducẽs z pductus sint eiusdẽ rõnis: qcqd sit de principio formali z termino formali ipsius. Quãuis etiã possit dici q terminꝰ formalis sbalis qui nec̃it ad aiam sit ab ipso generãte mãli ex quo saluat sufficiẽter vniuocatio que nõ saluat si agẽs est pdse alterãs z nihil gĩans gĩatiõe sbali. ¶Sz adhuc instat: qr a silr posset dici q creatio forme. saie intellc esset pductio vniuoca. ¶Ad hoc respondeꝫ negando q idẽ sit dicendum de creatiõe z pductiõe de qua est mẽtio in ꝓposito: qr creatio ꝓius terminat ad ordinem nature in esse ẽntie z exĩtie q̃ insit mãe: z q̃ pducat cõpositũ: aliqn nõ crearet: qr creatio in instãti quo aliqd creat nihil oino ꝓsupponit. vt dictus est supra. Sed in ꝓposito nõ ꝓius nã q̃tum ad exĩtiã pducit forma mãlis q̃ cõpositũ: qđ pbat: qr forma pducit vt in hoc in ꝑmo istãti sui esse. vt dictũ est supra: sed formã esse in mã est cõpositũ hẽre esse. ergo nõ ꝓius pducit q̃ cõpositum: imo eadez pductiõe qua pducit cõpositũ pducit forma: z hecẽsnia Alz. 7. metaph. tex. cõmẽ. 17. vt supra. allegaᵐ est. vñ si forꝰ pcedit cõpositũ ordine nãe: hoc est solũmõ ꝑm qditatẽ z cõceptũ formalẽ q habet cõplete anteq̃ cõpositus ꝓpiat ꝑm suã qditatẽ z nõ alio mõ. sl. ꝑm exĩtiã. sl. realez ex' itellctñ qcqd sit de exĩtia in intellu obtiue: q vt sic posset ẽt pcedere oẽm dependẽtiã forc ad ibm: qr forꝺ põt ꝓius ꝓpi vt exĩs q̃ in exĩs: sed in re sil est exĩs z inexĩs. Stat q̃ dcto ꝑncipali intẽta q forma viuẽs imediate est a deo: z pter aia sensitiua: z hoc pductiõe que nõ ẽ creatio. ¶Sed ẏtra: qr dictũ est supꝫ q terminꝰ ꝑmus totalis qui est ipm cõpositũ. sl. aial sit z est terminꝰ vtriusq; agentis. sl. mãlis z imãlis. igit cõpositũ eadẽ pductiõe pducit quo pducit aia: sequit q̃ agẽs mãle pducit aiam. ¶Ad hoc mñsum est supra imediate. nã eadẽ pductiõe passiua pducit cõpositus ab vtroq; agẽte: sed nõ eadẽ pductiõe actiua. Et vlterꝰ si eadẽ paᵘ: nõ tm̃ sit cõpositũ ꝑm eadez rõnem. vt dictũ est. vnde in eodẽ instãti tpis ocurrũt oia ista. sl. inductio forme cozporeitatis forma viuens. sl. aia z gĩatio totius aialis: z qr istas formas esse in mã est cõpositum. hẽ ee: z ipm fieri z gĩari. Ideo ipm eẽ cõpositi sit ab vtroq; agẽte: lz sub alia z alia rõne formali: nec sequitur. agens mãle ocurrit ad idẽ esse totale cõpositi: siue: qđ idẽ est: ad eandẽ pductionẽ cõpositi qua pducit aia. ergo cõcurrit ad pductionez aie. negat ẏtia: sed opz addere ad eandẽ pductionẽ: z q pductio ad idẽ terminet sub eadẽ rõne formali: que sit formalis rõ terminãdi eandẽ eius z agẽtis pducẽtis aiaz: qđ nõ est in ꝓposito. ¶Sed ō. q nõ sit eadẽ pductio passiua cõpositi respcũ vtriusq; agẽtis: qr duabus pductiõibus actiuis corrũdent due productiones passiue. cũ isti respectus sint mutui: z idẽ respectus actiuꝰ nõ possit hẽre habitudinẽ ad plures passiuos: neq; ecõuerso respectus actiui multiplicant in istis agentibus. quoz vnum est mãle z alterus imãle. Respondeꝫ q si actio sit in passo si passum est vnũ actio est vna. z tũc nõ põt saluari dictũ Cõmẽta. in 5° phisicoz. si agẽs aliud z actio alia. si aũt actio sit in agẽte formaliter: z actio sit respectus agẽtis ad passuz: z passio respectus passi ad agẽs actiones sunt plẽs: z passio est vna: qr passum est vnũ: z tunc negãda est illa ꝓpositio. actiões sunt plẽs. ergo passiones. ¶Sed ẏtra. qr tunc idem pductũ z genitũ referet ad plura agẽtia per se primo. Rñdetur vno mõ q; idem pductũ qđ est cõpositus nõ referet ad diuersa agẽtia ꝑm idem: hoc est rõne eius dẽ termini formalis. vt dictũ est supra. Et hoc nõ incõuenit. Vel dicendus est q; forte nõ est incõueniens super idem abˢᵘᵐ qđ est cõpositũ quod fit fundari distinctos respectus ꝓductionis passiue ad diuersa agẽtia: sicut sup idem albũ possunt fundari distincte similitudines ad diuersa alba: nec tm̃ hñs plures productiões passiuas est plura. producta: sicut nec hñs plures similitudines est plura silia: neq; hñs plures sciẽtias est plures scientes: qr z cretũ denominatiuũ significans formã nõ pluralr: nisi rõ suppositi pluralr: qđ nõ est in in ꝓposito. ¶Quinta cõclusio. nũc ponẽda est ista. In mã rerum naturaliũ est ꝑnᵐ passiuũ penes qđ accipit naturalitas motus z mutationis nãlis. Ista hz duas partes. prima est omne corpus nãle hz ꝑnᵐ passiuũ sui motus z mutationis. 2ª est. Ab isto ꝑn°. passiuo attendit nãlis in motu. ¶Prima pars est manifesta: omne mobile recipit motũ quo mouet: sed qđ recipit aliud est ꝑnᵐ passiuum vel hz in se ꝑnᵐ passiuũ eius quod recipit. ergo zc. ¶Secũda pars ꝺnis probat: nãlis mutatio est ꝑm quã passum mutat: sicut est aptum natus mutari a quocũq; agente. vñ. 8. phisico. phs assignans cãm: quare elemẽta nãliter mouent ad sua loca. sl. leuia sursum: z grauia deorsum. dicit q cã huius est: qr sic sunt apta nata moueri: sed nunq; ens nãle est sic aptum natus moueri propter principiũ actiuũ in existẽs sibi: sed tm̃ propter principiũ passiuũ quo sic nãliter idinati. ¶ꝺ. 2° nã vt est principium motus z mutationis nãlis est principiũ itrinsecum: qr est principiũ motus z quietis eius in quo est: sz natura rõne principij passiui est ꝑncipius itrinsecũ: qr est principiũ motus z quietis eius in quo est: z nõ rõne ꝑncipij actiui. ergo ista nãlitas accipiẽda est ex parte principij passiui z nõ actiui. ¶Mino. probat ex 2° phisico. ter. cõmẽ. 3. vbi dicit q accidit infirmo qui mouet ad sanitatem q sit medicus vel habeat artẽ que est principiũ actiuum sanitatis: qr tũc sanaret inquantũ medicus: qđ est falsuz. accidit. n. infirmo qui sanat esse medicum. ¶Tertio hoc idem probatur ex diffinitione nature: qr nã est ꝑnᵐ motꝰ z getis eius in quo est ꝑmo z per se. loco vbi supra: sed ipossibile est q ꝑnᵐ motus actiuũ sit in moto primo z per se: q; mouẽs z motũ in eodẽ currant: hoc accidit: qđ pz: qr possunt separari. nam motus est in aliquo mobili vbi nõ est principium actiuũ. vt declarabit inferius.

igit nã vt est ꝑn^{m} motus nãlis ꝛc̃.nõ dicit de ꝑn^{o} actiuo sed passiuo.¶Aduertendũ tñ q motus dicit tripl^{r}.vno mõ nãlis:alio mõ violentus.3° neutralis.primo mõ qñ mobile nãl^{r} inclinat in formã quã recipit.2° mõ qñ ꝑtra nãliter inclinat.3° mõ qñ nec nãliter inclinat ad formaz quaz recipit:nec ad ꝯiam:sed est indifferens ad vtrãq;. ¶6ª cõclusio.q̃uis ens nãle hẽat i se ꝑn^{m} itrinsecũ actiuũ sue gñationis actiue:non tñ hz ꝑn^{m} actiuũ itrinsecũ sue gñationis passiue.ꝓma pars pz:qz nihil gñat nisi ꝑ ꝓpo^{am} actiuã ꝛ gñatiuã existẽtẽ in ipso:qz si agẽs agit actõe que est formal^{r} in ipo vt nunc suppono:multo magis agit ꝑ formã que est ꝑn^{m} formale agẽdi que est in ipso formali ter.2ª ꝓbat.Tuz qz nihil gñat se.2° de aia.cõmẽ.97.ꝛ 8° de trin.cap̃.ꝓmo.Tum qz si hoc esset maxime hoc accide ret in his q̃ gñant ex semine ꝛ semẽ hꝫ:et ista virtutẽ actiuam in gñatione aialis:sed ℔ nõ est:qz semẽ corrũpit in instãti quo gñatur forma ſbalis aialis.igit ꝛc̃.¶7^{a} cõ clusio.q̃uis corpora simplicia nõ hẽant in se ꝑn^{m} actiuum sue corruptionis:mixta tñ hñt hz ꝑn^{m} actiuũ.ꝓma pars pz:qz corpora simplicia sunt eiusdẽ rõnis i oib^{9} suis partib^{9}.ió vna pars nõ põt agere in aliã ptẽ ipsaz corrũpendo.ſcda pars pz:qz corpora mixta sunt cõposita ex ẽnjs:ꝛ vnũ ẽnũ agit in reliquũ:qñ actio est ex ẽntate. ¶8^{a} cõ clusio.omne ens nãle hz in se ꝑn^{m} intrinsecũ actiuũ mo tus localis nãlis:non tñ neutralis aut violenti.2^{m} pz:qz ꝓpter hoc motus est neutralis vel violentus:qz hz ꝓn cipiũ actiuũ extrinsecũ.ꝓmũ ꝓbat:qz corpora simplicia ẽn q hz hñt in seipsis ꝑn^{m} actiuũ talis motus.ergo etiã mixta:sed oĩa entia nãlia sunt:aut simplicia:aut mixta ergo oĩa nãlia hñt hz ꝑn^{m}.ꝓmũ assumptũ ꝓbat.ꝓmo auctoritate cõmentatoris.2° phĩsico ꝛ.tex.cõmẽ.ꝓmi.di centis.nõ inuenit corpus simplex qð alteret ex se:aut ge neret ex se:sicut inuenit corpus simplex qð trãsfertur de loco ex se.¶Ité idẽ cõmẽ.3° ingt ꝑtra Auicẽ.Et hoc nõ est sicut existimauit Auicẽ.qñ nõ dubitat q ista mouẽ antur ex se ꝛ nõ ex motore extrinseco.ſ.quatuor elemẽta sed de hac varie loquit in diuersis locis de hac mã aliq̃ liter visum est in.q.de ẽtellectu:sufficit nũc tetigisse quod tenemus.¶Nona cõclusio.Oĩa que ꝓprie augmentant hñt in seipsis ꝓm q hz ꝑn^{m} actiuũ sue augmentationis: patet ista cõclusio:qz aia vegetatiua ꝛ calor nãlis sunt ꝑn cipia actiua alterationis que ꝑrigit ad augmẽtationez ꝓprie dictã.¶Ex hac ẽne sequit hoc correlariũ.Corpora simplicia nõ hñt in se principiũ actiuũ augmentatio nis:eo q ipsa derelicta ꝓpꝛijs naturis sunt vniformia in oibus suis ptib^{9}.ꝛ per ẽnis nõ possunt se alterare:nisi per accñs:ꝛ sic nõ possunt habere ꝑn^{m} augmentationis actiuũ.vñ aer ꝛdensat^{9} vltra ꝓpriã dispõnẽ in loco sibi ꝛueniẽti ꝑm nãm quã fit in minori loco q̃ sibi ꝛueniat nãliter mouet se localiter ad locũ sue nãe ꝛgruentẽ.ſma ioꝛem ꝛ in mouẽdo se per se ad maiorez locũ rarefacit se per accidens.¶Decima cõclusio.Omnia corpora mixta saltẽ etherogenea hñt in se ꝑn^{m} sue alterationis actiuuz. naz aialia ꝛ plante nõ sunt eiusdẽ dispõnis in oib^{9} suis partib^{9}.ió vna põt mouere aliã:ꝛ sic de oibus aliꝭ corꝑib^{9} mixtis que nõ hñt vniformitatẽ in partib^{9}.¶Sz ꝑtra istã ẽnem:ꝛ qð dr̃ in probatione precedentis ẽnis instãt.ꝑbando q vniformia in partibus per se possint se alterare:naz aqua calefacta derelicta ꝓprie nature redu cit se nãliter ad frigiditatem.ergo corpus simplex vnifoꝛ me per se põt alterare seipsum.¶Oz si dicas alteratur a ꝑtinẽte:nihil.n.alterat aliq̃d nisi sit ꝓxiũ.Idem nõ ꝑtra riat sibiipsi.ergo ꝛc̃.¶Cõtra.aqua redit ad maiorem fri giditatem q̃ sit frigiditas ꝑtinẽtis:sed minus frigidum nõ causat magis frigidũ.ergo nõ frigefit a ꝑtinẽte.¶Cõ firmatur.si aqua frigefieret a ꝑtinẽte tandem fieret equa lis frigiditatis:ꝛ per ꝛcquẽs nõ fieret actio vlterius:eo q̃ simile nõ agit in suum simile.¶Ad hec respondetur, q minus frigidũ põt causare magis frigidũ in ſubiecto habente maiorẽ aptitudinẽ vel inclinationẽ ad frigidi tatem:sicut paruus ignis põt causare maiorez ignem in ſubiecto magis ſuscepti|uo vel magis dispposito ad formã ignis.¶Ad ꝓmationem dicitur q quũ aer ꝛ aqua de uenerunt ad equalẽ frigiditatẽ adhuc aer vlterius frige faciet aquaz:simile aũt nõ agit in suum simile.si sit simile taz in forma q̃z in aptitudine ad formã:qð nõ est in ꝓ posito.¶Sed quãuis quantũ ad euacuationẽ argumẽ totum ꝛ ad ꝓbabilitatez ẽnis ꝓmisse imediate sic posset responderi:tũ ꝓpromiter dicẽdo ad doctorẽ ſubtilem pos sumus dicere:q etiã ẽntia ꝓpria simplicia põt per se altera re se:ꝛ vt sic habeãt ꝑn^{m} intrinsecũ actiuũ sue ꝓprie alte rationis q̃ est ꝓm qualitatẽ ꝓuenientez sue ꝓprie na ture:quãuis nõ alterat se ad qualitatẽ disconuenientez: sed hoc fit solum ab extrinseco agente.Et quãdo dicit.al teratio fit a ẽntio:ꝛ simile nõ agit in simile ꝛ hꝫ.¶Ridetur q aqua calefacta hz ẽntatẽ ꝛ repugnantiaz ad formam suam ſbalem ꝛ inclinationẽ eius.ꝛ ideo põt agere in se ipsam ꝛ simile sibiitudine formali nõ agit in simile:sed be ne vbi est tantum simile similitudine virtuali.sicut est in acti one equoca:de q̃bus alias diffuse tractauimus:ꝛ ꝓp hoc dixim⁹ q in actione vniuoca idez nõ agit in se ad ꝓpositũ si aqua calefacta ꝓducit in se frigiditatẽ ista ꝓ ductio est equiuoca:qz nõ producit frigiditatez in se per aliq̃ qualitatẽ eiusdẽ rõnis cum frigiditate ꝓducta:sed soluz producit ipsam per formã suã ſbalem:que cõtinet ipsam frigiditatem virtualiter.

Ex his cõclusionibus

ꝓmissis pz determinatio qõ nis.vz.ante generationem forme ſbalis nihil forme esse in materia quod sit sibi coeuum ꝛ inchoatiuum forme:ꝛ ex ꝓsequẽti nihil esse in materia:nisi potentia pure passi ua ipsius que dicit ſbtiua trãsmutabilis ad formã.¶Sz huic determinatiõi est annexa vna maxima difficultas. ¶Utrũ ista potẽtia passiua materie sit distincta eẽntialr a priuatiõe:ꝓo qua difficultate soluẽda ponunt alique ꝓpositiones: quaꝝ ꝓme est ista.¶Negatio dequiuoce de priuatione ꝛ ꝑtradictione:ꝓbat:negatio que dicit de ꝓtione est negatio in genere:sed que dicit de ꝑtradi ctione est negatio extra genus.ꝓma semp ꝓsupponit aliqð positiuum ꝛ de quo dicit.ſecũda nullum ꝓsupponit. ꝓma nõ dicit de nõ ente simplr:sed de eo quod est ens ſecũda dicit tam de ente q̃z de nõ ente.Exemplum ꝓmi. cecitas importat negationẽ visus:ꝛ negat tam actum q̃z potentiã naturalẽ ad actũ videndi:nõ tñ negat aptitudi nem.cecitas.n.nõ dicit de nõ ente.non enim ꝯceditur q chimera sit ceca:ita q negatio importata per cecitatẽ so lum verificat de ente.Exemplũ ſecũdi:nõ videns non la pis dicit tam de chimera q̃z etiã de ligno:per negationẽ in genere intelligo negationez vt in aliquo positiuo:per negationem extra genus que nullum genus entis ꝓsup ponit ad hoc vt vere dicat de aliquo.¶Secunda ꝓpositio.Negatio que includit in ꝓpositione est realis ꝛ habet eẽ in subiecto de quo dicitur circũscripto omni|opere in tellectus:sed negatio extra genus habet esse per opus in tellectus tñ.ꝓma pars pz:qz illa negatio est realis que est remotio forme realis que in est vel insuit:vel in erit: vel est apta nata ineſſe:ꝛ per oppositũ illa que nõ est re motio forme ineꝛistentis:vel que insuerit:vel que nõ in erit:nec sit nata ineſſe:non est realis:negatio importata per priuationẽ est remotio forme:quãtũ ad istas condi tiones ꝛ nõ negatio extra genus.igit ꝓma negatio erit realis.ſeda nõ.¶Ad oĩa pz.vbicunq; affirmatio removet ab aliquo subiecto extra aiam.ſ.circunscripto omni ope re itellectus.negatio competit ei ex natura rei ꝛ realiter: qz ista negatio nõ est nisi illa remotio.ꝛ per oppositum vbi illa remotio nõ est realis:illa negatio non est realis.

¶Quoꝛ

Minor probatur: q potentia naturalis ad videndum remouetur realiter a forte si sit cecus: q fortes circūscripto omni actu intellectus est cecus: z non videns actu: neq; potentia: z per oppositū affirmatiōes istaz negationuz nō homo: nō lapis: nō de⁹: nō remouent a deo pter animaz: vel etiam ab homine: q remotio pſupponit inesse vel infuisse: vel saltē potestatē vel aptitudinem ad inesse. Ph. nihil remouet realiter ab aliquo subiecto nisi p aliquid positiuū vel negatiuuz extra animam sibi incompossibile: sed lumen remouet ab aere extra animaz z nō per aliquid positiuū extra animam sibi incompossibile: quia lumē nō habet aliquā formā contrariā. ergo remouetur per aliqđ priuatiuū. Ph. ad idē arguit. ois mutatio realis habet extrema realia: ſz generatio z corruptio sunt mutationes reales. igit termini earum sunt reales. Maio: p: quia mutatio nō est nisi respectus z habitudo inter terminos: a quibus mutatio essentialiter dependet. igit si mutatio est realis z termini sunt reales. priuatio est terminus vtriusq; mutatiōis: qđ probat. nā Aris. 5° phisicoruz. textu cōmen. 5. Generatio inquit est a non subiecto in subiectū: corruptio ecōtra: z subdit. dico aūt subiectū ens affirmatione monstratum zc. Confirmatur auctoritate Aristo. secūdo de anima. textu cōmē. 101. dicentis visum per accidens apphendere tenebraz que est priuatio lucis. Item secundo de anima. Quies est per se ſenſibilis: quies aūt est ꝓuatio motus ſaltē in termino a quo: hoc aūt sibi nō cōpeteret nisi priuatio esset ens reale: aut ex natura rei. Ihz ꝓfirmatur per illud qđ dicit Cōmenta. 8mo phisico z. cōmen. 81. ꝓuatio est causa appetitus materie ad formā: z ibidē. ꝓuatio est annexa materie. simile habet in primo phisicoruz. textu cōmen. 66. z 67. q ꝓuatio est ꝑn^m: ꝑn^m z causa entis realis est ens reale. vt pz. igitur priuatio est ens reale. Contra istuz modus dicendi arguit. pbando q negatio extra genus que est extremū contradictionis sit ens reale: cuius oppositū dictum est: z arguitur sic. Homo est non lapis circūscripto opere intellectus. ergo negatio extra genus competit ei ex natura rei. ꝓsequentia est cuidens: z antecedens. probatur: quia circūscripto omni opere intellectus: hō aut est lapis: aut nō lapis: sed nō est lapis. ergo nō lapis. Item arguit. Nulla affirmatio remouetur formaliter ab aliquo extra animā existente nisi per negationem formaliter oppositaz: z extra intellectum sibi inexistentem: sed homo extra animaz formaliter remouetur a lapide. ergo per negationem realem sibi formaliter inexistentez. Maio: p: quia vnum oppositum nō remouet nisi per aliud oppositum sibi incompossibile. Item manente inferiori manet superius: sed negatio est superior ad priuationem: quia omnis priuatio est negatio z nō ecōtra. ergo si nō manet negatio extra animā non manet priuatio. Ph. Quanta est incompossibilitas inter terminos ad quos trāsmutationis: tanta est inter terminos a qb⁹: sed impossibile est terminos ad quos generatiōis ignis z generationis aque esse simul in eadem materia. ergo z priuationes istaz formaz erunt incōpossibiles in eadez materia preter animā: nam si vna inest eadez rōne z alia. Maio: p: quia eodem modo distinguunt z mensurantur termini a quibus. s. priuationes z habitus qbus opponunt. Naz si habitus z forme distinguuntur specie z priuatiōes distinguunt specie. z si numero: numero. Ut sicut visus z auditus distinguunt specie positiue sic surditas z cecitas ꝓuatiue. Ad hec respondet: z ad primū q circūscripto omni opere intellectus homo neq; formaliter est lapis: neq; nō lapis: eo q formalis cōpositio huius affirmationis lapis cū homine vel diuisio ꝓsistit precise in operatione itellis. est bene homo fundamētalr nō lapis: q est res cui nō cōpetit esse lapidem: z quāuis iter cōtradictoria nō sit dare mediū absolute sumpta: tamen cum istis additionibus formaliter: aut extra animaz bene datur mediū. Ad aliud respondet: q aliquid dicit remoueri ab aliquo realiter duobus modis. vno modo ꝓprie z formaliter: quia. s. infuit vel est aptū natū inesse: sed nō inest: z sic nihil pōt ab aliquo formaliter remoueri: nisi per negationez sibi formaliter inexistentem extra intellectū. Alio mō aliquid dicit remoueri impꝛprie ab aliquo: nō q ei infuerit: aut aptum natū sit inesse: sed tm̄ quia sibi nō inest: z si sic nō remouetur ab illo per negationē sibi formaliter inexistentē extra animam: sed precise ꝑpter affirmationē sibi incompossibilē: ideo homo nō est lapis: quia homo est homo. nam quia ista affirmatio homo inest homini extra animā que est incōpossibilis lapidi ꝓ tanto hō nō est lapis: z nō quia aliqua negatio: sicut ista nō lapis insit homini extra animam formaliter. Ut est nō lapis: quia est hō z non ecōtra. Ad aliud dicit q enti in anima z enti extra animaz nihil est cōmune vniuocū: z ideo negatio nō est quid cōmune ad priuationē z negationē extra genus nisi ꝑm vocez: priuatio aūt ꝓprie habet esse extra animā: nō aute negatio extra genus. Ad vltimus dicit q nulle priuationes sunt oppposite in eodē nisi sint. puationes formaz oppositaz que sint imediate circa idem de necessitate sequētes. sicut sunt puationes ꝓtrariorū imediatoz vt sanitatis z egritudinis: z quia nulle forme sunt sic imediate circa materiaz q necessario se ꝓsequanť. ideo nulle priuatiōes sunt oppposite in materia. Sed respectu agentis nālis alique possiunt esse imediate: quia agens naturale nō pōt amouere vnū oppositoz a materia nisi ponēdo reliquum. s. nō corrūpit frigiditatez in aqua nisi introducat caliditatem: z ꝛz ita sit: nō tamē ꝓmo itendit corruptionē frigiditatis: sed solū per se itendit inductionem caliditatis: sed quia hoc nō pōt nisi corrūpat frigiditatem. idcō per accidens itendit corruptionem eius: z quāuis alique forme sint oppposite imediate in ordine ad agens naturale z ne cessario consequanť susceptiuū earuz: circa qđ agit: sic q si vna inest: susceptiuuz eius caret alia: nō tamē iste ordo est ex materia que quantum est ex se immediate est susceptiua cuiuscūq; forme agens vero naturale nō agit nisi in materiā quātam: z nō potest attingere ad nudā essentiam materie. vt ponit Doctor subtilis in secūdo. distin. 12ª. q. secunda: ꝛz in eodē secūdo. distin. 3ª. q. quarta. dicat aliter sequēdo opinionē. Egidij: de quo alias. Tertia ꝓpositio. priuatio includit duo in significato vnū principaliter tanq; formale significatū qđ est negatio. aliud secundario. z ex cōsequēti z cōnotatiue. s. subiectū aptuz natuz habere formā oppositā priuationi quantū ad suū formale significatū nihil positiuū includit: quia cuilibet entitati positiue que potest recipi in aliquo subiecto est priuatio oppositaquum priuatio nō sit nisi carentia entis positiui: sed priuationi nō est priuatio opposita: quia sic esset processus in infinitum. igitur zc. Secundo: quia omnis entitas positiua nouiter acquisita est terminus alicuius actionis positiue: ꝛz priuatio nō est terminus alicuius mutationis positiue: ꝛz solius corruptiōis que nō est mutatio positiua. ergo zc. Si vero priuatio capiatur quātum ad illud qđ secundario. z ex consequēti importat: ꝓuatio est ens positiuū: z si querať per qđ distinguit priuatio a negatione simplr extra genus. videť q debeat distingui per illud qđ est sibi intrinsecū: quia vnumqđq; formaliter distinguit per illud qđ est de essentia sui: priuatio nihil includit de eēntia nisi negationē puram. igit priuatio distinguit formalr a negatione per negationez simplicē. Ad hoc respōdet: q vel op⁹ dicere q ꝓuatio nō distinguit per itrinseca a negatione: sed solum penes cōnotata: z tunc op⁹ negare illaz vniuersalē. videlz nihil distinguit formalr zc. q vera est in positiuis nō in ꝓuatiuis: vel dicendum est q priuatio vt cecitas z alij termini

priuatiui tã in cõcreto q̃z in abstracto distinguunt̃ negatiue: hoc est sunt nõ idem cuicũq; a quo distinguuntur: quia distinctio positiua est passio entis: z iste sumit̃ penes aliquã entitatẽ positiuaz intrinsecam. ¶Non idẽtitas sumit̃ vel potest sumi penes ꝓuatiuuz ens: aut negationem. z tũc dico q̃ ista negatio ꝓuatiua est nõ eadẽ negationi extra gen⁹ seipsa formaliter: quia hec est alteritas rationis ab illa: quũ negatio in cõmuni dicat equiuoce de istis duabus. vt dictũ est: z cõcedo q̃ priuatio distinguit formaliter vel non est eadem formaliter negationi extra genus per negationẽ alteritatis rationis ab ipsa a qua distinguitur. ¶Et si quer aꝛ. vnde est ista alteritas rationis. ¶Respondeo q̃ ista nõ potest assignari per intrinseca: nisi quia hec negatio est hec negatio: z illa est illa: z natura vnius est alia a natura alterius. vnde forte ista negatiua ꝓpositio est imediata. hec negatio priuatiua nõ est negatio extra genus. si vero alteritas rõnis istaruz negationum debeat assignari per extrinseca facile assignabitur. vz. quia negatio priuatiua est negatio vt in aliquo positiuo: negatio extra genus nõ: quũ possit dici de simpliciter nõ ente. ¶Sed adhuc instaꝛ phando q̃ priuatio intrinsece z formaliter importat aliq̃ positiuuz ſic. Illud de quo vere põt dici istud verbũ est 2ᵐ adiacens est vere aliq̃ positiuũ: sed de priuatione potest vere dici hoc verbum est 2ᵐ adiacens. igit̃ ꝛc. ¶Dinoꝛ. pbaꝫ: quia ista conceditur. cecitas est. tenebꝛe sunt. ¶Ad hoc respõdetur. q̃ ad hoc q̃ hoc verbũ est ꝑdicẽ de aliquo vere nõ oportet q̃ illud importet aliquã entitatẽ positiuaz: sed sufficit q̃ dicat aliquod priuatiuũ. ¶Sed cõtra. quia in ista ꝓpositione. cecitas est. subiectũ ꝓ̃o nullo supponit: quũ ꝓuatio de significato suo formali nõ importet nisi negationẽ forme. ¶Respondeꝺ ꝓformiter. q̃ nõ opz in tali ꝓpositione vbi ꝑdicat eẽ secundũ adiacens subiectũ semper supponere ꝓ̃o aliquo positiuo sufficit q̃ supponat ꝓ̃o aliquo ꝓuatiuo. ¶Vel põt dici q̃ termini ꝓuatiui sunt termini cõnotatiui tam in concreto q̃z in abstracto. ideo supponũt ꝓ̃o illis ꝓnotatis: z nõ tñ ꝓ̃o significatis formalibus. vnde ista abstracta z cõcreta eodẽ modo se habent ad ꝓnotata z significata formalia: z vt sic sunt sinonoma. ideo quãdo dicit. cecitas est. ly cecitas. supponit p oculis ꝓnotando ipsos nõ hꝫe visum eodez modo. sicut cecus. Et si dicas q̃ hoc est ꝓ̃z Arist. in postꝑdicamentis: vbi dicit: q̃ ꝓuatio nõ est ꝓuari. ¶Respondeꝺ q̃ Arist. nõ vult negare istã ꝓpositionez cecus est cecitas: sed vult dicere q̃ cecitas aliud importat de significato principali z de ꝓnotato. Ex his apparet determinatio difficultatis quõ ꝓuatio distinguit̃ realiter a potẽtia passiua: qz quuz tam mã q̃z potẽtia eius sit aliq̃ positiuũ reale: z ꝓuatio nullũ tale formaliꝫ includat. sequtur q̃ distinguit̃ formaliꝫ tam a mã q̃z a potẽtia eius: z tunc vltra. quũ ꝓuatio desinet eẽ in mã: manẽte ipsa mã z potẽtia eius passiua sub damẽtali distinguit̃ realiꝫ ab ipsa vel saltẽ nõ est eadẽ realiter illi. Ex his ꝑz determinatio qõnis ꝓncipalis.

Ad argumenta alterius opinionis oppositẽ. ¶Respondeꝺ z primo ad auctoritatẽ Arist. 2°. phisico. de diffinitione nature. Vbi dicit̃ nã est ꝑn^{m} nãle q̃ est in alio non ꝑn^{m} in quo passiuum ꝛc. ¶Respõdetur q̃ nã in ista diffinitione accipit ꝓ̃o ꝑn° passiuo: z quũ dicit q̃ nã ſm Aristo. nõ est ꝑn^{m} in quo: sed quod est in alio ꝛc. ¶Respõdetur q̃: sicut ꝓncipiuz actiuũ nõ est quod: sed quo agens agit: ita passiuz nõ est ꝓncipiũ in quo: sed quo aliq̃ est in aliquo: z ita natura est ꝓncipiũ eius quod est in alio. ſ. motus: z sic accipit Arist. ꝓncipiuz naturale in diffinitione nature: z tale ꝓncipiũ passiuũ est in rebus nãlibus: naturaliter ordinatum ad motũ. Et ex hoc nõ sequitur q̃ tale ꝓncipium sit aliquid forme generande. ¶Ad ꝓformationẽ quuz dicitur q̃ natura principaliuz dicitur de forma q̃z de materia ꝓceditur. Et quũ dicit q̃ forma est ꝓncipiũ actiuũ. ¶Respondetur q̃ nõ semper est ꝓncipiũ actiuuz: sed etiã passiuuz. nam per quãcũq; formã res est in actu per eandẽ recipit passionẽ cõsequentẽ formã z alios motus nãles per quos perficitur illud: cuius est forma. sicut graue per suam formã determinat̃ ad locum deoꝛsum z perficit̃ per ipm: z vt sic graue inclinat̃ ad motũ deoꝛsum sibi nãlem a forma sua. ¶Ad 2ᵃᵐ ꝓformationẽ de differẽtia inter nãlia z artificialia. ¶Respondeꝺ. nãlia differũt ab artificialib⁹ penes ꝓncipiũ passiuũ: nãlia enim habent ꝓncipiũ passiuũ nãliter inclinatũ ad formã nãlem. artificialia nõ: sed mã eoꝛ vel est in potentia neutra respectu forme artificialis: sic q̃ neq; in ipsaz nãliter inclinat: neq; ꝓtranaturaliter inclinat. ſ. nãliter appetendo opposituz ipsius: vel forma artificialis recipit in materia ꝓtra naturalem eius inclinationez: sicut omnes forme inducte per diuisionẽ ꝓtinui z ordinez partiũ in toto cõposito artificiali: sicut in edificijs z erectionib⁹ vbi lapides ponũtur sursum ꝓtra eoꝛ nãlez inclinationẽ. Et quũ addit: q̃ artificialia hñt in se ꝑn^{m} passiuũ: hoc est veruz: sed tale ꝑn^{m} nõ habet aptitudinẽ nãlez ad formã: potẽtia enĩ passiua est sine aptitudine nãli: sicut aptitudo nãlis sine potẽtia passiua nãli. Exemplũ primi: graue est in po^{a} passiua ad esse sursum: z tñ nõ hꝫ aptitudinẽ nãlem ad esse sursuz: qz nõ inclinat̃ nãliter ad esse sursum quũ nõ ꝑficiat̃ per vbi sursum: ſz per vbi deoꝛsuz. Exemplũ ſcõi. Cecus hꝫ aptitudinẽ nãlem ad actũ videndi: z tñ nõ hꝫ potentiã passiuam nãlem ad hꝰ actũ: nec incõuenit aliq̃ esse nãliter inclinatũ ad aliquẽ actum: qui tñ nõ est possibilis recipi in apto nato ſbto. vñ aptitudo põt esse ex parte ſubti: q̃uis nõ fit ex parte actus: z si esset ex parte vtriuſq; esset ibi potentia nãlis: qꝺ est falsum: qz a potẽtia ad habitũ ipossibilis est regressus. aptitudo nãlis indicat vbi aliq̃ ſm se inclinat̃ ad formaz vel vbi for^{a} nõ repugnat et ex nã sua. ¶Ad alia auctoritatẽ. si domus esset eoꝛ que nã sunt ꝛc. ¶Respondeꝺ q̃ intentio Aristo. ibi est q̃ sicut ars agit per determinata media ordinata ad finẽ vſq; ad^{a} vltimũ ꝓncipaliter itentũ: ita nã. similis. n. est. ꝓcessus vtriuſq; quo ad hoc z nõ aliter: z ita si dom⁹ fieret a nã eundẽ ordinez seruaret quẽ rez. net vbi fit ab arte. ¶Ad alias auctoritatez. ſ. si ars nauifactiua esset in lignis. ¶Respondeꝺ: ibi nõ plus vult Aristo. nisi q̃ nõ est veruz naturã nõ agere ꝓpter finez: quia non deliberat quasi deliberatio sit causa precisa quare agens agit ꝓpter finẽ: vt dicebant antiqui: z ex ꝓmissi nõ deliberare sit causa ꝓpter quã agens nõ agit ꝓpter finẽ. vt sicut affirmatio est cã affirmationis: ita negatio negationis: sed vbi ars nauifactiua esset in lignis que ars nõ deliberaret: ſz mere nãliter ageret adhuc ageret ꝓpter finẽ: sic etiã facit nã: q̃ aũt nã etiaz q̃ nõ deliberet: agat ꝓpter finẽ apparet: qz frustraꝛ: z q̃nz errat i sua operatione. ¶Ad alia auctem. vz. a nã sunt q̃cũq; a quo daz ꝑn° ꝛc. Ad hoc rñdeꝺ vno mõ q̃ nãlia hñt in se ꝑn^{m} effectiuũ aliquoz motuũ: nõ tñ oium: vt dictũ est in determinatione qõnis. qz non respectu gñationis ſbalis: z cuiuscũq; actiõis vniuoce. artificialia nõ. z per hoc differunt artificialia a nãlibus. forma enĩ nãlis cõiter est ꝑn^{m} actiuũ: q̃uis nõ fit de necessitate nãlitatis motus sic esse actiuũ. forma artificialis nec actiuũ nec passiuũ ꝑn^{m} est: sed forma nãlis semp est alterũ istoꝝ. ¶Ad auctoritatez. 6. meta. de distinctione scientie practice a speculatiua. ¶Respondeꝺ ſm cõmenta. ibidez q̃ practica distinguit̃ a speculatiua per hoc q̃ est circa obiecta: quoꝝ ꝓncipiuz est in nobis: que sunt ars z intellectus: z ita eoꝝ ꝓncipium est in agente cognoscẽte: sed speculatiua versatur circa obta: quoꝝ ꝑn^{m} nõ est in nobis. Et hec distinctio ſm ipsum est penes ꝑn^{m} actiuuz obiectoꝝ vtriuſq; scientie. ¶Sed ꝓtra: q. Alz. dicit q̃ phisica que ẽ speculatiua est circa ſbaz in qua est ꝑn^{m} motꝰ z stat⁹: inuenꝫ q̃ speculat iua est circa

nua est circa obiecta: quoꝝ ꝑn^{m} est in ꝑsis. ⁊ tūc si distinguat practicā a speculatiua penes ꝑn^{a} obiectoꝝ opz accipere ꝑn^{a} vniformiter. aliogn argumētū p qđ ꝓbaꝝ distinctio scientie practice a ꝓhisica nihil ꝺcluderet: sed certuz est q ꝑn^{m} artificialiū acceptū in ponendo differentiā eoꝝ a naturalibus est ꝑn^{m} actiuū: qz voluntas: ars: ⁊ intellectus vt dicit Cōmen. ergo ꝑncipiuz in nālib^{9} sic ēt accipit pro principio actiuo. ⁊ sic in nālib^{9} est ꝑn^{m} actiuū sui motus: aut mutatiōis nālis. ⁊ ita stabit ꝓpositū. ¶Ad hoc rn̄ꝺetur q omne nāle hz principiū actiuuz alicui^{9} mot^{9} nālis: nō tn̄ sue gn̄ationis passiue nālis: qz nihil gn̄at se: vt dictū est. artificiale nulli^{9}. Et ex hoc non sequit q in mā sit aliqd inchoatiuū forme: que ꝺz gn̄ari: qz in ipsa est tantū principiū actiuū actionis equoce. ¶Sed ꝯ: qz ex ista rn̄sione sequit q ꝓhisica sciētia nō ꝺistinguit a practica: nisi penes obiecta nālia ꝓsiderata quo ad illos mot^{9}. ⁊ non quo ad oēs mot^{9} eis nāles: ⁊ ita ꝺna sciētie nālis a sciētia practica penes obiecta nō erit vniuersalis. Ideo aliter ꝺicit q est vniuersalis penes obiecta: qz aliquod nāle hz in se principiū actiuū omnis mot^{9} qui sibi cōpetit. ¶Contra qz sequit ide^{m} q prius: q ꝓhisica nō ꝺistinguit a practica nisi quo ad ista nālia. ⁊ ita Alz. non ꝺistinguit a practica nisi ꝓhisicā ꝺe aliquo nāli. Ideo aliter ꝺicit q omne ꝑncipiū artificialiū per se ordinatū ad esse eoꝝ in ꝗtū artificialia sunt est in agēte cognoscēte: sed nō omne principiū ꝓhificū per se ordinatū ad esse rei nālis in ꝗtū naturalis est in agēte: sed aliquod est in passo: qz actio nālis ꝺependet vt nālis ꝑncipaliter a ꝑncipio passiuo existente in re mota. ⁊ hoc facit sufficiēter ꝺifferētia inter artez ⁊ nām: qz penes nihil qđ est in passo accipit ars: sed tn̄ penes itellectū ⁊ voluntatē: que ꝯstituūt artez: que sūt in facēte: que ars quasi semp facit ꝺ inclinatiōne passi: vt ꝺictuz est supra. Sed si ens nāle hz principiū actiuū aliquod sui motus nālis: cū hoc necessario simul requirit principiū passiuū: qđ inclinat in actionē nālis agentis. ¶Ad aliud ꝺe casu ⁊ fortuna q reducunt ad nām ⁊ intellectū ⁊c. Rn̄ꝺet q nā accipit vno mō vt est principiū actiuū ꝺetermianatū ad vnū oppositoꝝ: ⁊ ad vnū ꝺeterminatū modum producendi: que nā isto mō sumpta ꝺistinguit contra ꝓpositū: qđ est in ꝺifferēs ad oppositā. Allio mō accipit pro principio nāli a quo sumitur naturalitas mot^{9}. ⁊ natura isto mō: seu nāle ꝺistinguit cōtra violentuz. ⁊ sic aliquꝺ ꝑpot esse nā sumpta primo mō: vbi nō est nā sēꝺo mō. Exēplū. si ignis agat in aquā calefaciēꝺo ipsam ꝓtra naturā suā: ignis in ista actione est nā primo mō: ⁊ nō sēꝺo mō: qz actio ignis nō est ꝑm inclinatiōnē passi: imo contra el^{9} inclinatiōnē. ⁊ sic violēta. Casus ⁊ fortuna vt sūt cāe agētes reducunt ad nām primo mō ⁊ ꝓpositū: ita q ad nām sic acceptā reducit casus: qui reperit solū in natura lib^{9}. Et fortuna que est in volūtarijs seu liberis reducit ad ꝓpositū: sed hoc nō repugnat positiōi nostre: mō non sequit. Natura est principiū actiuū naturale. ergo qcqd est nā est principiū actiuū: ⁊ omne principiū nāle est actiuū. sic ꝺicēt procedere ratio ista ꝺz. ¶Ad aliud ꝺe 3° etht coꝝ ⁊c. ꝺico q hoc qđ ꝺicit non conferenti vim passo: ly ꝓferēte vim. ꝺeterminat ly passo. ⁊ nō principiū extra. ⁊ si cōstruatur cum passo hoc qđ est cōferre vim potest itelligi ꝺuobus modis. vno modo q passum conferat vim actiue: ⁊ coagat agenti extrinseco. ⁊ hoc est falsuz: vt ꝺictū est. alio modo inclinatiue: vt sit sensus. passum non prebet inclinatiōnē ⁊ tēꝺētiam in formā: que inducitur ab agente extrinseco. Et iste sensus est verus: si ly nō cōferēte vim. nō tn̄ accipiatur negatiue: sed etiam privatiue: ⁊ cōtrarie: quia passum nō solum nō habet inclinationez ad formam: accipiēꝺo nō habere pure negatiue: sed contra formam inductam naturaliter inclinatur. per oppositum. si ignis generet ignem ꝺe aqua: quāuis nō fit i materia agens intrinsecū qđ coagat agenti extrinseco. sicut ignis: qz tamē materia ignis affecta qualitatibus ꝺisponētibus per alterationē inclinatur nāliter in formaz ignis. Ideo ista actio non est violenta: sed ꝓhisica ⁊ nālis. ¶Ad auctoritatē in. 7. metaꝓhis. tex. cōmē. 29. respōꝺet q Alz. nō intelligit per partem forme: partem formalez: sed tn̄ virtualē ꝓ quāto in materia ꝑedit aliqua forma: que cōtinet virtualiter effectiue: vel saltē ꝺispositiue ipsaz formā generāꝺā: ⁊ ꝺicit forma ista precedens esse pars: quia forte secū cōcurrit alia causa partialis secum coagens ad generationem forme: sicut quāꝺo calor efficit sanitatez: cuz quo cōcurrit ꝺissolutio humoꝝ: ⁊ multa alia. ¶Ad ꝺuas rōnes que hic formabātur. vz. q ꝓductio forme nālis esset creatio: ⁊ q esset violēta. Quātū ad primū ꝓz respōsio ex ꝺictis in ꝺetermināne ꝑncipali. q. cōclusione 4^{a}. Quātū ad sēm ꝓz ex hoc q immediate ꝑmissum est: exponēꝺo sniam Aristo. in 3° etht̄icoꝝ. ꝺe violēto.

¶Ad alias aucēres que addebātur exponēꝺo modum positionis istoꝝ: qui ponit inchoationes formaz: ⁊ primo ad illā que sumitur ex primo ꝓhisi. vbi ꝺicitur. Oportet principia semper manere ⁊c. ¶Ad hanc auctoritatē ꝺātur multe expositiones: vna est q in omni trāsmutatiōe substātiali oꝝ esse principia. s. materiā: formā ⁊ ꝓuatio nem: semp enī ꝓuatio in qualibet trāsmutatione est terminus a quo: ⁊ forma est terminus ad quem. ⁊ mā ibz. ¶Allia expositio huius aucēris est q principia oꝝ semp manere ꝗꝺiu manet illud cuius sunt per se principia: ⁊ ideo mā ⁊ forma que sunt principia ꝗtū ad esse semper manēt ꝓ quolibet tēpore: in quo verū est ꝺicere q ꝑncipiatū est. ꝓuatio vō que est per se principiū transmutationis semp manet ꝓ quolibet tempore: ꝓ quo verū est ꝺicere q trāsmutatio est: ⁊ sic eo modo quo aliqd est ꝑn^{m}. eo modo manet. ¶Sed est alia expositiō magis ad mentē Alz. ⁊ Cōmē. ꝺicendo q male principiuz semp manet: cū sit incorruptibile primā aūt ꝑncipia ꝺzia semper manēt: nō qz semp existāt: sed qz semp sūt termini cuiuscuqz trāsmutationis. vnus enī termin^{9} est ꝓuatio. ⁊ alius est forma. nō sic autē ꝺe ꝺzijs posterioriꝬ^{9}. ⁊ hoc qđ subꝺit Alz. vbi hz q alia ꝺzia nō sunt ꝑn^{a}. nō qđē absoluta: ⁊ quocūqz mō. qz quū inter ꝺzia posteriora possit esse trāsmutatio: sequit q ipsa possunt esse ꝑn^{a}. Sed itelligēꝺū est q ꝺzia posteriora nō possunt esse ꝑn^{a} prima. ⁊ hoc est verū: nā hz albū ⁊ nigruz possint esse termini alicuius trāsmutationis. ⁊ ita ꝑn^{a}. non tn̄ cuiuslibet. ¶Dōt etiā ꝺici ad auctē in se: q ipsa est ad oppositū istius positionis: que ponit omnes formas inchoari in forma corporeitatis perpetua in mā: qz si sic. nunqz ꝓuatio opposita isti forme corporeitatis inerit māe: que ē ꝑn^{m}: aut ꝺz eē in quacūqz trāsmutatiōe si ponit ista forma corporeitatis esse alterū ꝑn^{m} primū: nec valet ꝺicere q ꝓuatio cōcomitat istā formā: qz ista ꝺeficit a suo esse purissimo ⁊ cōpleto: ⁊ qz tēꝺit in nihil: naz forma ⁊ ꝓuatio vt sūt ꝑn^{a} sunt ꝺzia ⁊ oino opposita: ⁊ vnū excludit reliquū: ꝗ ista ipuritas manet cū forma corporeitatis. ꝗ sibi non opponit. aliogn opposita essent simul. ¶ꝺ. ꝓuatio opposita negat qcqd ponit positiuū oppositū: sed ꝓuatio ꝓcomitans formā corporeitatis nō negat ⁊ ꝓuat formā corporeitatis. igr̄ ē expositio ista stare nō ꝑt. ¶Ad alia aucēres. ꝺe ꝑmo meta. rn̄ꝺet q mā ꝑma ꝑus recipit formas vlēs ꝗ pticulares: qz ꝑus recipit formas ipfectas ꝗz pfectas. Nō aūt forme impfecte in pluribus^{9} repit ꝗz pfecte: sicut ratio corporis ꝗz viuētis: ⁊ ꝑus viuētis ꝗz animalis: ⁊ ꝺato q sit vna forma recepta in mā cōpositi ex animalis. illa ꝑus perfect maz sub rōne corporis ꝗz sub rōne viuentis: ⁊ sic deincepe. nō tn̄ aliqua rō ista: quia formarū est coeua materie. Alūtas esteriā cōtra opinātē: qz si mā recipit oēs formas: vt ꝺicit Cōmen. quū omne recipiens sit in potentia ad illud quod recipit: aut ista potētia est simul cū actu aut ante actū: nō ꝑmo mō. ꝗ sēꝺo mō. ⁊ quum hoc non sit ordi-

ñe nature precise: erit ordine temporis: qđ declarat: quia quecūq; sunt ordinata ꝑm nām: z sunt oppoſita z icompoſibilia illud qđ est ꝓius ꝑm nām est et ꝓius duratione z tpe. aliogn duo oppoſita simul eēnt: esse in po^{a} z in actu ꝑm aliquā formā sunt duo oppoſita. g̃ in eadez mēſura tēporis nō poteſt mā simul esse in po^{a} z in actu forme: recipiēs recipit formā in q̃tuz est in po^{a}. igit z̄c. Hec ratio maxime ꝛcludit de ordinatis ꝑm nām ordine nāe poſitiue: sicut esset forte in ꝓpoſito. ¶ Ad auctes z rōnes alterius modi ponēdi reſpectu cuiuſcūq; forme ꝓpriā ichoatione. Rñdet. z ꝓmo ad ꝓmā. de secūdo. phli. vbi dī qꝫ ꝓuatio est ſpēs z nā. Rñdet qꝫ ꝓuatio q̃dāmodo dī nā vel forma: qꝫ semp cōiūgit cū forma z cū ꝓuatiōe vni^{9} forme semp ꝓiūgit alia forma. Tel poteſt dici qꝫ ꝓuatio in ſuo ītellectu icludit formā: nā in nō facere videt facere: vt dicit Aꝛ. ꝓmo elēchoꝝ. vel ēt qꝫ est quodāmodo forma mātē: nā ꝓuatio denoiat mām ad modū forme. vñ sicut mā dī formata: ita dī ꝓuata. ¶ Tel melius ad ītētione Cōmē. nā dicit de ꝓuatiōe exīte in mā ꝓima: itelligēdo ꝓuatione formā ſbalē imperfectione. z sic forma terre pōt dici ꝓuatio reſpectu forme ignis. talis enī nō est ꝓuatio ſimplr: vt dicit Cōmē. imo est vt forma mātē. vñ ꝑm ipm. nā dicit de forma duob^{9} modis. vno mō dī de formis qbus nō cōiūgit ꝓuatio: ſicut de albedine. albedo enī est forma cū qua nō ꝓiūgit ꝓuatio oīno. Allo mō dī nā de formis diminutis: cū quibus cōiungit ꝓuatio: cuiuſmodi est nigredo. nigredo enīz est forma cū qua cōiūgit ꝓuatio albedinis. Et ſi arguatur qꝫ ſicut nigredini cōiūgit ꝓuatio albedis: ſic albedini ꝓuatio nigredis. Rñdet qꝫ nō est ſile: qꝛ nigredini ſic cōiūgit ꝓuatio albedis: qꝫ ipſa: nec est albedo formalr: nec virtualr: ſed ſic nō cōiūgitur albedini ꝓuatio nigredis: nam in albedie virtualiter est nigredo eo mō quo mīn^{9} perfectū est virtualr i magis perfecto. ¶ Tel vltimo modo poteſt dici ad ītētione Cōmē. qꝫ ꝓuatio magis cōiūgit cū forma imꝑfectioꝝ: qꝛ cū imꝑfectioꝝ cōiūgitur ꝓuatio maioris perfectiōis: q̃ cū ꝛio talis forme: ſed nō est ſic de forma ꝑfectioꝝ. ¶ Ex his nō ſequit formaz generādam ꝓcedere in mā ꝑm esse imꝑfectū etiā qꝫ eius ꝓuatio ꝓcedat in mā: vt ꝓz ex dictis. ¶ Ad aliam auctem Cōmē. ꝓmo phli. cōmē. 79. rñdetur: qꝫ ſicut ſi in materia esset aliqua forma cōnaturalis mātē: vt multi ponunt ḡnatio esset ex ente ſimpliciter: qꝛ ex ente in actu: ita ſi mā esset pura ꝓuatio vt posuit plato. ḡnatio esset ex nihilo qꝛ ex pura ꝓuatiōe: ſed nos nō ponim^{9} mām esse puram ꝓuationē: ſed esse ens poſitiuum realiter diſtinctū a ꝓuatiōe: vel ſaltez nō idem realiter. Et quum dicit Cōmē. velle ꝓuationē nō importare puz nō esse. Rñdetur. verum est q̃tum ad ſuum māle ſignificatū z ꝛnotatuz: ſed quātū ad formale ſignificatū iportat ſolum negationez. ¶ Ad aliud cōmēti. 81. in ꝓmo phi. Ex hoc cōmento habet qꝫ vnūquodqz imꝑfectū appetit ſimilari ꝑfecto q̃tū pōt: z quū perfectiſſimū ens in nā sit ꝓmū ꝑncipiū qđ est deus. z deus sit ens actualiſſimum: vnūquodqz ſuo mō appetit esse in actu. Ex quo ſequit qꝫ quum mā ſub ꝓuatiōe forme sit ens i pura potētia ꝓmo diuersa ab actu formali: quē nō habet ex ſe: ſed pōt recipe per actionē agētis nālis. ideo mā vt ſtat ſub ꝓuatiōe forme nāliter appetit ipſaz. ꝓuatio tamē que accidit mātē nō ē materia: neqz est eius appetit^{9}. quē pono esse eūdē eſſentialr cū mā: z ita ꝓuatio nihil poſitiuū dicit formalr: ſed bene ꝛnotatiue. ¶ Et ad illud qđ iſert: qꝫ mā habet de motu: z motus est forma imꝑfecta z̄c. Rñdet: qꝫ in mā ante ḡnationē forme forma nō est in mā: neqz ſub gradu imꝑfecto: neqz ꝑfecto: ſed poſtmodū dum fit z ḡnat ſi fit diuiſibilis ꝑm gradus: vt tenet Cōmē. de formis elemētarib^{9} ꝓius ītroducit ꝑm gradū imꝑfectū q̃ perfectuz. ¶ Sz ꝛ qꝛ Cōmē. loquit de forma yliter accepta: z nō ſolū de forma elemētari. ¶ Dicēduz igit qꝫ quādo forma est i fieri ꝑ trāſmutationez māe que alterat ad diſpoſitiones ꝓuenientes illi forme. hꝫ forma pōt dici esse aliquo mō i mā ſub eē imꝑfecto: qꝛ hz ibi esse diſpoſitiue z i fieri: nō tamē ꝑm esse: aut eſſentiā eius: ita qꝫ nulla realitas forme est in mā in tota alteratiōe ꝑcedēte ḡnationē forme i qua poſtmodū forma introducit tā hz esse q̃ hz eſſentiā: z ita tota ḡnatur seu iducit ab agēte nāli. ¶ Sed adhuc iſtat: qꝛ motꝰ māliter ſumptꝰ qui est forma fluēs: est etiaz i ꝑdicameto ſbe. Rñdeo qꝫ vel vna tm̄ forma ſbalis ſimplex iducitur ab agēte nāli: vl plures. ſi vna tm̄: q̃uis iſta ſit ſimplex hz rēm virtualr est plures: ſicut exēplū gratia ſoia elemēti ē vna ſimplex ſoia. cōtinet tm̄ i virtute gradū entitatiuum ſbe: z gradū corporeitatis. z ꝓius ordine nāe iſormat materiā hz gradū ſbe q̃ corporis: lz i eodē iſtāti tēporis ſoia aduenīat hz vtrūq; gradū: z tūc forma ſub gradu ꝓrioꝝ est motus māliter ſumptus reſpectu ſuiꝑſ ſub gradu posteriori z ꝑfecto: z qꝛ ꝓrioꝝ gradus ordiat a d posteriorē: ꝑ tāto ſub iſto gradu forma appellat fluēs: nō quidez qꝫ mā nō maneat ſub illo gradu forme: ſed ſolū ſub illo gradu ꝑſe mā nō quieſcit: ſed tēdit ad vlteriorē ꝑfectionē: z tūc forma fluēs nō dicit ꝑ desitionē ſui: ſed ꝑ tēdētiā ad vlteriorē perfectionē. z hoc quo ad ḡnationez forme que nō ḡnatur per formas ītermedias. ſicut in aialibus que ḡnantur ex ſemine: qꝫ ſi ſit ſermo de iſtis: tunc mā est ſub multis formis fluētib^{9} per desitionez ſui ante q̃z deueniat ad formā vltimate intētā ab agēte: z q̃tum ad iſtas: quelibet ḡnatur aut corrūpit totalr ꝑm eē. z ꝑm eſſentiā. ¶ Ad auctoritatē Cōmē. cōmēto. 63. in eodē ꝓmo phli. rñdet qꝫ Cōmē. nō plus vult ibi: nisi qꝫ ſi i generatione accidētiū que est motus cōcurrit ſbm: z aliqđ oppoſitū ei qđ ḡnatur: qđ oppoſitū desinit esse cū forma vltimate intēta fit z ḡnatur: ita est in ḡnatione ſbali vbi cōcurrit ſbm deferens trāſmutationē: qđ ꝓius est ſb forma oppoſita anteq̃z sit ſub forma ḡnanda. que ꝑmo intēdit ab agente: z in hoc exēplificat in ḡnatione aialium ex ſpermate: qꝛ enī forma ſpermatis nō est intēta a nā. ꝓpter ſe: ſed ꝓpter alterū in hꝫ ḡnatiōe vt ſit via ad formā aialis: vt dictū est in cozpore cōnis. ꝓterea ſperma corrūpit z alie forme que ſunt oppoſite forme aialis. q̃uscūq; deuentū fuerit ad formā vltimā introducēda sit partibilis ꝑm esse z eſſentiā: z vt ſic ḡnet: ſed ſolū est partibilis rōne accidētiū ꝓrioꝝ: que ſucceſſiue acquirunt: z oppoſite deperduntur. Et ſic ꝑm Cōmētatoꝝ forma ſbalis perficit. z diuiſibiliter acquirit rōne accidētiū nō per ſe. ¶ Sed ꝛ. quia dicit. ſi forma humana sit partibilis. ſed iſta additio nō fuiſſet ponēda. ſi intelligeret esse partibilis rōne accidentiū. ¶ Rñdeo qꝫ Cōmē. dixit hoc: qꝛ aliqua forma ſbalis. hz ipſum est diuiſibilis: z diuiſibiliter acquirit: qꝛ foꝛ imperfecte vt forme elemētares: z in iſtis veruz est qđ dicit: qꝛ. ſ. ꝑm ipm introducunt in mā per partē poſt ptez. z qꝛ diuiſibilitas ḡnationis formarū ſubſtātialiū pōt eē: vel ex parte forme: vel ex pte accidentiū. Exemplificando de forma aialis voluit declarare diuiſibilitatē ḡnatiōis forme ex his que sunt per ſe: z nō ex his que sunt per accidens ſi forma est ptibilis est per ſe diuiſibiliter acquiſibilis. ſi indiuiſibilis: ſolū per accidens. ¶ Ad aliud de ꝓpatione: quū dī. ꝓuatio icludit formalr aliquod poſitiuuz. ¶ Rñdet ꝑ ea que dicta sunt imediate poſt ſolutionē. q. ꝑncipalē. vñ negat: qꝫ ꝓuatio vt ꝓuatio est. iporet formaliter aliquod poſitiuū: ſed ſoluz cōnotatiue: z tale est ſbm seu mā in ḡnatione ſbali. ¶ Sed ꝛ dicebatur: quia Aꝛ. repꝛehēdit ꝓla. qui nō diſtinxit inter māz z ꝓpatiōnē: volēs qꝫ mā z ꝓuatio essent vnū. ¶ Rñdetur qꝫ Aꝛ. recte repꝛehendit ꝓla. q̃tū ad hoc: qꝫ poſuit ꝓuationē esse in ſba mātē z qꝫ oīno essent vnū ſm diffonem: mā z ꝓuatio z hoc est falſum ēt ꝑm nos. ponim^{9} enī ꝓpatione non

tionem nō importare māz in suo intellectu formali: sed solū ꝓnotādo z ꝓortādo secundario. z ex ꝑte: z quasi p accidēs: qđ est ꝺ intentione ꝑla. vt apparet in ꝓallegatis cōmētis. z q ꝓsuerit plato ꝓuationem in ſba z entia māe ꝓxime ꝑz ex Cōmen. commen. 79. primi phi. ꝑoni mus ēt nō identitatē realē nō solū formalē inter materiā z ꝓuationē. ꝑlato aūt ponebat ista esse omnino indistincta. ¶Ad aliud q nō quodlibet fit ex quolibet: ꝛz determinatū ex determinato. nūdetur q ꝓ tanto verū est: qz nulla forma generat nisi ꝓxeuūs disꝓositionib⁹ existētibus in mā: que determināt mām magis ad vnam formā q̄ ad aliā. Et hoc est qđ dicit Cōmē. 12. meta. cōmē. 18. q in mā ꝓcedunt ꝓportiones z habilitates quedā. ex qbus determinata forma generat. Et ꝑ hoc ꝑz ad confirmationē. ¶Ad aliud: quū dicitur. Forma ante sui generationē habet aliq̄d esse distinctū a materia z c̄. ¶Respō deꝺ vno modo q forma ante sui generationem est ens: z nō purū nihil: maxime ꝺm illos qui tenēt ens vniuoce dictū de ente in actu: z de ente in potentia obiectiua: quia actus z potētia: quū sint modi entis nō variāt rationez eius formalē. Et cōcedit q ens in potentia obiectiua est ens simplr: vt esse dicit 3ᵐ additus in ꝓpositione. ¶Et ſdicat. ꝺm qđ: hoc nō est ex cōparatione eī⁹ ad cōmune de vtroq. ſ. tam de ente in actu q̄z ēt de ente in potētia: ꝛz ꝓ ꝺse vt ens in potētia cōparat ad ens in actu: z nō vt ambo cōparant ad 3ᵐ. z ꝺm hoc facilis est rnsio. ¶Sed contra: qz ex hoc videret ꝓcedēdū formā ante sui gīnationem habere aliq̄d esse ēntie. z hoc ꝓcederet Frācis⁹ de ellḋay ronis. z ꝑricus de gādauo. Ideo alio mō pōt dici: negata vniuocatione entis ad ens in actu z in potētia. Tūc ꝓcedit q tale ens in po⁹ est ens ꝺm qđ: vt ambo cōparantur ad ens in cōi: nō tamē est purū nihil: z ens in potentia obiectiua isto mō ꝺistīguit a nihilo simplr: z figmētis: penes hoc. vz. q sibi nō repugnat eē existere: q̄uis sit nō ens: vt nō ens opponit enti simplr in actu: sed vt ens accipit ꝓ ente ꝺm qđ sic ens in po⁹ nō est nō ens: ꝛz ens isto mō acceptū. nō tamē ex hoc ꝓcedit q forma in potētia habeat aliq̄d vez esse essentie: aut existētie. de eē existētie ꝑz: qz hoc est termin⁹ actionis agētis: de eē ēntie idez: qz est idē realr cū esse exīstie. z nō separat ab ipso in re. Cōcedit tn̄ q forma ante sui gīnationē ꝛz esse ēntie in po⁹. z silr esse exīstie nec icōuenit esse exīstie eē in po⁹: z determinari ꝙ ipsam potētia: vt dicit Scot⁹ in 2° sniarū. di. 3. q. vltima. vbi ꝓcedit actū z potētiam cognosci abstracti ue: z act⁹ exīstie z potētie nō sunt opposita: nisi ista accipiant in suis realitatib⁹. z in re q̄q dicat Frācis⁹ de ḃ. ¶Vel aliter ꝑt dici: sequēdo dicta Cōmē. 9. meta. cōmē. 7. qui negat ens in po⁹ esse ens simplr: ꝺicit q adhuc ex ista positione nō sequit formā ante sui gīnationē eē nihil sed mediū inter ens z nihil. Nō enī est ens simplr: vt ꝺicit ibi Cōmē. de ente in po⁹: neq; nihil: vt nihil opponit ꝺictor⁹ ei enti: qz tale nihil negat quodcūq; ens: nō soluz quo ad ens in se: sed ēt quo ad modos entis: z cū ꝓcedat q forma ante sui gīnationē sit ens in po⁹: ens z modi eī⁹ nō neganꝰ a tali forma. z sic inter ens simplr: q̄ est ens p fectū z purū nihil: ꝺat mediuz q̄ ꝺest forma in po⁹: q ꝺeſ tale mediū apparet per illud qđ ꝺicit Arz. 2° meta. tex. cōmē. 7. vbi ꝛz iter esse z nō esse est mediū ipa gīnatio: z illō qđ fit: z eē z nō esse: vt sunt termini gīnationis nō sūt ꝺictorū: vt ostēḋit in 4° meta. ¶Per hoc rndet ad ꝑmam tionē: quū ꝺr q forma fieret ex nihilo simplr: negat⁹ q̄ ſ sequat ꝺm positionē nostrā: sed bene expositiōe ꝑlatonis: qz ponebat plato ꝓuationē esse de ēntia māe: z ex ꝑte māz esse puz nihil: qz ꝓuatio q̄uū ad suū formale significatū est purū nihil. Et quo sequit ꝺm ipm gīnationē eē ex nihilo initiative z ꝺiectiue: qz tā termin⁹ a quo: q̄z mā que ponit ſbm gīnationis est nō ens ꝺm ipm: ꝛz ꝓpositionē quā tenemus: gīnatio nō est ex nō ente simplr subiectiue: qz ponim⁹ mām esse ens realr positiuū z ꝓuationē q̄tū ad cōnotatū esse aliq̄d positiuū: vt dictum est. ¶Et cū addit in argumēto q forma fieret ex nihilo sui: ꝓcedit vt nihil opponit esse ēntie z existētie formę: qđ ē eius vez z reale esse: sed nō vt opponit esse in potētia: qđ est eī⁹ esse ꝺm qd. z isto mō forma vt est in potentia nō est purū nihil: vt ꝺictū est: imo est ens: ꝛz nō simplr ens: ꝛz vt ly ens determinat per ly potētiā. aut per ly ꝺm qd. ¶Et si arguas. nō est simplr ens. q̄ est simplr nō ens. ex 2° phiermenias. ¶Negat ꝓntia in terminis cōpositis. In simplicibus ꝓcedit. sic est in ꝓposito. vñ ista ꝓntia est bona. nō est ens. q̄ est nō ens cū ꝓntia subiecti: sed cuz ly simplr: put determinat ly ens a parte ꝓdicati nō valet. ¶Ad vltimū ꝓ to ista opinione rndet q ꝺupler est ꝺistātia infinita: qđā est positiua: que nihil aliud est: nisi excessus infinite pfectionis in aliquo vno sup alterū extremū a quo ꝺi stare: z talis ꝺistātia est inter deū z creaturā. Alia est ꝺistantia negatiua que est ꝑ negationē cōuenīētie extremoruz: aut saltē ꝑ ꝓuationē pfectionis in vno extremo: q̄ pōit in alio. ꝺ⁹ negatiua est iter ꝺictoria. sc̄da iter ꝓuatiue opposita extrema ꝺictionis: nullū habēt mediuz: neq; ꝺm formā: neq; ꝺm ſbm. vt ꝺi ꝑ posteriozz. z 4° meta. tex. cōmē. 27. Extrema ꝓuationis: siue ꝓuatiue opposita: ꝛz nō habeāt mediū ꝺm formā: q̄ sunt ꝺictoria circa ſbz aptū natū: tn̄ bñ ḥñt mediū ꝺm ſbm: circa qđ neutruz; hz fieri: vt lapis respectu cecitatis: z visus. ¶Ex hoc ad propositū ꝺico q ꝺistātia positiua iter deū z creaturaz est ifinita: z sup istā nullū agēs finitū pōt: sicut nullū tale agēs pōt creare. Si loq̄mur de ꝺistātia negatiua. ista nō ē ifinita: qz ista ꝺistātia nō est nisi excessus extremi positiui sup a aliud negatiuū: aut ꝓuatiuū: qñ eni excedēs est imedia tū excesso: q̄ntas excessus erit ꝺm q̄titatem excedentis. quū aūt ꝺictoria z ꝓuatiue opposita sint imediata: z extremū positiuū ꝺictiōis nō ponat pfectionē infinitā sꝰ per aliud: nisi illud sit ens increatū. igīt ꝺistantia sola que erit inter ens increatuz; z nō ens erit ifinita: z nulla alia. ¶Q̄z si dicas negationē: seu nihil qđ est extremū contradictionis ḥie infinitatē in sec: q; negat entia infinita: z ipz deum. ¶Cōtra. qz nihil nō ꝺistat ab ente: nisi in deficiendo. nō plus aūt deficit nihil ab ente: q̄ ens illud ponat: sed ens causabile sup qđ pōt agēs nāle z finitum nō pōt ens ifinitū. ergo neq; nihil qđ opponit ei erit infinitum. ¶Ex his respōdet ad formā argumēti: q loquēdo de ꝺistātia iter ꝺictoria nullū agēs finitū pōt sup a talem ꝺistātiā in qua nullū est mediū simplr z oino. Si loq̄mur de ꝺistātia ꝓuatiue oppositoz: quū ista ḥeat mediū ꝺm ſbm sup istā pōt agēs nāle z creatū: cui⁹ actio semp ꝑsupponit ſbm circa qđ agit. Negat vlteri⁹ q aliq̄ ista z sit infinita: z si aliqubi repiāt q ꝺistātia ꝺictoz sit ifinita: ꝺ ḥet itelligi infinita. i. ideterminata: qz ꝺictio saluatur. imo sequit ad quācūq; puā z maximā distātiā: z in omni ente reū alteri⁹ pōt ꝺundari ꝺictio. ¶Hec dicta sint ad. q.

Ad argumenta ꝓncipalia. Ad ꝑmū: qđ sumit a Cōmē. 8. meta. vz. ex actu z potētia nō fit vnū z c̄. ¶Rndet q auctes Cōmē. nō sūt ꝺ ꝓpositū nostrū. loquit enim de actu exīstie: z de potētia obiectiua sibi coꝛrespōdēte. que po⁹ obiectiua est respectu possibilis: qđ pōt esse termin⁹ potētie actiue: qđ est in po⁹ tali est idē cū eo qđ est actu tale: sicut ſoz. in po⁹ ē idē cū sorte in actu: q̄uis ſoz. actu exīstēs sit perfect⁹ ens seipso: vt est in po⁹. z sic agēs deducēs ſortē de po⁹ ad actū existētie nō largit multitudinē: sed perfectionem. Et ad formā argumēti: quum ꝺicit. agēs qđ producit aliq̄d ꝛz totū suum eē z c̄. negat⁹ maior: si producat extrahēḋo de po⁹ obiectiua ad actuz; sed si. pducat de po⁹ subiectiua. sic agēs largit multitudinē. z sic maior est vera: sed Cōmen. primo mō itelligit. ¶Per hoc apparet ad sēdaz auctem q illud qđ est in actu: nō est aliꝺ ab eo qđ ē i po⁹ obtinu:

qz quũ actꝰ exĩtie z poꝰ obiectiua sint modi entis: nõ variãt rõnẽ illiꝰ cui aduenĩũt: z ita nõ variãt: neqz genus: neqz spẽs: neqz idiuiduũ. ¶Et ꝟ dicta sint ad totã. q.

¶Dubitabit aũt vtiqz aliqs vtrz altera aut eadẽ sint principia z elemẽta sbarũ. Textu cõmenti. xix. Q. Õ. vij.

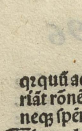

Queritur Utrz sba possit ĩmediate fundare relationez potẽtie actiue. Et est sensus. Utrũ sba possit esse ĩmediatũ ꝑn^{m} actiuũ respectu alicuius effectus. ¶Et arguit ꝓ q nõ: qz sba nõ acgrit summã eiꝰ pfectionẽ z vltimã: nisi mediantẽ pfectione minorẽ: sed summa pfectio sbe est eius operatio: dicẽte Arz. ꝓ z. 10. ethi. q actꝰ z opationes sunt fines vltimi potẽtiarz: z pfectiões agẽtũ. minor aũt pfectio q̃z sit sba pfecta p suã ppriã opationẽ est aliqd accidẽs. g̃ sba nõ põt pfici sua ppria opatione: nisi mediãte aliquo accidẽte. ¶2° arguit sic. Arz. in pñti ponit nãlẽ po^{m} in pñto q̃litatis in 2ª spẽ. g̃ omnis nãlis poꝰ est q̃litas. g̃ non sba. ¶Itẽ 3° poꝰ z actꝰ sunt eius dẽ gñis. ex. 9. meta. ꝟ ois opatio z actꝰ dẽs in ĩstis inferioribꝰ est accñs. g̃ poꝰ ipsiꝰ actus z opationis erit accidẽs. ¶Ultimo arguit. Arz. in de sensu z sensato. Ignis nõ agit in q̃tũ ignis: ꝟ in q̃tum calidus. g̃ caliditas ẽ sibi pcise rõ agendi: z nõ substantia.

Ad oppositũ tñ arguo sic. Sicut poꝰ passiua se hz ad sbam: ita poꝰ actiua: cũ potentia actiua dicat eẽ pfectio: passiua: z magis de intẽtione nãe: sed poꝰ passiua ꝓmo z simplr est ad sbam ĩmediate: z fundat ĩmediate in sba. ꝟ mã ꝓma: ergo poꝰ actiua poterit ĩmediate fundari in sba. z per cõsequẽs substãtia poterit ĩmediate agere z producere.

In ista. q. primo ponetur cõclusio responsiua. 2° respõdebitur ad arguẽta in pncipio.

Quantũ ad ꝓmã ptẽ tenet ps affirmatiua qõnis q̃ pbaf ꝑ a posteriori. 2° pp qd. Et 3° aũcte.

¶Quãtũ ad primũ ꝓmo arguit sic. Effectus per se nõ põt esse nobilior sua per se cã efficiẽte: ꝟ sba est nobilior quolibet accñte. g̃ nõ poterit esse ab aliquo accñte. g̃ erit ĩmediate a sba. maior ꝓbaf: qz effectus vel est vniuocꝰ: vel equocus. Si est vniuocꝰ: est eque pfectiꝰ cũ sua cã. Si equocus: nõ põt dari q̃ sit eq̃ pfectꝰ cũ cã: qz nõ eẽt equocꝰ: sed vniuocꝰ: z eius dẽ rõnis cũ cã. g̃ talis effectꝰ est imp fectior. pbaf (intelligẽdo ipsam ppositionẽ de cã totali equoca i suo ordine: z i rõne cãe prime: q nõ possit eẽ imp fectior effectus: z breuiter de q̃cũq̃ gñatiua: q nõ possit sic eẽ imp fectior effectus: dũmõ sit cã totalis in suo ordine:) tuz qz oẽm pfectionẽ quã hz effectꝰ hz a sua cã. g̃ ois pfectio effectꝰ virtualr ꝓtinẽt in cã: sed nõ põt dari q cã sit eque plecta cũ effectu si sit equoca: vt de se pz. g̃ erit maioris perfectiõis q̃z sit effectꝰ. Tũ ẽt qz si effectꝰ excedit suã cãm: q̃tũcũq̃ sit simplex in re: põt tñ diuidi in duo p titellm: i quorũ vno adequat sue cãe: z in altero excedit. sit illud i quo adequat sue cãe. A. illud in quo excedit sit B. Isto stante arguit sic. Cã p se nõ põt vltra effectũ sibi adeq̃tuz: qz deꝰ oppositũ. g̃ talis effectꝰ nõ adeq̃ret vtutez cãe. Ex quo cã posset vltra talẽ effectũ: z ita effectꝰ eẽt adeq̃rꝰ: z nõ adeq̃tus: qđ ꝑ plicat ꝓdictionẽ. ¶Patet igit ista maior. ꝟ effectꝰ ꝑm A. est adeq̃rꝰ sue cãe. g̃ pcise talis effectꝰ ꝑm A. poterit eẽ a sua cã sed effectꝰ talis ꝑm B. excedit. g̃ talis effectꝰ ꝑm B. nõ poterit eẽ a sua cã: z ita ꝑm B. vel erit a se: vl a nullo. quoz vtrũqz est impossibile. ¶Cõfirmat eadẽ maior ꝓpositio. Forma dãs eẽ formale vbi dat formalr eẽ nõ dat pfectiꝰ eẽ q̃ sit ppriũ eẽ formale. g̃ vbi dat eẽ ipfectiõi mõ q̃z tit dare eẽ formalr: nõ dabit pfectiꝰ eẽ q̃z sit ppriũ eẽ. ¶Ista pñtia pz. qz si cã se hñs mõ pfecto in cãndo: non cãt aliqd pfectiꝰ ẽt nõ cãbit pfectiꝰ: vbi idẽ causet mõ ipfectiõi. Sed dare eẽ formalr est pfectiꝰ dare eẽ: q̃z dare eẽ effectiue: z in gñe cãe efficiẽtis: qr hm dare eẽ: est dare eẽ intrinsece: z in rõne forme cõcãtis tuã pfectionez alicui cui talis forma nata est dare eẽ. Dare eẽ effectiue est dare eẽ extrinsece. g̃ vbi forma dãs eẽ formalr: nõ dat pfectiꝰ. esse suo ꝓprio eẽ. ita ẽt nec vbi dat eẽ effectiue. ¶Et ꝟ confirmat: q̃tuz ad hoc: q dare eẽ formalr sit pfectiꝰ dare eẽ: q̃z dare eẽ effectiue (z hoc hz theologos) qz ipsi ponũt: q nã diuina cõcata tribꝰ suppositis dat eis eẽ formale diuinũ. Extrinsece aũt z respectu creaturaz nã diua dat eẽ effectiue. ¶Dõ certũ est q nã diuina pfectioi mõ dat eẽ suis suppositis q̃z alicui creature. g̃ sequit ppositũ: q dare eẽ formalr sit pfectiꝰ dare eẽ: q̃z dare eẽ effectiue. ¶Ex his ifert ꝓpom: q efficiẽs ꝓducẽs aliquẽ effectũ nõ cãbit aliqd esse pfectiꝰ q̃z sit ppriũ eẽ. z ita accñs nullo mõ poterit gñare in substãtia. ¶Ad hoc rñdet: q accidẽs vtute ppria nõ põt gñare substãtia: sed bñ vtute alteriꝰ: z ita nullũ ipfectiꝰ põt virtute ppria in aliqd pfectiꝰ: sed bñ vtute alteriꝰ. ¶Sed ꝟ arz: qz quero de illo in cui^{9} vtute agit: aut eni ẽ cã efficiẽs termini gñationis: aut nõ. Si tu dicas q sic: z illud tale ẽ sba. z per formã suaz sbalẽ est per se gñans. igit poꝰ actiua reu gñationis ĩmediate fundabit in sba. ¶Q̃z si tu dicas: q agit p ipz accñs: z nõ p formã ppriã. ¶Contra hoc tuo. Qđ eni agit p formã alteriꝰ que est accñs in ipso: p accñs agit. g̃ sba solũ p accñs gñaret: z ita p se gñans aut efficiẽs excederet a ppio effectu. qđ est ipzobatũ. ¶Itẽ 2° ꝟ hoc ex fundamẽtis san. Tho. hz eni q instrin nõ agit: nisi qz motũ a pncipaliori agẽte: sed agẽs est cã istralis reu ĩbe. g̃ nõ agit accñs nisi p q̃z to mouet a sba. g̃ sba p se erit mouẽs efficiẽs. ¶Itẽ 3° ꝟ idez arguit. Inconueniẽs ẽ aliqd eẽ illud: i cuiꝰ vtute alterz agit in aliquo gñe cãe: nisi sit pncipaliꝰ agẽs z idepẽdẽti in eodẽ gñe cãe: sed sba est illud: in cuiꝰ vtute accñs agit in gñe cãe efficiẽtis. g̃ z sba ĩmediate agit in gñe cãe efficiẽtis. ¶ꝟ. 4° ꝟ idẽ. Accñs agere in vtute sbe: aut ipsorat aliqd absolutũ: aut respectiuuz. Si absolutũ: aut est sba: aut accñs. Si sba. g̃ sba agit. Et ꝓterea hoc est falsum. qz accñs nõ agit tanq̃z p rõne foialẽ agẽdi: nisi talis rõ formalis sit in ipso formalr: ꝟ nihil est formalr in accñte nisi accñs. g̃ pcise aget in q̃tũ accñs. Si aũt des 2^{m} mẽbr. vz. q illud absolutũ ipsorat ũ page re in vtute alteriꝰ sit accñs: sequit idẽ qđ priꝰ. Si aute dicas q illud ipsorat ũ sit respectiuũ: non est nisi ordo accidentis ad sbam in agẽdo. Sed qđ hz talem ordiné ad alterum in agendo non excludit quin illud alterũ agat. ergo adhuc habebit q sba aget: sicut appet in causis essentialr ordinatis: quarũ vna alteri subordinatur in agẽdo.

2° declarat eadẽ ppositio a ꝑte: z pp qd. Et arguitur sic. ¶Oẽ agẽs agit ꝓm q est in actu: ita q illud qđ est pfectiꝰ i actu: pfectiꝰ a git. (¶Dec ppõ colligit de mẽte Arz. 9. meta. z 3° phi. tex. cõmẽ. 17.) ¶Probat ẽt rõne. si eni rõ agẽdi ẽ actꝰ. g̃ vbi pfectior actꝰ: ibi pfectior rõ agẽdi. ¶Probat ẽt alio mõ: qz rõ actꝰ vel est pfectiõis simplr: vel sequit ad perfectionẽ simplr. sed qđ est pfectiõis simplr magis sequit illud qđ est pfectiꝰ z marie: qđ est marie pfectũ. Ergo cum actꝰ sit pfectio simplr: qz repit in deo: cũ summitate z eminẽtia. vbi erit pfectior actꝰ: illud pfectiꝰ aget. ¶Cõfirmat hz: qz itelliq̃ que sũt pfectiores i actu dicunt pfectiꝰ z pncipaliꝰ agere. pz g̃ ista maior.) Sz ita est q forma sbalis est pfectior actꝰ q̃z foia accñtalis. g̃ pfectiꝰ poterit agere q̃z forma accñtalis: z ita poterit sibi ĩmediate cõpetere actio: z poꝰ actiua. ¶Ad hz rñdet dicẽdo: q accidẽtia ordiné quo dã isunt ipsi sbe: z qđ est pfectiꝰ: ĩmediatiꝰ ĩnest: z illo qđ est ipsecti^{9} remotiꝰ ĩnest. Actio aũt ẽ ens diminutũ. g̃ remotiꝰ ĩnest ipsi sbe: q̃z q̃litas aut q̃ntitas. Tñ nõ põt aliqd eẽ primũ actioni: nisi sit ipsectũ: qz qđ est primũ ipsectior ẽ ĩmpfectius. g̃ si sba esset ens primũ actioni. esset ens ĩmpfectum. ¶Et confirmat ista ratio. Quia certũ est q ꝓ vna preassumpta est falsa: que erat maior: qz certuz est q

q̃ntitas est

q̃titas est pfectio: q̃litate: z tñ q̃titas nõ ẽ forma actiua: sed q̃litas. ¶Cõtra hoc multipl̃r arguit supponẽdo: q̃ ly p̃dicamẽta sint ordinata ordine p̃dicamẽtali: nõ tñ ha bẽt talẽ ordinẽ in eẽ: q̃ talia predicamẽta sic se habent: q̃ res vni⁹ p̃dicamẽti põt imediate ꝑsequi esse alteri⁹ predicamẽti: z illud q̃ est impfecti⁹ põt imediate ꝑsequi illud q̃ est pfecti⁹. Sicut relatio z actio imediate pñt conseq̃ ßam: z rẽ de pñto ße. Nã certũ est q̃ sup ßam põt ime diate fundari relõ idẽtitatis vel silitudinis eẽntalis. Tũ q̃ duo idiuidua eiusdẽ spẽi in pñto ße: circũscripto ad imaginationẽ oĩ alio pñto a relatione z a ßa sunt idẽ in spẽ. q̃ talis idẽtitas fundat in ißis indiuiduis: vt sũt indiuidua ße. Tũ q̃ (quũ habeat eãdem ðiam essentia lẽ) dicunt eẽ silia similitudine eẽntiali que fundat tanq̃ in fundamẽto p̃mo in ðia specifica ipsoꝝ. ergo ꝓpositũ. ¶2° õ idẽ: q̃ si talis est ordo accidẽtiũ q̃titũ ad inesse: z ad ꝑsecutionẽ sui subiecti: q̃lis est ordo ipsoꝝ predicamẽ toꝝ (quũ relatio ordinet ante actionẽ) nõ posset qualitas agere: aut eẽ imediatũ receptiuũ actionis sine relatiõe: z ita q̃litas nõ posset imediate agere: sed mediãte relatiõe: qõ videt esse õ Alz. 5. phi. tex. cõmẽ. 10. vbi vult: q̃ relatio nõ possit per se terminare motũ. q̃ multo magis negabit ab ipso: q̃ possit per se p̃ncipiare motũ. ¶3° arguitur sic. Alz. 4. phiſi. tractatu de loco. vult: q̃ accidit locato in q̃ tum locatũ est: q̃ habeat q̃litates nãles: vt pz in exemplo suo de cubo: q̃ si cubũ esset separatũ ab oib⁹ q̃litatib⁹ nã libus: z eẽt in aq̃: adhuc hẽret vbi. q̃ vbi põt cõpetere ime diate ipsi q̃to: sub rõne q̃tl: seludendo per intellectum ẽt oẽm q̃litatẽ nãle: z tñ certũ est: q̃ ordine p̃dicamentali q̃litas mediat inter vbi z q̃titatẽ. ¶Et in cõfirmatione: quũ tu dicis: q̃ q̃titas est pfectio q̃litate. Contra arguit sic. Illud nõ est pfectius q̃ ꝑsequit cõpositũ rõne mate rie eo q̃ cõsequit cõpositũ rõne forme: q̃ sicut forma est pfectio materia ita oẽ ꝑsequẽs formã in q̃tus talis est perfe ctius q̃ute mãm: vt mã est: sed ita est q̃ qualitas sequitur cõpositũ rõne forme. q̃titas aũt ꝑsequit ipsus rõne mãe. ergo zẽ. ¶Itẽ 4° arguit sic. Illud q̃ debet subßtijs no bilioꝝib⁹: z eis attribuit est perfectio⁹ eo q̃ nõ attribuit ta libus subßtijs: sed ita est q̃ q̃litates pfectiores attribuũ tur subßtantijs nobilioꝝbus: sicut apparet de celo: z de ißis inferioꝝb⁹. Quãtitas aũt perfectio: nõ attribuitur ße pfectioꝝ: q̃ q̃titas maioꝝ nõ cõpetit semp corporib⁹ nobilioꝝbus. Eleméta enĩ sunt imp fectißima corpora respectu mixtoꝝ: z tñ habẽt maioꝝ q̃titatem. quare zc. ¶5° z vltimo arguit sic. Illud q̃ est rõ ße attingẽdi suũ vltimũ finẽ: est pfectius eo q̃ nõ est rõ attingendi ꝑsilez finẽ: sed qualitates sunt rõnes tales respectu ße (q: ßa p fecta: sicuti est hõ per ea que sunt q̃litates attigit vltimũ finẽ. Nã certũ est q̃ intelligere z velle sunt qualitates in hoie: z p intelligere z velle hõ attingit ßas separatas: deũ z intelligẽtias: in quibus ꝑfitit sua vltima pfectio) q̃ ꝓpositũ. ¶Et ꝓfirmat: q: illud est maioris pfectionis q̃ ꝑuenit cũ perfectione simpl̃r in deo: q̃ illud q̃ nõ sic conue nit. Sed q̃litates in nobis ꝑueniunt cũ pfectionib⁹ simpliciter in deo. ¶Probat: q: sapientia in nobis intelligere z velle sunt q̃litates: z magis ꝑueniũt siue vniuoce: siue analogice: cũ his que sunt in deo. s. sapiẽtia diuina itelli gere z velle in deo: q̃ q̃titates. q̃ q̃litates sunt pfectiores q̃titatib⁹. ¶Ad illud q̃ tu dicis: q̃ q̃titas nõ est p̃n⁹ actiuũ imediatũ. Cõtra: lz nõ sit p̃n⁹ actiuũ actiõe transmutatiua z corruptiua. est tñ p̃n⁹ actiuũ actiõe intẽtiõa li in sensum: sic q̃ mouet ipm sensum: z ẽt intellm: q: de se põt causare actũ itelligẽdi. q̃ vt sic q̃titas est p̃n⁹ actiuũ q̃ nullo mõ cõpetit relationi p̃m se. ¶Sed arguit õ rõ ne p̃ncipalẽ. Per te ista est vã. Oẽ ens pfecti⁹ in actu põt eẽ p̃n⁹ pfecti⁹ actiuũ. Sub ista ꝓpositione assumo istam minoꝝ. Sed mixtũ est ens pfecti⁹ in actu q̃ elemẽtum. s. ignis. q̃ mixtũ erit pfecti⁹ actiuũ: q̃ cõiter negat. ¶ Rñ deo ꝓcessa illa maioꝝ: dico ad mínoꝝ: q̃ mixtũ est pfecti us actiuũ: z hz aliq̃s opationẽ pfectioꝝ q̃s ignis: aut ali q̃ aliud el̃m re⁹ cui⁹ẽ p̃⁹ pfecti⁹ actiuũ: q: q̃ põt i perfe ctioꝝ ẽ opatiõez est p̃n⁹ pfecti⁹ actiuũ. Tñ tũ q̃ el̃m. s. ignis est pfecti⁹ actiuũ ßm actionẽ trãsmutatiuã z corruptiuã: sed q̃titas ad actionẽ pfectiuã: q̃ est re⁹ alicui⁹ pfectionis pñci entis ßm. mixtũ est perfectius actiuum: q̃z elementum. ¶Probat 3° p̃ncipaliter õ p̃ncipalis: aucte Alz. 7. meta. tex. cõmẽ. 32. vbi hz Alz. q̃ ꝓpriũ ße ex his accipe est: q̃ neces se est aliq̃z aliã ßam periſtere: que facit actu animal si fit actu aial. Sed si sit q̃tũ: aut q̃le nõ est necesse preexistere q̃tũ aut quale: niſi potestate. Ex qua aucte habetur: q̃ si fit in actu q̃tũ: aut q̃le. non est necesse preexistere quãtuz aut q̃le. Ex hoc arguit sic. Impossibile est q̃ aliqd capiat esse: post q̃z nõ fuit: niſi a cã per se efficiẽte: que necessario ꝑrigit ad h̃: q̃ talis effect⁹ capiat eẽ. Sed q̃tũ aut q̃le ad hoc q̃ fit: nõ necessario ꝑrigit q̃tũ aut q̃le: imo tali non exiſte poterit cãri q̃tũ aut q̃le. q̃ causabile a ßa. ¶Et cõ firmat: q: si nõ est necessariũ periſtere ad gñationẽ q̃ti z q̃lis: q̃tũ aut q̃le. multo min⁹ erit necessariũ periſtere ad gñationẽ ße: q: si de quo magis. q̃ de quo min⁹: minus eni vi. q̃ ßa dependeat a q̃to: z a q̃l: q̃z ipm q̃tũ z q̃le. Sed ipm q̃tũ: aut q̃le nõ sic dependet eẽntialr a q̃to z q̃li q̃ necessario ꝑrigat ipm. q̃ multo min⁹ ßa: z ita ßa po terit gñari a ßa: nõ exiſte q̃titate: aut q̃litate. ¶Ad hãc aucte Alz. rñdet q̃ ßa gñat a ßa tanq̃z a p̃n° remoto: lz nõ q̃tũ z q̃le gñat a q̃to z q̃li tanq̃z a p̃n° remoto: sed p pinquo. ¶Cõtra Alz. itedit ibi pbare. quõ ßa est cã oiuz accidẽtiũ: q: p̃misit ibi: q̃ accidẽtia nõ sunt entia: niſi q: entis: sed si ad gñationẽ q̃ti z q̃lis necessario ꝑrigit q̃tũ zẽ. tanq̃z p̃n⁹ ppinquũ. q̃ nõ ꝓbaret intentũ: lz magis oppositũ. ¶D. arguit: q̃ accis nõ attingit termiz ũ ßa le: q: accis nõ corrũpit ßam. q̃ nõ gñat: ꝓinde pz: z ante cedẽs ꝓbat: q: nihil corrũpit niſi habeat maioꝝ ꝓportio nẽ sup̃a corrũpendũ: sed hoc non hz accis: q: resistit ßa corrũpẽda cũ q̃litate sibi cõuenĩẽte: mõ q̃ est pfectius in entitate est pfecti⁹ in virtute: ßa est hõ. igit zẽ. ¶ Et ꝓfir mat: q: q̃ nõ põt corrũpere q̃litatẽ ꝓinde forma ßale: nõ põt corrũpere ßam: sed accis ꝓtũ nõ põt corrumpe talẽ qualitatẽ: q: ßa hz virtutẽ ꝑseruatiuã illi⁹ q̃litatis. igit resistit agẽti corrũpenti: mõ cõparãdo actiuũ ad actiuuz simpl̃r pfecti⁹ ßm entitatẽ est simpl̃r pfecti⁹ ßm virtutẽ. igi tur zẽ. ¶D. alteras nõ inducit gradũ incõpossibilẽ alte rabili. z pbat hoc ex rõne termiꝝ: q: nõ põt moues inducere gradũ icõpossibilẽ suo mobili. cui⁹ pbatio est: q: mobile manet in toto motu. q̃ sub oigradu p motũ iducto: sed nihil manet sub aliquo sibi icõpossibili. ¶Hoc ẽt pbat p aliã rõnẽ a poſi. prius nãliter nõ põt corrũpi p aliq̃ posteri⁹ nãliter. qcqd est inductũ ab alterãte vr alte rãs est: est posteri⁹ nãlr forma ßali rei alterabilis. q̃ p nihil tale inductũ ab alterãte corrũpitur ßa alterabilis.

Quantum ad 3ᵐ p̃ncipale. Ad argumẽta princi palia rñdet: ꝑmittendo q̃ dupler est actio. est enĩ actio, pductiua: z est actio acta. Actio, pductiua est de gñe actionis. Actio acta est de gñe q̃litatis: aut q̃titatis: aut alioꝝ predicamentoꝝ. Actio, pductiua quã doq; est ad terminum intrinsecũ agẽtis: qui est perfectio ipsius agentis: q̃ñq; ad terminũ extrinsecũ: qui nõ est pfectio agentis: sed facti z producti. ¶Tunc rñdetur dicẽ do. si loquamur de ipsa actione, pductiua. alia non est p fectio ße. q: talis actio est respectus: z forma respectiua non est perfectio ße: z loquendo de ipsa actione: nõ opz q̃ ßa aliquo alio pficiat anteq̃s sibi cõpetat talis actio. Sed loquendo de actione acta que est terminꝰ intrinsecus: z perfectio ipsius ße. põt concedi maioꝝ: z ad mínorem dr: q̃ ssima pfectio ße est operatio: que est terminus ipsi⁹ actionis. pueniẽtis a potẽtia actiua: z ꝓceditur q̃ ad perfectißimã istã operationẽ non deuenit ipa substãtia:

nisi ꝓtius ordine nãe: vel tpis recipiat aliquã pfectionez minoꝛ: z ex hoc nihil mali sequitur. ¶ Posset ẽt dici: q cũ ista sit pfectioꝛ oi actione acta z oi factione: non opꝫ q ꝑtus pficiãt alio q͛ hẽant actionẽ vel factionẽ: z ita lꝫ ista q͛lis: vt est vnũ aggregatũ ex ista z q͛litate sit qd pfectꝰ saltẽ ꝑm qd: q͛ ista in se: tũ ista q͛lis vt includit perfectionez formalẽ z ꝓpriã sbe distincta ꝑfectionẽ qualitatis: non est pfectioꝛ intrinsece q͛tũ ad ꝓpriã pfectionẽ: q͛ ista qualis: vt q͛lis est: z ita in recipiẽdo ipsam q͛litatẽ: vel in, pducendo ipam: nõ opꝫ q pficiat pfectione alteri⁹ gẽis a se: cũ nullũ tale possit esse pfectio et⁹ intrinseca z ista lis. ¶ Ad 2ᵐ rñdet: q si aũctas pduceret: nulla spẽs de 3ª spẽ q͛litatis eẽt imediatũ ꝑn, pductiuũ: qđ est euidẽter falsum: z ꝑ Aꝛ. in ꝑdicamẽtis. z in 2° de aia. de obiectis sensuũ. ¶ Tia est euidẽs: q per te ois nãlis poª est in 1ª spẽ q͛litatis. Dõm est igit: q nãlis poª: vel accipit ꝓ eo qđ significat: vl ꝓ eo qđ denoiat. ꝓ mõ nãlis poª nõ est aliꝰ q͛ respectus potẽtialitatis de ꝑtio relationis: vel alteri⁹ ꝑdicamenti respectiui. 2° mõ accipit ꝓ fundamẽto isti⁹ respectus z poª isto mõ dicta põt repiri in plurib⁹ ꝑdicamẽtis: z maxime absolutis. ¶ Põt ẽt accipi nãlis poª ꝓ mõ: ꝓ facilitate vel agilitate vtẽdi poª 2° mõ dicta: z ista agilitas seu facilitas in vtẽdo poª 2° mõ: est q͛litas de gẽe q͛litatis: z ẽin 2ª spẽ. z ad hoc facit exẽplũ Aꝛ. in ꝑtio q͛litatis: qui exẽplificat de pugillatoꝛe z cursoꝛe: quo ad illã potẽtia nãlẽ q͛re arg͛m nõ est ꝓpoᵐ. ¶ Ad 2ᵐ rñdet q duplex est poª. vna est poª ꝑtiua. altera est poª obiectiua. ¶ Potẽtia subiectiua est ꝑnᵐ passiuũ receptiuũ alicui⁹ forme. ¶ Do obiectiua est poª ꝑm quã aliq͛ vnus põt pduci in eẽ. ¶ Potẽtie subiectiue opponit actꝰ formalis. potẽtie obtiue opponit actus entis. Si loquamur de poª subtiua: z actu sibi corrñdente: negãt q poª z actꝰ sint eiusdẽ gẽis: q͛ data veritate istiꝰ: sequeret q͛ ois poª subtiua eẽt de gẽe actꝰ is. Mã certũ est: q actio que recipit in agẽte: aut in passo: est de gẽe actꝰ is. g͛ oẽ illud in quo recipit actio: eẽt de genere actꝰ is per illã auctẽ. Sed loquẽdo de poª obiectiua z actu sibi corrñdẽte: vez est q poª z actꝰ sunt eiusdẽ gẽis: eiusdẽ spẽi: z eiusdẽ indiuidui: q͛ idẽ nũo qđ ꝑfuit poª est postmodũ in actu: z ita equocat de poª. ¶ Sꝛ poª actiua nõ est poª obtiua: sed reducit ad potentiã subiectiuã. pp hoc: q͛ vel in ipsa recipit actio: vel q ipsam actio recipit in subto: z ita (quũ nõ sit poª obiectiua) argᵐ nihil cõcludit. ¶ Ad vltimũ rñdet: q Aꝛ. ubi loquit de actiõe intẽtionali in sensu: z q͛ sensus nõ sẽpfũdat vsq; ad sbam rei. ideo ignis actione in sensum nõ agit in q͛tus ignis: sed in q͛tũ calidus. ꝓpterea q͛ dictũ est: q͛ ista non est de se sensibilis: sed bene accidẽs ꝓsequens ista sbam ꝛc.

¶ Ampliꝰ. si itellꝰ sit sua ista sine itelligẽtia qđ itelligit. Tex. cõ. lj. Qõ. viij.

Queritur Utrũ intellꝰ diuinꝰ intelligat aliud ab eẽntia sua. ¶ Et arguit q nõ. ¶ Nã data vitate istiꝰ: seq͛ret q͛ intellectꝰ diuinꝰ ꝑficeret per aliud ab essentia sua. ꝓns est falsum. g͛ z antecedens. ꝓntia pꝫ: q͛n intellectꝰ p intelligere dignificat z pficit: vt hꝫ Aꝛ. 12. meta. ter. cõmen. 51. ¶ Ate secundo arguit: q͛ si sic. sequeret q intellꝰ diuinꝰ itelligeret cõposita: z ptes eiꝰ: z cũ partes sint priores toto ordine nãe: intellectꝰ diuinꝰ priꝰ intelligeret partes q͛ totũ. z per ꝓns in tali intellectu esset ordo successionis. ¶ Et vlteriꝰ segit: q intellꝰ intelligeret discursiue. cũ ex cognitione partium que priꝰ ordine nãe cognoscerent deueniret in cognitionẽ totiꝰ. ¶ 3° arguit sic. q͛n dato q intellꝰ diuinꝰ intelligat aliud a se: sequit q intellectio sua sit respectu infiniti rũ simul ꝓntia. pbat: q͛ itelligibilia sunt infinita saltem successiue. que possunt itelligi ab intellectu nr̃o: fꝫ q͛cũq; sunt successiue intelligibilia ab intellectu nr̃o: fiãt actu intelligunt ab intellectu diuino: cũ intelligant vnico actu. g͛ intelligibilia infinita sunt fiãt actu itellecta ab intellectu diuino. ¶ Et ꝓfirmat: q͛ si itellꝰ diuinꝰ itelligit oia itelligibilia alia a se: aut itelligit illa sub rõne cõi: aut sub rõne ꝑpria. nõ sub rõne cõi: q͛ intellectio sua eẽt cõfusa. Si sub rõne ꝑpria: aut hoc erit successiue: aut simul si successiue. ergo intellectus diuinus intellecto vno erit in potentia ad intelligendum alt e rũ. si simul. ergo simul intelligit infinita. Quo dato sequit q infinita multitudo erit pertrãsita simul ab aliquo itellu: qđ sapit hereſim in pbia.

Ad oppositũ tũ arguit. Si intellꝰ diuinꝰ non intelligit alia a se. Ista ipossibilitas itelligẽdi: aut est ex defectu intellꝰ (q͛. s. intelligibile ẽ adeo pfectũ q intellꝰ ex sua virtute nõ possit illud intelligere: sicut dꝫ 2° meta. q intellꝰ noster se hꝫ ad mãifestissima in nã: sicut oculus noctue ad lucẽ solis.) Sed hꝫ non põt dici de itellu diuino: cũ sit perfectissimꝰ z infinitꝰ: aut ista ipossibilitas est ex defectu rei cognite (sic vt res sit minime entitatis: z ex ꝓnti minime cognoscibilitatis) fꝫ hꝫ ẽt nõ põt dici de itellu diuino: q͛ defectꝰ in cognoscibili arguit maiorẽ nobilitatẽ z pfectionẽ in cognoscẽte: quia vbi est talis defectꝰ in cognoscibili. si poª est itẽtioꝛ fꝫ proportionẽ: põt illud cognoscere. vñ Aꝛ. i li. de sensu z sensato vult q si visibile diminueret in infinitũ: opꝫ visum q͛ ipm visibile pcipe augeri in infinitũ. puitas g͛ cognoscibilis regrit maiorem virtutẽ potẽtie cognitiue: sed nulla potẽtia cognitiua põt eẽ itẽtioꝛ z pfectioꝛ q͛ poª intellectua dei. igit͛ defectꝰ cognoscibilis nõ ipedit: q͛ pfecte cognoscat ab itellectu diuino q͛tũ est cognoscibile: nõ solum quodlibet a deo est cognoscibile hñs eẽ in itellu ei⁹ obiectiue: sed quodlibet distincte z sub ꝓpria rõne cognoscit ab ipso: q͛ cognitio ꝓfusa est imꝑfecta: nihil aũt ipfectionis est in deo: q͛re ꝛc. ¶ 2° arguit sic. quecunq; poª cognoscit aliquã rõnẽ formalẽ de se: põt itelligere illã in quocũ q͛ p se icludit: sed itellꝰ diuinꝰ cognoscit rõnẽ formalẽ entis. igit͛ ꝛc. maioꝛ vi nota: q͛ cognoscẽs distincte aliquas rõnẽ. cognoscit quodlibet cui inest formalis illa rõ: vt eadẽ sibi: q͛ nõ stat aliq͛ quo esse idẽ realiꝛ: z quodlibet cognoscat distincte: q͛n cognito vno cognoscat z reliquus. minor ẽt pꝫ: q͛ itellꝰ diuinꝰ cognoscit se ẽ formalis ens formalis bam z ꝑm: z quecũq; in eo includunt q͛dratiue. ¶ Ad idẽ 3° arguit sic. si p hoc q itellꝰ diuinꝰ itelligit creaturã: dicerẽt ipsecti⁹: multo magis ex hoc q pducit creaturas. q͛ sicut pducere creaturas nõ est aliud: nisi ei⁹ pductionẽ terminari ad creaturas. Ista intelligere creaturas non est aliud: nisi ei⁹ itellectionẽ terminari ad ipsas: fꝫ maioꝛ in pfectio vi pductionẽ terminari ad creaturas: q͛ itellectionẽ: q͛ pductio necessario regrit terminũ in actu: nõ autẽ itellectio: q͛ siue res eriãt: siue nõ: semp põt intelligi igitur ꝛc. ¶ Cõfirmat si ipfectiõis eẽt in poª supꝛo: ꝛ attigere vilia obtꝛa: multo magis eẽt ipfectioꝛ itellꝰ q͛ sensus: q͛ sensus nõ cognoscit nisi q͛litates: itellꝰ cognoscit multo viliora q͛litatib⁹. ¶ Ad idẽ 4.° q͛n aliq͛ dõm hꝫ veriꝰ eẽ in aliquo repñtatiuo q͛ in seipso. veriꝰ cogñscit in illo q͛ in seipso: fꝫ res create veriꝰ hñt eẽ in eẽntia diuina q͛ in seipsis. g͛ veriꝰ cogñsciunt in eẽntia repñtãte q͛ in seipsis. fꝫ eẽntia diuina ẽ repñtãs itellectui diuino. g͛ itellꝰ oia repsentata itelligit z cogñscit in re: z ituel. g͛ ꝛc. ¶ Ad idẽ 5° q͛n aliq͛d ꝓtinet eminẽter in aliq͛ ipose est vt cognoscat pfecte ꝓtinẽs vt ꝓtinẽs: nisi cognoscat ꝓtẽtũ: fꝫ deꝰ cõtinet eminẽter oia alia a se: z cognoscit se pfecte vt continẽs. ergo ꝛc. ¶ Et ꝓfirmat: q͛ q͛n aliqs itellꝰ cognoscit pfecte aliq͛d cognoscit oẽ illud qđ in eo cõtinet (pꝫ ex rõne pfecte cognitionis: q͛ cognitio pfecta est de aliquo: q͛n nihil eiꝰ latet itellectũ) sed intellectꝰ diuinus cognoscit essentiã suã perfectissime in qua oia eminẽter ꝓtinent: igitur ꝛc. ¶ Ate 6° ois intellectus cognoscens cãm: vt cã est cognoscit effectũ illius cause. Intellectus diuinus ẽ hꝰ respectu sui. igit͛ ꝛc.

sui: igit zc. ad maiorē est nota: quū cognitio cāe vt cā est ꝓ
stat in q̄da habitudine cālitatis terminate ad effectum:
sed ipossibile est cognoscere habitudinē: nisi termin⁹ ali
quo mō cognoscat: q: relatio in eē z in cognosci depen
det a termino: mino: declarat: q: de⁹ cognoscit se sub oi
rōne que est in eo formaliter: sed deus ꝯ cātionē non hēat
actualitū hꝫ in se vim cātiuā. Dis aūt vis cātiua est ne
cessaria vt vis causatiua iportat aptitudinē ad cāndum
respectu creature. g̃ zc. Silr ꝑ3 minor: q: deus cognoscit
se eē cām finalē oium: cālitas aūt cause finalis est forma
liter in deo. g̃ deus ipam cognoscit: sed non est cā finalis
sui. g̃ respectu alioꝝ a se. Cet ꝓbatur hꝫ: q: itell⁹ cogno
scēs aliquā nām pfectē z distincte cognoscit q̄cq̄ est idez
realr illi nāe. z hꝫ est verū de oi intellū: vbi illud q̄ est sic
idē est absolutū vel respectiuū terminatuꝫ ad limitatū: ꝫ
eē cātiuū creature est quedaꝫ aptitudo nālis ipsi⁹ dei ea
dē realr cū essentia sua. g̃ cognoscēs eēntiā cognoscet istaꝫ
aptitudinē nālē: sed nō pōt cognosci talis aptitudo nā
lis nisi cognoscat terminū ad quē ipsa terminat. ergo zc.
Ctē 7⁰ arguit. q̄cūq; aliq̄d est demonstrabile de aliq̄
cognoscēs ꝑm distincte: cognoscit illud q̄ est sic demō
strabile: sed ita est q̄ est demōstrabile de deo: q̄ est melio
r oi creatura: g̃ cognoscit eēntiā diuinā eē meliorem oi
creatura: sed hoc nō est possibile: nisi cognoscēdo creatu
ras. g̃ necessario cognoscit ipsam. Mā habitudo que eē in
cōparatiuo nō cognoscit sine termino. Cōfirmat: quia
ipossibile est cōplōnez ex terminis cognoscere: nisi termi
ni cognoscant: sed ista cōplōnez de⁹ cognoscit. vꝫ. De⁹ est
melior oi creatura. g̃ cognoscit terminos: z per ꝫs crea
turā que est alter terminoꝝ. Cōfirmat iterū: q: de oib⁹
ꝺictorijs alter de deo verificat. Deus enī vel est ex tépo
re: vel nō. Silr. deus est corpus: vel nō. Alterū enī dictuꝫ
de deo ipse cognoscit: sed impossibile ē: q̄ de⁹ cognoscat
se nō eē ex tpe: nisi cognoscat tps. Silr ipole est cognosce
re se nō esse corp⁹: vel incorporeū: nisi cognoscat ipm cor
pus. g̃ relingit q̄ de⁹ intelligit alia a se. Ultimo oē agēs
per cognitionē cognoscit effectū quē ꝓducit: sed deus est
agens per cognitionē: z causat motū in celo: igit cognos
cit motū: z ipm celū q̄ mouet. Rñdetur q̄ cognoscit
motū z celū sub rōne celi: nō particulari. Cōtra. certum
est q̄ deus si cognoscit celū sub aliqua rōne: non cognos
cit ipm sub rōne sibi icōpossibili z repugnāte: sed ita ē
q̄ rō cōis z vlis repugnat ꝑmo mobili q̄ mouet: q: ta
le vt vult ipse. 12. meta. tex. cōmē. 49. est simpliciter iplu
rificabile. ergo non cognoscit ipm sub ratione cōmuni z
vli: q: tunc cognosceret ipm falso: z sub rōne repugnan
te: z ꝺicente rei conceptibili. sicut si aliquis intellect⁹ in
telligeret hominē sub ratione irrationalis. quare zc.

In ista. q. cto. 2° loco ponenꝺ ꝯnes rñsiue ad q̄nē
3° z vltimo soluent rōnes in ꝑn° ꝓo via Alz.

Quantuz ad ꝑmū arti^m ꝑma distinctio est talis.
Obm est ꝺuplex. quoꝺdā est motiuū
quoꝺdā terminatiuū. Obz motiuū est illud q̄ mouet
vel ipsimit aliquā formā in po⁹. Obm terminatiuū est
illud circa q̄ terminat actio z opatio potentie. Ex quo
sequit q̄ quoꝺdā obm ad potentiā hꝫ rōnē monētis ad
motū: quoꝺdā hꝫ rōnē terminātis ad terminū: q̄ nihil
aliud est: nisi potētia habere relationē tendētie z attingē
tie in ipm obm: vt in terminū. De rōne obiecti in q̄ꝫtum
obm est: nō est mouere potētiaz: neq; agere in ipsam: q:
multa sunt obta que nullā actionē habēt in potēnaz: sic
ꝑ3 de po⁹ augmētatiua z nutritiua: que sūt potētie mere
actiue: z nullo mō passiue ab obiectis. Silr aliquid pōt
mouere potētiā: q̄ nō est obz circa q̄ versat act⁹: z opa
tio potētie. Sicut si deus infunderet spēm lapidis in in
tellectu sortis: deus moueret potētiā intellectiuā sor. nō
tñ eēt obm ipsius intellectionis: hꝫ lapis representatus p
talē spēm infusam. C 2ª ꝺistinctio est ista. obm termina
tiuū est ꝺuplex. quoꝺdā eni per se p̄ terminat: quoꝺdam
vo scḋario z per se nō p̄. Obm ꝑmo terminans est illud
q̄ ꝑm rōnē suā ꝓpriā terminat actū potētie. obm termi
nās neq; p se neq; p̄ est q̄ terminat per rōnem alterius.
Ereplū pōt poni aliquo mō sile: q: sensibile ꝓpriū p̄ z p
se terminat actū visus. Cōe aūt sensibile vt ꝯitas nō sic
terminat: tū nō est oino sile: q: sensibile cōe est per se sensi
bile. hꝫ nō primo. Unde nō est ita secundario sensibile q̄n
terminet per se: z non solum virtute alterius.

Quantū ad 2ᵐ ꝑncipale. His positis pono tres ꝯ
nes: q̄rū ꝑma est ista. Actus intelligendi
depēdet realr ab obto motiuo: z mensurat ab ipso. Ista
cōclusio ꝓbat: q: effect⁹ dependet realr a sua cā: sed actus
intelligendi est effect⁹ obti motiui. q: ab eo causat z ipi
mitur: in po⁹ cui⁹ est actus. g̃ depēdet ab eo realr z mē
surat. Ex hac ꝯne sequit vnū correlariū. vꝫ. q̄ act⁹ intelli
gēdi diuin⁹ nō respicit aliq̄d ex essentia diuina. tā hꝫ obz
motiuū: cū ipsa intellectio ꝺiuina nō depēdeat: neq; mē
suret ab aliquo ex se. C 2ª ꝯ est ista. Actus intelligēdi co
exigit necessario ad sui esse obz per se ꝑmo terminatiuū.
Quia nihil pōt poni in esse in rōne terminati: nisi ꝑsup
ponat termin⁹. Si eni aliq̄d terminat ad aliquid per se
primo nō pōt esse sine ipso terminate. Ex ista maiore sic
ꝓbata. accipio istā minorē. Sed ois act⁹ intelligēdi termi
nat ad aliq̄ꝺ obm p se ꝑmo: z ad ipm hꝫ respectū tēdētie
z attingētie: vt in terminū. igit nullus act⁹ intelligēdi po
terit eē: nisi p̄ supposito termino p se primo terminante.
Ex qua ꝯne sequit hoc correlariū: q̄ actus intelligendi
diuin⁹ ad nihil per se p̄ terminat: nisi ad diuinā essentiā.
C 3ª ꝯ. Act⁹ intelligēdi g terminat ad obz vtute alteri⁹: nō
depēdet eēntialr ab ipso: neq; coexigit ipz ad suū eē: imo
obm tale p̄supponit actū: z mēsurat ab ipo. Ꝓbatur ista
ꝯ sic. Qñ aliq̄ꝺ obz nō est actu obm po⁰: nisi per hꝫ q̄ po
tētia ꝓducit ipm in eē obriuo vtute obti ꝑmi. q̄ꝺ primo
respicīta tali po⁰: actus illius potētie nō depēdet ab illo
obto: sed magis ecōtra. Sed ita est: q̄ quelibet creatura
que est obm secūdariū. itell⁹ diuini est hꝫ. g̃ zc. maioz ꝓ
bat: q: vnūquodq; ꝓducti z cātum in suo esse depēdet a
sua cā. g̃ si actus alicuius potētie, est rō ꝓducēdi aliquaz
q̄ditatē in esse obiectiuo: aut itelligibili: z solū est tale per
actū po⁰: depēdet tale obm eēntialr ab actu po⁰. minor ꝓ
bat: q: vnaquaeq; q̄ditas creata. ꝓducit in eē itelligibili p
actū itellect⁹ diuini. ⅋ lapis est itelligibilis: q: itell⁹ diui
nus ipm itelligat. Hꝫ q: vnūquodq; ens vtualr z emi
nēter ꝓtinet in eēntia diuina: sicut in cā ex: sola presentia
essentie diuine ad itell'm diuinū tēdēte in ipsam essentiā
z cognoscēte ipsam: vt obm infinitū: itellectus diuinus ē
sufficiēter in actu ꝑmo: habita intellectione essentie diui
ne: vt obiecti primi ad ꝓducēdum quodlibet ens creatū
in esse intelligibile: z ita sequitur q̄ quodlibet ens crea
tum dependet in suo esse obiectiuo ab actu intelligendi
diuino: z mensuratur ab ipso.

His habitis ꝯtū ad vltimū articulū rñdetur
ad rōnes Alz. z Cōmē. in ꝑn° q̄
nis. Et ꝑmo ad ꝑmā: ꝺicēdo q̄ intellectio ꝺignificatur ab
obiecto motiuo: vel ꝑmo terminatiuo. nō aūt ab eo q̄ꝺ
terminat virtute alteri⁹. Ista aūt obta iferiora terminat
rōne obti ꝑmarij. scēntie diuine: vt dictū ē. ere zc. Sz
ꝑ: q: Alz. ꝺicit in tex. q̄ melī⁹ est aliq̄ nō itelligere q̄ꝫ itelli
gere: z ereplificat de visibilibus: sic melī⁹ ē aliq̄ nō vide
re: q̄ videre. Ex isto arguo sic. sicut se hꝫ visus ad visibi
lia: ita se hꝫ itell's ad itelligibilia: sed ita est q̄ maioris p
fectiōis est aliq̄ nō videre q̄ꝫ videre. igit zc. Ald hꝫ rñde
tur q̄, ꝓpositio Alz. sic hꝫ intelligit: q̄ melī⁹ est aliq̄ nō itel
ligere motiue: vel terminatiue ꝑmo: q̄ꝫ itelligere aliquo
isto modoz. Sed secūdario z ex ꝓnti intelligere non est
verū. rō primi ē. q: quod itelligitur motiue vel termina-

tiue primo: intellectio ex necessitate depēdet ab illo: z ita intellectio ordine nāe est posterior illo intelligibili: qz cā p se est p̄or causato. z p̄n'm̄ principiato. z hoc est quod dic̄ Sco. in p̄ma ppōne theorematū. Intelligibile nā p̄cedit intellectionē si mouet z causat intellectionē: z ita si intellectus diuinus ita intelligeret ista inferiora: intellectio diuina dependeret ab istis inferioribꝰ essentialr. z esset posterior ipsis: z vlterꝰ mēsurareť ab eis. Et cū intellectio diuina sit eadē cū sba dei: sequereť idez de ipsa: qō inferť de intellectione diuina. Sicr meliꝰ est nō itelligere terminatiue p̄mo aliqd qz illud intelligere: qz tale terminans est sicr cū intellectiōe: z quodāmō coexactū ad illā: qō repugnat deo: z cuilibet qō est formalr i deo: sed qō terminat actū intelligēdi: vr in alio (hoc est virtute alteriꝰ) nō ē aliqd p̄ius actu intelligendi: neqz coexactū ab ipo. z hoc si nullo mō p se terminat: sed solū per accīs: qz aliud terminat. Et ad hoc faē exēplū Alz. de virib⁹: qz cuz visio sit p̄fectio videntis: qōcūqz mouet ipm visum: aut p se primo terminat: p̄ficit potiꝰ visiuā. C Ad secām rōnē Alz. cū dicit. q intellꝰ diuinꝰ intelligeret cōpōsita. rē. C Rñdet p̄missēdo duo dicta. Primū q ad discursuz nō regrit ordo z successio tēporis: q vnū. vz. p̄ius tēpore itelligatur: z aliud posteriꝰ: z rō est ista. Quia ꝑm Sco. in angelis z in beatis in patria pōt esse discursus: z tamē ibi nō est ordo tēporis: neqz successio: qz in eodē istāti temporis possunt sillogizare. Scōm dictū est: q ordo nāe: z successio nāe requirit ad discursum: q aliqd. vz. p̄ius nā itelligat: qz reliquū: p̄cessus tñ ab vno ad reliquū nō cōcludit actū discursiuū. Ut exēpli gra. Esto q intelligā p̄ius hoiem: z postea risibilitatē. ex hoc nō cōcludit discursus sed requirit: q nō tñ sit ordo nāe inter ipsa intellecta: vt intellecta sunt: sed q ex notitia vnius deueniat in notitiam alteriꝰ. Regrunt ergo duo ad discursum. vz. q vnū post alterꝰ itelligat ordine nāe: z q ex notitia vnius deueniat in notitiā alteriꝰ. z tō premisse in sillogismo ꝑus intelligunt qz ꝛcluio: z ex notitia premissaꝝ deuenit i notitiā ꝑnis. C Ad argm̄ cū dicis. Si deus intelligeret extra se cōposita: sequereť rē. Nego ꝑnīa. Et quz ꝓbat q p̄ius in isto casu intelligit vnū qz aliud. ꝛcedo: qz intelligit ea eo ordine quo nata sunt intelligi ab itellectu quoia itelligit: sic ipsa sunt intelligibilia: qlis est intellectus diuinꝰ. Unde modus intelligēdi intellꝰ diuini ē oppositꝰ mō intelligēdi intellꝰ nostri. Intellꝰ noster, pcedit via originis a posteriorib⁹ ad priora: iutellꝰ diuinꝰ ecōtra. Intellectus noster p̄ius intelligit cōposita qz simplicia: itellectus diuinꝰ ecōtra. Rō p̄mi est: qz itellꝰ noster in intelligēdo depēdet a sensu: itellꝰ diuinꝰ cū sit p̄fectꝰ: sequit ordiné itelligibiliū p̄m ea: z ita p̄us intelligit cās qz causata: simplicia qz composita. z hoc loquēdo de priorit̄ate nāe. C Et cū tu infers postmodū. q discurrit. Negat ꝑntia: qz ex notitia partū nō deuenit in notitiaz cōpositi: sed ex sola p̄sentia essentie diuine ad suū intellm. intellꝰ diuinus p̄ius intelligit partes qz totū: ita q est ordo in intellectione diuina: q vnū intelligit post aliud: z nō ex alio: seu ex notitia alteriꝰ virtute essentie diuine mouentis. Un alius est ordo: q B. intelligat post A. aliꝰ est ordo q b. intelligat p A. Imagino: enī tria instātia nāe. in quorū primo est eēntia diuina p̄sens intellectui diuino: que mouet ipz intellectū diuinū ad intellectionē sui in. 2°. istāti nāe eēntia diuina sic p̄sens sub rōne actu intelligibilis repꝛesentat oēs qditates creatas: qz oēs ꝛtinenť in ipsa virtualr. z eminenter: z ipsa: vt sic mouet intellm diuinuz ad notitiā qditatū creaturaꝝ: ita q ex sola p̄sentia eēntie: intellectꝰ diuinꝰ itelligit quiditates creatas: non q ex notitia eēntie deueniat in notitiam illaꝝ. Non enīz est ordo eēntie diuine in priori instāti ad quiditates cognitas in 2°. instāti. vt cogniti sub rōne qua cognitū est ad alteꝝ obiectum vt cognitum: sed tñ est ordo obiecti vt repꝛesentati ui ad aliqd vt repꝛesentatuz. Ita q dato q essentia diuina (per impossibile) nō intelligereť in priori instanti ꝑm propriā rōnē: posset tñ repꝛesentare in secūdo istāti qdtates creatas: z eaꝝ intellectionē causare in intellū diuino. C Et si dicat. Intelligēdo partes intellꝰ est in poꝰ ad itellectionez totiꝰ: z ita intellꝰ erit potētialis z perfectibilis. C Rñdet: q aliqua ē poꝰ distās ab actu. aliqua est cōiūcta cum actu: prima est phīica z realis: z talis ponit imperfectionē in re potētiali. sed secūda non ponit aliquaz impfectionē. Unde in intellū diuino est poꝰ hoc mō: q hoc ordine nāe ꝑsupponit ad cognitionē alteriꝰ: sed non q intellꝰ diuinꝰ intelligat hoc: z nō illud: q. vnico actu intelligit tā eēntia: qz omnes quiditates creatas. Est enī tñ ordo nāe z ꝑsuppositionis: sed nō potentialitatis: sic q habēdo vnum nō habeat aliud. Dico ergo: q quotiēs cunqz aliqd est in poꝰ que est distās ab actu: tale est impfectum: sed nō capiendo poām alio mō. C Ad vltimū cuz arguebať sic: aut intelligit sub rōne cōi: aut sub rōne ꝓpria: dico q vnico actu z simul intelligit infinita: z qōlibet sub rōne ꝓpria terminatiue z virtualr: nō p̄ z per se: sed secundario. C Et cū inferť: q infinita multitudo erit cōprehensa ab intellū diuino. Concedo, ꝑnīs z ꝓsequētiā. C Et si dicať: q illud qō est comprehēsum ab aliquo intellectu finiť z terminať scia eius: z ita sequereť: q infinitū intellectione diuina finireť. C Rñdet: q totā illā multitudinē terminari duplr pōt intelligi. vno mō ꝑz se. alio mō p actū cōprehensiuū ipsi⁹ dei. Si intelligas primo mō nego istam ꝑnīam. Deus intelligit scia cōprehensiua totā multitudinē. ḡ ista multitudo est finita in se. si aūt intelligis 2°. mō. vz. in ordine ad actū cōprehensiuū diuinū: sic q ex illā nihil sit istius multitudinis: cōcedo. Maz sic dz 3°. phī. q totū est illud ex qō nihil ē. Ita dico q tota multitudo est cōprehensa: ita q ex illū actū nihil est isti⁹ multitudinis. Ad nō si arguas. est finita in actu cōprehensiue. ergo est finita. Nego ꝓsequentiā: q arguis. a. ꝑz quid ad simpliꝛ. C Et sic pz solo ad rōnes Alz. z Lōmē. C Sed tñ vlterius ad intentionē Alz. adducť alia rō sic. Si deꝰ itel ligit aliqd ex se. ḡ opz illū intelligere infinita numero. z sic intelligit aliquā spēm numeri distanté ab vnitate in infinitū. q: numerus causať per additionē vnitatis. Cuc sequereť: q posset intelligere aliquā spēm in infinituz pfectioz alia ꝑē data: puta in numeris: sed talis spēs ē ens pfectissimū simpliꝛ: z quodlibet tale est deus. ḡ rē. C Ad hoc rñdet ꝑmittēdo vnā regulā: q nunqz ad summū in iferiori: sequit summū in supiori: nisi illud inferi⁹ sit pfectissimū ꝛtentū sub supiori. Exēplū. si a. sit summꝰ z pfectissimꝰ asinꝰ: nō valet ista ꝑntia. A. est pfectissimꝰ asinus. ḡ est pfectissimū aial: sed bene valet. A. est pfectissimꝰ hō. ḡ est pfectissimū aial (si p A. intelligať hō) qm̄ hō, est species pfectissima ꝛtenta sub aiali. C Ad proposituz. Ens est quoddā cōe ad oia entia: z nunqz aliquid est pfectissimū ens: nisi sit pfectissimū cōtentū sub ente: ḡle nō ē ḡtitas. Ma sba est perfectior qztitate. ió nō valet. est perfectissima spēs numeri. ḡ pfectissimū ens. C Sed alr 2°. rñdet negādo: q si dareť aliq̄ multitudo distans in infinitū ab vnitate: q talis multitudo eēt numerus infinitꝰ. Unde cōcedo: q est multitudo infinita: nō tñ nūs infinitꝰ: qz 3°. phī. ois nūs est mensurabilis vno: sed nūs infinitꝰ nō est sic mensurabilis: qz oē mēsurabile est finitū: ḡ nūs infinitus eēt finitꝰ: z vlteriꝰ sequereť q eēt nūs: z nō numerus. C Vel 3° ad hoc rñdet q talis multitudo dara esset numerus. C Et cū tu infers: q esset mēsurabilis: ꝛcedo. Et cū inferť: q quodlibet tale est finitū. Rñdet q illō qō mensurať vno finities sumpto: est finitū: sed si mensurať vno infinities sumpto: tale mensuratū non est finitū: qz vnū infinities sumptū pōt reddere nūm infinitū. De bꝰ lari⁹ dicēt in. q. de futuris ꝓpingēb⁹ ꝑtarim. arti. 4. rñdēdo ad quartā rōnē p̄hi. quare ibi rē.

C Primꝰ

¶Eximij theologie ꝓfessoris. dñi Antonij Trōbete patauini ordinis minoꝝ: in preclaro ꝓpatauino studio metaphisicā publice legētis: ad Augustinū barbadico illustrissimū Venetiaꝝ ducem questio de diuina prescientia futuroꝝ contingentium sequitur.

Queritur vtrū deus ꝓcognoscat futura ꝓtingētia. Et arguit q nō. Si deꝰ scit me lectuꝝ cras: ergo istud futurū necessario eueniet: ꝙs est falsū: qꝛ sicut de isto: ita de quolibet alio futuro cōtingēti: ꝛ uta oia ex necessitate euenirent. q̄ dato: sequit q nō oporteret negotiari: aut cōsiliari circa agēda a nobis. ꝙnta ꝓbat. Illud necessario euenit cuius oppositū est impossibile aduenire. Sed oppositū huius futuri ꝓtingentis est hꝰ. Qꝫ ꝓbatur: qꝛ vel est possibile aduenire: vel nō. si nō: habeo ꝓpositū. si sic: ponatur in eē, ꝛ tunc deus deciperꝫ in sua cognitione quū deus cognoscet ab eterno oppositum.

Ad oppositum est hieronimꝰ sup hieremiā Futuroꝝ scia soli deo cōpetit: ꝫ si deus posset falli circa ista: nō esset scia ipsoꝝ: qꝛ scia est cognitio certa: ꝛ euidens. ex primo posteriorum. ꝛ. 7. metaphisice. tex. cōmē. 53.

Quoniam inquisitio de diuina prescia futuroꝝ ꝫ ꝓsupponit notitiā quo futuꝝ cōtingens se hꝫ ad esse: qꝛ sicut se hꝫ ad eē: sic ad cognosci ex 2. metaph. tex. cō. 4. ideo ꝓ determinatione q̄nis qua tuoꝝ ꝓncipaliꝫ faciem⁹. ¶Primo videndū est quo capit a ꝓbis ꝓtingēs. ¶Secundo an futuruꝫ ꝓtingens sit ad alteram partem ꝓtradictionis determinatum. ¶Tertio an ꝓtingentia habeant aliquā causam sui esse. ¶Quarto de quesito videbitur.

Quantum ad ꝑmꝫ articulā sunt tres distinctiōes. ¶Prima distinctio est ista. Contingens vno mō accipiꝫ vt distinguiꝫ ꝓtra neciuꝫ. Allio mō vt distinguiꝫ ꝓtra ens vt in pluribꝰ. ¶Primo mō est illud in cuius nā est possibilitas ad deficiendū: vt est de mēte Auer. 2° phisicoꝝ. cōmē. 48. ꝓtra Auic. ꝛ tale contingēs est illud qd est possibile esse vel nō esse: de quo loquitur Arist. 9. meta. tex. cōmē. 17. vbi hꝫ hoc. Est aūt potētia nihil sempiternū: ois nāq; potētia ꝺdictionis est: polē omne ꝓtingit nō actu esse. Ex qbus verbis cōcludit Arist. q ois poꝰ passiua est ꝺdictionis: ꝛ ita (quū possibile qd distinguiꝫ ꝓtra necessariū sit in poꝰ passiua ad esse post nō esse: qꝛ est terminus potētie actiue que agit per motū) sequitur q taleꝫ ꝓtingens hꝫ possibilitatē ad deficiendū: ꝛ ita nullo mō est necessariū. Et ex hoc hꝫ euidentiaꝫ sntia Auic. ponētis differentiā inter ꝓtingens vt in pluribus ꝛ necessariū. Nam ꝓtingens vt in pluribꝰ ꝑm ipm hꝫ impedimentū. necessariū vero nullū hꝫ ipedimentū. Unde primo sue phisice. ca. 13. dicit q hec est differētia iter semper ꝛ sepe. qꝛ ei qd est semp: nō aduerſat ꝙnum ipediens. sed bene ei qd est sepe. nam si ab eo qd est sepe: remouentur ꝙna ipedientia: tale ꝓtingens erit necessariū. Neq; hꝫ sntia Auic. ꝺdicit sntie Auer. qꝫ Auic. ponat possibilitatem ad deficiendū extrinsecā. s. ex parte ipedientis extrinseci: nō tñ negauit itrinsecā: hꝫ vna ꝓsupposita. vꝫ. intrinseca: alteram explicuit. Quare rō Auer. quaꝫ adducit in pallegato cōmēto cōtra Auic. nulla est. Allio mō capitur ꝓtingens vt distinguiꝫ ꝓtra ens vt in pluribus. ꝛ tale est ens cōtingens equaliter: aut in minoꝝ parte qd est ens casuale ꝛ fortuitum. ꝛ hoc sequēdo viā Auic tenentis dari casuꝫ tam in possibilibus equaliter q̄ꝫ in minoꝝ parte. Nec rōnes Auer. aut Themistij militant contra hanc viam vt postea declarabit. ¶Scda distinctio. ꝓtingens equaliter quoddā est ex parte effectus tm. Quoddam ex parte cause agentis. Ex parte effectus illud est ꝓtingens equaliter quod ab aliqua potētia actiua sic ꝓuenit: q de nā sua nō natū est ab hꝰ potētia actiua magis ꝓuenire q̄ꝫ nō, ꝓuenire: ꝫ indifferēter se hꝫ ad vtrūlibꝫ. Sed ꝓtingens ex parte cause agētis: est agens qd ex nā sua deducto ipedimento est indifferens ad agendū ꝛ nō agendum. ¶Tertia distinctio. q duplex est ꝓtingentia. Quedam per se. Quedaꝫ per accidens. Cōtingentia per se est ꝑm quā aliquid est possibile aliter se hꝫe nō ex ipedimento alicuius cause: ꝫ solū ex plenitudine pfectionis ꝛ potētie potentis ponere in esse ipsum effectū vel oppositū ipsius. Et hec ꝓtingentia attribuit volūtati. ¶Propter quaꝫ ei attribuit dñium ꝛ principatū. ꝓbs. 7. poli. c. 5. dicens. Anime potētia qua eligimus ꝓncipans est: ꝛ qd liberuꝫ ab hac potētia existit: ab oibus est iuincibile. Et. 10. ethi. Felicitas est operatio optima: ꝛ optimi: siue intellectus: siue alicuius alterius qd ꝑm nām videt ꝓncipari ꝛ dñari. Et. 8° meta. tex. cōmē. 10. distinguit potentias rōnales ab irrōnalibꝰ. volens q rōnalis valet ad oppositā. irrōnalis est tm̄modo vnius oppositoꝝ. Et vlterius vult q potētie rōnales sicut sunt scie ꝛ artes (quaꝫ equaliꝫ respiciant oppositā ꝛ non magis sint vnius q̄ꝫ alterius) si sint determinate vnius: hoc est ex appetitu ꝛ ꝑ hoc determinante. Et cōmentatoꝝ ꝓsequit ibi q appetitus determinans est voluntas: quę ꝫ (vt inquit ipse) sit ab intellectu. s. vt ostendente ꝛ ꝓsiliante: intellꝰ tū ꝛ alie potētie rōnales sunt a voluntate iperāte ꝛ regulante: alias potētias per modū imperiꝫ: ꝫ ipsa regulet ab intellectu per modū cōsilij. Neq; sic regulari arguit maioꝛē dignitatē in itellectu. Certū est enim q Jurisconsultus regulat regez per modū ꝓsilij. Iste tū iurisconsultus nō est dignioꝛ rege: qꝛ rex ipm iurisconsultū ꝛ alios regulat per modū imperiꝫ: qd regulare arguit principalitatē ꝛ nobilitatē. ¶Oꝛ si tu diceres q intellectus ꝛ scia nō ꝓnumerant iter potētias rōnales. ¶Idoc est ꝓpter rex. pallegatū: ꝛ etiā ꝓpter tex. cōmē. 3. vbi enumerat artem medicatiuā iter potentias rōnales: quę potentia inquit ipse est iirmitatis ꝛ sanitatis. Cōtingentia per accidēs est illa ꝑm quā aliqd est possibile aliter se hꝫe ex ipedimēto alicuius cause siue efficientis siue materialis siue finalis. Et hec ꝓtingētia est qꝛ causa nō ꝑfit agere vel pati. vñ effectus est ꝓtingens seu ꝓtingenter euenit ex ordine ad causas accidentales comitantes causas per se ꝛ impedientes ipsas. Et ista ꝓtingentia est ipsoꝝ naturalium generabiliū ꝛ coꝛruptibiliū. ¶Huiusmodi enim effectus causaꝝ nāliū q̄ꝫtum est ex causis per se ipsoꝝ: necessario ꝓueniunt. q aūt ꝓtingenter eueniant: hoc est ex causis per accidens ꝓ mutatiꝭ causas per se ꝛ ipsas impedientes. Cause enim nāles per se dispositę remoto impedimento nō ꝑfit nō agere. quare nēcio agunt. Et hoc est qd dicit Arist. 9. metaph. tex. cōmē. allegati. Necesse est in quit q̄ vt ꝑfit actiuū: ꝛ passiuū approꝓinquant. hoc quidem facere: illud vero pati.

Ex his que dicta sunt sequit q ꝓtingētia effectus causarū nāliū hꝫ quatuoꝛ ꝺditiones. ¶Prima conditio est q est contingētia per accidēs. non per se. Est enim hꝰ ꝓtingētia ex parte indispositionis materie aut alterius cause accidētalis aut per accidēs. nō aut ex ordine effectuū ad causas per se. ¶Scda ꝺditio est q talis cōtingentia est contingētia ꝑm quid. nō simplr: qꝛ est in ordine ad aliquā vnam causam vt impedibilem per aliā. nō est aūt in ordine ad totum ordinē causaꝝ ꝙtentiū ad effectū. ¶Tertia ꝺditio est q est contingētia ꝓuatiua. nō positiua. Prouenit enim ꝓtingentia hꝰ ex ꝓuatione seu ex defectu alicuius dispositionis causaꝝ. Cause enim vltima dispositione ꝓxima ate: nō agunt. ¶Quarta ꝺditio est q est cōtingentia extrinseca nō intrinseca: qm̄ nō est ex aliquo impedimento intrinseco: sed ex aliquo extrinseco accidente. Licet etiaꝫ posset dici q esset intrinseca ex parte possibilitatis effectuuꝫ ad deficiendum vt dictum est.

Per oppositum possumus dicere in ꝓma contingẽtia supius posita quatuor esse ꝺditiones. ¶Prima est ꝙ est ꝓtingẽtia per se nõ ex aliquo accidẽti ꝯcomitante sicut ꝓcedens. ¶Secunda est ꝙ est cõtingẽtia simpliꝛ:qm̃ nõ est in ordine ad vnã cãm vt ipeditam ꝑ aliã:sed est in cõparatione ad totum ordiné causaꝝ regitaꝝ. ¶Tertia est ꝙ est ꝓtingẽtia positiua nõ ꝓuatiua:qm̃ nõ est ex ꝓuatione alicuius debite disponis:ꝫ ex plenitudine ꝑfectionis ipsi⁹ cause. ¶4ª est ꝙ est ꝓtingẽtia itrinseca nõ extrinseca:qm̃ nõ ex aliquo ipedimẽto extrinseco:sed ex ꝑfecto dño cause respectu sui effectus ꝓtingentis:z ista est ꝑfecta cõtingẽtia. Oꝛ aũt detur ista ꝓtingentia per se distincta a ꝓtingẽtia per accñs ꝑz de mẽte Arist.2.phi.q distinxit agens ꝑ se in agẽs ꝑm nãz z in agẽs a ꝓposito q̃ duo agẽtia hñt oppositos modos agendi:qm̃ vnũ agit neccio.ſ.nãle:aliud cõtingenter.ſ.agens a ꝓposito:z vtrũq; est agens per se.

Contra istas distinctiões arguit. Et ꝓmo ꝓtra hoc q̃ in cõtingẽtibus equalr reperit casus arguit fica ꝓtingẽti equalr nõ ꝓuenit aliqua actio:sed⁹ effectus casualis ꝓuenit a sua cã quecũq; sit:igit ꝛc̃.maioꝛ ꝑbat. Nam sic cã a qua ꝓuenit effect⁹ nõ determinat ad alterum oppositoꝝ:neutra actio est digniꝰ vt sit. Sic arguit cõmẽ.2.phi. cõmẽto ꝑallegato. Et.9.meta.tex.commẽ.10.hz q̃ si potentia rõnalis que est ad opposita non determinaret ad alteꝝ (cuz ipsa nõ magis sit vni⁹ oppositi q̃z alteri⁹) simul q̃tum est ex se exiret in vtrũq;. ¶Et hoc cludit ꝓpositũ q̃ effectus cõtingẽs casualis nõ ꝓuenit nisi a cõtingẽti in miꝰi parte sic. Actio non ꝓuenitur ex ꝓtingenti equa r nisi ex aliq̃ cã extrinseca ꝓiuncta cũ eo:z illa cã extrinseca nõ est cã vt in plurib⁹ illius causatiõis:qz tũc nõ ageret a casu.neq; est cã ꝓtingẽs eq̃liter:qz a cã ꝓtingente equalr (manẽte equalitate) nulla ꝓuenit actio.igit quecũq; ꝓueniunt a casu;ꝓueniunt ab illo in miꝰi parte. ¶Cõfirmat.naz cã totalis a qua ꝑducit effect⁹ casualis aut ꝑducit semp illũ effectũ aut frequenter:aut nec semp nec frequẽter.nõ est dandũ ꝑm aut scdm:qz qđ sit ab aliquo semp aut frequẽter:nõ fit ab eo casualiter.igit cã ꝑducẽs casuale effectũ aut est equalr in differens ad ꝑducendũ z nõ ꝑducendũ illuz effectũ:aut est nata ꝑducere illũ effectũ raro z i pauciozib⁹.nõ est dã duz ꝑm:qz si cã sit idẽm ad ꝑducẽdũ:si ex se sic sit idẽm ad opz q̃ determinet aliũde q̃z ex se ad hz q̃ sit alterius: z ꝑ ꝓns nõ fuit cã totalis. Relinq̃t igit q̃ cã totalis a qua ꝓuenit effect⁹ casualis ꝑducat ipm in miꝰi pte:qđ erat ꝑbandũ. ¶Ꝺ.si ꝓtingẽtia equalr eẽnt a casu cuz mot⁹ z quies sint ꝓtingẽtia equalr respectu po[c] motiue:sequeretur q̃ ambulare aut moueri eẽt a po[a] motiua a casu:qđ nõ ꝓcedit. ¶Scdo principalr arguit q̃ casus z ꝓtingentia nõ sit in ꝓtingẽtib⁹ in miꝰi parte sic. Si de quo magis videt ieſſe z nõ ieſt:ergo nec de quo min⁹.2.thop.ca.17.ſz magis videt q̃ aliqd natũ sit ꝓuenire a sua cã:quo respectu ipsius equaliter se hz ad ipm z ad oppositũz q̃z illud qđ natuz est euenire in miꝰi parte z in pauciozibus:z tñ tale ꝓtingẽs equalr nõ põt ꝓuenire a sua causa stante equalitate vt argutũ est.ergo ꝛc̃. ¶Et cõfirmat:qz si in hꝭ que fiunt raro reperit ꝓtingens z casuale:sequit q̃ quanto effectus rarius ꝓtinget:posita etiam cã a qua ꝓuenit:tanto magis erit casualis. ¶Tertio principalr arguitur ꝓtra secũdã ꝺistinctionẽ z ꝑsertiꝫ ꝓtra illud qđ ꝺictum est:q̃ ꝓtingens equaliter ex parte effectus est q̃n effectus est ĩdifferẽs ad esse:z ad nõ esse vt ꝑducit a sua causa. Cõtra effectus qui ꝓducit aut ꝑducit a causa naturali aut libera.ꝑz si causa est naturalis naturaliter ꝓducit z necessario suum effectũ:z talis cã est ex se ꝺeterminata ad vnũ oppositoꝝ.ex.2.phi.z.9.meta.ergo effectus in comparatione ad suã cãm tñ natus est esse.igit ꝛc̃. Si vero causa est libera: cõtra cã prima necessario agente:z quelibet alia necessario agit:sed ꝑm viã pꝓz causa prima necessario agit.ergo ꝛc̃.z ita sequitur ꝺem qđ ꝓius. ¶Quarto arguit cõtra tertiã ꝺistinctionem probãdo q̃ effectus casualis ꝓueniens ab aliqua cã ĩpedita:ꝓuenit a causa vt in plurib⁹ z a cã ꝑse:z ita cõtingentia eius per Alz.6.meta.t.cõ.5.ꝺicit q̃ens per accñs casualiter est ens in pauciozib⁹ ꝓueniens a causa vt in plurib⁹.ex hoc arguit. Causa ĩpediẽs cãm nãlem z agentẽ vt in plurib⁹:ita per se ordinat ad effectũ casualẽ ꝑducendũ:sicut cã a qua effectus natus est ꝓuenire vt in plurib⁹:sed cõtingentia que est a cã per se:z essentialr ordinata nõ videtur ꝓtingentia per accidens. Igit ꝛc̃. ¶Et ꝓfirmat.nã sol ita per se in rõne cãe ordinat ad gñandũ aial nõ ex semine ꝓcurrẽte calore putredinali aut aliquo alio:sicut propagans ordinat ad gñandum illud ex semine.igitur ꝛc̃. ¶Ãte ꝓtra illud q̃ ꝓtingẽtia volũtatis est ꝓtingẽtia per se. Quod est per se z intrinsece tale non põt per aliqđ sibi aduenies fieri nõ tale.ista ꝑz:qz qđ est intrinsece tale z ꝑ nãm suã:est necessario tale. Sed a volũtate per aliquid sibi aduenies tollit eius libertas z cõtingẽtia.ergo ꝛc̃. minor probat.quicqđ iducit difficultatẽ in volũtate (quũ i maiori gradu induceret maioꝛez difficultatẽ) poterit tñ intẽdi q̃ inducet impossibilitatez. Sed aliquis habitus aggñatus in volũtate induxit difficultatẽ in ea resiliẽdi ab actu:z in maiori gradu facit maioꝛez difficultatẽ.igit poterit esse in tali gradu q̃ inducet impossibilitatẽ resiliẽdi ab actu:quũ conatus volũtatis sit finitus.maioꝛ ꝓz sylli põt ꝓbari exẽplo z rõne. ꝓmo in põderib⁹ si quid impediat virtutez ambulandi:tñ poterit intendi quod simpliꝛ impedier. ¶Scdo rõne sic.ſi.n.in volũtate est habitus inclinans ad vnum actum (sicut exempli gra inte perantia) ex aliq̃ parte voluntas resistit. Et quũ conatus voluntatis resistens sit finitus z finite virtutis in resistendo:necessario volũtas vincetur ab habitu vltra suã virtutem intenso.minoꝛ prosylli probat quadrupliꝛ. ¶Primo:qz intemperatus ante habituz abstinet sine difficultate:z acquisito habitu cum difficultate:z tñ posset intẽdi q̃ esset sibi impossibile abstinere. ¶Ꝺ.scdo si volũtas velit ꝓtra habitum aut cuz conatu finito:z tũc tñ posset intendi habitus q̃ vinceret eam.aut cũ conatu infinito: z hoc non. ¶Ꝺ.3° per ꝓz.3.ethi.c.8.sicut in ptãte ꝓiciẽtis lapidez est ꝓicere ipm:sed non est in eius ptãte revocare postq̃z ꝓiectus est.ita i potestate nr̃a sunt opationes nr̃e ante habitũ:sed nõ põt habitũ.ergo ꝛc̃. ¶Ꝺ.4° z vltimo ꝓbatur eadem miꝰi.7° ethicoz.qsuetudo est altera nãz z hoc hz cõmen.primo phi.cõmẽ.71.igit habitus qsuetudinalis est altera nã:sed cum due nature trahunt ad opposita que erit potentioꝛ magis vincet contuz alteriuz.igitur tñ poterit habitus intendi q̃ vincet omnem resistentiam voluntatis seu conatus ipsius.

Respondeꝺ ad istã:z primo ad ꝑm ꝺicẽdo q̃ effectus casualis non reperit in ꝓtingentib⁹ equalr vt ꝓtingẽtia equalis se tenet ex parte po[c] actiue aut agentis.z hoc cõcludit ratio. Sed cuz hoc stat q̃ possit reperiri in ꝓtingentib⁹ equalr ex parte effectus. ¶Ꝺo quo notandum est q̃ agens est ꝺupler.quoꝺdã cum rõne.quoꝺdã sine ratiõe.hec ꝺistinctio patet.9.meta.z.1.phi. Si loquamur ꝺe agente sine ratione sic ꝺico q̃ cõtingens equalr reperiri in potentijs actiuis potest intelligi ꝺupliciter:vt pretulimus.vno modo q̃ ipsum agẽs sit ꝓtingẽs equalr:ita q̃ ipsum approximatũ passo nõ ipeditũ sit equalr ĩdifferẽs ad agẽdũ z nõ agẽduz:z sic ꝓtingẽs equalr nõ repiꝛ in potẽtijs actiuis sine rõne: qz agẽs nãle hz oppositũ modũ agẽdi cum agẽte libero. (vt ꝑz.2° phiſi. vbi ꝺistinguit agẽs a ꝓposito ꝓtra agẽs ꝑm nãm pp oppositũ modũ ꝓncipiandi. Et hec eadem snia habetur expresſius.9.meta.tex.cõmẽ.3.z.10.) Agens naturale est ex se respectu vnius oppositi tñ: ita q̃ est ex se determinatum

determinatū ad vnū. Agens liberꝫ (qđ distinguit ꝺ nale) ḋr ex se est oppositoꝝ vt supr̄. ꝓmissuꝫ ē. Alio mō ꝓtin gens eq̄lr̄ pōt itelligi ex pte effect⁹. sic q̄ effect⁹ ꝓuenīēs a po⁹ sit talis q̄ de nā sua nō magis nat⁹ sit ꝓuenire q̄ nō ꝓuenire. ꝫ isto mō ē ꝓtingēs ad vtrūlibet i causis nālib⁹. alr̄ nō. Et ita ꝓtingēs ad vtrūlibꝫ ē effect⁹ casualis. aut pōt eē. Nunq̄ tñ ꝓcedit q̄ sit casus. Et sic pōt saluari op. Aluī. quā ip̄ugnat Auer. vñ effect⁹ q nō euenit sp vel frequēter (q̄cūq; alio mō euenīat a sua cā nō itendēte p ip̄m effectū neq; ad ip̄m p se ordiata) sp erit casualis ꝫ cā appellabitur casus vel fortuna. Ꝯñ raro euenire simplr̄ ꝫ absolute sumptū nō facit effm̄ eē casuale: q; si fiat fractio capitis respcū lapidis descēdētis nō eēt casualis: q; nō raro: sed frequēter euenit talis effect⁹: ꝫ p oppo^m eclypsis solis eēt casualis: q; raro euenit. Ꝫ aūt est falsuꝫ: q; talis effect⁹ ꝓuenit a cā p se itendēte ip̄m. Ex quo ꝺcluḋ q; cū effectus cōparaī ad aliq̄ cām effectiuā ex qua nō est nat⁹ euenire p se nec semp: nec frequēter: nec ab illa cā itendit: ē effect⁹ p accns siue sit res ꝓtingens ad vtrūlibet siue raro. Et sic intellexit Aluic. Et ad ḃ facit qđ dicit Doc. subti. in p̄ sen. ḋi. 2. q. 4. q; nō ḋr aliq̄ fieri raro vel vt in plūb⁹: q; ip̄suꝫ in se ꝓtingat frequēter vel raro: q; frequētius lapis descēdens frāgit caput q̄ luna eclypsef: ꝫ ḋila ista ḋr itelligi p cōparatiōne alicui⁹ ad suā cām: vt dicaī ille effect⁹ euenīens in maiori pte q hz cās determinata ad suū euētū que vt in plūb⁹. ꝓducit illū effectū. Raro ḋr euenire q; nō hz certā cām determiatā ad suū euētū: ꝫ tñ ꝓuenit ex aliqua cā ordiata ad aliū effectū: ipedita tñ ab illo effectu ad quē ordinat: ex tali ipeditiōe ꝓuenit istud raro. Accipit etiaz raro vel vt in plūb⁹. put disiungit iter opposita ꝺictoꝛie nō put inter disperata disiungit. Effect⁹. n. q est casualis cōparat⁹ ad suā cām a qua ꝓuenit: euenit vt in plūb⁹ ab illa cā q̄ nō euenīat: z ꝓcedit q; nō raro. put sit tñ disiunctio iter ꝺictoꝛia. hec aūt disiunctio sit q̄ñ effect⁹ equoc⁹ cōparaī ad cās equocās sub disiunctiōe ad ꝺictoꝛia. Exempli gr̄a. aial genitū p putrefactione cōparatū ad cās equiuocā: puta ad solez. aut gīaī a tali cā vt in plūb⁹ aut nō. ꝓcedit q; vt in plūb⁹. Ita. n. p se est sol cā ordiata ad gīan duz nō ex semine sicut ꝓpagans est cā ordinata ad gīandum illud ex semine. Sz iste determiatiōes vt in plurib⁹ aut raro: accipiunt sub disiunctiōe ad disparata: q̄ñ. f. effect⁹ casualis cōparaī ad cām equocā vel vniuocā sub disiunctione cū ista determiatiōe vt in plūb⁹ aut raro. sic dicēdo aial genitū equoce aut gīaī a cā equoca vt in plūbus aut raro. sicr̄ de cā vniuoca. Et tūc ñdet q; raro z nō vt i pluribus gīaī equoce: ꝫ solū vniuoce. Ex qbus pz q; esse raro simplr̄ z absolute nō facit rē eē casualr̄: z sic est exposita ūtio Aluī. Ad ij aūt attēdētes ad supficiē vbor dixerunt q; raro vel frequēter euenire nō facit aliq̄ euenire vt in plūb⁹ vel vt i pauciorib⁹. Nā raro euenit eclypsis: z tñ vt in plūb⁹. z ḃ q; ly vt i plūb⁹. denotat cās determiatā talis effect⁹. Sicr̄ frequēter euenit q; lapis descēdēs frangit caput: z tñ. ꝓcedit q; talis effect⁹ ē effect⁹ ꝓuenīēs vt in pauciorib⁹. Et ḋila ista ḋr terminoꝝ ē q; frequēter. z raro determinat effectū acceptū in se z absolute. Sz isti termini vt in plūb⁹ z pauciorib⁹ determinant eundē effectū in cōparatione ad cām determinatā q̄ posita nata est semp ꝓducere talē effectū: nisi impediat. Hucusq; dictū sit de agente fine rōne. Sz si loquamur de agēte cū rōne. sic effectus casualis aut fortuit⁹ repit̄ in ꝓtingentib⁹ eq̄lr̄ ex pte po^e actiue: q; tale agēs. quū sit liberꝫ est idf^ns ad vtrūlibꝫ oppositoꝝ nō solū ex pte obtoꝝ: ꝫ ēt ex pte actuꝫ: z si sic nō solū oppositoꝝ ꝺic (sic ē. velle z nolle vel amare z odire: q; act⁹ sunt ambo positiui ꝺicī respcū eiusdē ad q̄s act⁹ agēs liberꝫ ē in po⁹ (ꝫ ēt ē oppositoꝝ ꝺictoꝛie: q; hō ꝑ voluntatem pōt velle z nō velle aliq̄ vnum z idem obm.

His p̄missis ad arg^{tos} for^{as} ñdet z ad singlas ꝓbatōes. Ad p^m rñr ad maiorē cōcedēdo ip̄sam in nālib⁹ z negādo in liberis: q; nāliter agēs semp est determinatū ad vnū oppositoꝝ. Et q̄tum ad hoc arg^m ꝺcluḋit q; in ꝓtingēt̄ib⁹ eq̄lr̄ ex pte po^e actiue nō repit̄ casus in nālib⁹. Et si ḋicas q; neq; ēt i liberis. Negat. Et cū ḋicis q; po⁹ ꝓtingēs eq̄lr̄ opꝫ q; determinet. Cōcedit: sed ip̄m determinās est ip̄sa voluntas: que determinat alias potētias rōnales: vt hꝫ Alz. z cōmenta. 9. meta. ter. cō. 10. Et si ḋicas. volūtas determinat alias potētias ad alterꝫ oppositoꝝ (quū ip̄sa idifferēs ad vtrūlibet) per qđ ip̄sa determinabil̄ ad alterꝫ: Ñdet q; se ip̄sam determinat. hꝫ eni ex plenitudine sue ꝑfectionis z libertatis que sibi cōpetit p̄ z ēntialr̄: q; possit seipꝫ ꝺe terminare ad actū circa quodcūq; obm: que determinatio nō ē ꝑ se nā q̄ sit ip̄sa positio act⁹ vt ē de mēte Doc. in p̄. ḋi. 39. Ex his ñdet ad ꝟmationē ꝓcedēdo q; effect⁹ casualis nō semp z necessario. ꝓducit a tali cā totali: q; nunq̄ ꝓducereī ꝑter q̄ ab ip̄sa aut a ꝑtil̄. ꝓducit tamen ab ip̄sa in maiori pte z frequēter. vt iste determiatiōes frequēter aut in maiori pte disiūgūt iter ꝺictoria: nō tñ inter disparata: vt dictū est supr̄. Et cū ḋicis. qđ euenit semper aut in maiori pte: nāliter euenit z nō a casu: vt ḋicit Alz. 2. phi. Ñdet q; Alz. itelligit illud euenire nāliter qđ euenit semp vel frequēter in cōpatiōe ad aliq̄ cām p se ordinatā z itēdētē effectū cātū a qua effect⁹ nat⁹ est frequēter euenire per se z nō ex aliq̄ ca accūtalr̄ ꝺiuncta. Et per oppositū. Illud fit a casu qđ euenit raro z vt in pauciorib⁹ fit a casu vt ista disiūgūt iter disparata: nō iter ꝺictoria: cōparando effectū ad cām a q̄. ꝓuenit. Et cū ḋr q; Alz. ponit casum in his que sūt ex semp z frequēter vez est accipiēdo semp z frequēter vt disiūgūt iter disparata z nō iter ꝺictoria: vt ex posito est. Et ad totū. pc̄sum qui sit in ista ꝟmatione pz ex dictis. Ad aliud de motu z gete ñdet q; motus aut ges vel cōparanī ad po^am motiuā solū: vel cōparanī ad po^am motiuā determinatā ꝑ appetitū z volūtatē. Si p̄ mō: sic ges aut mot⁹ est effect⁹ ꝑ accns po^e motiue: z ē effect⁹ ꝓtingēs ad vtrūlibet. Si 2° mō sic est effect⁹ p se. ꝓuenīēs in maiori pte. Et si ḋicas. in aialib⁹ bruttis qđ ē ꝑn^m mouēs est nālr̄ ages: igit si po⁹ motiua est idifferens ad mouēdū z nō mouēdū: seqūt q; in potētijs actiuis nāliter est ꝓtingens eq̄liter z ad vtrūlibet. Ñdet q; po⁹ motiua nō est sola cā sufficiēs re^m motus: sed po⁹ motiua cū appetitu vt est de mēte Alz. 3. de aia. ca. de mouēte. mō in potētijs actiuis nālib⁹ z sufficiēt̄ib⁹ nō repit̄ ꝓtingens eq̄lr̄. Ad 2^m ꝓncipale ñdet ꝓcedēdo maiorē: z ad mior̄ ḋi: q; vez est q; illud ad qđ se hꝫ ages eq̄liter: est digni⁹ euenire q̄ illud qđ natū est euenire in minori pte re^u alteri⁹: nisi cā ꝓtinges eq̄liter impediat. Sed vbi impedit: qđ ē magis dignū. ꝓuenire: fit min⁹ dignuꝫ. vnde qđ est min⁹ dignū. ꝓuenire nō. ꝓuenīet a cā nisi illa ipediat a ꝓducendo magis dignū. Nā q̄tū est ex pte talis cāe: nunq̄ ꝓducet effect⁹ min⁹ dign⁹ euenire: sed pp ipedimētū: possibile est q; illud qđ est min⁹ dignū prius: fiat postea magis dignū vt ꝓueniat. Nec sequit pp hoc q; nihil ꝓueniat nāliter ab agēte in pauciorib⁹: q; ꝫ oēs agens exīs in po^a ꝑfecta fit natū agere vt in plurib⁹ q̄tū est ex pte sui: q; tñ i nā talis agēt̄is est ptās vt impediat: ió nāliter aliq̄d ꝓuenit ab agēte in pauciorib⁹: nō tñ ita nālr̄ sic ab agente in plurib⁹. Ad 3^m ꝓncipale ñdet ꝓcedēdo q; effectus casualis vel fortuit⁹ pōt ꝓuenire tam a cā nāli q̄ libera. Et quū ḋicit q; cā nālis naturaliter z necessario agit. Ḋicit q; duplr̄ est necessitas. Una simplr̄ absoluta. Alia ꝺditionata. Necessitas in actiōe agentis nālis est ꝺditionata nō absoluta. Naz ꝓsupposito q; agens nāle sit z non impediat: de

necessitate agit: sed: q3 pōt nō esse: aut si sit: pōt ipediri: iō ꝓtingēter simplr ꝓducit. ¶Ad aliā ꝓbationē q si effect⁹ casualis ē a cā libera: cā p⁹ necio agēte: z ipsa volūtas necessario agit. ¶Rūr ꝓcedendo ꝫ assumptū si cā p⁹ necio agit: qlz alia necio agit: z ita stāte hoc ꝑsuppposito nō pōt saluari ꝓtingētia q̄ euenit ex libertate agentis: vt tale agēs distinguit̄ ꝓtra nāle: q3uis ꝓtingētia que euenit ex ipedimēto passi: aut ēt agentis: ponit sufficiēter saluari stante ista hypothesi. ¶Dicit.n. Alz. cām p⁹ necio z nāliter cā remotū in celo. Et rō sua est: q3 qdāq3 pmanēs z sempiternū ad qdāq3 pmanēs z sempiternū semp z necio hz eādē hitudinez: q3 hitudo nō pōt iter aliq̄ variari: nisi ex variatiōe alteri⁹ extremi. Extrema autē sempiterna sunt ꝫuariabilia. igit z hitudo inter ipsa: sed p⁹ itelligētia mouēs: est qdaz suba sempiterna. z sili p⁹ mobile. ergo sempiternū hoc: hz eādem habitudinē ad illud sicut mouēs ad motū. ¶Et si q3aē vñ ergo ꝓueniet ꝓtingētia z nouitas in reb⁹? ¶Rñdet ꝑm Ari. p⁹ difformitas est in partibus alicui⁹ sempiterni vniformis ꝑm totū. Q3. n. motus ille est vniformis ex vniformi hitudine mobilis ad mouēs: iō hz partē nouā difformē: z ex hac difformitate ptiū pōt vlteri⁹ sequi alia difformitas: vel varietas in substantijs genitis isto modo: z sic a causa vniformib⁹. ſintelligentia z celo. z se vniformiter adinuicē hntib⁹ causatur p aliqd vniforme ꝑstās ex partib⁹ difformib⁹ vt motus: z mediante illo alia difformitas simplr. ¶Rūdeo igit ad formā argumenti neganda est ista ꝓpositio q cā ꝑma agat ex necitate nāe. Sequēdo tū p⁹ sua. vz. q mūdus fuerit ab eterno z celū sempiternū hec ꝫclusio sequitur q deus nēcio se hz ad celū i rōne mouētis: cui⁹ ratio est: q3 p⁹ necīū z oino pfectū ad nihil imediate ꝓtingēter se hz. hoc ꝓbat hz ipm. Q3 nulla nouitas seu ꝓtingentia pōt saluari in ꝓncipiato imediate a tali p⁹. ¶Non.n. q3 illud p⁹ aliter se hz quā sit simplr necīū. ¶Nec q3illo vniformiter se hnte: aliqd aliud regrit vel ipedit: q3 non est p⁹ iperfectū: z per ꝫns necipedibile: nec ifficiēs: siue aliud regrēs. Et ita si ista ꝓpō esset sufficiēter ꝓbata: nihil posset esse imediate z ꝓtingēter a p⁹ necio z sufficiēte. Et ita de nouo nō posset imediate creare quodcūq3 creabile: sed solū illud posset de nouo ꝓducere qđ dependet ab aliq̄ cā media siue esset actiua: siue passiua: q3 nouitas z ꝓtingentia effect⁹ reduceret ad cām mediam. qđ nō posset esse: si talis effectus esset imediate a deo per priuationē cuiuscunq3 medij. ¶Sed ſecundū theologos a p⁹ simplr necio z pfecte libere z per voluntatez agente potest ꝓduci effectus nouus z ꝓtingens nouitate z ꝓtingentia solū tenente se ex parte effectus vt declarat Sco. p⁹ ſen. di. 8. q. vlti. z in. 2. di. i. q. 2. ¶Ex his rñdet ad aliꝺ de voluntate q3 q3 voluntas nostra est po⁹ intrinsece z formaliter libera cui⁹ modus agēdi est agere libere z cōtingēter. hz p⁹ cā se hꝺet ad voluntatem talē creatā necio: nunq̄ tū voluntas se habebit necio ad ꝓpriū velle respectu obti volibilis: z hoc q3 modus agēdi necio necitate nāli repugnat p⁹ intrinseco z formalr libero. Et hoc est qđ ingt Aug. De⁹ res q̄s ꝺidiuisic administrat vt eas ꝑ ꝓios mot⁹ agere sinat. 7. ꝺ ciuī. dei. c. 3. Et ad for³ᵐ arg⁹ cū tu dicis. Voluntas eo mō mouet q̄ mouet a p⁹. ¶Rūdeo si volūtas mouet ad actū volēdi p aliqđ i fluxū receptū in ipa a p⁹ cā in recipiēdo illū influxū mere nāliter se hz. q3 in ptate patiētis nō est nō pati. sed tunc nō mouet eo mō q̄ mouet. Vñ volūtas creata pōt ꝓsiderari ꝺuob⁹ modis. Uno mō in q̄ztuz passiua z receptiua. Allo mō in q̄ztuz actiua z opatiua. ꝑ mō mere nāliter se habet z necio. 2° mō libere z ꝓtingēter. Sed si volūtas mouetur ad actū nō per aliqđ influxū recepto a p⁹ (vt existimo esse de mente doct. ſubti. in 4° ſnia. ꝺi. i. q. i. in ſili de cā p⁹ z 2ª z in. 2. ſen. z alibi frequēter) tunc dicēdū est q̄ ꝓcursus cāe ꝑme z scōe in cāndo nō est nisi ꝺeterminatus o: ꝺo causa: z q vna cā ꝑncipalius ꝓcurrit q3 reliq̄. z tūc volūtas ꝺi mouēri ad actū volēdi a supiori ꝑ q3to volūtas creata mīs ꝑncipalr ꝓcurrit z hz causalitatē ifficiētē: de⁹ aūt ꝓcurrit ꝑncipalr ꝑficiēs z cōples causalitatē volūtatis create respectu act⁹ volēdi. Et si sic ꝺicat: tūc ꝺm est: q3 sicut in mixtiōib⁹ ſyllogiſticis ex vna ꝑpōne de necio z altera cōtingēte nō segt nisi ꝫclusio ꝓtingēs (q3 effect⁹ segt semp de bilioꝛe pte z ꝺitionē cāe ipfectioris vt pz i oib⁹) ſici ꝑpposito cū cā p⁹ nāli z necio ꝓcurrat ad actū volēdi: volūtas aute libere z ꝓtingēter: q3 talis modus agēdi sibi cōpetit: effect⁹ ꝓueniens ab istis erit ꝓtingēs z ꝓtingēter. ¶Et cō firmat̄ ꝺ. Q3 certū est q ista ꝺuo p⁹ ꝓcurrūt in diuinis ad ꝓducendū ſpūſ scm. vz. cētia ꝺina z volūtas ꝺina: z essentia ꝑncipali⁹ ꝓcurrit q3 volūtas: z tū nō obstante q cētia nāliter ꝓcurrat: z volūtas libere, ꝓductū qđ ē ſpūs. ſ. libere, ꝓducit z nō nāliter. Sic ꝺm erit in ꝓposito. Vel ꝺicerē ad mentē ꝓbi q ꝺe⁹ nō cōcurrit effectiue in cātione alicui⁹ effect⁹: hz solū in rōne finis. Sz p⁹ rñsio est melior. ¶Ad 4.m rñdet q effect⁹ p accīs est a cā: vt in pluribus: nō qđē respectu effect⁹ p accīs: hz respcū effect⁹ q est per se: ita q ly vt in plurib⁹: ꝺicit hitudinē ad effectū ad quem essentialr o:ꝺinat. Sz nō incōuenit vnā z eandē cām esse vt in plib⁹ respectu vni⁹: z vt in paucioꝛib⁹ respectu alterius. Et cū ꝺi q talis cā ꝓducēs effectū casualē: ista per se o:ꝺinat ad illū effectū sicut qlz alia cā p se. Cōcediſ ꝫ: hz tū in cā totali ꝓcurrit aliq̄ ꝑticularis ꝓter cui⁹ itentionē effect⁹ casualis euenit que respectu eiusꝺē effect⁹ est per accīdēs. ¶Et per ꝫ pz ad ꝓrmationē q: hz solū sit per se cā o:ꝺinata ad gīandū aial ex corpe putrefacto in rōne cāe vlis. tū si talis effect⁹ referat ad cām ꝑticularē. ſ. ad calorē putredinalē: est effect⁹ per accīs: nā calor qui est in putrefacto: nō intendit nāliter gīationē talis aialis: q3 ꝺmodū intendit virt⁹ que est in spermate: vñ nō incōuenit effectū esse per se respectu vni⁹ cāe: z per accīs respectu alterius. Si referat effect⁹ ad cām vlez (que est virt⁹ celi regitiua oiuz que fiunt h̄ iferi⁹ nāli) nō euenit a casu: hz est p se itent⁹: q3 de itentione vlis cāe est vt oēs for⁹ q̄ sunt in po⁹ māe: ꝺeducant ad actū. Si vo effect⁹ equoc⁹ referat ad cām ꝑticularem. ſ. ad calorē putredinalē: est effect⁹ casualis: z p accīdens vt ꝺictū est. ¶Ad 5ᵐ z vlti. rñdet ꝑ ꝑmittēdo q3 voluntas hz p:o obto totū ens ꝑm oēz ambitū entis quod ꝓbat. Tū q3 p Aug. 10. ꝺe tri. c. 7. ꝑtes imaginis sunt eq̄les. ſitelli⁹ volūtas z memoria: sic q3 q̄q3 itell⁹ pōt itelligere: volūtas pōt velle: z memoria recoꝛdari. Tū q3 qlz ens aut est finis: aut ens qđ est ad finē: z volūtas est vtriusq3. Tū ēt q3 volūtate nō effugiunt ipolita. ex. 3. ethi. vbi vult pbs q3 hz volūtas sit aut possit eē ipolitum: nō tū electio: ex quo ſegt q3 cū po⁹ potens ipolita z in ipolita possit plusq̄z in totuz ens: z volūtas sit hꝺ: ſegt. ꝓo⁹. ¶Nam ens z totū ens ꝓtinet ſub possibili: q3 impoſe est nō ens. C2° ꝑmittit q3 qñ volūtas z habit⁹ ꝓcurrūt ad elicitēdū actū: ꝑncipaliꝛ o: cā est po⁹: ſcōaria habit⁹. ꝓbat. Quia illa cā est ꝑncipaliꝛ o: que vtitur alia z nō eōuerſo. Tū q3 est vtiꝛ. Tū q3 est libera in actione libera: alia aūt nāls. Sic est voluntas respectu habit⁹. q̄ zē. Et miꝛ. ꝓbat. Q3 volūtas vtit hitu z nō eꝰ ꝺicēte Auer. 3. ꝺe aia. cōmē. 18. ¶Nec.n. est ꝺiffō habit⁹. ſ. vt. hñs habitū itelligat per ipm illud qꝺ est sibi. ꝓprīū ex se: z q3 voluerit abſq; h q3 indigeat aliq̄ extrīseco. Ex qua ſnia accipit hec ꝺiffinitio habitus: q3 est illud quo hīs vtit cū voluerit. Sili⁹ volūtas est vtiꝛ: q3 nullus habit⁹ respicit totū obz adequatū volūtaris: q3 nullus habit⁹ est q respiciat totū ens: z q̄libet ꝓtentū sub ente. Voluntas aūt sic. ¶Habit⁹ etiā ꝺicit̄ natus ꝑ modū nature cū sit qualitas quedā. igitur zē.

Existis ꝑmissis ꝫcludo ꝓpositū z rōnes. ¶Ad ia. po⁹ ꝓtinēs totū ens ꝓ obto z q̄libet ꝓtentus sub ente: z maioꝛi z maioꝛi gradu in obto vel in habitu nō arguit̄ itensio conat⁹ ipſi⁹ hit⁹ sup conatū potētie in infinitum

tie in ifinitū. volūtas est hꝫ.g ꝙuis crescat obm vel habi tus in. volūtate: nō arguent exrescētiā ifinitā hit⁹ sup co natuꝫ ipsius volūtatis. minoꝛ pꝫ ex dictis: ꝛ maioꝛ pbat exēplo. Si poª mea motiua eēt respcū ois ponderis mo uendi in ifinitū: crescēte ponderein ifiᵐ: nō imobilitaret poª mea motiua: qꝛ p id qđ ē: pōt ifiᵐ pōdª mouē: ꝛ qđlz pōdus appoᵐ alteri pōderi hz rōnē mobilis ab ista poª: ¶ Probat ēt eadē maioꝛ rōne. Exq̄. n. poª p id qđ est: pōt in totū ens: ꝛ in qđlz ipsi⁹: qcqđ facit crescē obm vel habi tum: ꝛ ꝙtūcū qz itēdat: adhuc ē sub poª. Et ita nō segt q aliq̄ itēio in hitu volūtatis vincat facultatē poᶜ aut imo biliter ipsaz. ¶ Scda rō. Cā ptialis nēcio coaccipiēs aliā ptialez finitā in sua opatione: si crescat in ifiᵐ: nō tollit id qđ cōpetit alteri cāe ptiali coaccepte: sed hitus in opando nēcio coaccipit conatū poᶜ finitū in opando. g nō tollit a conatu id qđ sibi cōpetit ex se. maioꝛ pꝫ exēplo si duo tra herent nauim. si poª vnius supponat alteri nēcio in tra hendo non ecōuerso. ponito q poª isti⁹ q alteri supponit nēcio crescat in ifiᵐ: nō tollet motū alteri⁹ nec modū tra hendi. Rō est qꝛ posteri⁹ pꝫsupponēs ꝓius nō tollit eius operationē nec moduꝫ opandi. Sz ois hitus pꝫsupponit nēcio conatū volūtatis finitū in sua opatione. nō eꝫ. si g hit⁹ itēdat i ifinitū: nihil tollit a conatu poᶜ. ¶ Cōfirmat. qꝛ ois ifinitas ꝓtēta in aliq̄ finitate ex sui multiplicatione nō reddit ꝓtinēs ifinitū: nec ipm supat: qꝛ nō ꝓtineret in ei⁹ finitate. Exēplū. ifinita puncta ꝓtinent in linea finita: quotquot puncta in linea nūerent: nō crescet linea nec; excedit ab eis: qꝛ infra lineā finitā oia sunt signabilia. mo infra finitū conatuꝫ poᶜ ꝓtinet ois habit⁹ eius: pꝫ. qꝛ nō posset exire in actū sine conatu poª: ꝫ ecōuerso: igit ꝙtū cūqz itendat: nō excedet poᵃᵐ nec moduꝫ ei⁹ opandi q est libere agere: ꝛ ita semp erit libera i opando. ¶ Tertia rō. Habitus circa obm poᶜ vel ꝓtentuꝫ sub eo: segt poᵃᵐ in opando: nō ecōuerso. Sed ois habitus volūtatis est circa obm volūtatis: vel circa aliqđ ꝓtentum sub eo. igitur minoꝛ pꝫ ex dictis: ꝛ maioꝛ. pbat: qꝛ circa obm poᶜ habi tus nō pōt sine potētia. ois enīz actus circa obm adequa tum magis in potentiam reducitur ꝙz in habitum.

Ex his apparet rīsio ad rōnē ꝗntā ꝑncipalē. Nā minoꝛ assumpta est falsa. ¶ Ad cui⁹ pbationez silr dicimus q maioꝛ. pīlla est falsa: qm illa oia inducētia difficultatē sunt sub finito conatu poᶜ: ꝛ inducūt actū finitum: sicut dicimus de poª motiua q si posset. in pondera in ifinitū p id qđ est finitū: crescēte ponderein non vincerek poª. Et ita habitus ꝙtūcūqz itensus: qꝛ est de aliq̄ obto ꝓtento sub aspectu poᶜ: ꝛ cōtinet sub finito conatu ipsi⁹: cū regrat ipsam vt exeat in actū: nō ecōuerso: cui etiā non inducat actū ifinitū: sicut nec obz ifinitū inducit in volun tate creata actū ifinitū. ois āt actꝰ finitꝰ: est sub poª: qꝛ pōt in aliū actū. Et postremo cū ois hitus se habeat: vt causa sēdaria ad poᵃᵐ vt ꝑncipalē semp erit sub finito conatu poᶜ sicut ifinitas punctoꝛ ifra lineā finitaz. ¶ Per hꝫ ad ꝓmā. pbationez minoꝛis pīlle que pari modo negat. ¶ Ad scdam. pbationē dicte minoꝛis pīlle rīndet q̄ vo luntas pōt resilire a tra habitū per suā libertatē: ꝛ cuz conatu finito. Nec habit⁹ posset tm̄ crescere q̄ vinceret illū conatū: etiā si fieret ifinit⁹: qꝛ eius ifinitas ꝓtineret sub fi nitate conatus potētie. ¶ Ad 3ᵃᵐ. Nō vult Arist. q̄ hīs habitū nēcio ferā i actū: sicut lapis ꝓiectus nō pōt reuo cari: cū ipse ponat q̄ quoscūqz habitus possumus in no bis corrūpere maxie morales: per oppositos actꝰ. Sz exē plum Arī. est ꝑpter difficultatē: qꝛ volūtas sequit habi tum ꝛ iclinationē habitus. nisi cū maximo conatu se re traheret. qđ nō est ipole. ¶ Ad quartā ꝛ vltimā. pbationē dicit q̄ ꝙsueto est altera nā nō simplr: qꝛ absolute nō mutat nām: sed tm̄ iclinat ꝛ pcedit in actum per moduꝫ nature: est tū ꝙsuetudo sub conatu poᶜ si poª nitat resiste re. Unde in quocūqz gradu intendāt cōsuetudo: suberit tamen semp iperio volūtatis. Et appetitus seu iclinatio habitus ꝙsuetudinalis erit sub conatu potentie. Ex his apparet determinatio primi articuli.

Circa scōm articulū vbi vidēdū est de determinatione ꝓtingētis. Notanduz est q duplex est idetermiatio opposita duplici determinationi. qđā est de iesse: qđā de possibili. ꝛ ista duplex idetermi natio reperit: tā ex pte cāe ꝙz ex pte effect⁹. Indeterminatio de iesse ex pte cāe est qua cā est idetermiata ad agere ꝛ nō agere: sed ideterminatio de posse est qua cā est indeter mināta ad posse agere ꝛ posse nō agere. ꝛ di hª de iesse: qꝛ respicit extrema de iesse. 2ª vo de posse qꝛ respicit extrema de posse. Ista etiā duplex ideterminatio reperit silr ex pte ipsius effect⁹ ꝓtingētis. vñ ex pte effect⁹ illa dr de iesse qua effect⁹ est ideterminatus ad ꝓduci ꝛ nō ꝓduci: sed dr de posse qua effect⁹ est ideterminatus ad posse ꝓduci ꝛ nō ꝓduci. vnde illa de iesse est posterior: illa de possibili sicut agere est posterius ad posse agere.

His premissis ponunt due ꝯnes quaꝝ hª est ista. Effect⁹ ꝓtingēs ꝙcūqz cōtingētia antecꝫ ponat in eē determiat ad alterā ptē ꝺdictionis determinatiōe de iesse. ita q ista est vera. antixpa erit: qꝛ sua opposita est falsa. Ista ꝛclusio ꝑbat sic. Illud qđ nō est determiate verꝫ vel falsum: nō est ab aliq̄ itellu. determiate cogscibile: ꝫ qđlz futuꝝ ꝓtingēs est determi nate cogscibile a deo. g ꝛē. maioꝛ pꝫ. qꝛ cognitio segt rē. si ergo est determinate cogscibilis. g erit iesse determinate. minoꝛ pꝫ ꝙ Aug. sup Gen. dicēte. Deꝰ nō nouit alr facta ꝙz fieda: ꝫ certū est q cogscit facta determinate sic fuerūt. g ꝛ fienda. ¶ Et ꝓbat confirmat. qꝛ nihil deꝰ oia futura ꝓtingētia de terminate cogsceret: ꝫ tm̄ ideterminate ꝛ sub disiunctione: seqret q̄ eque certā noᵐ hō hīet de futuris cōtingētib⁹: sicut deꝰ. De quocūqz. n. scit ab hoie sub disiunctione. s. q erit vel nō erit. ¶ Ad illud qđ hō agit p electionē: pus de terminat ꝙz ponat in esse. ꝛ B ꝺdictī. 9. meta. cōmen. 10. vt supius allegatū fuit. Inqt. n. de potētijs rōnabilib⁹. Me cesse est vt in istis sit aliqđ ꝑnᵐ pus potētijs mouentibus qđ sit cā in B q agūt alterꝫ ꝓioꝝ qñqz ꝛ alterꝫ qñqz ꝛ vīr neēe est vt aliqđ sit qđ facīat magis agere alterū ꝓiuz ꝙz alterꝫ. ꝛ B est verus ꝑnᵐ. ꝛ postmodū subdit. Et hoc ꝑnᵐ qđ facit magis agere alterū ꝓioꝝ est appetitus ꝛ vo luntas: ex quo ꝛcludit q poª rōnalis pius determinat ad alterū oppositoꝝ a volūtate anteꝙz agat alterꝫ oppositorum. Ista maioꝛ sic declarata: assumitur minoꝛ. Illud qđ agit hō per electionē est ꝓtingēs: qm̄ electio est actus elicitus volūtatis: ꝛ qcqđ est a volūtate cōtingēter est: cuz voluntas sit ꝑnᵐ ꝓtingēter operandi. igit ꝛē. ¶ Scda cō clusio. Quāuis futuꝝ ꝓtingens sit determinatū determi natione de inesse ab aliq̄ cā extrinseca vt declarabit inse rius: ex se tm̄ formaliꝫ ꝛ intrinsece nō est determinatuz ad alterā partē ꝺdictionis. Ista ꝛclusio probat sic. Quod ex sua rōne formali nō plus respicit esse ꝙz nō esse: nō est de terminatū ad alterā partē ꝺdictionis ex se: futurus ꝓtin gens est hꝫ. g ꝛē. maioꝛ pꝫ. minoꝛ probat: qꝛ eo futuꝝ cō tingens est tale quaten⁹ per idrīaz pōt eē ꝛ nō esse. ¶ Si futuꝝ ꝓtingens eēt pīus determinate aut B esset in istanti ꝑterito: ꝛ B nō: qꝛ qđ ꝑteritū est necꝫ aut in pñti istan ti: ꝛ B nō: qꝛ tūc nō esset futurū in ꝓtingētia. aut B esset in futuro istāti: ꝛ hoc nō: qꝛ ꝑto tūc pōt eē ꝛ nō eē. ¶ Ex his duab⁹ ꝓnibus sequit hoc corelariū: q hz futuꝝ contin gens sit determinatū determinatione de inesse ad alteraz partē ꝺdictionis: nō est tm̄ determinatū determinatione de possibili. Istud corelariū pꝫ ex dictis ꝙzqz ad vtrāqz partem. ¶ Probat etiā qꝛ iste due indeterminationes. s. de inesse ꝛ de possibili sunt subordinate ꝑm pius ꝛ po steriꝰ: qꝛ qualis est ordo inter extrema: talis est inter ha bitudines que sunt ipse ideterminationes. Sed extrema ista ideterminationuz sunt posse agere: ꝛ posse nō agere.

agere ⁊ nō agere cū sunt subordinata ꝑm ꝓpus ⁊ posteri⁹: pri⁹. n. ē posse agē, vt posse nō agere: q̄ agere ⁊ nō agere. igit ip'se ide termiatiões sic erūt distincte ⁊ subordiate. igit stat effectū ꝓtingere eē determinatū detinatiõe de ieē. saltē extrinsece ⁊ idetinatū idetinatiõe de posi. ¶Et cõfirmat ꝟ. qz qñcūq; aliq; due idetinatiões sunt distincte ⁊ vna est prior altera: nō ē ꝺdictio: g ꝑ[a] sepe ꝺcta 2ª. nā ꝑ⁹ pōt eē: vel saltez sibi nō repugnat eē sine posteriori. teste Arī. ſ. meta. c. de pot. vbi iducit modū ꝓximitatis ꝑm ſbam ⁊ nām dicēs q ꝓxa ꝑm ſbam ⁊ nām sunt q̄cūq; ꝓtingūt eē sine alijs: ⁊ alia nō sine ipsis. Sz idetinatio de posi. ē prior idetermiatione de iesse vt oñiuz ē. igit nō ē ꝺdictio q aliqd sic idetinatū ad posse agere ⁊ posse nō agere: ⁊ tū sit determinatū ad agere. Nā qñ volūtas vult: ⁊ hz in se actualē volitionē: tūc in eo istāti in q̄ hz actualē velle: est detinata ad velle ⁊ ad agere: ⁊ ita detinata detinatiõe de iesse: sz in eo istāti est idetinata idetinatione de posi: qz in eo istanti quo vult a. pōt nō velle. a. Qꝺ declarat. nā ponat q volūtas creata tū hēat eē in vno istāti: ⁊ in illo hēat actuale velle: tūc nō nēcio hꝫ et actualē volutionē, qꝺ ꝑbat. Si in illo instāti hꝫet cā nēcio (cū nō sit cā nisi in illo istanti qñ cāret eam) g̃ simplr volūtas qñ cāret ea: z nēcio cāret. nō enim mō est ꝓtingēs cā: qz ꝑistebat ante illud istans in quo cāt. ⁊ tūc vt ꝑ⁹ nūs potuit cāre vel nō cāre: qz sicut ꝟ ens: qñ est: est nēcio vel ꝓtingēs: ita cā qñ cāt: tūc causat nēcio vel ꝓtingēter. Ex quo igit in ꝟ istanti cāt ꝟ velle: ⁊ nō nēcio: ió ꝓtingēter. Tñ est po⁹ pui⁹ cause ad oppositū eius qꝺ causat. Et ista po⁹ est prioris nāliter vt actꝰ primi ad opposita que sunt posteriora nāliter vt actus secūdos actus enim ꝑm⁹ ꝑsideraī in ꝑmo istāti in quo est ꝑor nāliter actu 2°. ita ponit illū in eē vt effectū suū ꝓtingēt q vt prior cāit posset eque ponere aliud oppositū in eē: ita q cā ꝓtingēter cāns nō solū qñ causat est in po⁹ad opposita successiue vez et ad opposita ꝑ eodē istāti: ⁊ ista po⁹ est realis: quā ēt ꝓcomitat po⁹logica: que est nō repugnātia termino⁹. Volūtati. n. vt est actus ꝑm⁹ ēt qñ, ꝓduci ꝟ velle: nō repugnat oppo⁹ velle. tū qz cā ꝓtingēs est respectu sui effect⁹. ⁊ ió nō repugnat sibi oppo⁹i rōne effect⁹. tū qz vt ſbum ē ꝓtingēter se hꝫ ad istū actū vt iformat: qz ſbto non repugnat oppo⁹ sui accītis paccīs. ¶Ex his ꝺduḱ q ista ꝓpō. Volens. a. pōt nō velle. a. est ꝓcedēda in sensu diuiso negāda āt in sensu cōposito. Jn sensu diuiso denotat q ꝓ⁹ q̄cūq; istāti iest velle. a. volūtati: pōt sibi inesse nō velle. a. ⁊ tunc nō ſequ q possit simul velle. a. ⁊ nō velle. a. Jn sensu cōposito significat q ꝟ ꝓpō est possibilis volūtas volens. a. nō vult. a. vñ in sensu cōposito est vna cathegorica: cui⁹ ſbz est hoc totū. volūtas volens a. ⁊ ꝓdicatū nō volēs. a. ⁊ tūc attribuit ꝟ ꝓdicatū possibiliter (ꝟ est cū mō poſsitatis) ſbto cui oino ꝟ ꝓdicatū repugnat: ⁊ per ꝑns ip'ossibiliꝫ sibi ꝓuenit qꝺ notat possibiliter ꝓuenire. Jn sensu diuiſois sunt due cathegorice enūciantes de volūtate duo ꝓdicata in vna, ꝓpone de ineſſe enūciat de volūtate ꝟ ꝓdicatū: velle. a. que cathegorica intelligit per cōpositionē ip'licitaz. Jn alia aūt cathegorica de possibili enunciat possibiliꝫ nō velle. a. ⁊ ista z, ꝓpōnū vna nō repugnat alteri ꝑ eodez istāti. Nam volūtati isti in eodē instāti ꝓuenit velle. a. cū possibilitate ad oppositum ꝓ⁹ eodē instāti. ¶Sz ꝓtra ꝓdicta arguit ostēdēdo q in volūtate z vlr i nulla re sit cōtingētia. Primo sic. oē qꝺ est: qñ est neće est eē. ſz nunc ꝙ aliqd est nūc qñ est. igit ſemp neće est eē. g̃ in reb⁹ nihil est ꝓtingēter. ¶Cōfirmat. illud qꝺ est necio vt ꝓtingēter est: qz illꝺ qꝺ nullo mō est: nō est nēcio: nec cōtingēter. Dic. n. modificatio ꝑsupponit ſuū modificabile: cū modificatio sit alicui⁹ modificatiua. Cōtingētia aūt est qꝺa modificatio alicui⁹ effect⁹. igitur res anteq̄z sit nō est ꝓtingēter, g̃ dum est ꝟ eē tale. vz. nēcio vel ꝓtingēter: ſz dū est: nēcio est. igit z. ¶Ꝑ. 2° oē futurz de neūtate ē futurū: cū idē de ſeipso ꝑdicet cū mō necītatis: ſz oē qꝺ est de neūtate futurz nēcio eueniet. igitur z. ¶Ꝑ. 3° ꝟ illꝺ qꝺ dī q volūtati in eodē istāti ꝓuenit velle. a. cū possitate ad oppo⁹: arguit sic. Si ꝓ aliq; istāti sit po⁹ ad aliqd cui⁹ op⁹ iest: aut ista est po⁹ cū actu: aut añ actū. nō cū actu. ꝑz: nec añ actū: qz tūc eēt ad actū ꝓ alio instāti q̄z ꝓ q̄ iest ista po⁹. ¶Ad ꝑ⁹ rūr q ista ꝓpō. oē qꝺ est z. ē distiguēda. ſ. q pōt eē vel cathe⁹ vel hypothetica tpalis. sic ē ista. aial currere si hō currit ē nēcīū. Nec. n. ꝑt accipi vt ꝺdītiō alis est. z tūc ly nece: aut dicit necītatē ꝑtie: aut necītatē ꝑntis. Si ꝑ⁰⁰ va est. 2°° ē falsa. ꝑ⁰⁰ est sensus q ſi hō currit: nēcio ſequ q aial currit. vel sensus ē: q ista ꝑntia est nēcia hō currit. q aial currit. Sz si ly nece ꝺcat necītatez ꝑntis. tūc est sensus. si hō currit: ꝟ ꝑns est necessariū aial currit. iste sensus est falsus. qz ſp ꝟ ꝑns est cōtingēs. ſ. aial currit. vñ stat aliq̄z ꝑntia eē nēcia: cui⁹ añs ⁊ ꝑns sūt ip'ola g̃ multo forti⁹ añs ⁊ ꝑns pūt eē ꝓtingētia: ꝑntia exīte nēcia. Si āt hec ꝓ̄ est cathe⁹: tūc sensus est: ꝟ totū. vz. currere si hō currit ꝑdicat de aiali cū mō necītatis. ⁊ cathe⁹ tūc est vera. vñ ꝟ ꝑdicatū ; currere nō simplr sumptū: ſz cū hac detinatione si hō currit: nēcio iest ſbto. naz ſz nō in sit currere absolute ⁊ simplr nēcio aialiti: tū iest nēcio vt detinat p ly si hō currit: ⁊ ió qñ ꝑdicatū sic detereminat: nēcio iest ſbto: ⁊ ſignificat vt est cathe⁹: q aiali necessario iest currere si hō currit ⁊ ista est vera de nēcio: nō tū ſequ. g̃ aial currere est nēciuz: qz arguit. a ꝑm. qd ad ſimplr. ¶Applicādo ꝟ ad ꝓpō⁹. ista, ꝓpō. oē qꝺ ē z. pōt eē hypothetica tpalis sic. oē qꝺ est: qñ est: nēcio est. Si sic accipiat tūc aut ly nēcio dicit necītatē ꝑntie aut ꝑntis. ꝑ⁰⁰ est vera: qz est sensus oē qꝺ ē: qñ est: nēcio ſequ ipm eē: z ī ſto sensu est va. Si 2°° accipiat ly nēcio. sic est falsa: qz est sensus. oē qꝺ est: qñ est: nēcio. Nā certū est q ꝓtingēs est aliqd qꝺ ē: z tū nō nēcio ē: ſz in q̄cūq; istāti est: ꝓtingēter est. Si vo ista, ꝓpō accipiat vt est vna cathe⁹: tūc est vera: qñ ista detinatio qñ est: detinat ꝑdicatū. alr nō. Tñ ꝟ ꝑdicatum eē detinatū p ly qñ est: dī de ſbto cuz mō necītatis. ⁊ tūc est sensus. oē qꝺ est: qñ est neće est esse: ita q ꝟ totū. qñ est neće est eē: dī nēcio de eo qꝺ est. z talis necītas est necītas ꝑm qd. Ex quo ꝓstmoduz nō ſequ. g̃ oē qꝺ est: ē neće eē: ſz est falsa ꝟ qd: ⁊ simplr: qz iste termin⁹ eē. simplr sumpt⁹: ꝑdicat de ſbto cū mō necītatis: ⁊ ꝓpō isto mō est falsa. nullus igit sensus verus buī⁹ ꝓpōnis denotat q aliquid eē in istāti in quo est: sit simplr nēcīū: ſz tū q ſit necessariū ꝑm qd. ſ. qñ est: ⁊ vt eē. detinat per ly qñ est: ⁊ cū ꝟ stat q ī illo istāti in quo est. sit simplr ꝓtinges: ⁊ p ꝑns q in illo istāti posset oppo⁹ illi⁹ ineſſe. ¶Alr rūdent alij dicendo q ista ꝓpō. oē qꝺ est z. vel est cōposita vel diuisa. si cōposita: sic est vera: si diuisa: sic est falsa. Tñ oē qꝺ est qñ est in sensu cōposito: nēcio est. Jn sensu diuiſo: cōtingenter est. ¶Ad cui⁹ euidētiā est sciendū q accīs ⁊ q̄cūq; actus accītalis alr cōparat ad ſbm cui accidit: alr ad aggregatū est ſbto ⁊ accīte. expli gra. iste actus qui est currere: alr cōparat ad hominē absolute: alr ad aggregatū ex ſbto ⁊ accidēte. ſ. ad hoīez currentē: accīs cōparat ad ſbm absolute tanq̄z ad illud cui ꝓtingēter ineſt nō nēcio: ſz cōparat ad aggregatuz tanq̄z ad illud cui nēcio ineſt. ip'ole est enūm hoīem currere sine cursu ⁊ hominē esse albū sine albedine. Ad ꝓpositū dī q q̄ ista ꝓpō. oē qꝺ est z. est cōpositā: tūc cōparat actus existētie ad aggregatū ex ſbto ⁊ actu. ⁊ sic nēcio talis actus ineſt ſbto. ⁊ vt sic, ꝑ̄ est necessaria: qñ aūt est diuisa: tūc act⁹ existentie cōparat ad ſbm ꝑcise eo mō quo est diuisum ab actu: ⁊ vt sic dictuz est: q ineſt sibi ꝓtingēter. ⁊ per ꝟ ꝑz ad ꝓmationē. ¶Ad ſcōz. Rūdet q omne futurū necessario erit vel necessitate ꝑntie: vel necītate ꝑntis: ꝓpositio ꝓmo mō est vera: qz posito q. a. sit futurum: ſequ necessario q. a. erit. ita q ꝟ ꝑns. a. erit necessario ſequ ad hoc añs positū quod est. a. est futurum. ſcōo mō capiēdo necessario: ꝓpositio est falsa. qz dato q hoc ꝑns necessario ſequatur ex añte posito: semper tamen in

tū in se erit ⁊ingēs⁊ ⁊ingenter eueniet. ¶Ad 3ᵐ rñdet q est poª ante actū ordine nāe: nō durationis ⁊ tps: q; il lud qđ ꝓcedit nāliter istū actū: vt ꝓcedit actū nāliter pos set eē cū opposito istius actꝰ: ⁊ tūc negādū ē q ois poª est cū actu: vel ante actū: intelligēdo ante ꝓ⁊ ꝓioritate du rationis. vera ꝑs est intelligēdo. ante. ꝓ⁊ ꝓioritate nāe.

Quantū ad 3ᵐ articulū ponunt q; q; ꝛ ꝛclusiones. ¶Prima est ista. futurū ⁊ingēs ad hoc q; sit determinate partis ꝺictionis opꝫ q; hēat aliquaꝫ cāꝫ aliam a se. ¶Probat sic oē illud qđ ex sua rōne formali est indīnis ad esse ⁊ nō esse: neēe est ⁊ habeat aliquam tām determinātez ipsiuꝫ ad esse vel ad nō esse. futurū ⁊ ingens est hꝺ. igit ē. maior. ꝓbat: q; ex quo est ideermina tū ad esse ⁊ nō esse: si seipso determinaret ad alterꝫ (cū eāli ter se hꝫ ad vtrūlibet) simul exiret in vtrumq; per rōnez Arī. ⁊ cōmē. 9. meta. in simili de potētijs rōnalibꝰ. minor ꝑz. ¶Scđa ꝛclusio est ista. Intelligere futurū ⁊ingēs sub ideterminatiōe oīno: est nihil intelligere. ¶Probat. Arī. ⁊ cōmē. 4. meta. t. c. 10. Qui nō intelligit aliqd esse vnū: ni hil intelligit: sed qđ cōplectit vtrāq; ꝑtē ꝺictiōis: nō est vnū neq; intelligit esse vnū. futurū ⁊ingēs sub indeter minatiōe ad vtrāq; ꝑtē ꝺictionis est hmōi. ergo qui futurū ⁊ingēs oīno in ꝺeterminatū intelligit: nihil intelli git. ¶Hocidē ꝓfirmat doc. sub. in quolꝫ. q. ꝫ. vbi hꝫ: q; il lud qđ ipliciat ꝺictionē est verissime nihil ⁊ solus illud: q; illud excludit oē esse extra intellectū ⁊ in intellectu. qđ eni est sic includens ꝺictionē: sicut nō pōt esse extra aiaꝫ ita non pōt esse aliqđ intelligibile vel ens aliqđ in aia: q; nunqꝫ ꝺictoriū cū ꝺictorio ꝓtituit vnū intelligibile: nec sicut obm cū obto: neq; sicut modus cū obto. Ista tū ꝓpositio q; implicās ꝺictionē nō est itelligibile hꝫ sane intelligi: q; si ꝺicat q; ꝺictoria nō simul apꝓhēdunt ab intellectu q; cunqꝫ apꝓrehēsiōe ⁊ intellectōe simplici: hꝫ est falsuꝫ ꝑm eundē doc. in. 2. ꝺi. 1. q. 3. q; certū est q; intellectꝰ apꝓhendit repugnātiā ⁊ ꝺictionē inter duo ꝺictoria. Sꝫ repugnātia ⁊ ꝺictio est relo que nō pōt apꝓrehēdi ab intellectu nisi apꝓrehēdant extrema a qbꝰ inesse ⁊ in co gnosci depēdet ipa relo. eo mō quo arguit Arꝛ. 2° de aia. de sensu cōi. ter. c. 145. vbi arguit q; q; est aliqs sensus p ꝓpies ꝺiaꝫ inter sonū ⁊ colorē) aliqs sensus pcipit sonū ⁊ colorē. Ita in ꝓposito. Dicēdū est igit q; implicās ꝺi ctionē nō intelligit certitudinaliꝫ: ⁊ cū assensu seu tanq; vnū obm: vt dicit doc. sub. ibidē: ⁊ vt sic nō est vnū intelli gibile: hꝫ forte posset intelligi ideterminate ⁊ sine assensu: ⁊ vt repugnās in se. ꝑmō intelligit ꝓpositio. 2° mō nō. ¶Vel pōt dici q; si ꝺictoria intelligunt: nō in quꝫ tuꝫ ꝺi ctoria: q; vt sic vnuꝫ excludit reliquū in quocūq; esse siue in intellectu siue extra intellectū: hꝫ bene pōt intelligi sub rōne oppōnis ⁊ repugnātie: ⁊ breuiter sub alīq rōne in tentiōali que est respectus ratiōis ⁊ cōis vtriq; extremo ꝺictionis. Sed intelligere ꝺictoria isto modo non est intelligere ipsa: vt ꝺictoria simul ⁊ fundamentaliter. hª rño verio. 2ª est realio. ¶Ex 4ª cōclusio determinatio futu ri ⁊ingentis ad ꝑtē vnā sue ⁊ingentie per cām ⁊ingen genter determinantē non tollit ab ipso futuro ⁊ingen tiam ⁊ indeterminationez que cōpetit sibi ex se formaliꝫ. Ista ꝛclusio ꝓbat. Illa cā nō tollit ab aliquo rōne for malē sibi cōpetente: que nō dat sibi ꝺitionē repugnātē: hꝫ cā libere determinās nō dat ꝺitionē repugnātē foāli rōni futuri ⁊ingētis. igit nō tollit eiª rōnē foꝛalez. ma; ior ꝑz: ⁊ minor. ꝓbat: q; ꝺitio repugnās futuro ⁊ingē ti est ita ꝺterminari ad vnā ptez q; nō remaneat indeter minatū ad aliā: sed hꝫ nō facit cā libere determinās: q; ex quo facta determinatōe ꝑt in opᵐ determinatiōis: nullo mō tollit ideermiatio ad ⁊ingētia nec formalis ideter minatio ⁊ingētis. Exᵉᵐ si determinauero me lectui⁊ cras: per volūtatē meā libere determinātez (qꝫuis hꝫ. vꝫ. me le gere: sit petermiate ꝑtis ꝺictiōis. tū q; ista determinatio est in ꝑtāte determinātis volūtatis (nō tollit ⁊ingētia a futura lectiōe: sed remauet ideterminatio sibi foāliꝫ debi ta: q; ꝓssuꝫ velle legere ⁊ nō legere. ¶4ª ꝛclusio. Cā ꝑª ⁊ principalis determinās futuꝝ ⁊ingēs ad eē est ꝺina vo luntas. Ista ꝛclusio ꝓbat: q; illa cā est ꝑ determinās futurū ⁊ingēs ad eē in q; ē ꝑª efficiētia ⁊ ꝑª radix ⁊ingētie in reb⁹. Diuina volūtas est hꝫ. g. tē. maior ꝑz: q; efficiētis est determiare effectū ad eē ⁊ ab efficiēte ꝑ ⁊ingēter agē te ⁊ingēs ꝑ determinaī ad eē. minor. ꝓbat. Tum q; ꝑm Arīst. 3. de aīa. tex. c. 50. appetitꝰ est ꝑnᵐ motꝰ ⁊ opationis in aialibꝰ determinās poᵉᵐ ad motū vel getē respectū q;ū ipsa poª motiua se hꝫ indifferēter ad vtrūꝫ oppositoꝝ. ⁊ hꝫ idē vult in. 9. meta. de potētijs rōnalibꝰ. vt supꝫ dictū est. Si igit appetitꝰ est determin are ⁊ingēs ad vtrūlibꝫ ad eē: multo magis ꝑmꝰ appetitꝰ simplr idepēdēs cuiusꝫ modi est volūtas ꝺina. Tū ēt q; ꝑª ⁊ingētia libertatis ē in ipsa volūtate ꝺina (altez respectu eoꝝ q; sunt ad extra ꝑm Theologos. Qđ ꝑz ētrōne: q; volūtate ꝺina nēcio cānte (cū ipsa sit ꝑª oium cā ⁊ pfectissima) qlꝫ alia nēcio cāret. Ages. n. qđ nō agit nisi motū ab alio: eo mō mouet: quo mouet ab illo. g; si nēcio moueret: nēcio mouerꝫ. Si hec pbatio valeat: ipꝰ obare oporteret rūsionē ꝺatā ad ipsaꝫ supiꝰ. Sꝫ qcqd sit. si idīa ad vtrūlibet ⁊ determinatio ad alterū oppositoꝝ repit in aliq; poª ꝺina: rōnabile est ipsaꝫ repiri in volūtate potiꝰ q;ꝫ in itellu. qcqd. n. in deo ꝑcedit actū volūtatis ꝺine: illud mere nāliꝫ ⁊ nēcio se hꝫ i ēntia ⁊ in itellu ꝺino. nam quū ꝑm Arī. scia ⁊ itell's sint ꝛtioꝝ. ⁊ vtriusqꝫ respectu nēcio se hēant: si exirent in actuꝫ sine aliquo determinātē: simul exirent in opposita. q; aūt ma gis agant vnū oppositoꝝ q;ꝫ reliquū: hꝫ est: q; determina tur a ꝓhereſi vel appetitu. Sed cū ex his q; sunt in nobis cognoscamus ea q; sunt in deo: ꝺicimꝰ volūtatē ꝺiuinaꝫ determinare intellm ꝺinū: ⁊ ea q; sunt in ipso: ad alteruꝫ oppositoꝝ in creaturis. ¶Sꝫ hic isurgit vna difficultas. si voluntas ꝺina est ꝑª radix ⁊ingētie in creaturis ⁊ de terminat itellm ad alterꝫ oppositoꝝ: vñ est q; ad itra non agit ⁊ingenter. hꝫ nēcio? ¶Ité si volūtas determinat in tellectū ad alterꝫ oppositoꝝ: ꝑ qđ determinaī volūtas ad alterū vt magis agat vnuꝫ q;ꝫ reliquū? ¶Ad ꝑmū rñdent aliq; q; volūtas cū ex se ⁊ foꝛmaliꝫ sit ꝑnᵐ libertꝰ: vo luntas etiā ꝺiuina q;tum est ex se: libere ⁊ ⁊ingēter agit ad ītra. Quia ille modus qui dat nēcitatē essentie ꝺiui ne in essendo: tollit a qualibet poª libertatē in operando cum aūt determinari ad vnū oppositoꝝ sic q; sit ipoꝺe ali ter se hꝫe ꝺet essentie ꝺine necessitatē in essendo. igit tollit a volūtate libertatem in operādo. maior videt nota: q; omnes ꝛcedunt q; esse eēntie ꝺiuine nō est liberū: sed ne cessariū: q; est necesse esse. Si igit talis modus cōperit po tentie in operando: nō erit libera. minor. ꝓbat per ꝑm 5. meta. ca. de nēcio: qui cū ꝺixisset: q; necessariuꝫ est illud qđ ipossibile est aliter se hꝫe: ꝛcludit in fine. q; si est aliqd sempiternū ⁊ imobile: erit necessariū isto modo. ¶Con firmaī. Nam ideo ꝺeꝰ necesse esse: q; sic se ꝺeterminat ad esse q; nullo mō pōt nō eē. igit si volūtas ita operaretur: q; nullo mō posset nō operari: nō esset libera in operan do sicut ꝺiuina essentia nō est libera in essendo. ¶Ꝺ. po tentie rōnales ideo ꝺistinguunt a nālibus: q; valent ad oppositā. ex. 9. meta. vt superius allegatū est. tunc sic. po tentia ista ꝺeterminata circa vnū oppositoꝝ q; nō pōt in reliquū nō est potētia rōnalis nec libera: sed nālis. Sꝫ vo luntas per se: ita ꝺeterminaī ad vnū oppositū q; nō pōt in reliquū. ergo nō erit poª rōnalis nec libera. ¶Confir maī: q; illō qđ de se ꝺetinaī ad vnū oppᵐ nō est ꝺñans ꝺeterminatiuū reᵘ alicuiꝰ indīrntie respiciētis indīrnter opposita. ex q;. n. respiceret tm vnū oppᵐ nō posset domi nari ad inducēdū alterꝫ oppᵐ: q; tūc nō respiceret totā in dīrntiā: hꝫ volūtas ꝺeterminat indīriaꝫ poᵗ rōnalis ad op posita (vt ꝓbaī ex sepe ꝺicto tex. 9. meta. ab Arī. ⁊ cōmen

tatoꝛe qui posteꝝ cuꝫ pbo oñdit q potētia rōnalis valet ad oppositaꝫ dicit q ꝯtuis poſ rōnalis sit ad oppositaꝫ sil' ñ poſ: nō est tñ simul in actu respectu oppositoꝝ: sed determinat ab appetitu vel phereſi.) Exqb' isti ꝛcludūt q volūtas etiā diuina qꝫtuꝫ est ex pte sui nō libere ꝛ necessario agit circa oꝫm qlecuꝫ sit: sed solū libere: q aūt necessario agat: hoc est ex pte obiecti vel nāe circa quā agit que forte determiat sibi talē modū necitatis: ita q necessitas est ex parte obti nō ex parte poſ. ¶ Sꝫ qcquid sit de ista opinione: videt posse dici ad mentē doc. subti. q duplex est libertas: q̄dam simplr: quedā ꝺdictiōis. libertas simplr hꝫ quā ꝑncipiū libe: sic agit q ei repugnat determinari ad actū per aliqꝺ prius: sed si determinat hoc ex se: ꝛ ex plenitudine sue pfectionis. ꝛ per opm̄ p̄nm̄ nāle sic agit q determinat ad actū per aliqd prius vel si ei repugnat determinari per prī: hoc est: q tale p̄nm̄ est simplr p̄m̄: sic q nō hꝫ prius: ita q nō repugnat ei inꝫstum nāle est: sed inꝫtuꝫ p̄m̄. qꝺ non est de libero: q̄ dato q sit p̄nm̄ posteri. adhuc repugnat: determinari per prius. Ista declarant in exēplis. Ignis. n. est p̄nm̄ ꝛ cā nālis: ꝛ silr celuꝫ: sed ignis determinat ad actuꝫ caliditatis vel ad calefacere a dante sibi esse: sic q statim q a cante hꝫ esse: statiꝫ determinat ad calefacere: sicut graue determinat ad descensum a dante sibi grauitatē. similiter celuꝫ determinat ad rotūditatē; a cauſante nām ipsi. ꝛ ista determinatio per prius cōpetit oi principio nāli vbi nō sit ꝑncipiū simplr p̄mū. qꝺ ad moꝺuꝫ est intellectus diuin'. aūt nā diuina: qbus repugnat ista determinatio per prius rōne p̄mi tatis nō rōne nālitatis. Exēplū de volūtate. voluntas in quocūq; est ꝑncipiū posteri': q̄ pretꝫponit itellectū in essendo ꝛ in operando. volūtas aūt est indifferēs ad agēdum. ꝛ nō agendū; aut si determinat ad agere: hoc est ex se ꝛ ex ꝓpria pfectione. ita q si volūtas velit aliqd nēcio nō determinat ad aliud velle a cauſante volūtatē; (posito q hec volūtas esset cauſata) sed tñ a cauſante hꝫt ꝑncipiū determinatū sui ad hoc velle. ¶ Ex quo ꝛcluditur q necessitas nālis est maioꝛ necessitas determinationis ad actū qꝫ necessitas libertatis. ꝑma necessitas excludit i determinationeꝫ ex parte ꝑncipij ꝛ ex parte cāntis ꝑncipium. Et per oppm̄ ponit duplicē determinationē ex pte vtriusq;. Secūda nēcitas tm̄ excludit determinationē ex parte cāntis: sed nō ex parte ꝑncipij qꝺ seipsum determinat ex sui perfectiōe: ita q si volūtas est pfecta nō pōt nō agere circa debitū obm. ¶ Ex qbus sequit q libertas simplr stat cum necessitate. Sed alia libertas que est ꝛtradictionis est libertas ꝓtingentie ꝑm quā aliqꝺ prīcipium est indifferens ad agendum ꝛ non agendū sicut est volūtas creata: ꝛ hec liber tas non stat cuꝫ necitate: sed solū ꝑma est in volūtate diuina respcū eoꝝ que sunt ad itra. scōa é in eadē volūtta te respcū eoꝝ q sūt ad extra.

Per hoc pōt rñderi. aci rōnes alterius opinionis dicendo q cōcludunt q nēcium ꝛ libertum libertate arbitrij: non stant simul: sed non cōcludūt de libero libertate simplr: vt pꝫ discurrenti per singulas rōnes. ¶ Ex his apparet solo ꝑme difficultatis dicendo q voluntas diuina respiciens oꝫm ꝑmariū sūme neciū ꝛ pfectum: nullaꝫ pōt habere ꝓtingentiā in se. aut in actu suo. Neq; ex parte sui: cū sit ꝑncipiū sūme pfectum: ꝛ nēcium q̄uis etiā sit liber. Neq; ex parte obti per idē. Sed in volūtate diuina respiciente oꝫm scōariū. s. creaturā pōt esse ꝓtingētia: q̄ operaꝝ seu agit circa oꝫm simpliciter ꝓtigēs: ita q q̄uis volūtas ex parte sui: aut actⁱ: determinaret sibi modū necitatis: tñ q̄ ꝓtigētia cōpetit obto q repugnat necessitati: actⁱ dine volūtatis é ꝓtingēs circa creaturā. Cñ aliqs actⁱ voluntatis pōt dici ꝓtingēs tripliciter. qdā ex pte sui ꝛ nō obti: ꝛ est actⁱ volūtatis nīe tēdens in deū: in quo tota ꝓtingētia est ex pte poⁱ vel actⁱ ipsi'. Quidā ꝓtingēs ex pte obti: ꝛ non ex parte poⁱ aut actⁱ: sicut actus voluntatis diuine circa creaturā vbi nulla ꝓtingētia cōpetit ex pte potētie: ꝛ iste actus appellatur cōtingens obiectiue. Alliqs postremo actⁱ é ꝓtingēs ex pte vtriusq; sicut qñ volūtas creata diligit creaturā. ¶ Ex qbus apparet solutio difficultatis que ꝑmo mota est: q cū sit idē velle quo deus opaꝫ circa ēntiā: ꝛ creaturam: ꝛ ipsum velle respectu ēntie est necessariū: vñ est q nō est necessariū reⁱ creature? Patet rñsio: q: hꝫ tale velle sit necessariū formaliꝫ ꝛ itrisece: nō tñ obiectiue ꝛ terminatiue. nā sic ꝓcedit q velle diuinū é ꝓtingēs: ꝛ icipit ee obiectiue: ꝛ p respectū rōnis quē hꝫ ad creaturā. ¶ Ad alia diffi cultatē rñdet q volūtas seipsa determinat se ad actuꝫ: ita q nō per aliud in rōne actⁱ ꝑmi aut scōi: neq; est imaginandū q volūtas ꝑius nā seipsam determinet: q̄ velit sed ꝑma eius determinatio est in positione actⁱ volēdi. sic q in quocūq; ĩstāti vult obiectū: ꝑio eodē ĩstāti se determinat. ¶ Sª ꝛ vltima ĩstⁱ articuli est ista. Jn quocunq; ĩstāti volūtas diuina determinauit futurū ꝓtingens ad alterā ꝑte ꝺictiōis: sic libere determinauit q potuit determinare oppm̄. ita ꝛ in quocūq; ĩstāti ꝑii pōt determiare oppositū illiⁱ qꝺ determinauit. Exēpli gratia. ab eterno determinauit deus petrū saluari: ꝛ potuit determinare ipsum dānari: sicut vtrūq; oppositoꝝ eo ĩstāti quo determinauit fuit i ꝑtate sua: ita ꝛ mō: ista ꝛ sic ītellecta ꝑbaꝫ. Algens in mēsura simplicissima: ꝛ nō successiua eo dē mō se hꝫ ad suā determinationē. eternitas é talis mēsura: q̄ ibi nulla é successio. igit sicut ꝺcipiⁱ mō q deus ab eterno ita determinauit futurū ꝓtingens ad alteram ꝑte q potuit determinare oppositū: sic ꝛ mō. cū sit eodē mō in eadē mēsura simplicissima ꝛ uariabili carēte ꝙcū q̄ successione maioꝛ huius rōnis vi nota: q̄ ex opposito ꝑdicati iferꝛ opm̄ subiecti. da eni q agēs non eodē mō se hēat in mensura qua opaꝫ. g alio ꝛ alio mō. g sua opatio eēt variabilis. igit ꝛ mēsura: cū mēsura ꝛ mēsuratuꝫ sint vnigenea ꝛ eiusdē rōnis: vt vult cōmē. 4. phi. 119. cōmēmino: aūt ꝑbaꝫ p illud Boetij. 5. de conso. psa. 6. vbi ait. Eternitas é interminabilis vite i se tota sil' ꝛ ꝑfecta possessio. Et Ricardus 2º de tri. 9. ca. Carere ingt intrio ꝛ fine: ꝛ oi mutabilitate dat eternū eē. Probat ēt rōne: q: quecūq; opatio dei siue ad itra siue ad eē é simplex ꝛ indiuisibilis. igit ꝛ mēsura que sibi ꝓportionat. igit ꝛc. ¶ Declaratur ēt ꝓpositū. Si eni p impoſle itelligerem⁹ deū adhuc non determinasse volūtatē suā ad alterā ꝑte ꝺictiōis: sed q̄si deliberare vtrū vellet istū ꝑdestinare: vel nō. itelligo nī' bñ cape posset: q ꝓtingēter ipꝫ ꝑdestinaret vel nō ꝑdestinaret: sicut pꝫ in actu volūtatis nīe: hꝫ q. semp imaginamur actū volūtatis diuine q̄si ꝑteritū: ió nō ꝺcipim⁹ libertatē in volūtate illa ad actū: q̄si iaꝫ sit posit' absolute ab illa volūtate. Sꝫ ista imaginatio é falsa. Alliꝺ eni nūc eternitatis in quo é iste actⁱ semp pñs é. Thi itelligēdū é de volūtate diuina siue volitiōe eiⁱ: vt est istiⁱ obiecti sic si p impoſle nūc icipet de⁹ hīe velle in ĩstāti istō: ꝛ ita libere pōt de⁹ in nūc eternitatis velle qꝺ vult: sic si ad nihil eē volūtas sua determinata. vñ ꝑdestinatio cuiuscūq; nō trālit in ꝑteritū: hꝫ ipsa coexiterit ꝑteritis que trāsierūt: nō tñ ipsa ꝑterijt: si alia ꝑterierūt que coexiterūt sibi. ¶ Et si dicas verba ꝑteriti tpis dicunt de deo ꝛ verificāt. igit é aliquid in deo qꝺ ꝑterijt. ¶ Rñdet q vba diuersoꝝ tēpoꝝ dicta de deo put verissime cōpetūt deo: nō significāt ꝑtes tpis mēsurans actū aliquē in ipso: sed ꝙsignificāt nūc eternitatis q̄si mēsurās actū diuinū: inquātū est coexistēs pluribus ꝑtib⁹ tpis: ꝛ ió idē est deū ꝑdestinare ꝛ ꝑdestinasse ꝛ ꝑdestinaturū ee: ꝛ ita cōtingēs vnū sicut aliud. q̄ nihil é nisi nunc eternitatis mensurans actum diuine ꝑdestinationis qui nec est ꝑsens nec ꝑteritⁱ: nec futurus: hꝫ coexīs oib⁹ illis. ¶ Sed ꝛ ista ꝙclusione ĩstāt. tu dixisti q eternitas ꝛ ĩstās ipsius est mēsura sine successione. Cōtra. in quocunq; mēsura est ꝓtingens: ibi é possibilis successiue

vtraq; pars

vtraq; ꝑs ꝺictiõis. Sz in instãti eternitatis determinat futuꝝ ꝓtingẽs a ꝺina volũtate. igit in instãti eternitatis est ponis successio. qꝺ negatuꝝ est. ¶ Ꝺ. q ista positio ponat mutationẽ in ꝺiuina volũtate: arguit sic. Actus ꝺiuine voluntatis determinans cõtingẽs põt cadere indifferenter sup vtrũq; oppositũ. igit (si se determinat ad vnuꝝ sic q nõ ad aliuꝺ) fit necessario mutatio i tali actu. ¶ Ꝺ ista rnꝺet. z primo ad ꝑmũ ꝺicẽꝺo q instãs eternitatis: lz i se sit simplex z iꝺiuisibile: ꝓpter hoc esse ꝑmanẽs z fistraneũ: cõpatit nõ secũ vtraq; pte ꝺictiõis. Illa sicut cõtinet in se aut secũ cõpatit totũ tpis fluxũ: ita etiã ꝺictoria que sũt in ꝺiuersis ptibus tpis. Nõ tñ imaginãꝺum est q ex ista ꝓtinẽtia: vel potius coassistẽtia ad successiuũ: sequat aliq ꝺiuisio vel successio in instãti eternitatis: aut in ipsa eternitate: quia successiuuꝝ est oio extrinsecum ab eternitate. ¶ Et si tu arguas ꝺictoria põt esse vã in instãti eternitatis: qꝺ est iꝺiuisibile. g̃ vel erunt sil vã vel vabit successio in eternitate: qꝺ est ꝓpositu. ¶ Ꝺ Ꝺ ꝺicit q ꝺictoria ꝺici põt cẽ sil vã vbi cõparant ad aliqꝺ iꝺiuisibile limitatuꝝ: qꝺ sit mẽsura ipsorũ: sed nõ est sic in ꝓposito. instãs. n. eternitatis est simplr illimitatũ z imẽsuꝝ: quẽadmoꝺũ existia ꝺina reu cui est mẽsura. ¶ Ꝺõ q sunt in eaꝺẽ mẽsura iꝺuisibili illimitata non sunt sil. ¶ Ex Ꝺ ꝑz ad scꝺam ptem ꝓtis cũ inferꝺ q vabit successio i eternitate. Negat ꝑia hz tñ segtur q vabit successio vel in eternitate vel in aliq cui assistit eternitas. ¶ Ꝺ scꝺam instãtiã factã rñr negãdo ꝑmaz. mutatio. n. est trãsitus de opposito in opm: vt ly de. ipo tat ordiné nãe vel tpis. qꝺ nõ est in volũtate ꝺina determinãte vel in eius actu. ¶ Oz si ꝺicas. ꝑus nã volũtas ꝺiuina est nõ determinans q̃z itelligaꝝ determinãs: igitur Ꝺ mutatio. Rñr ad hoc. q si ordo nãe oppositi ad oppositũ sufficit ad mutatione (qꝺ negat Scotus in. 4. sen. ꝺi. 43. q. 5. arti. 3.) ordo nãe ꝑuatiuus nõ sufficit. sed positiuꝰ. Vtz aũt talis ordo ꝑuatiue sũptus possit cõpetere volũtati ꝺine aut alicui exĩti in ꝺeo. Teneo q non. Quis ãt sit talis ordo ꝑuatiuꝰ vt positiuus: ꝺclarat Doc. sub. in. 2. sen. ꝺi. 1. q. 2. z in. 3. distin. 3. q. 1. z alibi frequenter. ¶ Sz insurgit vna alia difficultas ex ꝺictis. Ꝺictuꝝ est q ꝺeus in instãti eternitatis libere z cõtingenter determinat futuꝝ ꝓtigẽs aꝺ alterã ꝑte ꝺictionis. s. ꝑetrũ saluari. z cõceꝺit q imutabiliꝛ determinat hoc futuꝝ. igitur vꝛ q nẽcio determinet z nẽcio velit Ꝺ futurũ ꝓtinges: z ita nẽcio z ꝓtigẽter determinat. qꝺ é iplicatio ꝺictiõis. ¶ Ꝺ Ꝺ rñr q duplex est necessitas vna imutabilitatis que excludit oppm posse succedere ei qꝺ inest alicui. Alia est necessitas ieuitabilitatis sine determinatiõis que nõ soluꝝ excludit oppm posse succedere alteri oppositoꝝ: sed oio excludit ipsum posse in eẽ: quẽadmoꝺũ ꝺicimus q ignis sic est nẽcio calidus. aut determinat sibi graꝺũ caliditatis: q nõ põt sibi determinare graꝺũ frigiditatis. Lo quẽꝺo de sola pã necessitate: ꝺe nẽcio vult qcqꝺ vult: q nõ põt succeꝺere oppm ei qꝺ inest. neq; ex pte actus. neq; ex pte obtiꝺ: q Ꝺ nõ posset esse sine aliq mutatiõe in ꝺeo: cũ obm eẽ volitũ. nõ ponat aliqꝺ ex ipm ꝺeũ. z nõ põt ꝺ nõ volito fieri volitum vel eꝫ: g̃n sit mutatio in aliquo. nõ. n. est trãsitus de ꝺictorio in ꝺictoriũ nullo aliter se hñte: q. tũc nõ esset rõ q̃re illuꝺ. ꝺictoriũ magis eẽt mõ vez q̃z priꝰ: z q̃re illuꝺ falsum. Sed ꝺe scꝺa necessitate posset ꝺici q lz volũtas ꝺiuina nẽcio habeat actũ cõplacẽtie respectu cuiuscũq; itelligibilis (iquãtũ in illo oñdit q̃ꝺã ptĩcipatio bonitatis ꝑpie) tamẽ nõ necessario vult qꝺcũq; creatũ volitiõe efficaci siue determinativa illius ad exĩtiũ. Ymmo sic vult cõtingẽter creaturã fore. sicut cõtingẽter eã creat: q si nẽcio hac 2a necessitate vellet eam fore: necessario etiam (ne ieuitabilitatis) eam crearet. saltẽ ꝓ nũc ꝓ qñ vult eã fore. qꝺ nõ tenemus Cõtingẽter igit ꝺe determinat futurũ ꝓtingẽs ꝓtingẽtia oppositã necitati ieuitabilitatis; sed nõ imutabilitatis. hec ꝑm Sco. in quolz. q. 16. Sed forte posset alr ꝺici q in instanti eternitatis ꝓtingẽter determinat futuꝝ ꝓtingẽs exclusa vtraq; necessitate nõ solũ ieuitabilitati: sz etiã imutabilitatis: z hoc ꝑm Docto. subti. in quolibet. 7. q.

¶ Et hoc de tertio articulo.

Quantum ad 4m arti. Ꝺicẽꝺũ est q alr iste articulus determinandus est ꝑm viam ꝓz. Aliter ꝑm viam Pheolo.

Quantum ad ꝑm est aduertẽꝺũ q pbi ex duob fundamẽtis negarent ꝺei ꝓscia futuroꝝ. ¶ Primũ est. q. cuꝝ ꝓscia ꝺei nõ stat vã ꝓtingẽtia futuroꝝ. Si eni ꝺeus ꝓsciret futura ac ipsa ꝺeterminaret ad esse: frustra eẽnt ꝓmia: leges: pene: ꝓmia. laudatiões: ac vituperatiões: que oia ꝺeꝺucit phs 3o ethicoꝝ. ¶ Secuꝺũ fundamentum est: q. ꝺeus: aut nihil intelligit extra se. aut si aliquiꝺ intelligit solum intelligit in vli. vt exponit Cõmen. 12. metaph. cõmẽ. 37. z in ꝺe somno z vigilia inquit cõmẽ. Ꝺeclaratũ est in prima phia q iste intelligentie abstracte intelligunt nãm vlem z nõ ꝺant nisi si mile eius qꝺ habent. impossibile est qꝺ ꝺent intentionẽ iꝺiuiꝺuales. oino cum nõ habeant nãm cõprehenꝺẽꝺi intentionẽ particulare: z ille forme iꝺiuiꝺuales nõ iꝺiuiꝺuanꝺ nisi per mãm zẽ. ¶ Quinq; rõnes aꝺ istam cõclusionẽ aꝺꝺucunt. ¶ Prima. si ꝺeus intelligeret singularia ꝓtingẽtia: aut itelligeret ipsa in vli: aut in particulari. nõ in vli: q: ista cognitio est confusa: que nõ ꝑuenit ꝺeo. si in particulari (cuꝝ ista sint ifinita) tunc ꝺaretur infinitum in actu: qꝺ negat phs. in phi. z etiã ꝺeus intelligeret infinita. vtrũq; ꝑis est falsum. ꝺe ꝑmo ꝑz. ꝺe scꝺo vꝺ patur: q. qꝺ scitur: sciẽtis sciẽtia cõprehẽꝺitur: qꝺ autez sic cõprehenꝺit finitur: igit ifinitũ esset finitũ: qꝺ cõtradictio. ¶ Secũꝺa ratio si ꝺeus intelligit singularia aut hoc erit per receptionem ab ipsis: z hoc nõ: q. vile ceret itellectus ꝺiuinus. Aut hoc esset per motionez eẽntie. z hoc eẽt nõ põt eẽ. q. (cũ ipsa sit inꝺiuiꝺuũ cõtinẽs totam pfectionem sue quiꝺitatis eminẽter subsistẽs: excedẽs in ifinitũ quoꝺcũq; aliuꝺ iꝺiuiꝺuũ cuiuscũq; alteri (spẽi) nõ potest repũtare (vt silitudo) singulare creatũ. ¶ Tertia ratio. si ꝺeus itelligit oia singularia: itelligit omnes partes cõtinui: quo ꝺato: sequit q ꝓtinuũ erit actu ꝺiuisuꝝ cõpleta ꝺiuisione: sic q nõ erit vlteri ꝺiuisibile. ꝓñs est falsuꝝ. igit añs ꝓntia. pbat. signet aliqꝺ ꝓtinuũ. tunc arguitur. aut itelligit oẽs partes ꝓportionales ipsi. si sic. igit pter ptes quas ꝺe intelligit nõ sunt alie ptes in quas. aut nõ posset fieri ꝺiuisio ꝓtinui. z sic ꝺiuiꝺẽꝺo ꝓtinuũ in tales ptes tanꝺẽ terminabit ipsa ꝺiuisio. Si vo ꝺicas q ꝺeus nõ itelligit oẽs ptes ꝓportionales: igit nõ itelligit oia singularia. ¶ Quarta z penultima rõ. qñ seqt ex ista positione q nõ ꝺabit ꝓcessus in ifinitũ i nũis. ꝓñs est falsuꝝ. z pbatur ꝓntia. signet nũs ꝺistans in infinitũ a binario: que ꝺe intelligit. iste nũs ꝓtinet ifinitas vnitates. z ex ꝓti est ifinitus: sed numero ifinito nõ ꝺatur maior. ergo iste est maximus: sed vbi ꝺatur maximũ: ibi non est ꝓcessus in ifinitũ. igit zẽ. ¶ Ultimo arguit. Si ꝺeus intelligit exse. ergo itelligit oia puncta q̃ sunt in linea. aut ergo inter primũ punctũ que ꝺeus videt. z quẽlibz aliuꝝ cognituꝝ a ꝺeo est ꝺare mediũ. aut nõ. si sic. z in illo medio est punctus: idem punctus mediabit inter primũ punctũ z ꝑipsum. vt ꝺe se patet. si nõ est mediũ. ergo punctus erit immediatus puncto. qꝺ est impꝛobatũ. 6o phisicoꝝ. ¶ Sed his nõ obstantibꝰ teneo ꝓnem istã tanq certã z inꝺubitabilem. q ꝺeus oia intelligit ꝑm oẽm moꝺũ sue itelligibilitatis. z rõnes ꝓ ista ꝛclusione aꝺꝺucte sunt in. q. 8. 12. met. ꝺe itelligere ꝺiuino. q̃re. Et ideo ꝓ nũc tñ sufficiat rñꝺere aꝺ obta ꝓ ẽnẽ. ¶ Et ꝓ rñꝺet aꝺ ꝑm fundamẽtuꝝ pꝺoz. q ꝑscia ꝺei ꝺe futuro ꝓtingẽti nõ tollit ab ipso ꝓtingẽtia: q. scia ista est ex determinatiõe ꝺine voluntatis. vt ꝺicet: que ẽ libera z ꝓtingẽs. qꝺ aũt est ꝓtingẽs ex

ex suppositione alicui⁹ simplr ꝓtingẽtis: est simplr ꝓtingẽs. sic qꝫ est necessariũ ex suppõne simplr necessarij: ẽ ne cessariũ simplr. Deꝰ ẽt cognoscit futuꝝ ꝓtingẽs nõ soluꝫ ex determinatiõe ꝓtingẽti volũtatis diuine: ꝫ cognoscit futuꝝ ꝓtingẽs sic euenire: qꝫ põt nõ euenire: qꝫ cognoscit ipm in qꝫtũ ꝓtingẽs est. Cõtingẽs aũt vt ꝓtingẽs: ẽ illud qꝫ põt alr se hẽ. Ex quo sequ̾t qꝫ (cũ cognitio diuina non sit alr de obto: qꝫ obm sit aptũ natũ ẽm suã entitatẽ) intelligi ipsa de ꝓtingẽti nõ põt esse nẽcia ex additione obti. ꝫ ita neq; ex pte voluntatis diuine: neq; ex pte scie dei in se neq; ex pte obti cogniti (sub qua rõne cognoscit) tollit cõtingẽtia a reb⁹. Ps aũt qui ponit ẽmã cãz necessario se hẽ circa res creatas: si ponat sciam ipsi⁹ reu ꝓtingẽtiuꝫ: ꝓnter hꝫ ponere ex pscia dei ꝫ ex ei⁹ volũtate oĩa euenire de necessitate: sed qꝫ discordam⁹ ab ipso in ꝑn° discordamus ẽt in ꝛne. Ad 2m eoꝝ fundamentũ. Rndet qꝫ si dicat pbs deũ nihil intelligere ex se hꝫ intelligi motiue ꝫ terminatiue ab ipsis reb⁹. sic qꝫ ipse res moueãt intellm diuinũ: ꝫ p se terminẽt itellectionẽ diuinã vt dictũ ẽ in. q. pre alle. de itelligere dino. Et p ꝫ rndet ad ꝑm mẽbrũ ẽme rõnis pbꝝ qꝫ cognitio in vl̃ est ꝑfusa: verũ ẽ vbi intellectio sit p motionẽ ipsaꝝ rerꝝ: aut eaꝝ p se terminatiné. Sꝫ ẽm theologos deꝰ itelligit vnũqdq; distincte ꝫ in ꝑticulari p eẽntiã, ppriã. Et ad ipobationeꝫ scdi mẽbri dẽ rõnes qꝫ deus itelligeret infi⁹ ꝓcedit qñs ꝫ ẽma. Et vlterius qꝫ ifinita itelligibilia, sunt actu in itellectu dino. Nec rõnes ꝑ vtrũqꝫ ꝓns ꝛcludunt. Nõ rõnes ipobantes infi⁹ in actu ꝫ ꝑsertim in multitudine: qꝫ non iduri superius: sed hꝫ Ar. 3. phi. qꝫ nõ sunt demonstratiue. vt ipsemet fatet. tex. c. 40. Inqt enim rõnabilr qdẽ igit̃ his speculatiuis ex hmõi videbit ẽ. quẽmodũ loquẽdi hꝫ qñ facit tñ, pbabiles rõnes. Et ꝑsertim rõ de nũero in finito nõ ꝛcludit: q assumit qꝫ ois nũerus est nũerabilis: q rõ eq bñ ꝛcludit qꝫ ifinitas in po⁹ nõ ẽ ꝓnis in numeris sic. Dis nũerus in po⁹ est nũerabilis in po⁹, oẽ nũerabile in po⁹ est pertrãsibile in po⁹. ꝫ oẽ ptrãsibile in po⁹ ẽ finitũ in po⁹. igit̃ ois nũerus infinit⁹ in po⁹ est finitus in po⁹. Dõm est igit̃ qꝫ in rõne Ari. ẽm quã ꝓbat nõ dari nũerũ infinitũ in actu. vꝫ in ista. ois nũerus est nũerabilis: oẽ numerabile est ptrãsibile. igit̃ ẽ. Altera ꝑmissaruꝫ est negãda. vꝫ minor: qꝫ nũer⁹ infinitus (ẽm modũ sue infinitatis in re) ẽ qꝫ accipiendo de ipso ptẽ post ptẽ: nũqꝫ sit tot⁹ actu acceptus: ꝫ ita repugnat infinitati nũeri qꝫ sit ptrãsibilis. Et si dicas qꝫ infinitas actualis i nũero: oino repugnat nũero. Tũ. p. q. 5. meta. c. de q̃ntitate. ꝫ ẽ tex. c. 18. multitudo si sit finita: nũerus est. igit̃ ois nũerus est multitudo finita. Tũ 2°. q. 10. meta. tex. c. 2. pluralitas ꝫ multitudo mẽsurant vno: sed nulla multitudo infinita põt mensurari aliquo finito. ex. 6° phi. t. c. 19. igit̃ nõ est dare multitudinẽ infinitã. Tũ 3° nũerus causat ex diuiſiõe ꝓtinui. 3. phi. t. c. 68. Sed cõtinuũ nõ põt esse actu diuisum in infinita: qꝫ illa aut eẽnt idiuisibilia aut diuisibilia. nõ ꝑ mõ: qꝫ tũc cõponeret ex idiuisibilibus. Si 2° mõ: tũc põt vlterius diuidi: ꝫ tũc nõ est diuisuꝫ actu infi⁹: sic arguit Ar. 6. phi. t. c. 3. Rndet ad ista ꝫ ꝑ ad ꝑm dr, qꝫ in ista rõne cõmittit falla ꝓntis: qꝫ sequit̃ multitudo: ẽ finita. ergo nũerus. sic arguit Ari. ꝫ destruendo aĩs non valꝫ. Ad 2m dr qꝫ nũer⁹ infinitus nõ põt mensurari vno aut q̃cũq; alio finito finities sũpto: ꝫ bñ si infinities suma tur. vnde nũero infinito nõ repugnat vno infinities sumpto mensurari. Ad 3m dr qꝫ nũerus alr causat q̃ ex diuiſiõe ꝓtinui. causaf. n. ex distinctiõe eẽntiaꝝ quã cãt ꝑdictio. vñ sic aliud est vnũ: qꝫ est synonomũ enti (ꝑ est ꝙuertit cũ ente. ꝑ cõmẽ. 10. meta. cõmẽ. 5. ꝫ. 8.) ꝫ aliud est vnuꝫ de gẽe quãtitatis. ꝑm vnũ est ꝑn nũeri trãscendẽtis. 2m est ꝑm nũeri de gẽe quãtitatis. Et 5° meta. tex. c. 12. distinguit vnũ nũero ab vno qꝫ ẽ ꝑm numeroꝝ: volẽs qꝫ vnũ numero repit̃ in mã. Unum qꝫ est ꝑm nũeroꝝ sine mã. Innuẽs ꝑ ꝫ qꝫ nũerus alr causat q̃ ex diuiſiõe mãe seu cõtinui: cui⁹ ꝑn est vnũ qꝫ est synonomũ enti. Ex q bus oib⁹ cõcludimus qꝫ ex rõnib⁹ Ari. non cõuincimur negare multitudinẽ infinitaꝝ in actu in intellectu diuino. Nec ẽt rõ 5 scdm ꝓnis ꝓme rõnis ꝓncipalis cõcludit, cũ dr a pbis qꝫ oẽ scitũ: scientis scia finit̃. Dõm est qꝫ finit̃ quãtũ ad actũ scendi nõ ꝫ se, vt dañ fuit. in. q. de intelligere dino. Scdm hoc dixit Aug. 12. de ci. dei c. 18. ꝑfecto ois infinitas q̃dã ineffabili mõ deo finita est: qꝫ scia eius ipsi incõprehensibilis nõ est. quare infinitas numerorũ scie dei q̃ cõprehendit esse nõ põt infinita ẽ. Ex q ꝛcludit qꝫ qcq̃ scia dei cõprehendit sive finitũ sive infinitũ reu scie dei finit̃ nõ tñ in se. Et si arguas. tale vnũqdq; est, quale est in itellectu vere cogscẽtis: aliogn cogscẽs. decipe ref. igit̃ si reu comprehẽsibilis diuine oĩa sunt finita (que scia seu cõprehẽsio vissima ẽ) igit̃ oĩa infinita sũt finita i se. Rndr qꝫ illud qꝫ est realr ꝫ simplr finitũ: est in se finitũ: sed nõ qꝫ est finitũ in actu cõprehensibilis: aut ẽm quãdã ꝓportionẽ ad actũ cõprehẽsiuũ ipsius. Nã nũeri infiniti: cõcedunt esse finiti reu scie dei: nõ in se ꝫ simplr: sed ꝑ quãdã ꝓportionẽ ad sciaꝫ cõprehendẽtẽ ipsos. Nec icõuenit in vno actu cõprehensiuo infinito cõcludi ꝫ otineri infinitas: qñ qdẽ iter duo puncta finita in linea assignata cõtinent infinita puncta. Sil̃r iter quecũq; duo instantia sunt infinita intermedia. Inter q̃scunq; duas lineas: sunt infinite linee. iter quascũq; duas superficies sunt infinite superficies medie. Sic in proposito. Ad 1m rõnis dr cõcedẽdo añs. ꝫ negãdo ꝓnam. Nã ꝑ tãto infi⁹ ꝓcedit esse finitũ in scia dei: qꝫ hꝫ talẽ ꝓportionẽ ad ipam qꝫ eã nõ excedit. ꝫ hꝫ mõ põt dici hẽ modũ finiti: qꝫ ifra ãbitũ talis scie finit̃ ꝫ terminat. realr tñ ẽm qꝫ ꝓcipika deo: aut in se cõsideratũ est infi⁹. Sed adhuc iſurgit vna difficultas: qꝫ infi⁹ ẽm qꝫ infi⁹: ẽ incognitũ. ex ꝑ phi. t. c. 35. Et. 2. met. t. c. 11. Tñ cõ, ibi. Impoſe est. n. nos intellig̃e lineã infinitã: nisi qñ ꝙcipimus eã finitã. igit̃ si infinitas repugnat cognoscibilitati: a nullo itellectu erit cogscibilis. ꝫ ita non ab itellectu dino. Ista difficultas regreret, plũra determinatiõe qũo infi⁹ possit cogsci. ꝑ nunc tũ breuiter dicẽdũ est qꝫ infi⁹ ꝙcipit duob⁹ modis. Uno ẽm modũ sue entitatis: vt. s. ps ꝙcipit post ptẽ: eo mõ quo infi⁹ hꝫ esse in reb⁹. ꝫ sic a nullo itellectu nec creato nec icreato potest cogsci: qꝫ dũ itell⁹ qcunqꝫ itelligeret ptẽ post ptẽ: nũquaꝫ oĩa intellgeret. ꝫ sic nõ intelligeret vt infi⁹: sed fi⁹. 2°° potest ꝙcipi infi⁹ vt omnes ptes que sunt in po⁹ in ifinito simul ꝙcipiant vt quodda totum simul in actu: ꝫ sic põt cognosci ab intellectu infi¹° cõprehẽdente oẽs tales partes. cuiusmodi est itell⁹ diuinus. Et saluat dcm ꝑhi quo ad intellectũ nr̃z: qꝫ itelligit dicurrẽdo ab vno in aliud, ꝫ vnũ post aliud. Et sic verũ est illud scdi meta. qꝫ si cause eẽnt ifinite: nihil intelligeret a nobis: quia oporteret eas oẽs cognosci. Hoc aũt nõ posset itell⁹ noster figillatiz discurrẽdo ab vno in aliud: ꝫ post vnũ intelligendo aliud. Sed ꝑ istã rnsionẽ istatur dupl̃r. ꝑ: qꝫ rõ infiniti consistit in actu pmixto po° vt vult Ari. 3. phi. tex. c. 58. Tñ se hꝫ sicut dies ꝫ agon vt inqt Ari. ꝫ Cõmẽ. inqt. nõ opꝫ intelligere de ẽnita infiniti actũ demonstratiũ: vt hoiem aut domũ: sed actũ cõpo⁹ cuꝫ po⁹. igit̃ si stas oium ptiuꝫ infiniti: repugnat entitati infiniti. Sed qꝫ repugnat entitati alicuius: repugnat ei⁹ cognoscibilitati. qꝫ vnũquodq; sic se hꝫ ad eẽ: sic ad cogsci. 2. meta. t. c. 4. igit̃ a nullo intellectu poterit itelligi qãtũ ad oẽs ptes eius. Ãtẽ 2° infi⁹ hꝫ qꝫ accipit ps post ptẽ in ipso: est fi⁹: quia qꝫ est actu accepta semp est finitũ. igit̃ si infi⁹ accipit ẽm ppriũ modũ infiniti¹°: nõ accipit vt ps post partẽ. igit̃ sic cognoscere infi⁹ nõ ẽ cognitio eius ẽm modũ sue infinitatis. Ad ẽmũ rndet qꝫ qcquid repugnat entitati simpliciter alicuius: repugnat eius cognoscibilitati: nõ tamen opꝫ qꝫ qcquid repugnat entitati ẽm aliquem modũ essendi: repugnet cognoscibilitati.

cognoscibilitati. Exēplū albedini ⁊ nigredini repugnat eē sil' in subiecto eodē (ꝛ nō repugnet eis eē in eodē subiecto absolute) tñ non repugnat eis sil' cognosci. vñ gcgd repugnat entitati eaꝝ absolute ⁊ simplr: repugnat cogscibilitati eaꝝ nō tñ gcgd repugnat entitati eaꝝ ꝑm istuꝝ modū silitatis: repugnat cogscibilitati eaꝝ ꝫ istū modū. Sic in ꝓposito. nūl infiniti sūt in poa ita q nō repugnat entitati alicui⁹ nūl eē simplr: qꝛ quocunq; nūo dato pōt dari ali⁹ ⁊ ali⁹ in ifinitū nulli ḡ nūo ifinitoꝝ repugnat eē simplr (⁊ tñ sil eē repugnat eis.) ꝑñt tñ sil' itelligi ab itellectu infinita cōprehēdere totā multitudinē infinitoꝝ nūoꝝ. ¶ Ad ꝫ rñdet ad formā ꝑme rōnis negādo maiorez q gcgd repugnat entitati ꝑm aliquē modū: repugnat eius cogscibilitati. Et minoꝝ ꝛ cedit. ¶ Sed si arguas. gcgd repugnat entitati: repugnat cogscibilitati: infinitas repugnat entitati. ḡ ꝛē. ¶ Dato ꝛ minoꝝ ꝛ cedunt. Sz negat argu. qꝛ cōmittit fallatiā figure dictiōis. nā ly gcgd i maiore dicit eēntiā. ly infinitas. dicit modū. Et ita cōmutat rē in modū. ¶ Ꝓto declatiōe tñ minoris est aduertēdū q cū dr infinitū repugnat entitati. si accipiat infinitū ꝫ entitates ipoztas ꝑ ptes ifiniti: sic falla est. Nulla eni eaꝝ: nec aliq entitas ipsi⁹ infiniti: repugnat infinitati. Si aūt accipiatur infinitū ꝫ modū ifiniti. g ē silitas illaꝝ entitatuꝝ (qꝛ alr nō ē ꝑpe in⁹: ꝫ finitū) tūc nō segt ꝫ ꝫ est figura dictionis cōmutādo rē in modū. ¶ Ad 2m rñdet q modus cognoscēdi in⁹ ab itellu finito ⁊ potētiali ē in accipiēdo partez post ptē: qꝛ iste modus cogscēdi cōpetit tali intellectui ex nā sua: ita q qtūcūq; actu acceptū sit fi⁹: tñ restat aliud ⁊ aliud accipiēdū i infi⁹: ⁊ ita cogscit infi⁹ incathego⁹ nō cathego⁹. q totū in⁹ ⁊ qlibet ipsi⁹ sit actu acceptū ⁊ ptransisti. Et cū tu dicis q modus ifinitatis nō ē i accipiendo ptē post ptē. negat ḥ. imo eē ifiniti (siue in ꝛtinuis siue discretis) ē fieri ⁊ i successiōe vt supr allegatū ē ex. 3. phisico. ¶ Sz adhuc istaꝝ ꝫ rñsionē ad ꝑm sic. Si ē ipole ē q aliqd sit sub mō sibi repugnāte: ita ipole ē q sub illo mō itelligat eē itellu vo. sic i exēplo dato. sic silr as eēndi repugnat albedini ⁊ nigredini re⁹ eius cē subti: ita eis repugnat sic itelligi. ḡ stat maioꝝ. q gcgd repugnat entitati ꝫ aliquē modū eēndi: repugnat cogscibilitati ꝫ eūdē modū essendi. ⁊ tūc accipiat ista minoꝝ. in⁹ ꝫ oēs ptes sil' acceptas repugnat entitati. ḡ in⁹ ꝑm oēs ptes sil' acceptas repugnat cogscibilitati: ꝫ deus nō cogscit nisi qđ ē cogscibile. ergo deus nō cogscit in⁹ ꝑm oēs suas ptes. sil. Sz ꝑm rñsionē. in⁹ nō accipit ꝑm ꝓpriū modū ifiniti nisi accipiat ꝫ silitatē ptūl. ḡ deus nō cogscit in⁹ ꝑm q in⁹. aut infinita ꝫ q infinita. ¶ Rñdet q qñ dr. gcgd repugnat entitati ⁊ c. vel modus accipit ꝑ mō eēndi. ⁊ tūc cōcedit q gcquid repugnat entitati ꝑm aliquē modū eēndi illō ēt repugnat cognoscibilitati ꝑm eūdē modū. sic arguebat i exēplo de albedine ⁊ nigredine: qꝛ repugnat cognoscibilitati vtriusq; q itelligant sil' eē in eodē subto. Sed si modus accipiatur. vt ē modus cogscēdi aut cognit⁹ois: sic negaf ista. gcgd repugnat alicui entitati ꝑm aliquē modū eēndi. repugnat cognoscibilitati rei ꝑm modū itelligēdi: qꝛ aliquis modus repugnat rei qui tñ nō repugnat ei⁹ cognitioni. sic silr as repugnat albedini ⁊ nigredini in eē. q tñ nō repugnat eaꝝ cognitiōi. cū possint sil' itelligi silr as ꝛ tenēte ex pte cognitiōis. Ad ꝓpm applicādo repugnat infinito hīe oēs suas ptes sil'. ⁊ in ista silr as nō repugnat cognitio ni: sic q sil' silr ate cognitiōis itelligunf ab itellu dīno: q si multas ē modus cognitiōis nō cogscibiliuꝝ. vñ sic deus actu nouit ifinita i poa: siue sint i poa actiua ⁊ passiua creature: ita q infinita i poa sunt actu cognita a deo: sic dō q deus sil' nouit ifinita: ita q sit silitas cognis infinitoꝝ: nō tñ deus nouit infinita sil: ita q sit cognitio silr atis infinitoꝝ: qꝛ si sic falsuꝝ itelligeret. nā ꝫ infinita sint a deo sil' cognita: nō tñ infinita ꝫ silr até sua ⁊ eēndo cogscunt a deo. ¶ Pōt et alr dici q sec⁹ aligd itelligere itelligētia simplicī: sec⁹ itelligētia cōpositiua: aut diuisiua. ꝑ mō deus itelligit infinitū in quo itellu nō est falsitas. 2o mō nō. ¶ Sz adhuc istaꝝ. qꝛ saltē itell⁹ diuin⁹ sil' itelligit infinita vel infinitos nūos. igit deus sil' poterit itelligere vnū infinitū: qꝛ ex illis infinitis nūo itellectis: pōt itelligi fieri vnū in⁹. Sic arguit ꝓbs. 7. phi. tex. cō. 4. 5. ⁊. 6. de infinitis. si eēnt i re eē. si igit itelligit sil' infinita. igit sil' itelligit in⁹. quo dato segt q deus in⁹ posset ꝓducē: qꝛ qđ sil' itelligit ē factibile ab eo: qꝛ si sil itelligit in⁹: rō cogscēdi ipsi⁹ ꝫ vna ideā. ⁊ ꝑ ꝑñs posset ꝓduci vtvnum. ¶ Rñdeo q cogscit infinita sil. ⁊ in⁹ sil. ꝫ nō segt cogscit in⁹ vno actu ⁊ sil' igit in⁹ ē sil' factibile ab eo. Tñ hec ē falsa. oē cogscibile a deo vnico actu: ⁊ sil' ē sil' factibile ab eo. ꝓz. n. B eē falsuꝝ de tpe. sil. n. cogscit tps ⁊ oēs ptes tpis: nec tñ pōt sil' totuꝝ tps ꝓducē. Et ꝛō nec oē cognituꝝ a deo vnica idea: pōt sil' ꝓduci a deo. qꝛ vt dictū ē. successiuū (quēadmodū ē motus ⁊ tps) vnā ideā hīt in deo: ⁊ tñ repugnat eis ex nā eo rū q sint ꝑm se tota sil'. Hoc idē ꝓz in nobis. qđ entiz vno actu ꝛcipim⁹ nō possum⁹ sil' i effectu ꝓducere. ¶ Ad rōnē sēdam ꝓboꝝ ꝓncipale rñdet q deus itelligit singularia ꝑ motionē eēntie. ⁊ ad iprobationē rñdet q (qꝛ eēntia diuina ꝛtinet vtualr ⁊ eminēter vnūquodq; ens) pōt ipm repītare itellectui suo. Il leq; obstat q sit repīsitatiuū: ex re dēs singulare itelligibile. qꝛ si aliq; limitatū pōt eē rō cognoscēdi distincta re⁹ vni⁹ obti: multo magis illimitatum ad illud ⁊ ad aliū. Sz si eēntia eēt limitata re⁹ alicui⁹ vni⁹ determinati cogscibilis: ipsa eēt determinate rō cogscēdi illud. igit (si ipsa sit illimitata re⁹ pluriū cogscibiliū) pōt eē ex se rō cogscēdi qđcūq; illoꝝ. Illimitatio eni ñ aufert ab aliq aliqs pfectionē. Sz istāte pfectiōe que erat ad aliqd q̄si ponit pfectionē sil' ez ad aliud. ⁊ concedit q tale illimitatū esse pfecte ⁊ eque distincte repīt qđcūq; cognoscibile ac si repīsaret ꝑ ꝓpriū ⁊ formale repīsentiuū ipsi⁹. ¶ Et cū tu dicis q nō ē eēntia. ꝓba sil' itudo huiꝰ obti aut illi⁹. ¶ Rñdet q nō ē ꝓba. sic q ita sit huiꝰ qđ nō alteri⁹: Sz bñ ē ꝓba. qꝛ pfecte ⁊ distincte repīsās ipm sub ꝓpria ratione. ¶ Sz istaꝝ ꝫ rñsionē. qꝛ Auer. loco pallegato de som. ⁊ vigi. arguit q itelligētie abstracte nō itelligūt idiuidua qꝛ si ficeēnt māles ⁊ agerēt ꝑ ꝓtactū. ḡ ꝑm ipm nulla itelligētia pōt itelligere idiuiduū ⁊ singulare. ¶ Ad ꝫ rñdet q ꝑñtia cōmē. initiē huic ꝓpōni. Oē agēs ⁊ patiēs i quocūq; gīe entiū ē eius sdē rōnis. ⁊ pp ꝫ ꝑm ipz i. 3. de aia. in cōmē. 18. irētiōes imaginate nō ꝑnt mouere itell'm possibile sine aliquo qđ ē itell's i actu: qđ trāsfert eas de ordine in ordinē: ꝫ de ordine mālis ⁊ extēi ad ordinē spūalis ⁊ inextēsi: que vr⁹ sic trāsferēs ē itell's agēs. q facit poa itellecta: actu itellecta: ⁊ ita cū singulare sensibile sit māle ⁊ extē sum: nō poterit mouere itelligētia abstractā: que ē oino imālis ⁊ iextēsa: ⁊ ita segt istāte ista hypotesi q cū agēs ⁊ patiēs sint ꝓportionata in quocūq; gīe entiū: q̄stū ad eē māle vel imāle: itelligētia abstracta nō pōt itelligere singulare sensibile recipiēdo imediate sp̄m ab ipso vel per ei⁹ motionē. Sz cū ꝫ stat q possit itelligere singulare sensibile ꝑ eēntiā. ppriā: que vtualr ⁊ eminēter ꝛtinet ipsuꝝ singulare. vt dictū est. Et ita sequēdo hāc rñsionē negānda eēt ꝑñtia cōmē. qꝛ negāda ē ꝓpō cui initiē. nō enī opz q agēs ⁊ patiēs obtn ⁊ poa sint eius sdē rōnis: Sz sufficit q sint ꝓportioāta. que relatio ꝓportiōis magis regrit dissimilitudinē q̄z sil' itudinē ꝓportioābilū. sic alꝰ dictū ē. vñ ꝫ relo semꝑ ē iter diuersas nās ⁊ alteri⁹ rōnis qđ ad m ē inter totū ⁊ ptes: iter māz ⁊ formā: iter actū ⁊ poam. ¶ Q; si tu arguas. Int pom cogscētē ⁊ ipz cognitū regrit maior sil' itudo q̄z sit ꝓportio: qꝛ ois cognitio fit ꝑ assilationē cogscētis ad cognitū. ex ꝓ de aia. t. cō. 32. 2. de aia. ⁊ alibi frequēter. Ad ꝫ rñdet q ista assilatio poc cogscētis ad cognitū nō ē ꝫ eē nāe aut ꝫ modū eēndi nāle vtriusq: Sz ꝑ sola receptiōes sp̄ei ⁊ sil' itudis a re sicuti ē spēs intelligibilis aut actus intelligēdi. ⁊ ita ꝑ spēz aut sil' itudinem aliq;

receptā ab obiecto: potētia assimilat obto ꝛ nō ꝑm modū essendi nālē.ꝛ hoc est qđ hꝫ Arī.in.3.de aia.q nō opꝫ itellectū esse terrā realr ad hoc q terrā cognoscat: sed sufficit: q sit tale intētionalr: qle est illud qđ cognoscit ꝛ intelligit. vnde ter.c.38. lapis nō est in aia: sed spēs lapidis. Hec rīsio est ad hoc q itelligētia abstracta nō est mālis: si mālē itelligat. ¶Sed ꝫ rñsionē instat: qꝛ si cōmenor hꝫ ꝑ fundamēto sue ꝓtie: q agēs ꝛ patiēs sunt ꝓportionata (hoc est eiusdē rōnis in quocūq; gīe entiū q̄ttū ad esse mālē ꝛ imālē) sequit q singulare sensibile nō poterit mouere intellectū nrꝫ. ꝓis est flm ꝑm Arī.3.de aia.tex.c.10. igit ꝛē.ꝛ ꝓnīa pꝫ: qꝛ intellis nr est imālis ꝛ singulare est sensibile ꝛ mālē. ¶Ad hoc rñdet. q aliud est loqui de intellectu nro cui⁹ intelligere dependet a corpore aut ab aliq̄ exīte in corpore (cū itellectus pōtis recipiat ab imaginatiōe intētionē intellectā. ex 3° de aia.) aliud est loqui de itelligētia abstracta cui⁹ intelligere nullo mō dependet ab aliq̄ exīte in corpore. Sed est simplr abstractus a corpore tanq̄ ab obto ꝛ tanq̄ a sbto. intellect igit nr poterit itelligere singulare per reflexionē ad fantasmata a qb⁹ mouet itellect pōtis recipiēdo spēm itelligibilez. Sed directe ꝛ per se nō pōt moueri itellectus a singulari sensibili neq; a spē imediata cāta ab ipso sicut est fantasma cuꝫ sit spēs extēsa ꝛ mālis. Sed hoc dicī non pōt de intelligētia abstracta: cū ꝑm esse ꝛ ꝑm ei⁹ opōnē ꝓpriā (que est itelligere) nullo modo dependeat a mā ꝛ a corpore. ¶Sz adhuc instat qꝛ si intelligētia itelligit singulare per essentiā ꝓpriaz (que eminēter ꝓtinet ipm singulare) opꝫ q essentia ei⁹ moueat talē intellectū vt est aliq̄ mō silitudo ei⁹ ꝛ forma ūmitatiua ipsi⁹. Sed ita est q essentia intelligētie nō pōt esse silitudo ipsi⁹ singularis cū sit imālis. ergo non poterit esse rē cognoscēdi respectu eiusdē. ¶Ad hoc rñdet. q aliud est formale repñtatiuū alicui⁹: ꝛ aliud est virtuale repñtatiuū illi⁹. Exēplū. ponam⁹ q vniuersale ꝛ particulare itelligant per eandē ipēz. sic q vle itelligat per spēz minus vlis. Species minus vlis est formale repñtatiuū minus vlis: ꝛ repñtatiuū vtuale respectu magis vlis: ꝛ ita qō est formale repñtatiuū vnius est respectu alterius virtuale. sic essentia intelligentie virtualr ꝛ eminēter ꝓtinēs singulare sensibile poterit esse virtuale repñtatiuū: ꝛ ita imago virtualr repñtans singulare sensibile ex ꝓtinētia virtuali singularis in essentia intelligētie: qꝛ ꝓtinens aliqd in entitate: cōtinet etiaz in cognoscibilitate. ¶Et si pteriendo dicas q essentia istius singularis sensibilis nō pōt repñtari per essentiaz oino imālez. ¶Negat hoc: qꝛ inter rōnē cognēdi ꝛ obm cognitū nō regrit silitudo: sed ꝓportio. sicut nec iter poam ꝛ obm cognitū. vt dictuz est. ¶Ad 3am rōnē ꝓncipalē pro via phoz cū dr: si deus intelligit singularia: itelligit oēs ptes ꝓtinui ꝛē. Rñdet ꝛce dēdo ꝓnīa. Et cū iferī. q ꝓtinuū erit actu diuisiz cōpleta diuīoe: negat ꝓna. ¶Pro q ēnōndū q ds itelligit diuisionē ꝓtinui eo mō q̄ pole ēi ꝑz fieri aut eē. ſz ꝓtinuū sic est pole diuidi q vna diuīoe exīte in actu nēcio stat po ad aliā. ꝛ cū reductiōe po nō tm ad fcm esse: ſz. Et ad fieri stat alia po nō reducta ad actuz: neq; ꝑz fieri. neq; ꝑz fcm esse. ¶Et ꝑ pōt ꝓfirmari p illud Aluer.3.phī.ꝓmen.69. vbi assignat rōnē. vñ est q q̄tta magnitudo est in po tā ta ꝓtingit esse in actu. nō sic in numeris. rō est ꝑm ipz: qꝛ oēs po que sunt ad ptes magnitudinis: sunt po eiusdē potētialitatis ꝛ eiusdez rōnis. nō sic in nūeris. sic etiaz in ꝓposito. po q sunt ad diuisionē. nō sunt vni⁹ potētialitatis totalis quēadmodū sunt po ad augmentū. ꝛ rō: qꝛ po que est ad diuīoez: est po ad māz: po ad augmētū: est ad fortem ꝑm Aluer. loco pallegato c.67. mā aūt est terminata ꝛ nō terminās. fortes per oppositum terminat: ꝛ nō terminat ab aliq̄: ꝛ tō (ſz ipm) infinitas accidit rei ex mā ꝛ finitas ex forte. ꝛ tō po q sunt ad augmētū magnitudinis (cuz sint po ad formā. vnā) sunt po ptiales vni⁹ potētialitatis totalis: ꝛ per oppositū (cū potētie que sunt ad diminutionē seu diuisionez magnitudinis sint potētie ad māz ex pte cui⁹ nō est stat ꝛ termin) tales po nō sūt vnius potētialitatis totalis: ꝛ ideo nō ꝓnt sil oēs reduci ad actū: sed cū po reducta ad actū fieri vel facti esse: stat alia po nō reducta ad actū fieri vel facti eē. deus igit itelligēs tales potētias ad diuisionē: sic itelligit: q itellecta vna diuisione in actu: itelligit potētiā ad alterā: ꝛ itelligit qualibet diuisionē seorsum terminari p ꝓtinuū. ¶Et si dicas. deus sil itelligit oēs diuisiones ꝓtinui. igit ꝓtinuū simul erit actu diuisum ſz oēs ptes in itellu diuino. ¶Rñdet q diuisiones sil actu itelligi ab itellu diuino pōt esse dupliciter vel simultate se tenēte ex pte actus cōprehendētis oēs actuales diuisiones: vel 1° mō simultate se tenente ex pte ptiū diuisaz. ꝑ mō deus sil intelligit oēs diuisiones ꝓtinui: qꝛ nulla est diuisio que nō cadat sub actu itelligēdi diuino. 2° mō deus nō sil itelligit tales diuisiones: qꝛ talis itellectio iplicat cōtradictionē: qꝛ esset itelligere diuisionez ꝓtinui sub mō sibi oino repugnāte. ꝛ talis intellis eēt falsus. Et hoc est qđ dī a nō nullis q ista ppositio. deus sil intelligit oēs diuisiones ꝓtinui est distinguēda. put ly oēs. pōt teneri pticulare ꝛ diuisiue. vel 2° mō collective. ꝑ mō est vā. 2° mō falsa. ꝑ mō est sensus q q̄cūq; diuisione continui assignata: illa itelligit a deo. 2° mō est sensus. q oēs diuisiones ꝓtinui sūt vise a deo ꝛ intellecte sic q ipsis signatis: nō sūt ple signabiles: ꝛ iste sensus ē falsus: quia qualibet diuisionē intellectā a deo ꝓcomitant po infinite ad infinitas diuisiones potētiales: ꝛ nō ꝓnt quotcūq; signari: qn ples sint signabiles cū sit infinite: quelibet tñ ē visa a deo. vnde non pōt aliqua assignari: quin sit visa a deo. ¶Ad penultimā phoz rōnē rñdet vno modo cōcedendo q deus videt infinitos nūos dicēte Aug°. 12. de ci. dei. c. 18. Abhit vt dubitem⁹ q ei. s. deo sit ignot aliqs numerus. deus eni oēs nūos nouit quos ifinitos eē certuz est. ꝛ negat q deꝰ aliqs nūs infinit dicēte Aug. vbi ꝑus. infinitoz nūoz nō est nūs. ¶Et ad ꝓbationē q deꝰ nūs infinit. Cū arguit. si deus videt infinitas spēs nūoz. ergo videt aliq̄z ispēm nūi in infinitū distātē ab vnitate. ¶Rñdet q nūm aliquē eē infinitū aut distare in infinitū ab vnitate iplicat cōtradictionē. qꝛ p Alz. 3° phīsi. ois nūs est nūat. oē nūatū est finitū. q̄ ꝛē. ¶Ite. nihil est mensurabile per aliqd: qđ aliquotiēs sumptū ei⁹ q̄ntitatē nō attingit. nūs aūt est multitudo mēsurata per vnū: sed vnitas quotiēs cūq; sumpta nō attingit nūm infinitū. (Si daret) igit vnitas nō mensuraret talē nūm: ꝛ per ꝓis nō esset numer. ¶Sed hec rō paz ꝓuincit aduersariū vt superius dictū est. ¶Quicquid sit de ista rōne. sequēdo rñsionez cōcedit q deus videt multitudinē infinitā nūoz. nō tñ videt numerū infinitū. neq; omnis multitudo est nūs: sed solum finita: sed bñ ecōtra. ois nūs est multitudo. Diffinit enim nūs per multitudinē tanq̄ per genus ꝛ ita est dare multitudinē maiorē quocūq; nūo assignato vl assignabili. qꝛ tota multitudo nūoz (cū sit infinita) excedit quelibet numerū datū. quū glibet talis sit finitus. ¶Aliter pōt dici negādo ista ꝓnīa. vz. deus videt infinitos nūos. q̄ in numeris nō erit ꝓcessus in infinitū. Et ad ꝓbationē concedit q deus videt nūm in infinitū distantē ab vnitate seu habentē infinitas vnitates: ꝛ cōcedit q iste est maxim⁹ nūs quo maior dari nō pōt. Et cū dr. ergo non erit ꝓcessus in infinituz in nūis. Rñdet q infinituz capit dupliciter. s. cathegorematice ꝛ sincathegorematice. cathegorematice idē est qđ ꝑtās ex ptib⁹ infinitis nō habēs terminuz ꝛ finē. Vel pōt describi quēadmodum describit doc. sub. in quolibet. q. 5. q est illud cui nihil entitatis deest in nā in qua ē infinituz. eo mō quo est possibile oēm entitatez talis nāe cōtineri in aliquo vno: qđ addit: qꝛ forte nō est possibile tale infinitū ꝓtinere p idētitatē seu formalr oēm entitatem nāe ꝛ essentie in qua est infinitum: sed sufficit q contineat

omnem

oēm illā nām virtualr ꝛ eminēter.ꝛ isto mō si dareť nūs infinitꝰ habēs in se infinitas vnitates:contineret quēlibet aliū nūm finitū in se realr ꝛ per idētitatē:aut saltē vtualiter ꝛ eminēter:ꝛ ita ꝓtineret oēm nūm ḡtū possibile est ꝓtineri in aliquo vno.vel pōt describi infinitū tale p exces sum ad quodcūqz aliud finitū in nā in qua est infinitū sic. infinitū est qđ excedit quodcūqz finitū nō ꝟz aliq̄ determinatā,pportionē:sed vltra oēm determinatā,pportionem vel determinabilē:ꝛ ita nūs infinitꝰ in se vel itellū diuo(si dareť) excedit quēcūqz aliū nūm finitū vltra oēz pportionē determinatā assignabilē.Sz infinitū capit 2°° sincathegorematice:ꝛ ē illud qđ nō sic ē aliq̄ꝫ gn maius illo dari posset.ꝛ isto mō ponim infinitatē i nūs successiue.nā cuz nūs cāet ex diuisione ꝓtinui.ex.z.phi.ꝛ ꝓtinuū didi posse fit infinitas ptes successiue:segr nūm posse multiplicari i infinitū successiue.Capiēdo infinitū sincathegorematice.Applicādo hoc ad,ppositū si assigneť nūs infinitꝰ cathegorematice in itellū diuo iste nūs erit maxim ꝰ ꝛ maior:isto dari nō pōt:ꝛ ꝑcedo ꝫ statū.sic q ad maiorē nūz ꝑcedi nō pt. Sed si signeť nūs infinitꝰ sincathegorematice in se vel in itellū diuino:sic in tali nūo infinito sincathegorematice signato:nō dať stat ꝫ sic nec dať in diuisione ꝓtinui.¶ Et si arguas q tūc deť stat accipiēdo nūos infinitos sincathegorematice:q: si de ꝰ videt istos nūos:videt aliquē nūz in infinitū distātē a ꝑ ispē nūl.ḡ talis ꝓtineť infinitas vnitates: ꝛ ex ꝓnī ē infinitꝰ cathe cc.¶ Rūdeť q distātia ista infinita: vel accipiť cathego cc vel sincathe cc si ꝑmō:ꝑcedit ꝓnīa si 2°°:negar.q cūq; enī nūs distat in infinitū cathegore cc ꝫz finitas vnitates:ꝟz si sincathegore cc:nō est verz.¶ Ad vltimū cū dī iter ꝑ m̄ pūctū qui est in linea ꝛ quēlibet aliū ꝛc. ¶ Rūdeť ad aliqđ.q ista distributiua oē ꝛ quodlibet: ponunt teneri collectiue vel diuisiue.Si ꝑ mō:nō ē medīū iter ꝑ m̄ pūctū a deo cognitū:ꝛ quēlibet aliū exīte i linea.Si 2°° ꝑcedit.Et ista rūdeo pōt ꝓfirmari p illd Arz. 6.phīi.text.cō.54.ante oēm moueri ꝑcedit mutatuz eē:ꝛ ecōtra ly oē nō pt teneri nisi diuisiue:q: si teneret collectiue ista eēt falsa:ante oē mutatū eē ꝑcedit moueri:q: cum moueri nō sit sine mutato eē,ante oē mutatū esse collectiue sūptū ꝑcederet mutatū eē.Silr ꝑcedit a ꝑho.q; añ oē tps fuit tps q̄,ppō nō pōt eē vā nisi capiēdo ly oē diuisiue ꝛ p ls facilis ē rūdeo ad arg m.¶ Alīt pōt dicī q modus iste arguēdi nō ꝟz:qđ pōt declari in multis exēplis.Nam arguo de nūis qđ admodū aī de pūctis.Quero vtr inter ꝑ m̄ nūm:ꝛ quēlibet aliū nūm cognitū a deo possit eē nūs maior.si sic:ḡ dabiť nūs maior ꝑ nūo ꝛ quocunq; alio a deo cognito.ꝛ p ꝓns iste nūs maior nō ē cognit ꝰ a deo qđ ē falsuz.si nō:ḡ nūi nō creabilr i ifi m.Est ēt alia istātia.q̄ro enī vtr ꝑ ꝓtineri ꝛ oī alia pte cōtinui a deo cognita: sit ps mīnor in ipso:aut nō.Si sic;ḡ dabiť ps minor ꝑter ꝑmā pte ꝓtinui:ꝛ oēz alia a deo cognitaz:ꝛ ꝑ ꝓns ista ps nō ē a deo cognita.Si nō dať maior ps i ꝓtinuo:ḡ ꝓtinuuz nō didiť i ifi m.¶ Ad oia q̄ dicit ꝓsilez modus arguēdi dať vnica rūdeo.ꝑ q̄ ꝑmittiť q iste ꝓpones nō sūt eedē.s.iter ꝑ m̄ pūctū i linea ꝛ quēcūqz aliū a deo visuz:ē pūct ꝰ mediꝰ ꝛ dicere q ē aliqs pūct ꝰ mediꝰ iter ꝑ m̄ pūctū in linea ꝛ quēcūqz aliū a deo visuz.Illā ꝑ ē vā vt pt iduci ꝑ oia singularia:q: iter ꝑ m̄ pūctū ꝛ hūc aliū a deo cognitū ē pūct ꝰ mediꝰ:ꝛ sic de singulis i ifi m:ḡ ista ē falsa.iter ꝑ m̄ pūctū linee ꝛ quēlibet aliū pūctū a deo cognitū nō ē pūct ꝰ mediꝰ.Et ista.n.segr:q ꝑm ꝰ pūct ꝰ:ꝛ q libet aliꝰ a deo cognitus sūt imediata:qđ ē ō ꝑhm.2ª tū,ppō ē falsa:hec.vz.aliqs ē pūct ꝰ mediꝰ iter ꝑ m̄ pūctū ꝛ quēlz aliū cognitū a deo: q:ppō pticularis ꝛ ideīnita ē falsa:cui ꝰ qlz singularis est falsa.Sz qlz singularis ꝑdicte pticularis ꝛ ideīnite ē falsa:vt ꝓtineri.nō enī est dare aliquē pūctū singularē ḡ sit mediꝰ iter ꝑ m̄ pūctū ꝛ quēlz aliū visuz a deo.¶ Jtē si ē aliqs pūct ꝰ mediꝰ iter pūctū ꝑ m̄ ꝛ quēlz aliū visū a deo:ꝛ iste pūct ꝰ mediꝰ (gcūq; deť) ē aliꝰ pūct ꝰ a ꝑ pūcto.ḡ ē aliqs pūct ꝰ mediꝰ iter ꝑ m̄ pūctū ꝛ seipm.qđ ē ipossē:q: sic eēt mediū ꝛ extremū re eiusdē.Quia igit ex vo nō segr falsuz:iō nō segr.iter ꝑ m̄ pūctū linee ꝛ quēcūqz aliū pūctū a deo visuz est pū.t ꝰ mediꝰ.ḡ ē aliqs pūct ꝰ mediꝰ iter ꝑ m̄ pūctū linee ꝛ quēcūqz aliū pūctū a deo visuz:sz ꝟ ē fallatia ꝓntis.ꝛ figure dictiōis:q: i ꝑa ꝓpōne:pūct ꝰ mediꝰ i ꝑdicato stat ꝓsuse tīn:eo q segr signū vle affirmatiuū mediate. In 2ª pūct ꝰ mediꝰ stat determinate i subto:q: sine oi sig° vlī ꝑcedē te.Arguiť ḡ affirmatiue a supiori ad suū iferius sine sig° vlī.ꝛ ꝑ ꝓns ē fallatia ꝓntis.Cōmutat ēt q̄le qd i ꝟ aliqd. siue termin ꝰ supponēs ꝓsuse i terminū supponēte determinate.¶ Der ꝟ rūdeť ad formā argu.cū aī.iter ꝑ m̄ punctū ꝛc.pz q nō segr sic nō segr.de oi nūo viso videt maior ē.ḡ de videt nūm maiorē oi nūo viso:añs ē verz:q: q̄lz ei ꝰ singularis ē vā:ꝛ ꝓns ē falsuz:q: ex ipso segr q ē possibilis aliqs nūs maior oi nūo viso a deo.ꝛ sic seq̄reť q aliqs nūs nō videreť a deo.¶ Eodē mō rūdeť cū aī.iter ꝑ m̄ pūctū ꝛ quēlibet aliū visuz a deo ē linea media aut non. ¶ Rūdeť ꝑcedēdo pte affirmatiuā q̄ vā est.Et cū aī.si sic cū in illa linea media possint assignari pūcta:illa puncta media nō erūt visa a deo.Dōm ē q nō segr.pp cās predictās:q: i maiorē linea media stat ꝓsuse:ꝛ i maiorē ut descensus ad lineā determinatā siue determinate supponēte.sicut nō segr.Oi pte ꝓtinui cognita a deo ē ps minor i po ꝛ illa pte minori sūt maiores ptes i po ꝰ:ḡ sūt ptes maiores in ꝓtinuo oi pte cognita a deo.ꝑmisse sūt vē ꝛ ꝟ ē falsa.q̄re nō ꝟz modus arguēdi pp cās ꝑdictās.¶ Et ad,pbationē cū capis ꝙ positū linea cadit iter ꝑ m̄ pūctū ꝛ quēcūqz aliū eiusdē linee visuz a deo.¶ Dico q nō ē ꝑ po m ꝛ concessuz:ꝟz ꝑcessuz ē ponēdo lineā i ꝑdicato.ſ.q iter ꝑ m̄ punctū ꝛ quēlz aliū visuz a deo ē linea me ex q nō segr aliaꝟ ꝑz ex ꝑcedēnb ꝰ.¶ Sz aī ꝑ ꝑdictā rūsionē.Cōcessuz est.q hec ē falsa.aliqs ē pūct ꝰ mediꝰ iter ꝑ m̄ pūctū ꝛ quēlz aliū a deo visuz.sua igit ꝑdictoria ē vā:ḥ.ſ.nihil siue nullus pūct ꝰ ē mediꝰ iter ꝑ m̄ pūctū linee ꝛ quēlz aliū visū a deo.Tūc aī sic.Jn q̄cūqz ḡto nullū ē mediū iter aliq̄:illa sūt imediata:ſz p tertiā linea nullū ē mediū iter ꝑ m̄ pūctū ꝛē.igit ꝑmus pūct ꝰ i linea ꝛ qlz alī ꝰ a deo visus:sūt imediata.maior ꝑz ex opposito.si enī aliq̄ sūt mediata:ꝛ tū sūt in eodē ḡto.ḡ ē mediū iter illa.ḡ ꝑ oppositū.si nullū ē mediū:illa sūt imediata.ꝛ minor ē data ꝛ ꝑcessa.ḡ ꝛē.¶ Ad ꝟ rūdeť q hec ē vā.nullus ē pūct ꝰ mediꝰ iter ꝑ m̄ pūctū ꝛ quēlz pūctū linee visuz a deo.Tū q nec ꝑ m ꝰ pūct ꝰ ē mediꝰ inter ꝑ m̄ pūctū ꝛ quēlz aliū eiusdē linee visuz a deo.nec ali ꝰ pūct ꝰ a ꝑ pūcto ē mediꝰ iter ꝑ m̄ pūctū linee ꝛ quēlz aliū eiusdē linee.ḡ nullus pūct ꝰ ē mediꝰ sic.Tuz q: qlz singularis istī ꝰ vlis ē vā:vt ꝓz iducēti:q: nō ḥ.hic pūct ꝰ hui ꝰ linee est sic mediꝰ.nec ꝫ ḥ pūct ꝰ alio signato.ꝛ sic de singulis.Tum q: ei ꝰ ꝑdictoria ē falsa vt ꝑus,pbatū ē:hec.ſ.aliqs pūctus ē mediꝰ iter ꝑ m̄ pūctū ꝛē.Cōcedo ḡ q nullus pūct ꝰ ē mediꝰ iter ꝑ m̄ pūctū ꝛ quēlibet aliū eiusdē linee.¶ Ad formā argumēti dico q modus arguēdi nō valet:ḥ ē fallatia ꝓntis cui ꝰ rō ē:q: si ista ko:a valeret:teneret vtr ꝛ te istī ꝰ mediꝫ: q̄cd segr ad ꝓns:segr ꝛ ad añs:nō cū seq̄tur:si nullū ē mediū iter aliq̄ pūcta alicui ꝰ linee:illa sūt imediata:vī q segr: nullū ē mediū iter ꝑ m̄ pūctū ꝛ quēlz aliū pūctū eiusdē linee.ḡ ꝑ m ꝰ pūct ꝰ ꝛ qlz alī ꝰ sūt imediati.Sz ḥ fallit:q: ista.nullū ē mediū iter aliq̄ pūcta alicui ꝰ linee:nō est ꝓns ad istā:nullū ē mediū iter ꝑ m̄ pūctū ꝛ quēlz aliū eiusdē linee:q: nō segr.nō nihil ē mediū iter ꝑ m̄ pūctū ꝛ quēlz aliū eiusdē linee.igit nullū est mediū iter aliq̄ pūcta eiusdē linee:añs ē verz:ꝛ ꝓns fallsuz:ḥ eō ꝛz ꝓntia:q: i ista.nullū ē mediū iter aliq̄ pūcta alicui ꝰ linee negant pūcta vlr. nō sic aūt in ista.nullū est mediū iter ꝑ m̄ pūctuꝫ linee ꝛ quēlibet aliū:q: negatio precedens signū vniuersale affirmatiuū nō negat vlr terminū:cui illud signū vle affirmatiuū addiť.de ḡbus modis arguendi ꝓz in simili.si sic arguiť.si nihil pōt esse minus ptib ꝰ cōtinui ille ptes sunt

minime: ꝫ nihil põt eē mīᵘˢ vna pte ꝓtinui ⁊ q̄libet alia pte eiusdē ꝓtinui: ḡ vna ps ꝓtinui ⁊ q̄libet alia ps fūt minime: hic est silis defectꝰ qui prꝫ: qꝫ hec. s. nihil est minus ptib' ꝓtinui: nō est ꝫ̄s ad istā. nihil est minᵘˢ vna pte cōtinui ⁊ q̄libet alia pte ꝓtinui: qđ tñ oporteret ad hꝫ q̄ forma arguēdi valeret. hic tñ est bonus modus arguēdi. inter quecūq; pūcta in linea nullū est mediū: illa sunt immediata: sed iter pᵐ pūctū linee ⁊ quēlibet aliū: nullū est medium. ḡ ⁊c. Sed mino: est falsa vt supra probatum est.

Dimissa opi. phoꝝ q̄ztū ad istū articulū ponit cōn duſio catholica theologoꝝ que est. Deus infallibiliter nouit quodlibet futurū ⁊ cōtingēs er determinatiōe diuine volūtatis. ¶ Hec cōclusio phaſ fic. Aliquod est futuꝝ ꝓtingens: vel ḡ a se vel ab alio. non a se: qꝫ nihil, pducit seipsum ad eē. ex pmo de trini. Aug. ⁊ 2° de aia. tex. cōmē. 47. igit ab alio: ⁊ cū nō sit pcessus in infinitū est deuenire ad vnū primū qđ est cā futuri ꝓtingētis: tale est deus. Sed quū in deo ſm oēs sint due rōnes cāndi: videlicet itellis. ⁊ volūtas. cābit ḡ futurū ꝓtingēs aut per itellectū aut p volūtatē. nō per itellm: qa itellus vt precedit volūtatem est ꝑᵐ agēdi mere nāliter ⁊ necessario vt ostēſuꝫ est superiꝰ et de mēte Aꝛ. igit volūtas diuina erit ꝑᵐ futuri ꝓtingētis ſm qđ tale est. Sed cū intellectꝰ diuinus natus sit itelligere qcqđ est a volūtate diuina. aut determinat ipsa volūtas ad eē: sequit qđ itellꝰ diuinꝰ itelliget futurū ꝓtingēs ⁊ certificabit de ipso ſm modum qui post dicet. ¶ Ꝺ. omnis cognitio respectu alicuius determinati effectꝰ vel est a cā ad effectū vel ab effectu ad cām: cognitio futuri cōtingētis diuina nō est ab effectu: qꝫ vt sic vlleseret itellꝰ diuinus ergo est a cā. vel ergo erit a cā que est ipsemet deus: vel ab alia: nō ab alia. qꝫ per rōnez ꝓioꝛ vlleseret itellectus diuinus. ergo talē effectū deus cognoſcit per se inq̄ztū est cāns hꝫ effectū: sed nō inq̄ztū est cāns necessario. Alioqn omnis effectꝰ eueniret necessario. igit cognoscit tale ꝓtingēs per hoc qđ est cōtingenter cāns: sed deus nō cōtingēter cāt per itellectū ante omnez actū volūtatis diuine. igit cāt ꝑ volūtatē que est ꝓncipiū primū simplr ꝓtingēter operādi. Et ita per hoc qđ intellectus diuinꝰ ituet diuinā volūtatē determinātē futurū ꝓtingēs ad esse aut eiꝰ determinatiōe ifallibiles: intellectus diuinus nouit ifallibiliter talē effectum futurū. Est ergo modus cognoscēdi futuꝝ cōtingēs hoc modo. Intellectus diuinꝰ itelligit futuꝝ cōtingēs ex determinatione diuine volūtatis determinātis tale futurū ad alteraz ptē ꝺictionis: qđ prius erat neutrū: qꝫ indifferens: ⁊ qꝫ determinatio diuine volūtatis est ītmutabilis ⁊ nullo modo ipedibilis: ideo itellectus diuinus itelligēs talem determinatiōem: ⁊ hoc vel ex ituitiōe ipsius determinationis in se: vel ex hoc qđ ista determinatio repꝛesentat in eētia ꝑrrēte volūtate determinātem: nouit intellectꝰ diuinus tale cōtingēs ifallibiliter futurū. qđ prius erat in itellectu diuino neutrū ⁊ ideterminatū respectu vtriuſq; ptis ꝺictionis. ¶ Ūn imaginānda sunt. 4. istātia nāe. in ꝑmo istāti in eētia diuina psitanē itellectui diuino termini simplices quoꝝ vnio est ꝓtinges. sic q̄ eētia diuina est itellectui diuino rō itelligēdi simplicia. In secūdo istāti itellectꝰ diuinꝰ itelligēs terminos simplices componit ipsos ad iuicē: ⁊ tūc cōplexio est neutra in itellectu sic q̄ neutra pars ꝺictionis in tali istāti est determinate vꝝ s. iudas dānabit vel nō dānabit. In 3° istāti volūtas diuina eligit alterā ptē. s. istā. iudas dānabit. ⁊ tūc cōplexio ꝓtinges sit determinate vꝝ. In hac autē cōplexione exīstēte determinate vꝝ ex acceptiōe diuine volūtatis. in 4° istāti eētia diuina repꝛesentat istā cōplexionē determinate verā itellectui diuino: ⁊ tūc itellectꝰ istā cōplonez itelligit eē verā: ita q̄ sicut eētia repñtat cōplones necessarias in tellectui dino: ⁊ ē sibi rō itelligēdi ipsas: ita ēt sibi repsentat cōplones ꝓtingētes: ⁊ ē itellectui dino respectu ipsaꝝ rō itelligēdi. Differēter tñ qꝫ re necessaria ⁊ est rō itelligēdi añ oēz actū volūtatis diue ipa diua volūtate nō ꝓcurrēte ad vītatē ipsaꝝ seu ad eaꝝ itellectionē. ꝫ re ꝓtingētiū sic ē rō itelligēdi: qꝫ tales cōplones nō pōſe cognoscūt vt repñtate in diua eētia: imo vt determinate a diua volitiōe: ⁊ sic eētia diua nō est rō itelligēdi sine volūtate.

Cōtra istā ꝺnē istat tripliꝛ. p sic. qñcūq; aliquid determinat cōtingēter: sic q̄ possibile est ipm nunq̄z fuisse determinatū: p talē determinationē nō põt hīi eui dētia certa ⁊ ifallibilis de ipso. Sed voluntas diuina ita determinat q̄ possibile est ipsaꝝ nūq̄z fuisse determiataz, igit ⁊c. ¶ Ꝺ. 2° vel diua volūtas ē determinata re ꝝ vel nō: si nō habet positū q̄ p hꝫ determinationē nō cognoscerēt oia ꝓtingētia. si sic segt q̄ est determinata re actꝰ volūtatis create: sed hꝫ vi falsuꝫ. ḡ ⁊ añs. salsitas ꝓtis pbatur. nā q̄ro aut determinationē volūtatis diue segt necessario determinatio volūtatis create aut nō. si nō ḡ p visionē talis determinatiōis nō cognoscit ifallibiliter tale futuꝝ ꝓtinges. si sic. ḡ sic nō est ī ptāte volūtatis talis determinatio diuina sic nō ē in ptāte eiꝰ determinari ad actū pꝛo priū p volūtatē diuinā: ⁊ sic ita nāliter agit talis volūtas sicut quecūq; alia cā nālis: qꝫ sicut posita determinatione diuine volūtatis nō ē oppositū ī ptāte agētis nālis: ita in ꝓpoſito. ¶ Ꝺ. 3° q̄ztūcūq; volūtas nra sit determiata ad alterā ptē ꝺictiōis: ⁊ intellectꝰ noster clare videat determinationē: nō segt q̄ ifallibiliꝛ talē ptē futuraz cognoscat ex eo q̄ volūtas nra põt oppositaz velle. igit visio talis determinatiōis nihil facit ad hꝫ q̄ aliqd ifallibiliꝛ cognoscat. cū enī volūtas diuina nō necīo: ꝫ ꝓtingēter determinet. sequit q̄ itellectꝰ diuinꝰ p hoc q̄ respicit talē determinationē in essentia sua nō ifallibiliter cognoscat tale futurum.

Ad hec rñdeꝛ. ⁊ p ad pᵐ dicēdo q̄ istud argᵐ hꝫ solui a quocūq; catholico. nā oēs ponūt q̄ deꝰ cognoscit futura ꝓtingētia. vel ḡ ꝓtingēter vl necessario: nō necessario. hoc enī tanq̄z icōuentēs oēs nitūt euitare. Si ꝓtingēter tūc arguit pbādo q̄ nō ifallibiliꝛ cognīct. nā quā docūq; aliqd sic scit qđ põt nūq̄z fuisse illud scītū: nō ifallibiliꝛ scit: sed quodcūq; futurū sic scit q̄ põt nunq̄z fuisse scītū. ḡ nunq̄z futuꝝ ifallibiliꝛ scit: ꝓtia pz. ⁊ ꝫ est falsa. ergo aliq̄ pmiſſaz: nō mino: vt pz ſm oēs. ḡ maio: cui initū tota vis rōnis. nā vbi positio nostra põit determinationē diuine volūtatis: argᵐ a silī põit sciam itellectꝰ. Dī co igit q̄ illa ꝓpoſitio est falsa que assumit pro maiori. ¶ Ꝺo quo aduertēduꝫ est q̄ ꝫ determinatio volūtatis diuine ad alterā ptē ꝺictionis possit non fieri ⁊ eē: ⁊ sic ꝓcter deus posset nō scire tale vel tale futuruꝫ. Ex hoc tñ nō sequit q̄ talis notitia de futuro determinato nō sit infallibilis. ⁊ rō est qꝫ nō dicit ifallibilis p eo qđ nō põt aliter eē qn sic sciat. Sꝫ p hꝫ q̄ é ipossibile talē determinationez eē: ⁊ itellectū diuinū nō scire talē determinationē: sic ipossibile est aliq̄ futuꝝ eē ⁊ diuinū itellm nō cognīcere illud. ¶ Sꝫ istat qꝫ eq̄ bñ cognīcerem certitudinaliꝛ effectꝰ futuros q̄ sūt a volūtate nra sic deus nouit futura ꝓtingētia ab ipso. pueniētia. ¶ Ñdeꝛ q̄ diuinꝰ itellꝰ cognīcit q̄ qcqđ determinat diuina volūtas ifallibiliꝛ determinat. naꝫ ꝫ volūtati diuine in eo istāti quo determinat ꝓtiges ad alterꝫ oppositoꝝ (ꝓsideradō ipaz vt est ꝑ nāliꝛ actu determinatiōis q̄ nō solū ipsa volitiōe ꝑ nāliꝛ) sꝫ ēt inq̄ztū ē volēs: possit i eē alterꝫ oppositū: ifallibiliꝛ tñ determinat futuꝝ ꝓtiges: qꝫ ē simplr inobliq̄bilis: cū sit ꝑ regula re oiuꝫ ꝓtigētū. ¶ Ex hꝫ ꝓcludit q̄ cū itellꝰ diuinꝰ illō ifallibiliter cognīcat qđ volūtas diua ifallibiliꝛ determinat: cū volūtas diua ifallibiliꝛ determinet futuꝝ ꝓtiges ad eē: relinq̄t q̄ itellꝰ diuinꝰ ifallibiliꝛ cognīcat ipm. ¶ Ex duobꝰ igit̄ puenit ifallibilitas scie dei. ꝑ hoc q̄ qcqđ diuina volūtas determinat itellꝰ diuinꝰ determinate apꝓhendit. scdo qꝫ scit itellꝰ diuinꝰ volūtatē diuinā eē imutabilē: ⁊ nō ipedibilē. pᵐ ꝓcurrit in volūtate nostra: scdm nō. ¶ Ex hoc iſert

q̄ ꝫ futurum

q̄ ꝫ futurū ꝓtingens determinatum a diuina volūtate ẽt̄ est ex pte sui simplr̄ & absolute possīe eē & non esse. & ex ꝑte scīri aut nō scīri ab intellectu diuino: tū stante determinatione diuina tale futurū nō pōt nō esse: & ex ꝑte et nō pōt nō scīri: ita q̄ vt dictū est superi⁹ ista. ꝓpositio. futurū ꝓtingens determinatū a volūtate diuina pōt nō eē est vera in sensu diuiso: in sensu cōpōnis est falsa: & tunc necessitas futuri ꝓtingētis ad eē est necessitas ex suppositione sue ꝑtie. nō aūt simplr̄ aut ꝑtis. vñ ois additiōalis vā est necessaria necessitate ꝑtie: ꝫ tā aīs q̄z ꝑis sint simplr̄ ꝓtingētia: nisi in ista. si tu curris tu moueris: ita in ista: si de⁹ determinat antichristū ẽ fore: antichr⁹ nēcio erit necessitate ꝑtie: & tū vtrūq; tā aīs q̄z ꝑis sunt ꝓtingētia. ¶Ad 2m cū dī volūtas diuina aut est determinata respectu oīuz aut nō: rndeť q̄ sic. Et cū dī. vel tales determinatione sequit nēcio determinatio volūtatis create vel nō. Dico q̄ ly nēcio. pōt esse determinatio ꝑtie. vel ꝑtis. si p̄ mō vez est q̄ determinatione volūtatis diuine necessario segť determinatio volūtatis create. nā ista. ꝑtia ẽ necessaria. de⁹ vult volūtatē creatā. pducere. b. p. o. a. istāti. q̄ volūtas creata in. a. istāti. pducet. b. Et cū dī q̄ ageret mere nālr̄. hoc negat: q̄z ista determinatio diuine volūtatis nō est necessaria. nec nālis. & ideo nec determinatio volūtatis create. q̄ eni agit ex suppōne alicui⁹ pncipij simplr̄ liberi ꝓtingēter agētis est simplr̄ liberū & ꝓtingēter agens. Tū si ꝑ impossibile volūtas diuina nō ageret & voluntas creata ageret: libere & ꝓtingēter ageret. q̄ sicut in casu volūtas creata cēt libera: sic nūc vbi ei cooperat volūtas diuina erit libera & ꝓtingēter agēs. vñ hoc argūētū militat ꝓ oēs doctores catholicos. nā arguit de scia infallibili respectu nr̄e volūtatis: quēadmodū argutū est de determinatione diuine volūtatis. nā q̄ro aut talē sciaz infallibilē respectu nr̄e volūtatis segť necessario determinatio volūtatis nr̄e vel nō. si sic: segť idē incōuenīēs q̄ ꝑius: si nō: segť q̄ talis notitia nō est euidēs & infallibilis notitia de futuro: & ita ista rō pa⁹ cōcludit. ¶Ad 3m rndeť q̄ similitudo nō est bona: q̄z ex determinatione volūtatis nr̄e ad a fore vel nō fore: nō sequit ita eē causalr̄. Sed ad determinationē diuine volūtatis bñ sequit. a. eē ꝓ istāti. ꝑ quo determinat ipsa volūtas. cū diuina determinatio sit rō cātiua ad eē. & ideo deus videns suā determinationē que est imutabilis: certitudinalr̄ videt futurū cōtingens. Sed volūtas nostra cū nō sit efficax ad ponendū volitū in eē. nō op3 q̄ eo ipso q̄ intellēs determinationē nr̄e volūtatis intelligit q̄ statim infallibilr̄ cognoscat talē determinationē. ¶Sed adhuc istat. illud q̄ non cadit sub diuina acceptatione nō ꝫ q̄ sit cogñscibile p diuinā determinationē: q̄z determinatio diuina nō vi nisi q̄dā acceptatio rei. pducibilis: sed pctm̄ volūtatis create nō cadit sub diuina acceptatiōe. igit̄ &c. ꝑtia ẽ nota cū maiori & minori. pbat. tū q̄ ꝑm oēs de⁹ nō pōt eē cā pcti dicente Aug. auctore deo hō nō fit deterior: tū ēt. q̄z de⁹ odit pctm̄: igit̄ nō pōt ipm velle & acceptare. ¶Ad hoc rndeť q̄ volūtas diuina nō ꝫ actū voledi respectu pcti: q̄z pctm̄ velle nō pōt: sed bñ ꝫ actū pmissionis re⁹ ipsi⁹ que pmissio nō est aliqs act⁹ positiu⁹ volūtatis diuine: sed soluz negatiu⁹. s. nō velle. ꝓhibere actū peccati: & hoc ꝑm doc. in ꝑ sentē. di. 47. q. vnica. & tunc de⁹ ꝫ certitudinē de pctō futuro: q̄z scit se cooperaturū volūtati create ad subst̄ratuz pcti si volūtas creata opabit ad ipm. & hoc si fuerit pctm̄ cōmissionis. vel deus scit se nō cooperaturū ad tale subst̄ratū si fuerit pctm̄ omissionis. & cōcedit q̄ de⁹ opat ad subst̄ratuz. vel māle pcti: sed nō ad formale q̄ est carētia rectitudis debite: que solū attribuit volūtati create. de hoc i 2o sen. di. 37. ¶Unde ꝓ declaratiōe huiꝰ ponat regula q̄ quādo aliqs effect⁹ est a plib⁹ causis gñis diuersis vel eiusdem gñis causantib⁹: tū vt cā ꝓticularis & vlis vel ēt cānibus vt cāe ptiales in oib⁹ istis pōt ꝓtingere q̄ positiuū illius effect⁹ est ab oīb⁹ illis causis: sed aliq̄ ꝑuatio vel defect⁹ mitas poterit in eē ex rōne vni⁹ cāe tm̄ & nō aliarū. Ꝓbatur hoc exēplo. Ad. pducēdū hoiez ꝓcurrit sol & hō. ex 2o phi. tex. cōm. 26. ponam⁹ q̄ defect⁹ seminis faciat mōstrū: certū est q̄ nō iducet ista deformitas a sole: ꝫ a defectu seminis tm̄: tū totū est ab vtraq; cā. Sīlr̄ in cāto a ꝗtuor causis aliq̄ deformitas inest ex pte efficiētis q̄ nō iest ex pte māe vel eiꝰ: & tū positiuū. pducit ab oīb⁹ causis. Sīlr̄ si pater & mater sint cāe ptiales set⁹ ꝗuis positiuū sit ab vtroq; tū aliq̄ deformitas poterit ineē ex pte seminis p̄is & nō matris vel eiꝰ. Ꝺ hoc est ꝑ rōnē: q̄z cāe cāntes distinctis rōnibus sic se hūt q̄ vna ꝑfecte cānte poterit alia nō ꝑfecte cāre: ꝫ ipsecte. & tūc ꝫ effect⁹ positiu⁹ sit ab eis: tū aliqs defect⁹ in ꝺ erit ex cā ipfecte cānte q̄ nō ierit ex cā ꝑfecte cānte. ¶Applicādo hāc regulā ad ꝓpm entitas positiua pcti ē a volūtate dina & creata: & deformitas rectitudis vl̄ carētia iusticie q̄ deberet ineē ipsi actui: que est rō formalis pcti: ē a volūtate creata & iputabilis ei: nō autem diuine.

Sed tamē ꝫ. q̄ talis act⁹ nō fit volūtati create iputabilis. Et ꝓ q̄ si voluntas diuina determinauit tale positiuū futurū (q̄ ẽt ab vtraq; volūtate) nō poterit voluntas creata nō elicere & cāre tale positiuū. & tale nō erit ꝓtingēter: q̄ aliq̄lr̄ supi⁹ tactū est. ¶Ꝺ. 2o si volūtas diuina sil̄ cōcurrit ad actū positiuū peccati: aut cōcurret in rōne cāe ꝓxis cāntis: aut in rōne posteriozis cāe: aut vtraq; volūtas sil̄ ex eq̄ cōcurreret ad tale positiuum. ꝑ ista ꝑ sufficiente diuisionē cārū: que ozdie quodā cēntiali cāsant. Nō est dādū 3m q̄z volūtas diuina est ꝑ⁹ cā & idepēdēs. volūtas creata secūdaria & dependēs. q̄ ista duo non ex equo ꝓcurrūt. Tum ẽt q̄z cā ꝑ⁹ hus nā agit ad effectuz q̄ cā secūdaria. nā def op positiū: cā 2a nō erit moꝰes mota. Nō ẽt est dādū 2m. q̄z tunc volūtas creata in aliq̄ ꝓrio ageret ad talē actū positiuū: in quo nō ageret volūtas diuina. & tunc ipsa determinaret per volūtatē creatā: q̄ est absurdū. Neq; est dandū ꝑm: q̄z volūtas diuina in aliquo ꝓrio nā ageret ad actū peccati: q̄ volūtas creata: & in illo ꝓrio nāe: aut de⁹ ageret ad rectitudinē actus: aut nō si agit in scō signo nāe volūtas creata nō poterit non agere ad rectitudinē. Et ita nō poterit peccare. Si vo voluntas diuina in illo ꝓrio nō agit ad rectitudinē. ergo deus erit cā peccati. & volūtas creata nō poterit agere ad talē rectitudinē: q̄z deus nō agit. ¶Ꝺ. 3o cāns aliq̄ sm ad q̄ necessario sequit aliq̄ ꝓuatio: cāt necessario illaz ꝓuationē: sed deformitas in actu peccati est ꝓuatio cōsequēs ad positiuū subst̄ratū. ergo deus cāndo actū peccati: cāret deformitate eius. ¶Itē 4o actus qui est malus ex genere. s. ex obiecto: nō pōt separari a sua deformitate: q̄z ꝺ ipsam: ex eo q̄ est per se cā ipsius. igit̄ (si de⁹ sit per se cā illius actus) esset cā deformitatis. quicquid eni est cā cāe (. i. actus) est cā cāti. s. deformitatis consequētis. ¶Confirmat q̄ agens quātum dat de forma: tū dat de consequentibus ad formā. ex scientia cōmētatoris. cōm. 32. 8o phīi. (& hoc est verū in ꝓuatiuis & positiuis) igit̄ deus cāns actū: cābit deformitatez que est ꝓuatio ꝑis. ¶Itē 5o deus nō tū, phibet deformitatē in actu sed etiaz actū subst̄ratū: vt ibi: nō concupisces &c. ¶Itē 6o & vltimo. si deus cōcurrit ad actū peccati aut cāt totū actū illū aut ptē. non totuz: q̄z tunc totus ille act⁹ bis causaret & duab⁹ causis. ꝫa deo: & a volūtate creata: quum illi actui non repugnet esse totaliter & immediate a deo. Si detur secundū: tunc quicquid in actu causabitur a voluntate creata (quātūcunq; modicum sit) non causabitur a deo: & ita sequitur ꝓpositum.

Ad hec respōdetur ꝓmittendo ser suppositiones. ¶Quaꝝ prima est q̄ vl̄tas & ꝑticularitas in causando semp attenduntur in ordine ad idez genꝰ cāe (sicut logt̄ phs 2o phi. q̄ sol & hō generāt hominē. vnde

distinguēs ẽtuor gña causaꝝ: nõ distinguit vnuꝫ genus cãe ꝑ aliud penes rões vlis ꝛ pticularis in cãndo: sed semp idẽ genꝰ cãe sic distinguit. Ageꝫ vle est illud qõ per gñale influxũ agit: ꝛ agens pticulare qõ agit per pticulare influxũ. Et differũt triplr. ¶Dño qꝛ vle ageꝫ põt in plures effectus: qꝫ particulare nõ solũ nũo: ꝫ spẽ distinctos. Scõo qꝛ penes actionẽ cãe vlis pcise: nũ qꝫ effectus specificat: nisi sit cõcurrat actio agentis pticularis. ¶Nam sol nunqꝫ ꝓduceret hoiem: nisi cõcurrẽte actione hois. Tertia ꝛia qꝛ ista agentia sunt spẽ distincta: aliter deficerẽt ꝓditões ꝓdicte: nec vnũ alteri subordinaret. CSecũda suppositio premittenda est ꝙ agens vle ꝛ pticulare sic se hñt ad effectũ ꝙ (qꝫuis vle habeat esse ꝑus nã qꝫ pticulare: ꝛ hoc vel qꝛ est ꝑfectius in esse: vel qꝛ in aliquo ꝓiori suũ esse hꝫ: qꝛ nõ est ꝓdicio vle esse sine pticulari) tamen nullo mõ cã vlis causat ꝑus: qꝫ particularis: imo simul in eodẽ instanti nãe causant. Est ꝙ ꝑositas iter cãm vniuersalẽ: ꝛ particularẽ ꝑm se acceptas. non tñ respectu tertij. ſ. effectus. CHoc ꝑbat triplr. ¶Dño qꝛ nõ maioꝛ istãte cõ currũt cãe diuersoꝝ genꝝ respectu tertij: qꝫ cãe eiusdem generis: sed cãe diuersoꝝ genꝝ sic cõcurrũt ꝙ qꝫuis habeant ꝑositatẽ nature in esse: nõ tñ in causando igit ꝛc. ¶Maioꝛ ꝑbat. qꝛ minoꝛ cõnexio ꝛ cõcursus: vel non maioꝛ: est iter genera diuersa in causando: qꝫ iter ea que sũt vnũ genere. ¶Minoꝛ ꝑbat. qꝛ mã ꝛ forma (que genere differũt in causando) qꝫuis in esendo hñt ordinẽ ꝓioritatis ꝛ posterioꝛitatis nãe: nõ tñ in causando. contradictio est. n. mãꝫ dare esse mãle effectui in quocũqꝫ signo nãe: ni si in eodẽ esset ipsa forma qꝛ cõpositũ in nullo signo causat. nisi cõcurrãt ambe sue ptes essentiales. Secũdo. si in aliquo ꝓiori nã causa vlis causaret: ꝛ nõ particularis: quero qd precise inducit in illo ꝓiori nã. aut aliquid. aut nihil. si ꝛcũdo mõ. nulla est causatio: si aliquid qõ ꝓductũ est in ꝑmo signo a cã vli: non potest ꝓduci in secũdo a causa ꝑticulari. ergo istud nõ ꝓducet a causa particulari in 2o signo nãe: qꝛ habuit esse in ꝑmo. 3o fic. effectꝰ qui nõ põt ꝓduci nisi in specifico esse: i. ꝙãqꝫ signo causatur: non põt ꝓduci nisi cõcurrat cã dans specificũ esse. ista ꝓz: qꝛ sine cã dante esse nõ inducit effectus: ꝫ cã ꝑticularis dat specificũ esse ꝑm oẽs. igit ꝛc. CTertia suppositio premittenda est: ꝙ ordo cãꝝ eẽntialiꝝ ordinatarũ in genere cause efficientis nõ põt attendi per hoc ꝙ vna cã causet aliã (ita ꝙ causa supioꝛ nihil faciat in effectu cause iferioris: nisi solũ ꝙ causat causam inferioꝛem). Sed dico ꝙ nisi cã supioꝛ cõcurrat effectiue in genere cause supioris efficientis ad causandũ effectũ simul cũ cã inferioꝛi: tollit ordo cãꝝ eẽntialiũ ab vniuerso. CProbat hec suppositio primo auctib⁹ Aꝛist. 2o phis. vt allegatũ est. Sol ꝛ hõ generant hoiem. Quero qõo sol concurrit ad hois generationẽ: aut ꝑcise vt causans hoiem generantẽ. aut vt concausans hoi gñanti ad ꝓducendũ hoiem genitũ. Si 2o mõ: habeo ꝓpositũ. Si ꝓio mõ. Cõtra. qꝛ sol nõ creat hoiem gñantem: qꝛ iste fuit ab alio hoie totaliꝫ (per positũ.) ergo respectu ipsius sol nullã habuit causalitatẽ. igit neqꝫ respectu hois geniti põt poni cã. CAꝛe. 17. meta. ꝛ. 8o phi. ponit Aꝛist. ꝙ intelligentia mouet celũ. aut ꝙ ꝑ istũ motuꝫ (ꝙ quẽ. ꝑm ꝑm mediãte celo intelligentie agunt in hec iferiora) causat aliqd coagendo cauſis particularibus: aut non. si primo mõ: habeꝫ ꝓpositũ. si 2o mõ: igit nihil aget ad esse ſpecificũ effectuũ ꝑticulariũ: qꝛ istud esse nõ potest cãri sine cauſis particularibus. CCõfirmaꝫ ꝫ ex auctore de cauſis. cã 8a plus influit in effectum qꝫ cã secunda. ꝫ nõ potest intelligi: quia cã ꝑ8a ꝓducat secundã: ꝛ non effectum eius: quia non plus influeret: ita. n. causa secunda totaliꝫ ꝓduceret effectũ suum: sicut ipsa totaliter ꝓducetur a cã ꝑma. CProbat secundo hec suppositio ꝑmiſſa ẽt ꝙdruplici rõne. Tũ primo qꝛ ꝑm Aꝛistõ. intelligentia ꝛ sol: potẽtia cognitiua ꝛ obiectum sunt cãe essentialiter ordinate: ꝛ tñ intelligẽtia nõ ꝓducit solẽ: neqꝫ potẽtia obiectũ. Tũ secũdo qꝛ cã prima nõ exĩte: posset cã secũda cãre effectuũ suũ quẽ haberet totaliter in sua ptãte. ¶Hoc ꝓns est falsum qꝛ ex hoc tolleret ois ordo eẽntialis: quia nõ est talis ordo vbi vnũ posset eẽ aut cãre sine reliquo. aut ẽt ipso nõ exĩte. Tũ 3o qꝛ sequeret ꝙ in entib⁹ eiusdẽ ſpẽi: daret ordo eẽntialis: qõ negat Aꝛ. 3. meta. cõmendãdo ¶Platonẽ tex. cõmẽ. 11. Et ꝓnia est cuidẽs: qꝛ vnũ põt eẽ sine reliquo. ac ẽt cãre. Tũ 4.o qꝛ tolleret ois ꝓnexio cãrũ iter se ꝛ ad vnũ ꝑmũ efficiẽs. ꝓns est falsum: qꝛ. 12. meta. tex. cõmẽ. 52. Unitas vniuersi est in ordine ptiũ ad se iuicẽ. ꝛ ad ꝑm: sicut vnitas exercit⁹. igit nõ est dicẽdũ incõnerã eẽ vniuersi substãtiã quo ad aliquã entitatẽ siue cãlitatẽ. Cõsequẽtia ꝓncipalis ꝑz. qꝛ efficiẽtia particularis nullã ꝓnexionẽ hñt cũ efficientibus vniuersalibus. nec ꝙtum ad eẽ nec quantũ ad causalitatẽ. non quo ad eẽ. qꝛ hõ particularis generãs nõ est a sole sicut a totali cã: sed est ab alio homine (nec quo ad cãlitatẽ ex hypothesi) ꝛ tamẽ subordinat soli eẽntialiter ad ꝓducendũ aliũ hominẽ. igit hoc est qꝛ ocurrũt ad eundẽ effectũ. C4.a ꝑmittenda sup positio est ꝙ a ꝙũqꝫ cã effectiua duo ꝓcedũt. vnũ quod est actio seu ꝓductio: ꝛ originatio qõ est ipsius cãre. Alter est terminus ꝓductus: siue ista ꝓductiõe causatus. Quo ſtãte dr ꝙ cũ cã vlis ꝛ particularis simul ocurrũt ad eundẽ effectũ: nõ est intelligendũ de effectu qui est agere seu causare: sed de effectu q est ipsum ꝓductũ: siue cãtũ. Q. autẽ istarũ distinctarũ cãꝝ sint distincte actiões ꝛ nõ terminati: põt ꝑbari ꝑ illud cõmẽ. 5. phi. cõmẽ. 38. Si forma alia: ꝛ actio alia. vnde non est eadẽ causatio q potentia cognitiua causat: cũ illa qua obm causat: ꝫ sit vnus actꝰ cãtus. CQuinta preambula suppositio est ꝙ volũtas dicit libere operari penes ipm agere seu causare actũ: qõ ꝑbat: qꝛ respectu illius volũtas libere se hꝫ: quo remoto tollit eius libertas in operãdo: remoto aũt agere a voluntate tollitur libertas eius in operando ꝑm actum voluntiõis. Nã volũtas si est potentia libera: est precise inquãtũ actua ꝛ ꝓductiua actus volendi ꝛ nõ vt passiua aut recepti ua: qꝛ in potestate patientis nõ est nõ pati. Unde si deus causaret totaliꝫ actuꝫ volẽdi in me non esset mihi actꝰ voluntarius. CEx hoc inferunt tria corrolaria. ꝑmũ quorũ est ꝙ in volũtate est duplex actꝰ malus: sed vnus ẽ tñ iputabilis. ¶Primus est ipsa ꝓductio qua volũtas ꝓducit malũ velle qõ est q̃litas. Scõs actus malus est ipsum malũ velle. Et ꝑmꝰ iputabilis est volũtati. Et scõs est pp ꝑmũ solũ. qõ ꝑbat. qꝛ remoto ꝑ actu quo voluntas elicit ipm velle nunqꝫ sibi iputabit. ¶Nã si deus ipumeret mihi (totaliꝫ recipienti) actũ odij circa ꝓximũ: nõ eẽt mihi iputabilis: qꝛ nõ ꝓiet rõne volũtarij. nec eẽt in ptãte mea. ꝛ tale nõ est iputabile. ex 3o ethi. CSequit 2m corrolarium qõ est. Actus in voluntate qui de se nõ est iputabilis. sed solũ pp causationẽ qua libere elicitur ab eo cui est natus iputari: iste in ꝙ actus ꝙtũcunqꝫ causetur ab alia cã causante alia causatione: distincta a causatione voluntatis create: nõ iputabit ei. Exẽplũ. mala volitio ideo iputabit volũtati: qꝛ volũtas libere elicit ipsam: ꝛ vt maluꝫ sibi: sed licet idẽ actꝰ sit ab obiecto: nõ iputabit obiecto: qꝛ nõ causat causatione qua iste actus debeat sibi imputari. CEx hoc inferꝛ tertiũ corrolariũ ꝙ actus malus quãtũcũqꝫ sit a deo causaliter: non est deo iputabilis. qꝛ non elicit eus cũ causatione: qua actus iste imputat. imo idebit facere: si nõ causaret istũ actũ: qꝛ ex generali mũdi constitutione est ꝙ cause ꝓmarie coagant causis secũdariis agẽtibus. Aliter hec cessatio aut suspẽsio causalitatis eẽt miraculosa. ꝛ ideo sicut obiecto non imputabitur actus: qꝛ non causat causatione facientẽ imputabilitatem: nec etiã ipsi habitui: si concurreret ad agendũ: ita etiam nec ipsi deo: qꝛ agit per generalẽ influxuꝫ: quo coagit omnibus agẽtibus particularibus. Et hoc qõ dr intelligit de

positiuo: qꝛ

positiuo: qz istud hꝫ per se causaz efficiente. ¶ Nō de priuatiuo cuius nō est per se causa efficies. ¶ Sexta z vltima premittenda suppositio est qꝫ voluntas nō est totalis cā sue operationis excludēdo deuz. Nam actus volitionis causatus in voluntate est a voluntate z obto. sicut a causis particularibus: sed a deo sicut a causa vlr coagēte taz potentie qꝫ obiecto. vnde est vnus actus cātus in voluntate creata ad quem terminantur tres distincte causatiões. ¶ Probant autem Doc. hanc premissam suppositiõez quadrupliꝫ. ¶ Primo quia aliter deus non esset omnipotens nisi violentando voluntatem creatam: qz ponatur qꝫ deus velit qꝫ sit mea volitio. tunc quero: aut voluntas mea potest illam volitionem nolle: aut non. si sic (cum sit eius totalis cā ex posito) faciet ipsaz nō esse: z sic deus nō poterit ipsam facere. Si nō pōt illam volitionez nolle. ꝫ nō est eius cā totalis. z sic ipedief: z violentabit ipsa voluntas ne exeat in actū qui pōt sibi cōpetere. Et iterum (si volūtas est totalis cā sue volitionis z ipsa est libera z ide terminata ad vtrāqꝫ partē ꝫdictionis ipsi⁹ volitionis. s. ꝓducendū ipsaz z non producendum) nō poterit deus ipsam voluntatem determinare ad alteram partem: nisi violentando ipsam. ¶ Et si dicas. qꝫ hoc idem sequitur ponēdo deū coagere voluntati ad volitionē: qz ponit qꝫ volitio sit in potestate voluntatis. ergo vel deus nō potest ponere eam in esse si voluntas creata nolit ipsam: vel si ponat: violētabit voluntatē. ¶ Rndet qꝫ nō est simile. Nam aduersarius ponit voluntatē esse cām totalē z deū nihil agere. z ideo nō pōt impedire quin exeat in actū: ni si violentando vel tollendo libertatez ipsius voluntatis. Sed ego pono voluntatē esse cām secūdariā que nō pōt agere: nisi coagente sibi cā primaria. Jccirco si deus subtraheret suū influxū gñale ipsa nō cāret: nō tñ ex hoc voluntas creata violentaret: qz etiaz nūc subtracto obiecto voluntas nō pōt agere: z tñ nō est violentatio qꝫ voluntas nō possit agere sine obiecto. Et multo plus sine influxu cause prime cui subordinat. ¶ 2° pbat premissa sup. qꝫ deus coagat volūtati. Quia aliter nō esset pscius futuroꝝ puenientiū a volūtate creata: qz nō ponit scientia: nisi qz nouit determinationez sue volūtatis circa futura ptingentia. Sī aūt volūtas esset totalis cā sui actus: hñs ipsum in sua libertate posset oppa determinationez diuine voluntatis. ¶ Sz oppa hoc: qz tu ponis voluntatē esse primo liberā in eliciēdo ipsaz actionē: lz nō respectu actꝰ qui est qualitas. s. volitionis. cū ergo dicis voluntatē eē totalē cām illius actionis per quā primo z cēntialr libere se hꝫ: poterit per istā in ꝫmum diuine determinationis. ¶ Rndet. voluntas non pōt hꝫe actionē quin per istam aliqd ꝓducat. s. ipm velle vel nolle. z qz voluntas nunqꝫ operat sm ipm velle vel nolle: nisi ipꝰ sit ꝓductū in ipsa: sed cū velle aut nolle nō possit causari: nisi ꝛcurrente causatione diuine volūtatis: deus scilicēs sua determinatiõnem respectu actus ꝓducēdi. scit certitudinalr volūtatez creatam sibi debere coagere: qz scit determinate se nunqꝫ ꝓducere volitionē ad quā nō ꝛcurrat volūtas creata vt causa. Et ita deus nō scit determinate actionē volūtatis create: que est cāre per hoc: qz cōcurrat ad eandē cātionē effectiue: sed qz deus scit se ꝛcurrere ad actū ipm ꝓductū sequentē ipsam actionem. ¶ Modo si tu ponis qꝫ sicut ad actionē: ita z ad terminū ipm ꝓductū per actionē: voluntas creata est totalis causa: sequit qꝫ ipsa poterit facere ꝛ determinationē diuine voluntatis. ¶ Tertio principalr probat qꝫ deus ꝛcurrat ad volitionem in nobis: qz sicut terminat ad deum totus ordo causaz finaliū: sic pariformiter ozz terminari totus ordo cārum efficiētiū. Tum qz efficientia z independentia nulla ponit imperfectionez ex parte efficientis: qz sic efficientia nō cōpeteret nobilissimis causis quales sunt intelligētie. Tuz etiā: qz cui⁹ nō est per se efficiens: eius nō est per se finis. vt in 2ª dis. primi sen. Doc. subti. declarat. igit nisi deus eēt p se cā efficiens omniū: nō esset et finis. Zd nihil eni creatū rōnabile ē tā tam primitatez. oim ode efficiētie subsistere z terminari. ¶ 4° z vltimo pbat idē ppositū qꝫ deus ꝛcurrat ad volitionē nostrā sic. Deus ꝛcurrit ad cātionē effectuū nāliū. ergo ad effectꝰ voluntarios: ꝓntia pbat duplr. Primo qz minus videt qꝫ causatuz a causis necessarijs: subordinet agēti nō necessario: sicut deo: qꝫ cātū volūtarie. Scdo qz in deū reducendus est vterqꝫ ordo: qui infra nām nō potest in vno z eodē ꝛcurrere: ad hoc qꝫ sit oimoda ꝓnexio in vniuerso. ordo eni agentiū a ꝓposito z necessario in nihil vnū in nā videt posse reduci. Antecedēs pncipale pz: qz nisi cōcurreret actio dei in calefactione ignis: ignis ita necessario ageret ꝓte passo: sicut deus (sm phm.) necessario producit intelligentiam secundā. nō eni eiꝰ actio respectu intelligētie esset indepēdētior qꝫ esset actio ignis: z ita actio ignis eque necessaria.

His premissis rndet ad obiecta. ¶ Et ad primū negat ꝓntia. nā lz voluntas creata stāte determinatione diuine volūtatis nō possit nō elicere actū suum (z sic necessario necessitate ꝓsequētie) nō tñ necessitate ꝓntis: sed libere z ptingēter simpliciter elicit. Et hoc qz volūtas diuina nunqꝫ determinauit debere coagere: nisi qñ volūtas nostra vult actū suū libere z ptingēter elicere. Jō nō est imaginandū. qꝫ volūtas velit: eo qꝫ ab alio determinef ad volēduz: sed ipsa libere se determinat ad volendū. z deus semp coagit sibi pgñiam influxuz. ¶ Et si dicas. Actio diuina qua deus agit ad actū volēdi volūtatis nostre: nō est in potestate volūtatis. Et sine ista actione nō pōt actꝰ volēdi ꝓduci. igit voluntas nostra non poterit libere elicere ipm velle. ¶ Ad hoc rndet qꝫ non obstante: qꝫ actio diuina respectu volitionis nō sit in ptāte nostra: qz tñ deus regulariter, pepigit coagere cāe secūde in tota nā. ideo voluntas nra hꝫ in sua potestate actū volēdi. vnde si argumētū tuū esset bonum: sequeret qꝫ hō nō posset hominē gñare: qꝫ ad ipm requirit creatio que nō est in potestate hominis. ideo fiē deꝰ pepigit cū nā qꝫ organiçato corpore regulariter creet aiam z infundat corpori: ita regulariter omni cāe secunde coagit. ¶ Ad 2ᵐ pz ex dictis in 2ª suppositione ꝓmissa. nā lz volūtas diuina sit ꝓz in eē volūtate creata: non tñ ꝓius nā cāt. vnde nec deus determinat volūtatē ad volēdū: nec volūtas deū: sed ambo cōcurrūt simul deus per gñale influxū: z volūtas vt cā particularis. Et quū dicit qꝫ volūtas creata est mouēs mota: z vlr quelibet cā scōa. ¶ Rndet qꝫ pro tāto cā scōa est mouens mota: qz est dependēter agēs: z alteri subordinata: nō tñ qꝫ recipiat aliquaz motionē a cā supiore: aut aliquā formaz per quā agat: z dato qꝫ recipet aliqd a cā superiore: ex hoc nō sequeret: qꝫ cā vlis ꝓpius nā ageret ad effectū: nisi disponēdo cām particularē. ¶ Dōt et dici qꝫ 2ª cā est mouēs mota: qz in omni actione phisica agēs phisicū. in agendo patit ex quo agit cū aliqualī resistētia. ¶ Ad 3ᵐ rndet negādo istā. Omne cāns sbm: causat ꝓluationē ꝓntē: qñ plures cause cōcurrūt ad eundē effectū. Mā talis ꝓuatio pōt puenire ex deformitate vnius solius cāe vt declaratuz est superiꝰ: z ita in ꝓposito ex defectu volūtatis create puenit ista ꝓuatio: nō ex defectu dei: qui (quātū est de se) coagit volūtati ad omne positiuū: ad qō ipsa vult agere. vnde ageret ad decorē seu rectitudinē actus: si ipsa se disponeret: aut vellet. Mā volūtas creata posset dare rectitudinē actui quaz tenet dare: z tñ nō dat: voluntas diuina (lz nō teneatur: tñ qꝫtū est ex se) daret: si volūtas creata cooperaref. vlr enim deus gcgd dat antecedēter: daret ꝓuter (qꝫtū est ex se) nisi eēt ipedimētū. Dādo aūt volūtatē: dedit antecedēter opa recta que sunt in ptāte volūtatis. z tō qꝫtū est ex pte sui dedit rectitudinē omni actui voluntatis: z voluntati ex ꝓntī daret: si ipsa volūtas quēcunqꝫ actum eliciuz recte

O

sgeret ex parte sui. Est igitur defectus in effectu duaꝝ causarū non propter defectum cause superioris sed inferioris: nō qꝝ causa superior causet rectitudinez in effectu z inferior obliquitatē: sed qꝝ causa superior q̄ztū ex se: cāret si cā inferior ꝑm suam causalitatē cāret. z ideo rectitudinem nō cāri est propter hoc: qꝝ causa secunda (q̄ztū ad se ptinet) nō causat. ¶Sed adhuc istaꝝ fic: aut deus vult dare rectitudinem actui: aut nō. si sic: igitur volūtas creata non poterit deficere: z ita peccare. si nō: sequitur qꝝ voluntas creata non poterit dare talem rectitudinez actui suo: z ita necessario deficeret: z nō libere. quo dato: sequitur qꝝ nō demereꝛ neqꝫ peccaret. ¶Ad hoc respondeꝛ per quatuor notāda. ¶Primuz: qꝝ lz in deo sit vnus actus simplex voluntatis: in ipsa tñ possumus imaginari duplicem actum. s. velle antecedens: z velle ꝯns: velle antecedēs est velle simplex: velle ꝯns est velle efficax: qđ alio nomine appellaꝛ velle beneplaciti. Si loquamur de primo velle: istud respicit media sufficiētia ad aliqđ operāđ vel agendū. secundū est velle determinatiuū rei ad eē z respicit rei existentiā. ¶Scōm notandū. qꝝ sicut in nobis velle z nolle sunt duo actus positiui: qui ipoztāt idē qđ amare z odire: inter quos est mediū. s. nō velle: sic possumus imaginari in deo. vnde velle z nolle sunt actus oppositi ꝯuz: sed velle z nō velle: sunt oppositi ꝯdictoꝝ: inter quos nō est mediū. ¶Tertiū notandū. qꝝ non velle pōt sumi duobus modis. Uno mō negatiue. Alio modo positiue z ꝯtie. primo modo tñ dicit negationē actus volēdi. secūdo modo vltra hoc ponit aliqđ repugnans. Exemplū in aliꝫ. ¶Non rationale alio mō competit animali in cōmuni. alio modo irrationali quod est differētia bruti. primo mō tñ accipitur negatiue. scōo mō positiue z ꝯtie. sic qꝝ nō tñ negat rationalitatē: sed etiā ponit repugnās. sic in ꝓposito. ¶Quartū notandū. qꝝ volūtas que hz tñ nō velle negatiue: non excludit quin in eodē instāti: z ꝓ eodē instāti possit habere velle respectu eiusdem obiecti. saltem in sensu diuiso. vt aliqualiter tactuz est superius. Exemplū esto qꝝ sortes nō cogitet de aliquo diligibili: aut ipsum penitus ignoret. tunc habebit non velle tñ negatiue respectu ipius: nō tamen sibi repugnabit in eodem instanti habere actum volendi respectu ipius diligibilis. si fuerit actu cognitum z apprehensuz ab ipso. ¶Ex quibus respondeꝛ ad argumentum z ad formam: qꝝ in peccato cōmissionis: deus vult dare rectitudinem illi actui voluntate antecedente: qz vult voluntatem creatam habere sufficientia media ad hoc vt possit dare talē rectitudinem. vt dictum est supra. Sed difficultas est de voluntate beneplaciti z consequēte. Et de ista dico qꝝ deus non vult dare rectitudinem illi actui substrato. vt non velle tñ accipitur negatiue: sed non cōtrarie: quia sic ꝛmportaret idem qđ nolle. Et cuz infertur qꝝ volūtas creata necessario deficeret: negaꝫ consequētia. bene enim sequeretur. si nollet deus dare rectitudinez: aut nō vellet talem rectitudinē positiue z cōtrarie qđ non est in ꝓposito. qz respectu rectitudinis voluntas diuina tantūmodo suspendit ipsum velle: z quasi remanet indifferens ad velle z ad nolle. Eo modo quo dicit doc. subtil. di. 41. primi sen. qꝝ deus in primo signo z secundo dicta Judam habet non velle gloriam z gratiaz. Ex hoc tamen non sequitur qꝝ neget illi simpliciter gloriam z gratiam. sic in ꝓposito. vnde cum ista nō volitione que intelligitur quasi ꝓcedere in voluntate diuina: stat qꝝ deꝰ habeat: aut saltem sibi non repugnat velle respectu rectitudinis que actui ineſſe deberet. Tñ si arguaꝫ: deus non vult istā rectitudinē. g̃ volūtas nō poterit dare istā rectitudinē. ¶Negat argumētū. qz actꝰ in deo qui excludit istā potentiam a creatura: non est non velle: seu negatio simplex actꝰ volēdi: sed non velle ꝯtie: aut ipm nolle. ¶Sed adhuc instaꝫ: qz si cum hoc qꝝ deꝰ nō vult dare rectitudinez actui) possit volūtas dare rectitudinē. ergo intellectus diuinus nō certitudinaliter sciret voluntatē defectuaz. ¶Respondeꝛ. deus non volendo istam rectitudinez (vt dictuz est) hz vnū actū reflexū volitionis quo vult se non velle istam rectitudinē. z hoc est velle sinere z permittere voluntatem deficere z peccare. z ita per hoc qꝝ intellectus diuinus ꝓuidet voluntatem diuinā velle sinere z voluntarie pmittere. ac etiam nō prohibere certificatur intellectus hanc voluntatē peccaturā. Ita qꝝ velle sinere voluntatem peccare non terminaꝫ ad aliquid circa creaturaz: sed tñ ad actum negatiuum volitionis diuine. z ita non tollit creature libertatē. neqꝫ ipsa ponit necessitatē aliq̄z ad peccandū. Quod dictuz est de deformitate in actu. dicatur idem de peccato omissionis. ¶Ad 4m principale cuz dz. actus qui est malus ex gñe ꝛc. ¶Respondeꝛ qꝝ in actu peccati accipit triplex deformitas: seu malitia ꝑma est in actu malo ex genere quam trahit ex indebito obiecto vt accipere alienum: vel quia actus transit in obiectū indebito modo vt odire proximuz. Secūda deformitas est in actu malo ex circunstantijs moralibus: sicut dare elemosynam non debito fine: nec cui oporteꝛ: nec quando oporteꝛ. Tertia deformitas est in actu ex carētia actus meritoꝝ qui est formalis ratio acceptationis diuine ex aliqua bonitate ītrinseca actus. Ex hoc respondeꝛ qꝝ dato qꝝ malitia ex genere nō possit nō ineſſe actui transeunti super indebitum obiectum: ista tamen deformitas nō peruenit ex omni causa ꝛcurrente ad positiuum peccati: sed ex altera tantum: scilicet ipsa voluntate creata que libere determinat se ad agere circa indebituz obiectum: ex hoc actus est sibi culpabilis. vnde si deus per se causaret euz sine volūtate: nō esset culpabilis voluntati. ¶Ad confirmationem respondetur. qꝝ agens dat formaz z cōsequentia ipsam: non tamen omne agens: sed solum aliquod partiale concurrens: sicut dicimus qꝝ proles trahit pulchritudinem a matre: z nō a patre vel ecōtrario. In ꝓposito ab agente quod est voluntas nostra: contrahitur ista deformitas: nō a deo. ¶Ad 5m dico qꝝ deus nō prohibet actum peccati. propositiue illo quod includit peccatum: sed actum cum deformitate annexuz: sicut nō occides. sic enim est actus culpabilis: z sic prohibetur. ¶Ad vltimū respondetur. qꝝ totum positiuū in peccato est a deo z voluntate creata: nec sequitur qꝝ idez bis producatur: quia simul z in eodem instanti concurrit vtraqꝫ causa vt premissum est superius. ¶Et si dicas qꝝ idez ꝑm idem dependeret a pluribus causis. ¶Respondetur qꝝ idem ꝑm idem potest dependere a pluribus causis etiaz eiusdez generis. si modo sint alterius ordinis z rationis: sed a pluribus causis eiusdem generis: z ordinis: bene est inconueniens vt alibi declaraꝫ. Et hec sint ad qōnez.

Ad argumentum in principio respondetur negando istam consequentiam. Deus scit me lecturum cras. ergo istud futurum necessario eueniet: sic qꝝ consequens erit necessarium esse: quia diuina scientia nō imponit necessitatē rebus: sed dico qꝝ consequens ꝓtingenter eueniet. Concedo tamen qꝝ necessario eueniet necessitate ꝯsequentie: nō consequentis. vt est dictum in corpore questionis. Et cuz dicis si ꝓtingenter euenit: poterit euenire cōcedo. Et cuz dicis ponatur in esse. ¶Respondeo qꝝ non debet admitti: quia repugnat posito: huic videlicet antecedenti qꝝ deus sciat me lecturū cras. Unde lz possibili ineſſe posito absolute nullum sequatur inconueniens: z (vt sic) sit admittendum: non tamen quando repugnat posito. Et hec de ista questione dicta sufficiant.

Finis.

¶Laus Oipotentissimo Enti: z quicqd est melius laude.

¶Questio magistri Antonij Trombete sup articulos impositos dño Gabrieli sacerdoti.

VTrum libellus intitulatus: Ricordo editus a presbytero Gabriele Biundo sit hereticus: aut suspectus de heresi: vel eius auctor. ¶Et arguit q̄ sic Et p̄mo. Quicūq; fallax de fide iuenit opinionē: vel inuentā sequit est hereticus. Auctor libri talem opinionē inuenit: z medicus icarceratus sequitur eam. Igitur ambo: nili eos peniteat censent hereticī. maior habetur. 24. q. 1. Nec est fides parer beatissime. Et. q. 3. Hereticus. z alibi pluries. minor q̄stū ad p̄mam partem: de auctore patet. Nam q; in. 19. articulo iuris libri dat consilia contra consilia Jesu christi z matris ecclesie: z si consilia nō sint de necessitate salutis: tñ hereticū est ꝓsulere contra cōsilia: quia hoc est impugnare spiritū sanctū. Et fuit error Uigilantij z sequētū: qui dānantes consilia dicebant se esse legis doctores: non intelligentes: neq; que loquunt: neq; de quib⁹ affirmant: vt refert sanctus Thomas in 3° ꝑtra Gentiles. Iste discipulus Uigilantij habet in articulo dicto hec verba formalia. Conseglio che neli di nō festiui lassi studiosamēte la audition de la messa. Et infert corrolarie. Et simelmente ogni perdonança: oratione vocale: pater nostri: e qualūche altra opera quantūche sancta. ¶Et si dicatur faciendo excusationez eius in peccato: z secū peccando. Iste omnino pretendit ad charitatem ꝑm quam suadet hominibus operari: cōsolando miseros: prebendo ꝓximo patrocinū: z alia hꝰ faciendo. ¶Cōtra. Iste p̄fert in eodem articulo opera nō meritoria etiā idifferētia z minima auditioni missarū: orationi: indulgētijs z ceteris. Inquit enim: nele cose etiaz non meritorie vbi ly nō. distribuit ad oia opera particularia indifferētia z minima: hoc est que nō sunt merita: neq; peccata. Et ita per ista verba loqui curiose z sine vtilitate de bello nauali vel nouitatibus pretertur operibus de cōsilio christi: que iste per sua verba destruit: imo vt inquaz dat studiose consilia ꝑtra cōsilia. Et si christ⁹ nos orare docuit ad Math. 6. hic docet nos nō orare. Et si ecclesia ispirata a spiritu sancto faciat nos participes de thesauro Xp̄i: z sanctorū: z inuitet nos ad indulgētias Iste indulgētijs omnibus etiā plenarijs p̄fert opera indifferentia: z q̄ de plenarijs etiaz loquatur per ista verba p̄. Quel che dico dela messa: dico de ogni indulgentia. ly de omni. distribuit ad plenarias: z que nō habent plenitudinez: quare auctor hereticus. minor quantū ad partem secundā de incarcerato q̄ fuerit hereticus patet: quia inuentam opinionem falsaz sequitur. Et intantuz q̄ ꝓpter istum medicum iuit discipula sua ad mulieres nobiles: z ad monasteria: vt primo in morem serpētis petrī duceret in sexu fragili. postea in sexu virili mediate. Et legebat z legi faciebat librū istum mulieribus mirifice cōmendans opus: vt rem singularem z preciosam intitulatam. Ricordo: quasi non fuerit nobis sufficienter tradita scriptura de nostra salute niſi per nouam huius heretici traditionē: hec omnia in processu sine aliquo eius martyrio patent. Neq; per ignorantiam excusatur cum profiteatur se doctorem artium z medicine. quare z̄c.

¶Sēdo sic. Quicūq; male sentit de ecclesie sacramētis est hereticus: vt habet extra de hereticis. cap. Ad abolendam. Auctor huius libri male sentit de sacramento penitētie. igitur z̄c. minor probatur: q; dicit hec verba formaliter. Thomo poterse saluare senza cōpunctione: deuotione: lachrȳme: feruore z̄c. Sz cū hō post lapsuz nō possit saluari sine penitentia. igit nō potest saluari sine attritione: siue cōpunctione que est pars penitentie ꝑm oēm theologoz scholā: q; non possint saluari sine penitentia p̄z q; Xp̄m dicentē Luc. 13°. Nisi penitētiā egeritis oēs simul peribitis. Ad quā regrunt lachrȳme cōtra istū hereticū: vt notat Magister sen. in 4° dist. 14. Est autē penitētia mala p̄terita plangere. Et intitulat Ambro. Jtē Gregorius. ¶Penitere est ante acta peccata deflere. Et infra. ¶Magister. ¶Penitētia est virtus mētis: z causa salutis z iustificationis: z loquit de parte penitentie que est in afa. ꝓpterea Scotus in eadē distin. dicit penitētiā esse pene tēnionē. z penitere penā in se tenere: que est displicētia: seu detestatio peccatoruz continuata vsq; ad aliquod instās acceptationis diuine voluntatis: ꝑm q̄ acceptauerit ipsam ꝓ sufficiente merito de congruo: z ita relinquitur q̄ est hereticum. z male sentire de penitentia: dicere q̄ sine compunctione z lachrymis possit homo saluari: imo dicit iste q̄ sine deuotione: z ita indeuotus cōsequenter saluabitur: quod falsum est.

¶Tertio sic. Quicunq; agit contra dignitatem ecclesie: z eam a domino dataz auferre conatur est hereticus. Iste auctor est talis igitur z̄c. maior patet. 22. distin. cap. Omnes circa medium capituli. minor probatur: quia aufert dignitatem ¶Pontificis: Cardinalium: patriarcharū: ep̄i scoporum: z omnium sacerdotum: dicens vniuersaliter in 4° eius articulo. Tutti li spirituali hodierni sono de hauer suspecti: como messi de antichristo. Etiam loquitur contra determinationem ecclesie. De penitentia. dist. 6. Quere sacerdotem scientem: z iste dicit: de minor litteratura. Contra etiam textum Augustini. de peniten. dist. 6. Laueat spiritualis iudex vt sicut non commisit crimē nequitie: ita nec careat munere scientie. oportet enim q̄ sciat cognoscere qcqd debeat iudicare. Judiciaria nāq; potestas hoc expostulat: vt que debet iudicare discernat. diligens igitur inquisitor: subtilisq; inuestigator sapienter z quasi astute interroget a peccatore. q̄d forsan ignorat: vel verecundia velit occultare. Et ꝓpter hoc multi theologi voluerunt q̄ vnus penitēs posset duobus vel quatuor simul sua peccata detergere in foro penitentie: z hoc solum vt in causa anime magis scientifice posset fieri iudicium: vt puta a duobus theologis z a duobus iurisperitis simul soluentes argumenta in contrariū. Ego non teneo sic: quia sacerdos repꝛesentat Christum. Christus autem vnus est: sed sufficit q̄ ad minus p̄tendebant tales theologi scientiam excellentem cōfessoris: quā iste non consuluit: sed potius damnat. dicit z q̄ confessor non sit vite sancte. Sed quomodo quis in ceno pannus lauabit. z quomodo quis in sordibus existens: aliorum sordes mūdabit. Ideo Ysaie primo. ¶Mundamini qui offertis vasa domini. Ad hoc sunt textus: quos gratia breuitatis omitto. Augu. de penitentia. dist. 6. cap. primo: circa medium. Et 3ª. q. 7ª. cap. Qui sine peccato est vestrum primus in illam z̄c. z cap. sequenti. z ponūtur dicta Ambrosij super. Beati imaculati. z cap. sequenti. in graulibus. Et prima. q. prima. cº ¶Necesse. ¶Necesse est vt mūda sit manus que diluere sordes curat. ne tacta quoq; deterius inquinet. Et 23ª. q. 4. cap. Nabuchodonosor. z 22. q. 5. Si Paulus. Et ponūtur verba Gregorij in registro. Et prima. q. prima. ca. Fertur. circa finez. Sed qd plura? Confessor repꝛesentat Christum. optimum pastorem animarum nostrarum. igitur confessor debet queri vt sit optimus.

¶Quarto sic. Qui vult determinate loqui de occultis iudicijs que dependent a mera diuina voluntate est hereticus. Iste auctor sic facit. igitur. maior patet per Augustinuz ꝑ ¶Pelagiū. Inscrutabilia z incōꝓhensibilia nullus iterroget. Ego qđ lego credo z veneror: nō autē discutio. Est. n. in mera ptate figuli facere vnū vas in ꝓtumeliaz. Aliud i honorez. Et ista icōꝓhensibilia dei nemo nouit niſi cui voluerit filius reuelare. ¶Minor ꝑbat: q; Ysaias dicit. Dio ha hogidi variamente chi in substantia: e chi in

segno abandonado permesso o lassata o fato tuto il mũ do cadere: sichè e adimpito el dicto del psalmo. Non est qui faciat bonũ nõ est vsq; ad vnũ. Et ita per istũ pteter xp̃m totus iste hodiernus mũdus periret: qd tñ nõ constat de reuelatiõe facta sibi per spũ sanctũ: neq; per bullam super hoc descendentez de celo. Neq; obstat auctas que hz intelligi de peccato originali contracto de cõmuni lege preter ihm̃ a christo. z eius matre per gratiam.

¶ Quinto sic. sentiẽs assertiue aliter ihm̃ sacri theologi precipiant errat: vel est de erroze suspectus: iste auctor est talis. igit̃ zc. Maior: p3. minor probat: q3 iste dicit formaliter in vno cor°. 19. arti. a vesperi z alteri diuini officij consegli andar li laici per fuga de male cõpagnie z altri vani exercitij: z altra periculosa conuersatione el di de le feste: z nõ per dilecto de la orechia: immo per dilecto de la orechia. Ut audientes conforment suam intentionem ministris pro populo orantibus z laudantibus deum: z sunt verba scti Tho. 4°. in dist. 15. articu. primo. Et subdit. tenentur seculares diebus festiuis propter hanc causam diuinis officijs interesse. vbi ly tenentur. est verbum obligationis. Et hanc eandem sententiam prius annotauerat Alexander de Alles Doc. irrefragabilis in 4ª parte sume. Et iste auctor precipit aliter vt apparet: z assignat p causa non causam: quare suspectus zc.

¶ Sexto sic. Dicere deum peccare est hereticum. Iste virtualiter: iz nõ formaliter ex verbis suis dicit hoc: igitur zc. Maior patet. Illam q3 habetur deutronomij. 32. Deus fidelis z absq; vlla iniquitate. Et per hoc computatur error iudeorum dicentium in thamult: q deus quandoq; peccat: quandoq; a peccato purgatur: z luciferiano rum dicentium deum peccasse in luciferi dilectione. Minor probat: quia iste formaliter dicit in 2° articu. Lecte gratie naturale e spirituale a loro da dio date in premio z in laqueo: in laqueo z premio z replicat idem. arti. 21. Et non guardino ad alchune gratiete desgratiate quale dio li concede in laço z premio: in premio z laço. Si decõcedit gratiam in laqueum concedit gratiam ad peccandum: z qui est causa peccati peccat. Igitur per talem auctorem peccaret deus: quod est hereticum iudaicum: z luciferianum. sicut. n. sume calidum non permittit aliquid frigiditatis: ita in summo bono quod est deus nõ permittitur aliquid mali in sua essentia neq; in sua voluntate. Etiã gr̃a niuna he desgratiata: neq; gr̃a gratũ faciens: q; ym doctores: talis non potest abuti: quia sic gratia nõ eẽt gr̃a sed verteret in culpã: neq; gr̃a gratis data: q; in se est bona. similr z in alijs. Data est. n. ym aplm loquẽte de ea vniuersaq; mãifestatio spũs ad vtilitatẽ alioz: z ita apparet q impiuz est dicere che dio concede gratie disgratiate z gratie in laqueuz. Et si dicat: sicut de sciẽtia qua hõ q̃nq; male vtit. Ex hoc nõ hz inferri che dio conceda desgratiate gr̃e: z gratie in laqueo. Et si hec ratio nõ ostendit hereim̃ ostendit saltem suspitionem de hereti.

¶ Septimo sic argr̃. Sentire expresse ptra doctores ecclesie est hereticũ. Iste auctor: sentit ꝺ totũ libzum Augu. de meditatione: quiliber est approbatus: nec p ipm̃ reprobat in suo libro retractationuz. g̃ hereticus. Minor. probat: q; in 6° arti. docet fugere pdicatores sicut diabolos: qñ persuadẽt de meditatiõe z ptemptatiõe. Neq; persuaderet pdicator: nisi ym modũ Auguste. q; omnis modus meditandi ponit ab eo in libro dicto meditationũ p diuersas oziones ad prem per se: ad filiuz per se: ad spũ scm̃ per se: ad totaz trinitatẽ simul. Docet ẽt hoiem offerre xpo deo patri premiũe peccatoz. Docet ptẽplari mãdata: quibus veluti scalis ad pfiaz tendimus. Docet meditari q pctm̃ est offensiuũ dei: impedimẽtuz gratie z gloie. Inductiuũ finalis supplicij z miserie: quã ptẽplationez docet ẽt Scotus. in 4° dist. 14. Et tñ has meditatiões predicatoruz iste docet fugere. Etiã destruit totã vitam contemplatiuã: z reprobat: quã tñ xp̃s laudauit in Maria dicẽs. optimã partez elegit: que nõ auferet ab ea. Quare ex hoc apparet hunc auctorez formaliter eẽ inimicũ xpi.

¶ Octauo arguit. Qui male sentit de Christo: eius passione: z eius miserijs est hereticus. Iste est hz. igitur. Maior patet. ex eo enim q male senserunt de xpo Macharius: Theodorus: Modestinus: Apolinaris: Valentin°: Manichei: Fotiniani z alij: ꝺanank. minor. phat. Est enim male sentire de passione xpi z mysterijs misse dicere formaliter. senza altra venenata meditatione dell mysterij dela messa e passione de Christo cõsigliara dal spirito de la rapina. in. 18°. articu. Et dicit iste etiã in 3° articu. Quanto aspecta ala deuotione z specialissimamente quanto concerne la corrupta z idolatra hoçi di facta meditatiõe de la passion de xpo: que verba sunt heretica z scandolosa: perche di sopra: dedit ꝓ filiũ suũ: postea a suo ꝓ filio particulariter excludit meditatione passiõis xpi: quã appellat venenatã: corruptã: z idolatraz: que verba nullo mõ sunt toleranda. Qui bus si posset dari aliquis sensus bonus in apparentia: attamẽ semp scandalizat pusillos. Et maxime appellat venenatã meditationẽ mysteriozm̃isse pro tanto: q; dicit: alia necessaria dimittẽdo z misse vacando idolum faciunt: sentendo. vt inquit. in. 19. articu. hauerli tanto affecto che nõ la lassaria volentieri per seruir a vna ppria necessita. Ex hoc seduxit frequentiã misse tanq̃ idolum: z sic per istum hereticũ sacrificium corporis z sanguinis xpi idoluz est: qõ impium z crudele. Quare expedit ei: vt cum suo libro suspendat mola asinaria: z demergatur in profundum ignis.

Pro determinatione huius questi premittuntur quedam distinctiones. Secũdo loco ex his elicientur cõclusiones responsiue ad questionez. 3° respondebitur ad argumenta in oppositum.

Prima distinctio est q aliud est aliq̃ eẽ temerariuz in fide: aliud erroneũ: aliud hereticũ. Temerariuz est qõ asserit tanq̃ certũ: qõ neq; auctoritate: neq; rõne efficaciter probari pot. vt q mundus est finiendus post centũ annos: qõ etiã posset eẽ verũ: si sic disposuisset diuina potentia. Erroneũ vo est: qõ est difforme rõni: z alienũ a rectitudine veritatis. z tale est simplr falsuz in fide: q; omne difforme rõni est falsum. sicut qõ est contra me est verum: z ita erroneũ supra temerariũ addit falsitatem. Hereticũ vo erroneũ est in fide ptinaciter defensum q addit duo ad erroneũ. primuz q falsitas sit notoria: z quod illi ptinaciter adhereat: z hoc vt aliquis dicat pro pue hereticus. Primuz videt posse probari per illud qõ habetur in capõ. Accusatus. §. sane. lib. 6. quã sniam approbat dominus archiepus Florentinus. in 2ª sume. titu. de infidelitate. capõ. 5. Ex quo ifertur q crimẽ heresis z falsitas eius dz esse notoria z manifesta circa aliqõ determinatuz in fide. Ex hoc sequit hoc correlariũ q cũ quis aliquid asserit vel cõmittit quod absq; errore circa fidem affirmari põt: aut etiã cõmitti adhuc nõ est vt hereticus iudicandus. Exemplũ est de illo qui addorat demoniẽ z baptizat imagines: nõ tñ credẽdo q demon habet aliqd diuinitatis in se: sed solũ vt demoni complaceat: z ab ipso aliqõ cõmodũ ꝓsequat: z silr nõ credẽdo: q imagines suscipiant effectus sacramẽtales: iz ex pacto aliquo q hz cũ demone iste sic faciens nõ ẽ hereticus censendus ex nãrei. 2ª ꝺditio que est ptinax adhesio pz: q; hoc est vltimũ z formale cõplectiuũ heresis. Nam vt habet in decretis. 24. q. 3. capõ. Otrit apls. Qui sniam suã: q̃uis falsam ac puersaz i fide nulla ptinaci anisitate defendũt nequaq̃ iter hereticos sunt cõputandi: z. 24. q. 3. cap. Inter sima habet. Inter sima z heresim hoc interest: q; sima ab ecclesia recedit: heresis puersum dogma defendit. Huic ꝺcordat Bonauẽ. 13. di. 4. in dubitationib9 circa lrãz: vbi hz

hereticus

hereticus ꝓprie est: qui diuine legis cõtemptu aut ignorantia: pertinax ꝓprijs erroris inuentoribus: aut alienis sectatoribus veritati catholice manuult aduersari ꝯ subijci. ¶Hanc eandez sniam hz glo. ꝑma ad corinth. xi. sup illud. Iudicio intervos esse scissuras. glo. inquit. Qui in ecclesia dei morbidũ aliquid ꝓauum: sapiunt: z resistunt: ptinaciter: ꝓauaq; sua dogmata emendare nolunt: sz defensare persistunt: heretici sunt. ¶Nocetiã dicit Alexãder de Alles. in 2ª sum. q. 81. arti° 2°. C2° principaliter ꝑmittit q; hereticus multipliciter dicit vt hz videri. 24. q. 3. in glo. sup ca. Illi q; peregrinos: ex gbus modis tñ tres accipio. ¶Primo° aliquis dr hereticus. ¶Methaphoce z similitudinarie: qño dicit hereticus simoniacus. vt ꝑma. q. 1. caplo simoniacus: qui nõ dicit hereticus: nisi per ꝯdam similitudinem: qz videt q; emat sacra existimãdo sacra: z dona gratie pecunia posse possideri: quãuis talis simoniacus nõ habeat hr erisimationẽ: aut ꝓbabiliter possit nõ habere: z talis dicit hereticus ꝓsumptione iuris: sed nõ ex nãrei. 2° hereticus dicit qui dubius est in fide: qz talis dicitur infidelis. vt habet extra de hereticis. cap. ad abolendã: ꝯuis Doctor subti. dicat in 3° sniaz. dist. 24. q. vnica. fides nõ excludit oẽm dubitationẽ: sz dubitationẽ vincentem z trahentẽ in oppositũ credibilis. Tertio mõ dicitur ꝓprie hereticus etiã ex nãrei: quicũq; falsam opinionez in fide z notoriã inuenit z inuentã ptinaciter sequitur. Et isto 3° mõ itelligunt oes diffinitiones que dant a theologis z canonistis. vt ꝓbatũ est supra. C Ex hoc sequitr correlarijs. vz. si quis erret circa fidẽ z ignoret se errare nõ est ꝓprie hereticus. probatur heresis est ab electione qua quis eligit voluntarie errorẽ circa aliqd determinatũ in fide: aut in sacra scriptura ptinaciter defendere. igit si intellectus nõ cognoscit se sentire ꝓtra aliqd determinatuz in fide volũtas nõ pertinaciter eliget defendere hr errorem ꝓtra fidez. Sed vbi nulla est pertinacia defendendi errorem suum quẽ nõ solũ nõ cognoscit esse errorez contra fidem. sed etiam ignorat illum esse errorẽ in scribi nulla est heresis. igit z̃. ¶Probat hoc etiã sic. sicut fides est habitus in intellectu gliatus ex actibus credendi qui sunt concomitanter a voluntate imperante hr actus: dicente Augustsup Joãnem. omel. 26. Cetera põt hõ nolens: sz credere nõ nisi volens: ita actus infidelitatis qui sunt hereses: sunt etiã a volũtate imperatiue: qz oppositoz eadẽ est ratio z disciplina. Igitur sicut intellectus catholici ex determinatione voluntatis elicit actus ꝓformes veritati fidei catholice: ita per oppositũ hereticus ex determinatione voluntatis elicit actus ꝓformes eidez veritati catholice: sed volũtas nõ põt imperare istos actus ꝓformes: nisi intellectus itelligat hos actus habere aliquaz ꝓformitatẽ ad aliqd determinatũ in fide. igit si nõ intelligit intellectus istos actus habere talẽ ꝓformitatem ad illud qd determinatur in fide: volũtas nõ determinate z pertinaciter eliget defendere tales actus ꝓformes: z sub ea rõne sub qua sunt ꝓformes ad veritates fidei seu ad ea que determinantur in fide. C Ex quibus oibus ꝓcludendũ est duo ꝓncipalia requiri ad heresim: quoz: vnuz est error in intellectu circa fidẽ: z reliquũ est error in volũtate: q. vz. voluntas pertinaci z obstinata quadaz firma adhesione adhereat opinioni erronee z sequatur ipsaz. Ex quo infert: q; vnus error sine alio nõ facit heresiz. hoc ꝓbat sic. Quicũq; duo necessaria ꝯcurrunt ad constitutionez alicuj deficiente altero ipsoz impossibile est illud esse. patet ista: sed hec duo ꝯcurrunt adheresim. vz. error in intellectu circa fidẽ z ptinacia adhesionis in volũtate. igit z̃. ¶Maior est manifesta. minor: aũt pz. ex dictis diffinibꝰ superius positis. Tuz qz ¶Hieronymꝰ dicit: q; heresis dr ab electione: z notat in caplo heresis. 24. q. 3. Et hoc qz hereticus elegit defensare errorẽ suũ. Tuz et. quia Augustus. de baptismo ꝓtra donatũ hoc idem dicit Inquit. n. sigs sentiat. de xpo. qđ sotinus opinatus est z baptizat in ecclia. z hãc credat esse fidẽ catholicã: nõ dico eũ esse hereticũ: nisi manifesta doctrina fidei catholice resistere maluerit: z illud quod tenebat elegerit. C Ex his oibus sequit aliud corre; q; siquis paratꝰ sit se corrigere de quocũq; errore dicto vel facto: z in sua opinione seremittit: vel ad iudiciũ sancte ¶Romane ecclie: vel ad iudicium dei: qui cuiuscun q; erroris z falsitatis est cognitor: hereticus minime censendus est. hoc pz per illud quod habetur. 24. q. 3. ca° dicit apostolus. Et ad hoc forte dr: etiã sine ipa remissione seu ꝓtestatione dãnaf aliquis ab ecclia pro hereticoz: qz ecclia nõ habet iudicare de secretis z occultis: sz de manifestis: qz de occultis tñmõ iudicat deus: z ex ꝑñi de intentione cordis. vt dr. 33. dist. caplo erubescant. igit vbi est euidẽtia facti qđ sit erroneũ in fide: sicut est adorare demonez z̃. ab ecclia iudicabil hereticus qui hmõi cõmittit. C Et ꝓfirmaf per illud qđ dr de hereticis. caplo quicũq; z caplo accusatus. lib. 6. vbi habetur q; adorans hereticũ est hereticus. C Jté impossibile est q; agẽs aliqđ erroneũ in fide nõ male sentiat de fide: qz impoſe est esse malitiã in voluntate agentis: nisi sit error in intellectu: qz omis malus est ignorãs seu errans. 3° ethicoz. Si igit aliquis operaf malum in fide: aut pertinens ad fidem etiaz male sentit de fide. C Ad hoc rñdet: q; de istis male operatis que videnf esse cõtra fidem duplex est iudiciũ. s. dei z ecclie. Judiciũ dei est sm interiora hominũ: qz eius est interioza cognoscere: aliud iudicium est ex his que apparent ex euidentia facti: quicũq; iudicatur iudicio dei hereticus vere est hereticus ex nãrei: qui vero iudicaf iudicio ecclie dr hereticꝰ ex ꝓsumptione facti z coniecturali: z sic ꝓsumptiõe iuris: qz operatur tale factum per qđ apparet ipm male sentire de fide: sed tñ iste nõ est semper: z ex nãrei hereticus: z ad discendum hoc magis pertinet ad theologum ꝯ ad canonistas: dicet theologus q; quicqd sit de iuris ꝓsumptione: iste sic operans non põt: aut debet dici vere extra nãrei z determinate hereticus: z ratio apud ipm est. Quia qñ aliquis effectus dependet a duabus causis nunꝯ ex natura rei ex illo effectu potest iudicari ꝑte altera causa. Cum igit operãs erroneuz in fide. vz. adorãs demonem possit hoc facere: vel qz credat in demone esse aliquid dr uinitatis que sit causa adorationis: vel vt facilius aliqd obtineat ab ipso nulla credens esse diuinitatẽ in eo. igit ex hoc inferre alteram cãm. vz. q; hoc faciat. qz credat demonem fore adorandũ est fallacia ꝯñtis: z ꝑna nulla. vn de inquirẽdum est vtrũ ex errore fidei hoc fecerit: quod vtiq; facile est videre. nã sicut habitus fidei cognoscit per actũ fidei qui est credere z ꝓiteri ea que sunt fidei: z habitus castitatis per caste viuere: ita cũ heresis sit habitus infidelitatis: qz est species eius põt cognosci per actus sibi corrñdentes: z tunc ecclia põt iudicare aliquẽ esse hereticum inquirẽdo de vita: de moribus z de accidẽbꝰ eius credendi: aut discredendi. C Ex his rñdet ad instantias supapositas: z ad ꝑma pz ex dictis. C Ad confirmationez etiã pz: q; adorans hereticũ est hereticus ꝓsumptiõe iuris: sed nõ ex nãrei z ꝑm rem: dr etiã hereticus talis adorãs similitudinarie: qz hmõi agit ac si male sentiret de fide. C Ad aliud dico q; ꝓsupponit vnũ falsum q; quis nõ possit operari aliquod erroneũ i fide seu pctũ absq; hoc q; male sentiat z peruersitate fidei hẽat: qz tale agẽs põt cõmittere aliquod enorme sciens se peccare z credẽs firmiter qđ factũ esse enorme. Et sz ois malus erret: non tñ error intellectus qui est heresis seu error male sentiẽs de his que sunt fidei: sed bene errat omnis malus error alicuius virtutis: cuiꝰ vz. luxuria in vitijs operat. C S. male allegat auctas. ois ignorãs malus est non econuerso.

Ex quibus oibꝰ ꝑmissis ponunt ꝯnes. ¶Prima. auctor istiꝰ libelli nõ ẽ hereꝭ: nec; li

bellus in se quocūq; mō censeat hereticus, pbat. Ille nō est hereticus quoquo modo: cui⁹ opera aut scripta nō attestant̄ de dubietate fidei: aut irrationabilitate ꝓra contenta in scriptura sacra: aut determinationes ecclesie: sed auctor istius libelli est hmōi: ergo etiam libellus ipse. igitur ꝛc. ℣ Maior p3: qz sentire aliqd indignū de primo sine sufficienti causa est offendere charitatē z primo iniuriari z ꝓterea. extra. de scrutinio faciendo. cap'lo vnico. illū quē infirmitas humana indignū non nouit dignū debemus existimare. ℣ Minor aūt p3, primo ex vita ipius auctoris: qui vt fert sacerdos est spiritualis viuit semot⁹ a mundanis z ab omni ambitiōe dignitatis: cuius gra. vt dicit Augustin. de vtilitate credendi, hereticī adinuenīūt nouas z falsas opiniones in fide. nā inquit ipse. ℣ Hereticus est qui alicui⁹ tēporalis cōmodi z maxime vane glie principatusq; sui gratia falsas ac nouas opiniones vel signit vl sequit: que sūia hētur in ꝺcretis. 24. q. 3. cap'lo. hereticus. 1° qz hic auctor dānat hypocresim. i. simulatā sanctitatē hypocritaꝝ z suplsticiosam quēadmodū erat illa fratris hieronymi: contra quez in hoc libello inuehit: que hypocresis est species heresis. iuxta illud ℣ Pauli. In nouissimis dieb⁹ recedent quidā a fide attendētes spiritibus erroris z doctrinis demoniorū loquentiuz in hypocresi mendacij. fingunt. n. hereticī magnaz austeritatē vite z mortificationē z detestationē vitioꝝ. vt videntes deuotione afficiantur ad eum: z sic disseminare valeant errores. ¶ Cōfirmat̄ ista ratio: qz impugnās hereticum nō debet vti ꝓra ipsum doctrina hereticā. qz in demonstratione: aut ratione ostensiua vterē falsis ad ꝓclusionē falsam quā ipse intenderet: quod non est ꝓbabile. ¶ Secūda pars ꝓclusionis ꝓmisse que est. q̄ libellus nō est hereticus. p3: qz nō continet aliquid quod sit difforme a rectitudine fidei z ꝓncipijs eius: imo quodlibet ꝓtenuz in ipso est maxime consonum rōni z veritati catholice fidei. vt patet ex responsionibus que fient ad argumenta. ¶ Secunda conclusio ꝓncipalis est. dato q̄ libellus cōtineret aliquid quod minus ꝓbatum videret in fide: nisi illud sit dānatum ab ecclesia: aut notorium contra fidem: non est censendus hereticus. hec ꝓbatur: nam hereſis ab electione erronea dicitur. vbi nulla est electio erronea voluntatis sequentis errorez: ibi nulla est hereſis ꝓprie: sed ex sūia que non est notoria contra fidez: neqz est contra determinationem ecclesie nulla est electio erronea: qz neqz ex precepto dei: nec ex precepto ecclesie. igitur cuz sit huiusmodi in tali libello. sequitur. q̄ libellus nō est hereticus. ¶ Ultima conclusio. dato q̄ auctor dixisset in libello aliquod erroneū in fide, prestās se nolle dissentire a veritate fidei: accusans ignorantiā sūā: z remittēs se ad sapiētiam iudicū: nullā contrahit hereſim. hoc patet ex dictis: z ꝑsertim ex cap'lo. dixit apostolus. 24. q. 3.

Quibus ꝓmissis rīdet ad argumēta z ad ꝓmuz cōcessa maiore. negatur minor: non dicit libellus. che studiosamente se lasse la messa i cōmi non festiui: sed siquis gerat curaz familie: aut alicuius reipublice. ꝓtius agat ea ad que siue ex charitate: siue ex iustitia legali tenetur. q̄s audiat missam ad quam non tenetur: eo maxime q̄ siquis deesset sibi ꝓsi ac ꝓximis quo ad necessaria que sunt ad sustentatio nem vite: z etiam quātum ad ea que minus faciunt ad hoc peccaret dummodo ille ad ea teneatur ex charitate: que etiam si nō essent meritoria ex natura ꝓpria: sed indifferentia ad meritū z demeritū: quēadmodū est datio elemosyne pauperi. oratore existēte in pctō mortali ad hō. iure nāe ac ēt diuino magis hō tenet̄ z iustitie: quā q̄q; p3, ꝓmo suo. magis satisfacit q̄s ex auditione misse. De actibus indifferētibus ad bonitatē moralē z gratuitam z malitiam eius oppositā videat Scotus z Landulfus. 2° sñiaz. dist. 40. q̄ autē sic intelligat quemadmodum dictū est preferendo opera iustitie legalis simul z misericordie in ꝓmū auditioni misse: quādo sure nature hēs magis tenemur: apparet per illud qđ dixit. non se facia idolo de la messa. i. nō habeat aliquā existimationez superstitiosam de auditione misse que existimatio superstitiosa esset cum quis tanti faceret eius auditionez vt deesset alijs operibus secularibus in se z in ꝓmū: cum ꝑs in euangelio, ꝓferat misericordiā faciendaz ꝓximo cultui latrie qui debet deo. ℣ Matth. 15. vbi reprehendit superstitiosaz ac perniciosaz doctrinā phariseoꝝ: qui docebant vt derelicto ꝑe in miseria z necessitate munera offerrent ad altare cuz dicebant. ℣ Donus quodcūq; est ex me tibi ꝓderit: z saluator ad hec ait. honora patrē tuū z matrē tuā ꝛc. Sed addit q̄ ly nō meritorie. distribuit ꝓ omnibus operibus indifferētibus. negat̄ hoc: si ly nō determinaret ly cosse. qđ nō est in ꝓposito. ¶ Et ad illud qđ dicit de indulgētijs. ℣ Rūdeo q̄ melius est vnicuiq; accipere indulgētiā z orare q̄z alia operari. si cetera sunt paria. Sed vbi ex aliqua circūstātia aliquid iustius z rectius est agendum q̄z accipere indulgentiaz magis ex cōmuni iustitia z rationabilitate tenemur ad illud q̄z ad indulgentiam. ℣ Nec obstat qđ dicit. 8. canticoruz, ℣ Ordinauit in me charitatem: qr iste ordo debet seruari ceteris paribus si sit equalis equietas z rectitudo iustitie: quod nō esset in ꝓposito siquis omitteret charitatē ꝓximi: aut aliquid aliud cōgruentius agendum. ¶ Ad 2^m respondetur similiter negando minorem. nō enim dicit in libello q̄ quis possit saluari si sit adultus sine ꝓtritione simpliciter. Sed bene sine ꝓtritione que sit dolor in parte sensitiua qui est per signa sensibilia. s. per effusionē lacrymarum: per suspiria z hmōi: qr ista nō sunt frequenter in potestate hominis: z deus nō exigit a nobis qđ est nobis impossibile. ¶ Vel dicendus est q̄ quecūq; contritio precedens confessionem non necessario requiritur ad deletionem peccati: sed sufficit attritio aliqualis cuz intentione faciendi quod precipit ecclesia. si modo non ponat obex virtute sacramenti confessionis: cui assistit virtus diuina: deletur peccatum. videatur Scotus in 4° sententiaruz, distin. 14. q. 4. z eodem. distin. 17. q. ꝓma: neqz est verus quod infertur q̄ tunc dimitteretur peccatum sine penitentia: imo dimitteretur cum maxima penitentia: qr confessio est maxima pars z potissima pnia. Unde Scotus. in. 17. distin. 4. q. ꝓma. hz. q̄ hoc sacramentuz confessionis est maxime penale. est enim cōfusio adducens gr̄az z gloriā. vt dicit ecclesiasticus. capitulo. 4. ℣ Ad tertiū rīdet. sili negat̄ minor. nō enim iter spirituales de qbus logtur cōnumerat̄ pontifex maximus: aut prelati maiores ecclesie: loquit̄ enim de hypocritis qui simulant vite sanctitatem cuz vestibus hispidis z grossis. vt decipiant sub nomine sanctitatis de qbus inquit ille poeta in metamorphoseos. ℣ Multi nomine diuorum talamos iniere pudicos. Et de his precipue loquitur. vt denunciet ꝑsecutionem quā nunc patitur ecclesia ab hypocritis: quā predixit Daniel. cap'lo. 7. qui ꝓphetauit de ꝙtuor ꝑsecutionibus quas passura erat ecclesia xp̄i ꝓfigurādo in quatuor bestijs quas vidit: quaz ꝓma est leena que significat ꝑsecutionē tyrānoz z iperatoꝝ: quā ptulit primitiua ecclesia: qui vt leena deseuierūt p varios cruciat⁹ in xp̄ianos z ecclesiā xp̄i. secunda bestia quā vidit erat similis vrso. z hec significabat ꝑsecutionez hereticoꝝ: qui varijs z falsis doctrinis fideles vexauerunt: z multos pdiderunt erroribus suis. 3ª erat similis pardo: qui habet colorem varium: z significat persecutionem que nunc est hypocritarum: qui sub vario colore sanctitatis multos decipiunt: z ad vitia inducunt. ac deniq; in interitum: z hanc sequetur ꝑsecutio antichristi que significatur per quartā feraz: qui precipue cū hypocritis pugnabit ꝓtra veros fideles. Et quia h̄ auctor libelli intendebat dānare hypocrisim

fratris

fratris Hieronymi. ex qua Hypocrisi ecclesia patiebat. qui supra aurū se ostendebat: q hipo interpretat supra. z crisim aurū: quasi desuper aur. Ideo auctor isti libelli inuehit contra spūales hypocritas: z nō contra veros catholicos: cū presertim hypocrisis videatur complemētū hereſis. vnde sup illud Isaie. 9. Dispdet dns ab israel caput z caudam. Glosa. Omnis hereticus hypocrita est. z Bernardus sup cantica. Non sufficit hereticos esse: nisi cum hypocrite sint. ¶Et cōfirmat ratione: qz hereticus nitit paliare peccatū suū: sicut hypocrita z c. ¶ Et ad illud qd dicit. sacerdotē confessorē debere mediocri litteratura esse instructum. hoc dicit: q nō oportet cōfessorē esse tante doctrine quāte debet eē qui predicat publice: z populum instruit: vt est de mēte Doctoris subtilis in tertio sententiaz. distin. 24. q. vnica. Henrici de gādauo: z aliorū. Et in hoc libello reprehēdit imprudētia aliquoz confessoz: qui interrogādo pfitentes sunt nimiū exquisiti z scrupulosi: docētes suis interrogationibus penitētes vitia que ipsi ignorant: de quibus dicit. 38. di. cap. Quāuis q melius est ea in sacerdote: z alioquocūq; ignorare q̄ scire. ¶Ad 4m respondet q hō cōtecturaliter pōt arguere ab effectibus visibilibus ad occulta inuisibilia dei. z iudicare. iuxta illud Pauli ad Roma. cap. primo. Inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta cōspiciunt: non q certitudinaliter cognoscat voluntas diuina: sed cōtecturaliter. Ex his que in sacra scriptura pmittit in premiuz z pena. ¶Et ad illud: q totus mūdus periret: respōdet Joānes in sua canonica. cū dicit. Totus mūdus positus est in maligno. z psalmus vt allegatum est. Non est qui faciat bonū: nō est vsq; ad vnum. Et hec habēt intelligi nō tm de peccato originali: sed etiā actuali. vt est de mente Augustini in lib. de nā z gratia. ¶Iste omnes auctoritates habēt solui in pposito. z quicqd dicetur p istis: dicet ad expositionē libelli. ¶Ad 5m respondet q capit auctorem libelli in verbis. intēdit auctor: q quis nō dz accedere ad diuina. vt cantibus z sonis aures delectet. sz vt interna meditatione cōtemplet sacra mysteria. naz vt habetur. 92. dist. cap. In sancta. Dum blāda vox querit in sacro mīsterio congrua vita negligit z cantor: minister deum moribus stimulat: cuz populum vocib⁹ delectat. Et q hec intendat is auctor apparet: qz hunc libellū edidit cōtra florentinos qui vtunt istis cantilenis in sacris. ¶Ad 6m negat. q libellus asserat deum peccare: aut posse peccare formaliter aut virtualiter. Et ad probationez: q si deus dat alicui gratiam in laqueū: dat illam ad peccandum. Dico q dare gratiam in laqueuz potest intelligi duobus modis. vno modo ex parte dantis. alio modo ex parte vtentis. Primo modo non dat gratia a deo alicui in laqueum: qz non dat deus gratiaz gratis datas ad malum operandū: sed vt ea vtatur ad bonū: aut posit vti: cōstituendo tamē ipsum in libertate arbitrij: vt sit liber ad vtrūq;. s. malum z bonū. z hoc propter meritum suum cōsequendū ex libertate ad vtrūq; alioquin bō nō mereret: qz necessitaretur ad alterum. Et hoc est qd sapiēs ecclesiasticus dicit. Deus ab initio constituit hominez: z posuit eum in manu consilij sui z c. Si cōuerſus iustus a iustitia sua fuerit: z fecerit iniquitatē: ponam offendiculum coram eo: ipse morietur. Hoc idē dicunt sancti: Augustin⁹. 23. q. 4. Nabuchodonosor: z sūt verba Aug. in lib. de libero arbitrio. inquit. Cur medicamentum vnius medici manu confectum: alij ad interitum. alij valuerit ad salutem: nisi qz bonus odor Christi alijs est odor vite in vitam. alijs est odor mortis in mortem z c. Et Hieronymus. Hereticī comedunt panem polutum: que sentētia habet dist. 50. cap. Sacerdotes: q omnia intelligunt: non ex parte rei in se: sed ex parte vtētis. ¶Ad septimū. de meditatione dicitur q non est ad propositum: qz libellus nō loquit de meditatione q̄tuz ad ſbam meditationis: eo modo quo loquitur Aug. z quātum ad hoc ipse tradidit omnes modos adorationis ex parte adorati: z et adorātis q̄tum ad substantiā adorationis. Sed loquitur liber de quibusdā superstitiosis allicimētis que exurgunt ex spiritu inanis gloriе: aut rapine. vt conuocata multitudine populi pecunias predicatores extorqueant: aut populū ad aliquid sibi cōmodū alliciant: cū talibus fictis meditationibus pretendunt isti hypocrite sanctitatē maximā: z multas habere diuinas reuelationes: vt fidem z auctoritatē apud populos acquirant: z iste meditationes sunt venenate: qz ex mala z venenata intentione proficiscuntur. ¶Ad vltimū pz ex dictis. Opera enim moralia z gratuita seu meritoria sortiuntur suam bonitatem a fine: propter quē intēdunt: cuz circūstantia finis sit prima circunstātia inter oēs circunstātias morales: z nullū bonū opus pōt esse bonū bonitate meritoria: nisi sit moraliter bonum.

¶Articuli extracti ex libello presbyteri Gabrielis Biūdi: quoz alig putant scandalosi: z aurib⁹ pusillorz offendentes: alig vō erronei at qz heretici creduntur. Arti. j.

PEr quale occulto desiderio: gola: z appetito desordiato: essa natura in grāde multitudine de subiecti se acosta: o vero al viuere e'Clericale z ecclesiastico: o vero al viuer religioso: o vero neli acti pfecti extrinseci: o vero itrinseci: ò charita: o ver deuotiōe. Se acosta dico al suo dio molto vanamēte nō tirata dalui: ne electa: ne chiamata: ne inuitata se nō in gñe cū la multitudine reprobada la paucita de li electi separata: e nō cū quella chiamata. Arti. ij.

¶Le qual gratie o nāle: o ver supranāle a lhoro da dio date in premio z lacio: in lacio z premio: a loro sono materia z occasione de sommiare de hauere: z quello che hanno hauerlo in magiore grado assai. Arti. iij.

¶Nōdimeno per q̄sto al psente me occorre: li trouo assai bene expressi in cinq; idoli piu celebri e notabili. de qua li el primo e la statua de Nabuchodonosor. El secundo de Bel. el 3° Baal. el 4° Moloch. el 5° e lo idolo del Zelo posto da Ezechiele. di quali tri pmi sono gñali e particulari: particulari e gñali: tutti tri perho variamēte spetāti: principalmēte a lo acto extrinseco. El 4° e 5° come sono principalmēte demonstrativi del acto vniuersale: cosi sono manifestativi de quelle particularmēte quanto aspecta ala deuotione: z specialissimamēte quanto cōcerne ala corropta z idolatra hoq di facta meditatione dala passion de Christo. quali tutti insieme e ciascaduno per se constituiscono la nephanda abhominatione caſone de la desolatione de ogni virtude e gratia de la natura humana. Arti. iiij.

¶E per tanto de meritare per la sua dispositione e sufficiētia q̄llo che lui nō merita: z successiuamēte de esser obligato de cōmunicarsi ad altri: como bono e sauio per nō esser igrato e inutile seruo: ma fare fructuoso el suo talēto: dādolo ad vsura per el suo signore: somniādo hauer quello che lui nō ha receuuto da dio: ne e p hauer mai: p che tali doni excellēti z sopra naturali nel acto: o nelo effecto: o ne luno e laltro: nō sono ne dati ne dabili a q̄lle psone le quale sono pmesse cadere nel lacio de la luciferiana psumptione da essi doni. Ex hoc. Arti. v.

¶El qual effecto molto piu chiaramente e totalmente ha loco in ogni temporale ouer spirituał dignita: prelatiõe administratione: e cura: o vero gouerno de altri quando sono apertamente: o vero occultamente desiderati: non che cercati o procurati sotto qualũche perfectissimo apparente: e laudatissimo fine. etiam de la salute de tutta la humana natura: e de la corte celestiale e gloria diuina. Ex hoc. Arti. vj.

¶Et ceco facto da la propria cẽtrale luminosa e chiara malitia: quale e la sagitta de la perfecta nequitia che procede da larcho sempre teso de la spasmata volunta de esser simile a dio ne la sua substantia e acti bona e bella: forte e grande: sauia e cõmunicabile: e como cosa diuina vola nel dì de la consumata e excecãte notitia. Arti. vij.

¶Ido perho essere in specie da esso medemo dio accepto quello che e stato refutato e reprobato in genere: e similmente refutato in specie. e reprobato quello che e acceptato: electo: e chiamato in genere: acto: persona: o stato per molti modi a la humana presumptrice cecita incogniti. Articulus. viij.

¶Dio ha hogidì variamente chi in substantia: e chi in segni abãdonãdo: facto: permesso: e lasciato tutto el mondo cadere. siche singularmente e ppriamente: como per nui dicto se adempie quello che se dice nel psalmo. nõ e chi faci bene: nõ e perfina ad vno. Arti. ix.

¶Perche la diuina iustitia e electrice bõta: como li sui electi nel tempo: e nela eternita per segni manifesti bene in tesi da chi e chiamato: gratificando a se quelli. Chiama prima non solo in genere: ma in specie a li stati a loz conformi e opportuni. Poi li iustifica in essi nela identita del spirito deli fidatori dateli gratia de piena cognitione e perfecta volunta dele cose: secundo il diuino da loro in tutto: o parte cognosciuto de se beneplacito: obseruabile: e obseruande in quelli. Arti. x.

¶E per tanto dapoi la perdonança de peccati per gratia senca merito sperata: sobrietamente desiderata: e desiderãdo domãdera e sperara quelle gratie che serãno necessarie al proprio stato. per adempimẽto in se del diuino beneplacito in quello. Arti. xj.

¶Dsiura aduncha ogniuno bene il suo stato: e consideri il fine de quello: e li meçi per quali ha a puenire ad esso: e inteso quello se forzi di caminare quanto po instantemente per li meçi inteśi piu dritti e proportioati ad esso. Et fine dixi: non temporale: ma intentionale: el quale dependе da la intentione e mente e spirito de li fundatori de quello: se e vero e substantiale: e non chimerico stato: quali sono sempre quelli che hãno hauuto initio da homini: quantũq; acostumati: nõ perho euidentemẽte da spirito sancto guidati: per che tali nõ se possono chiamare stati: ma ruine. Articulus. xij.

¶Per tãto auiso che lo vero acostamẽto a dio preso in proprio significato strettamente per altro acto che de sperare in lui: o vero p fede verso lui caminare in effecto de charitade: cioe per altro acto proprio dela creatura: per quale ella da se mossa: non tirata verso dio camina volendo a lui peruenire: e a suo de lei modo con lui vnirse: e acto de presumptione e rapina: e de lo angelo apostata. Et perho e securo hogidì di non passar la certeça dela diuina vocatione. Arti. xiij.

¶Le persone ali quali e cõcessa gratia de poserśi guardare dal peccato mortale: Laudo che se confessano tre ouer quatro volte infra lãno al piu: Laltre persone laudaria che se confessassino da poi le caduto nel peccato mortale piu presto che possesseno: per che saria optimo remedio a cõseruarli senca peccato mortale. Arti. xiiij.

¶Cõfessori siano electi piu presto grossi che scrupulosi: cioe piu presto de minori litteratura e sufficientia che de magiore: doue e segno de scrupuli. Et questo dico quãdo li scrupuli sono nela via del spirito: che altramẽte non sono da me extimati scrupulosi e digni da esser schiuati: p che li scrupulosi quali temo: e hanno natura de venenare altrui: como sono in se venenosi: siano cercati aduncha de mediocre vita: nõ de molto sancta: de mediocre diligentia nelo examinare la via del spirito: nõ de suttile inuestigatione de altre pte che de le circunstãtie di peccati: per che tutti li spirituali hodierni sono da hauer suspecti: como messi de Antichristo. Arti. xv.

¶Li peccati di dio quali confessano li spirituali de lucifero sono de questa natura per exemplo. Quando lhomo se accusa non hauer deuotione: contritiõe: compunctione: lachrime: feruori: e altre cose de questa natura: le quale non sono in potança de alchuna creatura: ma solo el creatore le po dare: e da a chi vole: e como a lui pare: e ẽt de ordinaria iustitia non e obligato a darle ad alchuna persona. per che senca tutte queste cose se po lhomo saluare. Arti. xvj.

¶Da como sente el pdicatore persuaderli ala meditatione: contemplatione: o via de gusti e sentimenti supernaturali: fuga da q̃llo como dal diauolo o da lucifero de q̃ li colui e ministro. Arti. xvij.

¶Chi nõ se sente tracto dal desiderio: e fuse in loco nel q̃le e vsança a suoi simili communicarsi piu volte con molto timore vada a la communione nele feste piu pncipale per fina al numero de tre o q̃tro volte: ma fi nõ e stretto da tale vsança: e vedi non seguir scãdalo alchuno de suo cessare dala cõmunione cessi piu presto che seguir tale exemplo. Arti. xviij.

¶La messa fia audita da ciaschuno cõ grande attentione e quella deuotione che sera concessa nel chiedere perdono di peccati passati: e gratia de vera emendatione di quelli cõ altre simile petitione: quale serãno da dio spirate ptinẽte a questa natura: cioe ouer ala perdonãça de peccati ouero a la ipetratione dela virtu necessaria a la obseruatione deli peccati. nel ppio stato: e secondo la ppria vocatiõe: o vero la speciale misericordia e salute: e vita eterna senca altra venenata meditatione de li misterij de la messa o passione de Christo: consigliati dal spirito de rapina: e senca altri segni extrinseci de deuotiõe e particulare reuerentia inusitati vniuersalmente da le commune costumate persone. Arti. xix.

¶Li di non festiui chi po oda la messa: simelmente chi nõ po: nõ se curi niente: ma attenda a la obedientia del spirito de dio nel ordine de la charita e obseruatione de li diuini pcepti: nõ se facẽdo idolo: ne de la auditiõe de la messa: ne de altro acto spirituale o virtuoso apparentemẽte: immo si hauesse ogni cõmodita e liberta de audir la messa: e sentisse hauerli tãta affectione che non la lassaria volẽtiera per seruire ad vna propria necessita: o del prximo: e piu presto lasseria venir alchun scãdalo: etiã minimo ne la propria famiglia: o nõ lasseria de cõsolare o adiutare el proximo: etiã nele cose minime. Conseglio a tal persona che ne li di non festiui lassi studiosamente la auditione de la messa: e attẽda a qualche opera de charita: o de subuẽtione: o de consolatione del proximo adaptãdosi ale altrui voglie nele cose etiã non meritorie de sua natura: pur che nõ siano de peccado. Lozm.

¶Quel che dico dela messa: dico de degiuni: perdonãçe: oratione vocali: cioe pater nostri: o officio senca obligatiõe dicti. e di qualũche altra opera: quãtũche stã e meritoria apparẽte. Et si fusse ptinẽte a la subuentione del prximo: sia lasciati neli casi nõ necessarij: cioe iportãti ne scãdalo: ne dãno notabile del proximo o da chi se sente hauere posto affectione a tale opera e acto virtuoso o meritorio apparente: e restringasi la psona solo ala vera necessita. nela q̃le nõ bisogna hauere respecto. se nõ ala obedientia deli diuini pcepti e bisogno del prximo. Lozm.

¶A vesperi

¶ Al vesperi z altri officij diuini conseglio andare laici per fuga de male cõpagnie:o altri vani exercitij:o periculose conuersatione el di dele feste:non p dilecto dela orechia: che oltra el pagamẽto in tal dilecto receuuto porta cõ seco molto dãno non cognoscuto. Al chi e datto spender vtilmẽte tale tempo in casa sua in bone e laudabile operatione:o vero in subuentione temporale o spũale de pximi:nõ laudo molto hogidi tali andamẽti:z de questo z de molte altre cose.a questo articolo le rasone non pono:per che hãno altre radice:z non cadeno in questo loco. Articulus. xx.

¶ La oratione vocale non necessaria per obligatione sempre deue dare luogo in quelle persone che a dio:nõ a se medesime seruono:como fanno le psumptuose de gran facti:z golose de meriti:quale sono vere figliole de lucifero. Articulus. xxj.

¶ Et nõ guardano ad alchune gratiette disgratiate:quale dio li concede in laccio z premio:in premio z laccio:retributione z materia z occasione de ruina:z ruina eterna.per che se auederano poi finalmẽte che seranno stati non vcelli cioe spũali:ma serpenti z diauoli. Arti.xxij.

¶ Lasciati molti in vera necessita:z nõ adiutati robara donãdo al diauolo quello che era de Jesu xpo:molto piu si murera muri superflui o curiosi:o picture:o fara calici o pianeti oltra la necessita:o altra cosa vana z superflua per comparatione de la vera necessita de poueri sotto q̃ lunche colore di pieta. Arti. xxiij.

¶ Fugano le femine le conuersatione e frequentia de confessione:z altri colloquij cum patri spirituali non necessarij ala confessione nel tempo de la confessione:z molto piu neli altri tempi:per che altramẽte facẽdo li anuncio che caderãno nil laccio de occulto o manifesto inamoramẽto:et si fuseno decrepite e frigide naturalmẽte:in questo tempo che el diauolo e segnore de la compagna:cioe de la carne neli piu:z nel resto del senso z parte sensitiue: z dela rasone inferiore dela humana natura.z pho non e chi resister li possa in queste parte:z perho e da sugirlo e star nele roche cõ molta guardia z circũspectiõe.Lor^m.

¶ Li maschi lassino anchora loro le conuersatione de homini spirituali de ogni sorte:guardãdosi da peccati:e da le vie iductiue a quello:e nõ sarano pocho. E tagliano a le sue dõne le vie dela spiritualita in loro apparẽte reducẽdole e relegnẽdole a li acti virtuosi e laudabili de natura del suo stato:z a quello solo cõuenienti zc.

Finis.

¶ Frater Philippus Albricius Mant. Seruorũ ordi. observantie:ad Reuerendum in xpo patrem Magistrum Antonium Trombettam.

Mole grauis frugum liber expectatus ab omni.
Exierat:domino verbera nulla petens:
Ast opus aeternos pater hoc quo currat in annos
Sparsa prius gressus ordine ferre iubes.
En modo compta simul:summũq; per aera sacro
Afflatu:z scotico personat aere tuba:
Quae ratione facit contraria castra reuoluens
Quem sequitur:cunctis iam superesse ducem:
Esse quid est rerum pater hic:acta;q; vbere largo
Luxuriant sophiae dogmata sancta dei.
Grande sophis pretium:tibi:nostro z nomina saeclo
Parturis:at quot erunt spicula marsq; tibi?
Condita nam rabido tibi gens inimica sequetur.
Dente:tamen palmam non mala marte dabunt.
Cum tua percutiet:tibi tunc dabit hostis honores
Inuidus:armato quid nocet vmbra duci?

¶ Jacobus Philippus Ex pellibus nigris Troianis in laudem magistri Antonij Trombette Patauini.

Pythagoras:si vera refert:animae q; resumunt
Functa sepulchrali corpora nostra face.
Deonio fabium grauis Ennius ore mo;antem:
Et canit aemilia fortia gesta manu:
Et male successum populo cãensibus armis:
Et Curios fratres:Hãnibalisq; fugam.
Et quis Trombettam:libraat dum singula:Scoti
Joannis sacro non putet ore loqui?
Hoc duce nũc sanctas superum cognoscimus arces:
Et pia naturae nunc adaperta via est.
Ergo non poterit quãuis cariosa vetustas
Antoni aegregium perdere fratris opus.

¶Index totius operis.z primi libri questiones.

Qō.p.ª

Utrum ens pª diuisiōe diui daf p finitū z infinitū

2ª Utr demōstratiōes quas facit. S. Thomas ad demīrandā ppositionē Arz. a priori. l. oēs hoies nā scire desiderant sint virtualiter vna.

3ª Utr eodem appetitu intellectus appetat scientiaz z ipsum intelligere.

4ª Utr sensus visus sit nobilior sensus; oibus alijs.

5ª Utr cogitatiua distinguaf ab extimatiua: z vtrum imaginatiua z memoratiua sint poc apphensiue.

6ª Utr natura obiecti sensibilis sit obiectum primum z formale sensus.

7ª Utr singularitas sit causa sine qua non in actione sensus.

8ª Utr ab hoc moueri z ab illo possit abstrahi vnum cōmune qō competat alicui vniuersali primo.

9ª Utr de mente doctoris subtilis sit q metaphisicus consideret quidditates solum in vniuersali.

10ª Utr magis vlia sint nobis notiora min9 vlibus.

11ª Utr inferi9 dicaf esse pfecti9 q̄z supius z magis vle.

¶Questiones secundi libri.

Qō.pª

Utrum prima principia complexa sint p se nota aut dependeāt a sensu.

2ª Utr difficultas intelligendi sit ex parte intellectus aut ex parte rerum.

3ª Utr si demīraf cā p effectum possit dari regressus.

4ª Utr detur status in causis.

5ª Utr gñatio substātialis distinguaf a termino

6ª Utr difficilius sit corrumpere q̄z generare.

¶Questiones tertij libri.

Qō.pª

Utrum in intelligentijs possit esse motus subiectiue.

2ª Utr propositio per se conuertaf in per se.

¶Questiones quarti libri.

Qō.pª

Utrum ens inquantum ens habeat principia loquendo de principijs incōplexis: z vt inquantum tenet specificatiue.

2ª Utr ens qō est cōmune deo z creature sit vniuocū sic q habeat aliq̄z vnam rationem formalez communem deo z creature.

3ª Utrum ens transcendenter sumptum: z vt subiectum metaphisice habeat veras z proprias passiones de se demonstrabiles.

4ª Utr passio sit eadem realiter cum subiecto.

5ª Utrum opiniones contradictorioz sint contrarie.

¶Questiones quinti libri.

q̄rūf q̄ tuor de fine.

Primo utr sit pncipiuz. 2° utr sit per se. 3° vtrū sit causa efficiens. 4° vtrū sit nobilissima causarum.

5ª Utr individuatio nature fiat per hecceitatem seu propietatē individualē: vel p mām z q̄titatem.

6ª Utrum esse z essentia distinguantur realiter.

7ª Utr plura accidentia possint eē in eodē subto vno fim numerū que precise distinguanf numeralr.

¶Questiones sexti libri.

Qō.pª

Utrum mediū in demōstratiōe potissima sit qō qd est subiecti vel passionis.

2ª Utr substantia naturalis possit esse subiectum primum philosophie naturalis.

3ª Utr si esset tria substantia natura consistens: phisica esset prima philosophia.

¶Questiones septimi libri.

Qō pª

Utrum inherentia sit de essentia accidentis.

2ª Utrum intentio non sensata recipiatur cum intentione sensata in sensu exteriori.

3ª Utr sba sit separabilis a quolibet accidente.

4ª Utrum predicata pertinentia ad qō quid est sint p. dse per opus intellectus.

5ª Utrū genita per putrefactionem z genita ex semine sint eiusdem speciei.

6ª Utr mā possit eē hec z singularis ppria singularitate: z nō singularitate cōpositi: cuius est mā.

7ª Utr singulare p se z directe intelligaf ab intellu.

8ª Utr pter vnitatē singularē sit dare aliquā vnitatez realē minorem vnitate numerali.

9ª Utrū vniuersale sit aliqd reale existēs extra aiam.

¶Questiones octaui libri.

Qō pª

Utrum materia possit separari a forma.

2ª Utrum in composito substantiali sint plures forme substantiales realiter diuerse.

3ª Utr materia sit eadem numero omniuz generabiliū z corruptibiliū.

4ª Utrum idem numero per potentiam diuinā possit reparari qō est corruptum.

¶Questiones noni libri.

Qō pª

Utrum actio possit diuidi in actionē imanentem z transeuntem.

2ª Utruz actio fundetur in agente tanq̄z in subiecto.

¶Questiones decimi libri.

Qō pª

Utrum pluralitas z diuisibile sit prius in diuisibili.

2ª Utrum idem terminus possit acquiri per diuersos motus specifice distinctos.

¶Questiones vndecimi libri.

Qō pª

Utrum metaphisica subalternet sibi oēs alias scientias.

2ª Utrū scientie medie: sicut pspectiua: musica: z astronomia sint magis phisice q̄z mathematice.

¶Questiones duodecimi libri.

Qō pª

Utrum ens sit genus.

2ª Utrum metaphisicus possit pbare primas substantias separatas esse.

3ª Utrū media ẓrioz sint composita ex contrarijs.

4ª Utrū metaphisicus consideret de duabus causis: que sunt materia z efficiens.

5ª Utr cōpositū sbale per se vnū sit perfectius forma.

6ª Utr in mā rez nālū aliqd forme preexistat in mā ante sui pductionē coagens ad cōpositi gñationē.

7ª Utr substantia possit immediate fundare relationem potentie actiue.

8ª Utr intellus diuin9 intelligat aliud ab essentia sua.

¶Questio de pscientia dei futuroz cōtingētiū.

Qō Utr deus precognoscat futura contingentia.

Qō Utrum libellus intitulatus: Ricordo: editus a pbytero Gabriele Biundo sit hereticus: aut suspectus de hereli: vel eius auctor.

¶Explicūt questiones Eximij sacre theologie Doctoris Magistri Antonij Trombette ordi. Minorum.

¶Venetijs: anno ab incarnati verbi. M.cccc.liij.

A B C D E F G H I K L M N O

Omnes sunt quaterniones preter D qui est quinternio: z O qui est ternio.

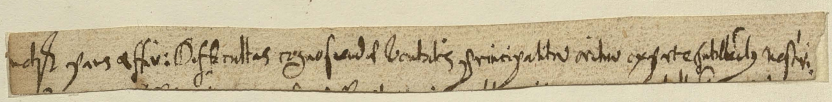

zakładka ze str. 26 / 3328

brak k. 18

810